

УДК 75 (084)
ББК 85.14 я6
Т 32

«Қазақстан Республикасы Мәдениет министрлігі «Әдебиеттің әлеуметтік маңызды түрлерін басып шығару» бағдарламасы бойынша жарық көрді»

Т 32 Телжанов Қ.Т-Б.

«ӨМІР ЖОЛЫНДА» - «НА ЖИЗНЕННОМ ПУТИ» - «ON LIFE JOURNEY»
- Алматы: «Асыл сөз» баспасы, 2014 - 296 б. қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-80392-4-9

Бұл альбом-кітапты мәңгі естелік үшін арғы атам Телжанға, атам Мұхамеджанға, әкем Темір-Болат Мұхамеджанұлына, анам Жамалға, қарындасым Айшаға, жұбайым Зайтунаға, балаларым Тимур, Қарлығаш, Гүлсұлуға және Халқыма арнаймын.

Альбом-книгу посвящаю прадедушке Тельжану, дедушке Мухамеджану, отцу Темир-Булату Мухамеджановичу, маме Жамал, сестре Айше, супруге Зайтуне, детям Тимуру, Карлыгаш, Гульсулу и на вечную память моему Народу.

I dedicate this album-book to my great-grandfather Telzhan, to my grandfather Mukhamedzhan, to my father Temir-Bulat Mukhamedzhanovich, to my mother Zhamal, to my sister Aisha, my wife Zaitun, to my children Timur, Karlygash, Gulsulu and to my People for an eternal memory.

УДК 75 (084)
ББК 85.14 я6

ISBN 978-601-80392-4-9

© Телжанов Қ.Т-Б. 2014
© «Асыл сөз» баспасы, 2014

ҚАНАФИЯ ТЕЛЖАНОВ

ҚАНАФИЯ ТЕЛЖАНОВ
KANAFIYA TELZHANOV

Бұл альбом-кітапты мәңгі естелік үшін арғы атам Телжанға, атам Мұхамеджанға, әкем Темір-Болат Мұхамеджанұлына, анам Жамалға, қарындасым Айшаға, жұбайым Зайтунаға, балаларым Тимур, Қарлығаш, Гүлсұлуға және Халқыма арнаймын.

Қ.Т.-Б. Телжанов

Альбом-книгу посвящаю прадедушке Тельжану, дедушке Мухамеджану, отцу Темир-Булату Мухамеджановичу, маме Жамал, сестре Айше, супруге Зайтуне, детям Тимуру, Карлыгаш, Гутьсулу и на вечную память моему Народу.

К.Т.-Б. Тельжанов

I dedicate this album-book to my great-grandfather Telzhan, to my grandfather Mukhamedzhan, to my father Temir-Bulat Mukhamedzhanovich, to my mother Zhamal, to my sister Aisha, my wife Zaitun, to my children Timur, Karlygash, Gulsulu and to my People for an eternal memory.

K. T.-B. Telzhanov

ӨМІР ЖОЛЫНДА НА ЖИЗНЕННОМ ПУТИ ON LIFE JOURNEY ТЕЛЖАНОВ ҚАНАФИЯ ТЕМІР-БОЛАТУЛЫ

СССР Халық суретшісі (1978 ж.), СССР Көркемсурет Академиясының корреспондент-мүшесі (1967 ж.), Қазақ ССР-інің Халық суретшісі (1963 ж.), Қазақ ССР-інің Мемлекеттік сыйлығының лауреаты (1967 ж.), Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясының толық мүшесі (Академик) (2003 ж.), Қазақ ССР-інің Еңбек сіңірген өнер қайраткері (1961 ж.), Халықаралық Ғылым Академиясы Жоғарғы мектебінің Құрметті академигі (1995 ж.), СССР Министрлер Кеңесі жанындағы Жоғарғы аттестациялық комитеттің профессоры (1981 ж.).

Оның есімі XVIII ғасырдан бергі әлемнің ең үздік он мың суретшісінің қатарына енді.

Ол – Қазақстанның көркемсурет өнерінің қалыптасуы мен дамуына орасан зор үлес қосқан отандық мәдениеттің көрнекті өкілі. Оның республикаға және отандық көркемсурет өнерінің, ғылым және білім саласының дамуына, жоғары білікті кадрларды дайындауға, мемлекеттік, қоғамдық қызметке сіңірген зор еңбектері жалпы қоғамдық және халықаралық тұрғыда жоғары бағалауға ие болды.

Барлық дәуір мен барлық халыққа тән әлемдік өнердің өткені де, бүгінгісі де және болашағы да әрдайым ірі тұлғалардың шығармашылық жаңалықтарымен, олардың адами рухының биік деңгейімен байланысты болған һәм бола да бермек.

Осындай даңқты өнер адамдарының қатарында Телжанов Қанафия Темір-Болатұлы да бар.

Қылқалам шеберінің туындылары – өзі туып-өскен елі туралы, жаңа дәуірдегі ұлы ел Қазақстан хақындағы жарқын да оптимистік, кең тынысты эпикалық әрі шаттыққа толы шығармалар.

Народный художник СССР (1978 г.), Член-корреспондент Академии Художеств СССР (1967 г.), Народный художник Казахской ССР (1963 г.), Лауреат Государственной премии Казахской ССР (1967 г.), Действительный член (Академик) Национальной Академии Наук Республики Казахстан (2003 г.), Заслуженный деятель искусств Казахской ССР (1961 г.), Почетный Академик Международной Академии Наук Высшей Школы (1995 г.), профессор (1981 г.) ВАК при Совете Министров СССР.

Его имя вошло в список десяти тысяч лучших художников Мира начиная с XVIII века.

Видный деятель отечественной культуры, внесший огромный вклад в становление и развитие изобразительного искусства Казахстана. Выдающиеся его заслуги перед Республикой в развитии Отчественной художественной культуры, науки и образования, подготовки высококвалифицированных кадров, большие заслуги в Государственной, общественной деятельности получили широкое общественное и международное признание.

Прошлое, настоящее и будущее мирового искусства всех времен и народов было и будет всегда связано с творческими открытиями крупных личностей с неисчерпаемым проявлением их человеческого духа.

К этой славной плеяде людей искусства принадлежит Тельжанов Канафия Темір-Булатович.

Полотна маэстро – это оптимистические и светлые, широко эпические и восторженные произведения о народе, где он родился, вырос и живет, о нови великой страны Казахстан.

People’s artist of the USSR (1978), Corresponding member of the Academy of Arts of the USSR (1967), People’s Artist of the Kazakh SSR (1963), Laureate of state prize of the Kazakh SSR (1967), Full-fledged member (Academician) of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan (2003), Merited Artist of the Kazakh SSR (1961), Honorary Academician of the International Higher Education Academy of Sciences (1995), Professor (1981) of the SCADT(State Commission for Academic Degrees and Titles) under the Cabinet Council of the USSR.

His name is on the list of the best ten thousand artists of the World since XVIII century.

The heavyweight of the domestic culture made a big contribution in the establishment and development of Kazakhstan’s Fine Art. His transcendent merit to the Republic in the development of the domestic artistic culture, science and education, training of the highly-qualified personnel, and great services of the State and public activities are met with wide social and international recognition.

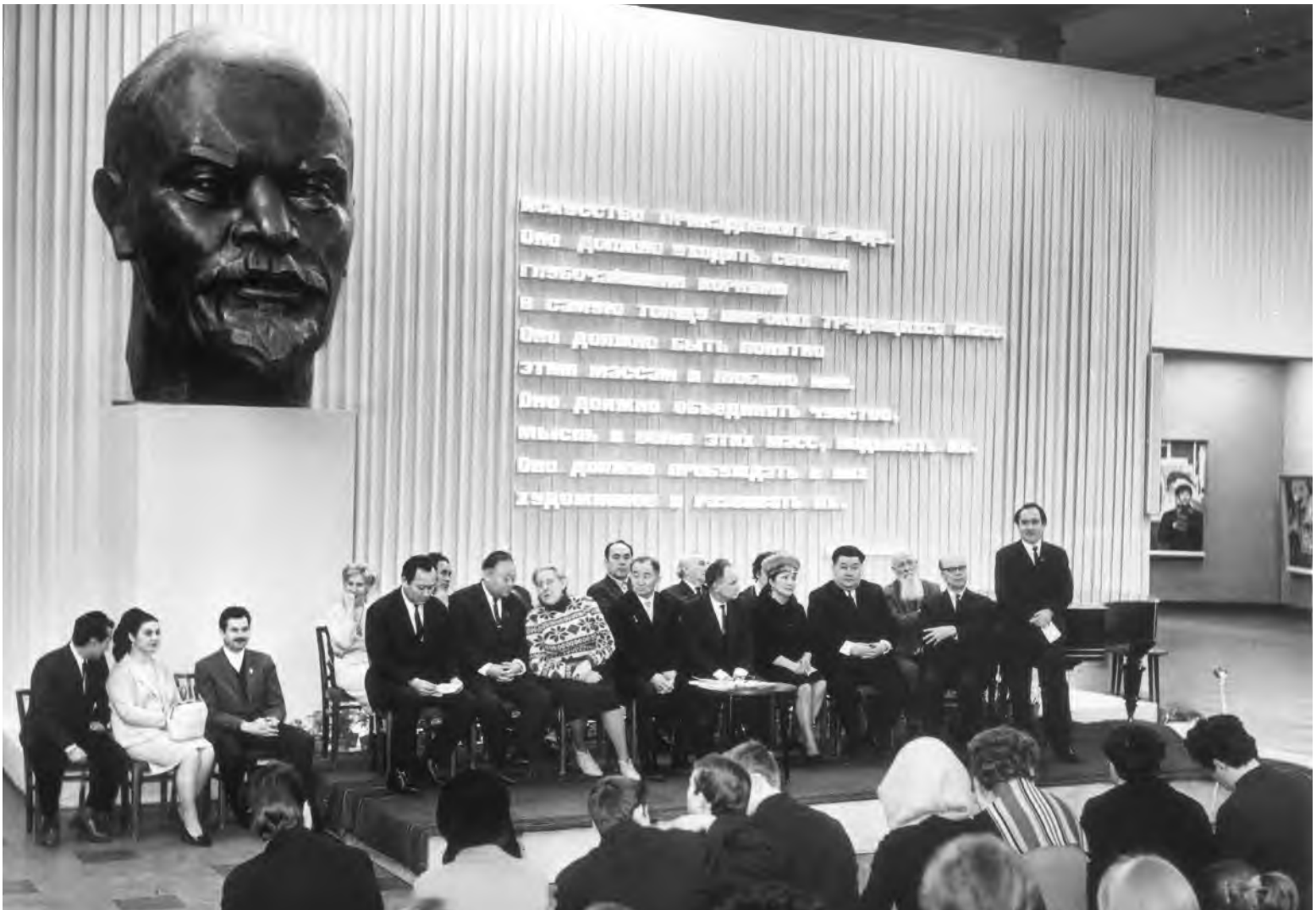
The past, present and future of the world art of all times is and will be connected with the artistic discovery of the great figures with their rich spirit manifestation.

Telzhanov Kanaphia Temir-Bulatovich is one of these great art folks.

Maestro’s canvas - is optimistic and bright and enthusiastic widely epic works about the people, where he was born, grew up and lives, about a great country of Kazakhstan.

Қанафия Темір-Болатұлы Телжанов
Канафия Темир-Булатович Тельжанов
Kanaphia Temir-Bulatovich Telzhanov

Қазақстан Суретшілер одағы басқармасының төрағасы Қ.Телжанов Қазақ КСР суретшілерінің көрмесімен Мәскеу Манежінде
Председатель Союза художников Казахстана К.Тельжанов в Москве в Манеже с выставкой художников Казахской ССР
Chairman of Kazakhstan's Union of artists K. Telzhanov in Moscow with an exhibition of Kazakh SSR artists

КСРО Көркемсурет Академиясының И.Е.Репин атындағы кескіндеме, мүсін және сәулет институты
Иститут живописи, скульптуры и архитектуры им. И.Е.Репина Академии Художеств СССР
Institute of Painting, Sculpture and Architecture. Named after I.E.Repin Academy of Fine Arts of the USSR

Қанафия бірінші сыныпта Қанафия в первом классе Kanaphia in the 1st class

Шөкірт Қанафия Телжанов
Ученик Канафия Тельжанов
Schoolboy Kanaphia Telzhanov

Атасы Мұхамеджан Телжанов
Дед Мухамеджан Тельжанов
Grandfather Mukhamedzhan Telzhanov

Әкесі Темір-Болат Мұхамеджанұлы Телжанов
Отец Темир-Булат Мухамеджанович Тельжанов
Father Temir-Bulat Mukhamedzhanovich Telzhanov

Жұбайы Зайтуна
Супруга Зайтуна
Spouse Zaitun

Ұлы Тимурмен
С сыном Тимуром
With son Timur

Қанафия анасы Жамал және қарындасы Айшамен
Канафия, мать Жамал и сестра Айша
Kanaphia, mother Zhamal an sister Aisha

Аула Тельжан
 «Толбухинский»
 Здесь будет построен зерносовхоз
 «Толбухинский»
 Здесь решил организовать базу совхоза.
 Оставить вагоны для пшеницы рабочих.

Бұл суреттерді Қызыл-Ту райкомының Секретарі Т.Щерба берген еді. Ол 1954 ж. Көкшетау облысы, Қызыл-Ту ауданы, Тельжан ауылында «Толбухинский» бидай совхозын ұйымдастырушылардың бірі болатын.

Эти замечательные фотографии мне передал Секретарь Кзыл-Туского райкома Т. Щерба участник организации зерносовхоза «Толбухинский» на месте Тельжан аула в Кокчетавской области Кзыл-Тусского района в 1954 году.

These amazing photographs were sent to me by the secretary of Kzyl-Tu region, T.Sherba, participant of grain farm "Tolbukhinski" organization in Telzhan auyl in Kokchetav oblast of Kzyl-Tu region in 1954

Қапа. Нағашы ағасы
 Қапа. Брат матери
 Қапа. Uncle (Mother's brother)

Дархан жерімізді асқан шабытпен, шырқау сезіммен бейнелеген суретшінің шығармалары, Отанға деген зор махаббатқа, адамдарға деген ыстық сүйіспеншілікке толы картиналары көрермен замандастарының кеудесіне ерекше мақтанш сезімін ұялатады.

Суретші өмір жолында талай тар жол, тайғақ кешулерді бастан өткерді, сырт көзге сәтті де жеңісті көрінгенмен, қасірет пен шерге толы қатал XX ғасыр оның тағдырында да өз ізін қалдырған еді.

«Ауыртпалық пен қиындыққа толы, жападан-жалғыз қалған балалық шағымда адастырмағаны үшін Жаратушыға мәңгі-бақи шексіз ризамын.

Өткенге бұрылып қарасам, көретінім – орман, орман, орман. Ауылдың қасіретінде тіршіліктің көзіндей болған құдық бар. Құлағымға ән, айқай-шу, әртүрлі дауыстар келеді... Жүрек ауыр сыздайды. Ұлы Жаратушының:

Произведения художника наполняют гордостью современника зрителя за художника, гордостью за наш край, воспетый художником широко и с полетом, за его картины, насыщенные горячей и нежной любви к Родине и людям.

Сложный жизненный путь прошел художник, его – внешне благополучная судьба таит свои трагедии, на которые так щедр был жестокий XX век.

«Я вечно безгранично благодарен Всевышнему, не давшему затеряться в тяжкие дни моего одинокого детства.

Оглядываясь в прошлое я вижу леса, леса, леса. В центре аула колодец жизни с высоким журавлем. Слышу песни, крики, говор, голоса... Сердце замирает тяжело. И легко в душе, когда слышишь голос Великого Творца-Создателя: Путник! Остановись, оглянись, вспомни, напиши, если не ты, кто.

И Слезы льются, слезы радости встречи с прошлым, не забытом, Желанием услышать, где мы сегодня Великим Творцом-Создателем этого Мира, необъятной жизни на Планете Земля.

Я помню, ребенком дедушка часто катал меня на тачанке с открытым легким кузовом, на рессорах запряженной тройкой, из Тельжан-аула в мамин аул Байтуяк Омской области. И я запомнил захватывающий дух свободы, огромный размах степи, наполненной чистым ароматом степных трав, полыни и цветов... самобытные мазары, памятники народного зодчества казахов западной Сибири и разветвляющиеся степные дороги.

Я родился в Омске 1 мая 1927 года в знатной семье, ведущий род из Кокчетавской области, из Тельжан-аула (полное имя дано при рождении Мухаммед-Канафия). Мой прадед Тельжан был уважаемым человеком, волостным управителем из племени Керей. До сих пор среди местных старожилов существ-

His works fill the contemporary audience with pride for the artist, and pride for our region, the region that is widely praised by the artist, full of warm and tender love for the motherland and the people.

Artist went through a hard way of life, his apparently prosperous fate conceals his tragedies, that twentieth century was so generously full of.

"I am infinitely forever grateful to God, who didn't let me get lost in the hard days of my lonely childhood.

Looking back I can see the forest, forest, and forest. There is a well of life in the center of the auyl (village) with a crane. I hear the songs, shouts, talk, voices ... Heart skips a beat hard. And it is easy at heart, when you hear the voice of the Great Creator: Traveler! Stop and look around, remember, write-paint, if not you, then who?

And the tears are pouring, tears of joy of meeting with the past which is not forgotten, the desire to hear where we are today, the Great Creator, the Creator of the World, and the immense life on Planet Earth.

I remember, as a child my grandfather often drove me on a light machine-gun carrier with an open body, on springs drawn by troika from Telzhan-Auyl village to my mother's Baytuyak village in Omsk region. And I memorized the breathtaking freedom, the massive scale of the steppe, filled with clean scent of steppe grasses, sagebrush and colors ... original shrines, monuments of Kazakh folk architecture of Western Siberia and the branching steppe roads."

«Жолаушы! Тоқта, артыңа қара, есіңе ал, жаз, егер сен жазбасаң, басқа кім жазады» деген даусын естігенде көкірек жеңілдеп сала береді.

Көзден жас саулай бастайды, бүкіл әлемнің, жер бетіндегі тіршілік біткеннің Иесі-Ұлы Жаратушыны естуге деген құштарлықтың, ұмытылмас күндермен өткен шақпен жүздесудің қуанышты көз жасы бұл.

Әлі есімде, бала кезімде атам мені үш ат жегілген, ашық жеңіл арбаға салып алып, Ом облысындағы Телжан ауылынан атамның ауылы Байтұяққа жиі сапарлаушы едік. Көкіректі кернеген еркіндіктің самалы, жусан иісі мен алуан түрлі шөптер мен гүлдердің жұпары аңқыған ұлан-ғайыр дала...жол бойындағы ескі қорымдар, Батыс Сібір қазақтарының халықтық сәулет мәнерімен салынған көне ескерткіштер, көкжиекпен астасқан шиыр-шиыр даланың жолдары жадымда мәңгілікке жатталып қалған.

Мен 1927 жылы 1 мамырда Көкшетау облысындағы Телжан ауылында текті әулеттің шаңырағында дүниеге келіпін (азан шақырып, Мұхаммед-Қанафия деп ат қойған). Арғы атам Телжан Керей руында болыстық еткен, белгілі, құрметті кісілердің бірі болған. Әлі күнге жергілікті көнекөз қариялар ол кісі жайлы естеліктер айтып отырады. Ом губерниясының мұрағатында араб тілі мен жазуын меңгерген білімдар кісі болған Телжанның қазақ жастарының сауатын ашуға көп еңбек сіңіргені жайлы деректер сақталған.

1906 жылы ол Ом губернаторлығына қазақ балаларын оқыту үшін екі жылдық мектеп ашу туралы өтініш жазып, бұл бастамасына қол жеткізген. Өз үйіне ойланбастан мұғалімдерді тұрғызады. Телжан

вуют воспоминания об этом уважаемом человеке. В архиве Омской губернии хранятся сведения о том, что будучи образованным человеком владевшим арабским языком и письменностью Тельжан много сделал для просвещения казахской молодежи. В 1906 году он обращается в Омское губернаторство с вопросом об открытии двухгодичных образовательных школ, в которых могли бы учиться казахские дети, что ему и удается сделать. Свой дом он бескорыстно предоставляет учителям для проживания. В 1923-1924 г. Тельжан открывает специальную четырехгодичную школу в ауле из 50-60 домов на Кокчетавщине в 18 км от Кызылту. И люди дают ему название Тельжан-аул. С тех пор это название стало переходить от поколения в поколение». О Тельжан ауле очень хорошо сказано в книге Ф.Т. Моргуня «Хлеб и люди» (М., Изд-во политическая литература, 1979 г.) на странице 23, 24, 25. Эта книга зафиксировала историческую память казахского народа о Тельжан ауле уходящую корнями в народную память благодарных потомков об основателе этих мест. Будучи зрелым художником, Канафия Темир-Булатович захотел вновь ощутить то чувство свободы, что пронес он через всю свою жизнь. Но, к сожалению, все было перепахано. Его не подвели детское восприятие, чувство уважения к своим предкам, деду, любовь к земле. И родилась прекрасная картина «На земле дедов», родилась вопреки чувству утрат, уничтожению памяти. Впоследствии именно это творение Канафии Тельжанова стало одним из выдающихся его произведений, открыло новый этап в истории изобразительного искусства Казахстана.

Супруга Канафии Темир-Булатовича Зайтуна Азизовна Ялымова (родилась в 1935 г.) по линии отца относится к знатной семье купцов первой гильдии царской России, а по линии матери Марьям Хусаиновны к роду Бичуриных.

“I was born in Omsk, May 1, 1927 into a noble family, the leading tribe of the Kokchetau area in Telzhan-aul (full name given at birth Mohammed-Kanaphia). My great-grandfather Telzhan was a respected man, the ruler of the tribe Kerey. There are memories of this distinguished man among local old-timers until now. The archive of Omsk province stores information about him; while being an educated man, who knew Arabic language and script, Telzhan did much to educate the Kazakh people.

In 1906, he goes to Omsk governor with the goal of opening the two-year educational schools, where Kazakh children could study, and he achieves that goal. He unselfishly provides his house to the teachers. Telzhan opens a special four-year school in the village of 50-60 houses on Kokchetavschina, 18 km from Kyzyltu. And people named it Telzhan-Auyl (village). Since then it has become the name that went from generation to generation.”

As a mature artist, Kanaphia Temir-Bulatovich wanted to re-experience the feeling of freedom that he carried throughout his life. But, unfortunately, everything was plowed. His childish perception, a sense of respect for the ancestors, grandfather, and love

Зайтуна Азизқызы Ялымованың әкесі мен шешесі Ғазиз Ялымов және Марьям Бичурина

Отец и мать Зайтуны Азизовны Ялымовой Ғазиз Ялымов и Марьям Бичурина

Father and mother of Zaitun Azizovna Yalymova, Gaziz Yalymov and Maryam Bichurina

Телжан ауылы
Аул Тельжан
Auyl (village) Telzhan

1923-1924 жылдары Қызылтудан 18 шақырым қашықтықта, Көкшетау өңіріндегі 50-60 үйлі ауылда төрт жылдық арнайы мектеп ашады. Адамдар бұл ауылды «Телжан ауылы» деп атай бастайды. Содан бері бұл атау ұрпақтан-ұрпаққа жалғаса берді».

Телжан ауылы туралы Ф.Т. Моргунның «Нан және адамдар» (М., Саяси әдебиеттер баспасы, 1979 ж.) атты кітабының 23,24,25-беттерінде жан-жақты жазылған. Бұл кітап Телжан ауылы туралы қазақ халқының тарихи жадында сақталған естеліктерді қағаз бетіне көшіріп, осы мекеннің негізін қалаған адамға деген ұрпақтардың ізгі құрметін жақсы сипаттаған.

Кәнігі суретші боп қалыптасқан шағында Қанафия Темір-Болатұлы өмір бойы көңіл түкпіріне түйіп сақтаған, сол баяғы бала шағындағы шалқыған еркіндік сезімді қайта басынан кешкісі келді. Оны балалық қабылдау түйсігі, ата-бабаларына деген құрметі, атасына, туған жерге деген махаббаты алдамады. Осылайша өзекті өртеген өкінішке, естеліктерді жойғысы келген сыртқы күштердің қаншама әрекеттеріне қарамастан, «Бабалар жерінде» атты ғажап картина өмірге келді. Кейінірек Қанафия Телжановтың дәл осы туындысы оның ең үздік шығармаларының бірегейіне айналды, Қазақстанның көркемсурет өнерінің тарихында жаңа кезеңге бетбұрыс әкелді.

Қанафия Темір-Болатұлының жары Зайтуна Өзизқызы Ялымова (1935 ж. туылған) әкесі жағынан патшалық Ресейдегі бірінші санаттағы ақсүйек көпестер әулетінің ұрпағы, ал анасы Мәриям Хусайынқызы жақтан Бичуриндер әулетінің жиені.

Қанафияның әкесі Темір-Болат Мұхамеджанұлы Телжанов – текті отбасында дүниеге келген, Керей руында болыс болған Телжанның немересі, 1898 жылы Омск манайындағы Қаныкей елдімекенінде

Отец Канафии Темир-Булат Мухамеджанович Тельжанов – из знатной семьи, приходился внуком известному волостному управителю Тельжану, из племени Керей, родился в 1898 г. в пригороде Омска в урочище Каныкей и с молодых лет активно включился в общественно-политическую работу среди казахского населения Омского Прииртышья участвуя в национально-демократическом движении Алаш на территории Акмолинской области. [«Алашское движение», Национально-освободительное движение против колониальной политики Российской империи в 1-й четверти XX века. «Казakhstan. Национальная энциклопедия» 1 том А-В глав. редакция «Казак энциклопедиясы», Алматы 2004 г.] После политической амнистии участников алашского движения советской властью отец перешел на работу в советско-партийные органы и в 1919 году вступил в ВКП (б) в возрасте 21 года, стал первым организатором и руководителем коммунистического союза молодежи комсомольской организации Сибири, в период с 1919 по 1921 год, несмотря на свою молодость Темир-Булат был избран членом редколлегии газеты «Кедей сөзі» – официального органа Сибирского бюро ВКП (б).

Вот как по этому поводу пишет известный советский исследователь В.Познанский: «так, когда Сиббюро ЦК РКП (б) решило вопрос о создании редколлегии газеты «Кедей сөзі», то наряду с видными коммунистами Г.Токжановым от своей организации и Т.-Б.Тельжановым от Сибоблтакбирбюро РКП (б) в нее ввели беспартийного известного казахского просветителя М.Жумабаева. По поручению Сибревкома Магжан Жумабаев вместе с Г.Токжановым, Т.-Б.Тельжановым, Б.Айбасовым, Серкебаевым, Х.Кеменгеровым, Фазыловым, М.Сеитовым и Х.Какеновым образовали литературную группу в Омске для широкого осведомления населения о Кирреспублике».

for the land did not disappoint. And a beautiful painting “On forefather’s land” was born in spite of the loss, destruction of memory. Subsequently, this creation of Kanaphia Telzhanov has become one of his greatest works, opened a new stage in the history of the fine arts of Kazakhstan.

Father of Kanaphia, Temir-Bulat Muhamedzhanovich Telzhanov is from a noble family, the grandson of the famous ruler of the rural municipality Telzhan, of Kerey tribe, was born in 1898 in a suburb of Omsk in the tract Kanykei and from a young age was actively involved in the socio-political work among the Kazakh population of Omsk Irtysh, participating in the national-democratic movement Alash in Akmola region. [“Alash movement,” national liberation movement against the colonial policy of the Russian Empire in the 1st quarter of the twentieth century.” Kazakhstan. National Encyclopedia” Volume 1, A-B chapters. ed. “Kazakh encyclopedia,” Almaty 2004] After the political amnesty of Alash movement participants by Soviet authority, father went to work in the Soviet-party bodies and in 1919 joined the All-Union Communist Party (b) at the age of 21, the first organizer and leader of the Communist youth organization Komsomol of Siberia, from 1919 to 1921 despite his young age Temir-Bulat was elected as a member of the editorial board of the newspaper “Kedeysozi (The word of the poor)” the official organ of the Siberian Bureau of the All-Union Communist Party (b).

Here’s what a famous Soviet researcher V.Poznansky wrote about it: “So, when the Siberian Bureau Central Committee of the RCP (b) has decided the establishment of the editorial board of the newspaper “Kedey sozi,” then along with prominent Communists G.Tokzhanov of his organization and T.-B. Telzhanov of Sibregional tatkirbureau of the RCP (b), it introduced the well-known Kazakh educator,

Қ.Телжановтың әкесі Темір-Болат Мұхамеджанұлы Телжанов
Отец К.Тельжанова Темир-Булат Мухамеджанович Тельжанов
Father Temir-Bulat Mukhamedzhanovich Telzhanov

туылған, жас күнінен Омск Ертіс маңындағы қазақ жұртының қоғамдық-саяси жұмыстарына араласқан, Ақмола облысы аумағында Алаш ұлттық-демократиялық қозғалысына қатысқан. [«Алаш қозғалысы», XX ғасырдың 1-ширегінде Ресей империясының отарлау саясатына қарсы ұлт-азаттық қозғалыс. «Қазақстан. Ұлттық энциклопедия» 1-том А-В, «Қазақ энциклопедиясы», бас редакциясы, Алматы, 2004 ж.] Кеңес өкіметі Алаш қозғалысына қатысушыларға саяси рақымшылық жарияланғаннан кейін әкесі кеңестік-партиялық органдарға жұмысқа ауысқан, сосын 1919 жылы 21 жасында БКП (б) қатарына өтіп, Сібір жастар комсомолдық ұйымының коммунистік одағының алғашқы ұйымдастырушысы әрі 1919-21 жылдар аралығында жетекшісі болды. Өзінің жастығына қарамастан Темір-Болат БКП (б) Сібір бюросының ресми органы «Кедей сөзі» газетінің редакциялық алқасына мүше болып сайланды.

Осы жайында әйгілі кеңестік зерттеуші В.Познанский былай деп жазады: «РКП (б) ОК Сіббюро «Кедей сөзі» газетінің редакциялық алқасын құру туралы шешім қабылдаған кезде өз ұйымының атынан Ф.Тоқжанов, Сібоплатқырбюро РКП (б) атынан Т.-Б.Телжанов секілді көрнекті коммунистермен қатар оған партияда жоқ белгілі қазақ ағартушысы М.Жұмабаев да енгізіледі. Сібревком тапсырмасы бойынша Мағжан Жұмабаев Ф.Тоқжанов, Т.-Б.Телжанов, Б.Айбасов, Серкебаев, Х.Кеменгеров, Фазылов, М.Сеитов және Х.Кәменовпен бірге Қырреспубликасын халыққа кеңінен таныту мақсатында Омскіде әдеби орта құрады».

«Қазақ әдебиеті» газеті 04.01.1991 ж. былай деп жазады: «1921 ж. мамыр айында Мағжан Жұмабаев газет редакциясы мүшелерімен бірге, Қырғыз өлкесі губком төрағасы Әбдірахман Әйтиевпен бірге Бурабайға келіп жатыр. Келгендердің ішінде Темір-Болат Телжанов, Әбілқайыр Досов бар. Олар халық

Газета «Қазақ әдебиеті» от 04.01.1991 г. пишет: «В мае месяце 1921 г. Мағжан Жумабаев с членами редакции газеты, председателем губкома Киркрая товарищем Абдрахманом Айтиевым приезжают в Боровое. Среди прибывших Темир-Булат Тельжанов, Эбилкаир Досов. Они приехали по вопросам культурного строительства народного образования и сельского хозяйства».

В те годы передовая казахская интеллигенция активно включилась в культурное строительство Казахстана.

Темир-Булат Тельжанов был членом межреспубликанской комиссии при Сибревкоме по размежеванию границ Сибкрая и КазССР; был чрезвычайным уполномоченным Сибревкома КазЦИК по Акмолинскому и Атбасарскому уездам на продфронте; членом полномоченного Представительства КазССР при Сибревкоме; членом Президиума Омского Губисполкома; редактором газеты «Бостандық Туы» — органа Представительства КазССР при Сибревкоме (1921);

non-partisan (independent) M.Zhumabayev. Magzhan Zhumabaev with G.Tokzhanov, T.-B.Telzhanov, B.Aybasov, Serkebayev, H.Kemengerov, Fazylov, M.Seitov and H.Kakenov on behalf of Sib-committee formed a literary group in Omsk for a broad public awareness of the Kir-republic.”

The newspaper “Kazakh adebieti (Kazakh literature)” from 04.01.1991. wrote: “In May of 1921 Magzhan Zhumabaev with the members of the editorial board, a friend, the chairman of the Kirkray (kir-region) Pro-

vincial Committee AbdrakhmanAitiev came to Bоровое. Temir-Bulat Telzhanov, Ebilkair Dosov among those who arrived. They arrived on the cultural construction of public education and agriculture.” In those years, the advanced Kazakh intelligentsia actively involved in the cultural development of Kazakhstan.

Temir-Bulat Telzhanov was a member of the inter-republican commission at Sibrevcom (Siberian revolutionary committee) on delimitation of Sibkray (Siberian region) boundaries and the Kazakh SSR; he was authorized representative of Kazakh CEC (Central Executive Committee) Sibrevcom on Akmolinsky and Atbasarsky counties on prod front, member of the Kazakh SSR Representative under

Калинин атындағы
Политехникалық институт

Политехнический институт
им. Калинина

Technical institute named after
Kalinin

білімі мен ауыл шаруашылығының мәдени құрылысы мәселесі бойынша келді». Ол жылдарда қазақ зиялы қауымының қаймағы Қазақстанның мәдени құрылысына белсене араласты.

Темір-Болат Телжанов Сібревком жанындағы Сібір өлкесі мен ҚазКСР шекараларын межелеу жөніндегі республикааралық комиссияның мүшесі; өнеркәсіптік майданда Ақмола және Атбасар уездері жөніндегі ҚазОАК Сібревкомның төтенше өкілі; Сібревком жанындағы ҚазКСР Өкілетті Өкілдігінің мүшесі; Омск Губатком Төралқасының мүшесі; Сібревком жанындағы ҚазКСР Өкілдігі органы — «Бостандық Туы» газетінің редакторы (1921); Көкшетау және Ақмола аткомдарының мүшесі; Орынбор

членом Кокчетавского и Акмолинского исполкомов; в г. Оренбурге

один из первых организаторов и редакторов газеты «Еңбекші қазақ» — органа Крайкома ВКП (б); членом КирЦИК I и II созывов (1921-1922 гг.). В книге К.Н.Балтабаевой «Казакхи и татары западной Сибири» есть такое свидетельство: «3 мая 1920 г. приступило к работе Сибтаткирбюро Сиббюро ЦКРКСМ в составе С.Садвокасова, Т.-Б.Тельжанова, А.Нуржанова, Ш.Файзуллина и С.Нигматурина. Члены редколлегии газеты «Трудовой киргиз» в составе Ауэзов, Тельжанов, Алдунгаров, Байдильдин, Асылбеков. Постановление Комитета ВКП (б) от 22 октября 1921 года Секретарь п/п Коростелев, АПРК Фонд 139 дело 13 «а» лист 96.

Темір-Булат принимал деятельное участие и в работе уникального казахского студенческого землячества, которая на омской земле не прервалась и по сей день. Помогал нуждающимся студентам из области и различных регионов края легче адаптироваться в Омске, особенно в первые годы учеб. Организовывал участие в общественно значимых мероприятиях среди Омской студенческой молодежи.

Слова очевидца событий тех лет Народного Художника Казахской ССР А.Исмаилова (1994.11.11.): «В Омске, в юго-восточной части города, за речкой Омка с давних времен жили казахи. Эту часть называли в народе «Қаржасы». Уже в XIX веке Омск стал культурным центром, где позже и получала образование казахская молодежь. Одним из известных и уважаемых жителей в 20-годы был Темір-Булат Тельжанов. Он очень помогал многим студентам и когда мы, я, Аубакир

Sibrevcom; member of the Omsk regional executive committee Presidium; editor at the Authority Representative of the Kazakh SSR under Sibrevkom (1921) newspaper “Bostandyk Tuy”; a member of Kokchetau and Akmolinsky executive committees; one of the first organizers and editors of the newspaper “Enbekshikazakh” authority Regional Committee of the CPSU (b) in Orenburg; a member of Kir-CEC (Kir-Central Executive Committee) of the I and II calling (1921-1922). The book “Kazakhs and Tatars of the western Siberia” by K.N. Baltabaeva has this testimony: “On May 3, 1920 Sibregionaltatkirbureau-Siberian Bureau (ЦКРКСМ) including S.Sadvokasov, T.-B.Telzhanov, A.Nurzhanov, Sh.Fayzullin and S.Nigmaturin started work. Members of the newspaper “Trudovoi Kirgiz (The Labour Kirgiz)” editorial board included Auezov, Telzhanov, Aldungarov, Baydildin, Asylbekov. Resolution of the Committee of the CPSU (b) on October 22, 1921 Secretary of the p / p Korostelev, ASMC Foundation 139, case13 ”a” sheet 96.

Temir-Bulat took an active part in the work of the unique Kazakh student fraternities, which continues on the Omsk land to this day. Helping needy students from the area and the different regions of the province to adapt more easily in Omsk, especially in the first years of studies. Organized participation in socially significant events of the Omsk students.

The witness of the events of those years, the People’s Artist of the Kazakh SSR A.Ismailov (1994.11.11.): “In Omsk, in the south-eastern part of the city, across the river Omka have long lived Kazakhs. This part was called “Karzhasy” by the people. Already in the nineteenth century, Omsk became a cultural center, where later Kazakh youth was educated. One of the well-known and respected citizens

Қазақстандық жерлестер ұйымы,
Оның төрағасы Темір-Болат
Мұхамеджанұлы Телжанов

Казакское землячество, во главе его
председатель Темір-Булат
Мухамеджанович Тельжанов

Kazakh fraternity, headed by Temir-
Bulat Mukhamedzhanovich Telzhanov

қаласында БКП (б) Өлкеком органы — «Еңбекші қазақ» газетінің алғашқы ұйымдастырушыларының әрі редакторларының бірі; ҚырОАК I және II шақырылымының мүшесі (1921-1922 жж.) болды. К.Н.Балтабаеваның «Казахи и татары западной Сибири» кітабында мынадай дерек бар: «1920 ж. 3 мамырында С.Сәдуақасов, Т.-Б.Телжанов, А.Нұржанов, Ш.Файзуллин және С.Нығматулин құрамында Сібатқырбюро Сіббюро ҚСЖРОК өз жұмысын бастады. «Трудовой киргиз» газеті редакциялық алқасының мүшелері Әуезов, Телжанов, Алдоңғаров, Байділдин, Асылбековтер құрамында. (Б) БКП Комитетінің 22 қазан 1921 жылғы Қаулысы, Хатшы п/п Коростелев, ҚРПА, Қор, 139-іс, 13 «а», 96-парақ.

Темір-Болат Омск жерінде әлі күнге дейін жалғасып келе жатқан бірегей қазақ студенттік жершілдігі ісіне де белсене атсалысты. Облыс пен өлкенің әрқандай өңірінен келген студенттерге Омскіге жерсініп кетуіне көмектесті, әсіресе алғашқы оқу жылдарында. Омскінің студенттік жастары арасындағы қоғам маңызды іс-шараларына қатысып тұрды.

Сол жылдардың куәгері Қазақ КСР Халық Суретшісі А.Исмаиловтың сөздері (1994.11.11.): «Омскіде, қаланың оңтүстік-шығыс бөлігін, Омка өзенінің арғы жағын баяғыдан қазақтар мекен еткен. Сол бөлікті халық «Қаржасы» деп кеткен. XIX ғасырдың өзінде Омск мәдени орталыққа айналып, қазақ жастары келіп, білім алағын жерге айналды. 20-жылдардағы әйгілі де беделді тұрғындарының бірі Темір-Болат Телжанов болды. Ол көп студентке көмектесті, мен, Әубәкір Исмаилов, Қостыбаев Мәлік, Сәрсенбаев Сарсенбай Врубель атындағы Омск сурет-техникалық училищесінде (сурет техникумы) Сурет ЖОО-на түсу үшін дайындық курсына оқып жүргенімізде ол бізге бояу, тушь, кенеп әперетін.

1928 жылы 2 мамырда Халтурин атындағы клубта қазақ студенттерінің кеші өтті. Кеш алдында

Исмаилов, Костубаев Малик, Сәрсенбаев Сарсенбай учились в Омском художественно-техническом училище (художественный техникум) им.Врубеля на курсах для подготовки в Худ.вузы, он помогал нам доставать краски, тушь, холсты.

В 1928 году 2 мая в клубе им. Халтурина состоялся вечер казахских студентов. Накануне мы с Костубаевым Маликом и с помощью Темир-Булата Тельжанова написали и наклеили афиши (арабским шрифтом). На вечере присутствовали: друг Темир-Булата Тельжанова Смагул Садвокасов, Габит Мусрепов. Состоялся концерт, где выступил со своими стихами Магжан Жумабаев, знаменитый певец Кали Байжанов, который по просьбе Т.-Б.Тельжанова пел вариант «Екі жерен» Шоқпая «Екі жерен –Арман». На этом же концерте я станцевал Қара жорға.

В зале была устроена выставка из пленэрных работ. Темир-Булат Тельжанов внимательно смотрел наши работы, после беседовал с нами и так как работы наши ему очень понравились сказал: «У меня есть сын, когда он подрастет, я обязательно буду учить его на художника».

9 мая в районе Каржасы, недалеко от большой Межти, организованы были народные гуляния, где выступал известный тогда жырау Ақтай Маманов, который исполнил «Козы-Корпеш», «Енлик-Кебек». На этом же гулянии Темир-Булат Тельжанов организовал сбор денежной помощи для казахских студентов.

В начале июня в городе Петропавловске в Белом доме Аблай-хана, который к этому времени переименовали в Нардом /сцена, зрит.зал/, состоялась встреча с председателем КазЦИКа Елнazarовым Елтаем. После встречи был большой концерт, который помог организовать Т.-Б.Тельжанов.

in the 20s was Temir-Bulat Telzhanov. He helped to many students and we, I Aubakir Ismailov, Kostubaev Malik, Sarsenbayev Sarsenbay studied in Vrubel Omsk artistic and technical school (art school) on courses training for higher education institutions in Art, and he helped us get the paint, ink, canvases.

In 1928, May 2 at the Halturin club there was an evening of Kazakh students. The day before I and Kostubaev Malik with the help of Temir-Bulat Telzhanov wrote and pasted posters (in Arabic script). Temir-Bulat Telzhanov's friends Smagul Sadvokasov, Gabit Musrepov were at the event. The concert, where Magzhan Zhumabaev read his versus, the famous singer Kali Bayzhanov who at the request of T.-B.Telzhanov sang a version of "Eki Zheren" of Shokpay "Eki Zheren -Arman." At the same concert, I danced Kara zhorga.

The hall was set up as an exhibition of plain air works. Temir-Bulat Telzhanov was watching our work with much attention and after talking to us and because he liked our works, he said: "I have a son, when he grows up, I'll be sure to take him to art (painting) classes."

On May 9 in Karzhasy area, near the big Mezhti, there were organized folk festivals, where the famous zhyrau then Aktai Mamanov performed "Kozy-Korpesh," "Enlik-Kebek." At the same event Temir-Bulat Telzhanov organized the collection of donations for Kazakh students.

At the beginning of June in the city of Petropavlovsk, in the White House of Ablay Khan, which by that time was renamed Nardom (stage), there was a meeting with Kazakh CEC representative Elnazarov-Eltai. After the meeting there was a big concert, which was organized with the help of T.-B.Telzhanov. The famous singer UkiliIbyray sang on stage, there were also story tellers, choir, dancers' performance. After

біз Қостыбаев Мәлік екеуміз Темір-Болат Телжановтың көмегімен құлақтандыру жазып, жапсырдық (арабша әріптермен). Кездесуге Темір-Болат Телжановтың досы Смағұл Сәдуақасов, Ғабит Мүсірепов қатысты. Концерт те болып, Мағжан Жұмабаев өз өлендерін оқыды, Т.-Б.Телжановтың сұрауымен атақты әнші Қали Байжанов «Екі жиреннің» Шоқпайлық нұсқасы «Екі жирен –Арманды» орындады. Сол концертте мен Қара жорғаны билеп бердім.

Залда суреттерден көрме де қойылды. Темір-Болат Телжанов біздің сол жұмыстарымызға мұқият қарады, артынан бізбен әңгімелескен уақытта біздің сол жұмыстарымызды қатты ұнатып: «Менің ұлым бар, мен оны да өскенде міндетті түрде суретшілікке оқытам», - деді.

9 мамырда Қаржасы ауданында, үлкен Межті маңында өткен жәрмеңкеде сол кездің атақты жырауы Ақтай Маманов «Қозы-Көрпеш» пен «Еңлік-Кебекті» жырлады. Сол жәрмеңкеде Темір-Болат Телжанов қазақ студенттеріне көмекке қаражат жинастырды.

Маусым айының басында Петропавловск қаласындағы Халық үйі /сахна, көрермен залы/ деп атауы өзгертілген Абылай ханның Ақ ордасында ҚазОАК төрағасы Елназаров Елтаймен кездесу өтті. Кездесудің соңы ұйымдастырылуына Т.-Б.Телжанов көмектескен үлкен концертке ұласты. Сахнада атақты әнші Үкілі Ыбырай ән салды, жыршылар, хор, бишілер өнер көрсетті. Кейіннен Т.-Б.Телжановқа жолыққанда мен оған көшпелі көрмеге суреттерімді қойғым келетінін жеткіздім. Әлбетте, ол журналист Серкебаев екеуі маған көмектесті».

Т.Телжановтың әкесінің істегендері туралы академик Сәбит Мұқановтың «Өмір мектебі» романында мынадай жолдар бар: «Ленинградта жақсы дәстүр бар еді: әртүрлі өлкеден, әрбасқа одақтас республикадан

На сцене пел знаменитый певец Укили Ибырай, сказители, хор, выступали танцоры. После мы встретились с Т.-Б.Телжановым и я рассказал ему о своем желании выставиться на передвижной выставке. И он, вместе с журналистом Серкебаевым, помогли мне».

О деятельности отца Т.Телжанова тех лет, в романе академика Сабита Муканова «Школа жизни» есть такие строки: «В Ленинграде существовал хороший обычай: студенты, приехавшие из разных краев и союзных республик, организуют так называемые землячества. Организовали такое землячество и казахские студенты. Раз в месяц они собирались все вместе, делились новостями, полученными из Казахстана, устраивали вечера отдыха, спорили, читали доклады. Казахское землячество насчитывало тогда около 250 человек. Председателем его был студент Политехнического института им. Калинина Темир-Булат Телжанов... Сюда, к Темир-Булату Телжанову, я и пришел посоветоваться по квартирным делам. Темир-Булат в тот же день помог устроиться с квартирой».

В 1924 году отец женился на прекрасной Жамал, обладавшей изумительным музыкальным талантом и это отразилось в моем творчестве. Она была дочерью известного, влиятельного, состоятельного скотовода Покровской волости Омского уезда Акмолинской области Жакыпа, сына Тащан бия (Ташмукханбета).

Отец Канафии Телжанова закончил в 1929 году Ленинградский Политехнический институт им. Калинина, затем институт Красной профессуры. С 1931 по 1934 годы занимался педагогической работой в Ленинграде в Ленинградском Восточном институте им. Енукидзе, помощником директора и заведующим сельхозотдела института народного хозяйства им.Плеханова в Москве и

wards we met with T.-B. Telzhanov and I told him of my desire to exhibit a traveling exhibition. And he, along with journalist Serkebayev, helped me.”

The novel by the academician SabitMukanov “School of Life” has the following lines on the activities of the my father T. Telzhanov of those years: “There was a good custom in Leningrad: students who come from different regions and the Union Republics, organize so-called communities. Kazakh students also organized this kind of community. Once a month, they were all together, shared the news they received from Kazakhstan, organized evenings, argued, read reports. Kazakh community then had about 250 people. Chairman was a student of Kalinin Polytechnical Institute, Temir-Bulat Telzhanov ... there I went to consult Temir-Bulat Telzhanov on the room renting. Temir-Bulathelped to settle that same day.”

In 1924, father married the beautiful Zhamal, who possessed a marvelous gift of music composer; she was the daughter of one of the famous, authoritative, wealthy cattle farmers Zhakyp, the son of Tashan Bi (Tazhmukhanbet) from Pokrovsky district of the Omsk county in Akmola region.

Father of Kanaphia Telzhanov graduated from the Leningrad Kalinin Polytechnical Institute in 1929, then Institute of Red Professors. From 1931 to 1934 was engaged in educational work in Leningrad at the Leningrad Eastern Institute named after Yenukidzeas an assistant director and head of the Agricultural sector of Plekhanov Institute of National Economy in Moscow and soon his father was promoted to the position of Deputy Director of the Marxism-Leninism University, a center of the leading cadres of country as an outstanding organizer, a talented, experienced and skillful teacher, leader.

It is commonly known that Temir-Bulat Telzhanov knew almost all the Turkic languages of the Soviet

келген студенттер жерлестік құрушы еді. Жерлестікті қазақ студенттері де құрды. Олар айына бір рет бас қосып, Қазақстаннан білген жаңалықтарымен бөлісіп, демалыс, пікіргалас, баяндама оқу ұйымдастырып тұратын. Қазақ жерлестігінде 250 адам болды. Оның төрағасы Калинин атындағы Политехникалық институттың студенті Темір-Болат Телжанов болды. Мен де Темір-Болат Телжановқа пәтер мәселесі бойынша ақылдасу үшін жолықтым. Темір-Болат сол күні-ақ пәтер мәселесін шешіп берді».

1924 жылы әкем ғажап музыкалық таланты бар Жамалдай тамаша қызға үйленді, бұл менің шығармашылығымға да әсер етті. Ол Ақмола облысы Омск уезі Покровск болыстығындағы белгілі, ықпалды, ауқатты мал өсіруші Жақыптың қызы еді, Жақып Ташан бидің (Ташмұханбеттің) баласы.

Қанафия Телжановтың әкесі 1929 жылы Калинин атындағы Ленинград Политехникалық институтын, одан соң Қызыл профессура институтын бітірген. 1931-1934 жылдар аралығында Енукидзе атындағы Ленинград Шығыс институтында ұстаздық қызметпен айналысты, Москвада Плеханов атындағы халық шаруашылығы институтында директордың көмекшісі және ауыл шаруашылығы бөлімінің меңгерушісі болды, көп ұзамай көрнекті ұйымдастырушы, талантты да тәжірбиелі оқытушы әрі білікті басшы ретінде о кісі елдің басшы кадрларын даярлайтын ұстахана саналатын Марксизм-Ленинизм университеті директорының орынбасары қызметіне ұсынылды.

Темір-Болат Телжановтың КСРО құрамындағы барлық түркі халықтарының тілдерін, сондай-ақ орыс, неміс және түрік тілдерін білетін.

Темір-Болат Мұхамеджанұлы Телжановтың қоғамдық қызметі ХХ ғасырдың 20-30-жылдарындағы зиялы қауымның көрнекті өкілдерінің қалың ортасында өрбіді. Қанафия Темір-Болатұлының әкесі

вскоре отца выдвинули на должность заместителя директора Университета Марксизма-Ленинизма, кузницы руководящих кадров Страны, как выдающегося организатора, талантливого, опытного преподавателя и умелого руководителя.

Как известно, Темир-Булат Тельжанов владел почти всеми тюркскими языками СССР, а также русским, немецким и турецким.

Общественная деятельность Темир-Булата Мухамеджановича Тельжанова протекала в окружении многих видных деятелей интеллигенции 20-30-х годов ХХ века. О заслугах отца Канафии Темир-Булатовича говорили участники Дней культуры Казахстана в Ленинграде в 1989 году. Русские писатели, хорошо знающие историю, старые традиции и культуру Ленинграда, подняли вопрос об увековечении памяти казахстанцев, работавших и живших в Ленинграде, о необходимости установить мемориальные доски на домах, где жили Мухтар Ауэзов, Темир-Булат Тельжанов, Алкей Маргулан, Каныш Сатпаев. Довести благородное дело взялись писатели Казахстана, участники декады, о чем писала газета «Қазақ әдебиеті» 17 декабря 1989 года.

Об атмосфере жизни передовой казахской интеллигенции в Ленинграде тех лет тепло сказано в прекрасной книге «Мухтар Ауэзов в воспоминаниях современников». Валентина Николаевна Ауэзова, супруга Мухтара Омархановича пишет: «В числе ленинградских друзей нашей семьи, дружеские отношения с которыми остаются неизменными, были академик Константин Кузьмич Юдахин, и, тогда ленинградский студент, ныне академик, Алькей Маргулан... Из казахов, учившихся тогда в Ленин-

Union, as well as Russian, German and Turkish.

Public activities of Temir-Bulat Muhamedzhanovich Telzhanov proceeded in the surrounding by many prominent intellectuals of 20-30s of XX century. The participants of the Days of Kazakhstan's Culture in Leningrad in 1989 talked on the merits of his father. Russian writers who know the history, traditions and culture of the old Leningrad, raised the issue of perpetuating the memory of Kazakhstanis, who lived and worked in Leningrad, the need to install plaques on the houses where there lived MukhtarAueзов, Temir-Bulat Telzhanov, AlkeiMargulan, KanyshSatpayev. Writers of Kazakhstan, the participants of the ten-days program took care of this, as the newspaper "Kazakh adebieti" wrote on December 17, 1989.

The atmosphere of life of the Kazakh intellectuals in Leningrad in those years was written in an amazing book "Mukhtar Aueзов in the memoirs of the contemporaries." Valentina Aueзова, the wife of Mukhtar Omarkhanovich writes: "Among the Leningrad friends of our family, friendship, which remain unchanged, were academician Konstantin KuzmichYudakhin,

Жамбыл. (Ленинградтықтарға жолдау) 2006. К., м. 35x45

Джамбул. (Обращение к ленинградцам). 2006. К., м. 35x45

Zhambul (Address to Leningraders). 2006. 35x45

граде, бывали у нас Ибрагим Тажиев и Темир-Булат Тельжанов, отец народного художника Казахстана Канафии Тельжанова, приезжал из Москвы и гостил у нас Каныш Имантаевич Сатпаев. Был у Мухтара в те годы еще один искренне расположенный к нему человек – это Роберт Куллэ, профессор, француз по национальности, считавший себя потомком главы гугенотов Колоньи».

Канафия Темир-Булатович рос в прекрасной, образованной семье, ощутил ласку деда, отца и матери.

Маленькому Канафии было всего пять лет, когда семью отец перевез из Омска в Ленинград. Дедушку Канафии Мухамеджана похоронили на Волковском мусульманском кладбище в Ленинграде в 1934 году.

«Я помню, дедушка перед моим сном советовал: «Несколько раз повтори: Ла ілаһа іллаллаһ, Мұхаммәддүр-расұллаһ (Нет другого бога кроме Аллаха, Мухаммед посланец его)» и я засыпал сладким сном. Дедушка любил меня».

Способности и интересы мальчика к рисованию определились рано. Художественное формирование Канафии началось со встречей с миром высокого искусства, с посещения Эрмитажа, Русского музея, куда отец впервые водил мальчика ещё до учёбы в школе «Юных дарований»

and then the Leningrad Academy student now, Alkei Margulan ... Kazakhs who then studied in Leningrad, Ibrahim Tazhiev and Temir-Bulat Telzhanov, the father of the People's Artist of Kazakhstan Kanaphia Telzhanov, also KanyshImantaevich Satpaev would come from Moscow and visit us. Mukhtar had another sincerely disposed to him person - it's Robert Kulle, a professor, French, who considered himself a descendant of the head of the Huguenot colony.”

Kanaphia Temir-Bulatovich grew up in a beautiful, educated family, felt the cares of his grandfather, his father and mother.

Little Kanaphi was only five years old when his father moved the family from Siberia to Leningrad. Grandfather Mukhamedzhan was buried in Volkov Muslim cemetery in Leningrad in 1934.

“I remember my grandfather's advices before bedtime:“Repeat several times: La-ilaha-illallah- Muhammadur-Rasulullah . (There is no other god but Allah, Muhammad is his envoy),”and I went to sleep the sweet sleep. Grandfather loved me.”

The abilities and interests of the boy to draw were founded early. Artistic growing of Kanaphia began with a meeting with the world of high art, with a visit to the Hermitage, the Russian Museum, where his father took him for the first time, before “Young talents” school in the Russian Academy of Arts, museum that left a lasting impression and a magnificent ensemble of Peterhof, Tsarskoye Selo, the monuments of the world Glory Russian art, beautiful palaces, gardens and fountains, rare monuments of architecture, sculpture and decorative art by architectures V.Rastrelli, Rossi, A.Voronikhin, D.Zh.Kvarengi, sculptor M.Kozlovsky, F.Shubin, F.Schedrin , I. Martosand others. A lot of glowing lines in the poems of Derzhavin, Pushkin,

қалдырған үлгілі істер жөнінде 1989 жылы Ленинградта өткен Қазақстан мәдениеті күндеріне қатысқан кісілер сөз қылатын. Ленинградтың тарихын, бұрынғы дәстүрлері мен мәдениетін жақсы білетін орыс жазушылары Ленинградта жұмыс істеп, өмір сүрген қазақстандықтарды ел жадында қалдыру, Мұхтар Әуезов, Темір-Болат Телжанов, Әлкей Марғұлан, Қаныш Сәтпаев тұрған үйге ескерткіш тақта орнату жөнінде мәселе көтерді. Мұндай өнегелі іске Қазақстан жазушылары, декада қатысушылары бел шеше кірісті, бұл жайында 1989 жылғы 17 желтоқсанда «Қазақ әдебиеті» газеті жазды.

Ленинградтағы сол кезеңдегі қазақ зиялыларының өмірі жайында «Мухтар Ауэзов в воспоминаниях современников» атты тамаша кітапта ыстық ілтипатпен сөз етілген. Валентина Николаевна Әуезова, Мұхтар Омарханұлының жұбайы былай деп жазады: «Біздің отбасымыздың арасынан қыл өтпес ленинградтық достары ішінде академик Константин Кузьмич Юдахин және ол кездегі ленинградтық студент, қазіргі академик Әлкей Марғұлан бар еді... Сол кезде Ленинградта оқитын қазақтардан үйге Ибрагим Тәжиев пен Қазақстанның халық суретшісі Қанафия Телжановтың әкесі Темір-Болат Телжанов, ал Москвадан Қаныш Имантайұлы Сәтпаев келіп тұрды. Сол жылдарда Мұхтарға сый-құрметі ерекше тағы бір адам келіп жүретін, ол – ұлты француз, профессор, өзін гугеноттар көсемі Колоньидін ұрпағы санайтын Роберт Куллэ».

Қанафия Темір-Болатұлы тамаша, көзі ашық отбасында, атасының, әке-шешесінің мейірімін көріп өсті.

Әкесі үй ішін Омсктен Ленинградқа көшірген кезде кішкентай Қанафия бар-жоғы бес жаста еді. Қанафияның атасы Мұхамеджан 1934 жылы Ленинградтағы Волковск мұсылман қорымына жерленді.

при Всероссийской Академии Художеств. Оставили неизгладимое впечатление и великолепные ансамбли Петергофа, Царского Села, памятники мировой славы русского искусства, прекрасные Дворцы, Парки и Фонтаны, редчайшие Памятники зодчества, декоративной скульптуры и живописи архитекторов В.Растрелли, К.Росси, А.Воронихина, Д.Ж.Кваренги, воятелей М.Козловского, Ф.Шубина, Ф.Щедрина, И.Мартоса и других. Памятникам Петродворца посвящено немало восторженных строк в поэмах и стихотворениях Державина, Пушкина, Лермонтова, Жуковского, Тютчева. Пейзажи Петергофских садов, фонтанных сооружений и приморских дворцов запечатлены в гравюрах, рисунках и картинах С.Щедрина, И.Репина, И.Левитана, В.Сурикова, И.Крамского, И.Айвазовского, Н.Ге, В.Серова, А.Бенуа, в картинах Передвижников. И наконец, сам город Санкт-Петербург – город музеев, созданный прекрасными русскими и западноевропейскими мастерами XVIII - начала XX века. И само грандиозное здание Императорской Академии Художеств в Санкт-Петербурге, сооруженное в 1757 г. по проекту Кокорина и Деламота, величественный выдающийся памятник зодчества, интерьеры Академии Художеств, прекрасная научная уникальная библиотека, коридоры Академии, где ходили выдающиеся художники, сама атмосфера воспитывала студентов на высоких традициях классического искусства. Все это имело огромное значение в становлении творческой личности художника.

Позже знакомство с духовной культурой зарубежных стран Европы, Азии и Америки.

И как только позволил возраст, своего сына отец отдал в 1937 году в художественную школу Юных дарований при Всероссийской Академии Художеств, бывшей Императорской

Lermontov, Zhukovsky, Tyutchevare devoted to Peterhof monuments. Landscapes of Peterhof gardens, fountains and buildings seaside palaces depicted in prints, drawings and paintings of S.Schedrin, I. Repin, Levitan, Surikov, I. Kramskoy, Ivan Aivazovsky, N.Ge, V. Serov, A. Benoit, in the paintings of Itinerants. Finally, the city of St. Petersburg - a city-museum, created by beautiful Russian and Western European masters of XVIII and the beginning of the XX century. And the most grandiose building of the Imperial Academy of Arts in St. Petersburg, built in 1757 and designed by Kokorinovand Delamot, the majestic monument to the outstanding architecture, the interiors of the Academy of Fine Arts, a beautiful unique scientific library, the corridors of the Academy, where there were outstanding artists, the atmosphere itself taught the students high traditions of classical art. All this was of great importance in the development of the creative personality of the artist.

Later, introduction to the spiritual culture of the foreign countries; Europe, Asia and America.

And as soon as his age was appropriate, in 1937 his father took his son to an art school for young talents at the Russian Academy of Arts of the former Imperial Academy of Fine Arts opened in 1757 in St. Petersburg at the time of the Empress Elizabeth.

I studied well, says Kanaphia, and was role model in the class of the professor K.M.Lepilov, a former assistant to the great battle painter -F.A. Rubo.

It seems that the fate of the future artist successfully established from the very beginning.

But soon they were left alone with his mother. Massive political repressions were approaching. They did not pass through Temir-Bulat Muhamedzhanovich: on January 6, 1936 Almaty City Party Committee

Санкт-Петербургтегі Бүкілресейлік академиясының дарынды балаларға арналған мектебінің ғимараты

Здание школы Всероссийской академии для особо одаренных детей в Санкт-Петербурге

The building of school of All-Russian academy for gifted children in St. Petersburg

«Әлі есімде, ұйықтар алдында атам маған бірнеше рет «Лә иләһә иллаллаһ, Мухаммәдур-расулулаһ (Аллаһтан басқа құдай жоқ, Мұхаммед оның елшісі)» деп айтқызытын, сосын мен тәтті ұйқыға кететінмін. Атам мені жақсы көретін».

Баланың сурет салуға деген бейімі мен қызығушылығы ерте бастан-ақ белгілі болды. Қанафияның суретші ретінде қалыптасуы биік өнер әлемімен жүздесуінен, Бүкілресейлік Сурет Академиясы жанындағы «Жас дарындар» мектебінде оқымай тұрып-ақ әкесінің алғаш Эрмитажды, Орыс мұражайын аралағып көруінен басталды. Петергоф, Патша ауылының тамаша ансамбльдері мен орыс өнерінің әлемге даңқы кеткен ғажап жәдігерлері де, ғаламат сарайлар, саябақтар мен бұрқақтар, сәулетшіліктің, сәндік мүсіншіліктің және сәулетшілер В.Растрелли, К.Росси, А.Воронихин, Д.Ж.Кваренги, мүсіншілер М.Козловский, Ф.Шубин, Ф.Щедрин, И.Мартос және басқалардың сирек жәдігерлері терең әсер қалдырды. Петр сарайы жәдігерлерін Державин, Пушкин, Лермонтов, Жуковский, Тютчевтің өз дастандары мен өлеңдерінде тамсана жырлаған тұстары жетерлік. Петергоф бақтарының, орнатылған бұрқақтар мен теңіз жағалауындағы сарайлардың сұлулықтары С.Щедрин, И.Репин, И.Левитан, В.Суриков, И.Крамской, И.Айвазовский, Н.Ге, В.Серов, А.Бенуа, Передвижников туындыларында көрініс тапқан. Сондай-ақ, Санкт-Петербург қаласының, XVIII - XX ғасыр басындағы тамаша орыс және батысеуропалық шеберлер тудырған мұражай қаласының өзі де. Санкт-Петербургтегі 1757 жылы Кокоринов пен Деламот жобасы бойынша салынған Императорлық Сурет Академиясының ғажап ғимараты, мүсіншіліктің таңғажайып туындысы, Сурет Академиясының ішкі сәні, тамаша ғылыми бірегей кітапхана, аса көрнекті суретшілердің табаны тиген Академия дәліздері, осының бәрі со-

Бүкілресейлік Суретшілер академиясының бас қақпасы. 1757 жылы Елизавета патшайымның кезінде Санкт-Петербургта ашылған бұрынғы Императордың суретшілер академиясы

Главный вход во Всероссийскую Академию Художеств. Бывшая Императорская Академия Художеств, которая была открыта в Санкт-Петербурге еще во времена императрицы Елизаветы 1757 году

The main entrance of All-Russian Academy of Arts. Former Imperial Academy of Arts, which was opened in St. Petersburg during the reign of Empress Elizabeth in 1757

Академии Художеств, открытой в 1757 году в Санкт-Петербурге во времена императрицы Елизаветы.

Учился на отлично, говорит Канафия, был примером в группе профессора К.М.Лепилова, бывшего ассистента великого баталиста Ф.А.Рубо.

Кажется, что судьба будущего художника благополучно определилась с самого начала.

Но вскоре они остались вдвоем с матерью. Приближались массовые политические репрессии. Они не обошли и Темир-Булата Мухамеджановича: 6 января 1936 года Алматинский горком партии исключил его из партии за участие в так называемой алашординской «контрреволюционной организации» и знатное происхождение [«Алашское движение», Национально-освободительное движение против колониальной политики Российской империи в 1-й четверти XX века. «Казakhstan. Национальная энциклопедия» 1 том А-В глав. редакция «Казак энциклопедиясы», Алматы 2004 г.]. Отцу было 39 лет. 4 декабря 1937 года в Ленинграде Темир-Булата Мухамеджановича, не виновного ни в чем репрессировали и «тройкой» УНКВД по Ленинградской области от 15 апреля 1938 года осудили к расстрелу. Так мотивировали свое преступление враги Государства, уничтожая лучшие кадры строителей нового Мира на Земле Великой Евразии.

На память от отца у сына осталась трубка с красивой коробкой табака Золотое руно, которую он бережет на почетном месте у себя в кабинете. Этим табаком Золотое руно заправлял свою трубку и И.В.Сталин.

Так, Канафия Темир-Булатович Тельжанов в 10 лет стал сыном «врага народа». Это стало наду-

expelled him from the party for taking part in the so-called alashorda “counter-revolutionary organization” and noble descent [“Alash movement,” national liberation movement against the colonial policy of the Russian Empire in the first quarter of the XX century. “Kazakhstan. National Encyclopedia “Volume 1, AB chapters. Edition of “Kazakhencyclopedia,” Almaty, 2004]. Father was 39 years old. On December 4, 1937 in Leningrad Temir-Bulat Muhamedzhanovich, guilty of nothing was under repression and the “troika” of the NKVD in Leningrad region on April 15, 1938 was sentenced to death. That was a motivation for the enemies of the state, destroying the best key group of the builders of the new World on the land of a Great Eurasia.

As a memory from his father, the son was left with a beautiful box of pipe tobacco Golden Fleece, which he saves in a place of honor in his office. Even I.V. Stalin tucked his pipe with this Golden Fleece tobacco.

This way Kanaphia Temir-Bulatovich Telzhanov at the age of 10 became the son of “the enemy of the nation.” It was far-fetched reason for his expulsion from art school. But Kanaphiadid not quit school and continued going to the paint shop of the Kirov region where they lived.

Uneasy fate befell the family too. After his arrest, she continued to stay in Leningrad and Jamal with two children Kanaphia and Aisha were left alone.

But hard luck has just begun. Telzhanov recalls: “Those difficult years of stifling state of terror that gripped the city of Leningrad in my childhood clearly stayed in my memory. Neighbors in the huge house did not dare to speak for the fear of denunciation in the hall, “stukachestva (squealing)” and slanders that

Ленинград қаласының Киров ауданындағы Қанафия бірінші сыныпта оқыған №384-ші мектеп

№384-ая школа в которой учился Канафия в первом классе в Кировском районе г. Ленинграде

School #384 where Kanaphia studied the first grade in Kirov region, Leningrad

Қ.Телжановтың жанұясы тұрған үй
Дом, где жила семья К.Тельжанова
The house, where the family of K. Telzhanov lived

ндай бір орта қалыптастырып, студенттерді биік классикалық өнер дәстүрінде тәрбиеледі. Осы ахуал суретшінің туындыгерлік тұлғасының қалыптасуында маңызы терең дінгек болды.

Кейіннен Еуропаның, Азия мен Американың рухани мәдениетімен танысты.

Баласының жасы толысымен әкесі 1937 жылы Бүкілресейлік Сурет Академиясы, бұрынғы Императорлық Сурет Академиясы жанындағы «Жас дарындар» сурет мектебіне берді, мектеп 1757 жылы Санкт-Петербургте Елизавета патшайымның уақытында ашылған.

Үздік оқыдым, бір кездері ұлы баталист Ф.А.Рубоның көмекшісі болған профессор К.М.Лепиловтың тобында үлгілі шәкірт болдым дейді Қанафия.

Болашақ суретшінің тағдыры осылайша тамаша басталған еді.

Бірақ көп ұзамай ол анасы екеуі ғана қалды. Жаппай саяси қуғын-сүргін басталып жатты. Бұл нәубет Темір-Болат Мұхамеджанұлын да аман қалдырмады: 1936 жылғы 6 қаңтарда Алматы партия қалалық комитеті алашордалық «контрреволюциялық ұйымға» қатысқаны үшін [«Алаш қозғалысы», XX ғасырдың 1-ширегінде Ресей империясының отарлау саясатына қарсы ұлт-азаттық қозғалыс. «Қазақстан. Ұлттық энциклопедия» 1-том А-В, «Қазақ энциклопедиясы», бас редакциясы, Алматы, 2004 ж.] және ақсүйек әулетінен болғаны үшін оны партия қатарынан шығарып тастады. О кісі 39 жаста еді. 1937 жылдың 4 желтоқсанында Ленинградта Темір-Болат Мұхамеджанұлын нақақтан-нақақ қудалап, Ішкі істер халық комиссариатының Ленинград облысы бойынша басқармасының «үштігі» 1938 жылғы 15 сәуірде ату жазасына кесті. Мемлекеттің жаулары, мінекей, осындай негіздемемен озық мамандарды, Ұлы Еуразия жеріндегі жаңа заман құрылысшыларын қырып-жойды.

манной причиной для его отчисления из художественной школы. Но Канафия не бросил учебу, а продолжил в изостудии Кировского района, где они жили.

Непростая участь постигла и семью. После ареста она продолжала оставаться в Ленинграде и Жамал с двумя детьми, Канафией и Айшой, остались одни.

Но тяготы судьбы на этом только начались. Тельжанов вспоминает: «В моей детской памяти ярко сохранились те тяжелые годы душевной обстановки террора, охвативший г. Ленинград. Соседи по огромному дому при встрече не смели заговорить, опасаясь доноса, «стукачества» и наговоров, охвативших общество. Атмосфера страха витала в воздухе. Так жил в те годы народ. Казалось только дети, как ни в чем не бывало, гоняли футбол и играли в лапту после школы, крича под окнами шести-пятиэтажных с высокими широкими арками домов друг друга по именам «Толя, Витя, Сева – выходи играть», меня звали Ханом, в народе называемых Сталинскими домами с детским садом, площадками для игр детей, с продуктовым магазином с широким ассортиментом выбора, рядом с четырехэтажным красивым по архитектуре зданием средней школы-десятилетки, через зеленую площадь на квартал здание поликлиники с зоной отдыха. Изредка шли рукопашные бои детворы, улица на улицу. Уговор был: упавшего не добивать, нарушителя жестко корали обе стороны. По ночным улицам разъезжали машины, названные народом «черные вороны», собирая свои жертвы и увозя их в неизвестность.

Запомнил тогда, как попавшие стихи небольшой книги С.Есенина, захватили меня своей задушевной красотой и печалью к его Родине. Стихи С.Есенина, в те времена они были запрещены.

have grasped the society. An atmosphere of fear was in the air. That's how people lived those years. It seemed only children, as if nothing had happened, chased soccer ball and played lapta (Russian bat game) after school, screaming under the windows of six-five-story high wide arches houses each other by name

Tolya, Victor, Seva “come out to play,” I was called Khan, popularly known as Stalin’s houses with a kindergarten, playgrounds for children to play, with a grocery store with a wide range of choice, next to a beautiful 4-storey Architecture of ten years of high school, through the green area on the block building clinics with seating area. Occasionally kids played wrestling, street against street. Agreement was: do not fight the fallen; the violator was punished by both sides. Cars drove at night; people called them “black crows”. They were picking their victims and taking them to unknown places.

I remembered how I got a little poetry book by S. Esenin, took me with its heart-felt beauty and sorrow to his homeland. The poems of S.Esenin, at the time were banned. The time was alarming. You would expect anything from the people. And when I stayed alone at home, I read with admiration. I loved the poems of Lermontov, Tolstoy (“Hadji Murat”), liked to illustrate in the studio of our area, where I continued my studies. I liked the spirit, explosive character, rebellious freedom-loving power of their works. They responded to my spirit. With these illustrations, executed in watercolor,

Әкесінен қалған ескерткіш – мүштек пен Золотое руно темекісі салынған әдемі қорапты баласы әлі күнге сақтап келеді, кабинетінің төріне қойып қойған. И.В.Сталин де өзінің мүштегіне дәл сондай Золотое руно темекісін салатын.

Осылайша Қанафия Темір-Болатұлы Телжанов 10 жасында «халық жауының» баласына айналды. Бұл жағдай оның сурет мектебінен аластатылуына да түрткі болды. Бірақ, Қанафия оқуды қойған жоқ, өздері тұратын Кировский ауданындағы бейнелеу студиясында жалғастырды.

Сөйтіп отбасының тағдыры ауырлай берді. Темекен тұтқындалғаннан кейін Жамал екі баласы Қанафия және Айшамен Ленинградта еш қамқоршысыз қалды.

Бұл әлі тауқыметтің басы еді. Телжановтың естелігінен: «Бала кезден көз алдымда қалған Ленинград қаласын құрсаулаған қудалаудың тұманы сұмдық еді. Көпқабатты үлкен үйдің көршілері ұшырасып қалса, бір-бірімен сөйлесуге қорқып, төмен қарап өте шығатын. Өйткені айнала толған жансыздар, арызқойлық, жалақорлық қоғамды басып қалған болатын. Қорқыныш ауаға сіңіп қалған. Ол кездегі халықтың өмірі сол. Тек балалар ғана мектептен келгеннен кейін бес-алты қабаттық үйлердің түбіне келіп, «Толя, Витя, Сева, шық, ойнаймыз» деп айғайлап, түк болмағандай доп ойындарын, футбол ойнап жүретін. Мені бәрі Хан дейтін. Жұрт сталиндік үйлер дейтін балабақшасы, ойын алаңы, дүниеге толы азық-түлік дүкені, онжылдық орта мектептің сұлу сәулетті төрт қабатты ғимараты, жасыл алаңды кесіп өткеннен кейін

Қ.Телжанов Ленинградтағы оқуын жалғастырған мектеп

Школа в Ленинграде, где продолжил учебу К.Тельжанов

School in Leningrad, where K.Telzhanov continued his study

Время было тревожное. От людей можно было ожидать всего, что угодно. И когда оставался дома один, читал с восхищением. Любил стихи и поэмы М.Ю.Лермонтова, Л.Толстого («Хаджи Мурат»), любил иллюстрировать по композиции в изо-студии нашего района, где я продолжил учебу. Мне нравился дух, взрывной характер, мятежная свободолюбивая сила их произведений. Они отвечали моему духу. Этими иллюстрациями, выполненными акварелью, гуашью, маслом я участвовал на ежегодных выставках лучших работ изо-студии города, отобранных жюри выставкомом на выставку во Дворце Пионеров в бывшем большом Дворце князей Юсуповых в Ленинграде. Участников выставки награждали набором масляных, акварельных красок, наборами кистей, ватманской бумагой, этюдниками. Любил рассказы Джека Лондона, воспитывающие волю и мужество. В школе любил предмет по истории. Люблю слушать песни народов Мира, исходящие от Души и Сердца. Уносящих далеко-далеко в царство Мечты и Вдохновения, объять Необъятное».

22 июня 1941 года началась Великая Отечественная Война. Война все перевернула, но не отняла мечту стать художником. Правда сперва эта мечта как бы отодвинулась на второй план, но постепенно возродилась вновь и оформилась в твердое намерение – о чем еще будет сказано.

Осенью 1941 года Канафию вместе с другими школьниками эвакуировали из Ленинграда в с.Колково Кировской области. На прощание мама надела на шею оберег по обычаю предков. Когда я спускался с рюкзаком за спиной с третьего этажа нашей квартиры и оглянулся на стоявшую у двери и молча провожавшую меня в эвакуацию маму, я понял, что больше ее не увижу. Так оно и случилось.

gouache, oil, I participated in the annual exhibition of the best works of a town studio, selected by the jury for the exhibition at the Palace of Pioneers in the former bigYusupov Palace in St. Petersburg.

Exhibitors were awarded with a set of oil, watercolor paints, brush sets, drawing paper, and sketchbook. I loved the stories of Jack London, teaching the will and courage. At school I loved History. I like to listen to the songs of the peoples of the World, coming from the Heart and Soul, blowing away to the world of dreams and inspiration, to embrace the boundless.”

On June 22, 1941, the World War II has begun. The war turned everything upside down, but did not withdraw the dream of becoming an artist. It is true that this dream was moved for later, but gradually revived and re-shaped into the firm intention –of which it will be said further in the book.

In autumn 1941 Kanaphia together with other students, was evacuated from Leningrad to Kolkovo village of Kirov region. During goodbyes mother wore around my neck a guardian by the ancestor’s custom. When I came down with a rucksack on my back from the third floor of our apartment and looked at mom standing at the door and silently walking me to evacuate, I realized that I’ll never see her again. And so it happened.

I remembered the lake Villiers in the evacuation in Demyansk ofNovgorod region, where we have been delivered for the first time. On carts pulled by people on foot with belongings and possessions, drover’s shepherds went to the East. Here I first saw our troops retreating soldiers downcast, but not broken away and leaving the ranks of systems. German forces came to these places. We were evacuated further to the East.

Қанафия осы үйдің үшінші кабатында тұрған

На третьем этаже дома жил Канафия

Kanaphia lived on the third floor

демалыс алаңы бар емхана ғимараты тұрды. Оқта-текте балалар көше-көше болып төбелес салатын. Көше тәртібі бойынша құлағанды ұрмайтын, бұл тәртіпті бұзған баланы екі тарап та аямай жазалайтын. Ел ішінде «қара құзғын» аталатын машина түнгі көшені кезіп, құрбандарын жинап, белгісіз жаққа алып кететін.

Бірде С.Есениннің шағын кітабы қолыма түсіп, жырлары сұлулығымен, Отанға деген сағынышымен жанымды баурап алды. Ол С.Есениннің өлеңдеріне тыйым салынған уақыт. Алақұйын заман еді. Ешкімге сенім жоқ, адамдардан бәрін күтуге болатын кез. Тек үйде жалғыз қалған шағымда ғана сүйсініп оқитынмын. М.Ю.Лермонтовтың өлеңдері мен поэмасын, Л.Толстойды («Хаджи Мурат») жақсы көретінмін, біздің ауданның өзім оқитын студиясында солардың желістері бойынша сурет салғанды ұнататынмын. Маған олардың туындыларындағы рух, қызба мінез, дербес азатшыл қуаты әсер етті. Олар менің жаныммен үндес болды. Сол шығармаларға орай езбе бояумен, гуашпен, майлы бояумен салынған суреттемелеріммен қалалық бейнелеу студиясының жыл сайын өтетін көрмесіне қатысып тұрдым, Ленинградтағы князь Юсуповтардың бұрынғы Үлкен Сарайында, кейінгі Пионерлер Сарайында өтетін ол көрмеге көрмелік комитет әділқазылары іріктеген жақсы жұмыстар ғана қойылатын. Көрмеге қатысушыларға майлы, акварель бояулар жинағын, бояу жаққыш қаламдар жиынтығын, ватман қағазын және этюдниктер сыйлады.

Джек Лондонның ерлікке, еркіндікке тәрбиелейтін әңгімелерін жақсы көрдім. Мектеп қабырғасында тарих пәнін сүйіп оқитынмын. Әлем елдерінің жүректі қозғайтын, арман мен қиял кеңістігіне, шабыттың шырқау аспанына самғататын халықтық әуендері мен әндерін тыңдағанды ұнатамын».

В эвакуации в районе Демьянска Новгородской области, куда нас завезли впервые, я запомнил озеро Вилье. На повозках запряженных и пешком люди со скарбом и стадами, погонщиками пастухами уходили на Восток. Здесь я впервые увидел отступающие наши части понурых солдат, но не сломленных и далеко уходящие строем ряды. Немецкие войска подходили к этим местам. Нам стали эвакуировать далее на Восток.

По какой-то причине наши запряженные повозки запаздывали. Поэтому мы не успели на первый эшелон. Когда мы подъехали к станции то узнали, что первый эшелон с детьми немцы разбили с большими жертвами. На том же месте от станции, когда мы выехали, из-за дальнего леса появились вражеские самолеты и начали бомбить нас. Была команда по вагонам выходить, кругом ровное поле. С противоположной стороны появились наши истребители и завязалась борьба. Два самолета немцев были сбиты, а остальных отогнали. И наш эшелон продолжил путь.

Война разбросала детей Жамал, оставшуюся одну в блокадном Ленинграде, а в далеком Пермском крае теплилось сердце младшего ее ребенка Айши, сестры Канафии, эвакуированной вместе с детьми знаменитого Ленинградского Хореографического Училища им. А.Я.Вагановой в г.Молотов. Вот что она позже пишет брату:

«Дорогой мой брат Канашик!

Эту тетрадь с записью я посвящаю тебе как единственному, самому близкому, родному по духу искусства человеку, который сможет меня правильно понять.

For some reason, our horse-drawn carriages were late. So we did not go with the first train. When we arrived at the station, we learned that Germans broke the first train with children with lots of victims. At the same location of the station, when we checked out, enemy's planes appeared and began to bomb us. There was an order to go out of the wagons; a flat field was all around. On the opposite side there were our fighters and the fight ensued. Two German aircrafts were shot down, and the rest were driven off. And our train continued its way.

The war has scattered the children of Zhamal, the remaining one in the siege of Leningrad, and in the distant Perm region was the heart of her youngest child Aisha, sister of Kanaphia, evacuated with the children of the famous Leningrad Vaganova Choreographic School in Molotov. This is what she later wrote to his brother:

“My dear brother, Kanashik!

This notebook with a record I dedicate to you as the one, the closest and an art lover, a person who will understand me correctly.

You and I have lived for almost 70 years on this earth, but lived in different cities. Our childhood, adolescence and adulthood have been away from each other, you do not know much about me. Here, at your suggestion I have collected materials: photos, programs that I found during the war in Leningrad in the archives of the library of our regional ballet school - these documents will reveal to you a part of my life.

My confession.

In early August 1936 my father Temir-Bulat Muhamedzhanovich Telzhanov led me to the Leningrad

Қарындасы Айша
Сестра Айша
Sister Aisha

1941 жылдың 22 маусымында Ұлы Отан соғысы басталды. Алапат соғыс бар дүниені төңкеріп жібергендей болды, бірақ суретші болсам деген арманды жоя алған жоқ. Әрине, бұл арман алғашында кейінге ысырылғанмен, артынан қайта оянып, бірте-бірте берік ниетке айналып, беки түскен. Бұл жайында әлі де сөз қыламыз.

1941 жылдың күзінде Қанафияны басқа оқушылармен бірге Ленинградтан Киров облысындағы Колково селосына көшірді. «Қоштасар кезде анам ата-бабалардың ғұрпы бойынша, мойныма тұмар тақты. Арқамдағы жолқапшығыммен үшінші қабаттағы пәтерімізден төмен түсіп бара жатып, жүрегі қарс айрылып, табалдырықта үнсіз ғана шығарып салып тұрған анама тағы бұрылып қарағанымда оны енді қайтып көрмейтінімді түйсіндім. Расында солай болды.

Бізді ең бірінші Новгород облысындағы Демьянск ауданына көшіріп апарды, ол жерде жадымда ерекше сақталғаны Вилье көлі еді. Адамдар ат жегілген арбалармен, енді біреулері жаяу-жалпы тұрмыс-тіршілікке қажетті заттарын арқалап, табындарын айдап Шығысқа қарай кетіп жатты.

Мен сол жерден ұнжырғасы түскен, бірақ сағы сынбаған күйі сап түзеп шегініп бара жатқан біздің әскерді тұңғыш көрдім. Неміс әскері бұл аймаққа да төніп келе жатты. Бізді Шығысқа ары көшіруді бастады.

Неге екені белгісіз, біздің жүк салған арбаларымыз кешікті. Сондықтан бірінші лекпен кетуге үлгермедік. Стансаға келгенімізде балалары бар жаңағы бірінші лектің неміс шабуылына тап болып, үлкен шығынға ұшырағанын білдік. Сол стансадан жылжи бергенімізде орманның арғы жағынан жау ұшақтары шыға келіп, бізді бомбылай бастады. Бәрімізге вагоннан шығуға бұйрық берілді, қарасак, айнала жазық алқап екен. Қарама-қарсы беттен біздің истребительдер пайда болды да шайқас басталды.

Мы с тобой прожили почти 70 лет на этой земле, но жили в разных городах. Наше детство, юность и зрелые годы прошли вдаль друг от друга, ты многое не знаешь обо мне. Вот, по твоему предложению я собрала материалы: фотографии, программы, которые я нашла в годы войны в г. Ленинграде в архивах библиотеки нашего областного хореографического училища – эти документы раскроют тебе часть моей жизни.

Моя исповедь.

В начале августа 1936 года мой отец Темир-Булат Мухамеджанович Тельжанов привел меня в Ленинградское Государственное училище, расположенное по улице Зодчего Росси.

В коридоре при входе в директорскую случайно встретилась с А.Я.Вагановой – Народной артисткой РСФСР, орденоносец, профессор. Я ей понравилась, она спросила, по какому вопросу мы пришли, и тогда взяв меня за руки, привела к директору, по ее указанию меня пригласили в танцевальный зал, где под аккомпанементы пианистки я затанцевала, мои экзаменаторы заулыбались мне, затем, переговорив между собой, сказали, что я принята в училище. Пригласили отца, предложили ему оформить документы на меня. Так, с 1 сентября 1936 года началась моя учеба в знаменитом балетном хореографическом училище, где в царские времена училась балерина Павлова, а в Советское время народные, заслуженные артисты РСФСР, СССР Уланова Г.С., Семенова М., Дудинская Н., Сергеев К.М., Чабукиани В.М. и другие.

Класс классики балета вела А.Я.Ваганова, позже училищу было присвоено ее имя. Мастера в преподавании классики были Камкова Н.А., Тютник Л.М., Ромашова. Характерные классы вели Лепухов А.М., Ширяев А.В. и др. (кстати, я посылаю фото, где я рядом с Ширяевым стою, я была любимой его ученицей).

State School, located on the Rossi Street.

In the hallway at the entrance to the director's I accidentally met A. Y. Vaganova - People's Artist of the RSFSR, the holder of an order, the professor. She liked me, she asked, on what question we were here, and then took me by the hand, led to the director, at her direction I was invited to a dance hall, where the accompaniment of pianist I danced, my examiners smiled at me, and then, after talking to each other, said I was accepted to study at the college.

They invited my father and asked him to apply documents for me. So, from September 1, 1936 I began my studies at the famous Ballet School, where ballerina Pavlova studied during imperial times, as in Soviet period people's artists, Honored Artists of the RSFSR, the USSR, G.S. Ulanova, M. Semenova, N. Dudinskaia, K.M. Sergeyev, V.M. Chabukiani and others.

Classic ballet classes were led by Vaganova, later the school was given her name. Masters in teaching the classics

Біздікілер екі неміс ұшағын атып түсірді де, қалғандарын шегіндіріп тастады. Сосын барып біз жылжып кеттік.

Соғыс Жамалдың балаларын жан-жақта, ал өзін Ленинград қоршауында қалдырды. Қиырдағы Перм өлкесінде кіші баласы, Қанафияның қарындасы Айша жүріп жатты. Ол А.Я.Ваганова атындағы атакты Ленинград Хореографиялық училищесі балаларының қатарында Молотов қаласына көшірілген болатын. Кейіннен ол ағасына былай деп жазады:

«Қымбатты менің ағам, Қанаштай!

Мына жазбаға толы дәптерді мені дұрыс түсіне алатын жалғыз, ең жақын, өнер рухы тұрғысында да біртуған адаммы – саған арнаймын.

Сен екеуміз бұл жерде 70 жыл ғұмыр кештік, бірақ әр қаласында. Балалық шағымыз, жастығымыз және ересек өміріміз бір-бірімізден жырақта өтті, сен мен туралы көп нәрсе білмейсің. Міне, сенің ұсынысың бойынша мен материалдар жинадым: фотосурет, бағдарлама, соғыс жылдарындағы Ленинградта болған біздің облыстық хореографиялық училище кітапханасының мұрағатынан тапқан осы құжаттар саған өмірімнің бір бөлшегін ашып береді.

Менің әңгімем мынадай.

1936 жылғы тамыздың басында әкем Темір-Болат Мұхамеджанұлы Телжанов мені Зодчий Росси көшесінде орналасқан Ленинград Мемлекеттік училищесіне алып барды.

Директор бөлмесіне кіреберістегі дәлізде кездейсоқ РСФСР халық әртісі, орден ие-

Отец наш был большой умницей, он предвидел многое вперед, и во избежание в будущем преследований, оформил мои документы на фамилию матери Жакупова, но русские иногда писали Джакупова.

Так как при училище было образовано национальное отделение, где учились дети из разных Республик: таджики, узбеки, башкиры, татары, казахи, киргизы. Все и я жили в интернате на полном государственном обеспечении.

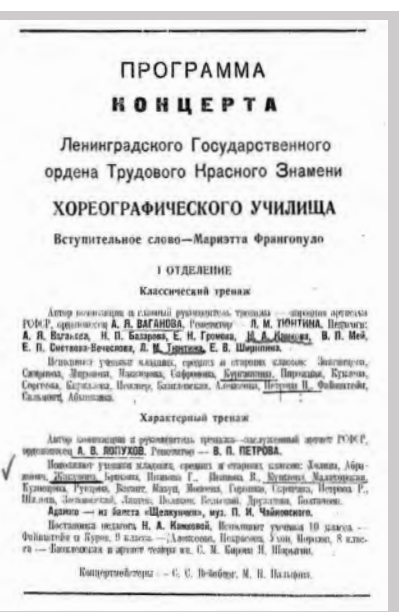
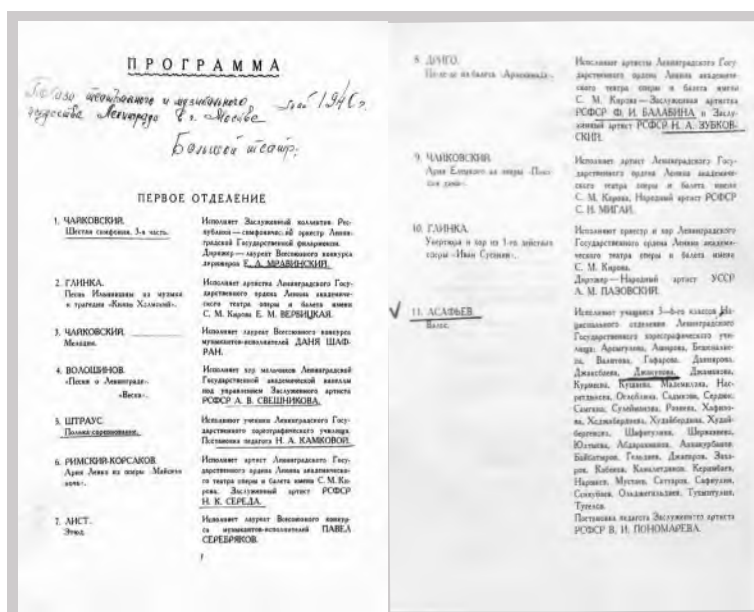
Наряду с общим образованием, специализированными уроками классики и характерных танцев давались уроки французского языка, и уделялось большое внимание урокам музыки, фортепиано.

Уроки вели преподаватели высшего класса.

В 1939 году состоялась декада Киргизского искусства в Москве, где учащиеся нашего училища и я в том числе (как киргизка по документам) приняла участие, выступила в Большом театре оперы и балета в г. Москве, в заключении Комитет по делам искусств при Совнаркомме СССР пригласил нас в Большой Кремлевский дворец (в то время это было редкостью). Достоверность факта подтверждает фото, сделанное ксероксом – это пригласительный билет на мою фамилию. На банкете в Кремле Георгиевском зале мы сидели за столом №33, но позже нас, как детей пересадили за стол №1 напротив членов Правительства. За столом нашим сидели первые герои СССР Гризадубова, летчики: Расткова, Кокинали. Рядом находилась сцена, где шли выступления, когда пианист заиграл на рояле Молотов, а позже Микоян на расстоянии мимикой, движением руки спросил меня, как я учусь, играю на фортепьяно, я им рукой ладонью показала 5 пальцев, они похлопали в ладоши и

Айша балет мектебінде
Айша в балетной школе
Aisha in Ballet School

гері, профессор А.Я.Вагановамен ұшырасып қалдық. Жөн сұраса келе біздің не шаруамен жүргенімізді білген соң, менің қолымнан жетектеп директорға апарды, оның нұсқауымен мені би залына апарды. Би залында пианинаның сүйемелдеуімен билеп бердім, олар күлді де, сосын өзара ақылдасып, мені училищеге қабылдайтындығын жеткізді.

Әкеме тиісті құжаттарды рәсімдетті. Сөйтіп, 1936 жылдың 1 қыркүйегінде оқуым басталды, патшалық кезеңінде балет шебері Павлова, ал Кеңес уақытында РСФСР, СССР халық әртістері, еңбек сіңірген әртістері Уланова Г.С., Семенова М., Дудинская Н., Сергеев К.М., Чабукиани В.М. және басқалары оқыған атақты балеттік хореографиялық училищеде оқуым басталды.

Балет классикасы класын А.Я.Ваганова жүргізді, кейіннен училищеге со кісінің аты берілді. Классикадан сабақ берген шеберлер Камкова Н.А., Тюттик Л.М., Ромашовалар болды. Жеке класты Лепухов А.М., Ширяев А.В., тағы басқалар жүргізді (айтпақшы, Ширяевтың жанында тұрған суретімді жібердім, мен оның сүйікті шәкірті болатынымын).

Әкеміз өте ақылды кісі еді, талай нәрсені алдын ала болжай білді, сол себепті болашақта қудалауға ұшырамасын деп, менің құжаттарымды анамның тегімен Жақыпова деп рәсімдеген, бірақ орыстар кейде Джакупова деп жазып жіберетін.

Училищеде халықаралық бөлім құрылып, онда тәжік, өзбек, башқұрт, татар, қазақ, қырғыз сияқты түрлі республиканың балалары оқыды. Олар да, мен де интернатта мемлекеттің толық қаржыландыруымен өмір сүрдік.

Жалпы біліммен, арнайы классикалық және ерекше мәнердегі би сабақтарымен қоса, француз тілін

подняв рюмку выпили за мое здоровье. Я в ответ вышла из-за стола и сделала балетный реверанс благодарности. Сталин посмотрел на меня и улыбнулся. Из Кремля я вместе с другими гостями вечера, учащимися вышла, окрыленно счастливая с большими подарками в руках от членов Правительства.

Учиться в хореографическом училище было большим счастьем, уроки вели высокообразованные педагоги.

Мы часто прятались на балконе репетиционного зала, где с замиранием сердца наблюдали, как репетируют фрагменты из балета «Лебединое озеро», «Ромео и Джульетта» звезды мирового балета Уланова Г.С. с Сергеевым К.М., «Бахчисарайский фонтан» Дудинская Н.М. с Чабукиани В.М.

В мае 1940 года состоялся показ театрального и музыкального искусства Ленинграда в г. Москве в Большом театре оперы и балета.

Выступали видные деятели культуры, лауреаты Всесоюзных конкурсов – это дирижер Е.А.Мравинский, народный артист РСФСР певец Печковский Н.К., Преображенская С.П., Народная артистка СССР Корчагина-Александровская Е.П. Программу выступлений вели Народный артист РСФСР Н.К.Черкасов и Аркадий Райкин. Выступали балерины Уланова с Сергеевым, Дудинская с Чабукиани, Лопухов А.В. Исполнялись танцевальные номера учащимися хореографического училища, так в вальсе Асафьева танцевала и я, что отражено в программе, которую я прилагаю, а также фото, я на уроке классики и репетиция танца «Полька-соревнование» постановка педагога Камковой Н.А.

were Kamkov N.A., Tyuntik L.M., Romashova. Characteristic classes were Lepuhov A.M., Shiryayev A.V. etc. (By the way, I send a photo where I'm standing next to Shiryayev, I was his favorite student.)

Our father was very clever, he foresaw many things forward, and to avoid persecution in the future, he issued my documents under mother's surname Zhakupova, but sometimes Russians wrote Dzhakupova.

Since there was a national office established under the school, where children from different republics: Tajiks, Uzbeks, Bashkirs, Tatars, Kazakhs and Kyrgyz studied. All of us lived in a boarding school on full state support.

Along with the general education, specialized lessons of classical and character dances, French lessons, much attention was given to music and piano lessons.

Teachers who taught us were at our class.

In 1939 there was a Kyrgyz art ten-day event in Moscow, where the students of our school, including me (as Kirghiz by documents), took part, performed at the Bolshoi Opera and Ballet Theater in Moscow, at the end, the Committee on the Arts Council of Commissars of the USSR invited us to the Grand Kremlin Palace (at that time it was uncommon). The fact is confirmed by the photos made by the Xerox machine - it's a ticket with my name on it. At the banquet in the Kremlin's George Hall, we sat at the table number 33, but later on they moved us as children to the table number 1 in front of members of the Government. There, at our table, sat our first heroes of the Soviet Union Grizadubova, pilots: Rastkova, Kokinaki. There was a stage nearby, where there were performances, when the pianist began to play the Molotov piano, and later Mikoyan, at a distance of facial expressions, by hand moving asked me how I learn to play the piano, I showed them a hand palm and 5 fingers,

оқытты, сондай-ақ музыка дәрістері мен фортепианоға да көп көңіл бөлінетін. Сабақтарды жоғары деңгейдегі білікті ұстаздар жүргізді.

1939 жылы Мәскеуде өткен Қырғыз өнерінің он күндігіне біздің училищенің шәкірттерімен бірге мен де (кұжат бойынша қырғыз болғандықтан) қатыстым, Мәскеу қаласындағы Үлкен опера және балет театрында өнер көрсеттім, соңыра СССР Совхалкомға қарасты өнер Комитеті бізді Үлкен Кремль сарайына шақырды (мұндай жағдай ол кезде өте сирек болатын). Бұл мәліметтің растығына фотосуреттің ксерокөшірмесі дәлел, бұл маған арналған шақыру билеті болатын.

Кремльдегі Георгий залында банкет кезінде біз №33 үстелге жайғастық, бірақ бізді кейінірек Үкімет мүшелерінің қарсы алдына, №1 үстелге ауыстырып отырғызды. Біздің дастарханда СССР-дің алғашқы батырлары Гризадубова, ұшқыштар Расткова, Кокинаки да отырды. Жанымыздағы сахнада қойылым көрсетіліп жағты. Пианист рояльде ойнай бастаған кезде Молотов, сосын Микоян ымдап, қолымен ишара жасап, менен қалай оқитынымды, фортепьянода қалай ойнайтынымды сұрады, ал мен болсам, бес саусағымды жайып, өте жақсы дегенді байқаттым, олар қолдарын шапалақтап, менің денсаулығым үшін тост көтерді. Оларға жауап ретінде орнымнан тұрдым да рахметімді білдіру үшін, балет реверансын жасадым. Сталин маған қарады да жымыды. Басқа қонақтармен оқушылармен бірге, Кремльден мен де Үкімет мүшелері берген қомақты сыйлықтарды құшақтап, бақыттан бал-бұл жайнап, ерекше қанаттанып шықтым.

Хореографиялық училищеде білім алу зор бақыт еді, сабақтардың бәрін жоғары білімді педагогтар жүргізді. Біз үнемі дайындық залындағы балконға тығылып алып, әлемдік балеттің жарық жұлдыздары

Война.

Все учащиеся национального отделения, как началась война, были отправлены домой на родину в свои Республики, осталась я, так как моя мать жила в Ленинграде.

По указанию Правительства шла эвакуация заводов, предприятий, учреждений на Восток. Проводы театра Оперы и Балета им.Кирова и вместе с ним нашего Балетного Хореографического Училища были организованы торжественно. На вокзале железнодорожном стояла милиция, дружинники, дежурные с красной повязкой, играл духовой оркестр. Родители со слезами провожали детей на Восток в г. Молотов. Я среди толпы все искала маму, но ее не было, работа задержала. Когда дали сигнал отправки поезда нашего эшелона я расстроенная села под давлением воспитателей в вагон. Поезд медленно тронулся и вдруг крик Айша, Айша! Иду к окну, вон бежит толпа, впереди всех маму поддерживают какие-то мужчины, бежит мамочка, плачет, машет рукой. Я вылезла почти вся с окна, за ноги меня крепко держали учителя, а я все машу, машу, пока поезд не набрал скорость. Так, я в последний раз видела свою дорожную МАМУ.

В апреле 1942 года в г. Молотове я получила похоронную. С этого дня закончилось мое счастливое детство.

От брата Канафии я неоднократно получала письма из г. Кирова Халтуринского района, где он был эвакуирован со своей средней школой из г. Ленинграда.

В письмах ты, Канаш, писал, чтобы я держалась, не падала духом, училась хорошо, была бы достойна своих родителей. Твои вдохновенные письма я часто читала своим подругам в общежитии.

they clapped their hands and raised their drinks to my health. I stood up and made a ballet nod of gratitude. Stalin looked at me and smiled. From the Kremlin, along with other guests of the evening, the students, I got out inspired, happy with the great gifts from the members of the Government.

It was a great joy to study at the dance school; the lessons were performed by well-educated teachers.

We often hid on the balcony of the rehearsal hall, where we watched breathlessly as the Stars of World Ballet Ulanova with Sergeev rehearsed excerpts from the ballet "Swan Lake", "Romeo and Juliet," and Dudinskaya with Chabukian rehearsing "The Bakhchisaray fountain".

In May of 1940, theater and music art of Leningrad was shown at the Bolshoi Theater of Opera and Ballet in Moscow.

Prominent cultural figures performed, winners of the All-Union competitions - a conductor E.A.Mravinsky, People's Artist of the RSFSR singer Pechkovsky, Preobrazhenskaya S., People's Artist of the USSR Korchagina-Alexandrovskaya E.P.The program was led by People's Artist of the RSFSR N.K.Cherkasov and ArkadyRaikin. Ballerina Galina Ulanova performed with Sergeyev, Dudinskaya with Chabukiani, LopuhovA.V.Ballet School students performed as well, I danced in Asafiev waltz as in the program, which I have attached, as well as photos of me on classics lesson and rehearsal of "Polka-competition" dance directed by the teacher Kamkova A.A.

The War

As the war began all the students in the national offices had been sent home to their own Republic, I was left here, since my mother lived in Leningrad.

Мы у ногам и Вечного огня нашей любимой Мамы.

110 ИСТОРИЧЕСКИМ МЕСТАМ
1962 г. Ленинграда

At the direction of the Government there was an evacuation of factories, enterprises, institutions to the East. Farewell ceremony of the Kirov Opera and the Ballet Theatre, and our Ballet Choreographic School was organized solemnly. The police, vigilantes, the attendants with a red band, brass band were all at the railway station. Parents accompanied the children to the East, to the city of Molotov with tears. Among the crowd, I kept looking for my mother, but she was not there, she was at work. When the signal to send the trains of our tier was given, I entered the wagon as ordered by our teachers, and was frustrated. The train moved slowly and suddenly there was a scream: "Aisha, Aisha!" I go to the window and the crowd runs, in front of them all, my mother supported by some men running my way, crying, waving her hand. I looked out of the window, my teacher was holding my legs tight, and I'm waving, waving until the train picked up speed. That was the last time I saw my dear MOTHER.

In April 1942, in Molotov I got a funeral letter. My happy childhood ended that day.

From my brother Kanaphia I received numerous letters from Kirov town of Khalturinsky region, where he was evacuated from his high school in Leningrad.

In letters, you, Kanash wrote that I should hold strong, wouldn't be discouraged, studied well, and so that I would be worthy of my parents. Your inspirational messages, I often read to my friends in the dorm.

Mother will always remain in my memory, and when being married, with my husband Zhumekeve time after time visited the grave of my mother. Our last visit to Leningrad, a visit to the Memorial Piskaryovsky cemetery was in 1992 before the collapse of the Soviet Union. We paid respect to all those who died in the siege of Leningrad and the buried here, including our dear Mother named Zhamal Zhakupova. ""

Уланова мен Сергеевтің «Аққулы көл», «Ромео мен Джульетта», Дудинская мен Чабукианидің «Бақшасарай фонтаны» балеттеріне дайындалып жатқан сәттерін жүрегіміз дүрсілдей тамашалаушы едік.

1940 жылдың мамыр айында Мәскеу қаласындағы Үлкен театрда Ленинградтың театр және музыка өнерінің қойылымы өтті. Дирижер Е.А. Мравинский, РСФСР-дің Халық әртісі әнші Печковский, С.Преображенская, СССР-дің Халық әртісі Е.П. Корчагина-Александровская сияқты көрнекті өнер майталмандары, Бүкілодақтық байқаулардың лауреаттары өнер көрсетті. Концерттік бағдарламаны РСФСР-дің Халық әртісі Н.К. Черкасов пен Аркадий Райкин жүргізді. Сонымен бірге балериналар Уланова Сергеевпен, Дудинская Чабукианимен, А.В. Лопухов та өнер

Мать навсегда осталась в моей памяти, уже, будучи семейной, с мужем Жумеке неоднократно побывали на могиле матери. Последний наш приезд в г. Ленинград и посещение Мемориального Пискаревского кладбища было в 1992 году перед распадом СССР. Мы отдали последнюю дань внимания, низкий поклон всем погибшим в блокаде Ленинграда и захороненным здесь, и в том числе нашему дорогому человеку Матери по имени Жамал Жакупова.»

Из воспоминаний Тельжанова:

«В селе Колково мы не унывали, в мальчишеской среде со мной всегда рядом были ребята. Хулиганом я не был, я был запевалой, защищавший всегда честность и справедливость. Дети в интернате уважали меня и шли за мной. Педагоги обращались по разным делам. Выехать на

From the memories of Telzhanov:

“In the village of Kolkovo we did not become discouraged, in the boy’s environment there were always guys with me. I was not a bully; I was a leader who would always defend the integrity and honesty. The children in the orphanage respected me and followed me. Teachers addressed me in different cases. Checking out the cutting of forests, firewood, hay, work in the fields, harvesting for farm and other work for the orphanage.

On the way back from tree-felling plots, rural work, on either side of a country road near the porch of the village houses we would constantly meet with the mothers of the children who left for the war. By inviting us they showed pity, maternal pity. We did not abuse the attention of maternal kindness to us and tried to go with gratitude. It was difficult for everyone during the war. If there happened to come at the insistence of the hut, certainly got it in a jug of fresh cold milk from the cellar, out of the oven hot round rye loaf indescribable flavor. If in the village, some bread baked on the oven, the smell would waft over the whole village - a miracle. One should be in these distant places of Russia, in the depths of Russia, to feel this miracle for what kind of mothers Great Russia has, where I met and saw so many good people in the open stern distant Vyatka region, the birthplace of the great painter Ivan Shishkin, we went to Vyatsky forests on the berries and mushrooms. Returned by nightfall. And just as in a tale, far away from the distant hills appeared last evening rays illuminated the tops of churches, lit by the light of the setting sun.

So much poetry in them, gradually approaching growing into a full view. Sad at the same time some magic secret joy filled with sadness, attracting by the great eternal breath, the harmony of the architectural

И.И.Шишкиннің жұмыстары
Работы И.И.Шишкина
Works of I.I.Shishkin

көрсетті. Хореографиялық училищенің шәкірттері де біраз билерді орындады, Асафьевтің вальсінде мен де биледім, бұл мен қосып жіберіп отырған бағдарламада көрсетілген, сонымен бірге педагог А.А. Камкова қойған «Полька-соревнование» биінің дайындығы мен классика сабағындағы фото-суретімді қоса жіберіп отырмын.

Соғыс.

Халықаралық бөлімде оқитын балалардың бәрі соғыс басталысымен өздерінің республикаларына, яғни өз үйлеріне қайтарылды, анам Ленинградта тұратындықтан мен ғана қалып қойдым.

Үкіметтің бұйрығымен зауыттар мен кәсіпорындарды, мекемелерді Шығысқа қарай көшіру басталды. Киров атындағы Опера және балет театры мен біздің Балет Хореографиялық училищесін шығарып салу рәсімі салтанатты түрде өтті. Теміржол вокзалында милиция, жасақшылар, қызыл таңғыш байлаған кезекшілер сап түзеп, үрмелі аспаптар оркестрі ойнап тұрды. Ата-аналар көздері жасқа шыланып, балаларын Шығысқа, Молотов қаласына шығарып салуға жиналды. Қалың нөпірдің арасынан мен де анамды іздедім, бірақ ол жұмыстан босай алмағандықтан, келмеген еді. Поездің жүруіне сигнал берілгенде, тәрбиешілердің күштеуімен қамыққан көңілмен мен де вагонға отырдым. Поезд ақырын жылжи бастады. Кенет біреудің «Айша, Айша!» деп айғайлаған даусын естідім. Дереву терезеге жетіп бардым. Адамдар топырлап жүгіріп келеді, ең алдында анам, әлдебір ер кісілер оны демеп келеді, ол болса жылап, маған қолын бұлғайды. Мен терезеден шығып кетуге шақ қалдым, аяғымнан ұстаздарым тарс ұстап алған, мен болсам поезд жылдамдық алғанға дейін қолымды үздіксіз бұлғаумен болдым. Бұл аяулы анашымды соңғы рет көруім еді.

вырубку леса, заготовку дров, сенокос, на полевые работы, уборку урожая для колхоза и другие работы для интерната.

Когда мы на обратном пути возвращались с лесоповала с делянки, сельских работ, то по обе стороны проселочной дороги деревни у крыльца домов постоянно встречали матери ушедших сынов на войну. Приглашая нас к себе, жалели материнской жалостью. Мы не злоупотребляли вниманием, материнской добротой к нам и с благодарностью старались пройти. Всем было трудно в военные годы. Если и случалось по настоянию зайти в избу, непременно доставалось в кувшине свежее холодное молоко из погреба, из печи горячий круглый ржаной каравай неопишимо аромата. Если в деревне кто-то пек в печи хлеб, то запах разносился на всю деревню – чудо. Это надо быть в этих местах отдаленной России, в глубине России, чтобы это чудо прочувствовать, каких матерей рождает Великая Русь, где я встретил и увидел столько открытых хороших людей в суровом далеком Вятском крае, родине великого художника И.И.Шишкина, ходили мы в Вятские леса по ягоды и грибы. Возвращались к сумеркам. И как в сказке вдали далеко из-за дальних холмов показывались освещенные последними вечерними лучами макушки церквей, освещенные уходящим светом закатного солнца. Столько в них поэзии, постепенно по мере приближения вырастая в полный рост. Грустное в то же время какой-то волшебной радостью тайное, наполненное грустью, притягивающей к себе великим вечным дыханием, гармонией архитектурного совершенства пропорций не похожих в других местах России. В них есть своя притягательная, возвышенная, великая сила умиротворения, хотя стоящих без крестов, без дверей и заброшенных, и далеко, далеко

perfection of proportions not similar in other parts of Russia. They have their own attraction, sublime, the great power of appeasement. Though facing no crosses, no doors and abandoned, and far, far away you could hear fine, folk song “Malinovyizvon (Crimson song)”, carrying the hills and valleys, villages on the vast Russian quivering heart of the Russian soul.

Also in my memory, a young teacher illumined by the kindness of these places, teacher of Russian language and literature AlexandraNikitichnaKazakova, who treat us sincerely. Her presence in the classroom always filled with joy, the spirit of knowledge, cheerfulness, and confidence.

In her classrooms she would often tell about the great people on earth. She often talked about S.Kostrikov, her fellow-countryman S.M. Kirov who from the provinces became someone.

She was knitting mittens and presented them to the girls to be safe from the harsh cold. Later in the day of my departure from the orphanage she gave me warm mittens with the words’ do not lose them and take care of yourself. “What a miraculous noble soul. For us, she was a teacher, an educator and a mentor.

At leisure and holidays I attended cultural events. I played, says Kanaphia, the balalaika, a Russian melodies and tunes at the quiet northern beauty of nature. On Maslenitsa festival (feast) we went on a sleigh with bells under romping accordion with the village boys and singing ditties, and people poured out of their houses.

In the evacuation process children did not lose courage. I organized an escape with the guys twice with the sole desire to defend Leningrad with arms and meet with our parents. The feeling of patriotism among us was huge. Soldiers who were traveling to the front eagerly put us on the train, but after miles

1942 жылы Молотов қаласында қаралы хабарлама алдым. Осы күннен бастап менің бақытты балалық шағым аяқталған еді. Киров қаласындағы Халтуринск ауданына Ленинград қаласындағы өзі оқитын орта мектеппен бірге көшірілген ағам Қанафиядан бірнеше рет хат алдым.

Қанаш, сен өз хаттарыңда мені үнемі берік болуға, ұнжырғам түспей, жақсы оқуыма, ата-анамызға сөз келтірмейтін жақсы адам болуға шақыратынсың. Сенің шабытқа толы хаттарыңды жатақханада құрбыларыма жиі оқып беруші едім.

Анамның асыл бейнесі менің жадымда мәңгілікке сақталды, кейін тұрмысқа шыққаннан кейін де, күйеуім Жүмекемен бірге анамның бейігіне бірнеше рет бардық. Ленинград қаласына Пискарев Мемориалдық зиратына соңғы рет СССР-дің ыдырауының алдында, 1992 жылы бардық. Ленинград қоршауында қаза тапқан жандардың барлығына және ардақты жан, аяулы анамыз Жамал Жақыпованың рухына бас иіп, соңғы рет ізет көрсеттік».

Телжановтың естелігінен:

«Колково селосында біз жабырқаған емеспіз, әрдайым қасымда балалар болды. Мен бұзық болған емеспін, әрдайым шындық пен әділдікті жақтайтын жетекші едім. Интернаттағы балалардың бәрі мені

слышится в них прекрасная, народная песня «Малиновый звон», разнося по горам и долинам, по всеям необъятной России трепетное сердце русской души.

Осталась в памяти озаренная добротой молодая учительница этих мест, по русскому языку и литературе Александра Никитична Казакова, душевно относившаяся к нам. Ее присутствие в классе всегда наполнялось радостью, духом познания, бодростью, уверенностью. На своих уроках часто рассказывала о великих людях Земли. Часто рассказывала о С.Кострикове, своем земляке С.М.Кирове, вышедшего из глубинки в люди. Сама вязала рукавички и дарила девочкам от суровых морозов. Позже в день моего отъезда из интерната подарила связанные ею теплые рукавички на дорогу со словами «не потеряй, береги себя». Какое было чудо благородной души. Для нас она была учителем, педагогом, воспитателем и наставником.

На досуге и в праздники участвовал в культурных мероприятиях. Неплохо играл на балалайке под русские напевы и наигрыши под красоту тихой северной природы. В масленицу на санях выезжали на тройках с бубенцами под залихватский гармонь с деревенскими парнями и с частушками и народ высыпал из домов.

В эвакуации дети не падали духом. Дважды я организовывал побег с ребятами с единственным желанием защищать Ленинград с оружием в руках и встретиться с родителями. Чувство патриотизма у нас было огромно. Ехавшие на фронт солдаты

of paths through the heads of the stations we were sent back to the station Orichi or Kotel'nich our dear headmaster met us.

But the third escape I made when I received a postcard about my mother's death on April 5, 1942, who died at the age of 36 in the besieged Leningrad. Almost all children got these cards.

In difficult moments I palpably feel my father's support and remember the image of my mother. The situation heated up, it's a war. Thousands of human destinies around us. The remaining children without parents were sent to a vocational school in Khalturin. I felt the ugly truth of being alone in this world. I dreamed of becoming an artist. I had to do something about it; I realized my fate depended on me. And here I made the third escape and went to the chief of police in Khalturin. Only he could pass a resolution to move around the Soviet Union during the war, so I could get to Almaty, which I have heard that there is a city and the art school.

So since the age of fifteen I started my independent life of the future artist.

I found the Police Chief of Khalturin in his office. It was luck. During the war and it the rear, there was also a military situation. He had to keep up everywhere. I went in and tried to explain that I wanted to continue my art education begun in Leningrad and asked for a pass to move around the Soviet Union. I urged the Chief – no result. At this time, a quick step came in without knocking, police and started mumbling something to the chief's ear; I heard only the words “armed deserters in the woods.” The chief was very upset. I went out and closed the door slowly, as I remember, covered with leatherette and leaning with my back from the empty corridor side, I clearly felt the cruel face of fate to be or not to be. And widely open-

сыйлап, соңымнан еретін. Мұғалімдеріміз әртүрлі іске жұмсайтын. Орманнан ағаш кесіп, отын дайындап, шөп шауып, қырмандағы жұмыстарға көмектесіп, колхозға егін жинап немесе интернаттың өзге де қажеттіліктеріне қатысты шаруаларды атқарушы едік.

Орманнан жұмысымызды аяқтап, қайтып келе жатқанда, ауыл ішіндегі жолдың екі жиегінде үйлерінің алдында балаларын соғысқа жіберген аналар бізді үнемі қарсы алатын. Бізді жандарына шақырып алып, аналық мейіріммен аяп қараушы еді. Олардың бізге деген ықыластарын, аналық мейірімдерін ешқашан пайдаланған емеспіз, мүмкіндігінше рахметімізді айтып, өтіп кетуге тырысатынбыз. Соғыс жылдары елдің бәріне бірдей ауыр тиді. Егер сол аналар қоярда-қоймай үйлеріне кіргіссе, міндетті түрде бір құмыра салқын сүт пен пештен жаңа шыққан ісі бұрқыраған ыстық нан ұсынушы еді. Егер деревняда әлдекім пешке нан пісірсе, ісі бұрқырап бүкіл ауылға жайылатын – керемет. Бұл кереметті сезіну үшін, Ұлы Рустың қандай аналарды тудырғанын көру үшін Ресейдің қиыр шетіндегі осы өлкелерді өз көзіңмен көру керек. Тап осы жерде, ұлы суретші И.И. Шишкиннің отаны – шалғай да ызғарлы Вятөлкесінде мен қаншама ақкөңіл де жайсаң жандарды кездестірдім, көрдім, Вят ормандарына саңырауқұлақ пен жидек теруге де талай бардық. Ымырт жапқанда ғана кері оралушы едік. Тура ертектегідей алыс қыраттардың ар жағынан батып бара жатқан күннің соңғы шапағына шағылысқан шіркеудің күмбездері көрінетін. Жақындаған сайын анықталып, зорая түсетін бұл ғажап көріністі тұнып тұрған поэзия дерсің. Сөйте тұра, ол Ресейдің өзге өлкелерінде кездеспейтін ерекше үйлесімді үздік архитектурасымен, сиқырлы да тылсым мұң аралас шаттыққа толы, өзінің мәңгі ұлы тынысымен үнемі баурап тұратын. Крестері де, есіктері де жоқ қараусыз қалған бұл шіркеулерде тыныштыққа тән,

охотно нас сажали на поезда, но через километры пути начальники станций высаживали и отправляли обратно и на станции Оричи или Котельнич встречал наш дорогой директор школы.

Но третий мой побег совершил, когда получил открытку о смерти матери 5 апреля 1942 года, погибшей в возрасте 36 лет в блокадном Ленинграде. Такие открытки получали почти все дети.

В тяжкие минуты испытаний я осознаю чувствую за спиной отца, его опору и помню образ матери. Обстановка накалялась, война. Кругом тысяча тяжелых людских судеб. Оставшихся детей без родителей отправляли в ремесленное училище в г. Халтурино. Я почувствовал жестокую правду одиночества в этом Мире. Я мечтал стать художником. Я должен был что-то делать, я понял, судьба моя зависит только от меня. И здесь я сделал третий побег и вышел на начальника милиции г. Халтурино. Только он мог дать пропуск с разрешением проезда по СССР в военное время, чтобы я мог добраться до Алматы, о чем я слышал, что есть такой город и художественное училище.

Так в пятнадцать лет началась моя самостоятельная жизнь будущего художника.

Начальника милиции г. Халтурино застал в кабинете. Это было везением. Во время войны и в тылу также была военная обстановка. Он должен был успевать везде. Я зашел и стал объяснять, что хочу продолжить художественное образование, начатое в Ленинграде и просил дать пропуск с правом езды по Советскому Союзу. Убеждал начальника – ни в какую. В это время быстрой походкой без стука вошел милиционер и скороговоркой на ухо стал что-то говорить, я услышал только слова «вооруженные дезертиры в лесах». Начальник окончательно расстроился. Я вышел, медленно закрыл дверь, как помню, покрытую дерматином и облокотясь на нее спиной со стороны

ing the back door, boldly going up to his desk looking at him straight in the eye said firmly: “If you won’t give a pass I’ll still run away.” He looked at me carefully, got up from his table, and gave me a sheet of paper with a feather pen and inkwell, dictated the text of the statement to his name, in emergency situations he is not responsible for my life, and I signed up. He came up to me, patted my black, hugged me and said: “You have a sense, kid.” And with the pass to move around the Soviet Union I returned to the orphanage.

On the way back during the winter snowstorm and blizzard 20 miles away in the military in 1943 after returning from the Vyatsky forests with a boarding pass to the orphanage, to a second village Rusanovo-Khalturinsky district.

Halfway I heard the sounds of wolves appear in the hazy distance, echoing, there was a wolf pack on the left side of the forest road on which I was going. They did not come close; there was no oncoming wagon on the road either. They went, and I did not go, I flew with the pass in my pocket. They’re coming closer, as if accompanying me. They accompanied me all the way to the gate of the village Rusanovo two-story school, where we lived and studied. And after a last farewell sound of the call, they went into the woods. What was it? Guardian Angel, Destiny, or the eye of the legendary mother’s pack leader - a she-wolf, keeper of the Great Turkic World saw and took the guards. Or the eye of the Great Creator of the creator of life on Earth spared. What was it?

The director was surprised looking at the pass, and he agreed to my departure.

Comrades in boarding school together with the administration began carefully, as far as possible at the time, to prepare me for a long journey. Now, recalling the past, I always had the warm talk about the harsh

өзіне тартып тұратын асқақ та ұлы қасиет бар болатын. Және онда шырқалып жатқан ғажап халық әні «Малиновый звон» құлаққа алыстан талып жететін, бұл ән тап бір бұлқына тулаған орыс халқының жанын ұлан-ғайыр Ресейдің тауларының, далаларының үстінен самғатып бара жатқандай сезілетін.

Орыс тілі мен әдебиетінен сабақ беретін осы өңірдің тумасы, бізге ерекше ықыласпен қараған, жүзі шуақты, мейірімді жас мұғалима Александра Никитична Казакова ерекше есімде қалды. Ол қасымызда болса, сынып іші әрдайым қуаныш пен білімге деген құштарлыққа, сергектік пен сенімділікке бөленіп кететін. Ол өз сабақтарында Жер жүзіндегі Ұлы адамдар жайлы жиі әңгімелейтін. С.Костриков жайлы, осынау қиыр шалғайдан биікке көтерілген өзінің жерлесі С.М. Киров туралы шабыттана айтатын. Өзі тоқыған қолғаптарын аязда тоңбасын деп, қыздарға сыйлайтын. Кейінірек интернаттан кетер кезімде маған да өзі тоқыған қолғабын сыйлап тұрып: «жоғалтып алма, өзінді күт» дегені есімде. Қандай мейірімді жан еді десеңізші. Біз үшін ол сүйікті мұғалім, ардақты ұстаз, жол көрсетуші тәрбиеші бола білді.

Ойын-сауық және мереке кездерінде мәдени іс-шараларға қатысып тұрдым. Солтүстіктің сұлу өлкелерінің әуендерін, орыс әндерін балалайкада тәп-тәуір ойнайтынмын. Масленица кезінде шаналарға қоңырау тағылған үш ат жегіп, деревняның бозбалаларымен бірге сырнай әуенімен, күлдіргі халық әндерін айтып, ауылды аралайтын едік, халық түгел қыдырып, көшеге шығатын.

Эвакуация кезінде балалардың рухы сынған жоқ. Ленинградты қолға қару алып, қорғау үшін және ата-аналарымызбен кездесу үшін ғана екі рет интернаттан қашуды ұйымдастырдым. Біздің отаншылдық сезіміміз тым жоғары еді. Майданға кетіп бара жатқан сарбаздар бізді поезға еш қарсылықсыз мінгізіп алатын, бірақ бір-екі шақырымнан кейін-ақ станция басшылары бізді түсіріп алып, кері қайтаратын,

пустого коридора молниеносно ясно почувствовал жестокою грань судьбы – быть или не быть. И широко обратно открыв дверь, смело подойдя к его столу смотря на него, прямо в глаза сказал твердо: «Не дадите пропуск все равно убегу». Он внимательно посмотрел на меня, вышел из-за стола, подал мне лист бумаги, ручку с пером и чернильницей, продиктовал текст заявления на его имя, что в непредвиденных ситуациях он за мою жизнь не отвечает, я подписался. Он подошел ко мне, потрепал по моему черному чубу, обняв, сказал: «Будет из тебя толк, парень». И с пропуском права езды по Советскому Союзу я возвращался в интернат.

На обратном пути зимой в пургу и метель 20 километров в военном 1943 году через Вятские леса возвращался с пропуском в интернат во второе село Русаново Халтуринского района.

На полпути я услышал звуки волков на расстоянии туманной видимости, перекликаясь, шла волчья стая по левой стороне лесной дороги, по которой я шел. Они не приближались, по дороге ни одной встречной повозки. Они шли, и я не шел, а летел с пропуском в кармане. Они не приближаясь, как бы сопровождали меня. Они вели меня до самого села Русаново до калитки двухэтажной школы, где мы жили и учились. И издав последние прощальные звуки зова, ушли в леса. Что это было? Ангел хранитель, Судьба или око легендарной матери вожака стаи – волчицы, хранительницы Великого тюркского Мира увидела, повела и охранила. Или око Великого Создателя творца жизни на Земле уберегло. Что это было?

Директор с удивлением разглядывая пропуск, дает согласие на мой отъезд.

Товарищи по интернату совместно с администрацией стали заботливо, насколько это было в то

region, where I met so many good and keen people.

It was not easy to get to Alma-Ata. All around there were wounded, exhausted by the war people. I've seen a lot of heavy and tragic, and when I suddenly encountered something bright and happy - it would be remembered forever. After a day on the ride on different transportation and then on the Vyatka River to the city of Kirov I sat on a waggonage, going to the south-east. Somewhere at a station on another transplanting there was an empty passenger train. On the station platform, I slipped to, I remember, the central wagon, and well settled on the top shelf deeper to the wall, trying not to attract attention, the train was still. Apparently I fell asleep, woke up from tender touch - so even in that pre-war life, my mother would wake me in the morning. I did not want to open my eyes, to drive out suddenly surging joy, the hope for something incredible. "Hey Boy!" - Suddenly I heard a girl's voice. At the level of the shelf I saw the blue eyes, "Well, sleep then!" That's it. It seems a trifle, but it is remembered and somehow through many years may lead to Zhamal. The train began to move. Train set, letting pass the oncoming trains to the front slowly arrived in Novosibirsk and from there with a transfer to Alma-Ata –that's how I got to my dream.

They accepted me right away to the second year of the Almaty Art School named after N.V.Gogol and since that time no matter what happened, even it's hard and hungry times - in fact it was a war - I studied hard.

The school was founded in 1935, there were famous painters A.M.Cherkassky, L.P.Leontev, who graduated from the All-Russian Academy of Arts in Leningrad, N.I.Krutilnikov, A.I.Bortnikov.

In 1947, he successfully completed his studies. But this was not enough. He seemed to have heard

Қанафия Телжанов
Канафия Тельжанов
Kanaphia Telzhanov

Оричи немесе Котельнич бекетінде бізді ардақты мектеп директорымыз қайта күтіп алып тұрушы еді.

Алайда үшінші рет қашуыма, 1942 жылдың 5 сәуірінде Ленинград қоршауында 36 жастағы анамның қаза тапқаны жайлы хабарлаған ашықхат себеп болды. Балалардың бәрі дерлік осындай ашықхат алған еді.

Аса қиналған шақтарымда әкем әрдайым арқамнан демеп тұрғандай сезілетін және анамның асыл бейнесі жадымнан өшпейтін. Жағдай ширыға бастады, соғыс өрті басылар емес. Айналамның бәрі ауыртпалық пен қасіретке толы мыңдаған тағдырлар. Ата-анасыз қалған балаларды Халтурино қаласындағы қолөнер училищесіне ауыстырды. Бұл дүниедегі жалғыздық деген қасіреттің ащы шындығын айқын сезіндім. Мен суретші болуды армандадым. Бірдеңе істеуім қажет еді, өз тағдырым өзіме ғана тәуелді екенін түсіндім. Сонымен бұл жерде де үшінші рет қашуға бел буып, Халтурино қаласындағы милиция бастығына жолықтым. Соғыс уақытында СССР бойынша жүріп-тұруға рұқсат қағазын сол ғана бере алатын, ал менің бар ойым Алматы деген қалаға жету болды. Сондай қаланың және онда көркемсурет училищесінің бар екенін алдында естігенмін.

Осылай он бес жасымда болашақ суретші ретіндегі менің дербес өмірім басталды.

Халтурино қаласының милиция бастығын өз кабинетінен таптым. Бұл жолымның болғаны еді. Соғыс уақыты, тылда да, майданда да әскери тәртіп қатаң орнаған кез. Милиция бастығы барлық жерге, барлық шаруаға бірдей үлгеруі тиіс. Мен кірдім де Ленинградта оқып бастаған көркемсурет саласындағы білімді ары қарай жалғастырғым келетінін түсіндіріп, Кеңес Одағы бойынша жүріп-тұруға рұқсат қағаз беруін өтіндім. Еш көнбейтінін білсем де, бастықты сөзіме иландыруға тырысып бақтым. Осы сәтте кабинетке бір милиционер кіріп келді де, бастықтың құлағына бірденені тез-тез сыбырлап айта бастады, тек «қаруланған

время возможно, собирать меня в дальнюю дорогу. Сейчас, вспоминая прошлое, я всегда с большой теплотой рассказываю о суровом крае, где я встретил столько хороших и чутких людей.

Добраться до Алма-Аты было нелегко. Кругом были раненные, измученные войной люди. Я видел много тяжелого и трагического, и когда вдруг встречалось что-то светлое и радостное – это запоминалось навсегда. Через сутки на попутках, затем по реке Вятке до г. Кирова сел в состав, идущий на юго-восток. Где-то на какой-то станции, на очередной пересадке подошел пустой пассажирский состав. С перрона вокзала я проскочил, помню, в центральный вагон, и хорошо устроился на верхней полке глубже к стене, стараясь не привлекать внимание, поезд стоял. Видимо крепко уснул, очнулся от ласкового прикосновения – так еще в той, довоенной жизни, мать будила по утрам. Не хотелось открывать глаза, прогнать внезапно нахлынувшую радость, надежду на невероятное. «Мальчик!» – вдруг послышался девичий голосок. На уровне полки я увидел голубые глаза, – «Ну ладно, спи!». Вот и все. Кажется, пустяк, но он запомнился и каким-то своим путем через много лет возможно привел к «Жамал». Поезд тронулся. Состав, пропуская встречные эшелоны на фронт, медленно прибыл в Новосибирск, оттуда с пересадкой до Алма-Аты – так добирался я до своей мечты.

Приняли меня сразу на второй курс Алма-Атинского Художественного Училища им.Н.В.Гоголя, и с этого времени, несмотря на то, что бывало и трудно и голодно, – ведь шла война, – я с упорством и настойчивостью твердо взялся за учебу.»

Училище было основано в 1935 году, в нем преподавали известные художники А.М.Черкасский,

Жайлауда
На джайляу
On Zhailyau
1950. 70x120

the call of his father and mother. And again, started a long journey. In 1947, he entered the Leningrad Institute of Painting, Sculpture and Architecture. Named after I.E.Repin Academy of Fine Arts of the USSR. Along with successful studies at the Faculty of Painting he actively involved in the public life of students, in the committee of the Komsomol and trade union institute.

“Here, I cannot,not write, remain silent before the holy memory of my Father about the amazing meeting with him at the grand Jubilee, marking Stalin’s 70th birthday in December 1949 in a round hall of the Academy of Fine Arts. I was asked to give a speech on students’ behalf at the event.

Going into the unique scientific historical library of the Academy I asked for materials about J.V. Stalin. On the early period of his studies at the seminary in Tiflis in 1894. After receiving the materials I saw a poetry with a great spiritual power of the celebration, talking about the extraordinary personality of the author. I wrote out the poems.

The Round Hall of the Academy was packed. There were guests from Moscow, the Leningrad city’s authority, the entire staff of the Academy.

Walking up to the tribune on behalf of the students I felt powerful energy, and looking back, I saw firmly standing a strong figure of my father, dressed in a bright beautiful suit he was looking at me, giving the powerful energy of my speech. Seconds pass... the hall fell silent ... and I started! Firmly and confidently,

қашқындар орманға жасырынып қалды» дегенді құлағым шалды. Бастық енді біржола түнеріп кетті.

Есікті жайлап жаптым да, дәлізге шықтым. Сырты дерматинмен қапталған есікке арқамды сүйеп, қаңыраған дәлізге қарап тұрғанымда тағдырдың қатыгез шектеулерден тұратыны, тап осы кездің шешуші сәт екені санамды найзағайша тіліп өткені әлі есімде.

Содан тез бойымды жинадым да, есікті айқара ашып, нық басып бастықтың үстеліне келдім, жанарына көзімді қадап тұрып: «Рұқсат қағазын бермесеніз де, бәрібір қашып кетем» дедім сенімді үнмен. Ол жүзіме мұқият барлай қарады да, қолыма бір парақ қағаз бен сиясауыт, қаламұш берді. Сосын кездейсоқ жағдайларға тап бола қалған күнде, өмірімнің қауіпсіздігіне оның жауап бермейтіні туралы өз атына арыз жазғызды. Мен қолымды қойдым. Ол қасыма келіп қобыраған кара шаштарымды сипады да, құшақтап: «Бала, сенен түбі бірдене шығады», – деді. Сонымен Кеңестер Одағы бойынша жүріп-тұруға болатын рұқсат қағазды қалтаға басып, интернатқа қайттым.

1943 жылдың қақаған қысы, қарлы боран ұйтқып тұр, Халтуринск ауданының екінші Русанов селосындағы интернатқа қайтар жолымда Вят ормандарының арасымен өттім. Жарты жолға жеткенде, тұманның арасынан көз жетер жерден қасқырдың ұлығанын естідім, өзім келе жатқан орман жолының сол қапталында бір топ қасқыр кетіп бара жатты. Олардың маған жақындайтын түрі жоқ, жолда

Л.П.Леонтьев, закончивший Всероссийскую Академию Художеств в г. Ленинграде, Н.И.Крутильников, А.И.Бортников.

В 1947 году он успешно закончил учебу. Но этого ему было мало. Он словно слышал зов отца и матери. И опять собрался в дальний путь. В 1947 году он поступает в Ленинградский институт живописи, скульптуры и архитектуры им. И.Е.Репина Академии Художеств СССР. Наряду с успешной учебной работой на факультете живописи принимает активное участие в общественной жизни студенчества, в работе комитета комсомола и профсоюзной организации института.

«Здесь я не могу не сказать, промолчать перед святой памятью отца об удивительной моей встрече с отцом на торжественном Юбилее, посвященном 70-летию И.В.Сталина в декабре 1949 года в круглом зале Академии Художеств. Поэтому выступить от студенчества на торжествах поручили мне.

Зайдя в уникальную научную историческую библиотеку академии я попросил материалы о И.В.Сталине. О раннем периоде его учебы в Тифлисской семинарии 1894 г. Получив материалы я сразу встретил стихи необычайной духовной силы торжества, говорящей о незаурядной личности автора. Я выписал стихи.

Круглый зал Академии был переполнен. Гости из Москвы, руководство города Ленинграда, весь коллектив Академии.

enthusiastically I started to read, read, read, and read.

And suddenly I see that the audience stood up ... I hear the long storm raging round of applause. People push forward to see me, congratulate and ask: where did you get the poetry, poems? While wanting to get down from the tribune, I was hoping to hear my father's voice. He was not there anymore.”

Already in the first courses K.T.-B.Telzhanov was interested in story-line picture. He was engrossed in the composition, and some of his sketches were awarded. While still a student at the Institute since 1945, he successfully appears at the Republican art exhibitions with his paintings “On Zhailyau” (1950), “Agitator u chabanov (The agitator at Shepherds)” (1951), “KrasnayakonnitcaAmangeldy (Red Cavalry of Amangeldy)” (1952).

In the allocation of students from the third year on the workshops K.T.-B. Telzhanov chose battle painting workshop, which was led by M.I.Avilov. He dreamed of battle painting since his childhood, when he entered the school of young talents at the Russian Academy of Arts, where he was taught by professor K.M.Lepilov; he often looked at the posing horses(for students) in a glass pavilion casting yard of the Academy.

Along with painting, drawing, composition at the Academy,the great deal of attention was given to “plastic human anatomy,” as well as the figure - based on professionalism.

In 1953, K.T.-B. Telzhanov successfully defends his thesis “Amangeldy Imanov” under the

*Дала оттары
Огни в степи
Lights in the steppe*

*Үгітші шопандар арасында
Агитатор у чабанов
Agitator at shepherds
1951. 80x110*

*Өкелердің жастық шағы
Юность отцов
The youth of fathers
1985. 70x54,5*

Солдат. «Амангелді Иманов» картинасына этюд 1952. К.м, 38x50.

Солдат. Этюд к картине «Амангельды Иманов» 1952. К.м, 38x50.

Sketch «A soldier» for the painting «Amangeldy Imanov» 1952. 38x50

алдымнан бір де бір арба кезікпеші. Қасқырлар ақырын желіп бара жатты, ал мен аяғым жерге тимей, зымырап келемін. Олар маған жақындамастан, мені шығарып салып келе жатқандай, бірге жүріп отырды. Қасқырлар Русанов селосындағы өзіміз тұратын екі қабатты мектептің қақпасына дейін менімен бірге келді. Сосын соңғы рет қоштасқандай бір ұлыды да, қайтадан орманға сіңіп жоқ болды. Бұл не керемет, бұл не тылсым? Желеп-жебеуші періште ме, әлде Ұлы Түркі әлеміндегі Көк Бөрінің, ия Қасқыр-Ананың қорғап-қолдауы ма? Әлде жер бетіндегі тіршілік біткенді жаратқан Құдіретті Құдайдың қамқорлығы ма? Бұл не құбылыс?

Директор рұқсат қағазын таңғала мұқият қарап шықты да, кетуіме рұқсат берді. Интернаттағы жолдастарым әкімшілікпен бірге

Поднявшись на трибуну от студенчества я почувствовал мощную энергию, оглянувшись, за спиной увидел плотно стоящую мощную фигуру отца, в светлом прекрасном костюме стоял отец и смотрел на меня, давая мощную энергию моему выступлению. Проходят секунды, секунды, секунды... зал затих... и я начал! Твердо, уверенно, восторженно читать, читать, читать, читать.

И вдруг я вижу, зал встал... И слышу долго бурю, гром неутихающих аплодисментов. Люди стремятся ко мне, поздравляют и спрашивают: где вы взяли стихи, стихи, стихи? Желая спуститься с трибуны оглядываюсь, надеясь услышать голос отца. Его уже не было».

Уже на первых курсах К.Т.-Б.Тельжанова привлекает работа над сюжетной картиной. Он увлеченно занимается композицией, и некоторые его эскизы были премированы. Будучи еще студентом института он успешно с 1945 года выступает на Республиканских художественных выставках картинами «На джайляу» (1950), «Агитатор у чабанов» (1951), «Красная конница Амангельды» (1952).

При распределении студентов с третьего курса по мастерским К.Т.-Б. Тельжанов выбрал батальную мастерскую, которой руководил М.И.Авилов. О батальной живописи он мечтал еще с детства, когда он поступил в школу юных дарований при Всероссийской Академии Художеств, где преподавал профессор К.М.Лепилов, он часто заглядывался на коней, «позировавших» студентам-

research leader, an outstanding artist-teacher professor M.I.Avilov and associated-professor V.L.Anisovich and goes back to Alma-Ata and begins teaching at the undergraduate at the Art School named after Nikolai Gogol, fruitfully does creative works. The artist sets a goal to explore the history of his people deeply, to embody the heroic past of Kazakhstan and contemporary reality in his works.

Telzhanov's creative vision inherent philosophical reflections on the fate of his people and their stories. The master detects the theme for artistic generalizations in various spheres of life of our contemporaries.

His spare time he devotes to creative work. Watching, listening to himself, he seeks his own way, his "voice."

«Амангелді Иманов» картинасына этюдтер

Этюды к картине «Амангельды Иманов»

Etude to the painting "Amangeldy Imanov"

мені алыс жолға шығарып салуға барынша көмектесіп, қолдан келген қамқорлықтарын аямады. Қазір өткенді еске алған сайын, сол ызғарлы өлкеде кездестірген мейірбан да ақкөңіл жандар туралы әңгімелегенде әрдайым кеудем жылы бір сезімге бөленеді.

Алматыға жету оңай болған жоқ. Айнала соғыстан жараланған, қажыған адамдарға толы еді. Қасірет пен трагедияға толы тағдырларды көп көрген соң, ара-тұра қуанышты, жақсы оқиғалар бола қалса, есімде қатты сақталып қалатын. Жол-жөнекей көліктерге мінгесіп, сосын Вят өзенімен Киров қаласына дейін бір тәулік жол жүрген соң, оңтүстік-шығысқа қарай кетіп бара жатқан жүк поезына міндім. Тағы бір бекетте көлік ауыстырғалы отырғанымда, іші бос жолаушылар поезы келіп тоқтады. Перроннан сол поездың орта тұсындағы вагонына жылдам секіріп міндім де, жоғарғы бөліктегі орынға жақсылап жайғасып алдым, ешкімнің назарын аудармас үшін қабырғаға тақалып жаттым, поезд тоқтап тұрған болатын.

Шамасы қатты ұйықтап кетсем керек, тура баяғы соғысқа дейінгі бейбіт күндерде таңертең анамның мейіріммен оятатынындай, біреудің аялай сипағанынан оянып кеттім. Көзімді ашқым келмеді, өйткені аяқ астынан кеудемді кернеген қуанышты сезімнен, лүп ете қалған үмітімнен айрылып қалатындай болдым. Кенет «Ей, бала!» деген қыздың нәзік даусын естідім. Көзімді ашсам,

баталистам в стеклянном павильоне Литейного двора Академии.

Наряду с живописью, рисунком, композицией в Академии серьезное внимание придавалось «пластической анатомии человека» также как и рисунку – основе профессионализма.

В 1953 году К.Т.-Б.Тельжанов успешно защитив дипломную работу «Амангельды Иманов» под руководством выдающегося художника-педагога профессора М.И.Авилова и ассистента профессора В.Л.Анисовича возвращается в Алма-Ата. Начинает преподавать на старших курсах в Художественном училище имени Н.В.Гоголя, плодотворно ведет творческую работу. Художник ставит перед собой цель. Глубоко изучить историю своего народа, запечатлеть в своих произведениях героическое прошлое Казахстана и современную действительность.

Творческому видению Тельжанова присущи философские раздумья о судьбах родного народа, его истории. Мастер находит темы для художественных обобщений в самых различных сферах жизни наших современников. Свободное время он посвящает творческой работе. Наблюдая, прислушиваясь к себе, ищет свою дорогу, свой «голос».

В 1954 году на творческой базе «Сенеж» под Москвой Тельжанов вместе с другими художниками Советского Союза писал модель женщины, сидящую у рояля. В этой постановке он увидел картину, которую, завершив, назвал «Впервые». Впервые пришла на урок пения маленькая черноглазая девочка в национальном костюмчике, своим

In 1954, on the creativity base "Senezh" near Moscow, Telzhanov along with other artists of the Soviet Union, painted a model of a woman sitting at the piano. In this setting, he saw a picture which he called "For the first time" after completing. A little black-eyed girl in a national suit came to a singing lesson for the first time, and immediately attracted the attention with her appearance. Her red-yellow dress seems especially striking against the white wall, the light plays on the silver plaques on the glitter; decorating a hat with owl feathers. This outfit beautifully and naturally sounding in the steppe did not fit with the strict classroom setting. Impression of singularity and special significance of what is happening increases with girl's uneasiness and guys' curiosity, who are spying and watching her in the half-open door. The girl's contact with the environment is limited to the movement of a teacher, who tries to cheer her huddled against the wall pupil.

A small scene at first glance turns into an image revealing a significant public issue. There once was the "Kazakh Nightingale (singer)" - People's Artist of the USSR Kulyash Bayseitova and many other people's talents in the place of this amusing girl.

The picture was taken to the All-Union art exhibition in 1954 and has

«Әскерлік». «Амангелді Иманов» картинасына этюд. 1952 К.м., 34x45

Этюд **«Военный»** к картине «Амангелды Иманов» 1952. Х.м., 34x45

Sketch **«A military man»** for the painting «Amangeldy Imanov» 1952. 34x45

КСРО Суретшілер академиясының академигі, КСРО Халық суретшісі, профессор М.И.Авиловтың жеке шығармашылық шеберханасында. 1953 ж.

Персональная Творческая Мастерская Народного художника СССР, Академика Академии Художеств СССР, профессора М.И.Авилова. 1953 г.

Personal Workshop of People's artist of the USSR, Academician of the USSR academy of arts, professor M.I.Avilova 1953

видом сразу привлекая к себе внимание. Ее красно-желтое платье кажется особенно ярким на фоне белой стены, свет играет на серебряных бляшках, на блестящих, украшающих шапочку с совиными перьями. Этот наряд, так красиво и естественно звучащий в степи, никак не вяжется со строгой обстановкой классной комнаты. Впечатление необычности и особой значительности происходящего усиливается смущением девочки и любопытством ребят, разглядывающих ее в полуоткрытую дверь. Связь девочки с окружением ограничивается движением учительницы, старающейся приободрить свою жмущуюся к стенке ученицу.

На первый взгляд незначительная сценка перерастает в образ, раскрывающий общественно-значительную тему. На месте этой забавной девочки когда-то была и «казахский соловей» – народная артистка СССР Куляш Байсеитова и многие другие народные таланты.

Картина была принята на Всесоюзную художественную выставку 1954 года и получила положительные отзывы во Всесоюзной центральной печати. Картину восторженно встретил народный художник СССР, Академик Академии Художеств СССР Б.В.Иогансон и приветствовал в К.Т.-Б.Тельжанове представителя молодой смены, берущей в свои руки знамя реалистического советского искусства.

Успешный дебют вдохновил художника. В 1953 году, после окончания Ленинградского института живописи, скульптуры и архитектуры им. И.Е.Репина Академии Художеств СССР К.Т.-Б.Тельжанов вернулся в Алма-Ату с горячим желанием работать.

Казалось впереди был блестящий путь глубоко одаренного человека.

Но в 1954 году на III съезде художников Казахстана, в котором участвуют гости из союзных ре-

received positive feedback from the All-Union Central Press. Picture was greeted enthusiastically by the national artist of the USSR, Academician of the USSR Academy of Arts B.V. Ioganson and he thought of K. T.-B. Telzhanovas a representative of a young generation, who is taking the banner of realism of Soviet art in his hands.

Successful debut inspired the artist. He returned to Almaty with a burning desire to work.

It seemed a brilliant way ahead was waiting the deeply gifted man.

But in 1954 at the third Congress of Artists of Kazakhstan, where the guests of the union republics, Moscow, as well as the heads of culture department of the Central Committee of Communist Party of Kazakhstan and the Council of Ministers, his candidacy nominated as a member of the board by the participants of the congress was withdrawn, blaming him as a “son of the public enemy.”

“I was shocked by the prosecution in front of the numerous people in the hall - recalls K. T.-B. Telzhanov” - when there was a loud voice of the representative of the Central Committee of Communist Party of Kazakhstan: “Answer me, were you sent to Leningrad?” there was a shout from the back of the hall: “They do not send to Leningrad, it is a cradle of the revolution.” Yes, at school, in a boarding school, I felt a latent hostility of individual teachers those who knew my biography since “Young talents” school, but I did not expect such ugly accusations from my fellow Kazakhs. It was a shock. I walked away from the congress - told K. T.-B. Telzhanov.

How easy it was to succumb, to be hurt at that time, to get away from society and retreat into your own world of rejected person. He was invited to easy-earning projects like decoration work of rural culture.

спублик, Москвы, а также руководители отдела культуры ЦК КП Казахстана и Совета Министров, его кандидатуру, выдвинутую в члены правления участниками съезда, отводят, обвиняя как «сына врага народа».

«Я был потрясен обвинением перед многочисленным залом, – вспоминает К.Т.-Б.Тельжанов» – когда раздался громогласный голос представителя ЦК КП Казахстана: «Отвечайте, вы высланы были в Ленинград?», из задних рядов раздался крик: «В Ленинград не высылают, это колыбель революции». Да, в школе, в интернате, в институте я чувствовал скрытую неприязнь, знавших мою биографию еще со школы «Юных дарований» отдельных педагогов, но такого безобразного обвинения от своих братьев-казахов я не ожидал. Это было потрясением. Я ушел со съезда, – рассказывал К.Т.-Б.Тельжанов.

Как легко было в это время поддаться обиде, уйти от общества, замкнуться в своем мире отвергнутого человека. Его стали приглашать на легкие заработки оформительских работ сельских домов культуры. Но он не мог пойти этой дорогой легкого благополучия. Он должен был выстоять. И Канафия Темир-Булатович выстоял. В 1954 году он едет на этюды в долину Кора в горах Джунгарского Алатау, где начинается его творческое восхождение. Он пишет этюд юной девочки на свежей весенней зелени трав у костра под голубым бескрайним куполом неба.

Выросший в большом городе, воспитанник туманного Санкт-Петербурга, в аулах на джайляу

But he could not go down that road of easy well-being. He had to endure. And Kanaphia Temir-Bulatovich persevered. In 1954, he went to a valley to sketch into in the mountains of Dzhungar Alatau, where he began his artistic ascent. He paints an etude of a young girl on fresh spring green grass around the campfire under the blue dome of the endless sky.

Growing up in a big city, a graduate of foggy St. Petersburg, in the villages on zhaylyau he again feels the world of childhood in its illuminated pristine. Thus was born the famous painting by K.T.-B. Telzhanov “Zhamal”, which he dedicated to the memory of his mother, who stays in his heart. But the significance of the work is much broader than this chamber sound. In this painting, the artist saw the world in its unity, man and the universe - so one would commensurate the thought of the author, opening their way of innovator in the art of a major creative person.

A trip to the tract Kora helped him to find his way in art. Here he caught some steady for centuries' rhythm of life. Steppe has prompted him to deeper reflection on the fate of the people about the origins of the modern identity of its life, what was originally chalked out in the painting “Vpervye (For the first time)” was defined and deepened in “Zhamal” in 1955. At the same time Telzhanov wrote several small genre paintings “Smena (Change)” 1955, “Babushka Amina (Grandma Amina)” 1955, “Babushka iv-nuchka (Grandmother and granddaughter)” in 1955.

As in “Zhamal” 1955, in these works the artist developed the ability to capture universal mankind content in the ordinary facts of life. The very placement of figures - an old, but brisk grandmother and little black-eyed girl sitting on the carpet - in the picture “Grandmother and granddaughter” creates a moving

Амангелдінің атты әскері

1952. К., м. 89x150

Красная конница Амангельды

1952. X., м. 89x150

Red cavalry of Amangeldy

1952. 89x150

он вновь ощущает мир детства в его озаренной первозданности. Так родилась знаменитая картина К.Т.-Б.Тельжанова «Жамал», которую он посвятил памяти матери, сохраняемой в сердце. Но значение работы гораздо шире этого камерного звучания. В этой картине художник увидел мир в его единстве, Человек и Вселенная – так можно было бы соизмерить мысль автора, открывавшего в искусстве свой путь новатора, крупной творческой личности.

Поездка в урочище Кора помогла ему найти свой путь в искусстве. Здесь он уловил какие-то веками установившиеся ритмы жизни. Степь натолкнула его на более глубокие размышления о судьбе народа, об истоках своеобразия его современного быта. То, что наметилось в картине «Впервые», определилось и углубилось в картине «Жамал» 1955 года. Год 1955 был этапным в творчестве художника. Там же, в долине Кора, зародился замысел его будущих произведений. В то же время Тельжанов написал несколько небольших жанровых картин «Смена» (1955), «Бабушка Амина» (1955), «Бабушка и внука» (1955). В этих работах так же, как и в «Жамал», проявилась способность художника в обычном жизненном факте улавливать общечеловеческое содержание. Уже само размещение фигур – старенькой, но шустрой бабушки и маленькой черноглазой девочки, «по старому» расположившихся на ковре, – в картине «Бабушка и внука» создает трогательный, полный душевного тепла образ близости, тесной дружбы между старым и малым. Гармоничный,

image full of warmth intimacy of close friendship between the old and young. Harmonious, bright world in which they live, and is perceived in a very soft color scheme - a festive, pure sound of gentle pink dress and white zhauyk of an old woman (zhauyk - white headdress worn by older women in Northern Kazakhstan).

Unusual for the early period of the artist's work free brushwork, that's how he painted the picture, the large brush strokes confidently, beautifully and somehow lie lovingly in form, as if passing the enjoyment of the artist with its specificity and significance.

Big artistic success was linked to one of his early paintings - "Zhamal" (1955). Zhamal – is a luck that fortunately came to artist at the beginning of his oeuvre. To paint "Zhamal", it was necessary to have a young soul open for impressions and experience that difficult, difficult to convey with words a sense of radiant joy of life that blends sweet to heart and a seemingly long-forgotten childhood experience, a sense of self power and grateful appreciation of the beauty of the native Mother Nature.

A girl, almost a child, sitting on the green grass in the sunlight, wrapped in fresh steppe air.

There is a green steppe around "Zhamal." It is everywhere, wherever you look, it goes far, far away, where it melts in the midday haze of purplish blue ridge of low mountains and barely visible figure of a shepherd with a flock in the distance, as if "measures" the space, emphasizes its vastness. Heaven is visible only as a line above the horizon, but it is presented in soft shades of grass, sunlit girl "Zhamal."

When it gets hot, shepherd migrate here with their flocks, closer to the lush fodder, following the age-

Сенеж көлі. 1954
Х., м. 28x67,5

Озеро Сенеж. 1954
Х., м. 28x67,5

The Senezh Sea. 1954. 28x67.5

Ол 1947 жылы оқуды жоғары бағамен сәтті тәмамдап шықты. Бірақ бұл оған аздық етті. Оны бейне бір ата-анасы шақырып тұрғандай сезілетін. Қайтадан алыс сапарға жиналды. Сол 1947 жылы СССР Көркемсурет Академиясының Ленинградтағы И.Е. Репин атындағы көркемсурет, мүсін және сәулет институтына оқуға түседі.

Көркемсурет факультетінде жақсы оқумен қатар, студенттердің қоғамдық өміріне, институттың комсомол комитеті мен кәсіподақ ұйымдарының жұмысына белсене атсалысты.

«Бұл тұста бір нәрсені айтпай кетуге болмайды, 1949 жылғы желтоқсанда Көркемсурет Академиясының дөңгелек залында өткен И.В.Сталиннің 70 жылдығына арналған салтанатты жиында әкеммен таңғажайып кездесуім жайлы айтпай кетсем, әкемнің әруағының алдында әділетсіздік болмақ. Сол жиында студенттер атынан сөз сөйлеу маған жүктелді.

Академияның бірегей ғылыми-тарихи кітапханасына кіріп И.В.Сталин туралы мәліметтер сұрап алдым. 1894 ж. Тифлис семинариясында оқығанына байланысты мәліметтермен таныстым. Танысу барысында салтанатты рухани күші ерекше жыр жолдарына ұшырастым, жыр жолдарынан автордың айрықша тұлғасы байқалып тұрды. Өлеңді көшіріп алдым.

Академияның дөңгелек залы адамға толы болды. Москвалық қонақтар, Ленинград қаласының басшылығы, тұтас Академия ұжымы.

Студенттер атынан мінберге шыққаным сол еді, арқа тұсымнан қуатты леп ұрды, жалт қарап едім, дәл жанымнан әкемнің ап-айқын сұлбасын көрдім, ашық түсті әдемі костюм киген әкем маған қарап, дем беріп тұр екен. Бірнеше секундтар өтті... зал тым-тырыс... мен бастадым да кеттім!

светлый Мир, в котором они живут, воспринимается и в очень мягком цветовом решении – праздничном, чистом звучании нежно-розового платья девочки и белого жаулыка старушки (жаулык – белый головной убор, который носят пожилые женщины Северного Казахстана).

Необычна для раннего периода творчества художника свободная манера письма, в которой написана картина, крупные мазки уверенно, красиво и как-то любовно ложатся по форме, как бы передавая наслаждение художника ее характерностью и выразительностью.

Громкий творческий успех Тельжанова был связан с одной из ранних картин – «Жамал» (1955).

old tradition.

“Zhamal” is a poetic, charming light lyrical image of a young girl wistfully sitting around the campfire in the evening. K.T.-B.Telzhanov unusually, delicately disposed the harmony of a man and the World around, purity and clarity of the internal image of the heroine; as if his talent was waiting for contact with his native land to emerge so free and bright, the image of “Zhamal” is profoundly national. Yet the young artist managed to enter the extraordinarily beautiful landscape of the foothills, the plastic beauty of the image and grace, a very special characteristic of the eastern steppe. All fabric permeated the peace and quiet. Poetic start in this product performs with special force. In everyday life’s dimensional and natural stream artist saw the highest beauty and great wisdom. Zhamal is quite organically enters the landscape, sort of “bath” in the air, in the vast steppes. Spark of a fire, creeping smoke through the grass emphasizes the lyrical mood. Artist’s this work still retains its special place in the creative work of the author. K.T.-B. Telzhanov named the painting the dearest name for him- the name of his mother.

“On this sunny day in the process of painting of the girl’s etude in the valley of Kora at one point with infinity of the blue sky came down warm, light beam to my thoughts. Piercing my whole being from head to toe, enveloping pleasant light illuminated my mind. It was surprisingly nice and warm in the work. And

Кітап ұстаған қыз.
1954. К., м. 42x60

Девушка с книгой. 1954
Х., м. 42x60

A girl with a book. 1954. 42x60

Тұңғыш рет. 1955
К., м. 57x67

Впервые. 1955
Х., м. 57x67

For the first time. 1954. 57x67

Байыппен, нық сеніммен, ерекше шабытпен оқи жөнелдім.

Бір кезде қарасам, зал орнынан тұрып кетіпті... Ду қол шапалақ, айғай-шу. Маған қарай ұмтылған халық, бірінен соң бірі құттықтап жатыр, бәрінің сұрағаны – өлең, қайдан таптың дейді. Мінберден түсерде жан-жағыма қараймын, әкемнің дауысын естіп қалам ба деп, бірақ әкемді көре алмадым».

Бірінші курсында-ақ Қ.Т.-Б.Телжанов сюжеттік желіге құрылған сурет салумен әуестенеді. Композициямен қатты айналысады, кейбір эскиздері марапатқа ие болады. Институт студенті кезінде-ақ, 1945 жылдан бастап Республикалық сурет көрмелеріне сәтті қатысып, «Жайлауда» (1950), «Шопандар арасындағы насихатшы» (1951), «Амангелдінің қызыл атты әскері» (1952) суреттері жұрттың көзайымы бола бастайды.

«Жамал» – это удача, к счастью для художника пришедшая к нему в самом начале творчества. Для того, чтобы написать «Жамал», нужно было иметь открытую для впечатлений молодую душу и испытать то сложное, трудно передаваемое словами чувство светлой радости жизни, в котором смешиваются милые сердцу и, казалось бы, давно забытые впечатления детства, ощущение собственных сил и благодарное восхищение красотой родной природы.

Девочка, почти ребенок, сидит на зеленой траве, освещенная солнцем, окутанная свежим степным воздухом.

Вокруг «Жамал» – зеленая степь. Она всюду, куда только достает глаз, она уходит далеко-далеко, туда, где тает в полуденном мареве сиреневато-голубая гряда невысоких гор и едва видная вдаль фигура чабана с отарой, как будто «меряет» пространство, подчеркивает его необозримость.

here my creative path started.

At some point, looking at the sketch, I saw a painting in it.

I saw this lovely creation in a huge world of glowing days between Heaven and Earth.

In those few seconds in my clear mind, the bright illumination in front of me opened my path in art.”

The year of 1955 was a turning point in artist’s career. There, in the valley of Kora, the ideas of his further works were born.

This remarkable painting of the artist, which carries the high humanistic ideals, was exhibited in the Soviet Union and many countries of the world. And in the days devoted to Kazakhstan at the World Expo in Montreal in 1967, the painting took the central place. In 1967, the product was purchased by the Tretyakov Gallery, Moscow.

It seemed that the K.T.-B.Telzhanov was firmly on the path of lyrical genre of paintings, found a form of disclosure of the essential aspects of modern life in it. But he was drawn to the subjects of socio-significant, he wanted to capture the broader social and life topics, to show the events that determined the historical fate of the people, influenced the formation of the national character in his works. It was a new aspect that the artist has found the “main” theme.

He was looking for great themes, setting a well-defined task: to tell about his native Republic, about the decisive, nodal events that determined the historical fate of the people.

In 1957 he creates one of the first historical paintings “Kazakhstan in 1918.”

The artworks are created in harmony with the majestic nature of Kazakhstan, conjuring up images of

Фрагмент. *Тұңғыш рет*

Фрагмент. *Впервые*

Fragment. *For the first time*

Қ.Т.-Б. Телжанов үшінші курста студенттерді шеберханаларға бөлу кезінде М.И.Авиллов басқаратын соғыс көріністері шеберханасын таңдайды. Бұл бағыттағы көркемсуретті ол бала кезінен армандайтын, ол арманы Бүкілресейлік Көркемсурет Академиясы жанындағы жас дарындар мектебінде оқыған шағында, профессор К.М.Лепиловтың сабақтары өтетін кезде, Академияның Қалыпқа күй ауласындағы баталист-студенттер суретін салуға тиіс аттарға қарап қызықтап жүрген уағында туындаған еді.

Академияда табиғатты бейнелеу, сурет салу, композиция салумен қатар «адамның пластикалық анатомиясына» да ерекше мән берілетін. Ол да сурет секілді кәсібиліктің негізі болып саналатын.

1953 жылы Қ.Т.-Б.Телжанов аса көрнекті суретші-ұстаз, профессор М.И.Авилловтың және оның көмекшісі профессор В.Л.Анисовичтің жетекшілігімен «Амангелді Иманов» тақырыбында диплом жұмысын сәтті қорғап, Алматыға оралады. Н.В.Гоголь атындағы Көркемсурет училищесінде үлкен курстарға сабақ бере бастайды, шығармашылығын дамытады. Суретші алдына мақсат қояды. Өз халқының тарихын тереңінен тану, Қазақстанның қаһармандық тарихын және бүгінгі шындықты өз туындыларында көрсету.

Телжановтың шығармашылық түйсігі туған халқының тағдыры мен тарихы туралы философиялық толғаныстарға бай болды. Сурет шебері шындықты бейнелеу жолында замандастарының әрқилы өмірлік саласынан тақырып таба білді. Бос уақытын шығармашылық жұмыстарға арнады. Айналаны бақылап, өз жанына үңіліп, өзіндік жолын, өзіндік «үнін» іздеді.

Небо лишь полосочкой видно над горизонтом, но оно присутствует в нежных оттенках травы, на освещенном солнцем девушке «Жамал».

Когда становится жарко, сюда, поближе к сочным кормам, следуя вековому обычаю, переселяются со своими отарами чабаны.

«Жамал» это поэтический, обаятельный светлый лирический образ юной девочки задумчиво сидящей под вечер у костра. К.Т.-Б.Тельжанов необыкновенно тонко раскрыл гармонию человека и окружающего Мира, чистоту и ясность душевного образа героини: его талант словно ждал соприкосновения с родной Землей, чтобы проявиться так свободно и ярко. Образ «Жамал» глубоко национален. Еще молодой художник сумел необычайно красиво вписать ландшафт предгорья, пластическую красоту образа и свойственное восточной совершенно особую степную грацию. Все полотно проникнуто умиротворенностью и покоем. Поэтическое начало в этом произведении выступает с особой силой. В повседневной жизни, в ее мерном, естественном течении художник увидел высокую красоту и великую мудрость. Жамал совершенно органично входит в пейзаж, как бы «купаются» в воздухе, в степном просторе. Огонек костра, стелющийся по траве дымок подчеркивает лирическое настроение. Это произведение художника по-прежнему сохраняет свое особое место в творчестве автора. К.Т.-Б. Тельжанов назвал картину самым дорогим для него именем – именем своей матери.

«В этот солнечный день в процессе письма над этюдом девочки в долине Кора в моих раздумьях, в какой-то миг с бесконечности голубого небосвода спустился светлый теплый луч.

bygone centuries. A complex entwinement of national traditions with a contemporary point of view - one of the main themes that always excite artists.

In the painting, this subject has received the most complete and vivid reflection in the works of the People's Artist of the USSR K. T.-B. Telzhanov.

We meet with the fact that the problems of today, which concern us, get specific national sound in the works of the artist. And this is not only due to the specific subjects taken from the life of the Kazakh people, but an insight into the nature of people's thinking, world outlook, and views on the reality. It is on this basis strengthens experience of the artist, compiled with the world realist art. Great traditions of the folk art of the Great Steppe came till this day alongside.

From the distant past till this day have survived the wonderful stories, songs, legends, and kuis (music, folk tunes and terme, played on traditional instruments, mostly in dombra). Kui, inspired by the epic tales, legends, events, social life, impressions of nature.

Musicians-kuishi, akyns, many of which were great artists, poets, improvisers and composers. Songs of their tunes replaced everything in the life of nomads. They summarized the events in ancient traditions handed down life experience.

They accompanied the people in its centuries-old complex ways. From one auyl (village) to another auyl. The wonderful power of music made the man obey with its magic power. It is full of allusions, images, metaphors, characters and under which one can find deep thoughts, dreams and aspirations. Experiences organically linked with the paintings of nature, usually epic and monumental.

Жамал. 1955
К., м. 42x72

Жамал. 1955
Х., м. 42x72

Zhamal. 1955. 42x72

Алупкадағы тұрғын қыз. 1950
К., м. 36x36

Девушка из Алупки. 1950
Х., м. 36x36

A girl from Alupka. 1950. 36x36

Суретші Натан Вороновтың портреті. 1955
К., м. 35x50

Портрет художника Натана Воронова. 1955
К., м. 35x50

Portrait of an artist Natan Voronov. 1954. 35x50

Фрагмент. *Сабақтан соң*
Фрагмент. *Смена*
Fragment. *Change*

Сабақтан соң. 1955
К., м. 67x53

Смена. 1955
Х., м. 67x53

Change. 1955
67x52.5

Фрагмент. *Әжесі мен немересі*
Фрагмент. *Бабушка и внучка*
Fragment. *Grandmother and a granddaughter*

Әжесі мен немересі. 1955
К., м. 42x52

Бабушка и внучка. 1955
Х., м. 42x52

**Grandmother and a
granddaughter.** 1955. 42x52

1954 жылы Москва түбіндегі «Сенеж» шығармашылық базасында Телжанов Кеңес Одағының өзге де суретшілерімен бірге рояль тартып отырған әйел адамның кескінін жасайды. Осы жұмыстан ол ерекше бір сурет көрді де, оны аяқтап, «Тұңғыш рет» деп атады. Өн сабағына алғаш келген ұлттық киімдегі кішкентай ғана қаракөз қыз бала өзіне бірден көңіл аудартқандай. Оның қызыл-сары көйлегі ақ түсті қабырғаның алдында қатты айшықтанып тұр, күміс түйіндігінде, үкісі бар бас киіміне тағылған жылтырауықтарында жарық ойнайды. Сән-салтанатты бұл киім әлбетте дала өміріне жарасқан, ал класс бөлмесінің қатал қабырғаларының ішіне еш жараспайды. Ахуал ерекшелігі мен айрықша мәнінің әсері қыздың ұялуымен және оны қызықтап есіктің саңылауынан сығалаған балалармен одан сайын күшейеді. Қыз баланың қоршаған ортамен байланысы қабырғаға тығылған оқушысын қолпаштаған мұғаліманың қимылымен шектеледі.

Бір қарағандағы болар-болмас көрініс қоғамдық-маңызды тақырыпты ашатын бейнеге айналады. Қаршадай осы қыздың тұрған жерінде бір кезде «қазақ бұлбұлы» – КСРО Халық әртісі Күләш Байсейітова секілді небір халық дарындары тұрған.

Бұл туынды 1954 жылғы Бүкілодақтық сурет көрмесіне қабылданып, Бүкілодақтық орталық баспасөзде ол жұмыс жайлы жақсы пікірлер айтылды. Суретті ерекше тамсаныспен қабыл алған КСРО халық суретшісі, КСРО Сурет академиясының академигі Б.В.Иогансон Қ.Т.-Б.Телжановтан реалистік кеңестік өнердің байрағын өз қолына алатын жас буынның өкілін көрді.

Сәтті бастама суретшіні қатты шабыттандырды. 1953 жылы, КСРО Сурет академиясы И.Е.Репин атындағы Ленинград сурет, мүсін және

Пронзив все мое существо с головы до пят, обдавая приятнейшим светом озарил мое сознание. Мне было удивительно приятно и тепло в работе. И здесь открылся мой творческий путь.

В какой-то момент, посмотрев на этюд, я в ней увидел картину.

Я увидел в огромном Мире светящегося дня между Небом и Землей это милое создание.

В эти секунды в ясном моем сознании, светлом озарении передо мной открылся мой путь в искусстве».

Эта выдающаяся картина художника, несущая в себе светлые высокие гуманистические идеалы, экспонировалась на выставках в Советском Союзе и многих странах Мира. И в дни, посвященные Казахстану на Всемирной выставке в Мон-

If in the rhythm of some folk music we hear the thoughts of the beauty of the surrounding world, the meaning of life and the essence of being, in others music brings the content to the ruefulness of his contemporaries. In dombra sounds you'll hear that song of a lone rider or horse racing rhythm of swashbuckling riders in the vast steppes. And then a gentle lyrical melody suddenly drowns out the call to fight.

A broad generalization and epic sounding way of some pathos, elation romantic narrative, we see in artist's work with its intonation, of course, close to the deep roots of folk tradition.

Generalizing his observations, impressions and feelings he re-looks every time for the unity of plot and pictorial and expressive solutions. The works are immediately recognized by intermittent, line drawing's sharpening silhouette of the figure, intense color combinations, temperamental painting transmitting the dynamics of movement. And yet, his primarily task is convincing disclosure of deep meaning of depicted life phenomena. Throughout his entire career the artist decisively puts picturesque-plastic solution in dependence on the content of the work, from the disclosures in its own situation or event by solving a fundamentally new approach and organizes the whole picture and color coloristic structure of the work.

K.T.-B.Telzhanov in accordance with the characteristics of his creative interests pays most attention to narrative painting. Chamber shape - genre, which reveals the characteristic phenomena of people's life and more intimate emotional experiences of the person, and the historical picture as a form of generali-

Жалал-Абадтағы шайхана.
Қырғызстан. 1951. К., м. 36x54

Чайхана в Джалал-Абаде.
Кыргызстан. 1951. К., м. 36x54

Tea-house in Dzhahalal-Abad.
Kyrgyzstan. 1951. 36x54

сәулет институтын бітіргеннен кейін Қ.Т.-Б.Телжанов Алматыға ерекше ынта-жігермен оралды.

Тума дарынның алдында даңғыл жол сайрап жатқандай еді.

Бірақ, олай болмай шықты. 1954 жылы одақтас республикалардан, Москвадан келген қонақтар, Қазақстан КП ОК және Министрлер кеңесі мәдениет бөлімдерінің басшылары қатысып отырған Қазақстан суретшілерінің III сиезі болады. Сол жиында қатысушылар тарапынан басқарма мүшелігіне ұсынылған Телжанов «халық жауының баласы» деген айыппен шеттетіледі.

«Зал толы адамның алдында сондай айып тағылғанда не өнім екеніне, түсім екенін ажырата алмай қалдым», – дейді Қ.Т.-Б.Телжанов – «Қазақстан КП ОК өкілінің гүрілдеген дауысы: «Жауап беріңіз, сіз Ленинградқа жер аударылдыңыз ба?», - деді, артқы қатарлардан: «Ленинградқа жер аудармайды, ол қала революцияның алтын бесігі», - деген дауыстар естілді. Иә, мектепте, интернатта, институтта менің «Жас дарындар» мектебінен бері өмірбаянымды білетін жекелеген ұстаздар тарапынан жасырын жи-ренішті сезетінмін, бірақ өз бауырларым, қазақтар дәл осылай тұрпайы түрде айыптайды деп ойламаппын. Жан дүнием алай-дүлей болды. Мен сиезден кеттім де қалдым», – деп еске алады Қ.Т.-Б.Телжанов.

Ол уақыттарда адамның жұртқа ренжіп, қоғамнан алыстауы, ала-сталып, өз ішкі әлемінде тұйықталып қалуы өте оңай еді. Жеңіл-желпі ауылдың мәдениет үйлерін әрлеу жұмыстарына шақыру ала бастады. Бірақ, ол ондай жеңіл табыстың соңында кете алмады. Ол алған бетінен айнымауға тиіс еді. Қанафия Темір-Болатұлы алған бетінен қайтпады.

реале в 1967 году занимала центральное место. В 1967 году произведение приобретено Третьяковской галереей (г. Москва).

Казалось, что К.Т.-Б.Тельжанов твердо встал на путь лирической жанровой картины, нашел в ней свою форму раскрытия существенных сторон современной жизни. Но его влекло к сюжетам общественно-значительным, ему хотелось охватить в своих произведениях более широкие социальные и жизненные темы, показать события, которые определили историческую судьбу народа, повлияли на формирование национального характера. Это был новый аспект уже найденной художником «главной» темы.

Он искал большие темы, ставя перед собой вполне определенную задачу: рассказать о родной Республике, о тех решающих, узловых событиях, которые определили историческую судьбу народа.

В 1957 году создается одна из первых исторических картин К.Т.-Б. Тельжанова «Казахстан в 1918 году».

Картины художника рождаются в гармонии с величественной природой Казахстана вызывая в воображении образы минувших столетий. Сложное переплетение национальных традиций с точ-

zation of social experience of the people closely coexist in his work. A clear distinction between these two forms is as difficult as to separate lyrical folk poetry from the heroic. At the heart of the historical picture of К.Т.-В.Телжанова there usually lays household plot, but it delivers in sublimely heroic terms by the artist.

Images of nature play a significant role in all the works of the artist. But it's not as an independent genre of landscape. The same can be said about the portrait. In К.Т.-В.Телжанов workshop many interesting portrait sketches, showing his ability to “see” the person, but they are written for the painting, in other words, subject to the decision of the figurative themes that can accommodate a capacious mind of the artist. The artist says, I really want to start a landscape painting that would speak; the same about portrait. But as soon as the paintings appear, thoughts are busy with them. And landscapes and portraits which are dear to my heart go for later. Although I feel like I could have done a lot in this regard. I can see that.

Genre poetry with historical heroic monumental paintings closely fit well into the works of the artist. A desire to bring the great thoughts and ideas of the people to the audience. Generalization almost becomes a symbolic sound, incorporating the essential features of national life and national character in the images of К.Т.-В. Телжанов's works. At the same time, and this is the most valuable quality of the artist's works, he sees a reflection of the common problems of our time in the problems of the modern life of the people. In originality of the customs he strives to highlight the true values. Even in the lyrical works “Smena (Change)”, “Razgovor (Conversation)”, “Babushka Amina (Grandmother

Жалал-Абад. 1951
К., м. 28x36

Джалал-Абад. 1951
К., м. 28x36

Dzhalal-Abad. 1951. 28x36

Бала. Этюд. 1953
К., м. 35x26

Мальчик. Этюд. 1953
К., м. 35x26

A boy. Sketch. 1953. 35x26

1954 жылы ол Жоңғар Алатауындағы Қора жазығына этюд жасауға аттанды. Оның шығармашылық жетістігі де сол жерден бастау алды. Ол жасыл желек көктем аясында, зенгір аспан астында от жағып отырған балғын қыздың этюдін жасайды.

Ірі қалада ер жеткен, тұманды Санкт-Петербургтің түлегі ауыл мен жайлаудың тұмса табиғатының құшағында өзінің балалық шағына қайта оралғандай болды. Қ.Т.-Б. Телжановтың «Жамал» атты атақты туындысы осылайша дүниеге келіп еді. Автор бұл еңбегін жүрек түкпіріндегі анасының асыл бейнесіне арнады. Алайда, бұл еңбектің мән-мағынасы одан да тереңіректе жапқан болатын. Суретші бұл картинасында бүкіл әлемнің тұтастығын сездірген, өнер жолында өзінің жанашылдық жолын салған, ірі шығармашылық иесінің ой қазығы Адам және Ғалам десек болады.

ки зрения современности – одна из основных тем всегда волнующих деятелей культуры.

В живописи эта тема получила наиболее полное и яркое отражение в произведениях Народного художника СССР К.Т.-Б.Тельжанова.

В творчестве художника мы встретимся с тем, что проблемы сегодняшнего дня, волнующие нашего современника, получают в изображении художника конкретно-национальное звучание. И это объясняется не только спецификой сюжетов, взятых из жизни казахского народа, а проникновением в природу народного мышления, миропонимания, взглядов на явления действительности. Именно на этой основе переплавляется художником опыт, накопленный мировым реалисти-

and granddaughter)” usual genre scenes in which there is no full-scale action, given the opportunity to show the people with the utmost vitality and authenticity. Paintings distinguish power of observation, gentle

humor and warmth in relation to man.

Paintings, which are based on generally directly observable facts, always have a wide connotation. It is at inconspicuous at first glance detail, often playing the same role as allegory in poetry.

Therefore, the essence of K. T.-B. Telzhanov works generally does not disclose immediately, purely oriental artist does not offer ready-made conclusions, and gently, without moral teaching, directs the thoughts and feelings of the audience through a complex chain of associations to the comprehension of his plan.

When he recalls the episode which inspired the design of a creation, it is difficult to trace a direct connection with the final version of the picture. There is a complex, invisible to the audience’s eye work between the first thought and its final incarnation, which involves the entire creative and life experience of the artist.

In the design of his paintings from the era of revolutionary changes, which radically changed the lives of the people, we see the original, sometimes unexpected angle on the event, which helps him to lift the veil of the centuries-old past of the people. You can recognize old stuff in the new works. Rethought, acquiring another function, it determines the uniqueness of modern life.

Қора жазығына барған сапары суретшінің өнердегі өз жолын табуына үлкен ықпалын тигізді. Бұл өңірде ол ғасырлар бойы қалыптасқан тіршілік ырғағын түйсінгендей болды. Көкжиекпен астасқан ұлы дала оны халық тағдыры, қазіргі заман тынысы жайлы терең ойларға жетелеген еді. «Алғаш рет» картинасында қылаң берген көріністер 1955 жылғы «Жамал» туындысында нақтыланып, тереңдей түсті. 1955 жыл суретші шығармашылығындағы жемісті кезең болды. Сол Қора даласында оның болашақ шығармаларының идеялық негіздері ойға бекіген еді. Осы жылы Телжанов «Ауысу» (1955), «Әмина әже» (1955), «Әжесі мен немересі» (1955) секілді бірнеше шағын жанрлық картиналарды өмірге әкелді.

ческим искусством. Вместе с этим до нашего времени дошли замечательные традиции народного творчества Великой степи.

Из далекого прошлого до наших дней дошли замечательные сказания, песни, легенды и кюи (музыкальное произведение, наигрыши и терме, исполняемые на народных инструментах, большей частью на домбре). Кюи, навеянные эпическими сказаниями, легендами, событиями общественной жизни, впечатлениями природы. Музыканты-кюйши, акыны, многие из которых были великими исполнителями, поэтами, импровизаторами, композиторами. Песни и наигрыши заменяли в жизни кочевника все. В них обобщались события, в преданиях старины передавался жизненный опыт.

Они сопровождали народ в его сложном многовековом пути. От аула к аулу. Чудесная сила музыки подчиняла человека волшебной силой. В ней много иносказаний, образов-метафор, образов-символов, за которыми улавливаются глубокие мысли, мечты и устремления. Переживания органично связываются с картинами природы, обычно эпическими и монументальными.

Если в размеренных ритмах одних народных музыкальных произведений как будто мы слышим размышления о красоте окружающего Мира, смысле жизни и сущности явлений, то в других музыка приближает содержание к переживаниям своих современников. В звуках домбры вы услышите ту песнь одинокого всадника, или ритм скачки удалых наездников в безбрежной степи, а то нежную лирическую мелодию внезапно заглушит призыв к борьбе.

It should be noted that before K.T.-B.Telzhanov, not only the past, but also the problems of modern Kazakh people life were not in any way disclosed in details in the fine arts.

In his work “Kazakhstan in 1918,” the artist reveals the very essence of the overturn which has made a revolution in the lives of the people and the peculiar course of events in the steppes of Kazakhstan. To implement his plan, K.T.-B.Telzhanov approached with extreme responsibility, following the method of the classic examples from the history of the World realist art. The picture was preceded by a large amount of material collection, many sketches have been painted. The artist studied the historical and literature sources, folklore, material in the regions of Kazakhstan, folk music, poetry, songs and legends. Conversations with the elderly, members of the revolutionary events of complemented shaping in the imagination of a picture of what was happening during those years in Kazakhstan.

The plot set-up put into life his thoughts artist looks in a typical episode of that time: he figures the population of the steppe village, meeting the first revolutionary squad. This plot made it possible to show, what seemed mostly to uncover themes for the artist - diverse population's attitude to the revolution. First, more attention was paid to the squad and general anxious and dramatic atmosphere, and then the artist has shifted the focus on the people greeting the squad concentrating typological characteristics. Working directly on the painting, K.T.-B.Telzhanov clarifies what has been found in the sketches, and at the same time creatively recycles them all the time. He comes to the diagonal structure of the composition: a crowd of greeters are now highlighted in the right-hand side of the painting, and the squad is shown at a distance. Now an open space formed on the left, which gives an idea of solitude, isolation of the village

Москва іргесі. 1954
К., м. 49,5x80

Подмосковье. 1954
Х., м. 49,5x80

Suburbs. 1954
49,5x80

Бұл шығармаларда да «Жамалдағыдай» суретшінің қарапайым өмірлік құбылыстар арқылы бүкіл адам баласына ортақ құндылықтарды көрсете білетін қасиеті анық байқалды. «Әжесі мен немересі» атты картинадағы кілем үстіне жайғасқан ширақ қария мен қара көз балғын қыздың сұлбаларының өзі жылылыққа толы, кәрі мен жастың өзара нәзік қарым-қатынасын әсерлі көрсете алған. Олар тіршілік кешетін үйлесімге толы Жарық әлем жұмсақ бояулардың түсімен құбылады, кішкене қыздың ашық қызғылт түсті көйлегі мен кейуананың ақ жаулығы (жаулық – Солтүстік Қазақстанда кемпірлер басына орайтын бас киім үлгісі) суреттің ажарын аша түскен.

Суретшінің шығармашылығының алғашқы кезеңдерінде-ақ еркін де ерекше салу мәнерін игергеніне еріксіз таңырқайсың, әсем де әдемі ырғақпен, қалыптан ауытқымай, ықыласпен ірі жағылған бояулар суретшінің өзіндік мінезі мен суреткерлік стилін айқын танытады.

Телжановтың ірі шығармашылық табысы оның бастапқы картиналарының бірі «Жамалмен» (1955 ж.) тығыз байланысты. «Жамалды» – суретші шығармашылығының бастапқы кезеңіне тұс келген, туындыгердің бағын ашқан зор олжа деуге болады.

«Жамалды» салу үшін алып ұшқан сезімдерге бай ақжарқын жастық көңіл керек еді, әлдеқашан ұмыт болған балалық шақтың әсерлері, туған өлкенің көркем көрінісі, жігерлі сенім өмірдің шуақты сәттерімен тереңнен астасып, араласып кеткен.

Әлі бөбек деуге келетін кішкене қыз жасыл шалғында даланың жұпар ауасына бөленіп, күн шуағына шомылып отыр.

Балалықтан арылмаған кішкентай қыз жасыл шөпке отырып алып, даланың жаңа лебін құшырлана жұтады.

Широкое обобщение и эпическое звучание образа, романтическую приподнятость повествования мы видим в творчестве художника, самой своей интонацией несомненно близко к глубоким истокам народной традиции.

Обобщая свои наблюдения, впечатления и чувства, он каждый раз заново ищет единства сюжетного и живописно-выразительного решения. Работы сразу узнаются по прерывистой, заостряющей силуэт фигуры линии рисунка, напряженным цветовым сочетаниям, темпераментному письму, передающему динамику движения. И все же его занимает прежде всего задача убедительного раскрытия глубокого смысла изображаемых им жизненных явлений. На всем протяжении рассматриваемого нами творческого пути художник решительно ставит живописно-пластическое решение в зависимость от содержания произведения, от раскрываемой в нем ситуации или событий решая в принципиально новом подходе и организует картину и весь цветовой колористический строй произведения.

К.Т.-Б.Тельжанов в соответствии с особенностями своих творческих интересов уделяет преимущественное внимание сюжетной картине. В его творчестве тесно сосуществуют камерная форма – бытовой жанр, в котором раскрываются характерные явления народной жизни и более интимные душевные переживания человека, и историческая картина как форма обобщения общественного опыта народа. Четкую грань между этими двумя формами провести так же трудно, как в народной поэзии отделить лирическое от героического. В основе исторической картины К.Т.-Б.Тельжанова обычно лежит бытовой сюжет, но разрешается он художником в возвышенно-героическом плане.

population from the world. It reduces the crowd and making it closer to the edge of the paintings. This gives an impression that the most of the greeters are outside the canvas. For individual figures K.T.-B. Telzhanov makes sketches. He pays attention to a few images of people related to the arrival of the red squad in different ways - the old lady standing figure in poor clothes, turned back in white. There is a figure wearing fur cap, and a girl rushing towards the squad and a baby cozies up high on a camel. Through personal experience of the people, artist tells about the differentiation of Kazakh village. Expressive details - the low sun-dried houses in the distance, a draw well, a camel, on the backs of which perched child as in the nest, - reveal specifics semi nomad, semi-settled life.

Scenery of a sun-dried steppe with rare, bundles of dried grass sticking out of loamy soil helps generalization of picture's sound. It does not have a clear location, or specificity, as the event itself - such steppes called "hungry" stretched for thousands of kilometers. In the painting "Na zemledeedov (On forefathers' land)" painted in 1958, narrative beginning takes minor plan. The story somehow imposed beyond the painting, depicting only its highlights.

The important task for the artist was always to show Kazakhstan at the most crucial periods of its development, in the moments of acute social changes, the shakes of the indigenous foundations of life. It is no accident that the painting "Na zemledeedov (On Forefather's land)" in 1958 became a landmark in the works of K.T.-B.Telzhanov. He fully manifested a masterful ability to create large-scale works with a wide epic scale.

In the middle of the steppe, at the freshly-plowed furrows, majestically rises monumental figure of an

59 б.
Самаурын. 1951
X., м. 64x48

59 с.
Самовар. 1951
X., м. 64x48

p.59
Samovar. 1951. 64x48

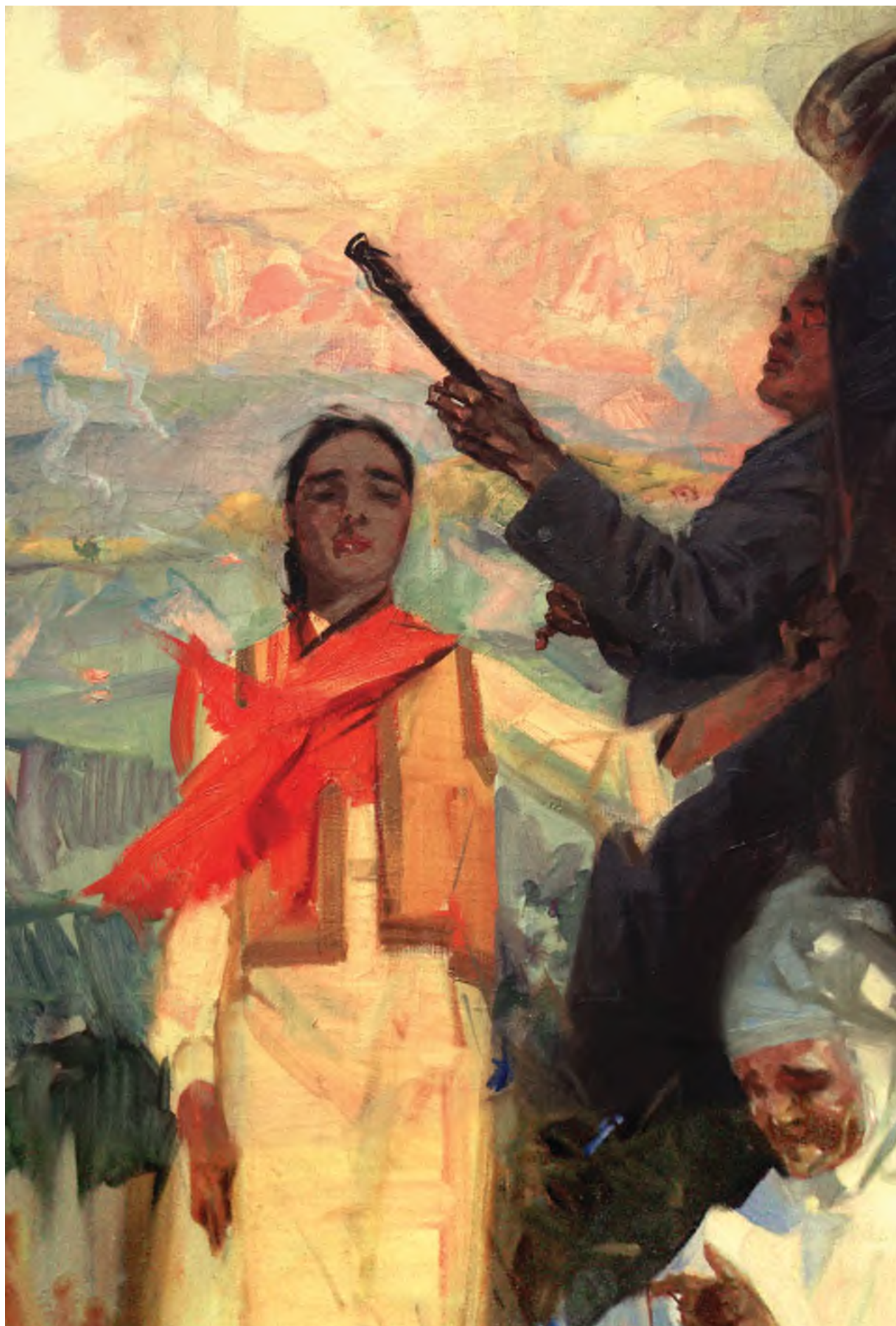

Домбыра үні. 1958
К., м. 205x100

Звуки домбры. 1958
Х., м. 205x100

Sounds of the Dombra.
1958. 205x100

I-фрагмент.
Домбыра үні

Фрагмент I.
Звуки домбры

Fragment I.
Sounds of the Dombra

«Жамалдың» төңірегі – жап-жасыл дала. Ол көз қиыры жеткен алыс жерге көз тастайды. Сонау жактан аласа таудың күңгірт-көкшіл түсті қатпарлары арасынан бір отар қой баққан шопанның бейнесі көмескіленіп көрінгенде, құдды бір кеңістіктің шексіздігі мен ұшы-қиыры жоқтығын айғақтағандай әсер қалдырады. Аспан тек көкжиектің астынан сызық сияқты ғана көрінеді. Бірақ та ол жұмсақ түрлі-түсті шөптің бояуымен «Жамал» қызға күн шапағы арқылы реңк береді. Әдеттегі ғасырлық дәстүр бойынша, жаздың аптап күндерінде шопандар табиғаттың құнарлы жеріне отар-отар малымен келіп орналасады.

«Жамал» – бұл кешқұрым алау оттың жанында ерекше ойға шомып отырған жас қыздың поэтикалық, лирикалық, сүйкімді образы. Қ.Т.-Б.Тельжанов қоршаған орта мен адамның ішкі үйлесімділігін әдемі етіп аша білген. Ол кейіпкерінің шынайы образының ашықтығы мен тазалығын дөп тапты. Оның таланты мен қабілеті еркін әрі айқын болуы үшін туған Жермен тікелей қарым-қатынасты күткендей көрінеді. «Жамал» образы ұлттық нақышқа әлдеқайда жақын. Суретші жас кезінде тау етегінің ландшафтын, образдың пластикалық әдемілігін және шығыс үлгісіне тән дала шекарасын ерекше әдемі жасай білген. Кенептің бәрі түгелдей тыныштық пен дамылға толы болады. Бұл шығарманың поэтикалық бастауы ерекше күш-жігерден туындады. Күнделікті өмірдің табиғи ағымында суретші асқан әдемілік пен ұлы даналықты көре білді. Жамал дала кеңістігі мен ауада «қалықтап» жүрген сөзсіз пейзаж сұлулығы болды. Шөп үстіне жайылған түтінді алаудың жалыны лирикалық көңіл күйді білдіреді. Суретшінің бұл туындысы автор шығармашылығы ішінде ерекше маңызға ие. Қ.Т.-Б.Тельжанов бұл картинасын өзіне ең қымбатты жан – анасының атымен атады.

Образы природы играют значительную роль во всех произведениях художника. Но как самостоятельный жанр пейзаж его не занимает. То же самое можно сказать о портрете. В мастерской К.Т.-Б.Тельжанова много интересных портретных этюдов, говорящих о его способности «видеть» человека, но они написаны для картины, иными словами, подчинены образному решению темы, способной вместить емкую мысль художника. Сам художник говорит: «Я очень хочу как-то приступить к пейзажу, который бы заговорил, так же хотелось бы к портрету. Но как только появляются картины, мысли заняты этим. И пейзажи, и портреты дорогие сердцу отходят на потом. Хотя чувствую, как много мог бы сделать в этом плане. Я это вижу».

В творчестве художника тесно вписываются жанровые поэтические произведения с историческими героическими монументальными картинами. Желание донести большие мысли и идеи народу зрителю. В образах произведений К.Т.-Б.Тельжанова обобщение доходит почти до символического звучания, вбирая в себя существенные черты народной жизни, национального характера. Вместе с тем, и это является ценнейшим качеством произведений К.Т.-Б.Тельжанова, в проблемах современной жизни своего народа он видит отражение общих проблем нашего времени. В своеобразии обычаев он стремится выделить подлинные ценности. Даже в работах лирического плана «Смена», «Разговор», «Бабушка Амина» обычные жанровые сценки, в которых нет развернутого действия, дали возможность показать людей с предельной жизненностью и достоверностью. Картины отличаются наблюдательностью, мягкий юмор и теплота в отношении к человеку.

elderly Kazakh on horseback. In the monumental sculptural silhouette, in a clear expression of the face, in a decisive gesture of hand, the artist showed the son of Mother Earth, absolute master of the great steppe. In the composite solution artist enhances melodious, epic beginning. Latitude and endlessness of the steppes emphasized with a high horizon, with a format stretched across the canvas. К.Т.-Б.Тельжанов unites all the elements of the composition into one with a great skill in this painting.

The image of the rider dominates, but a steppe landscape with a feather fluttering in the wind, and the ruined layers of the Earth and barely visible train in the distance, and a vastly deepness of the sky are also not just the background field. All of this take a direct part in the art image creation of the work, sets the audience on a certain way, helps the artist to express his feelings. In the psychological concentrating of the work, entirety of a graphic structure expressed a peculiar understanding of the complex dynamics of life, its special romantic-epic perception.

Courage and suddenness of the plot solution, the nature of the painting is consistent with the magnitude of the design and originality of visual thinking. This work is permeated with the philosophy of life-affirmation, high civic message.

In this work, originally solved “virgin soil topic” which inspired many Soviet artists in the late 50’s. Especially a lot of works, of course, were done in the homeland of the virgin lands, in Kazakhstan. But most of the artists usually did not go beyond the image of plowed steppe or exotic camping life.

A characteristic feature of К.Т.-Б.Тельжанов is that, with all his interest in the present, he will never follow the first impression and is not seeking an enthusiastic reportage, he takes the paint-brush only when

636.

II-фрагмент.

Домбыра үні

с.63

Фрагмент II.

Звуки домбры

p.63

Fragment II.

Sounds of the Dombra

62

Әңгіме. Этюд. 1955
К., м. 16x26,5

Беседа. Этюд. 1955
К., м. 16x26,5

Conversation. Sketch.
1955. 16x26.5

«Осынау шапағын төккен шуақты күнде қыздың этюдіндегі хат астарында Қораның бір шетіндегі ой-пікірім бір сәтте шексіз көк аспаннан жылы, шырайлы сәуле боп түсті. Менің тұла бойым мен табаныма дейін ерекше түс беретін әсерімен сана-сезімді жаулап алды. Жұмысымда жылулық пен айтарлықтай жайлылық пайда болды. Міне, осы жерден менің шығармашылық жолымның тұсауы кесілді.

Кей сәтте осы этюдке қарап отырып, одан бір көріністі аңғардым. Мен мына ауқымды әлемде аспан мен жердің арасында жанды жадыратып, жарқырап тұрған күнді көрдім. Осы бір секундтар ішінде менің санамда сілкініс пайда болып, қарсы алдымнан өнерге деген жарқын жол ашылды».

Жоғары гуманистикалық идеалдармен астасып жатқан суретшінің жан-тәнін берген бұл картинасы Кеңестер Одағының және дүниежүзінің бірқатар мемлекеттері көрмелеріне қойылды. Ал 1967 жылы Монреалдағы Дүниежүзілік көрмесінің Қазақстанға арналған күндерінде ортадағы орынды иемденді. 1967 жылы бұл туынды (Мәскеу қаласындағы) Третьяков галереясына алынды. Бұдан соң Қ.Т.-Б.Телжанов лирикалық жанрлық картиналар салуға түбегейлі бет бұрды. Ол туындысының қай-қайсысынан да бүгінгі өмірдің жан-жақты қырын ашық түрде тани білді. Алайда, ол өз сюжеттері мен шығармаларында қоғамдағы ауқымды мәселелер мен әлеуметтік, өмірлік тақырыптарды, халықтың тарихи өмірі мен ұлттық мінез-құлқының қалыптасуын суреттейтін елеулі оқиғаларды қамтығысы келді. Бұл өзін-өзі тапқан суретшінің басты тақырыптық бағыты мен жаңа аспектісі. Ол қашан да алдына толыққанды міндет қоятын маңызға ие тақырыптарды іздеп жүрді. Мәселен, туған республика жайында, халықтың тарихи тағдырын паш ететін түрлі оқиғалар туралы айтуға болады.

Картины, в основе которых лежит обычно непосредственно наблюдаемый факт, всегда имеют обширный подтекст. Он угадывается в неприметных, на первый взгляд, деталях, часто играющих ту же роль, что иносказание в поэзии.

Поэтому суть произведений К.Т.-Б.Тельжанова обычно не раскрывается сразу, чисто по-восточному художник не предлагает готовых выводов, а мягко, без нравоучений, направляет мысль и чувство зрителя через сложную цепь ассоциаций к постижению своего замысла.

Когда он вспоминает эпизод, навеявший замысел того или иного произведения, трудно проследить его прямую связь с окончательным вариантом картины. Между первой мыслью и ее окончательным воплощением лежит сложная, незаметная глазу зрителя работа, в которой участвует весь творческий и жизненный опыт художника.

В сюжетах своих картин начиная с эпохи революционных преобразований, коренным образом изменивших жизнь народа, мы видим оригинальный, подчас неожиданный угол зрения на события, который помогает ему приподнять завесу над многовековым прошлым народа. В новом узнается былое. Переосмысленное, приобретающее иную функцию, оно вместе с тем определяет своеобразие современной жизни.

Надо иметь в виду, что до К.Т.-Б.Тельжанова не только прошлое, но и проблемы современной жизни казахского народа не были хоть сколько-нибудь исчерпывающе раскрыты в изобразительном искусстве.

the depth of the topic is revealed. His picture is a bit late in comparison with the works of other artists, but, perhaps, only his painting disclosed truly profound meaning, the development of virgin lands for the future of the Kazakh people.

In the picture K.T.-B. Telzhanov composed to show the complex process of internal changes, conflict hidden in the depths, in a complex psychology of human.

The artist portrays his character almost in the center of the picture, at the edge of the plowed land. The character stands on the border of the steppe, where he was born and grew up. His figure on the back of bright predawn sky associate the monument, cast in bronze. Man standing proudly over the steppe, as the absolute master of its great spaces, inherited from his forefathers and great-grandfathers.

The depth of the work's content is revealed in the organic bond of man with his native steppe elements, the connection which the artist was able to achieve in the composition and in a color scheme of the picture. Feather-grass as if hugging the legs of the horse is also a resident of the steppes, sniffing suspiciously to the unfamiliar smell of plowed earth. Tanned rider's face, his reddish coat seems to have absorbed the shades of the severe nature of his homeland. It gave him a majestic posture and self-restraint in the expression of feelings.

In the Kazakh songs, rider, who meets the sunrise in the steppe is a symbol of the deep thought. In the pre-morning silence when a little breeze stirs the grass, he remembers all spent live and experiences.

In the color scheme of the painting "Na zemledeedov" K.T.-B. Telzhanov comes not so much from the logic of the visible world, but from the content of the image.

The complex emotional trial disclosed in the work, vital credibility informs also about household items,

Қазақстан 1918 жылы.

Эскиз. 1957
К., м. 34x24

Казakhstan в 1918 году.

Эскиз. 1957
К., м. 34x24

Sketch “An Old Man” ” for the painting “Kazakhstan in the 1918”. 1957. 34x24

1957 жылы Қ.Т.Б.Телжановтың «1918 жылдағы Қазақстан» атты тұңғыш тарихи картиналарының бірі жасалды. Суретшінің картиналары Қазақстанның әсем табиғаты мен басынан өткерген жүз жылдық тарихи образымен астасып жатады. Ұлттық салт-дәстүрдің қазіргі заманауи көзқарас бойынша өзара күрделі өрілуі – мәдениет қайраткерлерін мазалап жүрген негізгі тақырыптың бірі. Сурет өнерінде бұл тақырып СССР Халық суретшісі Қ.Т.Б.Телжановтың туындыларында толыққанды және ашық көрініс тапқан. Суретшінің шығармашылығында бүгінгі қоғамдағы адамдарды толғандырып жүрген мәселемен бетпе-бет келесіз. Бұл оның қолынан шыққан суреттерге кәдімгі ұлттық бояу береді. Және бұл қазақ халқының өмірінен алынған сюжеттің спецификасы ретінде ғана емес, халықтық ойлаудың табиғатпен өзара өрілуі, өмірді пайымдау, шынайы ақиқаттың пайда болуына деген көзқарастар арқылы түсіндіріледі. Дәл осы бағытта суретшінің бойына әлемдік реалистік өнермен тәжірибе жинақтала

В своей работе «Казakhstan в 1918 году» художник показывает самую сущность того переворота, который совершила революция в жизни народа и своеобразный ход событий в условиях казахстанских степей. К выполнению своего замысла К.Т.Б.Тельжанов подошел с необычайной ответственностью, следуя в методе работы классическим примерам из истории Мирового реалистического искусства. Картине предшествовал большой этап сбора материала, работа над фор-эскизами, картоном, было написано много этюдов. Художник изучал исторические и литературные источники, народный фольклор, материалы в регионах Казахстана, народную музыку, поэзию, песни и легенды. Беседы со стариками, участниками тех революционных событий дополняли складывавшуюся в воображении картину происходившего в те годы в Казахстане.

Сюжетную завязку для воплощения своей мысли художник ищет в характерном для того времени эпи-

which very tactfully entered into the picture. The presence of the little red-haired foal in the painting bring warm, lyrical note. The foalis almost lost in the tall grass, snuggles, and sweet-talks to the mother, without noticing her anxiety. The train smoke passing in the distance, barely visible outlines of the railway bridge at once takes the audience from the past, which emanates from the steppe, to the present. In this monumental-epic work the artist not only gives deep original coverage of the theme, but also reveals the true historical significance of using the virgin lands.

The painting “Na zemledeedov (On Forefather’s land)” opens a new line in the artist’s work - the desire for heroic-epic image of the symbolic nature. During the ten-day exhibition of Kazakh SSR’s art in Moscow in 1958, this work of K.T.B. Telzhanov took the central place. Such place among the achievements of art it takes till these days. The painting “Na zemledeedov” immediately became popular, found a wide positive response among the audience; it became one of the best works of Soviet painting of a virgin land.

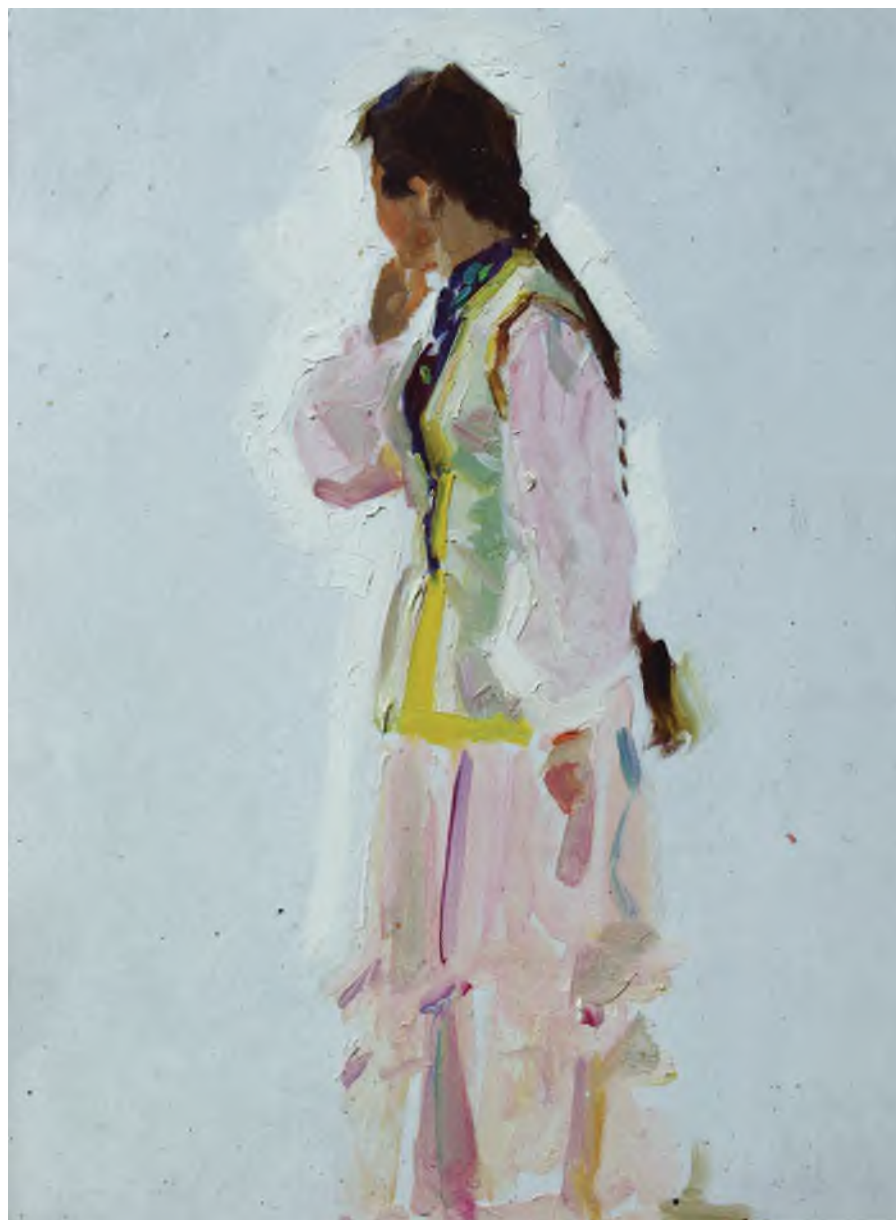
On the same exhibition, one member of the audience came up to me, -remembers the maestro- and said: “If M.Sholokhov showed the significance of the October Revolution and the Civil War in his two famous novels,”And Quiet Flows the Don” and “Virgin Soil Upturned,” well you showed the echo of these events in one painting. But what a painting! Do you see how people are watching it with interest? I did not attach any significance to these words; moreover I was invited to the reception.”

K.T.-B.Telzhanov is an epic individual, creator between the past and the future in the light of his enlightenment by spirit of great ancestors. And revealing a bright world, the spiritual power of man open

береді. Сонымен қоса Ұлы даланың халықтық шығармасының тамаша дәстүрлері біздің заманға жетіп отыр. Өткен жылдардан сыр шертетін керемет әңгімелер, әндер, аңыздар мен күйлер (халықтық аспаптарда, соның ішінде көбінесе домбырада ойналатын музыкалық шығармалар, әуен мен терме) бүгін сол күйінде сақталып келді. Күй эпикалық әңгімелерге, аңыздарға, табиғат әсері мен қоғамдық өмірдегі оқиғаларға құрылған. Оны халыққа күйші-музыканттар, ақындар, атақты орындаушылар, суырып салма ақындар, композиторлар жеткізіп отырған. Көшпенді халықтың өмірінде ән мен әуен ерекше маңызға ие. Өйткені, әрбір сазды әуенде халықтың тағдыры мен басынан өткерген тарихы жатыр. Бұл өмірлік тәжірибе арқылы ғасырдан ғасырға жетуде. Ән мен әуен халықтың аумалы-төкпелі көпғасырлық тарихымен бірге жасап келеді. Ауылдан ауылға. Музыканың құдіретті күші адамды ерекше бір сиқырлы күшке бөлейді. Оның

зоде: он изображает население степного аула, встречающее первый революционный отряд. Этот сюжет давал возможность показать то, что представлялось художнику главным для раскрытия темы, – отношение к революции различных слоев населения.

Сначала большее внимание было уделено отряду и общей тревожно-драматической атмосфере, впоследствии художник переносит акцент на людей, встречающих отряд, заостряя типологическую характеристику. Работая уже непосредственно над картиной, К.Т.-Б.Тельжанов все время уточняет в ней то, что было найдено в эскизах, и одновременно творчески перерабатывает их. Он приходит к диагональному построению композиции: толпа встречающих теперь выдвинута на первый план в правой части картины, а отряд изображен лишь показавшимся вдали. Слева образовалось открытое пространство, дающее представление о безлюдии, об оторванности населения аула от всего мира. Он уменьшает толпу и еще больше приближает ее к краю картины.

to all the winds, and the days of the twentieth century in his works. This is the power of creative power, innovative personality of the artist. This outstanding achievement of a creator pioneer researcher of the spiritual world of the human being, the artist, on the verge of Ages.

“I also remember how B.V.Ioganson was looking at my painting “Na zemlededov (On Forefather’s land)” with interest and S.V.Gerasimov at “Zvukidombry (The Sounds of dombra)” in the Hall of the Presidium of the USSR Academy of Arts, where it hung at the exhibition of the Academy members.”

Whatever the theme, no matter what the story was taking by the artist as the basis of his another work, they are always deeply conceptualized, designed and heart-felt. K.T.-B.Telzhanov’s desire to great life generalizations, to the creation of a collective image is reflected in “Kokpar” (1960). Comparing the sketch and the final version of the painting, you can see how the idea evolved. At first, the artist was interested in purely pictorial solution of the theme. Through the excitement of the national game, he wanted to show the sun, the light, joy of life, strength, trickiness, passion of fierce battle, the elemental force of horsemen. Hence, decorative, contrast, elevated light-color work. National game that requires great skill has become a true celebration of strength and daring, allowed the artist to convey a bright and temperamental boldness and freedom-loving of the Kazakh people.

The idea deepens and crystallizes in the process of work; it grows into a socio-historical perspective, which required a different approach to imaginative solutions. Reflecting on the national customs, the artist comes to a conclusion that in folk games and rituals, deeper aspects of the national psychology, traditions,

**Қазақстан 1918 жылы.
Ұлттық киімді қыз.**

Этюд. К., м.

**Казахстан в 1918 году.
Девушка в национальном
костюме.** Этюд. К., м.

**Sketch “A Girl in the National
Costume” for the painting
“Kazakhstan in the 1918”. 1957**

Қазақстан 1918 жылы. Аптап. Эскиз. 1957
К., м. 40x63,8

Кзахстан в 1918 году. Зной. Эскиз. 1957
К., м. 40x63,8

Draft "The Heat" for the painting "Kazakhstan in the 1918".
1957. 40x63,8

Қазақстан 1918 жылы. Эскиз. 1957
К., м. 40,3x69,8

Казakhstan в 1918 году. Эскиз. 1957
Х., м. 40,3x69,8

Draft "Kazakhstan in the 1918". 1957. 40,3x69,8

*Қазақстан 1918 жылы. 1957. К.,
м. 115x200*

*Казахстан в 1918 году.
1957. X., м. 115x200*

*Kazakhstan in the 1918.
1957. 115x200*

Осылай болған. 1956
К., м. 35x50

Былое. 1956
К., м. 35x50

Вуғонес. 1956. 35x50

Қызыл тудың астында. 1960
К., м. 35x50

Под красным знаменем. 1960
К., м. 35x50

Draft. **Under the Red Flag.**
1960. 35x50

өне бойында терең мағыналы мысалдар, арман мен талпыныстан туған көптеген астарлы ой, метафорлық образдар, символды образдар жатыр. Ал уайым табиғаттың әдетте эпикалық және монументалдық көріністерімен шектеулі түрде байланысады. Кейбір өлшеулі ырғақта халықтық музыкалық шығармалардан қоршаған ортаның сұлулығы жайында толғамды естігендей боламыз. Нақтырақ айтқанда, өмір мен құбылыстардың пайда болуы. Ал басқа жағдайда музыка өзінің мазмұнын замандастарының уайымына жақындатады. Домбыраның даусынан сіз жалғыз салт аттының әнін немесе ұшы-қиырсыз далада ержүрек шабандоздардың атта шабу ритмін ести аласыз. Әйтпесе, әсерлі лирикалық әуенді аяқ астынан шабысқа шақыратын дауыс тұншықтырып тастайды.

Образдың кең ауқымда ашылуы мен эпикалық дыбысталуы, шығарманың баяндалуы кезінде біз суретшінің туындысынан халықтың салт-дәстүрінің тереңіне бойлап, қашан да жақын интонациялық әсер беретінін байқауға болады. Үнемі ізденісте жүретін ол алған әсері мен сезімнің ырғағында жүрсе де, әрбір суретінде сюжеттік үйлесімділік пен көркемдік ішкі шешімді табуға тырысады. Жұмысты түрлі-түсті суреттің өн бойындағы өткір сызықшалар арқылы және үздіксіз қозғалыстың динамикасын беретін хаттың темпераменттік үйлесімінен анық аңғарылады. Қалай десек те, суретшінің алдында өмір құбылыстарын суреттеу кезінде терең мағынасын шынайы түрде ашу мәселесі тұрды. Біз қарастырып отырған шығармашылық жолда суретші туындының мазмұнына қарай көркемдік-пластикалық шешім шығаруды алдына мақсат етіп қойған. Соның нәтижесінде жағдай немесе оқиға ашылып, туындының өзіне тән бояуы принциптік жаңа әдіспен анық көрінеді.

Это создает впечатление, что основная часть встречающихся находится за пределами полотна. Для отдельных фигур К.Т.-Б. Тельжанов делает этюды. Он останавливает внимание на нескольких образах людей, по-разному относящихся к приезду красного отряда – старушке, стоящей фигуре в небогатой одежде, справа отвернувшегося в белом. За ним фигура в малахее, устремившаяся навстречу отряду девушка и уютно устроившись, высоко на верблюде малыш. Через индивидуальные переживания этих людей художник рассказывает о расслоении казахского аула. Выразительные детали – низкие саманные домики вдали, колодец с журавлем, верблюд, на горбу которого, как в гнезде, примостился ребенок, – раскрывают специфику полукочевой, полуседлой жизни. Пейзаж выжженной солнцем степи с редкими, торчащими из глинистой земли пучками высохшей травы, способствует обобщенному звучанию картины. Он не имеет четкого адреса, не конкретен, как и само событие, – такие степи, носившие название «голодных», простирались на тысячи километров. В картине «На земле дедов», написанной в 1958 году, повествовательное начало уже отходит на второй план. Рассказ как бы вынесен за рамки картины, изображающей лишь его кульминационный момент.

Художника всегда волновала задача показать Казахстан в самые ответственные периоды его развития, в моменты острых социальных преобразований, ломки коренных устоев жизни. Поэтому не случайно в творчестве К.Т.-Б.Тельжанова этапным стало полотно «На земле дедов». В полной мере в нем проявилось мастерское умение создавать крупномасштабные произведения с широким эпическим размахом.

and morals can be traced. The game, passing for centuries from generation to generation, features the national character. The painter tries to identify these features in the painting.

In the painting, the artist shows the final moment when the most powerful and skillful horseback rider grabs the dressed-goatling and must hold it to the finish. In the central rider, expressed that the effectiveness and passion that makes people give themselves entirely to the game with the greatest force, which is now for him is not just a game, but the meaning of life. The rider on the right behaves differently - the modern young man who sees everything as if from the outside, in his smile - and admiration of fellow temperament and a certain amount of irony. At the same time, the climax of the race when the winner, having mastered the production and secondary heat source whip a horse who tried to stop him from the enemy, with an enthusiastic cry erupts ahead. In the blue-gray dust clouds horses' hooves flit, their glistening with sweat sides, heated riders' faces.

There is something very national; conveying the excitement which is likely to remain in the blood of the artist from his ancestors, in K. T.-B. Telzhanov's kind of enthusiastically painting the horses rapidly galloping across the steppe.

K. T.-B. Telzhanov magnificently pulled off the image of red-heated horses galloping with might and main. Different directions of their movement not only determines the depth in the painting, but also continues the space from the painting to the audience, capturing them with the excitement of the play. Wide, free, but clearly identifying the shape of a smear active, helps to show the rushing.

Distant horizon allows deploying a broad and deep panorama, diagonal crisscross rhythms in the im-

75 б.
Фрагмент. **Қазақстан 1918 жылы.**

75 с.
Фрагмент. **Казахстан в 1918 году.**

p.75
Fragment.
Kazakhstan in the 1918

Абай. 1964
К., м. 25x35

Абай. 1964
К., м. 25x35

Draft. "Abay".
1964. 25x35

Ұлы Жібек жолында. 1955
К., м. 50x80

На великом шелковом пути. 1955
Х., м. 50x80

On the Great Silk Road. 1955. 50x80

Посреди степи, у свежевспаханной борозды, величественно возвышается монументальная фигура пожилого казаха на коне. В монументальной скульптурности силуэта, в ясном выражении лица, в решительном жесте руки художник показал сына Матери Земли, полновластного хозяина этой великой степи. В композиционном решении художник усиливает песенное, эпическое начало. Широта и беспредельность степных просторов подчеркнута высоким горизонтом, форматом вытянутого по горизонтали холста. С большим мастерством соединяет К.Т.-Б.Тельжанов в картине все элементы композиции в одно целое.

Фигура всадника доминирует в картине, но и степной пейзаж с развевающимся на ветру ковылем, и развороченные пласты Земли, и едва видимый вдаль поезд, и бездонная глубина Неба – не просто фон. Все это принимает самое непосредственное участие в создании художественного образа произведения, настраивает зрителя на определенный лад, помогает художнику выразить свои чувства. В психологической концентрированности произведения, цельности образного строя выражено своеобразное понимание сложной динамики жизни, ее особое романтико-эпическое восприятие.

age of rearing or trotting horses at full speed, dizzying angles of riders' figures - all this gives the image not only the dynamic, but also the dramatic tension. Emotional charge of immense power lies in the activeness of the color, in the energy of the painting, in the sharpness of the composition, in the psychological expressiveness, in the effect of evening light.

Landscape is perceived as something inseparable from the actions and the mood of the characters of the work. There is no peace and tranquility, it there is a temperamental power and romantic elation. The land, on which there is a fierce battle between riders, seems lasting forever to the artist. It is no accident that the stone ballast which for centuries have witnessed many events and upheavals taking place in the steppe are shown in the foreground of the painting. These are the silent witnesses of the long history of the people that embody a live connection to the time, the unity of the past and the present.

“Rattling avalanche of horse-riders sweep right on to the audience. The painting is full of such movements that it seems like you hear the neighing of horses, the clatter of hoofs, the cries of the riders ... There are three of them in front of the painting. Warrior is in the crimson color shirt. He is really into the game, and into the excitement. He threw the reins as the bird flappers its wings and seems to cry all over the steppe, rejoicing the victory, power, the sun.”

Through adding dissonant elements, particularly expressive colors and masterful compositional solutions, paintings “Na zemle dedov (On Forefather's land)” and “Kokpar” by K. T.-B. Telzhanov, reveal the artistic vision of these two truly epoch canvas paintings to the extent possible.

Пейзаж. 1958
Х., м. 24x34

Пейзаж. 1958
Х., м. 24x34

Landscape. 1958. 24x34

Қ.Т.-Б.Телжанов өзінің шығармашылық қызығушылықтарының ерекшеліктеріне сәйкес сюжетті картинаға назарын көбірек аударады. Оның шығармашылығы камералы формадағы тұрмыстың жанрмен тығыз байланысты. Яғни, мұнда халық өмірінің мінез-құлықтық құбылысы мен адамның жан дүниесінің интимдік қиналысы, сондай-ақ халықтың қоғамдық тәжірибесі астасқан пішіндегі тарихи картинасы бар.

Мәселен, халықтық поэзияда лирикалықты батырлықтан бөліп қарастыру сияқты бұл екі форманың арасына нақты шекара қою қиын. Қ.Т.-Б.Телжановтың тарихи картиналарының негізінде көбінесе тұрмыстық сюжет бар, бірақ бұл суретшінің шеберлігі арқылы жоғары батырлық көріністе паш етіледі.

Табиғат образдары суретшінің барлық туындыларында маңызды рөл атқарады. Бірақ жеке жанр ретінде пейзаж орын ала алмайды. Сондай-ақ портрет туралы да солай айтуға болады. Қ.Т.-Б.Телжановтың шеберханасында оның адамды «көре білу» қабілеті мен мүмкіндігін көрсететін тамаша портреттік этюдтері көп. Бірақ бұл тақырыптың образдық шешіміне, суретшінің өзіндік ой таразысына сиятын картиналар үшін құрылған. Бұл тұрғыда суретші: «Өзім портретке сұранып тұрған, яғни алыстан «мен мұндалайтын» пейзажды салуды қалаймын. Алайда, картина пайда бола қалса, ойдың бәрі соған бағытталады. Пейзаж да, портрет те жүрек түкпіріне жайғасады. Осы жоспар бойынша көп нәрсе істеуге болатынын сеземін. Бұған сенімдімін де», - дейді.

Суретшінің шығармашылығы тарихи монументалды картиналармен астасқан жанрлық поэтикалық туындылармен тығыз байланысты. Әрі бұлар оның кез келген шығармасында сипатталады. Мұндағы мақсат – көпшілік көрерменге халықтың идеясы мен ақыл-ойын жеткізу. Қ.Т.-Б.Телжанов шығармаларындағы образдарда ұлттық сипаттағы халық өмірінің нақты белгілері символдық мәнге көтеріледі.

Смелость и неожиданность сюжетного решения, характер письма вполне соответствуют масштабности замысла и неординарности образного мышления. Это произведение проникнуто философией жизнеутверждения, высоким гражданским пафосом. В этом произведении своеобразно решается «целинная тема», в конце 50-х годов вдохновлявшая многих советских художников. Особенно много произведений, естественно, было создано на родине целины, в Казахстане. Но большинство художников, как правило, не шли дальше изображения вспаханной степи или экзотики палаточной жизни.

Характерной особенностью К.Т.-Б.Тельжанова является то, что при всем своем интересе к современности, он никогда не следует первому впечатлению, не стремится к восторженному репортажу, а берет за кисть только тогда, когда ему раскроется вся глубина происходящих событий.

K. T. - B. Telzhanov - is the artist who embodied in his paintings the historical experience of many Kazakh generations with a goal for the audience to be ready to perceive these ideals of the Kazakh people, as the fatherland, mother, and tradition through color and pictorial images. The symbolic significance of the idea of the father-

Туған жерде. 1956
К., м. 48x68

На родной земле. 1956
Х., м. 48x68

On the home land. 1956.
48x68

Атамекен. 1958
К., м. 140x345

На земле дедов. 1958
Х., м. 140x345

On forefather's Land. 1958. 140x345

Айта кету керек, бұл Қ.Т.-Б.Телжанов шығармаларының құндылығы мен сапалылығын дәлелдейді. Ол өз халқының қазіргі өмірдегі мәселелері арқылы біздің заманымыздың ортақ проблемаларының бейнесін көреді. Әрине, суретші ұрпақтан-ұрпаққа жалғасқан дәстүр құндылығына ерекше назар аударуға тырысады. Тіпті, лирикалық тақырыптағы «Ауысым», «Әңгіме», «Әмина әже» жұмыстарында қарапайым жанрлық көріністер берілген. Бір айта кетерлігі, мұнда кең ауқымдағы әрекеттен гөрі, адамдардың шынайы және өмірлік бейнесін анық көрсетуге мүмкіндік берген. Бұл картиналарды бақылау тұрғысынан жеңіл әзіл мен адамға деген жылы қарым-қатынас арқылы анық байқауға болады. Негізінен картинаның түпкі астарында кәдімгі таразылаудан өткен дерек жатса, бұл қашан да ауқымды әрі астарлы мәндік мағынаға ие. Бұл бір қарағанда, көзге көрінбейтін, бір рөлді ойнайтын бөлшектер мен поэзиядағы тұспалдап айту арқылы шешіледі. Сондықтан Қ.Т.-Б.Телжанов туындыларының мәні бірден ашыла қоймайды. Яғни, суретші шығыстық үлгіге салынып кәдімгі дайын шешімді ұсынбайды, керісінше ақылгөйсмей, көрерменге жәй ғана астарлы түпкі оймен байланыстың күрделі тізбегі арқылы ой мен сезімді бере алады. Егер сол немесе басқа туындының түпкі ойы туралы эпизодты еске түсірсе, картинаның соңғы нұсқасымен тікелей байланысын бақылау қиынға соғады. Алғашқы және соңғы ойдың арасында көрерменге байқала бермейтін қиын жұмыстың жатқаны мәлім. Демек, оның өне бойына суретшінің бүкіл өмірлік және шығармашылық тәжірибесі топтасқан деген сөз.

Біз оның халықтың өмірін түп-тамырымен өзгерткен революциялық дәуірден сыр шертетін картиналарының сюжетінен оқиғаға деген күтпеген толыққанды көзқарасты анық көре аламыз. Жаңа арқылы өткенді танимыз. Басқа қызметке қол жетсе, қайта електен өткізу арқылы заманауи өмірдің келбеті анықталады.

Его картина несколько запоздала по сравнению с произведениями других художников, но, пожалуй, только в ней и было раскрыто поистине глубокое значение, освоение целинных земель для судьбы казахского народа.

Сложный процесс внутренней перестройки, конфликт, запятанный глубоко, в сложной психологии человека, и задумал показать К.Т.-Б. Тельжанов в своей картине.

Художник изображает своего героя почти в центре картины, у самого края вспаханной межи. Он стоит на границе степи, в которой родился и вырос. Его фигура на фоне светлого предраассветного неба вызывает ассоциацию с монументом, отлитым из бронзы. Человек гордо возвышается над степью, как полновластный хозяин ее просторов, унаследованных им от дедов и прадедов.

Глубина содержания произведения раскрывается в органической связи человека с его родной степной стихией, связи, которой художнику удалось добиться и в композиции и в цветовом решении картины. Ковыль как будто обнимает ноги коня, тоже жителя степей, недоверчиво принимающего к незнакомому запаху вспаханной Земли. Загорелое лицо всадника, его рыжеватый камзол, кажется, вобрали в себя оттенки суровой природы его родины. Она дала ему и величественную осанку и сдержанность в выражении чувств.

В казахских песнях всадник, встречающий в степи восход солнца, является как бы символом глубокого раздумья. В предутренней тишине, когда ветерок чуть колышет ковыль, он вспоминает все прожитое и пережитое.

land shown through the image of the elder aksakal (wise old man). The ideal mother - in the form of an endless steppe. National game "kokpar" symbolizes the tradition.

Pictorial solution of the Lenin theme in art became more and more complex. Over the years, thousands of paintings are devoted to this great, but at the same time immensely complex subject. How to avoid the fact that this was found a long time ago and widely known? Many Soviet artists dreamed of creating "their own" V.I. Lenin. In "NakazIlyicha (Lenin's mandate)" 1962, K.T.-B. Telzhanov could express his new, bright opinion. For him the image of Lenin is associated with the fate of the Kazakh people. Lenin's ideas gave his people freedom, new content of life. The artist managed to find an original visual embodiment of this concept. The plot of the painting "NakazIlyicha" had one of the leaders of the revolutionary movement in Kazakhstan - A. Zhangelin next to V.I. Lenin. The symbolic meaning of this meeting is the focus on this plastic solution. The figures are monumental, and come close to the audience. The stressful forward looks give the impression that V.I. Lenin and A. Zhangelin are in front of the map, which is located somewhere outside the painting. There is a talk about the fate of the peoples of Asia. Vivid active idea is emphasized in Lenin's characteristic. He is a wise counselor, supervisor, attentive and responsive. His gesture is very expressive; it seems that Vladimir Ilyich is calling for a keen listener of his mandate, red commander. This gesture, taken up by all linear pattern formation, as if transmits the flight of Lenin's thought. In the poses and gestures of the characters - determination, a will, a high internal energy. The whole figure of V.I. Lenin strikes with passionate, energetic impulse that keeps the audience in the power of images.

826.

I-фрагмент. **Атамекен.**

с.82

Фрагмент I. **На земле дедов.**

p.82

Fragment I.

On forefather's Land

83

Айта кету керек, Қ.Т.-Б.Телжановқа дейін қазақ халқының өткені түгілі, қазіргі өміріндегі мәселелер бейнелеу өнерінде ашылмаған еді. Суретші өзінің «1918 жылғы Қазақстан» еңбегінде қазақ даласындағы әр түрлі оқиғалар мен халық өмірінде орын алған төңкерістің сол кездің нақ бетбұрысына айналғандығын нақты көрсете алды. Қ.Т.-Б.Телжанов түпкі ойының орындалуы барысында әлемдік реалистік өнердің тарихынан алған классикалық үлгідегі мысалдар әдісіне сүйене отырып ерекше жауапкершілікпен қарады. Картинаны жасау үшін қаншама материал топтамасына үңіліп, көптеген этюдтер салынған фор-эскиздер және картонмен жұмыс істеді. Суретші тарихи және әдеби дереккөздерді, халық фольклорын, музыкасын, поэзияны, әндер мен аңыздарды, Қазақстанның өңірлеріндегі материалдармен терең танысты. Одан бөлек төңкерістік оқиғаларға қатысқан ақсақалдармен әңгімелесіп, мағлұматтар жинау да Қазақстанның сол жылдардағы бейнесін анық бейнелеуге септігін тигізді. Суретші әу бастағы идеялық ойын жүзеге асыру барысында сюжеттік байланыс іздеу арқылы эпизодта сол заманның мінезін көрсетуге тырысты. Ол алғаш революциялық отрядты қарсы алған ауыл тұрғындарының бейнесін сомдады. Бұл сюжет суретші алдына қойған тақырыпты жан-жақты ашуға, тұрғындардың революцияға деген әр түрлі көзқарасын паш етуге мүмкіндік берді. Әуелгіде барлық көңіл мен ой отряд пен жалпы драмалық үрей туғызған ахуалға бөлінді. Бірге-бірге суретші басты нысананы отрядты қарсы алған негізгі типологиялық мінездегі адамдарға аударды.

Қ.Т.-Б.Телжанов тек картинамен жұмыс істей отырып, әркез эскизден табылған дүниені анықтайды және бір мезетте оны шығармашылық тұрғыдан қайта өңдейді. Ол композицияның диагональды құрылысына назар аударып, әлгі қарсы алушы қалың топты картинаның оң бөлігіндегі бірінші

В цветовом решении картины «На земле дедов» К.Т.-Б.Телжанов исходит уже не столько из закономерностей зримого Мира, сколько из содержания образа.

Сложное душевное переживание, раскрытое в произведении, жизненную убедительность сообщают ему и бытовые детали, очень тактично введенные в картину. Так, теплую лирическую ноту вносит присутствие в картине маленького рыженького жеребенка. Он почти теряется в высокой траве, жметя, ластится к матери, не замечая ее тревоги. Дымок поезда, проходящего вдали, еле заметные очертания железнодорожного моста сразу переносят зрителя из прошлого, которым веет от ковыльной степи, в современность. В этом монументально-эпическом произведении художник не только дает глубоко оригинальное освещение темы, но и раскрывает подлинно историческое значение освоения целины.

Картина «На земле дедов» открывает новую черту в творчестве художника – стремление к героико-эпическим образам символического характера. На выставке изобразительного искусства Казахской ССР во время Декады Республики в Москве в 1958 году это произведение К.Т.-Б.Телжанова занимало центральное место. Такое место среди достижений искусства Республики оно занимает и по сей день. Картина «На земле дедов» сразу же стала популярной, нашла широчайший отклик среди зрителей, она вошла в число лучших произведений Советской живописи о целине.

На вышесказанной выставке, на Декаде один из зрителей подойдя ко мне, вспоминает маэстро, сказал: «Если М.Шолохов значение Октябрьского переворота и гражданской войны показал в двух своих знаменитых романах «Тихий Дон» и «Поднятая целина», то Вы эхо этих событий показали

The artist took a somewhat unusual point of view in the bottom of the painting. With this, conversing figures on the white ceiling background, rolling on the half-height of painting into a red wall. In the outline of silhouettes you can find plastic expression of solidarity and unity of aspirations. Stingy details - books lying on Lenin's table, Budenovka (spiked helmet) with a red star are calculated on the audience association, who perceive the alarming situation of the revolutionary years through them. On the example of the paintings we are once again convinced that the accuracy of all the elements of agile from pictorial and plastic solutions with total elation art system, are the characteristic features of historical paintings of K. T.-B. Telzhanov.

In the painting “Breaking Dawn” (1970) an image of Lenin is resolved in a different emotional vein. Whereas previously the focus was on the psychological, rhythmic and compositional expression, but now the mood is created mostly by color.

K. T.-B. Telzhanov solves it in a romantic-heroic aspect. The action is reduced to a minimum. Close-up on a background of the sky shows a standing whole-length Lenin. The monumental significance of the figure is highlighted by the low horizon, creating the effect of “developing” of the image, complete volitional strain. It's not just a waiting, but thoughts and dreams of the revolution leader. The harsh landscape that creates the atmosphere of the time, designed with no details, cumulatively. Artist emphasizes a burning with an alarm light small fire at the feet of V.I. Lenin. Crimson strip of sky in the background - emotional accompaniment of what is happening. This way K. T.-B. Telzhanov found his solution of the Lenin image. In two other works on the image of Lenin, in the sketches “Lenin orator” and “Lenin”, he wanted to show

856.
I-фрагмент. **Атамекен.**

с.85
Фрагмент I.
На земле дедов.

p.85
Fragment II.
On forefather's Land

жоспарға шығарып, ал отрядты алыстан ғана көрсеткен. Сол жағында жалпы әлемнен қол үзген ауыл өмірін суреттейтін елсіздік көрінісін беретін ашық кеңістік пайда болды. Ол тобырды азайтып, оны картинаның шетіне жақындата түсті. Бұл құдды қарсы алушылардың негізгі бөлігі кенеп матаның сыртында қалғандай әсер береді. Қ.Т.Б.Телжанов жеке фигуралар үшін этюдтер жасайды.

Ол қызыл әскер отрядының келгеніне әр түрлі қарайтын бірқатар адамдардың образына айрықша тоқталады. Мәселен, қарапайым киінген кемпірдің образы көп мән береді. Оның артында отрядты қарсы алуға келген, басына малақай киген қыз бен түйеге жайлы отырып алған балақайдың фигурасы. Суретші осы адамдардың жеке терең толғанысы арқылы қазақ ауылының әр түрлі қым-қуыт өмірін суреттейді. Ең негізгі көзге түсетін детальдар - алыстағы аласа сабан үйлер, тырна қонған құдық, үстіне баланы өңгерген түйе жартылай көшпенді, жартылай орныққан елдің тұрмыс-тіршілігін, өмірін ашады.

Даланы күйдірген аптап күннің ыстығы, әр жерден қурап қалған шөптің қылтып тұрған пейзажды картинаны мәнді ете түскен. Бұл нақты мекен-жайды көрсетпесе де, оқиға сияқты қаншама шақырымға созылып жатқан «аштық» көрген даланы қамтып отыр. 1958 жылы салынған «Ата мекен» картинасында баяндау бастауы екінші жоспарға ауысады. Әңгіме тек оның шарықтау шегін бейнелейтін картинадан тыс өрбіген сияқты.

Суретшіні қашан да Қазақстанның дамуында кездескен маңызды әрі жауапты кезеңдерді, әлеуметтік қалыптасуы тұсындағы түйткілді сәттерді, сол бір заманда бастан өткізген небір жан күйдіретін оқиғаларды көрсету мәселесі толғандырып келген. Сондықтан да Қ.Т.Б.Телжанов шығармашылығында «Атамекен» кенебі баспалдақ бойынша өрбіп отырғаны кездейсоқ емес. Мұнда кең эпикалық шабытқа толы шеберлік іскерлік тұнып тұр.

в этой одной картине. Но какой! Видите, с каким интересом смотрит народ. Я не придал никакого значения этим словам, к тому же приглашали на Прием».

Перед лицом открытого мира К.Т.-Б.Тельжанов в творчестве предстает как эпическая личность, творец между прошлым и будущим в светлом его озарении духом великих предков. И открывший в творчестве светлый Мир, духовную силу Человека открытого всем ветрам и временам XX века. В этом сила творческой мощи, новаторской личности художника. В этом выдающаяся заслуга творца первопроходца исследователя духовного Мира человека, художника Гражданина, на грани Эпох.

«Я также помню, с каким интересом смотрел на мою картину «На земле дедов» Б.В.Иогансон и С.В.Герасимов на картину «Звуки домбры» в зале Президиума Академии Художеств СССР, где она висела на выставке членов Академии».

Какой бы темы ни касался художник, какой бы сюжет ни брал он в основу того или иного своего произведения, они всегда бывают глубоко осмыслены, продуманы и прочувствованы. Стремление К.Т.-Б.Тельжанова к большим жизненным обобщениям, к созданию собирательных образов находит выражение и в картине «Кок-пар» (1960). Сравнивая эскиз и окончательный вариант картины, можно видеть, как развивался замысел. Поначалу художника интересовало чисто живописное решение темы. Через азарт национальной игры он хотел показать солнце, свет, радость жизни, силу, ловкость, азарт яростной схватки, стихийную силу всадников. Отсюда декоративный, контрастный, приподнято-светлый колорит произведения. Народная игра, требующая большой сноровки, стала подлинным праздником силы и удали, позволила художнику ярко и темпераментно передать удаль и свободолюбие казахского народа.

**«Борозда». «Атамекен»
картинасына этюд.**
1958. К., м. 25x35

**Этюд «Борозда» к картине
«На земле дедов».**
1958. К., м. 25x35

**Sketch “The furrow” for the
painting “On forefather’s
Land”.** 1958. 25x35

the events of the first days of October. Great beginning of all beginnings. The origins of the event that shook the world. The works remained unfulfilled.

Working on historical paintings, K.Т.-В.Тelzhanov always returns to the genre art. His genre paintings are very diverse in content and in the nature of the images.

The artist’s research does not go in a straight line, they are more complex, that’s why it is probably more logical to group the works made in different years rather than examine them in chronological order.

The first group includes works in which develops a line; starting with painting “For the first time” 1954. They compile and reveal unique features of modern life of Kazakh people. Extensive literary overtones are typical for these works along with the narrative.

The painting “V solnechnom krau (In the sunny side)” (1960) is based on a sketch, painted on a high zhaylyau. It shows a little girl sitting with a book on the sill of the yurt. In this seemingly commonplace, the artist saw a vivid expression of essential features of the modern brimming with completely different content of life of

Айдалада жана жыртылған атыздан атқа мінген жағы егде тартқан қазақтың монументальды фигурасы көрінеді. Силуэттің монументальды мүсінінде суретшінің шебер қолы Жер Ана баласының, ұлы далаға иелік ететін толыққанды қожайынының бет-әлпетін шынайы бере білген. Суретші композициялық шешімде әндік, эпикалық бастаманы күшейте түседі. Кең даланың кеңдігі мен шексіздігі биік көкжиекпен сызылып, кенептің көлденең пішіні бойынша тартылған. Қ.Т.Б.Телжанов картиналарында композицияның барлық элементтерін үлкен шеберлікпен байланыстара білген.

Салт атты кісінің фигурасы картинада басты кейіпкер ретінде қарастырылған. Бірақ тербелген желмен ұштасқан дала пейзажы, айналған жердің қабаты, алыстан көмескіленіп көрінген пойыз бен түпсіз-шексіз Аспан - қарапайым фон емес. Мұның бәрі туындының көркемдік образын аша түсуге қажетті дүниелер. Әрі бұл суретшінің ішкі сезімін жеткізуге көмектесіп, көрерменнің ойын белгілі бір арнаға бағыттайды. Шығарманың психологиялық шоғырлануында өмірдің қиын динамикасын, оның романтикалық-эпикалық қабылдауын өзіндік түсіну образы толықтай қалыптасқан.

В процессе работы углубляется и кристаллизуется замысел, он вырастает в социально-историческом плане, что потребовало другого подхода к образному решению. Размышляя о национальных обычаях, художник приходит к выводу, что в народных играх и обрядах прослеживаются глубинные аспекты национальной психологии, традиций, нравов. В игре, переходящей в течение многих веков из поколения в поколение, проявляются особенности национального характера. Эти черты живописец и стремится выявить в картине.

В картине художник показывает завершающий острый момент, когда самый сильный и ловкий всадник завладевает тушкой козленка и должен удержать ее до финиша. В центральном всаднике с наибольшей силой выражена та действенность и страсть, которая заставляет человека отдавать себя целиком игре, которая сейчас для него не просто игра, а смысл жизни. Иначе ведет себя всадник справа – современный юноша, который воспринимает все как бы со стороны, в его улыбке – и восхищение темпераментом товарищей и некоторая доля иронии. И, вместе с тем, кульминационный момент скачки, когда победитель, овладев добычей и огрев нагайкой коня старавшегося помешать ему противника, с восторженным криком прорывается вперед. В облаках сизой пыли

his people. Yurt, which used to be the center of all life of Kazakh and completely satisfied all his needs, has now become cramped to a little girl with funny ponytails.

The painting almost repeat the sketch, but only the image of the girl is specified. She is dressed in a school uniform, with a pioneer tie tied around her neck. Contrast of lighting has increased. In is too dark inside the yurt and the sun shines brightly in the outside.

The content is perhaps would unfold too straightforward, if the artist did not add additional genre motive: two young goatlings played on the illuminated lawn outside the open yurt door. In this poetic piece, arbitrary happy childhood and rich colors of the world that waits the little schoolgirl beyond yurtsillrevealin the imagination of the audience.

The painting “Podrugi (Girlfriends)” (1965), painted six years later, “handy” in painting and composition building. The color has become loud and clean. Artist takes the same road in creating the image.

«Атамекен» картинасына жасалғал этюдтер

Этюдды к картине «На земле дедов»

Etude to the painting “On forefather’s Land”

«Көкпар». Этюд. Ортаңғы фигура.
1960. К., м. 25x35

Этюд к картине «Кокпар».
Центральная фигура. 1960
К., м. 25x35

Sketch "Kokpar". The Central figure. 1960. 25x35

Сюжеттік шешімнің кездейсоқтығы мен батылдығы, хаттың мінезі ойдың ауқымдығымен және образдық ойлаудың біртекті болмауымен сәйкес келеді. Бұл туынды өмірді сүйетін философиямен астасып, жоғары азаматтық пафоспен берілген. Шығармада 50-жылдардың соңында көптеген кеңестік суретшілерді шабыттандырған «тың тақырыбы» өз деңгейінде қарастырылады. Әсіресе, бірталай туынды тың игеру отаны – Қазақстанда өмірге келгені шындық. Алайда, суретшілердің дені ереже бойынша, әрі қарай айдалған жер немесе шатырлы өмірдің экзотикасын суреттеуге бара алмады.

Қ.Т.-Б.Телжановтың өзіне тән мінездік ерекшелігі сол, ол заманауи дүниеге деген қызығушылығында ешқашан да алғашқы көзқарастық әсердің тасасында қалмайды немесе сүйсінген репортажға ұмтылмайды. Ол тарихта не көз алдында өткен оқиғаларды терең ашқанда ғана қылқаламды қолына алады. Оның картинасы басқа суретшілердің туындыларымен салыстырғанда кешігіп өмірге келді.

мелькают копыта лошадей, их лоснящиеся от пота бока, разгоряченные лица наездников.

В том, с каким увлечением изображает К.Т.-Б.Тельжанов стремительно несущихся по степи коней, есть что-то очень национальное, передающее тот азарт, который, видимо, сохранился в крови художника от его предков.

К.Т.-Б.Тельжанов великолепно справился с изображением разгоряченных коней, скачущих из последних сил. Разно направленное их движение не только определяет в картине глубину, но как бы продолжает пространство из картины к зрителю, захватывая и его азартом игры. Широкий, свободный, но четко выявляющий форму мазок активен, помогает передать стремительное движение.

Далекий горизонт дает возможность развернуть широкую и глубокую панораму, диагональные перекрещивающиеся ритмы в изображении вздыбленных или несущихся во весь опор коней, головокружительные ракурсы фигур всадников – все это придает изображен-

Once out of his apartment's window, he painted a sketch of the two conversing in the courtyard ara's (мать). A beautiful and soft sound of their white kimeshek (a national hat for women), national costumes'picturesque has attracted the artist.

But not in the nature of K.T.-B.Telzhanov would mindlessly surrender the immediate impression. He noticed some stiffness in the figures of the old women, making them "guests" in the house where they were permanent residents. Apparently after coming from the village to their children, they brought with them not only ingenious ways to wear hats, but also a love for a vastitude, the green grass, in a word, a love for nature, in close communication with which they spent all their lives.

These considerations are reflected in the painting "Podrugi" (1966). Old women standing on the paving asphalt of the yard, but the size of their figures, compared with massive stone walls of the houses became smaller - it reinforced the impression of their stiffness and loneliness.

Exotic brightness of old ladies' suits clearly alien to the surrounding gray city walls.

The second group of genre paintings includes works that are purely lyrical. Images of nature that acquire a certain emotional coloring and perceived as an integral part of human existence play an important role. The content of the work is revealed not so much in the plot, but in the state of harmonious connection between man and nature. "Zhamal" was the first in the series of such works.

In 1958, while working on the painting "Na zemlededov" (1958), K.T.-B. Telzhanov paints several lyrical works as "Karlygash (Swallow)" (1958), "Vecher (Evening)" (1958) and, finally, "Zvukidombry" (1958).

ному не только динамику, но и драматическую напряженность. В активности цвета, в энергии рисунка, в остроте композиции, в психологической выразительности, в эффекте вечернего освещения заложен эмоциональный заряд огромной силы.

Пейзаж воспринимается как нечто неотрывное от действий и настроения героев произведения. В нем нет покоя и умиротворенности, в нем темпераментная сила и романтическая приподнятость. Земля, на которой происходит яростная схватка всадников, представляется художнику вечной. Не случайно на переднем плане изображены каменные балбалы, которые столетиями являются свидетелями многих событий и потрясений, происходящих в степи. Это немые свидетели многовековой истории народа, воплощающие живую связь времен, единство прошлого и современности.

«Прямо на зрителя несется грохочущая лавина всадников. Картина полна такого движения, что кажется, слышишь ржание лошадей, топот их копыт, вскрики всадников... На картине впереди трое. Богатырь в пунцовой рубашке. Он весь во власти игры, азарта. Бросил поводья, как птица взмахнул руками и кажется, кричит на всю степь, радуясь победе, силе, солнцу».

In “Karlygash”, artist creates a poetic image of youth, instinctive impulse for happiness.

From the steep slope of the hill into the wind, as if caught up by her wings, feet barely touching the ground, a girl runs away quickly. She held out her arms as if to embrace the whole world. Long braids flew up behind her back, smiling face raised to the sky to the curling over her head swallows. It seems that she wants to get up off the ground with them. The elongated horizontally composition, free smear, which first appeared in this K.T.-B.Telzhanov’s paintings, reinforce the impression of rampant rapid rush.

Artist especially paid a lot of attention to the landscape. Above the sandy steppe hills fall the evening cold, cold shadows lie on a hot heated by sun beatland. A breeze blows away the dust, raised by the herd while going down the cliff; slowly shepherds following them... The tranquility of the nature emphasizes poetic excitement of the girl.

On the concrete data of Kazakh people life K.T.-B.Telzhanov tries to solve the age-old themes of youth, happiness, joy of life and love.

Such is the painting “Karlygash” (1958). Running on the steppes girl with braids flying is just like those swallows that fly in front of her. With all artistic tools K.T.-B.Telzhanov delivers overflowing vitality, her blooming youth.

Once, K.T.-B.Telzhanov tells, M.O. Auezov came to the art gallery, when it was on Soviet and Lenin Street, apparently to get acquainted with the paintings of artists. Walking around the exhibition, I happened to see M.O.Auezov in the hall, where my new work “Karlygash” which he carefully examined was

Көкпар. Эскиз. 1960
К., м. 50x70

Кокпар. Эскиз. 1960
К., м. 50x70

Draft “Кокпар”. 1960.
50x70

Көкпар. 1960
К., м. 150x325

Кокпар. 1960
X., м. 150x325

Кокпар. 1960
150x325

«Көкпар» картинасына этюд. 1960. Қ., м. 25х35

Этюд к картине «Кокпар»
1960. Қ., м. 25х35

Sketch “Foremost person’s portrait” for the painting “Kokpar”. 1960. 25х35

92-93б.
I-фрагмент. **Көкпар**
II-фрагмент. **Көкпар**

с.92-93
Фрагмент I. **Кокпар**
Фрагмент II. **Кокпар**

р.92-93
Fragment I. **Кокпар**
Fragment II. **Кокпар**

Бірақ тек сол шығармада ғана қазақ халқының тағдырындағы тыңайған жерлерді игеру мәселесі кең көлемде ашылды. Адам психологиясындағы ішкі бетбұрыстың қиындық тудырған күрделі процесі, тереңдеп кеткен қаттығыстарды Қ.Т.-Б.Телжанов өз картинасында көрсетуді ойлады.

Суретші өзінің кейіпкерін айдалған жердің шетінде, картинаның ортасында суреттейді. Ол өзі туып, өскен даланың шекарасында тұр. Оның жаңадан арайланып атқан аспанның тасасындағы фигурасы қоладан құйған монументті көз алдыңызға әкеледі. Адам өзін атасы мен бабасынан мұра ретінде қалған кең даланың толыққанды қожайыны ретінде санайды.

Туындының мазмұндық тереңдігі адамның органикалық байланысы арқылы туған жерінің өлеңмен өрілуінде жатыр. Нәтижесінде суретші үшін композициялық желі және картинаның түрлі-түсті шешіміне қол жеткізді. Тіпті, боз бетеге аттың аяғына оралған сияқты, даланың тұрғындары да айдалған Жердің бейтаныс иісін сенімсіз түрде жұтады. Салт аттының күнге күйген беті, сарғайып кеткен қамзолы оның отанының қатал табиғатының реңін өзіне сіңіргендей. Бұл оған сезімін білдіруде ерекше келбет пен ұстамдылық сыйлады.

Қазақ әндерінде кең далада күннің шығуын көрген салт атты адам терең ойдың символы іспеттес. Таң алдындағы тыныштық кезінде самал жел бетегені тербеткен кезде ол басынан кешкендері мен өткерген қиындықтарын еске түсіреді. Қ.Т.-Б.Телжанов «Ата-

Картины К.Т.-Б.Тельжанова «На земле дедов» и «Кокпар», благодаря введению в нее диссонансных элементов, особой экспрессивной цветовой гаммы, а также мастерским композиционным решениям, максимально раскрывает художественную идею этих двух поистине эпохальных полотен.

К.Т.-Б.Тельжанов – это тот художник, который воплотил в своих картинах исторический опыт многих поколений казахов с той целью, чтобы зритель был готов посредством материи красок и живописных образов воспринять такие идеалы казахского народа, как отечество, мать, традиция. Символическая значимость идеи отечества передана в образе аксакала. Идеал матери – в образе бескрайней степи. Традицию символизирует народная игра «кокпар».

Образное решение Ленинской темы в искусстве становилось все более и более сложным. За прошедшие годы созданы были тысячи живописных работ, посвященные этой великой, но в то же время и безмерно сложной теме. Как избежать здесь того, что уже давным-давно найдено и широко известно? Многие советские художники мечтали создать «своего» В.И.Ленина. В картине «Наказ Ильича» 1962 г. К.Т.-Б.Тельжанов сумел сказать свое новое яркое слово. Образ В.И.Ленина для него связан с судьбой казахского народа. Ленинские идеи дали его народу свободу, новое содержание жизни. Художнику удалось найти оригинальное изобразительное воплощение этой концепции. В основе сюжета картины «Наказ Ильича» рядом с В.И.Лениным изображен один из руководителей революционного движения в Ка-

hung, I greeted him, he after reading the title of the painting and the name of the author turned to me, where I watched the other works and said softly, “Do you realize what you have painted? Look, seashore, scorched earth. It seems what living thing can be there? But the little girl is playing with swallows, they hover above her head, and she’s happy. She laughs. You know, life is unbeatable. And it is good that you have called the painting “Karlygash.” Understanding heart responded to my painting, wished me success in the work and then M.O. Auezov continued his overview of the exhibition.

In “Vecher” (1958) there is no complex psychological conflict. Surrounded by the quiet and cool evening the heroes of the painting are immersed in the contemplation of nature, as if they are filled with it.

Poetic mood was dominant yet in one of the best paintings of K.Т.-В.Телжанов “Zvukidombry” (1958).

By continuing to work on the theme he was carried away, K.Т.-В.Телжанов in the same year creates one of his best works - “Zvukidombry.” Developing the image, already outlined in the “Vecher,” the artist sacrifices his plastic discovery - expressive silhouette of girl’s figure on the sky high background, he sacrifices the moonlight which creates a lyrical and, at the same time, anxious mood. But if the “Vecher” was born to the sound of the lyrical song, in “Zvukidombry” you literally hear the melody of love, expressing anxiety, confusion and unusual stress of feeling. It sounds in the paint of a sunset, transforming everything around. High dry grass ignites as gold, majestic mountains became yellow-pink that covers the horizon, but most clearly, the yellow dress of the girl flames and red shawl. It seems that in her straighten up figure the melody increases to the limit, and then quickly takes off in the pink

мекен» картинасының шешуші кезеңінде Әлем заңдылықтарынан шығып кетіп, образдың мазмұнынан да алыстай түседі. Туындыда ашылған күрделі жан тебіренісі мен өмірлік сенім картинаға өте сәтті енгізілген тұрмыстық деталдарды хабарлап отырады. Картинадағы кішкентай жирен құлын жылы лирикалық нотаны енгізеді. Ол биік шыққан шөптен мүлдем көрінбейді, енесіне еркелегені соншалық оның бойындағы қорқынышты да байқамайды. Алысқа зуылдап бара жатқан пойыздың түтіні, көміскеленіп көрінген темір жол көпірі бүгінгі таңда көрерменнің көз алдына өткенді, бетегесі тербелген даланы әкеледі. Суретші осы монументалды-эпикалық шығармада тақырыпты терең әрі нақты ашып қана қоймай, тың игерудің тарихи мәнін де паш етеді.

«Атамекен» картинасы суретші шығармашылығын жаңа қырынан көрсетіп, символдық сипаттағы батырлық-эпикалық образды сомдауға талпынысын ашады. 1958 жылы Мәскеу қаласында Республиканың Декада кезінде Қазақ КСР-і бейнелеу өнерінің көрмесінде Қ.Т.-Б.Телжановтың осы туындысы екінші орынды иеленді. Бұл картина Қазақстан республикасы өнерінде жетістікті орынды әлі де иемденіп келеді. «Атамекен» картинасы бірден танымал болып, көрермендердің арасында пікірталасқа ие болды. Ол тың туралы Кеңестік кескіндеме өнеріндегі ең үздік туындылардың қатарына енді.

Жоғарыда айтылған көрмеде көрермендердің бірі маған келіп: «Егер М.Шолохов Қазан бетбұрысы мен азамат соғысының мәнін өзінің екі атақты романдары «Тынық Дон» мен «Көтерілген тың» шығармаларында көрсетсе, ал сіз ол оқиғаларды мына бір ғана картинаға сыйдырдыңыз! Бірақ қандай! Халықтың қандай қызығушылықпен қарап жатқанын көрдіңіз бе? Бұл сөздерді ешқандай үстемелегенім жоқ, оның үстіне мені қабылдауға шақырып жатыр еді», - деп есіне алады маэстро.

захстане – А.Джангильдин. В пластическом решении акцентируется символическое значение этой встречи. Фигуры монументальны и вплотную приближены к зрителю. Напряженно устремленные вперед взгляды создают впечатление, что В.И.Ленин и А.Джангильдин стоят перед картой, находящейся где-то за пределами картины. Идет разговор о судьбе народов Азии. В характеристике В.И.Ленина подчеркнута живая активная мысль. Это мудрый советчик, руководитель, внимательный и чуткий. Его жест очень экспрессивен, кажется, что Владимир Ильич зовет за собой увлеченно слушающего его наказы красного командира. Этот жест, подхватываемый всем линейным строем картины, как бы передает полет Ленинской мысли. В позах и жестах героев – целеустремленность, воля, большая внутренняя энергия. Вся фигура В.И.Ленина пронизана страстным, энергичным порывом, который держит зрителя во власти образов.

Художник взял несколько необычную точку зрения снизу. Благодаря этому фигуры беседующих смотрятся на фоне белого потолка, переходящего на половине высоты картины в красную стену. В очертаниях силуэтов находит пластическое выражение сплоченность, единство устремлений. Скупые детали – лежащие на Ленинском столе книги, буденовка с красной звездой – рассчитаны на ассоциации зрителя, воспринимающего через них тревожную обстановку революционных лет. На примере этого полотна мы еще раз убеждаемся в том, что точность, выверенность всех элементов живописно-пластического решения при общей приподнятости художественного строя являются характерными чертами исторических картин К.Т.-Б.Тельжанова.

rays on the mountain slopes to the snowy heights. As if the elongated vertical size of the canvas holds, directs sounds.

Only faint echoes of melodies go down to the old lady sitting at the yurt. Peacefully, as the evening cool after a hot day her white headdress make “sounds” muted by shades of blue. They all calm down, subsides.

Emotional impact of the image is achieved entirely picturesque plastic decision of the painting. The artist conveys the pure form of large planes of color, even increasing its sonority bluish shadows. Sharp flattened shape the contours of the organic part of the landscape, merging with it in the general rhythm of intense color.

Master in a clear artistic manner embodied the idea of extraordinary excellence and indissoluble unity of man and nature. With composition’s determination, originality of color solutions, it becomes an epic song and sound, becoming the embodiment of love, harmony, life, unusual fullness of feelings.

The artist has created a whole, exciting view of Kazakhstan’s land, its people, a deep spiritual life of modern man.

With impressions from meetings on dzhaylyau K. T.-B. Telzhanov conceives a painting dedicated to demobilized soldier who returned to civilian life. As always, he “percolates” his direct observations, looking for a plot that can concisely and convincingly reveal the depth of the content of this topic. The work culminated in the establishment painting “Mirnyeogni (Peaceful lights)”, which was exhibited at the All-Union Art Exhibition of 1961.

Қ.Т.-Б.Телжанов ашық әлем алдындағы өзінің шығармашылығында ата-бабалардың рухын жандандырып, өткен мен болашақтың ортасын жалғаушы эпикалық тұлға ретінде көрінеді. Сондай-ақ шығармашылығында жарық Әлемді, XX ғасырдың барлық кезеңі мен уақытына арналған Адамның рухани әлемін ашушы. Суретшінің жаңашылдық жеке тұлғасы мен шығармашылық күшінің қуаты да осында. Адамның рухани әлемін зерттеу, дәуір кезеңіндегі азаматтың суретшісі болу өнер иесінің шынайы еңбегі.

«Сонымен қатар, Б.В.Иогансон мен С.В.Герасимовтың менің «Атамекен» картинамен КСРО Көркемсурет Академиясы Президиумының залындағы Академия мүшелері көрмесінде ілініп тұрған «Домбыра үні» картинаға қарап тұрғандарын әлі ұмытқам жоқ».

Суретші қандай тақырыпқа барса да, қандай сюжетті таңдаса да, шығарманы жан-жақты електен өткізіп, ойланып барып жүзеге асырады. Қ.Т.-Б.Телжановтың өмірлік ауқымды кеңінен сезініп, жинақталған образты суреттеуге деген талпынысы «Көкпар» (1960) картинасында шешімін табады. Картинаның эскизі мен соңғы нұсқасын салыстыра отырып, ойдың қалай дамығанын көруге болады. Алғашқыда суретшіні тақырыптың таза кескіндемелік шешімі қызықтырды. Ұлттық ойынның құмарлығы арқылы ол күн, жарық, өмір қуанышын, күш, ептілікті, тасқынды айқастың құмарлығын, салт аттылылардың стихиялы күштерін көрсетпекші болды. Осыдан шығарманың қолданбалы, контрасты, көтеріңкі ашық бояуы келіп шығады. Үлкен ептілікті талап ететін ұлттық ойын күш пен батылдықтың мерекесі болды және бұл суретшіге қазақ халқының еркіндікті сүюі мен қызуқандылығын ашық көрсетуге мүмкіндік берді.

Жұмыс барысында ойлар тереңдеп барып, бір арнаға топтастырылады. Бұл ой образдық шешімді қажет ететін әлеуметтік-тарихи жоспарда жетіледі. Суретші ұлттық салт-дәстүрлер туралы ойлана отырып,

В.И.Ленин. Эскиз. 1969.
К., м. 28x28

В.И.Ленин. Эскиз. 1969.
К., м. 28x28

V.I.Lenin. Draft. 1969. 28x28

В ином эмоциональном ключе решен образ В.И.Ленина в картине «Рассвет» (1970). Если раньше акцент был на психологической, ритмической и композиционной выразительности, то теперь настроение создается, в основном, цветом. К.Т.-Б.Тельжанов решает ее в романтико-героическом аспекте. Действие сведено до минимума. Крупным планом на фоне неба изображен стоящий во весь рост В.И.Ленин. Монументальная значительность фигуры подчеркнута низким горизонтом,

создающим эффект «вырастания» образа, полного волевого напряжения. Это не только ожидание, но думы и мечты вождя революции. Суровый пейзаж, создающий атмосферу времени, разработан без деталей, суммарно. Художник выделяет горящий тревожным светом огонь небольшого костра у ног В.И.Ленина. Багровая полоса неба на дальнем плане – эмоциональный аккомпанемент происходящему. Так нашел К.Т.-Б.Тельжанов свое решение образа В.И.Ленина. В двух других работах над образом

The painting has earned rave reviews and was acquired by the State Tretyakov Gallery.

In the following years, K.T.-B.Telzhanov travels a lot, visiting capitalist countries. He brings a lot of interesting sketches, observes more, and reflects. He concerns about peaceful life of our country, and the plot, which underlies the painting “Mirnyeogni” is revealed to him again, in a new aspect in the painting “Tishina (Silence).”

Now the very “mood” has changed radically over the peaceful quiet of the first painting “Mirnyeogni.” Dark blue sky sounded disturbingly, especially blue in contrast to the orange glow of the fire.

By concerns for the happiness and peaceful life of people imbued

Ильич тапсырмасы. 1962
К., м. 167x194

Наказ Ильича. 1962
Х., м. 167x194

Mandate of Ilyich. 1962
167x194

халық ойындары мен әдет-ғұрып, салт-дәстүрлерінің астарында ұлттық психологияның, дәстүр мен танымның терең аспектілерінің жатқандығы жайында шешімге келді. Көптеген ғасырлар бойы, ұрпақтан-ұрпаққа жеткен ойыннан ұлттық мінез-құлықтың ерекшеліктерін байқауға болады. Кескіндеме өнерінің иесі осы ерекшеліктерді өзінің картинасында көрсетуге талпынады. Суретші картинасында ең күшті және епті салт аттының серке етін тартып алып, оны мәреге жеткізіп салымға салып жатқан қорытынды сәтін көрсетеді.

Ортадағы салт аттының бойында адамның өзін толықтай ойынға жұмсауға итермелейтін әрекет пен құштарлық бар. Бұл оған жәй ойын ғана емес, өмірдің мәні іспеттес. Әйтпесе, салт атты өзін бәрін қарапайым түрде қабылдайтын қазіргі жастарға ұқсап кеткендей. Яғни, оның әзіл-күлкісінен ерекше бір масаттану мен иронияның ұшығын байқауға болады. Сонымен қатар бәйге жарысының шешуші сәтінде жеңімпаздың көздеген мақсатына жетіп, өзінің қарсыластарын артта қалдырып, алға қарай атойлап ұмтылады. Аспанға ұшқан шаңның арасынан ат тұяғы мен терлеген жоны, жеңіске тырысқан шабондоздардың қызуқанды түрі көрінеді.

Қ.Т.-Б.Телжановтың жазық далада екпіндеп шауып келе жатқан аттарды әдемі бейнелеуі және дәл сол құмарлықты ұлттық нақышта көрсетуі суретшінің қанында арғы ата-бабаларынан берілген тектілік сақталған сияқты. Қ.Т.-Б.Телжанов делебесі қозып, соңғы демі қалғанша шапқан сәйгүліктерді тамаша суреттей білген. Олардың әртүрлі бағыттағы қозғалысын картинада әдемі көрсетіп қана қоймай, ойынға деген құштарлық кеңістігін жаулап, көрерменге жалғауының өзі суретшінің шеберлігін дәлелдейді. Кең ауқымды, еркін, алайда нақты көріністегі форманы белсенді түрде көрсету алға деген ұмтылыс қозғалысын беруге көмектеседі. Ал алыстағы көкжиек кең

В.И.Ленина в эскизах «Ленин трибун» и «Ленин», он хотел показать события первых дней Октября. Великое начало всех начал. Истоки событий потрясшие Мир. Работы оставшиеся неосуществленными.

Работая над историческими полотнами, К.Т.-Б.Тельжанов все время возвращается к бытовому жанру. Жанровые картины его очень разнообразны как по содержанию, так и по характеру образов.

Поиски художника не идут по прямой линии, они сложнее, поэтому прослеживая их, наверное, более закономерно сгруппировать произведения, выполненные в разные годы, чем рассматривать их в хронологическом порядке.

К первой группе можно отнести произведения, в которых как бы развивается линия, начатая картиной «Впервые» (1954).

В них обобщаются и раскрываются своеобразные черты современной жизни казахского народа. Для этих работ, наряду с повествовательностью, характерен обширный литературный подтекст.

the canvas “Tisha” (1964), a large public disclosure of which is expressed through a seemingly prosaic subject. Few details absorbs deep-blue darkness, only high in the sky sparkle the stars, as if from a far looking at the people of the land in this vast universe.

Generality of the landscape, brooding faces, bright reflections of the fire in the figures saturate the picture at the same time with calmness and peacefulness of the silence and with some vague, unconscious, an unusually acute

Мүсінші. 1953
Х.,м. 60x80

Ваятель. 1953
Х.,м. 60x80

“Sculptor” 1953. 60x80

Ленин 1917 жылы. 1964
К., м. 35x41

Ленин в 1917 году. 1964
К., м. 35x41

Lenin in 1917. 1964. 35x41

және тұңғықтағы әр түрлі көріністі жан-жақты беруге көмектесе, көріністегі өрекіген немесе буырқанып шапқан аттар мен салт аттылардың бас айналдырарлық қимылындағы әр қилы ырғақ - мұның бәрі көрініске қозғалыс ғана емес, драмалық шиеленіс береді. Түстің белсенділігі, суреттің қуаттылығы, композиция өткірлігі, психологиялық мәнерлілігі мен кешкі мезгілді әсерлі беру эффектісінде үлкен күштің эмоциялық қуаты жатыр.

Бұл пейзаж туынды кейіпкерлерінің көңіл күйі мен әрекетінен қол үзбейді. Онда тыныштық пен жақындық жоқ, керісінше қызуқандылық күші мен романтикалық көңіл бар. Салт аттылардың тартысты бәсекесі өтіп жатқан жер суретші үшін мәңгілік сияқты көрінеді. Алғашқы жоспарға қазақ даласындағы көптеген оқиғалар мен қозғалыстарға жүз жыл бойы куә болып келген балбал тастардың суреттелуі кездейсоқ емес. Бұл халықтың көпғасырлық тарихының үнсіз куәгерлері өткен мен бүгінді байланыстырып, тікелей қарым-қатынаста ұстап келгендей.

«Көрерменнің көз алдына әуелі салт аттылардың дабырлаған көші келеді. Картинада мұндай қозғалыстар өте көп. Тіпті, аттардың кісінегенін, тұяқ түбірін, салт аттылардың айғайы естіліп тұрғандай әсер береді. Суретте алдыңғы қатарға үшеу шыққан. Батыр күрең қызыл жейдеде. Ол ойынның, құмарлықтың билігінде. Аттың шылбырын тастай сап, құша қанатын кеңге жайып, жеңісі, күші, жарық күні үшін кең далаға қуанып, айғай салғандай».

Қ.Т.-Б.Телжанов «Атамекен» және «Көкпар» суреттерінде үндестіктің элементтерін, ерекше экспрессивті түстердің өзгерістегі түрлерін енгізу нәтижесінде, сонымен қатар шебер композициялық шешім арқылы екі дәуір шындығын көркем идеясын барынша ашуға тырысады.

Картина «В солнечном краю» (1960) создана на основе этюда, написанного на высокогорном джайляу. Изображена маленькая девочка, сидящая с книжкой на пороге юрты. В этом, казалось бы, заурядном явлении художник увидел яркое выражение существенных черт современной, наполняющейся совершенно иным содержанием жизни его народа. Юрта, которая раньше была центром всей жизни казаха и вполне удовлетворяла все его потребности, теперь стала тесной для маленькой девочки со смешными косичками.

Картина почти полностью повторяет этюд, только образ девочки конкретизировался. Она одета в школьную форму, на шее повязан пионерский галстук. Усилился и контраст освещения. В юрте совсем темно, а за ее пределами светит яркое солнце.

Содержание, пожалуй, раскрывалось бы слишком прямолинейно, если бы художник не ввел в картину дополнительный жанровый мотив: на освещенной лужайке за поднятой дверью юрты играют два маленьких козлика. В этом поэтическом кусочке действительности воображению зрителя раскрываются и вольное счастливое детство и богатый красками мир, который ждет за порогом юрты маленькую школьницу.

Картина «Подруги» (1965), написанная шестью годами позднее, «мастеровито» по живописи и построению композиции. Цвет стал звучным, чистым. В создании образа художник идет тем же путем.

Однажды из окна своей квартиры он написал этюд двух беседующих во дворе апа. Его привлекло красивое и мягкое звучание их белых кимешек, колоритность национальных костюмов.

anxiety for the fate of people, for the future happiness of the kid, trustingly sleeping on his mother's arms. The artist perceives the reality largely and widely, speaks to the audience in a full force voice and emotion. The past and the present, the mundane and the heroic woven into his art, finding a sublime sense.

In his following genre art K.T.-B.Telzhanov clearly aims sharpness and expressivenesspicturesqueness solutions. From complex overtones and careful development of the plot, he goes to a more direct expression of emotion.

Paintings "Ohota s berkutom (Hunting with eagle)" (1964), "Kiz-kuu" (1966) and "Совет (Council)" (1966) are difficult to describe. Especially there is no need to interpret their contents, as it is fully revealed in a beautiful picturesqueness manner.

In "Ohota s berkutom," the artist seeks to convey the intense rhythm of the riders chasing a fox. Their dark silhouettes on a white snow convey the excitement of the chase. Riding from different sides, they rush to the spot of bright red-headed that sort of cutting the snow. Above it winds its way, ready to go down, the third chaser - the eagle. Spatiality is achieved not only in scale of riders' figures, but also the beautiful delivering of frosty air, air-blast surrounding in the painting.

Perhaps even more fully expresses the character of lyric and epic paintings of K.T.-B.Telzhanov - "Kiz-kuu." It is the name of the national game, in terms of which a young man has the right to kiss her if he catches the girl. If he fails, she turns sharply to him and under the general audience laugh whip blows the disgraced horseman. The originality of this custom has attracted many artists, but it is usually portrayed in ethnographic terms.

1006

Күн сәулелі өлкеде. 1960

К., м. 54,5x70

с.100

В солнечном краю. 1960

Х., м. 54,5x70

р.100

In the Sunny Side. 1960.

54,5x70

Құрбылар. Эскиз. 1966. К., м. 55,5x33

Подруги. Эскиз. 1966. К., м. 55,5x33

Girlfriends. Draft. 1966. 55,5x33

Құрбылар. 1966. К., м. 125x72

Подруги. 1966. X., м. 125x72

Girlfriends. 1966. 125x72

Қ.Т.-Б.Телжанов – өз суреттерінде қазақтардың көп ұрпағының тарихи тәжірибесін нақтылы түрде көрсеткен, көрерменге тақырып бояуы мен көркем сурет образдарын жеткізіп, қазақ халқының мұраттары – Отан, Ана, дәстүр арқылы қабылдауға күш салатын нағыз суретші. Отанның негізгі символдық идеясы ақсақал бейнесінде берілген. Ал Ана бейнесі - шексіз дала образында, ал салт-дәстүрді ұлттық ойын «көкпар» арқылы көрсеткен.

Өнердегі Лениндік тақырыптың образдық шешімі бірте-бірте күрделеніп кетті. Өткен жылдары осы қиын да ауқымды тақырыпқа орай кескіндеме өнерінде мыңдаған жұмыстар жасалды. Бұл жерде баяғыда табылған және кеңінен танылған дүниеден қалай қашуға болады? Көптеген кеңестік суретшілер «өзінің» В.И.Лениннің жасауды армандады. 1962 жылы Қ.Т.-Б.Телжанов «Ильич өсиеті» суретінде өзінің айқын әрі ашық сөзін жеткізуге тырысты. Ол үшін В.И.Лениннің бейнесі қазақ халқының тағдырымен байланысты іспеттес. Оның халқына Лениндік идеялар еркіндік, жаңа өмір мәнін сыйлады. Суретші бұл тұжырымдама аясында нағыз түпнұсқа көріністі таба алды. В.И.Ленинмен қатар «Ильич өсиеті» суретінің негізгі сюжетінде Қазақстандағы революциялық көтерілістің жетекшісі Ә.Жангелдин бейнеленген. Әсерлі шешімнің астарында осы кездесуге ерекше символдық мән ретінде екі түскен. Фигуралар монументалды және көрерменге өте жақын.

В.И.Ленин мен Ә.Жангелдиннің алға қараған көзқарасы суреттен тыс, айдаладағы карта алдында тұрғандай әсер береді. Азия халықтарының тағдыры жөнінде әңгіме жүріп жатыр. В.И.Лениннің көзқарасы мен мінезінде белсенді бір ойдың жатқаны мәлім. Ол - өте зейінді және ойы мығым ақылды кеңесші әрі жетекші. Оның іс-қимылы мен ишарасы да экспрессивті. Яғни, Владимир Ильич өсиетін

Но не в характере К.Т.-Б.Тельжанова было бы бездумно отдаться непосредственному впечатлению. Он заметил в фигурах пожилых женщин какую-то скованность, делавшую их «гостями» в этом доме, в котором они живут. Видимо, приехав из аула к своим городским детям, они привезли с собой не только затейливые способы носить головные уборы, но и любовь к просторам, к зеленой травке, одним словом, к природе, в тесном общении с которой прошла почти вся их жизнь.

Эти размышления нашли свое отражение в картине «Подруги» (1966). Старушки все так же стоят на асфальте двора, но размеры их фигур по сравнению с массивной каменной стеной дома стали меньше, – это усилило впечатление их скованности и одиночества. Экзотическая яркость костюмов старушек явно чужда окружающим их серым городским стенам.

Ко второй группе жанровых картин художника можно отнести произведения, так сказать, чисто лирические. В них большую роль играют образы природы, приобретающие определенную эмоциональную окраску и воспринимаемые как неотъемлемая часть человеческого бытия. Содержание произведения раскрывается уже не столько в сюжете, сколько в гармонической связи состояния человека и природы. Первой в ряду таких произведений была «Жамал».

В 1958 году, работая над картиной «На земле дедов», К.Т.-Б. Тельжанов пишет несколько лирических произведений: «Карлыгаш» (Ласточка) (1958), «Вечер» (1958) и, наконец, «Звуки домбры» (1958).

В «Карлыгаш» художник создает поэтичный образ молодости, светлого порыва к счастью.

Deep poetic overtones of the game “Kiz-kuu” created by K.T.-B. Telzhanov is lyrical. The horizon almost at the lower edge of the painting, and the riders seem to be spread in the sky, flying in the clouds. Nobody around and nothing but the two of them - white bird-girl, struggling to pull the horse, and the golden eagle-man, inevitably catching up with his catch. Smear is outside the contours of the figures, showing swiftness of the race, high intense feelings. A furious by chase young man’s black horse, arching his neck, has clung to the withers of the opponent ...

In the painting ‘Совет’ very simple tune sounds epic, seen by the artist in the mountains: a high plateau, so high that from the below only the icy peaks are seen, a few riders dismounted, and settled down on the grass. Slowly, as if facing with snow-capped peaks clouds float across the sky, soft carpet covering the mountainside bright, lit by the sun emerald green young grass. Also slowly and quietly flow the conversation of people who feel confident and habitually surrounded by magnificent nature. In this unity of mood, expressing man’s harmony with the environment, in the absence of narrative plot, concludes something very important for the understanding of the national character.

The painting “Dom (House)” (1965) somehow stays apart in the works of K.T.-B. Telzhanov. It’s not even about it being devoid of national color which is common to the works of the artist, but the fact that its content is revealed in a deep psychological analysis of the human soul state.

In the half-light room on the background of the portrait poster there is a man in old shirt and canvas boots who absorbed in his thoughts. The artist gives a feel of his strong manly character. Just look at the major features of the strong-willed person, his heavy muscular arms, accustomed to labor. The content is

С крутого склона холма навстречу ветру, как будто подхваченная его крыльями, почти не касаясь ногами земли, стремительно сбегает девушка. Она протянула вперед руки, как бы желая обнять весь мир. За спиной взметнулись длинные косы, улыбающееся лицо поднято к небу, к вьющимся над головой ласточкам. Кажется, что вместе с ними ей хочется подняться над землей. Вытянутая по горизонтали композиция, свободный, как бы разлетающийся мазок, впервые появившийся у К.Т.-Б.Тельжанова в этой картине, усиливают впечатление безудержного стремительного порыва.

Особенно много внимания уделил художник пейзажу. Над песчаными степными холмами опускается вечерняя прохлада, на раскаленную зноем землю ложатся холодные тени. Легкий ветерок гонит вдаль пыль, поднимаемую стадом, спускающимся с обрыва, медленно едут за ним чабаны... Спокойствие природы подчеркивает поэтическое волнение девушки.

На конкретном материале жизни казахского народа К.Т.-Б.Тельжанов стремится решить извечные темы молодости, счастья, радости жизни и любви.

Такова картина «Карлығаш» («Ласточка»). Бегущая по степи девушка с развевающимися косами сама подобна тем ласточкам, которые летят перед нею. Всеми художественными сред-

disclosed through the psychology of the image and the veracity of details. Language of things in this work helps the artist rather to bring his idea to the audience, helps to feel the atmosphere of life of the first post-war years. The man returned home and his house is not just this wooden hut, the house - it is his homeland, his fatherland. K.T.-B.Telzhanov reveals a most difficult and important historical stage that our country has gone through the personal destiny of Man.

K.T.-B.Telzhanov tells that the work was born after a conversation with the person who has gone all the hardships of the World War, when it seemed that everything was left behind, suddenly he found himself overboard for life. He told the artist, the moment he remembered all the time, the much dreamed - the moment of returning home.

To paint a portrait of this man, who earned fame as the best mechanic of the area, K.T.-B.Telzhanov went to the farm again from where he took then hastily painted sketch, hurrying back to take up painting before the impression gets cold.

He clearly saw how a man after a long absence crossed the threshold of his home. In the picture K.T.-B.Telzhanov portrays his character in this moment. Cap on his graying head, a faded shirt, heavy boots, and skinny duffel bag thrown on the floor - quite eloquent parts for correct reading of the image. His whole figure, illuminated from behind, from the open door, a cold silvery light appears gray, brownish in contrast to the warm hues of a log wall of the house.

The man stopped, suddenly recalling the past: the familiar, the walls that he built, with clocks, probably hang in one place for forever. This past inexorably and powerfully looked at him with half-rotted

Қарлығаш. 1958
К., м. 110x230

Ласточка. 1958
Х., м. 110x230

The Swallow.
1958. 110x230.

тыңдаған қызыл командирді ізінен шақырғандай көрінеді. Бұл картинаның өне бойын қоршап тұрған ишара лениндік ойға қанат бітіргенін паш етеді. Кейіпкерлердің өнері мен іс-әрекетінде мақсатқа талпынушылық, ерік-жігер, үлкен ішкі энергия жатыр. В.И.Лениннің барлық кескіні көрерменді образ биігінен ұстап тұрған құштарлық, энергиялық жеңіске тұнып тұр.

Суретші бірқатар ерекше көзқарасты төменнен алуға тырысқан. Осы фигураның арқасында әңгімелесушілер ақ түсті төбенің тасасында көрінсе, картинаның жартылай биіктігі - қызыл түске боялған қабырғаға ауысады. Көріністегі кескіндер алға ұмтылудың тұтастығы мен әсемдік үйлесім тапқан. Лениннің үстелінде жатқан кітап, қызыл жұлдызды делегей сияқты болмашы бөлшектер революция жылдарындағы мазасыз жағдайды қабылдау үшін көрерменнің өз еркіне қалдырылған. Осы кенептің мысалында біз Қ.Т.-Б.Телжановтың тарихи картиналарындағы көркемдік құрылым жағы мінездемелік ерекшелігімен астасып, көркемдеу-әсерлеу шешімінің барлық элементтерін бере алатын нақтылық бар екендігіне көз жеткізе аламыз.

В.И.Лениннің бейнесі «Таңсәрі» (1970) суретінде басқа эмоциональдық жолмен шешіледі. Егер бұрын екпін психологиялық, ритмикалық және композициялық мәнерге қойылса, ал қазір көңіл күй негізінен түстерге байланысты. Қ.Т.-Б.Телжанов оны романтикалық-батырлық аспектіде қарастырады. Әрекет төменгі мөлшерде жиналған. Аспанның аясындағы ірі планда В.И.Лениннің түрегеп тұрған образы бейнелеген. Фигураның монументтік маңыздылығы төменгі көкжиекпен беріліп, толық еркін бағыттағы бейненің өсу әсерін туғызады. Бұл тек болжам ғана емес, революция көсемінің ойы мен арманы. Уақыттың атмосферасы мен бейнесін ашатын қатал пейзаж ешбір бөлшексіз жасалды. Суретші В.И.Лениннің аяғының жанына шағын ғана отты жағу арқылы қорқыныш пен үрей түсін береді.

ствами К.Т.-Б.Телжанов передает переполняющие ее жизненные силы, ее горячую цветущую молодость.

Как-то, говорит К.Т.-Б.Телжанов, пришел М.О.Ауэзов в художественную галерею, еще тогда на ул. Советской и В.И.Ленина, видимо познакомиться с картинами художников. Обходя выставку, я случайно встретил М.О.Ауэзова в зале, где висела новая моя работа «Карлыгаш» (Ласточка), которую он внимательно рассматривал, я поздоровался, он прочитав название картины и автора, обернувшись ко мне, где рядом я смотрел другие работы и мягко сказал: «Вы представляете, что вы написали? Смотрите, берег моря, выжженная земля. Кажется, что может здесь быть живого? Но девочка играет с ласточками, они вьются над ее головой, а она счастлива. Смеется. Вы понимаете, жизнь непобедима. И как хорошо, что вы назвали картину «Ласточка»». Чуткое сердце отозвалось на мою картину и тепло пожелав успехов в творчестве М.О.Ауэзов продолжил обзор выставки.

В картине «Вечер» (1958) нет сложного психологического конфликта. Окруженные тишиной и вечерней прохладой герои полотна погружены в созерцание природы, они как бы наполнены ею.

Продолжая работать над увлекшей его темой, К.Т.-Б.Телжанов в том же году создает одно из лучших своих произведений – «Звуки домбры» (1958). Поэтическое настроение стало определяющим и в этой картине. Развивая образ, уже наметившейся в «Вечере», художник жертвует своей пластической находкой – выразительным силуэтом девичьей фигуры на фоне высокого неба, он жертвует и лунным светом, создающим лирическое и, вместе с тем, тревожное настроение. Зато

poster that he himself might have hung on the wall at one time. This detail in the picture - a milestone which counts the years of his absence, a reminder of all his life.

In the familiar room there was something new: bench built with someone else's hands, rug, carefully washed clean and shaken down on the floor. Life without him ran its course ... In a moment of heavy thinking man's head drawn into his shoulders; wrinkles sharply lay on his weather-beaten face.

The image created by К.Т.-Б.Телжанов deeply humane. Artist sympathizes with his hero, empathizes with him, and believes in him, in the firmness of his character, which hasn't broken by the weathered life. The facial expression of the hero is very complicated: here is a fatigue and unrest, and a sense of self-esteem. Even in this difficult moment in the whole pose you can feel the great vitality of the man in his big labor hands.

In the mean almost monochromatic color scheme a lot of attention paid to light and shadow, anxiety alternation increases dramatically. The picture is full of reflections on the fate of people; makes you worry and remember, think about the past and the future.

Creative and social activity of К.Т.-Б.Телжанов is truly remarkable. As a deputy of the Supreme Soviet of the Kazakh SSR VI-VII calling 1963-1971, member of the Central Committee of the Communist Party of Kazakhstan 1966-1971, a member of the Committee on Lenin Prizes in Literature and Art in the Council of Ministers of the USSR 1964-1970, member of the board of the Ministry of Culture of the Kazakh SSR, President of Kazakh SSR Union of Artists, a member of the Commission of the State Prize of the Kazakh SSR in the field of literature and art and architecture, a member of the Management Board and the Secretary of the Union of Artists of the USSR 1964-1986, more than twenty years a member of

104б.

Фрагмент. **Карлыгаш**

с.104

Фрагмент. **Ласточка**

р.104

Fragment. **The Swallow**

107

Аспандағы қып-қызыл жол болып жатқан жолақ – өткенге эмоциялық үн қосу болып табылады. Қ.Т-Б. Телжанов В.И.Лениннің бейнесін осылайша сомдауды шешті. Ол В.И.Лениннің образын көрсетуде басқа екі бірдей «Ленин трибунасы» және «Ленин» шығармаларында Қазан төңкерісі оқиғасын алғашқы күндерден бастап көрсеткісі келді. Бұл барлық бастаманың ұлы бастамасы. Әлемді дүр сілкіндірген оқиғалар ағыны. Жүзеге аспай қалған жұмыстар.

Қ.Т-Б.Телжанов тарихи кенеп бояумен жұмыс істей отырып, үнемі тұрмыстық жанрға орала береді. Оның жанрлық суреттері образдарының мінезі мен мағынасы жағынан әр қилы болып келеді.

Суретшінің ізденісі тек бір бағытта емес, қалтарысы мен бұттарысы көп болады. Сондықтан да шығармаларды хронологиялық жағынан қарастырғанша, әр жылдары жасалғандығына орай топтастырған заңды сияқты. Бірінші топтағы шығармаларына 1954 жылы бастаған «Алғаш рет» деп аталатын картинаны жатқызуға болады. Онда қазақ халқының қазіргі өмірінің өзіндік белгілері шоғырланған. Бұл жұмыстарға кең ауқымдағы әдеби сәйкес келеді. Ал «Сәулелі өлкеде» (1960) картинасы биік таулы жайлау салынған этюд негізінде құрылған. Киіз үйдің табалдырығында кітап ұстап отырған кішкентай қыз бала бейнеленген. Суретші бұдан қазіргі замандағы халықтың өмір мазмұны мен ашық бейнесін анық аңғарған. Бұрын қазақтардың барлық қажеттілігін қанағаттандырған, өмірінің орталығына айналған киіз үй енді тұлқымы бар кішкентай қызға тар көрінеді. Картина этюдті толығымен қайталайды, тек қыздың образы ғана нақтылана түскен. Ол үстіне мектеп формасын, ал мойнына пионер галстугын таққан. Мұны көрсете білу бояуы да қоюланған. Киіз үй қараңғы болғанмен, ал оның сыртында күн жарқырап тұр.

Егер суретші картинаға қосымша жанрлық реңк қосып, яғни киіз үйдің көтерілген есігінің

если «Вечер» родился под звуки лирической песни, то в «Звуках домбры» буквально слышится любовная мелодия, выражающая тревогу, смятение и необычное напряжение чувств. Она звучит в красках заката, преобразующих все вокруг. Золотом загорелась высокая сухая трава, желто-розовыми стали величественные горы, закрывающие горизонт, но ярче всего, пламенем горит желтое платье девушки, спустившийся на ее плечи красный платок. Кажется, что в ее напряженно выпрямившейся фигуре мелодия нарастает до предела, а затем стремительно взлетает в розовых лучах по горным склонам к снежным вершинам. Вытянутый по вертикали формат холста как будто держит, направляет звуки.

Только слабые отголоски мелодии идут вниз, к сидящей у юрты старушке. Умиротворенно, как вечерняя прохлада после знойного дня, «звучит» ее белый головной убор, приглушенный голубыми тенями. В них все успокаивается, стихает.

Эмоциональное звучание образа достигается целиком живописно-пластическим решением картины. Художник передает форму большими плоскостями чистого цвета, еще усиливая его звучность синеватыми тенями. Резкие по контурам уплощенные фигуры органично входят в пейзаж, сливаясь с ним в общем напряженном цветовом ритме.

Мастер в ясном художественном образе воплотил идею необыкновенного совершенства и неразрывного единства природы и человека. Благодаря найденности композиции, своеобразию цветового решения она приобретает песенно-эпическое звучание, становясь олицетворением любви, гармонии жизни, необычайной наполненности чувств.

the Commission of the State Prize of the Kazakh SSR in the field of literature, art and architecture of the Government of the Kazakh SSR and many other councils and commissions meetings, he did not stop working on new works.

Creativeworkstays apriority for him.

In preparation for the exhibition dedicated to the 50th anniversary of the Great October Socialist Revolution, K.T.-B.Telzhanov again returns to the theme of the revolutionary struggle in Kazakhstan. This time, by selecting the form of a triptych, he goes from narrative solutions and looking for a concise pictorial image that conveys the atmosphere of the event.

The idea of the triptych was born while working on the painting “Iskra (The Spark).” In this work the artist seems to answer the question: How did the revolutionary movement in Kazakhstan started? It is not so easy to start a fight with a nomadic way of life, with widely scattered villages in the steppe. And often lonely riders started it in the vast region, dashing horsemen, carrying on the villages and down dale, on the free steppes from the аул to аул picking up people. Talked and sang about the plight of the people, the brutality and injustice of the authorities. Stories and songs found a warm response from the audience, and the people rose against their oppressors. Because of them the words of the first Bolshevik agitators “for the best interest” has fallen.

The steppe was furious, armed groups began to gather, the first spark of the revolution lit. Here, in brief, the content of which was the basis of the artist created a concise way.

Over the tops of the mountains huddled clouds, but between them seemed to have the pre-dawn light

1096

Кеш. 1958. К., м. 78x62

с.109

Вечер. 1958. X., м. 78x62

p.109

The Evening. 1958. 78x62

108

жанындағы көгалда екі кішкентай лақтың ойнап жүргенін бермесе, оның мазмұны тез ашылатын еді. Осынау бір шынайылықтық поэтикалық бөлігінде киіз үйдің табалдырығында кішкентай оқушы қызды күтіп тұрған еркін бақытты балалық шақ пен бояуға толы әлем көрермен көзқарасына қалдырылады.

«Құрбылар» (1965) суреті композиция құрылымы мен кескіндеу жағынан алты жыл кешірек салынған. Түстері әуенді әрі таза шыққан. Суретші образды бере білуде баяғы жолымен жүреді. Бірде ол пәтерінің терезесінен қарап тұрып аулада әңгімелесіп отырған екі апаны салды. Оны ақ кимешек пен ұлттық нақыштағы киімдер қызықтырды.

Қ.Т.-Б.Телжановтың мінезінде ешбір ойсыз тікелей әсерге берілу кездеспейді. Ол кәрі әйелдердің бойынан өздері тұратын үйде оларды қонақ ететін үйлесімді байқады. Ауылдан қалада тұратын балаларының үйіне келген сияқты. Олар өздерімен тек бас киімді қалай кию үлгісін ғана емес, айналасына деген, көк шөпке, бір сөзбен айтқанда, бүкіл ғұмырымен тығыз байланысты табиғатқа деген махаббатты ала келді. Осы ойлар «Құрбылар» (1966) суретінде де көрініс тапқан. Әжелер баяғыдай ауладағы көшеде тұр, олардың пішіні тас қабырғалы үйлермен салыстырғанда кіші көрінеді. Бұл олардың жалғыздық жайындағы ойларын күшейте түседі.

Әжелер киімдерінің экзотикалық ашықтығы қаланы қоршаған сұрқай қабырғаларға қарағанда мүлдем басқа. Суретшінің екінші жанрлық суреттер тобына таза лирикалық шығармаларды жатқызуға болады. Онда негізінен белгілі бір эмоциялық бояумен астасқан және адам тұрмысының белгілі бір бөлігі ретінде қарастырылатын табиғат бейнесі үлкен рөл атқарады. Шығарманың мазмұны сюжетте ғана емес, адам мен табиғат арасындағы байланыс негізінде ашылады. Мұндай шығармалардың көшбасында «Жамал» тұрды.

Художник создал цельное, волнующее представление о земле Казахстана, о ее людях, о глубокой духовной жизни современного человека.

Под впечатлением встреч на джайляу К.Т.-Б.Тельжанов задумывает картину, посвященную демобилизованному солдату, вернувшемуся к мирной жизни. Как всегда, он «процеживает» свои непосредственные наблюдения, ищет сюжет, способный лаконично и убедительно раскрыть глубину содержания этой темы. Работа завершилась созданием картины «Мирные огни», экспонированной на Всесоюзной художественной выставке 1961 года. Картина заслужила восторженные отзывы и была приобретена Государственной Третьяковской галереей.

В последующие годы К.Т.-Б.Тельжанов много путешествует, посещает капиталистические страны. Он привозит много интересных зарисовок, еще больше наблюдает, размышляет. Его охватывает тревога за мирную жизнь нашей страны, и сюжет, положенный в основу картины «Мирные огни», раскрывается им снова, уже в новом аспекте, в картине «Тишина» (1964).

Теперь само «настроение» коренным образом изменилось по сравнению с мирным покоем первой картины «Мирные огни». Тревожно зазвучало темно-синее небо, особенно синее по контрасту с оранжевыми отблесками пламени костра.

Тревогой за счастье и мирную жизнь людей проникнуто полотно «Тишина», большое общественное содержание которого выражено через внешне будничные сюжет. Немногочисленные детали поглощает густо-синяя темнота, лишь высоко в небе сверкают звезды, как бы из своего далека глядя на людей земли в этом огромном мироздании.

streaks the sky. Over the dark, pitted ravines valley rises a morning fog. It starts the new day. Something new starts in the lives of people who have gathered together in this hour. They are a handful - less than a dozen, but the silhouettes of figures in the clear cold light of morning, expressing determination, willingness to take action. The first rays of the morning sun illuminate the national clothing, fur hats of the horsemen. A striking, immediately attracting the attention of the spot lights still rolled until the red flag. This is - the left part of the triptych "Nachalo (The Beginning)" (1967), called "Iskra."

In the right part of the triptych, called "Potok (Flow)," the entire steppe bristled, and rose to fight. It filled with rapidly galloping horsemen to the very horizon. Sunset sky is almost completely covered with heavy clouds, so we see only the dark silhouettes in the distance merging into the mainstream. Intense rhythm of offensive movement of the whole group, sometimes flashing bright sparks of red banners, the dust lifted racing horses; gives the impression of steaming lava approaching the audience with waves.

The central part of the triptych - "Zapevala (Leader)," as opposed panoramically to the "Potok" appears randomly snatched from life scenes. A large moving mass conjectures a small part of the equestrian squad of revolutionary fighters. Column wise cut pieces brings them closer to the audience before which various national types that determine the "mingled" structure of the squad. Semantic and compositional center of the picture is the Leader figure, a young Kazakh wearing budenovka allocated with bright spot of the shirt. He rides with measured steps, leaning back in the saddle. His pose, bright sun-lit sky, fluttering in the breeze red flag creates a feeling of space and freedom. The general mood sort of gives the content of the song of the free, self-confident man. A young fighter embodied the purity and integrity of the people

Бақташылар.1969. К., м. 113х260

Табуңцики. 1969. X., м. 113х260

Herdsmen.1969. 113х260

Тыныштық. Эскиз. 1964
К., м. 29,5x31,5

Тишина. Эскиз. 1964
Х., м. 29,5x31,5

The silence. Draft. 1964. 29,5x31,5
112

Тыныштық. 1964
К., м. 180x180

Тишина. 1964
Х., м. 180x180

The silence. 1964. 180x180

Қ.Т.Б.Телжанов 1958 жылы «Атамекен» (1958) суретін салу барысында бірнеше лирикалық шығармаларды дүниеге алып келді. Олар «Қарлығаш» (1958), «Кеш» (1958) және «Домбыра үні» (1958).

Суретші «Қарлығаш» атты туындысында жастық шақтың поэтикалық бейнесін, бақытқа деген ұмтылысын береді.

Құламалы төбе бөктерінен желге қарсы бір қыз аяғы жерге тимей, жүгіріп келе жатыр. Ол құлашын кенге сермеп, бүкіл әлемді құшағына алғысы келетіндей. Арқасындағы ұзын бұрымы желбіреп, күлкі ұялаған жүзімен қарлығаш ұшып жүрген аспанға күлімдеп қарайды. Солармен бірге жерден көкке көтерілгісі келетін сияқты.

Қ.Т.Б.Телжановтың осы суретінде көлденеңнен созылған композицияның еркіндігі мен тоқтаусыз қарқынды дамуы пайда болды. Суретші әсіресе табиғатқа көп көңіл бөледі. Құмды төбешіктерден кешкі самалдың салқын лебі еседі, қызып тұрған жерге салқын көлеңке түседі. Кешкісін үйге қайтқан үйірдің артынан малшылар аяңдап келе жатыр, көтерілген шаңды самал жел алысқа қуғандай әсер береді. Мүлгіген табиғат қыздың поэтикалық толқынысын көрсеткендей.

Қ.Т.Б.Телжанов қазақ халқының өмірі жайлы нақты материалда мәңгі жастық шақ тақырыбын, бақыт, өмір қуанышы мен махаббатын шешуге ұмтылады.

«Қарлығаш» (1958) картинасы дәл осындай. Өсіп келе жатқан бұрымымен далада жүгірген қызбала да қарсы алдында ұшып жүрген қарлығаш іспеттес. Қ.Т.Б.Телжанов суретшіге тән барлық құралдарды қолдана отырып, қызбала арқылы жастық шақтың тәтті кезеңін бере білген.

Обобщенность пейзажа, задумчивые лица людей, яркие отблески костра на фигурах насыщают картину одновременно спокойствием мирной тишины и какой-то смутной, подсознательной, необычайно остро уловленной тревогой за судьбы людей, за будущее счастье малыша, доверчиво спящего на руках матери. Художник воспринимает действительность широко и масштабно, говорит со зрителем в полную силу голоса и эмоций. Прошлое и настоящее, будничное и героическое сплетаются в его искусстве, обретая возвышенный смысл.

В последующих своих жанровых картинах К.Т.-Б.Телжанов явно стремится к остроте и выразительности живописного решения. От сложного подтекста и тщательной разработки сюжета он переходит к более непосредственному выражению эмоций.

Картины «Охота с беркутом» (1964), «Кыз-куу» (1966) и «Совет» (1966) уже трудно описывать. Тем более не хочется толковать их содержание, так как оно раскрывается полностью в живописном образе.

В «Охоте с беркутом» художник стремится передать напряженный ритм движения всадников, преследующих лисицу. Их темные силуэты на белом снегу передают азарт погони. Скачущие с разных сторон, они устремляются к ярко-рыжему пятну, как бы разрезающему снег. Над ним вьется, готовясь камнем упасть вниз, третий преследователь – беркут. Пространственность достигается не только масштабом фигур всадников, но и живописной передачей морозного воздуха, световоздушной среды.

who started the fight for the better. This part of the triptych was acquired by the State Tretyakov Gallery.

The left part of the triptych “Iskra” was transferred temporarily during the opening days of the memorial museum of V. Lenin in Ulyanovsk by the Government of the Kazakh SSR.

Compared to the “Nachalo” K.T.-B.Telzhanov markedly enlarged, simplified and generalized the image in the triptych “Oktyabr (October)”. He wanted to achieve greater severity, the concentrated expression, stressed and laconic overall experience. Triptych is saturated with a large range of internal experiences: from the quiet courageous expectations, anxious to discuss the exciting news of rapid glee acquiring the value of the character. Emotionality of color in the triptych “Oktyabr” organically-shaped ideologically subordinate to the task. Dominant color of the triptych is a blazing fire shirt herald the revolution. Clear, clean, taken a large local spot color bears great symbolic importance.

The central part of the triptych “Svoboda (Freedom)” is a very concentrated expression of the revolutionary impulse. A horse rider racing in a scarlet shirt in the Kazakh steppe. He –was as a bird. Flung up his hands, a joyful noise announces for the whole steppe - Freedom!

It is significant in the many paintings that the artist is looking for a strong character and noble qualities of the soul, the harmony of the external appearance and inner peace is not an exceptional personalities and ordinary people. This authentic folk art K.T.-B.Telzhanov, value and power of his art. In many of the painter’s favorite characters are elderly women, children, youth (“Chabany (Shepherds)” - 1962, “Podrugi” - 1966). Plots of these paintings, as usual, differ with reticence. However, the artist finds curious solution each time. It’s always a story and compositional gem, mined as a result of a long search, but the

1136.

Тыныштық. Фрагмент

с.113

Тишина. Фрагмент'

p.113

Fragment. **The silence**

114

Бүркіт салу. 1965
К., м. 62x150

Охота с беркутом. 1965
Х., м. 62x150

Haunting with Eagle. 1965. 62x150

Қыз қуу. 1966
К., м. 102x135

Қыз қуу. 1966
Х., м. 102x135

Қыз қуу. 1966. 102x135

Қыз қуу. Фрагмент

Кыз қуу. Фрагмент

Fragment. *Kyz kuu*

Кеңес. 1966
К., м. 125x125

Совет. 1966
Х., м. 125x125

Sovet. 1966. 125x125

Бірде Қ.Т.-Б.Телжанов былай дейді: «М.О.Әуезов сол кездегі Советский мен Ленин көшесіндегі суретшілер галереясына суретшілердің туындысын тамашалауға келеді. Көрмені аралап жүріп, кездейсоқ М.О.Әуезовті менің «Қарлығаш» суретім ілініп тұрған жерден кездестірдім. Ол өте мұқият қарап, туындының аты мен авторын оқығаннан кейін, менімен амандасты. Басқа суреттерге қарап тұрған маған бұрылып жұмсақ үнмен: «Сіз не салғаныңызды білесіз бе?», - деді. Қараңыз, теңіз жағалауы, өртенген жер. Бұл жерде тірі не болуы мүмкін? Бірақ қыз төбесінде ұшып жүрген қарлығаштармен ойнап жүр. Ол бақытты. Күледі. Сіз өмірдің жеңілмейтінін түсінесіз бе? Картинаға «Қарлығаш» деп ат бергеніңіз, қандай жақсы болған». Менің шығармама өзінің жүрежарды ниетін жаудырып, табыс тілеген М.О.Әуезов әрі қарай көрмедегі суреттерді тамашалады.

«Кеш» (1958) суретінде күрделі психологиялық қайшылық жоқ. Мимырт тыныштықпен және кешкі салқын самалмен көмкерілген кенеп кейіпкерлерінің табиғатқа таңырқай қарағанының өзі картинаны толықтырып, бояу беріп тұрғандай.

Қ.Т.-Б.Телжанов өзін қызықтырған тақырыппен жұмыс жасау барысында, сол жылы «Домбыра үні» (1958) туындысын салады. Оның поэтикалық көңіл күйі «Домбыра үні» суретінде анық көрінеді.

Суретші «Кеш» картинасында қолға алған образдарын дамыта отырып, өзінің пластикалық өнерін қыз фигурасы силуэтіне арнап, көк аспан аясында көрсете білді. Ол лирикалық және қобалжыған көңіл күйді айлы түннің жарығына құрбан етті. Есесіне, егер «Кеш» лирикалық әндердің астарында пайда болса, ал «Домбыра үнінде» ерекше сезім шырғалаңы мен уайымды білдіретін махаббат әуені естілетіндей. Ол айналаны қоршаған батқан күннің бояуынан естіледі. Құрғап кеткен шөптер алтындай сары, ал көкжиекті жапқан биік таулар сары-қызғылт түске айналған, бәрінен де қыздың үстіндегі сары көйлегі мен иығынан түсіп бара жатқан қызыл ора-

Пожалуй, еще полнее выражает характер лирико-эпических, как, наверное, правильное всего их называть, картин К.Т.-Б.Тельжанова – «Кыз куу». Так называется национальная игра, по условиям которой юноша, догнавший девушку, имеет право ее поцеловать. Если же он терпит неудачу, она резко поворачивает коня и под общий смех зрителей плеткой гонит перед собой опозорившегося джигита. Свообразие этого обычая привлекало многих художников, но изображался он обычно в этнографическом плане.

Глубокий поэтический подтекст игры «Кыз-куу», созданный К.Т.-Б. Тельжановым, лиричен. Горизонт почти совпадает с нижним краем картины, и всадники кажутся распластавшимися в небе, летящими в облаках. Вокруг никого и ничего, кроме их двоих – белой птицы-девушки, изо всех сил натягивающей поводья, и черного беркута-юноши, неумолимо настигающего свою добычу. Мазок выходит за контуры фигур, передавая стремительность скачки, высокое напряжение чувств. Разъяренный погоней черный конь юноши, изогнув шею, уже вцепился в холку соперника...

В картине «Совет» эпически звучит очень простой мотив, увиденный художником в горах: на высоком плато, таком высоком, что снизу видны за ним лишь ледяные пики, спешили и расположились на траве несколько всадников. Медленно, как бы сталкиваясь со снежными шапками вершин, плывут по небу облака, сверкает, горит на солнце изумрудная молодая трава, мягким ковром покрывающая склон горы. Так же медленно и спокойно течет беседа людей, чувствующих себя уверенно и привычно в окружении величественной природы. В этом единстве настроения, выражающем гармонию человека со средой, при отсутствии повествовательного сюжета, заключается что-то очень значительное для понимания национального характера.

impression of light and easy improvisation.

Often the artist is drawn to the poetic image of two teenage boys on horseback, “Kiz-kuu” (1966), “Pod chistymnebom (Under the clear sky)” (1972), “Pobeda (Victory)” (1975), “Schastlivye (Happy)” (1977), etc. All the papers are determining buoyancy and optimism that make up the charm of these works, full of light, triumphant joy, a sense of confidence and strength.

The subject of childhood and adolescence goes through all the creative works of K.T.-B.Telzhanov. In the mid-50s he created the painting “Zhamal”, “Vpervye”, “Babushka I vnushka,” in the 60s - “V solnechnomkrau”, “Kiz-kuu”, in the 70s - “Pod chistymnebom” “Schastlivye”, etc. The artist himself in this regard says, that he wanted to show these works of a new generation, the young shoots, which belong to the future. Now they live with us, but it is the people of the future, members of the new formation with their world of feelings, with a bright outlook on life. With all the concreteness of these image-types, image-generalization-result of artist’s thinking about the man and his moral and spiritual beauty.

The subject of working life, new discoveries and roads sounds romantic and upbeat work “LudiBozArala (People of Boz Aral)” (1972). The artist refers to such a monumental and large, capacious, rich expressiveness of the epic form, as a triptych. It consists of two portrait images flanking the rustic scene. The central part is a development of the new plastic, emotional and spiritual level themes of work, love, natural and healthy life in the environment, and the side parts - portrait-types, summarizing a national, age and social features.

Emotional climax in the development of the theme is the central part of the triptych. It accounts for

Үйде. 1965
К., м. 113x276

Дома. 1965
Х., м. 113x276

At home. 1965
113x276

малы көзге түседі. Оның талшын фигурасында әуен шарықтап, шегіне жеткендей болады, содан кейін таудың қарлы шыңынан бағып бара жапқан қызғылт түсті шуаққа қалықтап бара жапқандай көрінеді. Көлденеңнен тартылған кенеп оларды ұстап тұрып, дыбысты сол жаққа бағыттап тұрғандай. Тек еміс-еміс естілген әуеннің жаңғырығы төменге, киіз үйде отырған кемпірге қарай құлдилап барады. Оның көгілдір түске боялған апақ ки-мешегінде аптап күннен кейінгі кешкі самал дамылдағандай. Онда бар тыныштық орнағандай әсер қалдырады.

Образдың эмоционалды көрініс беруі картинаның кескіндеме-пластикалық шешіміне толық қол жеткізеді. Суретші таза түстің үлкен бөлігін бере отырып, мұнымен қоса оның дыбысын көкшіл көлеңкемен беруге тырысады. Контур бойынша, кейбір жинақталған фигуралар шиеленіскен түстік ритмге бөленіп, табиғи пейзажға кіре алады.

Шебер ашық көркем образда ерекше мүлтіксіздік идеясы мен табиғат пен адамның бөлінбес тұтастығын жүзеге асырған. Композицияның табылу сәттілігіне орай, түстік шешімдердің өзгешелігіне байланысты ол әндік-эпикалық әуенге ие болады. Бұл махаббаттың кейпіне енген, өмір үйлесімі, сезімнің ерекше толыққан тұсын көрсетеді. Суретші Қазақстан жері, адамдары, қазіргі буынның рухани өмірі туралы толыққанды, толқынысты көріністі алып келді.

Қ.Т.-Б.Телжанов жайлаудағы кездесудің әсерінен кейін бейбіт өмірге оралған, яғни әскерден қайтқан солдатқа арнаған картинаны жасауды ойластырады. Әдеттегідей ол өзінің бақылауын жүргізіп, «сүзгіден өткізеді», тақырыптың ықшамды және көңілге қонымды болып, мазмұнының тереңдігін ашатын сюжет іздейді. Бұл жұмыс 1961 жылы Бүкілодақтық көркемөнер көрмесіне қойылған «Бейбіт алаулары» картинасын сомдаумен аяқталады.

Несколько особняком в творчестве К.Т.-Б.Тельжанова стоит картина «Дома» (1965). Дело даже не в том, что она лишена национального колорита, обычного для произведений художника, а в том, что содержание ее раскрывается в глубоком психологическом анализе состояния души человеческой. В полутемной комнате, на фоне портретного плаката стоит поглощенный своими мыслями мужчина в старой гимнастерке и кирзовых сапогах. Художник дает почувствовать его мужественный сильный характер – достаточно взглянуть на крупные черты волевого лица, на его тяжелые мускулистые руки, привыкшие к труду. Содержание раскрыто через психологию образа и правдивость деталей. «Язык» вещей в этом произведении помогает художнику точнее довести свою мысль до зрителя, помогает почувствовать атмосферу жизни первых послевоенных лет. Человек вернулся домой, и его дом не просто эта деревянная изба, дом – это его Родина, его Отчизна. Через личную судьбу Человека К.Т.-Б.Тельжанов раскрывает труднейший и значительнейший исторический этап, который пережила наша Страна.

К.Т.-Б.Тельжанов рассказывает, что произведение родилось после разговора с человеком, на долю которого выпали все трудности Великой Отечественной войны и, когда, казалось, все тяжелое было уже позади, вдруг очутившимся за бортом жизни. Он поведал художнику, как навсегда ему запомнился момент, о котором столько мечталось, – момент возвращения домой.

Чтобы написать портрет этого человека, заслужившего теперь славу лучшего механизатора области, К.Т.-Б.Тельжанов снова приехал в колхоз, откуда увез затем наскоро написанный этюд, торопясь, пока не остыло впечатление, взяться за картину.

the main scenic accent. It highlighted with a format, more intense flavor with intense focus of a red spot in the center. The severity of composite solutions, organization of space, rhythmic expression, complex development of colors give the canvas a romantic elation and expression. The product filled with pathos approval of human beauty, free and going for it.

The left part of the triptych - the image of the mother, full of significance and monumentality. Portrait painted from nature (model), it is acutely different and at the same time generalized to the extent that it allows you to perceive it as a collective, deep-typed image of many Kazakh mothers who had experienced the tragedy of the ordeal, irreparable loss, but retained the kindness and enlightenment. This is revealed not only psychologically capacious in their facial expression, but also by a special background.

In the right part of the triptych - the image of a fisherman. In ordinary workers artist saw that most fully reveals the large and expressive, significant facets of our contemporary. K.Т.-В.Телжанов generalize, synthesize, but is not alienated from the model. He finds the measure of the specific and the general which allows most fully realize his plan. In this case highlighted the effectiveness of the activity of man, which is evident not only in its appearance but also in the dynamic internal structure of the image.

All three parts connected by a single landscape background, reaching a huge emotional sound. Painted generically, with no details and specialties, the scenery is so active that acts in the general architectonic of the works, perhaps, on an equal footing with men depicted in the paintings.

Picture of the triptych “LudiBoz-Arala” dedicated to the life of Lake Balkhash fishermen, imbued with high humanistic ideals to the fate of young people interested in the affairs of the young generation. The

Он ясно представил себе, как после долгого отсутствия человек перешагнул порог родного дома. В картине К.Т.-Б.Тельжанов изображает своего героя именно в этот момент. Кепка на поседевшей голове, застиранная рубашка, тяжелые сапоги, тощий вещевой мешок, брошенный на пол, – достаточно красноречивые детали для правильного прочтения образа. Вся его фигура, освещенная сзади, из открытой двери, холодным серебристым светом, кажется серой, побуревшей по контрасту с теплыми оттенками бревенчатой стены дома. Человек остановился, внезапно встретясь с прошлым: со знакомыми, им же поставленными стенами, с ходиками, наверное, всю свою жизнь провисевшими на одном месте. Это прошлое неумолимо и властно глянуло на него и с полуистлевшего плаката, который он же сам, возможно, когда-то повесил на стену. Эта деталь в картине – вежа, отсчитывающая годы его отсутствия, напоминание о всем пережитом.

В знакомой комнате появилось и новое: выструганная чьими-то руками скамейка, половик, заботливо постеленный на чисто вымытый пол. Жизнь без него шла своим чередом... В минуту тяжелого раздумья голова человека втянулась в плечи, резче залегли морщины на грубоватом обветренном лице.

Образ, созданный К.Т.-Б.Тельжановым, глубоко человечен. Художник сочувствует своему герою, сопереживает с ним, верит в него, в твердость его характера, не сломленного пережитым. Выражение лица героя картины очень сложно: здесь и усталость, и волнение, и чувство собственного

picture is very modern, and is dedicated to the young, their commitment to the future.

Subtle colors, designed in the same silver-blue tonality, in harmony with the general state of nature and people. Surface, impetuosity and rashness of picturesque masonry, subtlety of the sophisticated color nuances emphasize the dynamics of the work.

Artist's thoughts are expressed plasticly in the triptych "LudiBoz-Arala" about the change of generations, of the inextricable ties between the past and the present, of the beauty and power of youth and the joy of labor, of human happiness.

K.T.-B.Telzhanov rarely refers to the genre of portrait, but in these few cases, he aims to identify the individuality of depicted person's psychology. It is enough to recall the portrait of the composer S.Muhamedzhanov (1971), in which the artist made you feel active, volitional pressure, thirst actions. Color palette of the portrait kept to a minimum number of colors and to their maximum intensity. Contrast of the saturated local spots is the basis of the picturesque image of the product. Theme of creativity is realized in the stormy temperament of impasto brushstrokes, in a fast rhythm lines and intensity of psychological characteristics.

Due to a slight generalization of the size, the canvas is as significant and monumental.

K.T.-B.Telzhanov's canvas always leave room for the imagination, they are distinguished by a completely unique atmosphere, a kind of rhythmic construction, a special style of painting and three-dimensional solutions, when sharpened, but at the same time is not compromised form, retains a certain vitality and credibility .

Толқын. «Бастау» триптихiнiң оң жақ бөлiмi. 1967
К., м. 127x299

Поток. Правая часть триптиха «Начало». 1967
Х., м. 127x299

The Flow. Right part of the triptych "Origin". 1967. 127x299

Картина жылы лебіз бен пікірлерге ие болады және Мемлекеттік Третьяков галереясына ұсынылады. Қ.Т.-Б.Телжанов кейінгі жылдары көп саяхат жасап, капиталистік елдерді аралайды. Ол көптеген қызықты суреттер әкеп, зерттеп, зерделейді. Оны біздің еліміздің бейбіт өмір үшін алаңдаған әрекеті ойландырғаны сондай, бұл идеясы «Бейбіт алаулары» картинасының астарына топтастырылды. Сюжет толықтырыла келе «Тыныштық» (1964) картинасында жаңа аспектіде қайтадан ашылады.

Алғашқы «Бейбіт алаулары» картинасындағы бейбіт тыныштықпен салыстырғанда, енді «көңіл күйдің» өзі түп-тамырымен өзгеріп кетті. Бұлыңғыр көк аспан, әсіресе көкшіл бояу бойынша қызғылт сары сәулелі алау жалындары дабылмен дыбыс бере бастайды.

Адамдардың бейбіт өмірі мен бақыты үшін пайда болған дабыл «Тыныштық» кенебіне еніп кеткен. Мұнда үлкен қоғамдық мазмұн сыртқы қалыпты сюжет арқылы беріліп тұр. Кейбір санаулы бөлшектер қою-көк қараңғылықты өзіне сіңірсе, тек көк аспанда жұлдыздар жарқырап, бұл жаратылыстың жердегі адамдарына биіктен қарап жымыңдайды.

Пейзаждың жалпы қамтылуы, адамдардың ойлы жүздері, алаудың ашық сәулелері бейбіт өмір тыныштығы мен бір мезгілдегі сабырлылығын береді. Сондай-ақ адамдар тағдыры үшін, анасының қолында сенімді ұйықтап жатқан сәбидің болашақ бақыты үшін қандай да бір көмескі, астарлы, ерекше өткір табылған оймен картинаны толықтырады. Суретші шындықты кең әрі ауқымда қабылдайды. Көрерменмен барлық дауыс күшімен және эмоциямен сөйлеседі. Өткен мен бүгін, қарапайымдылық пен батырлық оның өнерінде жоғары бағаланып, ерекше орынға ие.

достоинства. Даже в такой тяжелой момент во всей позе, в больших рабочих руках чувствуется огромная жизненная сила этого человека.

В скупом, почти монохромном колорите большое внимание уделено свету и тени, тревожное чередование которых усиливает драматичность образа. Картина полна размышлений о судьбах людей, заставляет волноваться и вспоминать, думать о прошлом и будущем.

Творческое наследие, научно-исследовательская деятельность, воспитание молодого поколения, большая государственная и общественная работа К.Т.-Б.Тельжанова поистине поразительна.

Будучи депутатом Верховного Совета Казахской ССР VI и VII созывов (1963-1971 г.г.), Членом ЦК КП Казахстана (1966-1971 г.г.), Членом Комитета по Ленинским премиям в области литературы и искусства при Совете Министров СССР (Москва, 1964-1970 г.г.), Членом коллегии Министерства культуры Казахской ССР (1973-1978 г.г.), Председателем Союза художников Казахстана (1964-1968 г.г.), Секретарем Правления Союза художников СССР со II по VI съезд (Москва, 1964-1986 г.г.), многие годы Членом Правления Союза художников СССР в Москве, свыше 20 лет в руководстве Союзом художников СССР, Членом Алма-Атинского Горкома Компартии Казахстана, избранным ХХІХ и ХХХ городской партийной конференциями, депутатом Алма-Атинского городского Совета народных депутатов Казахской ССР (1977-1984 г.г.), свыше двадцати лет членом комиссии по Государственным премиям Республики Казахстан в области литературы, искусства и архитектуры при Правительстве Республики Казахстан, Членом Международного Совета Музеев Мира (ИКОМ, Москва, 1982г), Членом Совета учредителей Советского Фонда культуры (Москва, 1986г.), членом

Alloys and bedding angular and rapid, deep, intense and intensely-voiced smears that are both durable blow molded shape and its static, give rise to a sense of harmony and mobility, stability and dynamics.

The history of painting of K.T.-B.Telzhanov projected onto the present, it is inextricably linked with the reflections of the days gone by, and about the present. Recreating the heroic history of Kazakhstan, a master in images reveals the ideas and achievements of October, which is in the fate of the people, in the spiritual world of the contemporaries.

Eventfulness does not play a leading role in the works of K.T.-B.Telzhanov. The artist is not so much an event centered as complex internal communication inherent in its origins. Hence the generality of forms which gives rise to images of characters.

K.T.-B.Telzhanov seeks to find a form capable of carrying a huge load of meaning, to the limit of concentrated thought, to strengthen the means of expression for his historical paintings. Appeal to the triptych allows enlarge the plans of the events portrayed, to present them big.

One of the important works of K.T.-B. Telzhanov - "Na Kazakhstanskoitseline (On Kazakhstan's virgin soil)" (1977-1978) - was painted for the 25th anniversary of the virgin soils. This work of a mature artist who knows how to put the challenge and solve it massively and convincingly.

The plot is very simple, but behind this simplicity hides a large and deep thought. The artistic image of the product full of power and a special significance.

Working on historical paintings K.T.-B.Telzhanov goes back to the genre subjects of small paintings

Қ.Т.Б.Телжанов өзінің келесі жанрлық картиналарында кескіндеме шешімінің өткірлігі мен мәнерлігіне мән беруге тырысатыны анық. Ол сюжеттің күрделі тақырыптық мәтіні мен ыждаһатты қайта жасақтауынан кейін эмоцияның бірізді берілуіне қарай ойысады.

«Бүркітпен аң аулау» (1964), «Қыз қуу» (1966) және «Кеңес» (1966) картиналарын сипаттау тіпті қиын. Оның үстіне олардың мазмұнын түсіндіргін де келмейді, себебі олардың мазмұны толығымен кескіндемелік образда ашылады.

Суретші «Бүркітпен аң аулауда» түлкіні қуып келе жатқан аттылар қозғалысының қызу ритмін беруге тырысады. Олардың ақ қардағы көлеңке пішіндері жарысқа деген құмарды беріп тұр. Әр жақтан шапқан олар еріген қардағы ашық-сары даққа қарай ұмтылады. Олардың соңынан төменге қарай құлдылауға дайындалып, ұшып жүрген үшінші бақылаушы - бүркіт ізін суытпай келеді. Кеңістік тек аттылардың фигурасының масштабымен шектелмейді, сонымен қатар аязды ауаның, қоршаған ортаның кескіндемесімен беріледі.

Негізінен лиро-эпикалық сарындағы көңіл күйді бірден-бір жан-жақты беретін картина ретінде Қ.Т.Б.Телжановтың «Қыз қууын» айтуға болады. Бұл ұлттық ойында шарт бойынша, қызды қуып

Ұшқын. «Бастау»
триптихтің сол жақ
бөлімі. 1967
К., м. 116x259

Искра. Левая часть
триптиха «Начало». 1967
Х., м. 116x259

The spark. Left part of
the triptych "Origin". 1967.
116x259

all the time, imbued with the spirit of humanity and goodness, they invested thought, carrying large human feelings.

K.T.-B.Telzhanov - master of thematic paintings. Other genres represented in his works, form an interesting parallel to this main direction of his painting. He rarely refers to pure landscape. For the most part this is the works of etude character. Working on specific landscapes ("Lake Senezh", "Podmoskovie (Moscow region)"), the artist does not aim to capture the spectacular nature of the state, but identifies sustainable landscape tune.

Painter manages to fill a powerful breath of the boundless expanse even in a small sketch. The artist is looking for harmony to his mood in nature ("Peizaj (Landscape)" 1961). He is wholly given to his feelings. In these landscapes energetic temperament of the master felt fully. This also affects in the expressive way of applying the paint.

In his historical and genre art painting, landscape plays the role of the active surrounding. The nature defines the emotional system of the works, its voice, its main melody.

In the landscapes of the lyrical paintings K.T.-B.Telzhanov the desire to express a broad concept of the motherland always seen. Means of color, plastic, linear-rhythmic organization in the work focused on an epic interpretation of the life of nature.

A big burden carries the landscape also in the paintings of heroic theme, treated as a dynamic element, full of exciting premonitions ("Potok", "Vestnik (Bulletin)".)

Considerable attention is always given to the image of the sky, colored with pink reflections. Lively and multi-faceted nature of the image emphasizes the depth and massiveness of the thinking embodied in the works.

Ән бастаушы.
«Бастау» триптихiнiң
орталық бөлiмi. 1967
К., м. 165x165

Запевала. Центральная
часть триптиха
«Начало». 1967
Х., м. 165x165

**Triptych "Origin": The
first singer.** Central part
of the triptych "Origin".
1967. 165x165

жеткен жас жігіт оның бетінен сүйе алады. Ал егер сәтсіздікке ұшыраса, қыз бірден атын кері бұрып, көрерменнің көзінше масқара болған жігітті қамшымен сабайды. Бұл дәстүрдің өзіндік ерекшелігі көптеген суретшілердің көңілін өзіне аударды. Алайда, ол тек этнографиялық тұрғыда ғана бейнеленді.

Қ.Т.-Б.Телжанов жасаған «Қыз қуу» ойынының терең поэтикалық мәтіні – лирикалық дүниеге келеді. Көкжиек картинаның төменгі бұрышымен дәл келеді, ал аттылылар бұлтта ұшып жүргендей аспанда бейнеленген. Айналасында тек екеуінен басқа ешкім де, ештеңе де жоқ. Бар күшімен жүгенді тартып келе жатқан ақ құс – қыз бен өзінің олжасын қуып жетуге талпынған қара бүркіт – бозбаладан басқа тіршілік иесі жоқ. Жарыс шабысқа деген талпынысты, сезімнің жоғары күшін бере отырып, фигураның контурынан шығып кеткен. Қыз қууға өршеленген бозбаланың қара аты мойынын алдыға созып, қарсыласының шоқтығына жармаса бастады...

«Кеңес» картинасында өте оңай әуен эпикалық тұрғыда көрсетілген. Суретші таудан көрген: биік-биік шоқыдан төменгі жақтың бәрі көрінеді, артында мұзды шыңдар, асыққан бірнеше салт аттылар шөптің үстіне жайғаса бастады. Құдды баяулатып, биік таудың басындағы ақ қарлы шыңдарымен түйісіп, аспанда бұлттар жүзетін сияқты. Таудың етегін жұмсақ кілемдей жапқан көк-жасыл жас шөп күн астында жас шөп күйіп-жанып жатқандай, шағылысады. Сонымен қатар, қоршаған ұлы табиғаттың баурайында өздерін нық әрі сенімді сезінген адамдардың әңгімесі де баяу және бірқалыпты сарында. Картина адам мен органың үйлесімін сездіре отырып, баяндау сюжетінсіз-ақ осы көңіл-күйдің бірлігінде бір-бірін түсінісудің ұлттық сипатының маңыздылығынан көрінеді.

Главной редакции Большой Казахской Энциклопедии (с 1981 г.), членом Ученых Советов связанных с вопросами культуры, науки, художественного образования, научно-исследовательской работы, издательской деятельности, членом конкурсных комиссий и других Советов и Совещаний он не перестает работать над новыми произведениями. Творчество остается для него главным.

Готовясь к выставке, посвященной 50-летию Великой Октябрьской социалистической революции, К.Т.-Б.Тельжанов снова возвращается к теме революционной борьбы в Казахстане. На этот раз, выбрав форму триптиха, он уходит от повествовательного решения и ищет лаконичного живописного образа, передающего «атмосферу» событий.

Идея триптиха зародилась в процессе работы над картиной «Искра». В этом произведении художник как бы отвечает на вопрос: с чего началось в Казахстане революционное движение? Ведь не так легко было начать борьбу при кочевом быте, при разбросанности аулов по степи. И ее начинали чаще всего одинокие всадники в огромном крае, лихие джигиты, разнося по весям и долам, по вольной степи от аула к аулу поднимая народ. Рассказывали и пели о тяжелой доле народа, о жестокости и несправедливости властей. Рассказы и песни находили горячий отклик у слушателей, и народ поднимался против своих угнетателей. Благодаря им слова первых агитаторов-большевиков «За лучшую долю» упали уже на подготовленную почву. Грозно забурилась степь, стали собираться вооруженные отряды, загорелись первые искры революции. Вот, вкратце, то содержание, которое легло в основу созданного художником лаконичного образа.

Над вершинами гор сгрудились тучи, но между ними уже показались светлые полосы предрас-

The artist paints and speaks to eternity. Not only people watch and listen to him, but also the world of his paintings: horses and the steppe, colorful flowers, grass and feather grass steppe balbals, red poppies and wormwood, storms and winds, mountains and valleys, the stars and the sea.

As many masters, K.T.-B.Telzhanov repeatedly has been in many overseas trips. A lot of sketches testify not the passive contemplation of artist's life. He shows a big interest in everything unusual, that he had met in the busy streets and squares of the city, in working-class neighborhoods on the bustling bazaars. K.T.-B.Telzhanov eye for social contrasts, with great sympathy watching the lives of ordinary people, workers and newsboys, masons, eastern women, wise old men and full of charm and spontaneity of children. On the streets of big cities, among a motley crowd artist finds motives for his drawings, filled with sympathy for the working people.

In the Eastern countries the painter is attracted not to the comfortable hotels and Europeanized avenues of the big cities, but the working-class neighborhoods and streets, ancient buildings and people - everything where you could find a strong national identity. An artist with a live observation, fluently, but at the same time accurately outlines the specific contours of the monuments, remote prospect streets, reports the overall impression of the crowd on the crowded streets, blinding sunlight, emphasizes the unique flavor of the south.

Small in size drawings made almost contour, light line, with no shading. Their form interpreted succinctly and clearly. Pencil, pen, felt-tip pen in the hands of the artist becomes the means of artistic, beautiful light and perspective and spatial transmission of the surrounding world.

Шындық. «Октябрь» триптихінің
сол жақ бөлімі. 1970
К., м. 165x165

Правда. Левая часть триптиха
«Октябрь». 1970
Х., м. 165x165

Triptych "The
October".: "**The truth**".
1970. 165x165

Қ.Т.-Б.Телжанов шығармашылығының шоқтығы биік туындыларының бірі – «Үйде» (1965) картинасы. Бұл жерде әңгіме суретші шығармашылығы үшін қарапайым картина ретінде ұлттық бояудан алшақ екендігінде емес, бірақ оның мазмұны адам жанының терең психологиялық талдауында ашылады.

Жартылай қараңғы бөлмедегі портреттік плакат фонында ескі гимнастерка мен керзі етік киген еркек өзінің ойларына шомып тұр. Суретші оның еркекке тән күшті мінезін сезінуге мүмкіндік береді. Не бары оның жігерлі жүзді келбеті мен ауыр еңбекке үйреніп кеткен бұлшықтық қолдарына қарасаң болғаны. Картинаның мазмұны образдың психологиялық және беру детальдарының шынайылық тұрғысынан ашылып тұр. Бұл туындыдағы заттардың «сөйлеу тілі» суретшіге өз ойын көрерменге нақтырақ жеткізуге, өмірдің соғыстан кейінгі алғашқы жылдарының жай-күйін сезінуге көмектеседі. Үйіне оралған адам және оның ағаш үйі жай үй емес, ол – оның Туған жері, оның Отаны. Қ.Т.-Б.Телжанов адамның жеке тағдыры арқылы біздің Отанымыздың басынан кешкен қиын да мәнді тарихи дәуірін ашады.

Қ.Т.-Б.Телжанов бұл туындының Ұлы Отан соғысының бар қиындығы басына түсіп, уақыт өте келе қиындықтың бәрі артта қалып, аяқ астынан өмірдің ортасында жүргендей сезінген адаммен болған әңгімеден кейін өмірге келгенін айтады. Ол суретшімен жолығып, қаншама уақыт үйге, туған Отанына оралуды арман еткенін және осы сәттің мәңгілік есінде сақталып қалатынын айтады. Облыстың ең үздік механизаторы болып еңбек етіп жүрген осы адамның портретін салу үшін Қ.Т.-Б.Телжанов колхозға қайтадан келіп, дереу арада бірнеше этюдтер алып қайтады. Алған әсері суып кетпей тұрғанда, тездетіп картина салуға кіріседі.

Ол өзін туған үйінің табалдырығын ұзақ жылдан кейін ғана аттап тұрған адам сияқты елестетті.

светного неба. Над темной, изрытой оврагами долиной поднимается утренний туман. Начинается утро нового дня. Что-то новое начинается и в жизни людей, которые съехались вместе в столь ранний час. Их горсточка – не более десятка, но силуэты фигур, четкие в утреннем холодном свете, выражают решительность, готовность к действию. Первые лучи утреннего солнца освещают национальные одежды, меховые шапки джигитов. Ярким, сразу привлекающим к себе внимание пятном горит еще свернутое пока красное знамя. Это – левая часть триптиха «Начало» (1967), названная «Искра».

В правой части триптиха, получившей название «Поток», уже вся степь ошетичилась, поднялась на борьбу. До самого горизонта она заполнилась стремительно скачущими всадниками. Закатное небо почти сплошь закрыто тяжелыми перистыми облаками, поэтому мы видим только темные силуэты, на расстоянии сливающиеся в общую массу. Напряженный ритм наступательного движения всей группы, вспыхивающие местами яркие искры красных знамен, пыль, поднимаемая мчащимися лошадьми, создают впечатление волнами надвигающейся на зрителя дымящейся лавы.

Центральная часть триптиха – «Запевала», в противоположность панорамно решенному «Потоку», кажется случайно выхваченным из жизни кадром. Большая движущаяся масса домысливается здесь за небольшой частью конного отряда революционных бойцов. Поколенный срез фигур приближает их к зрителю, перед которым проходят различные национальные типы, определяющие «разноплеменный» состав отряда. Смысловым и композиционным центром картины является фигура запевалы, молодого казаха в буденовке, выделенная светлым пятном рубахи. Он едет размеренным шагом, откинувшись в седле. Его поза, освещенное ярким солнцем небо, трепещущее на легком ве-

With all the miniature sheet of paper and fluency lines clear their overall design; naked emotional ideological nerve pattern forces the viewer to tune in to a wave of creative artist.

High professionalism of K. T.-B. Telzhanov based on the constant hard work, polishing his skills. Creativity is a serious work for him that requires self-restraint, focus.

Creativity K. T.-B. Telzhanov appears as a bright distinctive phenomenon of contemporary fine art in Kazakhstan, the fruit of passionate penetration of the author's sense of time. Significant events of today and the history of the state are reflected in his works dedicated to fundamental changes in the historical path of his people, who made a great contribution to the formation and development of the fine arts of Kazakhstan and the Soviet Union.

This entire great art of the artist exhilarates and uplifts people.

At the birth of many of his paintings we sense the view of the artist-innovator, thinker who has the gift to see the phenomena of our time, as it were from a height of time and space, in the philosophical understanding of the past and present. His monumental, epic and poetic works bring good and light for people.

Out of many reviews of his works we would like to show a few of them: the Decree of the Presidium of the Supreme council of the USSR from 16.02.1978, where the honorary title "People's Artist of the USSR" which is assigned to the most outstanding figures of Soviet art.

People's Artist of the USSR, Academician of the USSR Academy of Arts, Ural Tansykbayev: "Kazakh land with its rich history and wonderful today inspires the artist to create epic paintings of the past and present of his homeland. K. T.-B. Telzhanov paintings are mighty beautiful songs of his native

Қ.Т.-Б.Телжанов картинада кейіпкерінің дәл осы сәтін бейнелейді. Бұрыл тартқан басына киген бас киімі, өңі тозған көйлегі, ауыр етігі, еденде жатқан киім салынған қалың дорбасы – образды дұрыс түсіну үшін шешендікпен дәл берілген детальдар. Оның бар қалпы артынан көрініс берген, ашық есіктен көрінген үйдің сұрғылт қабырғасындағы жылы реңк суық күмісті түспен жарық беріп тұр.

Адам өткен өміріндегі таныс адамдарымен, өздері тұрғызған қабырғамен аяқасты кездесіп, өмірінің бәрін бір жерде тоқтап қалғандай күрт кідірді. Бұл өткен шағы көзге ілінбесе де, бір кездері өзі қабырғаға ілген тозығы жеткен ескі плакаттан биіктен қарайтындай. Картинадағы бұл деталь – оның басынан кешкен өмірінен естелік әрі өзі көрмеген жылдардан сыр шертеді.

Таныс бөлмеде жаңа нәрсе де пайда болған: біреудің қолымен жасалған орындық, таза еденге қамқорлықпен төселген кілемше. Онсыз өмір өз кезегімен өткен. Ауыр ойдың сәтінен адамның басы иығынан көтеріліп, кесек жел қаққан жүзіне әжімдер жиілеп ұялайды.

Бізге таныс бөлмеде жаңа дүниелер, мәселен, біреудің қолымен жасалған орындық, таза еденге ерекше қамқорлықпен төселген кілемше пайда болды. Өмір онсыз да өз ағысымен келеді. Күрделі ойдың үстінде болған кезде адамның басы иығына түсіп, жел қаққан жүзіне қалың әжімдер торлай бастайды.

Қ.Т.-Б.Телжанов жасаған образ адамгершілік тұрғысынан өте терең. Суретші өзінің кейіпкеріне жаны ашиды, сонымен бірге уайымға түседі, оның қиындыққа мойымайтын қатал мінезіне қарамастан сенім білдіреді. Картина кейіпкерінің бет-әлпетінің бейнелеуінің өзі өте күрделі: мұнда шаршағандық та, толқу да, өзіндік ар-намыс сезімі де бар. Тіпті, барлық пішіндегі қиындық тудырған сәттің өзінде бұл адамның бес саусағынан өнер тамған еңбекқор қолынан үлкен өмірлік күштің бары сезіледі.

терке красное знамя создают ощущение простора, свободы. Общее настроение как бы дает содержание песне – песне вольного, уверенного в своих силах человека. В молодом бойце воплотилась чистота и цельность людей, начинавших борьбу за лучшую долю. Эта часть триптиха была приобретена Государственной Третьяковской галереей. Левая часть триптиха «Искра» Правительством Казахской ССР была передана временно в дни открытия мемориального музея В.И.Ленина в г. Ульяновск.

По сравнению с «Началом» в триптихе «Октябрь» (1970) К.Т.-Б.Тельжанов заметно укрупнил, упростил и обобщил изображение. Он хотел добиться большей остроты, концентрированной экспрессии, ударности и лаконизма общего впечатления. Триптих насыщен большим диапазоном внутренних переживаний: от спокойного мужественного ожидания, встревоженного обсуждения волнующих известий до бурного ликования, приобретающего значение символа. Эмоциональность цвета в триптихе «Октябрь» органически подчинена идейно-образной задаче. Цветовой доминантой всего триптиха является полыхающая огнем рубашка вестника революции. Открытый, чистый, взятый крупным локальным пятном цвет несет большую символическую нагрузку.

Центральная часть триптиха «Свобода» является предельно концентрированным выражением революционного порыва. По просторам казахской степи мчится на коне всадник в алой рубашке. Он – как птица. Вскинутые вверх руки, радостный крик его оглашает всю степь – «Свобода!»

Показательно на примере многих картин, что художник ищет сильный характер, благородные душевные качества, гармонию внешнего облика и внутреннего мира не в исключительных личностях, а в обычных людях. В этом подлинная народность творчества К.Т.-Б.Тельжанова, ценность и сила его искусства.

Kazakhstan, the great struggle of his people for a bright, bright future - "Sovetskayakultura", the 01.01.1963.

E.F.Belashova People's Artist of the USSR, Academy of Arts, Chairman of the Board of the Union of Artists of the USSR wrote: "All you're doing is very close to me," to the painter K.T.-B.Telzhanov from sculptor E.Belashova, Moscow, December 20, 1958.

N.V.Tomsky, People's Artist of the USSR, Academy of Arts, President of the Academy of Arts of the USSR, Hero of Socialist Labor "To dear, beautiful with soul and creativity, Kanash Telzhanov in memory of the meeting in the workshop. NicholaiTomsky" 12.18.1958.N.V.Tomskymonography "Iskusstvo", Moscow 1953.

Sculptor S.T.Konenkov People's Artist of the USSR, Academy of Arts, Hero of Socialist Labor, presents a catalog dedicated to his 90th anniversary and the 70th anniversary of creative activity with the inscription to the artist "To Telzhanov for a memory. S.Konenkov" Moscow, 1964.

S.V.Gerasimov People's Artist of the USSR Academy of Arts of the USSR, First Secretary of the Union of Artists of the USSR, Lenin Prize in Soviet culture from 12.18.1958, said the following: "K.Telzhanov showed a good painting "KrasnyakonnitsaAmangeldy" at the exhibition and the epic on a plan painting "Na zemlededov," very good and a small, full of charm "Zhamal" - the girl by the fire in the endless spring steppes."

B.V.Veymarn, Doctor of art sciences, Academician of the USSR Academy of Arts in Soviet culture 24.11.1965, in the article "Derzat v avtorstve," says the following: " K.Telzhanov (Kazakhstan)

Бостандық. «Октябрь» триптихінің ортаңғы бөлімі. 1970
К., м. 203x228

Свобода. Центральная часть триптиха «Октябрь». 1970
Х., м. 203x228

“Freedom”. 203x228

Үміт. «Октябрь» триптихінің оң жақ бөлімі. 1970
К., м. 165x165

Надежда. Правая часть триптиха «Октябрь». 1970
Х., м. 165x165

“The hope”. 1970. 165x165

Шабандоздар. 1967
К., м. 150x125

Скачки. 1967
Х., м. 150x125

Races. 1967. 150x125
134

Шопандар. 1962
К., м. 75x150

Чабаны. 1962
Х., м. 75x150

Chabans. (Shepherds)
1962. 75x150

Ашық аспан аясында. 1973
К., м. 128x285

Под чистым небом. 1973
Х., м. 128x285

Under the clean sky. 1973. 128x285
136

Жеңіс! 1975
К., м. 185x185

Победа! 1975
Х., м. 185x185

The Victory!
1975. 185x185

Мұнда негізінен көңіл образдың драмалық тұсын күшейтетін жарық пен көлеңкеге бөлінген. Картина бастан-аяқ адам тағдыры туралы ойға толы. Әрине, бұл өткен мен болашақ туралы ойлауға, еске алып, бір сәт толқуға мәжбүр етеді.

Қ.Т.-Б.Телжановтың шығармашылық мұрасы мен және ғылыми-зерттеу қызметі, мемлекеттік және қоғамдық еңбегі, жас ұрпақты тәрбиелеуге деген талпынысы шынымен де таңқаларлықтай. Қазақ КСР Жоғары Кеңесінің VI-VII шақыруларының болашақ депутаты (1963-1971), Қазақстан ОК КП мүшесі (1966-1971), КСРО Министрлер Кеңесі жанындағы әдебиет және өнер саласының Лениндік сыйлық Комитетінің мүшесі (1964-1970), Қазақ КСР Мәдениет министрлігі коллегиясының мүшесі (1973-1978), Қазақ КСРО Суретшілер одағының төрағасы (1964-1968), КСРО Суретшілеродағы басқармасының II және VI съезінің хатшысы (1964-1986) және көп жылдар бойы Мәскеудегі КСРО Суретшілер одағы басқармасының мүшесі, жиырма жылдан аса Қазақ КСРО Үкіметі жанындағы әдебиет, өнер және сәулет саласы және басқа да көптеген кеңестер бойынша Қазақ КСРО Мемлекеттік сыйлықты тағайындау комиссиясының мүшесі, Қазақстан компартиясының Алматы қалалық комитетінің мүшесі, XXIX және XXX қалалық партия конференцияларының таңдаулысы, Қазақ КСР халық депутаттары Алматы қалалық кеңесінің депутаты (1977-1984), Әлем музейлері халықаралық кеңесінің мүшесі (Мәскеу, 1982 ж), Кеңестік мәдениет қоры құрылтайшылар кеңесінің мүшесі (1986), Үлкен Қазақ энциклопедиясы (1981) бас редакциясының мүшесі. Ал, ол үшін шығармашылық ең алдыңғы орында тұрды.

Қ.Т.-Б.Телжанов Ұлы Қазан төңкерісінің 50 жылдығына арналған көрмеге дайындалу барысында Қазақстандағы революция күресі тақырыбына қайта оралады. Бұл жолы триптих формасын таңдай

Во многих произведениях живописца излюбленными героями являются пожилые женщины, дети, молодежь («Чабань» - 1962, «Подруги» - 1966). Сюжеты этих картин, как обычно, отличаются немногословностью. Однако художник каждый раз находит своеобразное решение. Это всегда сюжетная и композиционная находка, добытая в результате долгих поисков, но производящая впечатление легкой и непосредственной импровизации.

Часто художник обращается к поэтическому образу двух подростков на конях: «Кыз куу» (1966), «Под чистым небом» (1972), «Победа» (1975), «Счастливые» (1977) и др. Во всех работах определяющими становятся жизнерадостность и оптимизм, которые составляют обаяние этих произведений, полных света, ликующей радости, ощущения уверенности и силы.

Тема детства и юности проходит через все творчество К.Т.-Б.Тельжанова. В середине 50-х годов он создает картины «Жамал», «Впервые», «Бабушка и внучка», в 60-е годы – «В солнечном краю», «Кыз куу», в 70-е годы – «Под чистым небом», «Счастливые» и др. Сам художник по этому поводу говорит, что ему хотелось в этих произведениях показать новое поколение, молодую поросль, которой принадле-

жит будущее. Сейчас они живут рядом с нами, но это уже люди будущего, представители новой формации со своим миром чувств, со светлым восприятием жизни. При всей конкретности это образы-ти-

created a charming image of a young Kazakh women in the small-sized painting “Zhamal.” Telzhanov - gifted, delicate and sensitive artist who knows how to succinctly and clearly express his thoughts.”

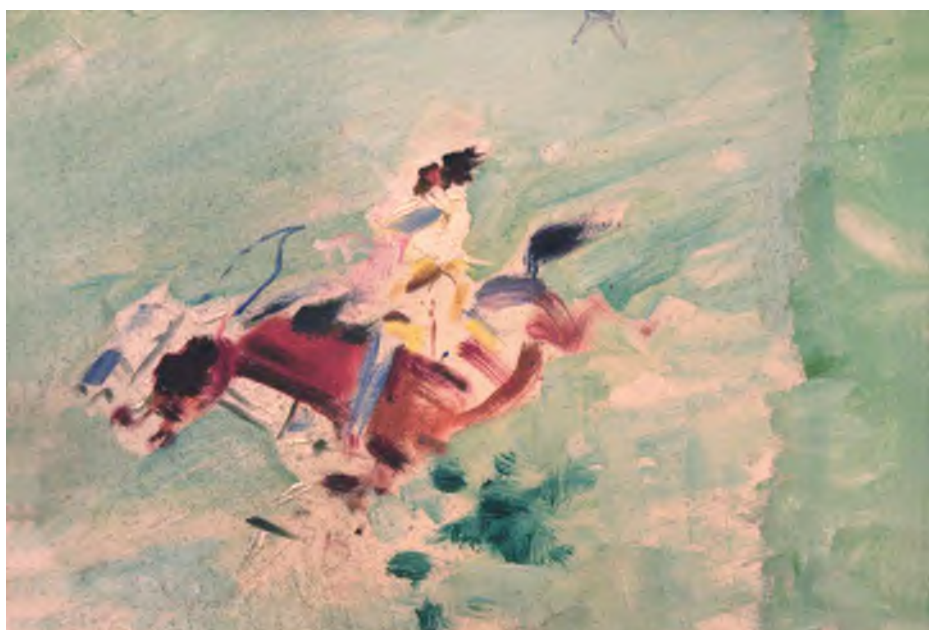
In the literary newspaper of 11.11.1961, the editor of “Iskusstvo” magazine V.Zimenko in the review of the All-Union Art Exhibition of 1961 Lenin Prize winner and prominent artists of the Soviet Union, says about K.T.-B. Telzhanov the following: “As good friends meet at the exhibition of a series of drawings of V.Brorokov

Ер тоқымды аттар. 1970
Қағаз, көмір, түрлі түсті қар.,
31x42

Под седлом. 1970
Б., уг., цв. к., 31x42

Under the Saddle. 1970
Carbon, colored pencils.
31x42.

Ашық аспан аясында. Эскиз. 1972
К., м. 34,5x69,5

Под чистым небом. Эскиз. 1972
К., м. 34,5x69,5

Draft. **Under the clean sky.** 1972
34,5x69,5

«Жастық шақ». Эскиз.
1974. К.,м. 35x50

«Юность». Эскиз. 1974
К.,м. 35x50

Draft. **The Youth.** 1974. 35x50

Бозарал адамдары. Триптихтің сол жақ бөлімі. 1972
К., м. 90x90

Люди Бозарала. Левая часть триптиха. 1972
Х., м. 90x90

Triptych "Buz-Aral People". :Left part of the triptych
(female portrait), 90x90

отырып, ол әу бастағы баяндау шешімінен бір сәт алыстап, оқиғаның жай-күйін жан-жақты беретін нақты кескіндемелік бейне іздейді.

Триптих идеясы «Ұшқын» картинасымен жұмыс кезінде пайда болады. Суретші бұл шығармада «Қазақстандағы революциялық қозғалыс неден басталды?» деген сұраққа жауап беруге тырысады. Шын мәнінде, кең далада шашыраңқы өмір сүрген ауылдардағы көшпелі тұрмыста төңкеріс бастау оңай түскен жоқ. Көбінесе оны байтақ өлкедегі салт аттылар, далада еркін жайғасқан ауылдарды аралап, халықты көтеретін айлакер жігіттер бастайды. Олар биліктің халықты әділетсіз басқарып, қатыгездікке үгіттеуі жайында әңгіме жүргізді. Мұндай үгіт сөздер тыңдаушылар арасында қызу пікірге айналып, халық өзін қанаушыларға қарсы бас көтерді. Олардың арқасында уағыздаушы-большевиктердің «Ең керемет үлес үшін» деген алғашқы сөздері топыраққа сіңіп жатты.

Дала дүбірге толып, қаруланған әскери отрядтар жинала бастады. Сөйтіп, төңкерістің алғашқы ұшқыны лап етті. Міне, суретші сомдаған қарапайым образдың астарында осындай мазмұн жатты.

Таудың биік белесін бұлттар торласа да, оның арасынан жаңа атып келе жатқан аспанның жарық сәулесі көріне бастады. Қараңғы түнектің арғы жағынан таңғы тұман көтеріліп келеді. Жаңа күннің жаңа таңы басталды. Адам өмірінде ерекше бір серпін, жаңа бастама орын алғандай. Олардың бір шөкімі оннан көп емес, бірақ фигуралардың силуэті таңғы салқында нақты көрініп, әрекетке деген дайындықты, сенімділікті көрсетеді. Таңғы күннің алғашқы сәулесі жігіттердің теріден жасалған бас киім мен ұлттық киіміне ерекше көрік бергендей әсер қалдырады.

пы, образы-обобщения – итог раздумий художника о человеке и его нравственной, душевной красоте.

Тема трудовой жизни, новых открытий и дорог звучит в романтически-приподнятом произведении «Люди Боз-Арала» (1972). Художник обращается к такой монументально-значительной, емкой, насыщенной эпической выразительностью форме, как триптих. Он состоит из двух портретных изображений, фланкирующих жанровую сцену. Центральная часть является развитием на новом пластическом и эмоционально-духовном уровне темы труда, любви, естественной и здоровой жизни человека в окружающей природной среде, а боковые части – портреты-типы, суммирующие в себе национальные, возрастные и социальные черты. Эмоциональной кульминацией в развитии темы является центральная часть триптиха. На нее приходится основной живописный акцент. Она выделена форматом, более интенсивным колоритом с напряженным акцентом красного пятна в центре. Острота композиционного решения, организация пространства, ритмическая выразительность, сложная разработка цвета придают полотну романтическую приподнятость и экспрессию. Произведение наполнено восторгом утверждения красоты человека, свободного и дерзающего.

Левая часть триптиха – образ матери, исполненный значительности и монументальности. Портрет написан с натуры, он остро индивидуален и в то же время обобщен до той степени, которая позволяет воспринимать его как собирательный, глубоко типизированный образ многих казахских матерей, перенесших трагедию тяжелых испытаний, невозвратимых утрат, но сохранивших в себе доброту и просветленность. Это раскрывается не только в психологически емком выражении лица, но также и при помощи особого фона.

in series that “Eto ne doljnopovtoritsya,” triptych “Communists” by G.Korzhev, the picture A. and S.Tkachevys’ “Mezhduboyami,” “Pervaya Komsomolskaya yacheikanasele,” by V.Chekanyuk, “In a collective farm,” by A.Nasedkin, “Na zemledeedov” by K.Telzhanov, landscape paintings of Gerasimov, U.Tansykbaev, graphics of B. Tsigal, V.Yurkunas, L.Golovnitsky. These works are pleased and concerned about the depth of understanding of life, the power of imaginative vision. “

From the report on the session XXXIX Lenin order of Academy of Arts of the USSR Chief Scientific Secretary P.M.Sysoeva 25-27.10.1983.:

“In order to become an eternal work of art, in this work requires a deep storyline developed by the foundation to the idea, the content acquired semantic psychological relationship to the imagery, the works of waking in the viewer deep thoughts and feelings so that it differed high artistic skill. We all remember the masters of the Soviet themed paintings and portraits, many of whose works have become classic examples of Soviet art. This tradition continues with the success of the Academy members Kukryniksy, G.Korzhev, V.Oreshnikov, L.Nalbandyan, B.Moiseenko, T. Yablonska, A.Mylnikov, A. and S. Tkachevs, Yu.Nepintsev, F.Reshetnikov, S. Grigoriev, U.Dzhaparidze, B.Ugarov, TairSalakhov, Yu.Kugach, G.Handzhyan, N.Zarin, D.Mochalsky, M.Bozhy, M.Abdullayev, Osipov, Ya.Zhilinsky, T.Gaponenko, O.Zardaryan, Ivanov, N.Klychev, M.Savitsky, M.Samsonov, V.Sidorov, A.Lopuhov, Ya.Sveshnikov, V.Tsiplakov, V.Shatalin, H.Yakupov, A.Levitin, K. Telzhanov, P.Fomin, G.Totibadze, R.Ahmedov, B.Zaytsev, G.Melihov, V.Zagonek.

The party, people highly appreciate the work of the artist, architect, art critic, says the true crea-

Бозарал адамдары. Триптихтің ортаңғы бөлімі. 1972
К., м. 175x150

Люди Бозарала. Центральная часть триптиха. 1972
Х., м. 175x150

Triptych "Boz-Aral People". :Central part of the triptych.
1972. 175x150

Бозарал адамдары. Триптихтің оң жақ
бөлімі. 1972. К., м. 90x90

Люди Бозарала. Правая часть
триптиха. 1972. Х., м. 90x90

Triptych "Boz-Aral People". :Right part
of the triptych (male portrait), 90x90

Композитор С.Мұхаметжановтың портреті. 1971
К., м. 90x90

Портрет композитора С.Мухамеджанова. 1971
Х., м. 90x90

Portrait of composer S.Mukhamejanov. 1971. 90x90

Ә дегеннен адамның көңілін өзіне аударатын нәрсе – қызыл тудың жанып, желбіреп тұруы. Бұл туралы «Бастау» (1967), триптихтің «Ұшқын» аталған сол бөлімінде. «Ағын» атауын алған триптихтің оң бөлімінде бүкіл дала оянып, күрес үшін бас көтергені айтылады. Бұл шексіз көкжиектің тұңғиығына дейін шауып келе жатқан аттылардың ұмтылысын толықтырып тұрғандай.

Аспанды түгел дерлік ауыр шарбы бұлт қаптаған, сол себепті аулақта жалпы көпшілікпен астасқан күңгірт сұлбалар ғана көрінеді. Бір топтың бір мезеттегі басқыншылық қимылының үрейлі ырғағы, қызыл байрақтың әр тұстан жарқылдаған көз қарықтырар ұшқыны, шауып келе жатқан ат тұяғынан көтерілген қою шаң көрерменге қарай лек-легімен жылжып келе жатқан жанартаудың отты көшкініндей елестейді.

Триптихтің ортаңғы бөлімі — «Ән бастаушы» тура бір ауқымды алынған «Ағынға» кереғар күйінде өмірдің бір мезетінен кездейсоқ іліп алынғандай. Мұндағы қозғалыс үстіндегі қарақұрым адам революциялық жауынгерлер атты жасағының шағын бөлігі болып көрінеді. Сұлбалардың тізеден бітуі оларды көз алдынан жасақтың «әртәйпалық» құрамын айшықтайтын әр алуан ұлттық типтерді өткізіп жатқан көрерменге жақындатады. Суреттің мағыналық және композициялық өзегі ән бастаушының, жейдесіндегі ашық түсті дақ арқылы айшықталған буденовкадағы жас қазақтың тұлғасы болып табылады. Ол ер үстінде шалқая отырып байыпты жүріспен келе жатыр. Оның отырған кейпі, Күні жайнаған ашық аспан, самал жел желбіреткен қызыл байрақ кеңшілікті, бостандықты сезіндіреді. Жалпы көңіл күй әнге, ерікті, өз күшіне сенімді адамның әніне мағына беріп тұрғандай. Жас жауынгердің бойында жарқын болашақ үшін күрес бастаған елдің жан тазалығы мен біртұтастығы тұнып тұр. Триптихтің осы бөлігін Мемлекеттік Третьяков галереясы иеленді.

В правой части триптиха – образ рыбака. В рядовом труженике художник разглядел то, что наиболее полно и выразительно раскрывает большие, значительные грани характера нашего современника. К.Т.-Б.Тельжанов обобщает, синтезирует, но не отчуждается от модели. Он находит ту меру конкретного и общего, которая дает возможность с наибольшей полнотой воплотить свой замысел. В данном случае подчеркнута действенность, активность человека, которая проявляется не только в его внешнем облике, но и в динамической внутренней структуре образа.

Все три части связаны единым пейзажным фоном, достигающим огромного эмоционального звучания. Написанный обобщенно, без деталей и подробностей, пейзаж настолько активен, что выступает в общей архитектонике произведений, пожалуй, на равных с изображенными на полотнах людьми.

Картины триптиха «Люди Боз-Арала», посвященные жизни рыбаков Арала, проникнуты высокими гуманистическими идеалами к судьбам молодежи, заинтересованностью в делах молодого поколения. Картина очень современная, посвящена юным, их целеустремленности в будущее.

Тонкая цветовая гамма, выдержанная в единой серебристо-голубой тональности, созвучна общему состоянию природы и людей. Фактурность, порывистость и стремительность живописной кладки, тонкость сложных цветовых нюансов подчеркивают динамику произведения.

В триптихе «Люди Боз-Арала» пластически выражаются думы художника о смене поколений, о неразрывных узах между прошлым и современностью, о красоте и силе молодости, о радости труда, о человеческом счастье.

К.Т.-Б.Тельжанов довольно редко обращается к жанру портрета, но и в этих немногочисленных

tive achievement. This is illustrated by the members of our Academy. During the reporting period, the title of People's Artist of the USSR was awarded the T. Yablonskaya, M.Savitsky, G.Korzhev, A.Mochalsky, B.Ugarov, L.Brodskaya, K.Telzhanov, R.Ahmedov, H.Yakupov, A. and C. Tkachevs, O.Vereysky.”

The published materials are not only the memories of researchers, but also living witnesses of the past, this is their value.

К.Т.-Б.Тельжанов chose the path of narrative paintings, did not exist in pre-revolutionary Kazakhstan.

The possession of the gift of the composer and compositional thinking, a new vision of the author of the World, the penetration into the essence of time and age, and calls from the creator creates a fundamentally new approach to the method of feeding to experience realistic art. The problems of today, exciting contemporary artist get the image concretely universal sound.

Paintings by K.Т.-Б.Тельжанов are the soul of the people. The people born on this Earth. From the depths of centuries, this nation appears before the world in its entire pristine environment. That is why the works of the author understood, clear, close to the hearts of the audience, which comes from a fascinating aura of light, the sublime beauty of the inner world of images, its unity with the world. Converts images into the hearts and souls of people in the world of man - our contemporaries.

This is the power appeal of the artist's paintings, a citizen, and a man of the world.

Халық игілігі үшін. 1960. К.,м. 172x245

На благо народа. 1960. Х.,м. 172x245

For the benefit of the People. 1960. 172x245.

«Ұшқын» деп аталатын триптихтің сол жақ бөлігін Қазақ КСР Үкіметі В.И.Лениннің мемориалдық мұражайының ашылу күндеріне орай уақытша Ульяновск қаласына жіберген болатын.

«Октябрь» триптихіндегі (1970) «Бастаумен» салыстырғанда К.Т.-Б.Тельжанов кескіндемені айтарлықтай ірілендірген, оңайлатқан және біріктірген. Ол суреттің негізгі әсерін анағұрлым айшықтылыққа, байыттылған экспрессияға, екпінділікке және жинақылыққа жеткізуді ойлады. Триптих кең диапазондағы ішкі қобалжуларға тұнып тұр: байсалды түрде қаһармандықпен болар істі күтуден және жанға қобалжу салатын хабарды алаң көңілмен талқылаудан бастап символ мағынасын иеленген ерекше шаттануға дейін. «Октябрь» триптихіндегі түстің әсерлілігі идеялы-образдық мақсатқа органикалық түрде бағындырылған. Революция хабаршысының отқа оранып лапылдаған жейдесі тұтас триптихтің негізгі түсі қызметін атқарып тұр. Ашық, таза, ірі локалды дақпен қойылған түс үлкен символикалық жүк арқалап тұр.

«Бостандық» триптихінің ортаңғы бөлігі революциялық қарқынның барынша шоғырланған көрінісін білдіреді. Қазақ даласының кең-байтақ төсінде алқызыл жейделі салт атты жүйткіп барады. Тура бір құс секілді. Екі қолын аспанға көтеріп сүйіншілеген шаттыққа толы айғайы «Бостандық» деп даланы дүр сілкіндіруде.

Көптеген суреттерінен байқауға болады, суретші ерекше тұлғалардан емес, қарапайым адамдардан мықты мінез, бекзада қасиеттер, сыртқы түр-сипаты мен ішкі дүниесінің үйлесімділігін іздейді. Тельжанов шығармашылығының халықтығы, құндылығы мен мықтылығы да осында.

Туындысының көбінде суретшінің сүйікті кейіпкері егде әйел, бала, жастар болып келеді («Шопандар» - 1962, «Құрбылар» - 1966). Осы суреттердің арқауы әдеттегідей азсөзділігімен ерекшеленеді.

случаях он стремится выявить индивидуальность психологии изображенного человека. Достаточно вспомнить портрет композитора С.Мухамеджанова (1971), в котором художник дал почувствовать активное начало, волевой напор, жажду действий. Колористическое решение портрета сведено к минимальному количеству цветов и к максимальной их интенсивности. Контраст локальных насыщенных пятен является основой живописного образа произведения. Тема творчества реализуется в бурном темпераменте пастозных мазков, в стремительности ритма линий и напряженности психологической характеристики. Благодаря обобщению небольшое по размерам полотно выглядит значительным и монументальным.

Полотна К.Т.-Б.Тельжанова всегда оставляют простор для воображения, их отличают совершенно неповторимая атмосфера, своеобразное ритмическое построение, особая манера письма и объемно-пространственные решения, когда заострена, но вместе с тем не нарушена форма, сохраняющая определенность и жизненную убедительность. Сплавы и напластования угловатых и стремительных, насыщенно-напряженных и интенсивно-звонких мазков, которые одновременно прочно лепят форму и взрывают ее статику, рождают ощущение гармонии и подвижности, устойчивости и динамики.

История в живописи К.Т.-Б.Тельжанова спроецирована на современность, она неразрывно связана с раздумьями о днях минувших и о дне сегодняшнем. Воссоздавая героическую историю Казахстана, мастер в художественных образах раскрывает идеи и свершения Октября, претворяющиеся в судьбе народа, в духовном мире современников.

All of his creative career - a hymn to man, illuminated by the spirit of optimism and generosity for the benefit of the people and the happiness of man on earth.

And now, for many years, his creativity, research and teaching, the State and social activities are an example of high spirituality, professional skill, true patriotism and make a significant contribution to the development of national consciousness, much needed in the formation of a resurgent Statehood of the Republic of Kazakhstan. And yet, already well-known artist, statesman and public figure, he continues to fight for his father.

“In the hour of trial or pleasure I would like to bow to ashes of my mother and father, but it doesn’t exist, apparently, this is my destiny - says Kanaphia Temir-Bulatovich.” More than fifty years, I was looking for the truth about my father, referring to the leadership of the Soviet Union.” Here is an excerpt from the last statement in the PDA under the Central Committee of the CPSU from 11.09.1989, addressed to Pugo B.K.: “... Today, when the party returned to the truth posthumously millions of names of the victims on false charges, I strongly protest and I cannot agree with the conclusion of the Alma-Ata CRC Committee, from which a cold indifference blows. After this inquiry they once again sent me back to the days of the “son of the people’s enemy.” And I thought it didn’t exist, that it is so far away and forgotten, a nightmare.

While addressing with this letter to the CPC Central Committee and want to ask a question: When will these crimes stop, and will they be ever stopped – it is unspirituality, disfiguring the soul and the best emotional outbursts of sons and daughters, the so-called founding fathers of children of criminals, sons and daughters of many broken sacrificed, died of hard labor children?

Халық игілігі үшін. Эскиз
1960. к., м. 49x70

На благо народа. Эскиз
1960. к., м. 49x70

For the benefit of the People. Draft
1960. 49x70.

Пейзаж. 1955
К., м. 24x34,5

Пейзаж. 1955
Х., м. 24x34,5

Landscape. 1955.
24x34.5

Дей тұрғанмен, суретші барлық жағдайда да өзіндік шешімін табады. Ол ұзақ ізденістің нәтижесінде табылған сюжеттік және композициялық олжа, бірақ солай бола тұра жеңіл әрі тікелей импровизация әсерін береді.

Суретші атқа мінген қос жасөспірімнің поэтикалық бейнесін жиі сомдайды: «Қыз қуу» (1966), «Ашық аспан астында» (1972), «Жеңіс» (1975), «Бақыттылар» (1977) және басқалары. Жарық шашып, шат-шадыман қуаныш, сенімділік пен мықтылықты сездіріп, барлық туындыларының әрін кіргізіп тұрған өзегі – ақжарқындылық пен оптимизм.

Балалық пен жастық шақ тақырыбы Телжанов шығармашылығының өзегіне айналған. 50-інші жылдардың ортасында ол «Жамал», «Алғаш рет», «Әжесі мен немересі», 60-ыншы жылдары «Шуақты өлкеде», «Қыз қуу», 70-інші жылдары «Ашық аспан астында», «Бақыттылар» және басқа туындыларын салды. Бұл тұрасында суретшінің өзі ел болашағы – жаңа ұрпақты, жас жеткіншектерді көрсеткісі келгенін айтады. Қазір олар жанымызда жүргенменен, бәрі бір олар өзіндік сана-сезім әлемі бар, өмірді көгілдір көруші болашақтың адамдары, жаңа формацияның өкілдері. Топшылай келгенде, бұл бейне-типтер, жиынтық бейнелер – адам туралы, оның рухани сұлулығы туралы суретші толғаныстарының түйіні.

Романтикаға бой алдырған «Боз-Арал тұрғындары» (1972) шығармасында еңбекке толы өмір, жаңа табыстар мен жолдар тақырыбы көтерілген. Суретші мүсіндік мәні бар, кең, эпикалық айқындыққа қаныққан триптих секілді формаға жүгінеді. Ол жанрлық сахнаны әрлендіретін екі портреттік кескіндемеден тұрады. Ортаңғы бөлігінде адамның қоршаған ортадағы еңбек, махаббат, табиғи және салауатты өмірі тақырыбы жаңа пластикалық және эмоциялық рухани деңгейде дамытылған, ал жаңа бөліктері – өзіне ұлттық, жастық және әлеуметтік ерекшеліктері жинақтаған портрет-типтер.

Событийность не играет в произведениях К.Т.-Б.Тельжанова ведущей роли. Художника занимает не столько событие, сколько сложные внутренние связи, заложенные в его истоках. Отсюда и обобщенность форм, рождающая образы-символы.

Для своих исторических картин К.Т.-Б.Тельжанов стремится найти форму, способную нести огромную смысловую нагрузку, до предела сконцентрировать мысль, усилить выразительные средства. Обращение к триптиху дает возможность укрупнить планы изображаемых событий, дать их наиболее емко и масштабно.

Одно из значительных произведений К.Т.-Б.Тельжанова – «На казахстанской целине» (1977-1978) – было написано к 25-летию освоения целинных земель. Это произведение зрелого мастера, умеющего поставить сложную задачу и решить ее масштабно и убедительно.

Сюжет картины очень прост, но за этой простотой скрывается большая и глубокая мысль. Художественный образ произведения исполнен силы и особой значительности.

Работая над историческими полотнами К.Т.-Б.Тельжанов все время возвращается к жанровым сюжетам небольших картин, овеянных духом гуманизма и добра, в них вложены мысли, несущие большие человеческие чувства.

К.Т.-Б.Тельжанов – мастер тематической картины. Другие жанры, представленные в его творчестве, составляют интересную параллель этому основному направлению его живописи. Он редко обращается к чистому пейзажу. В большей части это работы этюдного характера. Работая над конкретными пейзажами («Озеро Сенеж», «Подмосковье»), художник не стремится запечатлеть

We must remember them in the name of humanity and humanism. We also need to see the orphans are not broken, not bent, who gave themselves and their best of abilities and aspirations for Soviet society, the socialist cause, children, grandparents, and already rather old women, not that many at present.

Therefore, indifference and lack of spirituality, wingless thinking that I faced in the letter-inquiry I do not accept, I cannot take this insult and get away with this stigma to another world, although life at sunset, and it's not that long. I cannot accept it and accept this conclusion of injustice in the face future generation.

After our time there will come a new breed - a young, unknown. I cannot afford to let this lie poison decomposed and poisoned their minds.

They should not be ashamed of their grandparents and great-grandparents, for their Unfinished Song, undisclosed talent for living or unfairly taken from them life. Let them breathe deeply, which our generation could not do ...”

From this passage, of the statement in the CPC under Central Committee in which mental stress and complicated fracture of the order of life and work of the “son of people’s enemy,” a boy of 14 years old left to himself.

К.Т.-Б.Телжанов - the defender of the honor and dignity of students, he and a fighter for truth and justice, proven hard school of life, it is where the bold and courageous punch its way. Few know that К.Т.-Б.Телжанов in those days in December 1986 did not sign the letter “Nam gorko” / “VechernyayaAlma-Ata”, 20.12.1986 of Department of Culture of Kazakhstan Communist Party, a defamation of the Kazakh youth, which grew later into charge of nationalism in the whole nation. By the way, in the December

Қазақстан тыңында. 1977-1978
К., м. 180x214

На казахстанской целине. 1977-1978
Х., м. 180x214

On Kazakhstan's virgin lands. 1977-1978. 180x214

Сенеж көлі. 1955
К., м. 35x50

Озеро Сенеж. 1955
К., м. 35x50

“Senezh” Sea. 1955. 35x50
152

эффектные состояния природы, а выявляет устойчивый характер пейзажного мотива. Даже небольшой этюд живописцу удастся наполнить мощным дыханием безграничных просторов. Художник ищет созвучия в природе своему настроению («Пейзаж» 1961). Он всецело отдается своему чувству. В таких пейзажах в полной мере ощущаются напористый темперамент мастера. Это сказывается и в экспрессивном способе наложения красок.

В его исторической и жанровой живописи пейзаж играет роль активной среды. Именно природа определяет эмоциональный строй произведения, его тембр, его основную мелодию.

В пейзажах лирических картин К.Т.-Б.Тельжанова всегда видно стремление выразить широкое понятие Родины. Средства цветовой, пластической, линейно-ритмической организации в произведе-

events not only Kazakh youth acted. It will not go away in people’s memory and will not be erased generations of Kazakhstanis’ bloody victims of genocide of all time, which killed the hopes of young people and tears of fathers and mothers.

These thousand nameless heroes, legendary fighters for the people’s happiness, high Kazakh intellectuals who believed in a happy new world, our state and country. Great patriots, sons of the Great Steppe. Legendary names. Heroes of the past era.

They are always before our eyes as a holy memory to the generations an example of willpower, resilience, courage and heroism, the glorious sons of Humanity.

In this glorious galaxy of eminent personalities of the revolutionary national liberation movement in Kazakhstan, State and community leaders, active builders of a new world of culture, science, education and awareness, a well-deserved place belongs to Telzhanov Temir-Bulat Muhamedzhanovich - father of Kanaphia Temir-Bulatovich, an outstanding statesman and public figure .

K.T.-B.Telzhanov’s father posthumously exonerated for lack of evidence by a military tribunal of the Leningrad Military District of 28/05/1958 and restored to the ranks of the Communist Party since 1919 posthumously resolution of the Bureau of the Central Committee of the Communist Party of Kazakhstan from 12.12.1989.

The truth was triumphed.

Temir-Bulat Muhamedzhanovich’ son met the expectations of his father, he became a son of his native land, making a great contribution to the formation and development of the fine arts of Kazakhstan and the

дении направлены на эпическое истолкование жизни природы.

Большую образную нагрузку несет пейзаж и в картинах героического плана, трактуемый как динамическая стихия, полная волнующих предчувствий («Поток», «Вестник»). Значительное внимание всегда уделяется изображению неба, расцвеченного розовыми отсветами. Живой и многоплановый образ природы оттеняет глубину и масштабность мыслей, заложенных в произведениях.

Художник пишет и говорит с Вечностью. Его смотрят и слушают не только люди, но и мир его картин: кони и степи, яркие цветы, ковыльные травы и степные балбалы, красные маки и полынь, бури и ветра, горы и долины, звезды и моря.

Как многие мастера, К.Т.-Б.Тельжанов неоднократно бывает во многих зарубежных поездках.

Soviet Union.

Creative work path of the bright creative personality of K.T.-B. Telzhanov passes, as mentioned above together among the prominent artists of the Soviet Union and of national culture.

Centuries will pass and the times will change and in the memory of the future generations of the past, seniors who opened their way to events and bunches of ideas, of a bygone era, looking ahead will remain a works of art.

His high art of the philosopher and thinker illuminates the bright light and good light way to the native people of high spirituality and illumination to the heights of human happiness tomorrow and the future.

Since 1945 he has participated in many international, All-Union, Republican art exhibitions - the Soviet Union, Hungary, Czechoslovakia, Poland, Romania, Yugoslavia, Italy, Finland, Norway, Belgium, China, Japan, Bulgaria, India, Ceylon, Afghanistan, Burma, Mongolia, Canada, Sweden, Denmark, Mexico, Germany, Greece, France, United States, Cuba, Morocco, Egypt, Cyprus, Turkey, Yemen, England and of other countries of the world.

As a result of international recognition of the artist, his creative, state, public activity was in the development of a multi-ethnic art of the Soviet Union, the construction of which he takes an active part in II-VI 1964-1986, more than 20 years in the leadership of the Union Artists, for many years a member of the Management Board and the Secretary of the Union of Artists of the USSR. As Chairman of the Union of Artists of Kazakhstan (1964-1968 years), member of the Supreme council of the Kazakh SSR VI-VII convocation (1963-1971 years), member of the Central Committee of the

Пейзаж. 1951
Х., м. 28x36

Пейзаж. 1951
Х., м. 28x36

Landscape. 1951. 28x36

Сұқбат. Эскиз. 1961
К., м. 150x325

Беседа. Эскиз. 1961
Х., м. 150x325

Conversation. Draft. 1961. 150x325

*Қарлы шыңдар аясында
У снежных вершин
On snowy tops*

Хабаршы. 1970
К.,м. 99x29

Вестник. 1970
Х.,м. 99x29

The Messenger. 1970.
99x290

Естелік. Йемен. 1961
К., м. 37x50

Воспоминание. Йемен.
1961. Х., м. 37x50

Memory. Yemen. 1961.
37x50

1576.
Оңтүстік күнінің астында
1962. К., м. 35x50

с.157
Под южным солнцем.
Казахстан. 1962
К., м. 35x50

р.157
Under Southern Sun. 1962
35x50

Тақырыпты дамытудағы эмоциялық шарықтау шегі қызметін триптихтің ортаңғы бөлігі атқарып тұр. Негізгі суретшілік күш осы бөлікке жұмсалған. Ол форматпен, ортадағы қызыл дақпен мәні күшейтіліп, әлдеқайда жіті колоритпен ерекшеленген. Композициялық шешім өткірлігі, кеңістікті ұйымдастыру, ырғақтық айқындылығы, күрделі түстер үйлесімі суретке романтикалық шатшадымандық пен экспрессия беріп тұр. Туынды дербес те батыл адами сұлулыққа тәнті болуға, сүйсінуге толы.

Множество зарисовок, путевых набросков свидетельствуют не о пассивном созерцании окружающей художника жизни. Он проявляет повышенный интерес ко всему необычному, что встречал на оживленных улицах и площадях городов, в рабочих кварта-

лах, на шумных восточных базарах. К.Т.-Б.Тельжанов подмечает социальные контрасты, с большим сочувствием наблюдает жизнь простых людей, рабочих и разносчиков газет, каменотесов, восточных женщин, мудрых стариков и полных обаяния и непосредственности детей. На улицах больших городов, среди пестрой толпы художник находит мотивы для своих рисунков, наполненных симпатией к трудовому народу.

В странах Востока живописца привлекали не комфортабельные отели и европеизированные проспекты огромных городов, а улицы рабочих кварталов, старинная архитектура и люди – все, в чем можно было найти ярко выраженное национальное своеобразие. Художник с живой наблюдательностью, бегло, но вместе с тем точно намечает характерные контуры памятников, уходящие вдаль перспективы улиц, передает общее впечатление толпы на люд-

Communist Party of Kazakhstan (1966-1971 years), he opens the regional branch of the Union of Artists of Kazakhstan and the Art Fund by individual creative workshops for artists and apartments in Karaganda and Tselinograd. For the first time in the history of Kazakhstan ignites centers of artistic culture in the Republic.

The artist with gratitude remembers contemporaries associated with the solution of the creation of living conditions for creative artists. Opening of branches of the Union of artists in the fields of Kazakhstan, the construction of the State Museum of Fine Arts of the Kazakh SSR, in Alma-Ata, the training of creative personnel, the opening of ASTAI Institute in Alma-Ata, the promotion of artists around the countries of the World, etc., always with attention and interest of the State to address these issues.

“In the reception house of the Communist Party of Kazakhstan in Almaty,” - says the artist, “a meeting of artists with Leonid Brezhnev, then I secretary of the Communist Party of Kazakhstan.” K.T.-B. Telzhanov participated and took the floor, touching the absence of conditions for young artists. L.I. Brezhnev immediately turning D.A. Kunaev sitting next to him, then Chairman of the Council of Ministers of the Kazakh SSR, said: “Dimash Akhmedovich, how can we help the young talents?”. “Certainly we’ll help, Leonid Ilyich” - and they realized their words.

“D.A. Kunaev, a member of the Political Bureau of the Central Committee of the CPSU, the 1st Secretary of the Communist Party of Kazakhstan, for the tremendous help in building the State Art Museum of Kazakh SSR in record time, where I worked from the foundation and opening - Today one of the

Триптихтің сол жақ бөлігі – мағыналы да мүсінді ананың бейнесі. Суретшын бейнеден алынған, өте ерекше бола тұра соншалықты жалпыланған, оны тағдыр тауқыметін шеккен, орны толмас қаза көрген, бірақ сонда да жүрегінен мейірбандығы мен шарапат сәулесін өшірмеген қазақ аналарының жиынтық, мейлінше типтелген бейнесі дерсің. Бұл нәрсе суреттегі бейненің жүзіндегі психологиялық кескіндерден ғана емес, айрықша фон арқылы да ашылған.

Триптихтің оң бөлігінде – балықшының бейнесі. Қарапайым еңбек адамынан суретші замандасымыздың адамдық болмысындағы үлкен, ғаламат көкжиектерді анағұрлым толығырақ және айқынырақ ашатын дүниені тапқан. Қ.Т.-Б.Телжанов жалпылайды, синтездейді, бірақ үлгіден бөлектемейді. Ол нақты мен жалпының сондай бір өлшемін тапқан, сол өлшем өз ойын әлдеқайда толық жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Бұл еңбекте адамның сыртқы көрінісінен ғана емес, кескіннің динамикалық ішкі құрылымынан да білінетін әрекетін, белсенділігін көрсеткісі келген.

Үш бөліктің үшеуін де зор тебіреніске бөлеуші бір ортақ пейзажды фон біріктірген. Жалпылай, деталь-қосымшаларсыз салынған пейзаждың белсенділігі сондай, туындының жалпы архитектурникасында алға шығып, суретте бейнеленген адамдармен тең дәрежеде көз тартады.

ных улицах, слепящего солнечного света, подчеркивает своеобразный колорит юга.

Небольшие по размерам рисунки выполнены почти контурно, легкой линией, без тушевки. Форма в них трактована лаконично и емко. Карандаш, перо, фломастер в руках художника становятся средствами живописной, световоздушной и перспективно-пространственной передачи окружающего Мира.

При всей миниатюрности бумажного листа и беглости линий ясен их общий замысел, обнаженный эмоционально-идейный нерв рисунка заставляет зрителя настроиться на творческую волну художника.

Высокий профессионализм К.Т.-Б.Тельжанова основан на постоянной упорной работе, оттачивании своего мастерства. Творчество для него серьезный труд, требующий самоограничения, твердой целенаправленности.

Творчество К.Т.-Б.Тельжанова предстает ярким самобытным явлением современного изобразительного искусства Казахстана, плодом страстного проникновения автора в смысл времени. Значительные события сегодняшнего дня и история государства находят отражение в его произведениях, посвященных коренным преобразованиям на историческом пути народа художника, внесшего огромный вклад в становление и развитие изобразительного искусства Казахстана и Советского Союза.

best Museums of the World; also E.F.Belashov, Chairman of the USSR Union with a constant accompaniment of the referent on Central Asia and Kazakhstan, M.N.Guseva (Hlyminskaya), a passionate patriot of Central Asian and Kazakhstan artists, who sensitively patronized us rejoice in each of our success; P.N.Demicheva, secretary of the Central Committee of the CPSU, V.F.Shauro, Head. Dep. of the Central Committee of the Communist Party; E.A.Furtsev, Minister of Culture of the USSR for their great attention to the rise of the national culture and arts of Kazakhstan.”

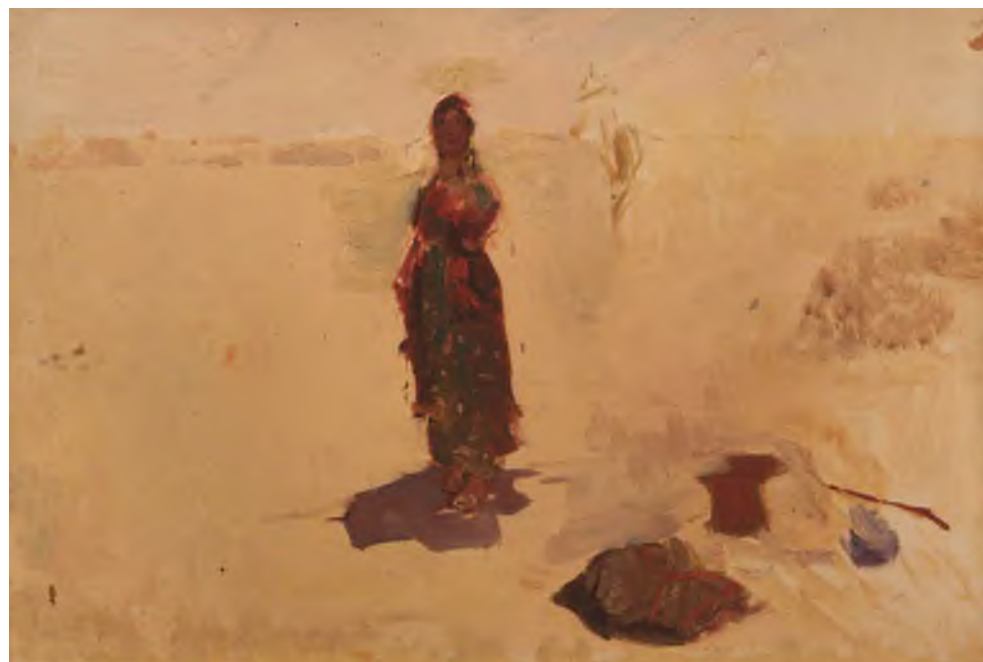
К.Т.-В.Телжанов is a great patriot of his people. He is concerned about the present state of spiritual heritage of its people and its future. As the first director-founder and builder of the State Museum of Fine Arts of the Kazakh SSR (1973-1987 years) he makes a lot of effort and energy

Этюд. Үнді мұхитында.
1961. К., м. 22x34

Этюд. У индийского океана.
1961. К., м. 22x34

Sketch "The Indian Ocean".
1961. 22x34

Жайлауда. 1985
К., м. 100x120

На джайляу. 1985
Х., м. 100x120

On Zhailyau. 1985. 100x120
158

Алакөлде. 1975
К., м. 40x69,5

На Алаколе. 1975
К., м. 40x69,5

Алакол. 1975. 40x69, 5

Алтынай. 1965
К., м. 50x70

Алтынай. 1965
К., м. 50x70

Altynay. 1965
50x70

Атаусыз.
К., м. 50x70

Без названия.
Х., м. 50x70

Untitled. 50x70

«Балалар». Этюд.
К.м., 1973

Этюд «Дети».
К.м., 1973

Children. Sketch
1973

«Қорған». Этюд. 1974
К.,м. 25x35

Этюд «У кургана». 1974
К.,м. 25x35

Sketch "Near the kurgan".
1974. 25x35

Пейзаж. 1970
К.,м. 25x35

Пейзаж. 1970
К.,м. 25x35

Landscape. 1970
25x35

Арайлы таң. 1973
К.,м. 25x35

**Этюд «Светлое
утро».** 1973
К.,м. 25x35

Light morning. 1973
25x35

**Амангелді Торғай
алдында.**
1962. К., м. 35x48

**Амангельды перед
Тургаем.**
1962. К., м. 35x48

**Amangeldy in front of
Turgai.**
1962. 35x48.

Тауда. 2003
Х., м. 80x100

В горах. 2003
Х., м. 80x100

On the mountains.
2003. 80x100

1646.
Триптихтың ортыңғы бөлігі.
К.,м. 120x120

с.164
Центральная часть триптиха.
Х.,м. 163x221

р.164
Central part of the triptych. 163x221

Триптихтың сол жақ бөлігі.
К.,м. 120x120

Левая часть триптиха.
Х.,м. 120x120

Left sight of the triptych. 120x120

Триптихтың оң жақ бөлігі.
К.,м. 120x120

Правая часть триптиха.
Х.,м. 120x120

The first part of the triptych. 120x120

Атаусыз. К.,м. 36x35

Без названия. Х.,м. 36x35

Untitled. 36x35

Қызыл тудың астында.

Эскиз. 1960. К.,м. 35x50

Под красным знаменем. Эскиз.

1960. К.,м. 35x50

Draft. **Under the Red Flag.**

1960. 35x50

Дала көкпары. К.,м. 25x35

Кокпар в степи. К.,м. 25x35

Kokpar in the Steppe. 1964. 25x35

«Жеңіс» картинасына эскиз.

1967. К.,м. 35x50

Эскиз к картине «Победа». 1967

К.,м. 35x50

Draft of the painting "Victory." 1975

35x50

Бақташы. Эскиз.
1966. К.,м. 50x70

Табунщик. Эскиз. 1966
К.,м. 50x70

Draft. **The Herdsman.** 1966. 49x70

Алатау бөктерінде. 1988
К.,м. 35x25

В предгорьях Алатау. 1988
К.,м. 35x25

Draft. **"On Alatau foothills."**
1979. 25x35

Құйын. 1960
К.,м. 25x35

Вихр. 1960
К.,м. 25x35

Whirlwind. 1960
25x35

Аттар. 1967
К.,м. 40x55

Кони. 1967
К.,м. 40x55

Horses. 1967
40x55

Таң. 1997
Х.,м. 80x100

Утро. 1997
Х.,м. 80x100

The Morning.
1997. 80x100

Атаусыз.
К.,м.

Без названия.
Х.,м.

Untitled.

Тимур
Қ., қ. 19x30

Тимур
К., б. 19x30

Timur. 19x30

Гүш шоқтары. 1989
Х.,м. 37x37

Букет. 1989
Х.,м. 37x37

Bouquet. 1989. 37x37

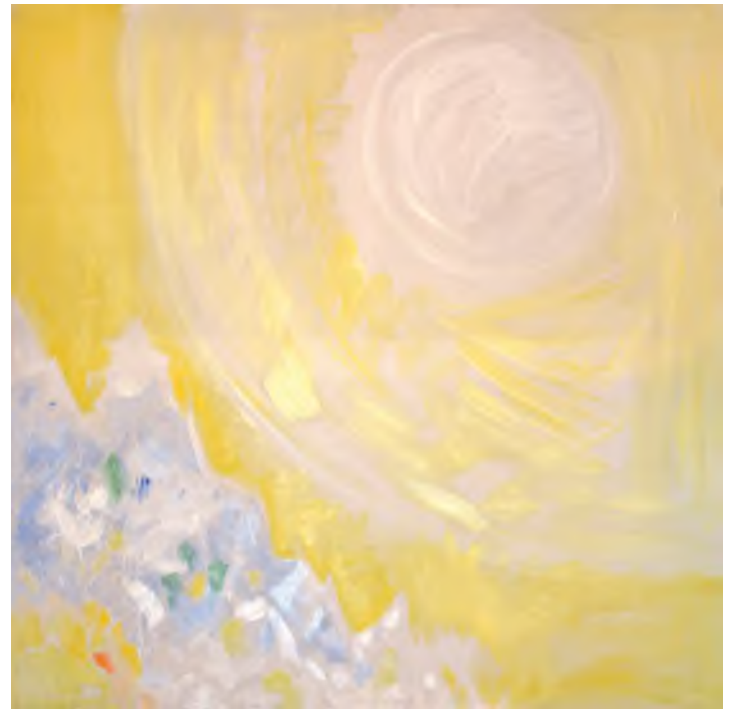

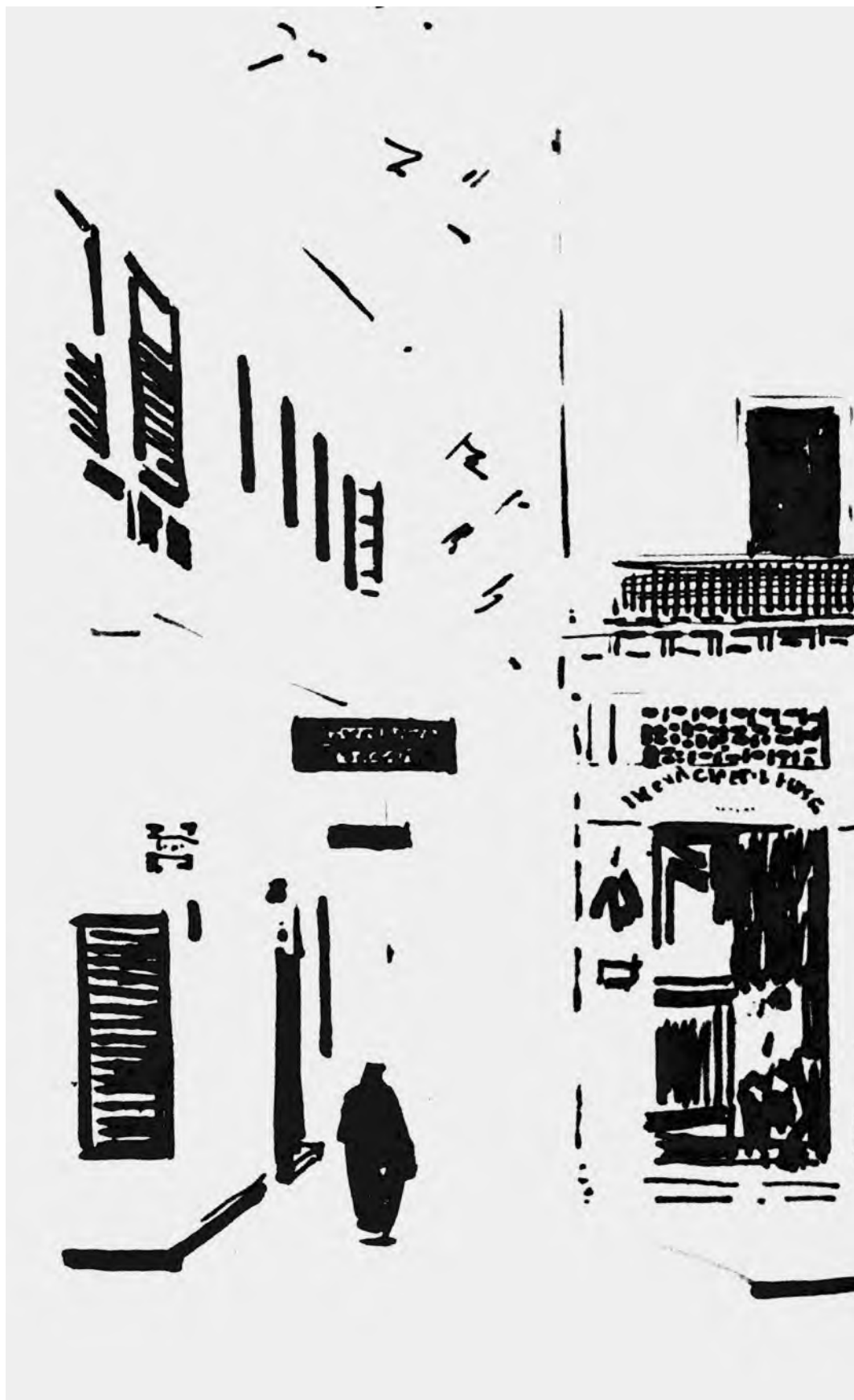
Найля. 1990. К., м. 65X75

**Күн
Солнце
Sun**

Найля. 1990. Х., м. 65X75

Nailya. 1990. 65x75

Аден. 1961
Қ., ф. 19x30

Аден. 1961
Б., ф. 19x30

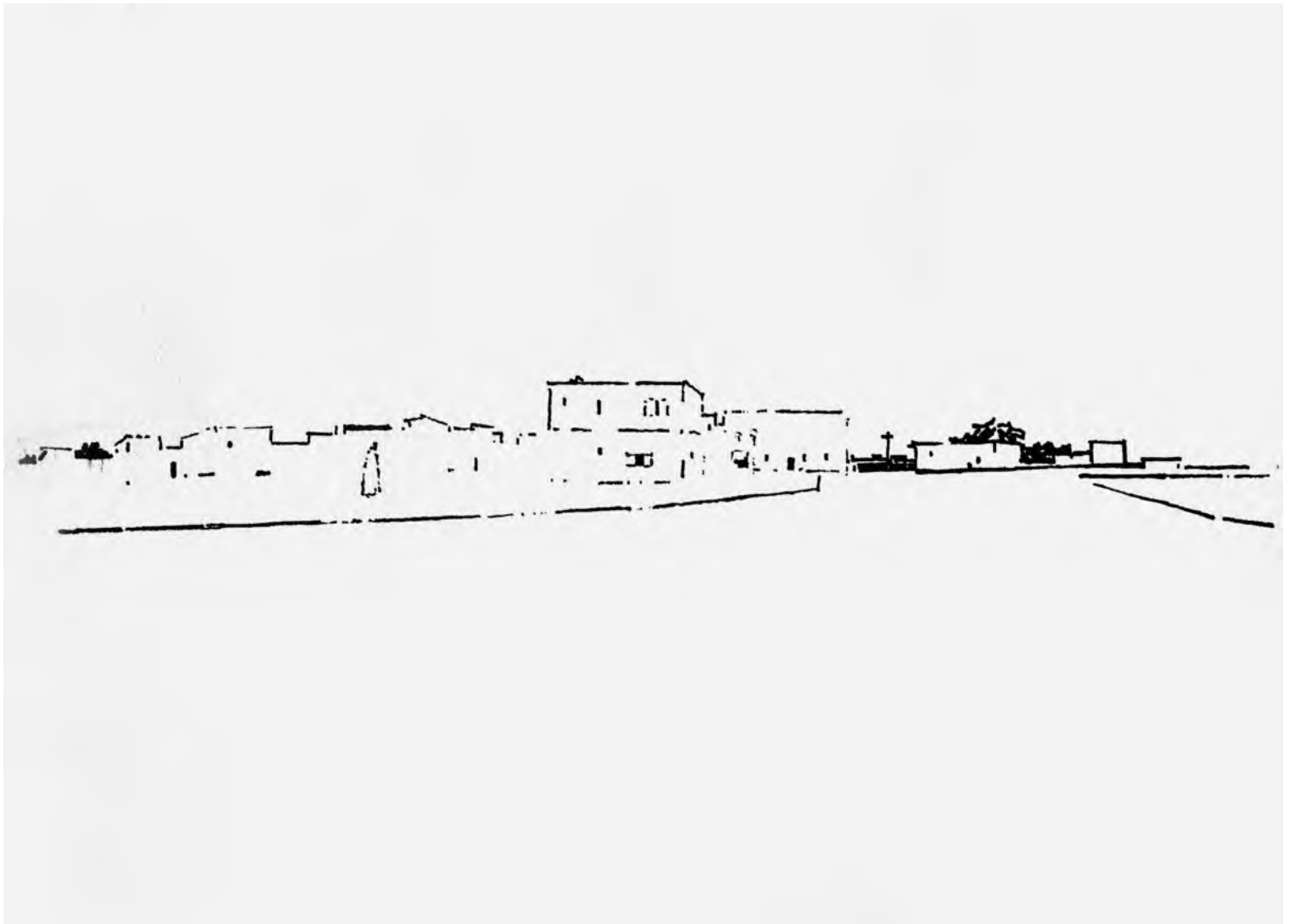
Аден. 1961.
Felt pen. 19x30

Венеция. 1961
Қ., ф. 19x30

Венеция. 1961
Б., ф. 19x30

Venice. 1961.
Felt pen. 19x30

Александрияга барар жол. 1961
Қ., ф. 19x30

Дорога на Александрию. 1961
Б., ф. 19x30

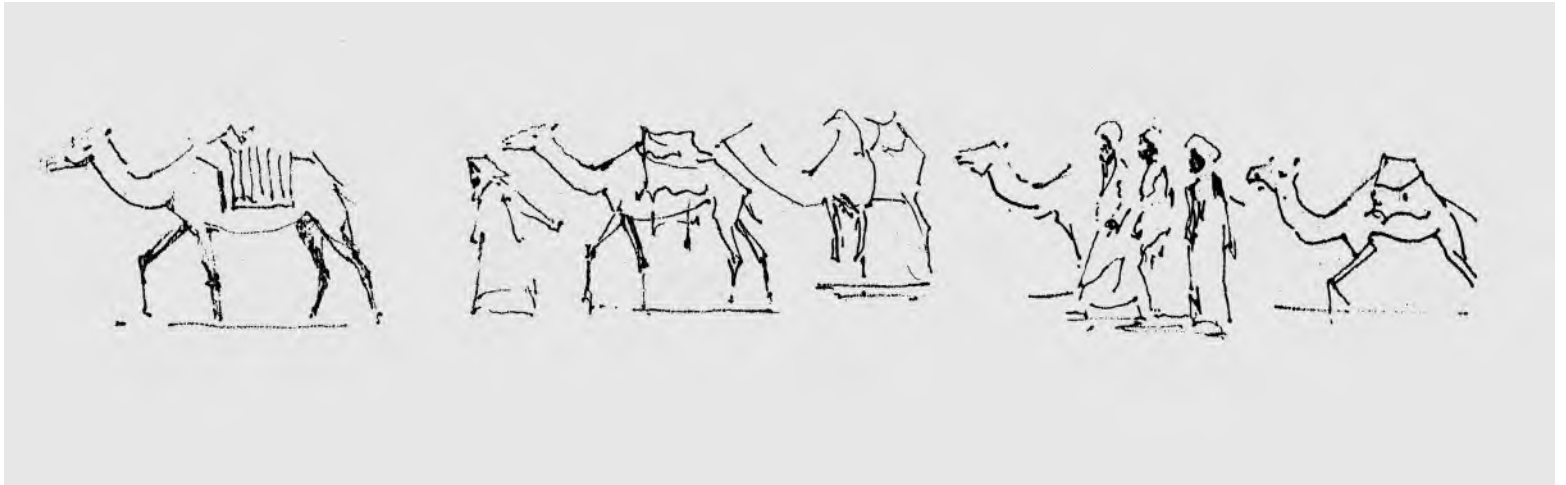
The road to Alexandria. 1961.
Felt pen. 19x30

Хеопс пирамидасында. 1961
К., м. 19x30

У пирамиды Хеопса. 1961
б., ф. 21x30

Pyramid of Cheops. 1961
Felt pen. 21x30

Керуен. 1961
Қ., ф. 19x30

Караван. 1961
Б., ф. 19x30

Сагавап. 1961
Felt pen. 19x30

Египет. 1961
Қ., ф. 19x30

Египет. 1961
Б., ф. 19x30

Egypt. 1961. Felt pen. 19x30

Түйе айдаушылар. 1961
Қ., ф. 19x30

Погонщики верблюдов. 1961. Б.,
ф. 19x30

Camel drivers. 1961. Felt pen. 19x30

Бала көтерген үнді әйелі. 1961
Қ., ф. 21x30

Индуска с ребенком. 1961
Б., ф. 21x30

Indian Woman with a child. 1961
Felt pen. 21x30

Кипрлік әйел. 1961
Қ., ф. 19x30

Киприотка. 1961
Б., ф. 19x30

Cypriot woman. 1961
Felt pen. 19x30

Тас қашаушы индус. 1961
Қ., ф. 19x30

Каменотес индус. 1961
Б., ф. 19x30

Stonecutter. 1961
Felt pen. 19x30

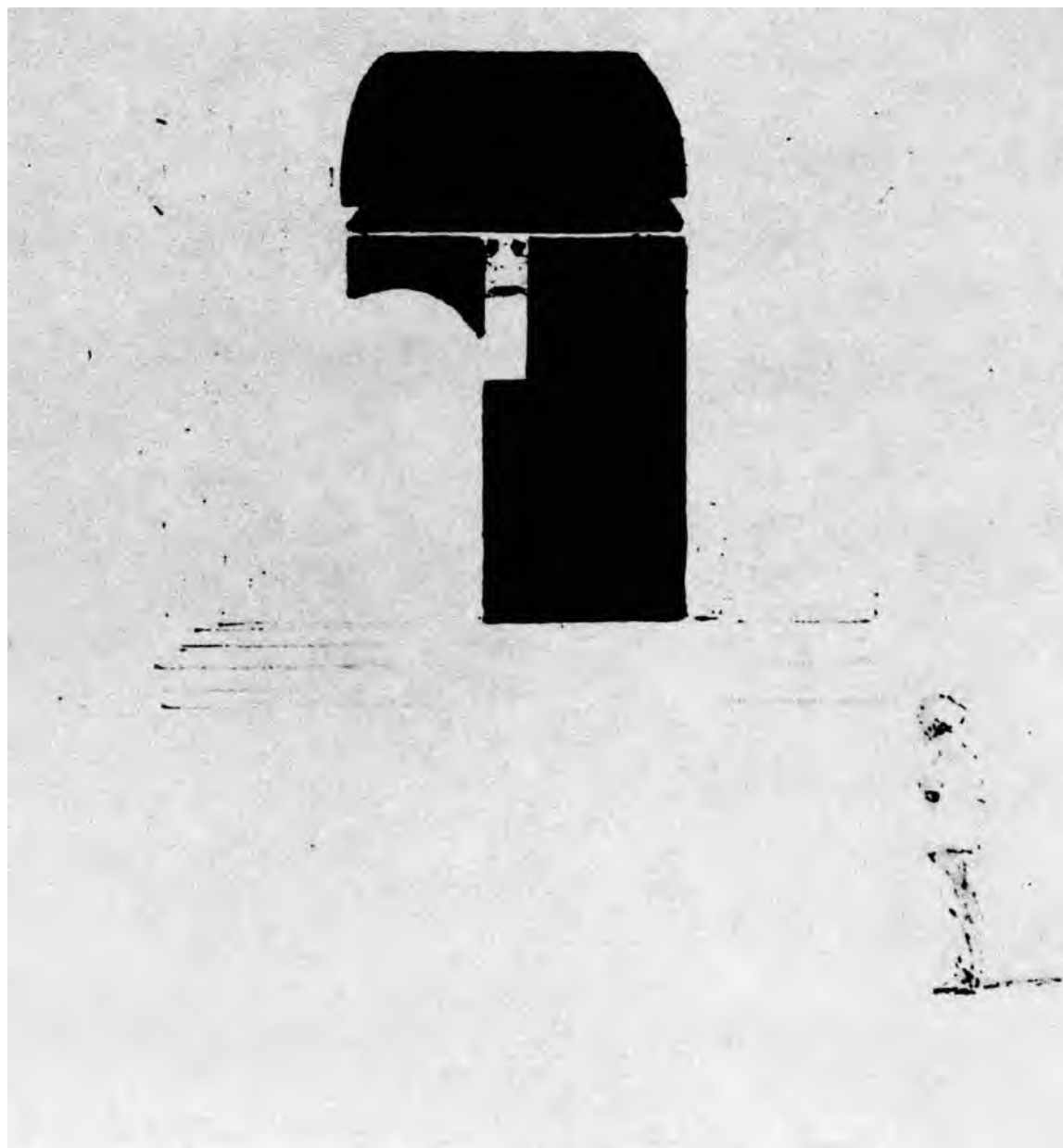

Газет сатушы. 1961
Қ., ф. 19x30

Продавец газет. 1961
Б., ф. 19x30

Paperboy. 1961. Felt pen. 43x17

Аден қақпасы. 1961
Қ., ф. 21x30

Ворота Адена. 1961
Б., ф. 21x30

Aden's Gates. 1961. Felt pen. 21x30

Егде араб. 1961
Қ., ф. 19x30

Пожилый араб. 1961
Б., ф. 19x30

Old Arabian man. 1961
Felt pen. 19x30

Аманжол
1961.

Индустың бас бейнесі. 1961
Қ., ф. 19x30

Голова индуса. 1961
Б., ф. 19x30

Head of the Indian. 1961.
Sanguine. 38x24

Мухомов
1961г

Қонақжай Кипр. 1961
Қ., м. 19x30

Гостеприимный Кипр. 1961
Б., м. 19x30

Hospitable Cyprus. 1961
Felt pen. 19x30

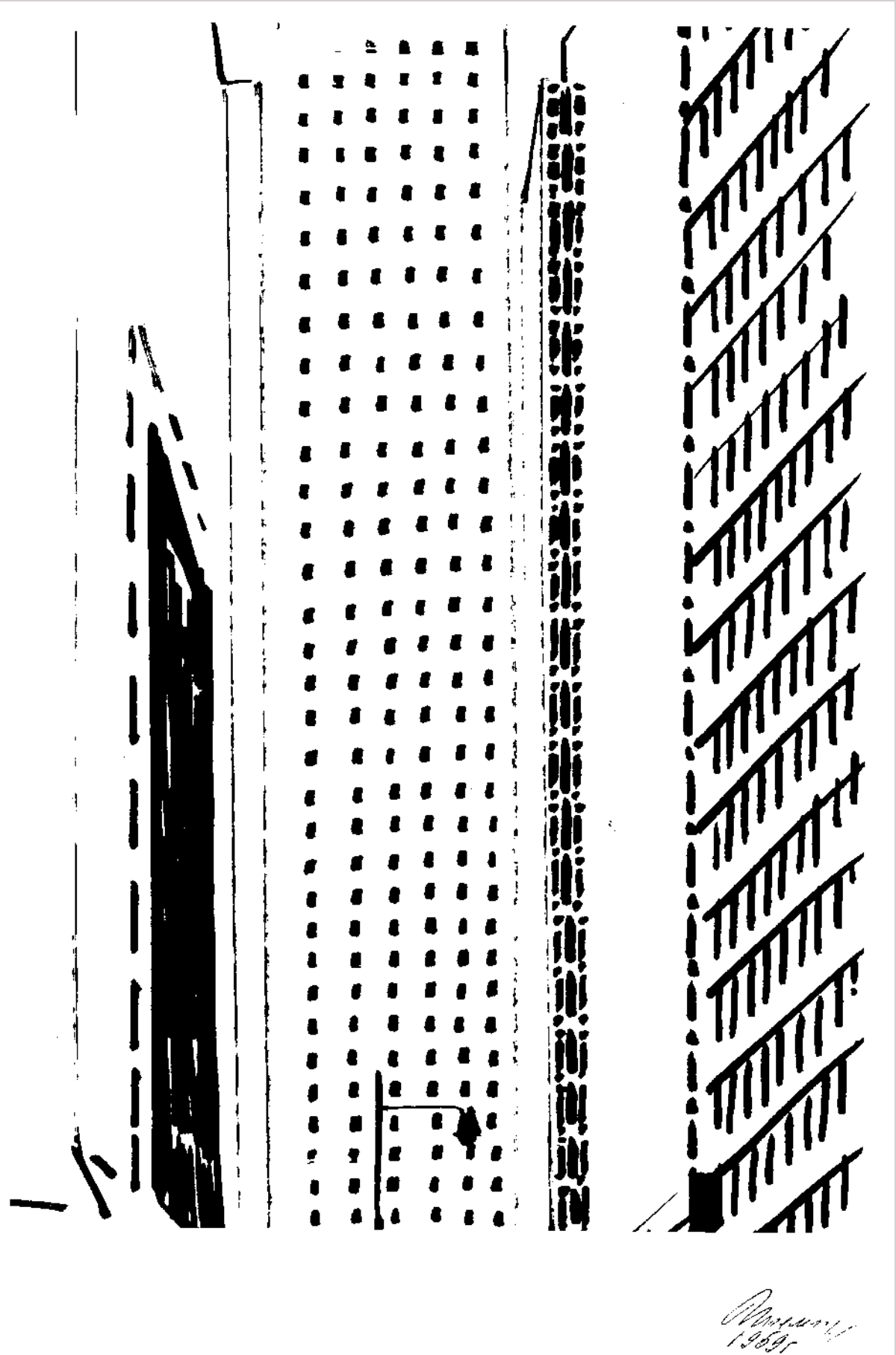

1961

Кипр берекесі. 1961
Қ., ф. 19x30

Дары Кипра. 1961
Б., ф. 19x30

Cyprus Gifts. 1961
Felt pen. 19x30

August
1987

*Walt Street
1961*

Уолл-стрит. 1961
Қ., ф. 19x30

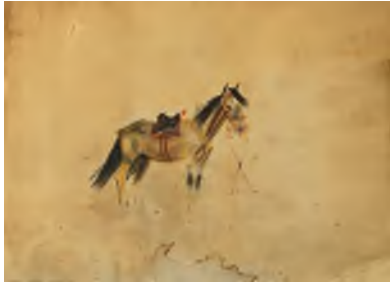
Уолл-стрит. 1961
Б., ф. 19x30

Walt Street. 1959.
Felt pen. 19x30

Үнді мұхитының жағалауында. 1961
Б., ф. 19x30

На берегу Индийского океана. 1961
Қ., ф. 19x30

The Indian Ocean. 1961
Felt pen. 19x30

Байлаудағы жылқылар
На привязи
On a leash

Суретші
Художник
Painter

Арал балықшыларының өмірін бейнелеген «Боз-Арал тұрғындары» триптихіндегі суреттер жастар тағдырына қатысты биік адами идеалдарға бай, жас ұрпақ мәселелеріне алаңдаушылыққа тұнып тұр. Өте заманауи сурет, жастарды, олардың болашаққа деген ұмтылысын көрсетуге арналған сурет.

Бірыңғай күміс-көгілдір үйлесімділікпен астасқан жұқа бояулар гаммасы табиғат пен адамның ортақ күйімен үйлескен. Сурет құрылысының нанымдылығы, екпінділігі мен арындылығы, күрделі бояулар құпиясының сыры туындының динамикасын аңғартады.

«Боз-Аралдың адамдары» триптихінде буындар алмасуы, өткен шақ пен жаңа заман арасындағы үзілмес сабақтастық, жастыққа тән сұлулық пен күш-қуат, еңбектің қуанышы, адам бақыты турасындағы суретшінің толғанысы үйлесімді көрініс тапқан.

К.Т.-Б.Телжанов портрет жанрына мейлінше сирек барады, бірақ сол сирек еңбектерінің өзінде суреттелген кейіпкерінің өзіндік психологиялық ерекшелігін барынша айқындауға тырысады. Мәселен, композитор С.Мұхамеджановтың (1971) портретін еске алсақ, суретші белсенді қайраткерлікті, шиыршық атқан ерік-жігерді, әрекетшілдікті дәл сезіндіре білген. Портреттегі бояулардың үйлесіміне келсек, суретте реңктер мен түстердің санын мейлінше азайтып, олардың қанықтығына барынша көңіл бөлген. Қанық түсті дақтардың өзара кереғарлығы көркем шығармадағы бейнені ашуға негіз болған. Шығармашылықтың басты тақырыбын пасталық бояулардың бұркырай жағылуы, сызықтардың ырғақты бағытталуы және психологиялық сипатының ерекше шиыршық атуы аңдатады. Тұтастықтың арқасында шағын сурет өте көлемді әрі алып көрінеді.

К.Т.-Б.Телжановтың картиналары әрдайым қиял көкжиегіне мол кеңістік қалдырады, олар мүлде

Все это великое искусство художника волнующее и возвышающее человека.

В рождении многих его картин мы ощущаем взгляд художника-новатора мыслителя, обладающего даром видеть явления современности как бы с высоты времени и пространства, в философском осмыслении прошлого и настоящего. Его монументальные, эпические и поэтические произведения несут людям добро и свет.

Из множества отзывов на его произведения хочется привести несколько из них:

Из указа Президиума Верховного Совета СССР от 16.02.1978 г., где сказано: Почетное звание «Народный художник СССР» присваивается наиболее выдающимся деятелям советского изобразительного искусства.

Народного художника СССР, академика АХ СССР Урала Тансыкбаева: «Казахская земля с ее богатой историей и замечательным сегодня вдохновляет художника на создание эпических полотен о прошлом и настоящем его Родины. Картины К.Т.-Б.Тельжанова – это могучие красивые песни о родном Казахстане, о великой борьбе его народа за светлое, прекрасное будущее - «Советская культура» 01.01.1963 г.

Е.Ф.Белашова – Народный художник СССР, академик АХ СССР, Председатель Правления Союза Художников СССР пишет: «Все что Вы делаете мне очень близко» живописцу К.Т.-Б.Тельжанову от скульптора Е.Белашовой, Москва, 20 декабря 1958 г.

Н.В.Томский – Народный художник СССР, академик АХ СССР, Президент Академии Художеств СССР, Герой Социалистического Труда: «Милому, красивому душой и творчеством Кана-

to build the museum. With the help of the first time collection of exhibits all over the Kazakhstan, exhibits on ancient artifacts and folk crafts, the museum halls revealed to the world the Kazakhs, the fine art of Kazakhstan from ancient times to the present. The museum has become a research center for the development of fine arts in Kazakhstan in the context of the world's artistic heritage. Halls of the museum opened with art exhibitions from all over the world.

The museum became a landmark of Alma-Ata and the Republic, an active promoter of the artistic achievements of culture and art. The museum is visited by many governmental, parliamentary delegation, the first leaders of the Socialist States of the Commonwealth, the international parliamentary delegation, tourist groups from Asia, Africa, Latin America and from all over the world.

The museum hosts international conferences, symposia, meetings with the participation of prominent figures of the Soviet Union, the members of the Academy of Arts of the USSR, the secretaries of the Union of Artists, prominent cultural figures. They are attended by K.T.-B.Telzhanov's colleagues, honorary academicians, prominent progressive artists from far abroad Rockwell Kent (USA), RenaoGutuzo (Italy), Istvan Kiss (Hungary) and others.

Museum establishes scientific and creative relationships with the largest museums of the world, with a wide display of the exhibits of the Museum in the promotion of mutual traditions of the world in the common house of human civilization.

In 1972, K.T.-B.Telzhanov included in the government delegation of the Soviet Union going to Cuba, consisted of seven people, led by the Minister of Culture of the USSR E.A.Furtseva, where the Days of

қайталанбас ауанымен, өзіндік ырғақты құрылымымен, айрықша салу мәнерімен және көлемді-кеңістікті шешімдерімен, тіпті кейде өткірлене түссе де нақтылығы мен өмірлік нанымдылығын сақтап, қалыбын бұзбайтын ерекшелігімен дараланады.

Қырлы да екпінді, құнарлы-тығыз және үздіксіз-жаңғырмалы жұғынды қосындылары мен қатпарлары берік пішін шығарып, оның мүсінін асыра әрлендіре тұра, сонымен қатар үйлесім мен ширақтықты, тұрақтылық пен динамиканы сезіндіреді.

Қ.Т.-Б.Телжановтың суреттегі өмірі заманауи күндерге арналған, өткен күндер мен осы күндер жайындағы толғаныстармен тығыз байланысты. Қазақстанның қаһармандыққа толы тарихын тудыру барысында шебер көркем бейнелер арқылы ел тағдырымен және замандастардың рухани әлемімен астасқан Октябрдің идеялары мен жүзеге асуын ашады.

Оқиғашылдық Қ.Т.-Б.Телжанов туындыларында жетекші роль ойнамайды. Суретшіні оқиғаның өзі алаңдатпайды, ол үшін оқиға бастауларындағы күрделі ішкі байланыстар бірінші орында. Сол себепті символ-бейнелер тудырған пішіндер жиынтық болып келеді.

Қ.Телжанов «Қазақстан 1918 жылы» картинасын салу үстінде

К.Телжанов за работой «Казakhstan 1918 году»

K. Telzhanov working on "Kazakhstan 1918"

шу Тельжанову на память о встрече в мастерской. Николай Томский» 18.12.1958 г., монография Н.В.Томский «Искусство», Москва 1953 г.

Скульптор С.Т.Коненков – Народный художник СССР, академик АХ СССР, Герой Социалистического Труда, дарит художнику свой каталог, посвященный его 90-летию и 70-летию творческой деятельности с надписью «Тельжанову на память. С.Коненков» Москва 1964 г.

С.В.Герасимов – Народный художник СССР, академик АХ СССР, Первый секретарь Союза Художников СССР, Лауреат Ленинской премии в Советской культуре от 18.12.1958 г. высказал следующее: «К.Телжанов показал на выставке хорошее полотно «Красная конница Амангельды» и эпическую по замыслу картину «На земле дедов», очень хорошая у него, небольшая, полная очарования «Жамал» – девушка у костра в бескрайней весенней степи».

Б.В.Веймарн – Доктор искусствоведческих наук, Академик АХ СССР в Советской культуре 24.11.1965 г., в статье «Держать в авторстве» говорит следующее: «Обаятельный образ юной казашки создал К.Телжанов (Казakhstan) в небольшой по размеру картине «Жамал». Телжанов – одаренный, тонкий и чуткий живописец, умеющий лаконично и ясно выразить свою мысль».

В литературной газете от 11.11.1961 г. В.М.Зименко – редактор журнала «Искусство» – в обзорной статье о Всесоюзной художественной выставке 1961 г. среди Лауреатов Ленинской премии и выдающихся художников Советского Союза говорит о К.Т.-Б. Телжанове следующее: «Как хороших знакомых встречаешь на выставке рисунки В.Борокова из серии «Это не должно повториться», триптих «Коммунисты» Г.Коржева, картина А. и С.Ткачевых «Между боями»,

Culture of the Soviet Union opens for the first time first. They involve prominent writers, artists, and more than two hundred prominent cultural figures.

“I remember the extempore, a vivid performances by Catherine Furtseva on the opening of the cultural days of the USSR in Cuba, meeting with Fidel Castro, Raul Castro, Fidel Castro’s high oratory skills at the ceremony at the Palace in Cuba. The big impression left from the school where the young professionals were educated.” In Cuba, from the country’s leader K.T.-B. Telzhanov receives an invitation to a two-year professor teaching at the Academy of Arts of Cuba. Creative works of K.T.-B.Telzhanov wide international recognition. In 1993, the Central Government of China has invited Professor K.T.-B. Telzhanov to teach at the Xinjiang Institute of the Arts.

We all know Kanaphia Temir-Bulatovich as an outstanding leader of the domestic Culture, caring builder of that culture. Kazakhstani people remember his achievements in education and public education in the regions of Kazakhstan, in which he took an active part, as a deputy of the Supreme Soviet of the Kazakh SSR for many years a member of the Central Committee of the Communist Party of Kazakhstan.

K.T.-B. Telzhanov is one of the founders of Alma-Ata State Theatre and Art Institute (1978) and head of the fine arts department.

“In early 1978, I was invited to a reception to the Secretary of the Communist Party of Kazakhstan on S.N.Imashev’s invitation; he asked how things were in the museum.

S.N.Imashev listened with attention and looking at the records in front of him said, “Yes, we know

Қ.Т.-Б.Телжанов өзінің тарихи бейнелері үшін үлкен ой жүгін арқалай алатын пішін табуға, ойын барынша бір арнаға шоғырландыруға, айқындауыш құралдарын күшейтуге тырысады. Триптихке жүгін бейнелер оқиға жоспарларын ірілендіруге, оларды әлдеқайда сыйымды және ауқымды беруге жол ашады.

Қ.Т.-Б.Телжановтың айтулы туындыларының бірі – «Қазақстан тыңдарында» (1977-1978) – тың игерудің 25 жылдығына орай салынды. Бұл алдына қиын міндет қойып, оны ауқымды және шын мәнінде шеше білетін кәнігі шебердің туындысы еді.

Сурет кескіні өте қарапайым, бірақ сол қарапайымдылықтың арғы жағында ұшан-теңіз, терең ой жатыр. Туындының көркемдік кескіні өте қуатты, айрықша мағыналы.

Тарихи сурет салу барысында Қ.Т.-Б.Телжанов үнемі адамшылық пен мейірбандық рухы көрініс тапқан, биік адами сезімге бай ой арқалаған шағын бейнелік жанрлық желіске оралып отырады.

Қ.Т.-Б.Телжанов – тақырыптық туындының шебері. Оның шығармашылығында орын алған өзге жанрлар жаңағы негізгі бағытына қосарланып, қызықты параллель құрайды. Ол таза пейзажға сирек жүгінеді. Ондай туындылары көбіне этюдтік сипаттағы жұмыстарды құрайды. Нақты пейзаждар («Сенеж көлі», «Москва маңы») тудыру барысында суретші табиғаттың әсерлі күйін беруді ойламайды, пейзаждық мәнінің тұрақты сипатын айқындауға тырысады. Тіпті кішкене этюдтің өзін қылқалам иесі шексіз кеңістіктің қуатты тынысымен толтыра алады. Суретші табиғаттан өз көңіл күйіне үндестік іздейді («Пейзаж» 1961). Тұтастай өз сезіміне беріледі. Сондай пейзаждарынан шебердің қуатты темпераменті толық аңғарылады. Бояу жағудағы экспрессивтік тәсілде де осынысын байқауға болады.

Оның тарихи және жанрлық кескіндемелерінде пейзаж белсенді орта қызметін атқарады.

В.Чеканюка «Первая комсомольская ячейка на селе», А.Наседкина «В колхозе», К.Тельжанова «На земле дедов», пейзажи С.Герасимова, У.Тансыкбаева, графические работы В.Цигалья, В.Юркунаса, Л.Головницкого. Эти произведения радуют и волнуют глубиной постижения жизни, силой образного видения».

Из доклада на XXXIX сессии ордена Ленина Академии Художеств СССР, главного ученого секретаря П.М.Сысоева 25-27.10.1983 г.

«Для того чтобы произведение искусства стало вечным, в этом произведении необходима глубоко разработанная сюжетная основа, чтобы идея, содержание обрело смысловую психологическую взаимосвязь, чтобы образный строй произведения будили в зрителе глубокие мысли и чувства, чтобы оно отличалось высоким художественным мастерством. Мы все хорошо помним мастеров советской тематической картины и портрета, многие произведения которых стали классическими примерами советского изобразительного искусства. Эти традиции с успехом продолжают члены Академии Кукрыниксы, Г.Коржев, В.Орешников, Л.Налбандян, Б.Моисеенко, Т.Яблонская, А.Мыльников, А. и С. Ткачевы, Ю.Непринцев, Ф.Решетников, С.Григорьев, У.Джапаридзе, Б.Угаров, Т.Салахов, Ю.Кугач, Г.Ханджян, Н.Заринь, Д.Мочальский, М.Божий, М.Абдуллаев, А.Осипов, Я.Жилинский, Т.Гапоненко, О.Зардарян, В.Иванов, Н.Клычев,

your trip in this direction with the Republics of the Soviet Union and trips abroad with the Ministry of Culture of the USSR, with Union of Artists through many countries of the world” and continued: “Knowing your organizational skills to build the museum and the excellent work of museum staff and you as a patriot who cares about the happiness of the people. We want you to head the art department, to pick the teaching staff, to organize the reception of students in the first year and to start the course from September 1, 1978 in Alma-Ata State Theatre and the Art Institute, which is opening this year, similar to Tashkent. It is true you have been repeatedly raised the issue of opening of the Academy of Fine Arts in Moscow and in the culture department of the Central Committee of the CPSU with V.F.Shauro, also with the President of the Academy of Arts of the USSR N.V.Tomsky, with the Secretary of the Union of Artists of the USSR E.F.Belashova. This is what we know. They support you. They have a high opinion about your creative public and social activities. The time will come and we will open Academy of Fine Arts in Almaty.”

“What about my plans with the museum?” - I asked. “You can do it - said S.N.Imashev - continuing work at the museum, being the founder and the first director, who built the wonderful State Art Museum of Kazakh SSR, a national treasure of the people and history, leaving an excellent memory.” In parting,

Вашингтонда. АҚШ
В Вашингтоне. США
In Washington, the USA

Табиғат туындының әсер-сезімдік құрылысын, күмбірін, негізгі сарынын айқындайды.

Қ.Т.-Б.Телжановтың лирикалық туындыларындағы пейзаждарынан ылғида Отан деген кең ұғымды жеткізу ниеті есіп тұрады. Еңбектеріндегі түстерді ұйымдастыру, пластикалық бірсарынды-ырғақтық құрылым жолдары табиғат өмірін эпикалық тұрғыда пайымдауға бағытталған.

Қаһармандық суреттерде де қобалжытарлық хабарға толы динамикалық жаратылыс ретіндегі пейзаж үлкен бейнелік жүк арқалайды («Ағын», «Хабаршы»). Әрдайым да көңіл бөлінетін дүниенің бірі – қызғылт түске қанық аспан көрінісі. Табиғаттың тірі және көпқырлы көрінісі туындыға берілген ой тереңдігі мен ауқымдылығын арттырады.

Суретші Мәңгілікпен қалам сілтейді және тілдеседі. Оған адамдар ғана емес, оның суретіндегі әлем де қарап, құлақ асады: аттар мен дала, жайнаған гүлдер, шалғын шөп пен балбалтас, қып-қызыл көкнәр мен жусан, қара дауыл мен самал жел, тау мен жазық, жұлдыздар мен теңіздер.

Басқа да шеберлер секілді Қ.Т.-Б.Телжанов та шетелге көп

М.Савицкий, М.Самсонов, В.Сидоров, А.Лопухов, Я.Свешников, В.Циплаков, В.Шаталин, Х.Якупов, А.Левитин, К.Тельжанов, П.Фомин, Г.Тотибадзе, Р.Ахмедов, Б.Зайцев, Г.Мелихов, В.Загонек.

Партия, народ высоко ценят труд художника, архитектора, искусствоведа, по достоинству отмечает творческие достижения. Это видно на примере членов нашей Академии. За отчетный период звание Народного художника СССР было присвоено Т.Яблонской, М.Савицкому, Г.Коржеву, А.Мочальскому, Б.Угарову, Л.Бродской, К.Тельжанову, Р.Ахмедову, Х.Якупову, А. и С.Ткачевым, О.Верейскому».

Публикуемые материалы не только воспоминания исследователей, но и живые свидетели прошлого, в этом их ценность.

К.Т.-Б.Тельжанов выбрал путь сюжетной картины, не существовавшей в дореволюционном Казахстане.

Обладание даром композитора и композиционным мышлением, новым авторским видением Мира, проникновением в сущность времени и эпохи зовет и рождает у творца принципиально новый подход в методике подачи в накопленный опыт реалистического искусства. Проблемы сегодняшнего дня, волнующие современника получают в изображении художника конкретно-общечеловеческое звучание.

Картины К.Т.-Б.Тельжанова – это душа народа. Народа рожденного на этой Земле. Из глубин веков этот народ предстает перед миром во всей его первозданности. Вот почему эти произведения

S.N.Imashev said, “Good luck, come if you have any subject to discuss.” School year from September 1, 1978 we started on time.

Thus, began, rather continued educational work of the artist at higher educational institute, which started at the Art School named after Nikolai Gogol in Leningrad, the city of my childhood after graduating the Institute of Painting, Sculpture and Architecture named after I.E.Repin Academy of Fine Arts of the USSR in 1953.” Subsequently, he is the participant of the Kazakh State Academy of Arts opening (1993). Since 2000 he heads the department of a leading “Academic art” at the T.K. Zhurgenov Kazakh National Academy of Arts and maintains the personal creative studio. During the years of pedagogical work he produced a galaxy of young artists. Many of them are members of the Union of Artists of the USSR and the Republic of Kazakhstan, who got creative recognition, high honors and awards.

With his competence, friendliness and responsiveness in a group of the faculty of the Academy of staff and students at work Professor K.T.-B.Telzhanov enjoys great respect and impeccable reputation.

K.T.-B.Telzhanov published research works of art: the book “Art of Kazakhstan” (1974), 180 pages in Kazakh., Russian., Eng. languages, published at “Sovetskyhudojnik,” Moscow. Printing office “Fortritterfurt”, “State Art Museum of Kazakh SSR” (1981) on 280 pages in Russian, German, French, English languages, ed. “Oner”, Alma-Ata, the printing office “GrafisheVerkeZvickau.”

Numerous references to the works of K.T.-B. Telzhanov are published in the catalogs of art exhibitions, scientific publications, fundamental commemorative publications on the fine arts of the USSR, “Soviet Art” 1917-1957, Moscow 1957, “225 years of the Academy Arts of the USSR”, Moscow, 1983. in the

Қ.Телжанов КСРО Халық суретшісі, КСРО Суретшілер Академиясының корреспондент-мүшесі, КСРО Суретшілер одағы басқармасының төрағасы және хатшысы, КСРО Мемлекеттік сыйлығының лауреаты Е.Белашовамен бірге

К.Тельжанов и Е.Ф.Белашова, Народный художник СССР, член-корреспондент Академии Художеств СССР, Секретарь и Председатель правления Союза Художников СССР, Лауреат Государственной премии СССР

K. Telzhanov and E. F. Belashova, People’s artist of the USSR, Associate of the USSR Academy of Arts, Secretary and president of the USSR Union of Artists, Laureate of State prize of the USSR

АҚШ. Ниагар сарқырамасы. 1960 г.
США. Ниагарский водопад. 1960 г.
USA, Niagara Falls. 1960

сапарлаған. Көптеген сурет нобайлары, жолшыбай түрте салғандары суретшінің айналасында өтіп жатқан өмірдің қызу болғанын дәлелдейді. Ол қызу қала көшелері мен аландарынан, жұмысшы кварталынан, шулы шығыс базарынан байқаған кез келген ерекше нәрсеге көңіл аударады. Қ.Т.-Б.Телжанов әлеуметтік кереғарлықты қалт жібермейді, терең жанашырлықпен қарапайым жандардың, жұмысшылар мен газет таратушылардың, тас қашаушылардың, шығыс әйелдерінің, дана шалдардың және сүйкімді де дербес рухты балалардың өмірін бақылайды. Ірі қала көшелерінен, ала-құла тобыр арасынан суретші өз суретіне еңбеккор халыққа деген сүйінішке толы өзек табады.

Шығыс елдерінде жанға жайлы қонақүйлер мен ірі қалалардың еуропаландырылған даңғылдары емес, суретшінің көңілін аударған жұмысшы квартал көшелері, көне архитектура мен адамдар – айқын ұлттық ерекшелікті көрсететіннің бәрі еді. Суретші ескерткіштердің өзіндік сұлбасын, алысқа кетіп, жоғалатын көшелерді қырағылықпен, жүгірте әрі дәл іліп алып отырады, адамға лық тола көшедегі бұқараның, шақырайған күн шуағының жалпы көрінісін жеткізеді, оңтүстіктің өзіндік түр-түсін аңғартады.

Көлемі шағын суреттер сұлбалы дерлік, жеңіл сызықпен, сызғылаусыз орындалған. Олардағы

автора поняты, понятны, близки сердцам зрителя, от которых исходит захватывающая аура всего светлого, возвышенной красоты внутреннего мира образов, его единство с окружающим Миром. Образы обращенные в сердца и души людей, в Мир Человека – нашего Современника.

В этом сила притягательности картин художника, гражданина, Человека Мира.

Весь его творческий путь – гимн Человеку, освещенный духом оптимизма и благородства во благо людей и Счастья человека на Земле. И вот уже на протяжении многих лет его творчество, научно-педагогическая, Государственная и общественная деятельность являют собой высокий пример духовности, профессионального мастерства, истинного патриотизма и вносят весомую лепту в развитие национального самосознания, столь необходимого в становлении возрождающейся Государственности Республики Казахстан. И вместе с тем уже известным художником, Государственным и общественным деятелем он продолжает бороться за своего отца.

«В час испытания или радости я бы хотел поклониться праху матери и отца, но их нет, видимо, такая моя судьба – говорит Канафия Темир-Булатович. «Свыше пятидесяти лет я искал правду об отце, обращаясь к руководству Советского Союза». Вот отрывок из последнего заявления в КПК при ЦК КПСС от 11.09.1989 года на имя Пуго Б.К.: «... Сегодня, когда партия по-смертно возвратила к правде миллионы имен погибших по сфальсифицированным обвинениям, я категорически протестую и не могу согласиться с заключением КПК Алма-Атинского обкома, от которого веет холодом равнодушия. После этой справки меня вновь вернули к временам «сына врага народа». А я думал этого не было, это

АҚШ
США
USA

“Sourcebook of the XXXIX session of the Order of Lenin Academy of Arts of the USSR” 1984 special overseas, union, domestic journals on art, culture, education, enlightenment, in the “Kazakh Soviet Encyclopedia”, Alma-Ata, 1977, in the “Soviet encyclopedia dictionary “Moscow 1979, Kazakhstan, reference book, Almaty, 2010, Kazakhstan, the National Encyclopedia, Volume 5, Almaty, 2006, in numerous foreign and domestic articles of the All-Union Central editions of newspapers and magazines. His works have been widely published and reproduced from the chic folios to sets of color postcards, school textbooks on the history of Kazakhstan, the native language and literature.

To the oeuvre of K.T.-B.Telzhanov dedicated: monographs of prominent art critics E.Vandrovskaya “Kanaphia Telzhanov” ed. “Sovetskyhudojnik”, Moscow, 1973, L.Marchenko “Kanaphia Telzhanov” ed. “Oner” Alma-Ata, 1982, the album “Kanaphia Telzhanov” ed. “Oner”, Almaty, 2006.

The artistic heritage, scientific research, education of the younger generation, most of the state and social work of the President of the Union of Artists of Kazakhstan (1964-1968 years), member of the Board of the Union of Artists of the USSR, the Secretary of the Union of Artists of the USSR II to VI Congress (1964 -1986 years), more than 20 years in the leadership of the Union of Artists of the USSR, member of the Supreme council of the Kazakh SSR, VI and VII of the Legislature (1963-1971 years), member of the Central Committee of the Communist Party of Kazakhstan (1966-1971 years), Commit-

пішін ықшам әрі сыйымды түрде жеткізілген. Суретші қолындағы қарындаш, қылқалам, фломастер қоршаған Әлемді бейнелеу, жарық, әуе, сәулетті көрініс, кеңістік арқылы жеткізу құралына айналады.

Қағаз парағының шағындығы мен сызықтардың жүгіртелігіне қарамастан олардағы негізгі ой айқын, суреттің жалаң эмоционалды-идеялық жүйкесі көрерменді суретшінің шығармашылық толқынына шомуына мәжбүрлейді.

Қ.Т.-Б.Телжановтың жоғары кәсібилігі тынымсыз табанды еңбекке, үнемі шеберлігін шыңдап отыруға негізделген. Оның ұғымында шығармашылық деген шектелуді, мақсатқа беріктікті талап ететін түбегейлі еңбек.

Қ.Т.-Б.Телжанов шығармашылығы – бүгінгі Қазақстанның бейнелеу өнеріндегі айқын ерек құбылыс, уақыттың мәніне автордың тереңдеп енуінің жемісі. Суретшінің Қазақстан мен Кеңес Одағы бейнелеу өнерінің қалыптасуы мен дамуына зор үлес қосқан еңбектері халқының тарихи жолындағы түбегейлі өзгерістерге арналып, туындыларында бүгінгінің айтулы оқиғалары және мемлекет тарихы көрініс тапқан.

Венгрия. Будапешт
Венгрия. Будапешт
Hungary, Budapest

так далеко и забыто, тяжело как сон.

Обращаясь с этим письмом в КПК при ЦК КПСС хочу спросить и задать вопрос: Когда кончатся эти преступления, и кончатся ли они вообще когда-нибудь – эта бездуховность, уродующая души и лучшие душевные порывы сыновей и дочерей, так называемых детей отцов-преступников, сыновей и дочерей многих сломленных, умерщвленных, умерших на каторгах детей?

Мы должны помнить их во имя человечности и гуманизма. Мы также должны видеть детей сирот не сломленных, не согнувшихся, отдавших себя, лучшие свои устремления и способности советскому обществу, делу социализма, детей, вернее уже дедов и старушек, которых на сегодняшний день осталось не так уж много.

Поэтому, бездуховность и равнодушие, бескрылость мышления с которым я встретился в справке обкома я не приемлю, я не могу принять это оскорбление и уйти с этим клеймом в другой мир, хотя жизнь на закате и осталось не много. Я не могу принять его и согласиться с подобным заключением неправды перед лицом будущего поколения.

После нашего времени придет новое племя – молодое, незнакомое. Я не могу позволить, чтобы эта ложь ядом разлагала и отравляла их сознание.

Не должно быть внукам и правнукам стыдно за дедов и прадедов, за недопетые ими песни, нераскрытые таланты, за прожитые или несправедливо отнятые у них жизни. Пусть они дышат полной грудью, чего не пришлось испытать нашему поколению...»

Из этого отрывка заявления в КПК при ЦК КПСС видно, в каком

tee member of the Lenin Prize for Literature and Arts under the Council of Ministers of the USSR (1964-1970 years), member of the board of the Ministry of Culture of the Kazakh SSR (1973-1978 years), a member of the Alma-Ata Municipal Committee of Communist Party of Kazakhstan (XXIX, XXX) party conferences, a member of the Alma-Ata City Council (1977 1984g.g.), a member of the International Council of the World Museum (ICOM, Moscow, 1982), a member of the Board of the founders of the Soviet Cultural Foundation (Moscow, 1986) member of a large Kazakh edition of the encyclopedia (since 1981), member of the Academic Councils, related to issues of culture, science, art education, research, publishing, competitive commissions and other councils, the member of the State Prize of the Republic of Kazakhstan in the field of literature, art and architecture of the Government of the Republic of Kazakhstan.

This is an era of hard work, more than half a century of outstanding creative activity of the State Public work of K. T.-B. Telzhanov to the benefit of the Fatherland.

K. T.-B. Telzhanov is awarded with a silver medal of M. B. Grekov (1968), the Order “Badge of Honor” (1959), “Red Banner of Labor” (1971), medals: the Jubilee Medal of the Presidium of the Supreme council

Қ.Телжанов КСРО Суретшілер Академиясының академигі, КСРО Халық суретшісі, Социалистік Еңбек ері, Ленин атындағы және екі мәрте Сталин атындағы сыйлықтың иегері Д.А.Налбандянмен бірге

К.Телжанов и Д.А.Налбандян, Академик Академии Художеств СССР, Народный художник СССР, Герой Социалистического Труда, лауреат Ленинской премии и двух Сталинских премий

K. Telzhanov and D. A. Nalbandyan, Academician of USSR Academy of Arts, USSR People's artist, Hero of socialist labor, Laureate of Lenin Prize and two Stalin Prizes

Грекия. Парфенон. 1961 ж.
Греция. Парфенон. 1961 г.
Greece, Parthenon. 1961

Грекия
Греция
Greece

Венгрия. Будапешт. 1982 г.
Венгрия. Будапешт. 1982 г.
Hungary, Budapest 1982

Египет. Пирамиданың жанында. 1961 ж.
Египет. У пирамиды. 1961 г.
Egypt, Pyramids 1961

КСРО суретшілерінің саяжайы. Гурзуф
Дача художников СССР. Гурзуф
USSR artists' country house. Gurzuf

Осының бәрі суретшінің адамды тебірендететін және биіктететін ұлы өнері.

Оның көп туындысының негізінде заман құбылыстарына уақыт пен кеңістік биігінен өткен мен бүгінгі философиялық толғанысқа сала қарау қабілетіне ие суретші-новатор ойшылдың көзқарасы жағыр деп ұғамыз. Оның өрелі, эпикалық және поэтикалық туындылары жұртқа мейірім мен жарық сыйлайды.

Оның туындылары туралы көптеген пікірдің бірнешеуін көрсетейік:

КСРО Жоғарғы Кеңесі Төралқасы 16.02.1978 ж. жарлығында былай делінген: «КСРО Халық суретшісі» құрметті атағы кеңестік бейнелеу өнерінің аса көрнекті өкіліне беріледі.

КСРО Халық суретшісі, КСРО СА академигі Орал Таңсықбаев: «Тарихы бай, бүгінгі таңғажайып қазақ жері суретшіні Отанының өткені мен бүгінгісі жайында эпикалық дүниелер тудыруға шабыт береді. Қ.Т.-Б.Телжанов туындылары – туған өлке Қазақстан туралы, ондағы халықтың жарқын болашақ келелі келешек үшін жүргізген ұлы күресі туралы қуатты әсем ән» - «Советская культура» 01.01.1963 ж.

Е.Ф.Белашова – КСРО Халық суретшісі, КСРО СА академигі, КСРО Суретшілер одағы Басқармасының төрайымы жазады: «Сіздің жасағандарыңыздың бәрі өте менің жанымға жақын» суретші Қ.Т.-Б.Телжановқа мүсінші Е.Белашовадан, Москва, 20 желтоқсан 1958 ж.

Н.В.Томский – КСРО Халық суретшісі, КСРО СА академигі, КСРО Сурет Академиясының Президенті, Социалистік Еңбек Ері: «Аяулы, жаны да, шығармашылығы да сұлу Қанаш Телжановқа шеберханадағы кездесуден ескерткішке. Николай Томский» 18.12.1958 ж., «Искусство» Н.В.Томский монографиясы, Москва 1953 ж.

душевном напряжении и сложном разломе строились жизнь и творчество «сына врага народа», мальчика с 14 лет представленного самому себе.

К.Т.-Б.Тельжанов – защитник чести и достоинства студенческой молодежи, он и боец за правду и справедливость, проверенный суровой школой жизни, он там, где смелые и мужественные пробивают свою дорогу. Немногие знают, что К.Т.-Б.Тельжанов в те декабрьские дни 1986 г. на звонок отдела культуры КП Казахстана не поставил свою подпись под письмом «Нам горько» /«Вечерняя Алма-Ата», 20.12.1986 г./, клевету на казахскую молодежь, переросшую затем в обвинение в национализме целого народа. Кстати, в декабрьских событиях выступила не только казахская молодежь. Не исчезнут в памяти народной и не сотрется в памяти поколений казахстанцев кровавые жертвы геноцида всех времен, унесшего надежды молодежи и родительские слезы отцов и матерей.

Это тысяча безымянных героев, легендарная плеяда борцов за народное Счастье, передовая казахская интеллигенция, веривших в новый счастливый Мир, Свое Государство и Страну. Великие патриоты, сыны Великой степи. Легендарные имена. Герои минувших Эпох.

Они всегда перед нашими глазами как святая память перед поколениями примера силы воли, стойкости, мужества и героизма, славные сыны Человечества.

В этой славной плеяде видных деятелей национально-освободительного революционного движения в Казахстане, Государственных и общественных деятелей, активных строителей нового Мира культуры, науки, образования и просвещения почетное место принадлежит Тельжанову

of the USSR “For development of virgin soil” (1956), “For valorous work in commemoration of the 100th anniversary of the birth of Lenin”, “Veteran of Labor” (1990), Diploma of the Presidium of the Supreme council of the Kazakh SSR (1961, 1963, 1967, 1970, 1977, 1987), Diploma of the Supreme council of the Tatar Autonomous SSR (1962), Diploma of the Presidium of the CC PCA (1983), a Diploma Decree of the Presidium of the Supreme council of the USSR (1978). He was awarded with the medal “Astana” (1998), Knight of the Order “Parasat” (1998), the commemorative medal “50 years of virgin soil” (2004), the Order of “Otan” (2005), winner of the Independent Award “Tarlan” (2005).

He was awarded with a Silver Medal “For achievements in the development of the national economy of the USSR” (1971), the commemorative medal “20 years of independence of Kazakhstan” (2011).

К.Т.-В.Телжанов says that there were numerous and important meetings at the All-Union art exhibitions of the Union republics in his life and creative way, in the studios of artists shared creative experience. All of this made a lot of good and of use to the public and artistic life of the multinational Union of Artists of the USSR and during foreign travel. At the opening of the All-Union art exhibitions in Moscow in the Soviet Union Congress of Artists in the Grand Kremlin Palace and the Government Reception at the St. George Hall of the Kremlin for the participants of the Congress after the Congress always participated and the members of the Political Bureau of the Central Committee of the CPSU and the early leaders of the State, held in bright creative environment, giving creative inspiration to solve the great problems, the creation of outstanding works worthy of our great people in building prosperity of Art and Culture powerful nation on Earth.

Бомбей қ. Индия
г. Бомбей. Индия
Bombay, India

Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер
Мұражайы

Государственный Музей Искусств
Казахской ССР

Kazakh SSR state museum of arts

With a great respect and fond memories K.T.-B.Telzhanov recalls of his close childhood friends and comrades, day after day, until today their images appear in his memory. He is grateful for that environment, friends, hard years of his youth and the present day, colleagues at work.

The artist's oeuvre, the soul of the people is in the hearts of people with a loud echo, claiming aforementioned words about the work of the maestro in the memory of posterity, about the eternity of the art of the creator.

The creative work of the great painter, a talented scientist and teacher, the great statesman and public figure, as always, in fruitful active creative, social, educational activities, training of builders of the spiritual culture of today and the future of Kazakhstan.

Today, the whole world looks at Kazakhstan, the great successes and achievements in all areas of work, including in the field of art and culture, supporting the high spiritual ideals in the hearts and minds of the peoples of Planet Earth, the Sun, happiness and love. On the example of the grand success of a major exhibition of artists of Kazakhstan in the capital of England, London, in the halls of the famous auction house Christie's, called "Treasures of Kazakhstan" which was held with great success, a record number of spectators, many young people, from Kazakh and Russian Diaspora in London, journalists, collectors, many intellectuals at the opening of the exhibition from 1-10 September 2010.

The idea of holding an exhibition of paintings of the A.Kasteyev State Museum of Art belonged to the head of the Russian Department of the Christie's. Trading House organized the exhibition, including transportation the paintings, processing and publication of the catalog.

As the head of the Center of Contemporary International Art Museum E. Kim said: "Two paintings by Kanaphia Temir-Bulatovich Telzhanov opened and proceeded the exhibition": "Na zemlededov" (Atameken) and "Kokpar". They set the tone for the entire exposure, because the work is done in a professional manner; disclose the national characteristics of painting Kazakhstan. And at the same time

Мүсінші С.Т.Коненков – КСРО Халық суретшісі, КСРО СА академигі, Социалистік Еңбек Ері, 90 жылдығына және шығармашылығының 70 жылдығына арнап суретшіге өзінің каталогын сыйға тартады, сол сыйлығында былай деп жазылған «Телжановқа ескерткіш. С.Коненков» Москва 1964 ж.

С.В.Герасимов – КСРО Халық суретшісі, КСРО СА академигі, КСРО Суретшілер Одағының Бірінші хатшысы, Ленин сыйлығының Лауреаты Советтік мәдениетте (18.12.1958 ж.) былай деген: «Қ.Телжанов көрмеге «Амангелдінің қызыл атты әскері» деген тамаша суретті және эпикалық ой арқалаған «Ата-баба жерінде» суретін қойды, оның «Жамаль» – ұлан-ғайыр көктемгі далада от жағып отырған бойжеткен» тамаша, шағын ғана, өте тартымды.

Темир-Булату Мухамеджановичу – отцу Канафии Темир-Булатовича, выдающегося государственного и общественного деятеля.

Отец К.Т.-Б.Тельжанова посмертно реабилитирован за отсутствием состава преступления военным трибуналом Ленинградского военного округа 28.05.1958 г. и восстановлен в рядах КПСС с 1919 года посмертно постановлением БЮРО ЦК КП Казахстана от 12.12.1989 года.

Правда восторжествовала.

Сын Темир-Булата Мухамеджановича оправдал надежды отца, он стал сыном родной Земли, внес огромный вклад в становление и развитие изобразительного искусства Казахстана и Советского Союза.

Творческий путь яркой творческой личности К.Т.-Б.Тельжанова проходит, как было сказано выше десятилетиями вместе рядом в среде выдающихся художников Советского Союза и деятелей Отечественной культуры.

Пройдут века и времена и в памяти будущих поколений о прошлом старших, открывших свои пути в событиях и сгустках идей, ушедших Эпох, смотрящих вперед останутся произведения Искусства.

it is such an art system that is understood by every European, because, as you know, Kanaphia Temir-Bulatovich in Soviet times received an excellent education at the Academy of Fine Arts in Leningrad. Moreover, these works were selected by the representatives of the Christie's house, who had previously come to Almaty to see the collection of our museum. To show the product of Kanaphia Telzhanov, exhibition organizers have even gone the extra costs. Typically, traveling exhibitions dictate small format canvases, while Kanaphia Temir-Bulatovich's large format works, they simply cannot make the plane, and so to deliver the paintings to London they ordered a special cargo flight. But it must be said that these costs were not in vain.

Large staircase lead to the exhibition hall of the famous auction house Christie's, and, coming up to there the first thing that visitors saw was the painting by Kanaphia Telzhanov.

The exhibition was opened by two famous paintings "Atameken" ("Na zemle dedov") and "Kokpar" of People's Artist Kanaphia Telzhanov that clearly characterize our Republic, our people. And it was very nice that only the opening of the exhibition has gathered a huge number of spectators.

The director of our museum Bakhit Seraliev told that numerous intellectuals spoke warmly about the show, and thus almost everybody mentioned the key two worked by Kanaphia Telzhanov, calling him a genius."

It is known that art gives the most complete picture of the country and the people on the eternal path of peace on earth.

Any of K.Т.-В.Телжанов's artistic images internally touch us; awaken a louder voice than our

СОКП ОК Саяси бюросының мүшесі, Қазақстан Компартиясы ОК бірінші секретары Д.А.Қонаев, СОКП ОК секретары И.В.Капитонов, Болгария КП ОК бас секретары Т.Живков және Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер Мұражайының негізін қалаған директор К.Т.-Б.Телжанов кездесу сәтінде

Встреча члена Политбюро ЦК КПСС, Первого Секретаря ЦК Компартии Казахстана Д.А. Кунаева, Секретаря ЦК КПСС И.В.Капитонова, Ген. Секретаря ЦК КП Болгарии Т.Живкова и К.Т.-Б.Тельжанова

Meeting of the member of PolitBureau CC CPSS, the first CC of Kazakhstan's CP, D.A. Kunaev, Secretary CC CPSS I.V. Kapitonov, Gen. Secretary of CC of CP of Bulgaria T. Zhivkov and K. T.-B. Telzhanov, the first director-founder of Kazakh SSR State museum of arts

1979 жылы Магнитогорск қаласында өткен КСРО Суретшілер одағының III Пленумы
III Пленум Правления Союза Художников СССР в городе Магнитогорске РСФСР 1979 г.
III Plenary of USSR Union of artists in Magnitogorsk, RSFSR, 1979

СОКП ОК Саясибюросының мүшесі, Қазақстан Компартиясы ОК бірінші секретары Д.А.Қонаев, СОКП ОК секретары И.В.Капитонов, Болгария КП ОК бас секретары Т.Живков және Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер Мұражайының негізін қалаған директор Қ.Т.-Б.Телжанов кездесу сәтінде

Встреча члена Политбюро ЦК КПСС, Первого Секретаря ЦК Компартии Казахстана Д.А. Кунаева, Секретаря ЦК КПСС И.В.Капитонова, Ген. Секретаря ЦК КП Болгарии Т.Живкова и К.Т.-Б.Тельжанова первого директора-основателя и строителя Государственного Музея Искусств Казахской ССР

Meeting of the member of PolitBureau CC CPSS, the first CCof Kazakhstan's CP, D.A. Kunaev, Secretary CC CPSS I.V. Kapitonov, Gen. Secretary of CC of CP of Bulgaria T. Zhivkov and K. T.-B.Telzhanov, the first director-founder of Kazakh SSR State museumof arts

Қазақстан КП ОК бірінші секретары Д.А. Қонаев пен Кеңес Одағы мен Қазақстанның мемлекет және қоғам қайраткерлерінің Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер мұражайында өткен бүкілкеңестік «Жер және адамдар» көрмесіне қатысу сәті

Посещение Государственных и общественных деятелей Советского Союза и Казахстана во главе с Членом Политбюро ЦК КПСС, Первым Секретарем ЦК КП Казахстана Д.А. Кунаевым всесоюзной выставки «Земля и люди» в Государственном Музее Искусств Казахской ССР.

Paying visit to State and public figures of USSR and Kazakhstan, headed by the member of PolitBureau CC CPSU, The first secretary of CC CP of Kazakhstan D. A. Kunaevans all-union exhibition "The Earth and people" in State museum of Arts of USSR

Қазақ КСР-і Мемлекеттік Өнер мұражайының салтанатты ашылуы
Торжественное открытие Государственного музея Искусств Казахской ССР
Opening night of Kazakh SSR State museum of arts

Қ.Телжанов КСРО Суретшілер одағы V съезінің Президиумында
К.Тельжанов в Президиуме V съезда Союза художников СССР
K. Telzhanov in Presidium of V convention of USSR union of artists

Б.В.Веймарн – өнертану ғылымдарының докторы, КСРО СА академигі Советтік мәдениеттегі (24.11.1965 ж.) «Дерзатъ в авторстве» мақаласында былай дейді: «Обаятельный образ юной казашки создал К.Тельжанов (Казахстан) в небольшой по размеру картине «Жамал». Тельжанов – одаренный, тонкий и чуткий живописец, умеющий лаконично и ясно выразить свою мысль».

Әдебиеттік газетте 11.11.1961 ж. В.М.Зименко – «Искусство» журналының редакторы – 1961 ж. Бүкілодақтық сурет көрмесі туралы шолу мақаласында Кеңес Одағы Ленин сыйлығы иегерлері мен көрнекті суретшілері арасынан Қ.Т.-Б. Телжанов жайында былай дейді: «Көрмеде «Это не должно повториться» легінен В.Бороков суреттерін, Г.Коржевтің «Коммунисты» триптихін, «Между боями» А. и С.Ткачевтер суретін, В.Чеканюктің «Первая комсомольская ячейка на селе», А.Наседкиннің «В колхозе», Қ.Телжановтың «На земле дедов» суретін, С.Герасимовтың, О.Таңсықбаевтың пейзаждарын, В.Цигаль, В.Юркунас, Л.Головницкий графикалық жұмыстарын жақсы танысың секілді қарсы аласың. Бұл туындылар өмір жайлы толғанис тереңдігімен, бейнелі көру күшімен қуандырады және тебірентеді».

КСРО Сурет Академиясының 25-27.10.1983 ж. Ленин ордені XXXIX сессиясында бас ғылыми хатшы П.М.Сысоевтың жасаған баяндамасынан.

«Өнер туындысы өміршең болу үшін ондағы сюжеттік негіз терең ойластырылған болуға тиіс, идея, мазмұн мәндік психологиялық ішкі байланыста болатындай, туындының бейнелік құрылысы көрерменді терең ойға шомдырып, ерекше әсерге бөлейтіндей, биік суретшілік шеберлікпен айрықшаланатындай болуға тиіс. Біздің ешқайсымыз көп еңбектері советтік бейнелеу өнерінің классикалық үлгілеріне айналған советтік тақырыптық сурет шеберлерін ұмытпақ емес. Солардан қалған дәстүрді тамаша жалғастырып

Его высокое Искусство философа и мыслителя освещает ярким светом и добром светлый путь родному народу высокой духовности и озаренности к вершинам человеческого Счастья завтрашнего и будущего дня.

С 1945 г. он участник многих Международных, Всесоюзных, Республиканских художественных выставок – СССР, Венгрии, Чехословакии, Польше, Румынии, Югославии, Италии, Финляндии, Норвегии, Бельгии, КНР, Японии, Болгарии, Индии, Цейлоне, Афганистане, Бирме, Монголии, Канаде, Швеции, Дании, Мексике, Германии, Греции, Франции, США, Кубе, Марокко, Египте, Кипре, Турции, Йемен, Англии и других странах Мира.

В результате широкого международного признания художника его творческая, Государственная, общественная деятельность шла в сфере развития всего многонационального изобразительного искусства Советского Союза, в строительстве которого он принимает самое деятельное участие. Он открывает областные отделения Союза художников Казахстана и Художественного фонда с индивидуальными творческими мастерскими и квартирами для художников в Караганде и Целинограде. Впервые в истории Казахстана зажигаются очаги художественной культуры в областях Республики.

Художник с благодарностью вспоминает современников, связанных с решением вопросов о создании творческих бытовых условий для художников, открытием отделений Союза художников в областях Казахстана, строительством Государственного музея Искусств Казахской ССР в Алма-Ате, подготовкой творческих кадров, открытием АГТХИ института в Алма-Ате, вопросами пропа-

own in us. K. T.-B. Telzhanov is the artist who tells the true meaning of the term “Kazakh painting.” He calls it a power that has nothing to oppose. It gives a sense of country and a sense of continuity between generations. Therein lays the social significance of creativity of K. T.-B. Telzhanov that is playing the role of the Other in relation to the official art, has made tremendous efforts for the spiritual and moral education of his contemporaries by coming deep into the Kazakh national archetypes, thus revealing to us and future generations, and his internal image of the artist as a teacher of his Age.

K. T.-B. Telzhanov’s paintings converge to a symphony of colors in the collective memory of the Kazakh people, their values, and the archetypes of our individuality. Artist elevates personal fate to the fate of all mankind.

I heartily wish, from young to old, to all nation further great success on the way of building Great Powerful Prospering Homeland. –Best regards K. T.-B. Telzhanov.

келе жатқан жандар бар, олар: Академия мүшелері Кукрыникстер, Г.Коржев, В.Орешников, Л.Налбандян, Б.Моисеенко, Т.Яблонская, А.Мильников, А. пен С. Ткачевтар, Ю.Непринцев, Ф.Решетников, С.Григорьев, У.Джапаридзе, Б.Угаров, Т.Салахов, Ю.Кугач, Г.Ханджян, Н.Заринь, Д.Мочальский, М.Божий, М.Абдуллаев, А.Осипов, Я.Жилинский, Т.Гапоненко, О.Зардарян, В.Иванов, Н.Клычев, М.Савицкий, М.Самсонов, В.Сидоров, А.Лопухов, Я.Свешников, В.Циплаков, В.Шаталин, Х.Якупов, А.Левитин, Қ.Телжанов, П.Фомин, Г.Тотибадзе, Р.Ахмедов, Б.Зайцев, Г.Мелихов, В.Загонек.

Партия мен халық суретшінің, сәулетшінің, өнертанушының еңбегін биік бағалайды, шығармашылық жетістігіне лайық бағасын береді. Мұны біздің Академия мүшелеріне көрсетілген қошеметтен көруге болады. Есеп беру кезеңінде КСРО Халық суретшісі атағы Т.Яблонская, М.Савицкий, Г.Коржев, А.Мочальский, Б.Угаров, Л.Бродская, Қ.Телжанов, Р.Ахмедов, Х.Якупов, А. және С.Ткачевтар, О.Верейскийлерге берілді».

Осы жарияланған материалдар зерттеушілердің естеліктері ғана емес, сонымен қатар өткен күннің тірі куәгерлері, олардың құндылығы да сонда.

Қ.Т.-Б.Телжанов революцияға дейінгі Қазақстанда болмаған сюжеттік сурет жолын таңдап алды.

Композиторлық дарынымен, композициялық ойлана алуымен, Әлемге авторлық жаңаша қарауымен, уақыт пен дәуірдің болмысына ене алуымен реалистік өнердің жинақталған тәжірибесінде жеткізу әдіснамасының мүлде жаңа тәсілін насихаттайды және тудырады. Замандасты толғандыратын бүгінгінің мәселелері суретшінің туындыларында нақты адамзаттық маңызға ие болады.

Қ.Т.-Б.Телжанов суреттері – халықтың жаны. Осы Далада жаралған халықтың жаны. Ғасырлар қойнауынан келе жатқан бұл халық әлем алдына алғашқы жаралған таза күйінде шыға келеді. Жарық атаулы, бейнелердің әспеттелген ішкі сұлулығы өзіне тартып тұратын, қоршаған Әлеммен тұтасып жататын автор туындыларының жүрекке жететіні, түсініктілігі, көрерменнің жанына жақындығының себебі сонда жатыр. Образдары жүрекке жылы тиіп, жанға жақын келеді, өйткені олар Адам Әлеміне – замандастарымызға арналған.

Суретшінің, азаматтың, Әлемдік Адамның туындыларының тартымдылық күші сонда жатыр.

Оның бүкіл шығармашылық жолы – Адамға арналған, ел игілігі мен Жер бетіндегі адам Бақыты жолындағы оптимизм мен адамгершіліктің рухы тұнған әнұран.

Қанша жыл өтсе де оның шығармашылығы, ғылыми-ұстаздық, Мемлекеттік және қоғамдық қайраткерлігі рухани байлықтың, кәсіби шеберліктің, шынайы патриотизмнің үлгісі болып келеді және Қазақстан Республикасының

ганды художников Казахстана по странам Мира и т.д., всегда с вниманием и Государственной заинтересованностью решавших эти вопросы.

«В доме приемов ЦК КП Казахстана в Алма-Ате» – говорит художник – «состоялась встреча художников с Л.И.Брежневым, будучи Первым Секретарем ЦК КП Казахстана». В прениях выступил К.Т.-Б.Телжанов, коснувшись также об отсутствии условий молодым художникам. Л.И.Брежнев сразу обращаясь к рядом сидевшему Д.А.Кунаеву, тогда Председателю Совета Министров Казахской ССР, сказал: «Как Димаш Ахмедович, поможем молодым талантам?». «Обязательно поможем, Леонид Ильич» – и помощь была оказана.

«Д.А.Кунаева – члена Политбюро ЦК КПСС, Первого Секретаря ЦК КП Казахстана, за огромную помощь в строительстве в рекордные сроки и завершения строительства Государственного Музея Искусств Казахской ССР, в котором я работал с основания и открытия, сегодня одного из лучших музеев Мира; также Е.Ф.Белашову – Председателя Правления СХ СССР с неизменным сопровождением референта по средней Азии и Казахстану М.Н.Гусевой (Халаминской), страстного патриота художников Средней Азии и Казахстана, чутко опекавшая нас, радовавшаяся каждому нашему успеху; П.Н.Демичева – Секретаря ЦК КПСС; В.Ф. Шауро – Зав. отдела ЦК КПСС; Е.А.Фурцеву – Министра культуры СССР за оказанное большое внимание к расцвету национальной культуры и искусства Казахстана».

К.Т.-Б.Телжанов большой патриот своего народа. Его беспокоит настоящее состояние духовного наследия его народа и ее будущность. Являясь первым директором-основателем и строителем Государственного музея Искусств Казахской ССР (1973-1987 г.г.) он много сил и энергии отдает строительству музея. Благодаря собранным им впервые по всему Казахстану экспонатам по древнему и народно-прикладному искусству

Е.Ф.Белашова және Қазақстан суретшілері

Е.Ф.Белашова и художники Казахстана

E.F. Belashova and Kazakhstani artists

КСРО Суретшілер одағының секретариаты Қарағанды қаласында
Выездной Секретариат Союза Художников СССР в г. Караганде
Circuit Secretariat of the Union of USSR artists in Karagandy city

Алматыдағы Украина Өнерінің декадасы
Декада Украинского Искусства в Казахстане г. Алма-Ате. 1966 г.
Ten days of Ukrainian art in Kazakhstan, Almaty city, 1966

Кубадағы КСРО Мәдениеті күндеріне қатысқан Е.А.Фурцева және басқалары. Атлант мұхитының жағажайында.

Е.А.Фурцева и др. участники дней Культуры СССР на Кубе. На пляже на берегу Атлантического океана

E. A.Furtseva and other members of the Days of the USSR culture in Cuba. On beach, Atlantic Ocean 1972

Бұл кафенің қабырғасына көптеген атақты адамдар өз қолтаңбасын қалдырған

На стенах этого кафе многие знаменитости оставляли свои автографы

Many famous people signed the wall of this café with autographs.

қайта туған Мемлекеттілігіне аса қажетті ұлттық сананың дамуына үлесін қосуда. Және сөйте тұра, әйгілі суретші, Мемлекеттік әрі қоғамдық қайраткер қалпында ол өзінің әкесі үшін күрес жүргізіп келеді.

«Сын сағаттарда немесе қуанышты сәттерде анам мен әкемнің мүрдесіне тағзым еткім келеді, бірақ олар ізім-ғайым, маңдайыма жазылғаны осы шығар», – дейді Қанафия Темір-Болатұлы. «50 жылдан астам уақыт бойы Кеңес Одағы басшылығынан сұрап, әкем туралы шындықты іздеп келемін». Міне 11.09.1989 ж. КОКП ОК жанындағы КПК, Пуго Б.К. атына жазылған өтініштің үзіндісі: «... Бүгіндері, жалған айып тағылып, опат болған миллиондардың есімін партия шындықпен қауыштырып жатқан уақытта мен Алматы обкомының немқұрайлықпен берген қорытындысына үзілді-кесілді наразылық танытамын және келісе алмаймын. Сол анықтама мені қайтадан «халық жауының баласы» заманына апарып тастады. Ал мен ондай ештеңе болған жоқ деп ойлағам, ол заман алыс қалған, ұмыт болған, ұйқыдай ауыр.

Осы хатты КОКП ОК жанындағы ПҚК атына жолдай отырып мынадай сұрақ қойғым келеді: Осы қылмыстар қашан аяқталады, жалпыда бітетін дүние ме, қылмыскер әкелер айдары тағылған жандардың, тағдыры қиратылған, ажалға айдалған, айдауда мерт болғандардың ұл-қыздарының жанын жегідей жеп, жігерін жасытатын сол рухсыздық қашан жойылар екен?

Біз оларды адамшылық пен гуманизм үшін ұмытпауымыз керек. Сондай-ақ біз қабырғасы қайысқан, омыртқасы майысқан жетімдерді емес, жан-тәнімен советтік қоғамға, социализм ісіне қызмет еткен балаларды, балаларды емес, бүгіндері сиреп бара жатқан аталар мен апаларды көруіміз керек.

Сол себепті обком анықтамасындағы рухсыздық пен немқұрайлықты, ой-өрістің тарлығын мақұл көре алмаймын, мен ондай қорлықты қабылдап, сол таңбамен о дүниеге кете алмаймын, онсыз да күнім батуға таяу, өмір өтіп бара жатыр. Мен келер ұрпақ алдында мұндай жалған қорытындыны қабылдай алмаймын.

Біздің уақытымыз өтіп, басқа – жас, бейтаныс тайпа келеді. Мен осы өтіріктің уыт жайып, олардың санасын улауына жол бере алмаймын.

казахов залы музея открыли миру изобразительное искусство Казахстана с древнейших времен по наши дни. Музей стал научно-исследовательским центром развития изобразительного искусства Казахстана в контексте мирового художественного наследия. Залы музея открылись художественным выставкам со всех континентов мира.

Музей стал достопримечательностью Алма-Аты и Республики, активным пропагандистом достижений художественной культуры и искусствоведения. Музей посещают многие правительственные, парламентские делегации, первые руководители Государств стран Социалистического Содружества, международные парламентские делегации, туристические группы стран Азии, Африки, Латинской Америки и со всех континентов мира.

В музее проходят международные конференции, симпозиумы, творческие встречи с участием выдающихся деятелей Советского Союза, членами Академии художеств СССР, секретарями Союза художников СССР, видными деятелями культуры. В них принимают участие коллеги К.Т.-Б.Тельжанова почетные Академики, выдающиеся прогрессивные художники дальнего зарубежья Рокуэлл Кент (США), Ренао Гутузо (Италия), Киш Иштван (Венгрия) и другие.

В свою очередь музей устанавливает научно-творческие связи с крупнейшими музеями Мира, с широким показом экспонатов Музея в деле пропаганды взаимообогащения традициями народов Мира в общем доме человеческой цивилизации.

В 1972 году К.Т.-Б.Тельжанов включается в Правительственную делегацию Советского Союза на Кубу в составе семи человек, возглавляемую Министром культуры СССР Е.А.Фурцевой, где впервые открываются Дни культуры Советского Союза. В них участвуют выдающиеся писатели, артисты, свыше двухсот видных деятелей культуры.

«Мне запомнились экспромтом, без записи яркие выступления Екатерины Алексеевны Фурцевой на открытии дней культуры СССР на Кубе, встречи с Фиделем Кастро, Раулем Кастро, высокое ораторское искусство Ф.Кастро на торжествах во Дворце на Кубе. Большое впечатление осталось от школы где воспитываются молодые кадры». На Кубе от руководства страны К.Т.-Б. Тельжанов получает приглашение на двухгодичную профессорско-педагогическую деятельность в Академию искусств Кубы. Творчество К.Т.-Б.Тельжанова получило широкое и достойное международное признание. В 1993 году Центральное Пра-

Немере мен шөбере атасы мен бабасы үшін, олардың айта алмаған әні, аша алмаған таланты, бейберекет өткен немесе әділетсіз қорлыққа душар болған өмірі үшін ұялмауға тиіс. Ұрпағымыздың жүзі жарық болсын, ал, біздің қатарымызға ол бақыт бұйырмады...»

КОКП ОК жанындағы ПҚК атына жазылған осы үзіндіден «халық жауы баласының», 14 жасында өмір талқысына жалғыз түскен баланың өмірі мен шығармашылық жолын қандай рухани қиындықпен бастағаны сезіліп тұр.

Қ.Т.-Б.Телжанов – студенттік жастардың ар-намысын қорғаушы, ол әрі шындық пен әділдіктің қатал өмір мектебінен өткен күрескері, ол өзіне күрескерлікпен жол салатын батыл да ержүрек жандардың қатарынан. 1986 жылғы желтоқсан күндерінде қазақ жастарына жала жапқан, артынан бүкіл халықты ұлтшыл деп айыптауға ұласқан «Нам горько» үндеуіне /«Вечерняя Алма-Ата», 20.12.1986 ж./, Қазақстан КП мәдениет бөлімінен хабарласқанына қарамастан, Қ.Т.-Б.Телжановтың қол қоймағанын көпшілік біле бермейді. Айта кетерлігі – желтоқсан оқиғасында көтерілген тек қана қазақ жастары емес. Жастардың үмітін өшіріп, әкешенің көз жасын төккен мұндай бұрын-соңды болмаған қанды геноцид құрбандары халық жадынан өшпейді, қазақстандықтар ұрпағының есінен кетпейді.

Ол деген жаңа жарқын Өмірге, Өз Мемлекеті мен Отанына имандай сенген аты белгісіз мыңдаған қаһарман, халықтың Бақыты үшін күрескен аңызға бергісіз саңлақтар, маңдайалды қазақ зиялылары. Ұлы патриоттар, Ұлы дала перзенттері. Аңыз адамдар. Өткен Дәуір Қаһармандары.

Олар біздің түсінігімізде ерік-жігер, табандылық, ерлік, қаһармандық үлгісі, даңқты Адамзат ұлдары ретінде, ұрпақ алдында киелі ескерткіш болып қалмақ.

Осынау Қазақстандағы ұлт-азаттық революциялық қозғалыстың көрнекті өкілдерінің, Мемлекеттік және қоғамдық қайраткерлерінің, жаңа мәдениет, ғылым, білім және сауаттандыру Әлемін құрушылардың даңқты тобында құрметті орын Қанафия Темір-Болатұлының әкесі – көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері Телжанов Темір-Болат Мұхамеджанұлына тиесілі.

Қ.Т.-Б.Телжановтың әкесі өмірден өткен соң, 28.05.1958 ж. қылмыс құрамы болмауы негізінде Ленинград әскери округі әскери трибуналы шешімімен ақталды және Қазақстан КП ОК Бюросының 12.12.1989 жылғы қаулысымен КОКП қатарына қайта қабылданды.

вительство Китая приглашает профессора К.Т.-Б. Тельжанова на педагогическую деятельность в Синьцзянский Институт Искусств.

Все мы знаем Канафию Темир-Булатовича как выдающегося деятеля Отечественной культуры, заботливого его строителя. Казахстанцы помнят его заслуги в деле просвещения и народного образования в регионах Казахстана, в котором он принимал самое деятельное участие, будучи депутатом Верховного Совета Казахской ССР многие годы членом ЦК КП Казахстана.

К.Т.-Б.Тельжанов является одним из основателей Алма-Атинского Государственного театрально-художественного института (1978 г.) и руководителем кафедры изобразительного искусства.

«В начале 1978 года я был приглашен на прием к Секретарю ЦК КП Казахстана по идеологии С.Н.Имашева, он поинтересовался как дела в музее.

С.Н.Имашев непрерывая с вниманием выслушал и взглянув на записи перед собой сказал: «Да, мы знаем ваши поездки в этом направлении по Республикам Советского Союза и заграничным по линии Министерства Культуры СССР, Союза художников СССР по многим странам мира»

и продолжил: «Зная Ваши организационные способности по строительству музея и отличную работу сотрудников музея и Вас как патриота, болеющего за народное счастье, поручаем Вам возглавить художественный факультет, подобрать педагогические кадры, организовать прием студентов на первый курс и приступить к занятиям с

Гавана. Куба
Gavana. Cuba

Көрнекті мемлекет және партия қайраткері, КСРО Мәдениет министрі Е.А.Фурцева жетекшілігімен Кеңестер Одағының мемлекеттік делегация тобы Кубада

Группа правительственной делегации Советского Союза на Кубе во главе с выдающимся Государственным и Партийным деятелем, Министром Культуры СССР Е.А.Фурцевой

The group of government delegation of the USSR in Cuba, at the head with an outstanding and government and Party worker, the Minister of the Culture of the USSR, E. A. Furtseva

ОДИНЫ ВЛЯЕТ

След считает необходимым еще раз напомнить художникам, что в современных условиях, как никогда, важна меткость идейных позиций, непримиримость к любым проявлениям враждебной буржуазной пропаганды.

След признала советских художников всю свою работу по выполнению заданий подготовки к 100-летию со дня рождения В. И. Ленина и выразила уверенность, что мастера образного искусства оживляют эту великую дату новыми высокохудожественными произведениями.

След художников, говорится в заключении, признает весь мастерство советского пропагандистского искусства, которое сплелось вокруг великой Коммунистической партии, отдал свой талант, вдохновение и мастерство делу построения коммунистического общества.

На этом III Всесоюзный съезд художников закончил

ТРЕТЬЕМУ СЪЕЗДУ ХУДОЖНИКОВ СССР

Центральный Комитет Коммунистической партии Советского Союза считает необходимым напомнить художникам, что в современных условиях, как никогда, важна меткость идейных позиций, непримиримость к любым проявлениям враждебной буржуазной пропаганды.

След признала советских художников всю свою работу по выполнению заданий подготовки к 100-летию со дня рождения В. И. Ленина и выразила уверенность, что мастера образного искусства оживляют эту великую дату новыми высокохудожественными произведениями.

След художников, говорится в заключении, признает весь мастерство советского пропагандистского искусства, которое сплелось вокруг великой Коммунистической партии, отдал свой талант, вдохновение и мастерство делу построения коммунистического общества.

На этом III Всесоюзный съезд художников закончил

ВЧЕРА В КОЛОДЦАХ ОТКРЫЛИ ВСЕСОЮЗНОЕ ХУДОЖЕСТВЕННОЕ РАБОТНОЕ СЪЕДИНЕНИЕ

«The economic and cultural relations between the Soviet Union and Cuba are very good, and they offer vast possibilities for development», says Ekaterina Furtseva, Minister of Culture of the USSR

«The economic and cultural relations between the Soviet Union and Cuba are very good, and they offer vast possibilities for development», said Ekaterina A. Furtseva, Minister of Culture of the USSR and member of the Central Committee of the CPSU, in a press conference held only a few hours after her arrival in Cuba.

The Minister of Culture of the USSR said, «We see many possibilities for broadening the relations between our two countries, regardless of the distance that separates us. The Soviet people are very interested in becoming better acquainted with Cuban culture, chiefly Cuban folklore.» Then she discussed several aspects of the First Rally of Soviet Culture, to be held in our country November 1-12 as a part of the festivities held to mark the 55th anniversary of the October Revolution.

The Minister of Culture of the USSR spoke of the various ensembles — in all, close to 100 artists — that have arrived in our country to perform during the rally. They include the Kirov Ballet of Leningrad, soloists Tamara Sorokina and Anatoli Sovianenko and singer Muslim Magomayev.

She also spoke of Byelorussia, a Soviet republic that lost a fourth of its population in World War II and which had a powerful antifascist guerrilla movement. She added that the Party and Govern-

РАЛЛИ КУЛЬТУРЫ В КИРОВО

of dramatic art and music. Take Moldavia for example, a country whose people resemble you Cubans very much and where there are a great many artists»

She spoke enthusiastically about the people of the Soviet Union's great interest in museums. She cited the Hermitage, in Leningrad, which is visited by more than three million people every year, and the Museum of the Kremlin. She recalled that a large number of works of art were either destroyed or stolen by the Nazis in their criminal attack on the USSR in 1941.

She added that 290 works based on the culture of the various republics of

Высокие задачи творчества

Встреча с депутатом

Весь день по улицам горняцкого города Текели мелз снежная метель. Она слепила глаза прохожим, заметала все стеньки-дорожки. Около клуба имени XX съезда КПСС пурга намела высокие курганы снега.

Рано зажгли вечерние огни рабочего клуба. Сегодня здесь особеннолюдно. Ведь в гости к горнякам приехал, уже в который раз, депутат Верховного Совета Казахской ССР Канафия Темир-Булатович Тельжанов.

Хотя Тельжанов и живет в Алма-Ате, но он не забывает своих избирателей. Его хорошо знают в Текели. Дважды в нашем городе экспонировались картины казахстанских художников, среди которых были по-

лотна и замечательного мастера кисти Канафия Тельжанова. Время не погасило в памяти картины Тельжанова. В них самобытность художника, размах и яркость природных красок, которыми так щедро одарена земля казахская. Степь и горы и особенно люди обрисованы с такой захватывающей теплотой, что, кажется, стоишь не у немой картины, а стоишь рядом с живыми людьми и слышишь их горячее дыхание.

Такие живые мироощущения вызывают картины «Звуки домбры», «В солнечном краю», «Впервые», «На земле дедов». Всех не перечислить, их более сорока, созданных вдумчивым, большим художником земли казахской. Канафия Темир-Булатович — воспитанник Ленинградской Академии художеств. А это много значит. Ленинград — замечательная кузница мастеров художников,

СОВЕТСКАЯ КУЛЬТУРА

Встреча с депутатом

Весь день по улицам горняцкого города Текели мелз снежная метель. Она слепила глаза прохожим, заметала все стеньки-дорожки. Около клуба имени XX съезда КПСС пурга намела высокие курганы снега.

Рано зажгли вечерние огни рабочего клуба. Сегодня здесь особеннолюдно. Ведь в гости к горнякам приехал, уже в который раз, депутат Верховного Совета Казахской ССР Канафия Темир-Булатович Тельжанов.

Хотя Тельжанов и живет в Алма-Ате, но он не забывает своих избирателей. Его хорошо знают в Текели. Дважды в нашем городе экспонировались картины казахстанских художников, среди которых были по-

лотна и замечательного мастера кисти Канафия Тельжанова. Время не погасило в памяти картины Тельжанова. В них самобытность художника, размах и яркость природных красок, которыми так щедро одарена земля казахская. Степь и горы и особенно люди обрисованы с такой захватывающей теплотой, что, кажется, стоишь не у немой картины, а стоишь рядом с живыми людьми и слышишь их горячее дыхание.

Такие живые мироощущения вызывают картины «Звуки домбры», «В солнечном краю», «Впервые», «На земле дедов». Всех не перечислить, их более сорока, созданных вдумчивым, большим художником земли казахской. Канафия Темир-Булатович — воспитанник Ленинградской Академии художеств. А это много значит. Ленинград — замечательная кузница мастеров художников,

СМОТРА

Весь день по улицам горняцкого города Текели мелз снежная метель. Она слепила глаза прохожим, заметала все стеньки-дорожки. Около клуба имени XX съезда КПСС пурга намела высокие курганы снега.

Рано зажгли вечерние огни рабочего клуба. Сегодня здесь особеннолюдно. Ведь в гости к горнякам приехал, уже в который раз, депутат Верховного Совета Казахской ССР Канафия Темир-Булатович Тельжанов.

Хотя Тельжанов и живет в Алма-Ате, но он не забывает своих избирателей. Его хорошо знают в Текели. Дважды в нашем городе экспонировались картины казахстанских художников, среди которых были по-

лотна и замечательного мастера кисти Канафия Тельжанова. Время не погасило в памяти картины Тельжанова. В них самобытность художника, размах и яркость природных красок, которыми так щедро одарена земля казахская. Степь и горы и особенно люди обрисованы с такой захватывающей теплотой, что, кажется, стоишь не у немой картины, а стоишь рядом с живыми людьми и слышишь их горячее дыхание.

Такие живые мироощущения вызывают картины «Звуки домбры», «В солнечном краю», «Впервые», «На земле дедов». Всех не перечислить, их более сорока, созданных вдумчивым, большим художником земли казахской. Канафия Темир-Булатович — воспитанник Ленинградской Академии художеств. А это много значит. Ленинград — замечательная кузница мастеров художников,

ТЕБЕ, СОВРЕМЕННОМУ, ТЕПЛО НАШИ ТВОРЕНИЯ!

Встреча с депутатом

Весь день по улицам горняцкого города Текели мелз снежная метель. Она слепила глаза прохожим, заметала все стеньки-дорожки. Около клуба имени XX съезда КПСС пурга намела высокие курганы снега.

Рано зажгли вечерние огни рабочего клуба. Сегодня здесь особеннолюдно. Ведь в гости к горнякам приехал, уже в который раз, депутат Верховного Совета Казахской ССР Канафия Темир-Булатович Тельжанов.

Хотя Тельжанов и живет в Алма-Ате, но он не забывает своих избирателей. Его хорошо знают в Текели. Дважды в нашем городе экспонировались картины казахстанских художников, среди которых были по-

лотна и замечательного мастера кисти Канафия Тельжанова. Время не погасило в памяти картины Тельжанова. В них самобытность художника, размах и яркость природных красок, которыми так щедро одарена земля казахская. Степь и горы и особенно люди обрисованы с такой захватывающей теплотой, что, кажется, стоишь не у немой картины, а стоишь рядом с живыми людьми и слышишь их горячее дыхание.

Такие живые мироощущения вызывают картины «Звуки домбры», «В солнечном краю», «Впервые», «На земле дедов». Всех не перечислить, их более сорока, созданных вдумчивым, большим художником земли казахской. Канафия Темир-Булатович — воспитанник Ленинградской Академии художеств. А это много значит. Ленинград — замечательная кузница мастеров художников,

Весь день по улицам горняцкого города Текели мелз снежная метель. Она слепила глаза прохожим, заметала все стеньки-дорожки. Около клуба имени XX съезда КПСС пурга намела высокие курганы снега.

Рано зажгли вечерние огни рабочего клуба. Сегодня здесь особеннолюдно. Ведь в гости к горнякам приехал, уже в который раз, депутат Верховного Совета Казахской ССР Канафия Темир-Булатович Тельжанов.

Хотя Тельжанов и живет в Алма-Ате, но он не забывает своих избирателей. Его хорошо знают в Текели. Дважды в нашем городе экспонировались картины казахстанских художников, среди которых были по-

лотна и замечательного мастера кисти Канафия Тельжанова. Время не погасило в памяти картины Тельжанова. В них самобытность художника, размах и яркость природных красок, которыми так щедро одарена земля казахская. Степь и горы и особенно люди обрисованы с такой захватывающей теплотой, что, кажется, стоишь не у немой картины, а стоишь рядом с живыми людьми и слышишь их горячее дыхание.

Такие живые мироощущения вызывают картины «Звуки домбры», «В солнечном краю», «Впервые», «На земле дедов». Всех не перечислить, их более сорока, созданных вдумчивым, большим художником земли казахской. Канафия Темир-Булатович — воспитанник Ленинградской Академии художеств. А это много значит. Ленинград — замечательная кузница мастеров художников,

Встреча с депутатом

Весь день по улицам горняцкого города Текели мелз снежная метель. Она слепила глаза прохожим, заметала все стеньки-дорожки. Около клуба имени XX съезда КПСС пурга намела высокие курганы снега.

Рано зажгли вечерние огни рабочего клуба. Сегодня здесь особеннолюдно. Ведь в гости к горнякам приехал, уже в который раз, депутат Верховного Совета Казахской ССР Канафия Темир-Булатович Тельжанов.

Хотя Тельжанов и живет в Алма-Ате, но он не забывает своих избирателей. Его хорошо знают в Текели. Дважды в нашем городе экспонировались картины казахстанских художников, среди которых были по-

лотна и замечательного мастера кисти Канафия Тельжанова. Время не погасило в памяти картины Тельжанова. В них самобытность художника, размах и яркость природных красок, которыми так щедро одарена земля казахская. Степь и горы и особенно люди обрисованы с такой захватывающей теплотой, что, кажется, стоишь не у немой картины, а стоишь рядом с живыми людьми и слышишь их горячее дыхание.

Такие живые мироощущения вызывают картины «Звуки домбры», «В солнечном краю», «Впервые», «На земле дедов». Всех не перечислить, их более сорока, созданных вдумчивым, большим художником земли казахской. Канафия Темир-Булатович — воспитанник Ленинградской Академии художеств. А это много значит. Ленинград — замечательная кузница мастеров художников,

Суретшілердің Бүкілодақтық ІІІ съезі. Мәскеу. 1968 ж.
К.Тельжанов в Президиуме ІІІ-го Всесоюзного Съезда художников. Москва. 1968 г.
Telzhanov is on the presidium of the 3rd All-Union convention of artists. Moscow, 1968

КСРО Суретшілерінің VI съезі. Мәскеу
VI съезд Художников СССР. Москва
VI Convention of USSR. Moscow

Профессор Қ.Т-Б.Телжанов Қазақ Мемлекеттік Өнер академиясының 1997-98 оқу жылын ашу үстінде

Начало 1997-1998 учебного года в Казахской Государственной Художественной Академии открывает профессор К.Т-Б.Тельжанов

K. T.-B. Telzhanov is opening the 1997-1998 Academic year in Kazakh State Art Academy

Қазақ Мемлекеттік Өнер академиясының студенттері профессор Қ.Т-Б.Телжановпен кездесу кезінде. 1997-1998 оқу жылы.
Студенты Казахской Государственной Художественной Академии на встрече с профессором Тельжановым К.Т-Б. 1997-1998 учебный год
The students of the Kazakh State Art Academy meeting with the professor, K. T.-B. Telzhanov, 1997-1998 Academic year

Шындық салтанат құрды.

Темір-Болат Мұхамеджанұлының баласы әке үмітін ақтады, ол Қазақстанның және Кеңес Одағының бейнелеу өнерінің қалыптасуы мен дамуына зор үлес қосып, атаның емес, Отанның ұлына айналды.

Қ.Т.-Б.Телжановтың жарқын шығармашылық болмысының өмір жолы жоғарыда айтылғандай, ондаған жылдармен өлшеніп, Кеңес Одағының аса көрнекті суретшілері мен отандық мәдениет қайраткерлерінің арасында жатыр.

Ғасырлар өтіп, басқа заман туғанда келер ұрпаққа ұлы оқиғалар мен идеялар шимағынан жол тапқан Өнер туындылары қалады.

Оның ойшылға тән биік Өнері туған халқының терең руханилыққа бай, арайлы ертеңгі күнгі, алыс болашақтағы адам Бақытының шыңына апарар нұрлы жолына жарық сәулесін, мейірім шапағатын төгеді.

1945 жылдан бастап ол КСРО, Венгрия, Чехословакия, Польша, Румыния, Югославия, Италия, Финляндия, Норвегия, Бельгия, ҚХР, Жапония, Болгария, Үндістан, Цейлон, Ауғанстан, Бирма, Моңғолия, Канада, Швеция, Дания, Мексика, Германия, Греция, Франция, АҚШ, Куба, Марокко, Мысыр, Кипр, Түркия, Йемен, Англия және басқа да Әлем елдерінде өткен көптеген Халықаралық, Бүкілодақтық, Республикалық сурет көрмесіне қатысты.

Кеңінен халықаралық бағалауға ие болғаннан кейін суретшінің шығармашылық, Мемлекеттік, қоғамдық қызметі күллі Кеңес Одағының көпұлтты бейнелеу өнерін дамыту саласында өрбіді, бұл бағытта ол ең елеулі үлес қосушылардан болды. Ол Қазақстан Суретшілер одағы мен Суретшілік қордың жеке шығармашылық шеберханасы мен Қарағанды мен Ақмолада суретшілерге арналған пәтерлері бар облыстық бөлімдерін ашады. Сөйтіп, Қазақстан тарихында алғаш рет Республика облыстарында сурет мәдениетінің оты жағылады.

Суретші қылқалам иелеріне қолайлы шығармашылық-тұрмыстық жағдай жасау, Қазақстан облыстарында Суретшілер одағы бөлімдерін ашу, Алматыда Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер мұражайын салу, шығармашылық кадрлар даярлау, Алматыдан АМС институтын ашу, Қазақстан суретшілерін Әлем елдеріне насихаттау секілді басқа да мәселені шешуге атсалысқан, сол мәселелерді әрдайым мұқият және Мемлекеттік мүдделілікпен шешкен замандастарын ризашылықпен еске алады.

«Алматыдағы Қазақстан КП ОК қабылдау үйінде», – дейді суретші – суретшілердің ол кезде әлі Қазақстан КП ОК Бірінші Хатшысы болып тұрған Л.И.Брежневпен кездесуі өтті». Жарыссөзге Қ.Т.-Б.

1 сентября этого 1978 года в Алма-Атинском Государственном Театрально-Художественном институте, который открываем в этом году, по аналогии Ташкента. Правда Вы поднимали у нас неоднократно и в Москве в отделе культуры ЦК КПСС у В.Ф.Шауро, также у Президента Академии Художеств СССР Н.В.Томского, Секретаря Правления Союза художников СССР Е.Ф.Белашовой вопрос об открытии Академии Художеств. Об этом нам известно. Они Вас поддерживают. О Вашей творческой, государственной, общественной деятельности высокого мнения. Придет время, откроем в Алма-Ате Академию Художеств».

«А как же с моими планами по музею?» – спросил я. «Вы справитесь, – сказал С.Н.Имашев, – продолжая работу в музее, оставаясь основателем, первым директором, построившим замечательный Государственный музей искусств Казахской ССР, национальное достояние народа и истории, оставляя о себе прекрасную память». На прощание С.Н.Имашев провожая сказал: «Желаю успехов, заходите по любому вопросу». Учебный год с 1 сентября 1978 года начали вовремя.

Так, началась, вернее продолжилась педагогическая работа уже в Вузе, начатая в Художественном училище имени Н.В.Гоголя после окончания в Ленинграде, в городе моего детства, Института живописи, скульптуры и архитектуры им. И.Е.Репина Академии Художеств СССР в 1953 году». Впоследствии участник открытия Казахской Государственной художественной Академии (1993 г.). С 2000 года он возглавляет ведущую кафедру “Академическая живопись” в Казахской Национальной Академии Искусств им. Т.Жургенова и ведет персональную творческую мастерскую. За годы педагогической работы он подготовил целую плеяду молодых художников. Многие из них члены Союза художников СССР и Республики Казахстан, получившие творческое признание, высокие почетные звания и награды.

Благодаря компетентности в работе, доброжелательности и отзывчивости в коллективе профессорско-преподавательского состава Академии среди сотрудников и студентов профессор К.Т.-Б. Тельжанов пользуется безупречным большим уважением и авторитетом.

К.Т.-Б.Тельжановым изданы научно-исследовательские труды по искусству: книги «Изобразительное искусство Казахстана» (1974 г.), 180 стр. на каз., рус., англ. языках, изд. Советский художник, Москва. Типография «Фортритт ертфурт», «Государственный музей искусств Казахской ССР» (1981 г.) 280 стр. на каз., рус., нем., франц., англ. языках, изд. «Өнер», г. Алма-Ата, типография «Графише Верке цвикау».

Телжанов шығып, жас суретшілерге жағдай жасалмағандығын айтып өтеді. Л.И.Брежнев сол сәтте жанында отырған Қазақ КСР Министрлер Кеңесінің Төрағасы Д.А.Қонаевқа қарап: «Қалай, Димаш Ахмедұлы, жас таланттарға көмектесеміз бе?» - дейді. «Әрине, Леонид Ильич» – сөйтіп шынымен көмек көрсетілген болатын.

«КОКП ОК Саяси бюросының мүшесі, Қазақстан КП ОК Бірінші Хатшысы, Д.А.Қонаевқа Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер Мұражайының рекордтық мерзімде салынып бітуінде көрсеткен зор көмегі үшін разымын, мен ол мұражайда негізі қаланып, ашылғанынан бастап жұмыс істедім, бүгінде Әлемнің тамаша мұражайларының біріне айналған; дәл солай Орталық Азия мен Қазақстан бойынша референт, Орталық Азия мен Қазақстан суретшілерінің ынтызар патриоты, бізге ілтипатты қамқорлық танытып, әрбір жетістігімізге қуанған М.Н.Гусеваның (Халаминскаяның) дамылсыз сүйемелі үшін КСРО СО Басқармасының Бастығы Е.Ф.Белашовқа ризамын; КОКП ОК Хатшысы П.Н.Демичевке; КОКП ОК бөлім меңгерушісі В.Ф. Шауроға; КСРО Мәдениет министрі Е.А.Фурцевқа Қазақстанның ұлттық мәдениеті мен өнерін гүлдендіруге мұқият көңіл бөлгені үшін разымын».

Қ.Т.-Б.Телжанов өз халқының үлкен патриоты. Оны өз халқының рухани мұрасының бүгіні мен ертеңі бірдей алаңдатады. Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер Мұражайының тұңғыш директоры әрі негізін қалаушы, құрылысын жүргізуші (1973-1987 г.г.) ретінде ол мұражай құрылысына көп күш-қайратын жұмсады. Бүкіл Қазақстан бойынша оның жинаған қазақтың көне халықтық қолөнері экспонаттарының арқасында мұражай залдары әлемге көнеден бастап бүгінгі күнге дейінгі Қазақстанның бейнелеу өнерін паш етті. Мұражай Қазақстанның бейнелеу өнерін әлемдік суретшілік мұра аясында дамытудағы ғылыми-зерттеу орталығына айналды. Мұражай залдары әлемнің барлық құрлықтарынан келетін сурет көрмесіне құшағын ашты.

Мұражай Алматы мен республиканың айтулы орындарының біріне айналды, сурет мәдениеті мен өнертану жетістіктерін белсенді насихаттаушыға айналды. Мұражайға көптеген үкіметтік, парламенттік делегациялары, Социалистік Достастық мемлекеттерінің бірінші басшылары, халықаралық парламенттік делегациялар, Азия, Африка, Латын Америкасы елдерінен және басқа да әлемнің барлық құрлықтарынан туристік топтар келеді.

Мұражайда Кеңес Одағының аса көрнекті қайраткерлерінің, КСРО Суретшілер Академиясы мүшелерінің, КСРО Суретшілер одағы хатшыларының, көрнекті мәдениет қайраткерлерінің қатысуымен халықаралық конференция, симпозиум, шығармашылық кездесулер өтіп тұрады. Ондай жиындарға

Қ.Телжанов КСРО Суретшілер Академиясының корреспондент-мүшесі, Қырғыз КСР-інің Халық суретшісі, Қырғыз КСР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Социалистік Еңбек ері Г.А. Айтиевпен бірге

К.Тельжанов и Г.А. Айтиев, Член-корреспондент Академии Художеств СССР, Народный художник Киргизской ССР, Лауреат Государственной премии Киргизской ССР, Герой Социалистического Труда

K. Telzhanov and G. A. Aitiev, corresponding member of USSR Academy of Arts, People's artist of Kyrgyz SSR, Laureate of the State Prize of Kyrgyz SSR, Hero of socialist labor. 1963

Многочисленные отзывы на творчество К.Т.-Б.Тельжанова опубликованы в каталогах художественных выставок, научных публикациях, в фундаментальных юбилейных изданиях по изобразительному искусству СССР «Советское искусство» 1917-1957 г.г., Москва, 1957 г.; «225 лет Академии Художеств СССР», Москва, 1983г.; «Сборник материалов XXXIX сессия ордена Ленина Академии Художеств СССР» 1984 г.; специальных зарубежных, всесоюзных, отечественных изданиях по искусству, культуре, образованию, просвещению, в «Казахской Советской Энциклопедии», Алма-Ата, 1977 г.; в «Советском энциклопедическом словаре» Москва 1979, 1984, 1989, 1990 г.; в энциклопедиях Казахская ССР краткая энциклопедия, Том 4, Алма-Ата, 1991; «Қазақ өнері», Алматы, 2002; «Қазақ мәдениеті», Алматы, 2005; «Қазақстан», Том 8, Алматы, 2006; Культура Казахстана, энциклопедический справочник, Алматы, 2010; Казахстан, Национальная энциклопедия, Том 5, Алматы, 2006, в многочисленных зарубежных статьях Всесоюзных и отечественных центральных изданий газет и журналов. Его произведения широко изданы и репродуцированы от шикарных фолиантов до наборов цветных открыток, в школьных учебниках по истории Казахстана, родному языку и литературе.

Творчеству К.Т.-Б.Тельжанова посвящены монографии видных искусствоведов Е.Вандровской «Канафия Тельжанов» изд. «Советский художник», Москва, 1973 г., Л.Марченко «Канафия Тельжанов» изд. «Онер» Алма-Ата, 1982 г., Альбом «Канафия Тельжанов». Изд. «Онер», Алматы, 2006 г.

Награды К.Т.-Б.Тельжанова:

Министерство культуры СССР, Союз художников СССР, Главное Политическое Управление Советской Армии и Военно-Морского Флота награждают Тельжанова К.Т.-Б. Серебряной медалью имени М.Б. Грекова за создание картин «Тишина» (1966г.), «Запевала» (1967 г.) (Москва, 1968г.);

Қ.Т.-Б.Телжановтың әріптестері құрметті академиктер, алыс шетелдің аса көрнекті прогрессивті суретшілері Рокүэл Кент (АҚШ), Ренао Гутузо (Италия), Киш Иштван (Венгрия) және басқалар қатысып тұрады.

Өз кезегінде мұражай адамзат өркениетінің ортақ үйінде Әлем халықтары дәстүрлерін өзара байытуды насихаттау ісінде өз экспонаттарын кеңінен таныту арқылы Әлемнің ірі мұражайларымен ғылыми-шығармашылық байланыс орнатады.

1972 жылы Қ.Т.-Б.Телжанов алғаш рет Кеңес Одағы мәдениеті күндерінің ашылуы өтетін Кубаға КСРО Мәдениет министрі Е.А.Фурцеваның жетекшілігімен баратын Кеңес Одағы Үкіметтік делегациясының жеті адамдық құрамына енгізіледі. Оған аса көрнекті жазушылар, артистер, екі жүзден астам көрнекті мәдениет қайраткерлері қатысқан.

«Екатерина Алексеевна Фурцеваның Кубадағы КСРО мәдениетінің күндерінің ашылуында еш дайындықсыз, қағазға қарамай сөйлеген сөзі, Фидель Кастромен, Рауль Кастромен болған кездесулер, Сарайда өткен мерекедегі Ф.Кастроның биік шешендік өнері естен кетпейді. Жас мамандар тәрбиеленіп жатқан мектеп терең әсер қалдырды». Куба басшылығынан Қ.Т.-Б.Телжанов Куба өнер академиясына екіжылдық профессорлық-ұстаздық қызметке шақырту алады. Қ.Т.-Б.Телжанов шығармашылығы халықаралық деңгейде кеңінен бағаланды. 1993 жылы Қытайдың Орталық Үкіметі профессор Қ.Т.-Б.Телжановты Синьцзян Өнер Институтында ұстаздық қызмет етуге шақырады.

Біз бәріміз Қанафия Темір-Болатұлын отандық мәдениеттің аса көрнекті қайраткері, оның қамқор құрылысшысы ретінде білеміз. Еліміз оның Қазақстан өңірлеріндегі халық сауатын, білімін көтеру ісіне қосқан үлесін ұмытпақ емес, Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесінің депутаты, көп жылдар бойы Қазақстан КП ОК мүшесі бола жүріп бұл істе оның атқарған сүбелі еңбегі ел жадында.

Қ.Т.-Б.Телжанов Алматы Мемлекеттік театр-сурет институтының (1978 ж.) негізін қалаушылардың және бейнелеу өнері кафедрасы меңгерушілерінің бірі болып табылады.

«1978 жылдың басында мен идеология жөніндегі Қазақстан КП ОК Хатшысы С.Н.Имашевтың қабылдауына шақырту алдым, ол мұражайдың жай-күйі жөнінде сұрады.

С.Н.Имашев үнсіз отырып тындады да алдындағы жазбаларына қарап: «Иә, біз сіздің осы өнер саласы бойынша Кеңес Одағы Республикаларын, КСРО Мәдениет Министрлігі мен КСРО Суретшілер одағының жобаларымен көптеген әлем елдерін аралағаныңызды білеміз» деп, сөзін ары қарай жалғастырды: «Сіздің мұражай салу бағытындағы ұйымдастырушылық қабілетіңізді, мұражай қызметкерлерінің жұмысты жақсы істегендерін, Сіздің халық игілігі үшін барын салған

Указом Президиума Верховного Совета СССР он награжден орденом «Знак Почета» (Москва, 1959г.); Указом Президиума Верховного Совета СССР награжден орденом «Трудового Красного Знамени» (Москва, 1971 г.);

В соответствии с Указом Президиума Верховного Совета СССР награжден юбилейной медалью «За освоение целинных земель» (1956г.).

От имени Президиума Верховного Совета СССР награжден юбилейной медалью «За доблестный труд в ознаменование 100-летия со дня рождения В.И.Ленина» (1970 г.); За долголетний добросовестный труд от имени Президиума Верховного Совета СССР награжден медалью «Ветеран труда» (1990 г.); Награжден Серебряной медалью «За достигнутые успехи в развитии народного хозяйства СССР» (Москва, 1971 г.).

К.Т.-Б.Тельжанов удостоен Почетной Грамотой Президиума Верховного Совета СССР (1978 г.), Почетной Грамотой Верховного Совета Татарской АССР (1962 г.), Почетной Грамотой Президиума Всесоюзного Центрального Совета Профессиональных Союзов (1983 г.), Почетной Грамотой Центрального Комитета Профсоюза работников культуры СССР, Грамотой Секретариата Правления Союза художников СССР (Москва, 1967 г.); Ему присужден Диплом Секретариатом Правления Союза художников СССР за картину «Тишина» (Москва, 1965 г.).

Тельжанов К.Т.-Б. кавалер ордена «Парасат» (1998 г.), награжден орденом «Отан» (2005 г.), медалью «За заслуги перед Республикой», медалью к «50-летию Қазақ ССР», к «60-летию Каз ССР», медалью «Астана» (1998г.), юбилейной медалью «50 лет целине (2004 г.), юбилейной медалью «20 лет независимости Казахстана» (2011 г.), медалью к дню победы в ВОВ «Слава» (2010 г.), награжден Почетными Грамотами Президиума Верховного Совета Казахской ССР (1961 г., 1963г., 1967 г., 1970 г., 1977г., 1987г.), Лауреат Независимой Премии «Тарлан» (2005 г.) и другими знаками отличия.

Это целая эпоха напряженного труда выдающейся творческой, государственной и общественной деятельности К.Т.-Б.Тельжанова, отданная им на благо Отечества.

К.Т.-Б.Тельжанов говорит, что на его жизненном и творческом пути было много запоминающихся и знаменательных встреч на Всесоюзных художественных выставках по союзным республикам, в мастерских художников обменивались творческим опытом. Все это вносило очень много

Қ.Телжанов КСРО Академиясының академигі, Украин КСР-інің Халық суретшісі, Украин КСР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Социалистік Еңбек ері В.И. Касиянмен бірге

К.Тельжанов и Касиян В.И., академик Академии Художеств СССР, Народный художник СССР, Украинской ССР, Лауреат Государственной премии Украинской ССР, Герой Социалистического Труда

K. Telzhanov and Kasiyan V.I., Academician of USSR Academy of Arts, USSR People's artist, Ukraine SSR, Laureate of State Prize of Ukraine SSR, Hero of socialist labor

Токио. Жапония. 1983 ж.
Токио. Япония. 1983 г.
Токуо, Япон. 1983 г.

азаматтығыңызды ескере отырып, Сізге біздің осы жылы Ташкенттегі үлгі бойынша ашатын Алматы Мемлекеттік Театр-Сурет институтында сурет факультетін басқарып, педагог мамандарды жинап, бірінші курсқа студенттерді қабылдауды ұйымдастырып, сосын осы 1978 жылдың 1 қыркүйегінен сабаққа кірісіп кетуді табыстаймыз. Рас, Сіз бірнеше мәрте Мәскеуде КОКП ОК мәдениет бөлімінде, В.Ф.Шауроның, КСРО Сурет Академиясы Президенті Н.В.Томскийдің, КСРО Суретшілер одағы Басқармасының Хатшысы Е.Ф.Белашованың алдында Сурет Академиясын ашу жайында мәселе көтергенсіз. Оныңыз бізге мәлім. Жаңағы кісілер Сізді қолдайды. Сіздің шығармашылық, мемлекеттік, қоғамдық қызметіңізді биік бағалайды. Уақыты келгенде Алматыда да Сурет Академиясын ашармыз».

«Ал менің мұражайға қатысты жоспарым не болмақ?» – дедім мен. «Сіздің қолыңыздан келеді, – деді С.Н.Имашев, – мұражайда да істей бересіз, халық пен тарихтың ұлттық игілігіне айналған кереметтей Қазақ КСР Мемлекеттік өнер мұражайын салушы, тұңғыш директоры ретінде ел есінде қаласыз». Шығарып саларда С.Н.Имашев: «Табыс тілеймін, кез келген мәселемен келе беріңіз», – деді. 1978 жылдың 1 қыркүйегінде оқу жылын уақтылы бастадық.

Сөйтіп, енді ЖОО-ндағы педагогикалық жұмыс басталды, басталды емес-ау, жалғасты, өйткені басы оқу бітіргеннен кейін Н.В.Гоголь атындағы Сурет училищесінде, Ленинградта, менің балалық шағымның қаласында, 1953 жылы КСРО Сурет Академиясының И.Е.Репин атындағы Сурет, мүсін және сәулет институтында жатыр». Кейіннен Қазақ Мемлекеттік сурет Академиясының ашылуына (1993 ж.) қатысты. 2000 жылдан ол Т.Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық Өнер Академиясында маңдайалды “Академиялық көркемсурет” кафедрасын басқарады және жеке шығармашылық шеберханасын жүргізеді. Ұстаздық қызмет еткен жылдарында ол бір топ жас суретшілер даярлап шығарды. Олардың көбісі шығармашылығын мойындатқан, жоғары атақтар мен сыйлықтар алған, КСРО мен Қазақстан Республикасы Суретшілер одағының мүшелері.

Жұмыстағы біліктілігіне, Академия профессорлық-ұстаздық құрам ұжымында қызметкерлер мен студенттер арасындағы ажарқындығы мен бауырмашылдығына орай профессор Қ.Т.-Б.Телжановтың абыройы кіршіксіз, беделі биік.

Қ.Т.-Б.Телжановтың өнер жайында ғылыми-зерттеу еңбектері басылған, кітаптары: «Қазақстанның бейнелеу өнері» (1974 ж.), 180 б., қаз., ор., ағыл. тілдерінде, «Советский художник» баспасы Москва. «Фортритт ертфурт» баспаханасы, «Қазақ КСР Мемлекеттік өнер мұражайы» (1981 ж.) 280 б., қаз., ор.,

Жапония. КСРО Халық суретшісі, КСРО Суретшілер академиясының академигі, Ленин атындағы сыйлықтың иегері В.З.Бородаймен бірге

Япония. К. Тельжанов и В.З.Бородай Народный Художник СССР, Академик Академии Художеств СССР. Лауреат Ленинской премии СССР.

Japan. K. T.-B. Telzhanov with the People's artist of the USSR, Academician of the USSR Academy of Art, Laureate of the Lenin Prize, 1983

доброто и полезного в общественную и творческую жизнь многонационального Союза художников СССР и зарубежных поездках. На открытиях Всесоюзных художественных выставок в Москве на Съездах художников Советского Союза в Большом Кремлевском дворце и Приемах Правительства в Георгиевском зале Кремля для участников Съезда после завершения съезда постоянно принимали участие и члены Политбюро ЦК КПСС и первые руководители Государства, проходивших в светлой творческой обстановке, давая творческое вдохновение на решение великих задач, создание выдающихся произведений, достойными великого нашего народа в строительстве дальнейшего процветания Культуры и Искусства Могучей Державы на Планете Земля.

С большим уважением и теплотой вспоминает К.Т.-Б.Тельжанов о близких друзьях детства и товарищах, день за днем до дней сегодняшних возникают в его памяти их образы. Он благодарен той среде, друзьям, годам нелегкой юности и сегодняшним дням, коллегам по работе.

Творчество художника, душа народа громким эхом отзывается в сердцах людей, утверждая вышесказанные слова о творчестве мастера в памяти потомков, о вечности искусства творца.

Творческий труд выдающегося художника, талантливого ученого-педагога, крупного государственного и общественного деятеля как всегда, в плодотворной активной творческой, общественной, педагогической деятельности, воспитании строителей духовной культуры сегодняшнего и будущего Казахстана.

Сегодня весь Мир смотрит на Казахстан, на великие успехи и достижения во всех сферах труда, в том числе в области Культуры и Искусства, несущие высокие духовные идеалы в сердца и души народов Планеты Земля, Солнце, Счастье и Любовь. На примере грандиозного успеха крупной выставки художников Казахстана в столице Англии Лондоне в залах знаменитого аукционного дома Christie's под названием «Сокровища Казахстана», прошедшей с 1-10 сентября 2010 года с колоссальным успехом рекордного числа зрителей, много молодежи, казахская и русская диаспоры Лондона, журналисты, коллекционеры, многочисленные представители творческой интеллигенции.

Идея проведения выставки картин Государственного музея искусств им. А.Кастеева принадле-

нем., франц., ағыл. тілдерінде, «Өнер» баспасы, Алматы қ., «Графише Верке цвикау» баспаханасы.

Қ.Т.-Б.Телжанов шығармашылығы туралы нешеме жақсы пікірлер сурет көрмелерінің каталогтарында, ғылыми басылымдарда, КСРО бейнелеу өнері жайындағы іргелі мерейтойлық басылымдарда жарияланған: «Советское искусство» 1917-1957 г.г., Москва, 1957 г.; «225 лет Академии Художеств СССР», Москва, 1983г.; «Сборник материалов XXXIX сессии ордена Ленина Академии Художеств СССР» 1984 г.; өнер, мәдениет, білім, оқыту жөніндегі арнаулы шетелдік, бүкілодақтық, отандық басылымдарда, «Казахская Советская Энциклопедия», Алма-Ата, 1977 г.; «Советский энциклопедический словарь», Москва, 1979, 1984, 1989, 1990 г.; Қазақ КСР энциклопедияларында: Краткая энциклопедия, 4-том, Алма-Ата, 1991; «Қазақ өнері», Алматы, 2002; «Қазақ мәдениеті», Алматы, 2005; «Қазақстан», 8-том, Алматы, 2006; Қазақстан мәдениеті, энциклопедиялық анықтама, Алматы, 2010; Қазақстан, Ұлттық энциклопедия, 5-том, Алматы, 2006, көптеген шетелдік, Бүкілодақтық және отандық орталық газет-журналдарда жарияланған. Оның туындылары дәулетті қалың кітаптан бастап, түрлі-түсті ашпалы хатқа дейін, мектептегі Қазақстан тарихы, қазақ тілі мен әдебиеті оқулықтарында кеңінен қолданылған.

Көрнекті өнертанушылардың монографиялары Қ.Т.-Б.Телжановтың шығармашылығына арналған: Е.Вандровская, «Канафия Тельжанов» изд. «Советский художник», Москва, 1973 г., Л.Марченко «Канафия Тельжанов» изд. «Өнер» Алма-Ата, 1982 г., Альбом «Канафия Тельжанов». Изд. «Өнер», Алматы, 2006 г.

Қ.Т.-Б.Телжановқа берілген сыйлықтар мен атақтар:

КСРО Мәдениет министрлігі, КСРО Суретшілер одағы, Кеңес Армиясы мен Әскери-Теңіз Флотының Бас Саяси Басқармасы «Тишина» (1966 ж.), «Запевала» (1967 ж.) туындылары үшін Қ.Т.-Б.Телжановты М.Б.Греков атындағы Күміс медальмен марапаттайды (Москва, 1968 ж.); КСРО Жоғарғы Кеңесі Төралқасының Жарлығы бойынша ол «Знак Почета» орденімен марапатталған (Москва, 1959 ж.); КСРО Жоғарғы Кеңесі Төралқасының Жарлығы бойынша «Қызыл Еңбек Ту» орденімен марапатталған (Москва, 1971 ж.).

жала главе русского отдела Christie's. Торговый дом взял на себя организацию выставки, включая перевозку картин, оформление и издание каталога.

Как рассказала руководитель Центра современного зарубежного искусства музея Е. Ким: «Открывали и предваряли выставку две картины Канафии Темир-Булатовича Тельжанова – «На земле дедов» (Атамекен) и «Кокпар». Именно они задали тон всей экспозиции, потому что работы, выполненные на высоком профессиональном уровне, раскрывают национальные особенности живописи Казахстана. И в то же время это такая художественная система, которая понятна каждому европейцу, потому что, как известно, Канафия Темир-Булатович получил в советское время прекрасное образование в Академии Художеств в Ленинграде. Причем эти произведения были отобраны самими представителями дома Christie's, которые предварительно приезжали в Алматы, чтобы ознакомиться с коллекцией нашего музея. Чтобы показать произведения Канафии Тельжанова, устроители выставки пошли даже на дополнительные расходы. Как правило, выездные выставки диктуют небольшой формат холстов, а у Канафии Темир-Булатовича произведения большого формата, их просто нельзя внести в самолет, поэтому, чтобы доставить картины в Лондон, был заказан специальный грузовой рейс. Но надо сказать, что эти затраты были не напрасны. В выставочный зал знаменитого аукционного дома Christie's ведет большая лестница, и, подходя к ней, первое, что видели посетители, – это картины Канафии Тельжанова. Выставку открывали две знаменитые картины «Атамекен» («На земле дедов») и «Кокпар» Народного художника Канафии Тельжанова, которые ярко характеризовали нашу Республику, наш Народ. И было очень приятно, что только на открытии выставки собралось колоссальное число зрителей. Директор нашего музея Бахыт Сералиев рассказывал, что к нему подходили многочисленные представители творческой интеллигенции, очень тепло отзывались о выставке, и при этом все отмечали две ключевые работы Канафии Тельжанова, называя его гениальным».

Ведь известно, что именно искусство дает самое полное представление о Стране и Народах на Вечном пути Мира на Земле.

Любой из художественных образов К.Т.-Б.Тельжанова внутренне задевает нас, пробуждает в

Бейнелеу өнерінің апталығы. Кремльдегі В.И. Ленин ескерткішіне гүл шоқтарын қою. 1981 ж.

Неделя изобразительного искусства. Возложение цветов к памятнику В.И. Ленина в Кремле. 1981 г.

A week of Fine Arts. Laying of flowers to Lenin's monumental in Kremlin, 1981

Қ.Телжанов РКФСР еңбек сіңірген өнер қайраткері, КСРО суретшілер Академиясының академигі, өнертану ғылымының докторы, профессор, КСРО халықтары және Шығыс шетел өнерінің маманы Б.В. Веймарнмен бірге

К.Телжанов и Б.В. Веймарн, Заслуженный деятель искусств РСФСР, Академик Академии Художеств СССР, доктор искусствоведения, профессор, Специалист по искусству народов СССР и зарубежного Востока. 1985 г.

K. Telzhanov and B.V. Veymarn, Honoured Art worker, Academician of the USSR Academy of Art, Doctor in art criticism, professor, Specialist in USSR people's Art and foreign East, 1985

Қ.Телжанов Қазақстан суретшілері VIII съезінің Президиумында
К.Тельжанов в Президиуме VIII съезда художников Казахстана
K.Telzhanov in Presidium of VIII convention of Kazakhstan artists

КСРО Жоғарғы Кеңесі Төралқасының Жарлығы бойынша «Тың игергені үшін» мерейтойлық медалімен марапатталған (1956 ж.).

КСРО Жоғарғы Кеңесі Төралқасының атынан «За доблестный труд в ознаменование 100-летия со дня рождения В.И.Ленина» мерейтойлық медалімен марапатталған (1970 ж.); көп жылғы адал еңбегі үшін КСРО Жоғарғы Кеңесі Төралқасының атынан «Еңбек ардагері» медалі табысталған (1990 ж.); «КСРО халық шаруашылығын дамыту ісіндегі қол жеткізген табыстары үшін» күміс медалімен марапатталған (Москва, 1971 ж.).

Қ.Т.-Б.Телжановқа КСРО Жоғарғы Кеңесі Төралқасының Құрмет Қағазы (1978 ж.), Татар АКСР Жоғарғы Кеңесінің Құрмет Қағазы (1962 ж.), Кәсіподақтардың Бүкілодақтық Орталық Кеңесі Төралқасының Құрмет Қағазы (1983 ж.), КСРО Мәдениет қызметкерлері кәсіподағының Орталық Комитетінің Құрмет Қағазы, КСРО Суретшілер одағы Басқармасы Хатшылығының Мадақтамасы (Москва, 1967 ж.) берілген; «Тишина» туындысы үшін оған КСРО Суретшілер одағы Басқармасы Хатшылығының Дипломы табысталған (Москва, 1965 ж.).

Қ.Т.-Б.Телжанов «Парасат» орденінің кавалері (1998 ж.), «Отан» орденімен (2005 ж.), «Республика алдындағы еңбегі үшін», «Қазақ КСР 50 жылдығына», «Қазақ КСР 60 жылдығына», «Астана» (1998 ж.) медальдарымен, «Тыңға 50 жыл» (2004 ж.), «Қазақстан тәуелсіздігінің 20 жылдығы» (2011 ж.) мерейтойлық медальдарымен, ҰОС-ндағы жеңіс күніне орай «Даңқ» (2010 ж.) медалімен марапатталған, Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесі Төралқасының Құрмет Қағаздары (1961 ж., 1963 ж., 1967 ж., 1970 ж., 1977 ж., 1987 ж.) табысталған, «Тарлан» Тәуелсіз Сыйлығының лауреаты (2005 ж.), басқа да құрмет белгілерімен марапатталған.

Бұл деген Қ.Т.-Б.Телжановтың Отан игілігі үшін жұмсаған шығармашылық, мемлекеттік және қоғамдық қызметтегі табанды еңбекке толы тұтас бір дәуірі.

Қ.Т.-Б.Телжанов өз өмірінде, шығармашылық жолында Бүкілодақтық сурет көрмелеріне барған кезде естен кетпес керемет кездесулердің, суретшілердің шеберханасында шығармашылық тәжірибе алмасулардың көп болғанын айтады. Соның бәрі көпұлтты КСРО Суретшілер одағының қоғамдық және шығармашылық өміріне, шетелдік сапарларға ұшан-теңіз жақсылық пен пайда келтірді. Мәскеуде Бүкілодақтық сурет көрмесінің ашылуында, Кеңес Одағы суретшілерінің Сиезі кезінде, Үлкен Кремль сарайында және Кремльдің Георгиев залында өтетін Үкіметтің Қабылдауында Сиезге қатысушыларға арналып, сиез аяқталған соң үнемі КОКП ОК Саяси бюросының мүшелері және мемлекеттің бірінші басшылары қатысатын, жарық шығармашылық ауанда өтетін сол кездесулер Жер Планетасындағы Құдіретті Державаның Мәдениеті мен Өнерін гүлдендіре түсуде ұлы халқымызға лайық ұлы міндеттерді орындауға, үздік туындылар жасауға шығармашылық шабыт беретін.

Қ.Т.-Б.Телжанов бала кезгі жақын достарын және кейінгі жолдастарын ерекше құрметпен және сүйіспеншілікпен еске алады, оның ой-қиялында әлі күнге оқтын-оқтын солардың бейнесі сомдалады. Ол сол ортаға, достарына, жастық шақтың қиын жылдарына және осы күндерге, жұмыстас ұжымға дән риза.

Суретшінің шығармашылығы, халықтың жаны адамдардың жүрегінде жаңғырып, ұрпақ есін-

нас голос более громкий, чем наш собственный. К.Т.-Б. Тельжанов – тот художник, кто сообщает подлинный смысл понятия «казахская живопись». Он вызывает это с силой, которой нечего противопоставить. Он дает ощущение страны и чувство преемственности поколений. В этом кроется социальная значимость творчества К.Т.-Б. Тельжанова, который выступая в роли Другого по отношению к официальному искусству, предпринял неимоверные усилия для духовно-нравственного воспитания современников посредством вхождения вглубь казахских национальных архетипов, тем самым раскрывая перед нами и будущими поколениями и свой внутренний образ художника как воспитателя своего Века.

Полотна К.Т.-Б.Тельжанова сводят в единую симфонию красок коллективную память казахского народа, его ценности, архетипы и нашу индивидуальность. Художник возвышает личную судьбу до судьбы всего человечества.

Увидев его полотна однажды, забыть их уже невозможно.

Канафия Тельжанов прожил большую, полную событий жизнь, которая во многом явилась отражением истории огромной страны под названием СССР. Ее трагедии были и его трагедиями, а победы – и его победами. Эта эпоха перемен и великих потрясений застыла на холстах художника, он видел ее глазами историка и философа. Новатор в живописи, Тельжанов сумел обуздать время, сделав его достоянием не только современников, но и потомков.

«Сердечно желаю, малым и великим, всему нашему Народу дальнейших выдающихся успехов на Пути в строительстве Великой Могучей Солнечной Счастливой Процветающей нашей Родины на Планете Земля. – С уважением К.Т.-Б.Тельжанов».

Қазақ КСР Мемлекеттік Өнер
Мұражайында

В Государственном Музее Искусств
Казакской ССР

In the State art museum of Kazakh
USSR

де мәңгі қалар өнер иесі – туындыгердің шығармашылығы туралы жоғарыда айтылған сөздерді дәлелдейді.

Аса көрнекті суретшінің, дарынды ғалым-ұстаздың, ірі мемлекет және қоғам қайраткерінің шығармашылық жолы әдеттегідей жемісті шығармашылық, қоғамдық, ұстаздық қызмет үстінде, бүгінгі және болашақ Қазақстанның рухани мәдениетін жасаушыларды тәрбиелеу үстінде.

Бүгінде бүкіл Әлем Қазақстанға қарап отыр, барлық еңбек саласындағы, соның ішінде Жер Планетасы халықтарының жан-жүрегіне биік рухани идеалдар, Күн, Бақыт пен Махаббат сыйлайтын Мәдениет пен Өнер саласындағы ұлы табыстар мен жетістіктерімізге қарап отыр. Соның мысалы ретінде 2010 жылы қыркүйектің 1-10 күндері аралығында Англия астанасы Лондондағы атақты Christie's аукцион үйінің залдарында өткен «Қазақстан қазыналары» атты еліміздің суретшілерінің көрмесін айтуға болады, сол көрмеге рекордтық деңгейде көрермен жиналды, жастар, Лондондағы қазақ және орыс диаспорасы, журналистер, коллекционерлер, шығармашыл зиялы қауым өкілдері көп болды.

Мемлекеттік өнер мұражайы суреттерінің көрмесін өткізу орыс бөлімінің жетекшісіне тиесілі. Сауда үйі көрменің ұйымдастыру жұмыстарын өзі көтерді, ол жұмыстардың арасында суреттерді тасымалдау, каталогты безендіру және шығару да бар.

Заманауи шетелдік өнер орталығының жетекшісі Е. Ким айтқандай: «Көрмені Қанафия Темір-Болатұлы Телжановтың екі суреті – «Атамекен» және «Көкпар»

ашты әрі әрін кіргізіп тұрды. Осы екі туынды бүкіл көрменің ажарын ашып тұрды, өйткені биік кәсіби деңгейде орындалған осы туындылар қазақстандық көркемсуреттің ұлттық ерекшелігін ашып тұрады. Сөйте тұра бұл екеуі кез келген еуропалыққа түсінікті суреттік жүйе, оның сыры Қанафия Темір-Болатұлының Кеңес заманында Ленинградтағы Сурет Академиясынан тамаша білім алғандығында. Оның үстіне ол туындыларды Christie's үйі қызметкерлерінің өздері біздің мұражайдың топтамасымен таныс болуға алдын ала Алматыға келгенде таңдап алған болатын. Қанафия Телжановтың туындыларын көрсету үшін көрме ұйымдастырушылары тіпті қосымша шығынға да барған. Әдетте көшпелі көрмелер туындыларды шағын көлемде жеткізуді талап етеді, ал Қанафия Темір-Болатұлының еңбектері үлкен көлемде, олар ұшаққа алып кіре салуға келмейді, сол себепті суреттерді Лондонға жеткізу үшін арнайы жүк тасымалы рейсі жалданды. Есесіне сол шығындар босқа кеткен жоқ. Атақты Christie's аукциондық үйінің көрме залына апаратын үлкен саты бар, міне сол сатыға таяй бере көрермендердің әуелгі көргені – Қанафия Телжановтың суреттері. Халық суретшісі Қанафия Телжановтың екі әйгілі суреті «Атамекен» және «Көкпар» бастап, ашып тұрды, Республикамыздың және Халқымыздың сипатын айқара ашатын суреттер тұрды. Көрменің тек ашылуының өзіне көрерменнің қаптап келуі бізді қатты масаттандырды. Біздің мұражайдың директоры Бақыт Сералиев өзіне талай шығармашыл зиялылар қауымы өкілінің келіп, көрмені қатты мақтағанын және бәрінің бірауыздан Қанафия Телжановтың екі іргелі еңбегіне тоқталып, үздік шығарма деп бағалағанын айтты.

Әлбетте, өнер ғана өзгелерге Жер шарындағы Мәңгілік сапарда келе жатқан Ел мен Халықты ба-рынша толық таныта алады.

Қ.Т.-Б.Телжановтың көркем бейнелерінің қай-қайсы да жан дүниемізге әсер етіп, ішімізде өзіміздікінен гөрі әлдеқайда зор үнді оятады. Қ.Т.-Б. Телжанов – нағыз «қазақ көркемсуреті» ұғымының мәнін ашқан суретші. Оның шығармашылық қуатына кедергі болар ештеңе жоқ. Ол ел жанын, ұрпақтар сабақтастығы сезімін ұғындырады. Қ.Т.-Б. Телжанов шығармашылығының әлеуметтік құндылығы осында, ол ресми өнерге Жат адамша қызмет етіп, қазақтың ұлттық жан-дүниесіне терең үңілу арқылы замандастарын рухани-тағлымдық тұрғыда тәрбиелеуге сарқа күш жұмсады, сонысымен ол біздің және келер ұрпақтың алдында өзінің де Ғасыр ұстазы ретіндегі суретшілік тұлғасын айқара аша білді.

Қ.Т.-Б.Телжановтың туындылары қазақ халқының ұлттық бояуларының бірыңғай симфониясын, оның құндылықтарын, архетиптерін және өзгешелігін береді. Суретші жеке тағдырды күллі адамзат тағдырының дәрежесіне көтереді.

Оның туындысын бір көрген адам қайтып ұмыта алмайды.

Қанафия Телжанов ғажап өмір сүрген адам, КСРО деп аталған алпауыт елдің тарихи оқиғаларын өз ғұмырында басынан кешкен адам. Ел қасіретін өз қасіретіндей көрді, елдің жеңісін өз жеңісіндей санады. Сол терең өзгерістер мен ұлы күйзелістердің дәуірі суретшінің кенептерінде қалды, қоғамдық құбылыстарды бұл кісі тарихшының және ойшылдың көзімен көре білді. Көркемсурет новаторы Телжанов замандастары мен келер ұрпақ алдында уақыт көрінісін бұлжытпай қалдыра білді.

«Біздің бүкіл аз әрі ұлы Халқымыздың Жер Планетасында Ұлы, Қуатты, Шуақты, Бақытты, Гүлденген Отан құру Жолында ірі табыстарға жете беруіне шын жүректен тілектеспін. – Ізгі ниетпен Қ.Т.-Б.Телжанов».

Қ.Тельжанов Т.Жургенов атындағы Қазақ Ұлттық Өнер академиясының ректоры А.Мұхамедиұлымен бірге
K.Тельжанов с А.Мухамедиулы ректором КазНАИ им.Т.Жургенова
Telzhanov with the Rector of Zhurgenov KazNAA A.Mukhamediuily

Т.Жургенов атындағы ҚазҰӨА-ның Кесіндеме және мүсін факультетінің оқытушылар ұжымы
Профессорско-преподавательский коллектив Художественного факультета КазНАИ им. Т.Жургенова
Art department teaching staff of Zhurgenov KazNAA

Балаларымен бірге
С детьми
With the children

Қырымда
В Крыму
In Crimea

Жұбайы Зайтуна
қызы Қарлығашпен
бірге

Супруга Зайтуна с
дочерью
Карлыгаш

Wife Zaitun with daughter
Karlygash

Үйде
Дома
At home

Қарлығаш баласымен бірге
Қарлығаш с сыном
Karlygash with her son

Гүлсұлу
Гульсулу
Gulsulu

Қарлығаш баласымен бірге
Қарлығаш с сыном
Karlygash with her son

Тимур Вашингтонда
Тимур в Вашингтоне
Timur in Washington

Третьяков галереясы.
Третьяковская галерея.
Tretyakov gallery

Индияда
В Индии
in India

Тимур Санкт-Петербургта
Тимур в Санкт-Петербурге
Timur in Saint Petersburg

Шеберханада В мастерской In the studio

Үйде Дома At home

Менің немерелерім
Мои внуки
My grandchildren

Тимур
Timur

ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР
ПРЕЗИДІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР
ПРЕЗИДИУМ ВЪРХОУНАГА САВЕТА СССР
СССР ОЛИИ СОВЕТИНИНГ ПРЕЗИДИУМИ
СССР ЖОГАРҒЫ СОВЕТИНИК ПРЕЗИДИУМЫ
ЫҒА ҖӨҖӨҒӘҢ ҖӨҖӨҒӘҢ ҖӨҖӨҒӘҢ ҖӨҖӨҒӘҢ
ССРИ АЛИ СОВЕТИНИН РӘҖАСӘТ НӘҖӘТИ
TSRS АЦКЅСІАУСИОСИОS ТАРҮВОS PREZIDIUMAS
ПРЕЗИДИУМІЛ СОВЕТЛУЙ СУПРЕМ АЛ УНИУНИЙ РСС
PERS АUCСТАКЅS РАДОМЕС PREZIDIJS
СССР ЖОГОРКУ СОВЕТИНИН ПРЕЗИДИУМУ
ПРЕЗИДИУМИ СОВЕТИ ОЛИИ СССР
Ш:ІР ҶИРҶИВЪ ҮЛҶЫСЪ ҶИЦЦЦЦПРРРРР
СССР ҖКАРЫ СОВЕТИНИК ПРЕЗИДИУМУ
NSV LIIDU OLEMNOUKOCU PREZIDIUM

Народному художнику СССР

ТОВ. **ТЕЛЬЖАНОВУ**
Канафию Темир-Булатовичу

*За большие заслуги в развитии
советского изобразительного искусства*

ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР

УКАЗОМ от 16 февраля 1978 г.

ПРИСВОИЛ ВАМ ПОЧЕТНОЕ ЗВАНИЕ

НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА СССР

С О Ю З
С О В Е Т С К И Х
С О Ц И А Л И -
С Т И Ч Е С К И Х
Р Е С П У Б Л И К

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР

СЕКРЕТАРЬ ПРЕЗИДИУМА ВЕРХОВНОГО СОВЕТА СССР

Москва, Кремль. 16 февраля 1978 г.

ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТИНІҢ 1967 ЖЫЛҒЫ 25 НОЯБРЬДЕГІ № 776 ҚАУЛЫСЫ БОЙЫНША

Қанафия Темірболатұлы ТЕЛЖАНОВҚА

«ЕҢБЕК АДАМДАРЫ» КАРТИНАЛАРЫНЫҢ («ЖАМАЛ», «АТАМЕКЕН ЖЕРІНДЕ», «ДОМБЫРА ӘУЕНІ», «КӨКПАР», «ТЫНЫШТЫҚ», «СОВЕТ») СЕРИЯСЫ ҮШІН 1967 ЖЫЛДЫҢ БЕЙНЕЛЕУ ӨНЕРІ САЛАСЫНА АРНАЛҒАН Ш. УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ССР МЕМЛЕКЕТТІК СЫЙЛЫҒЫ ЖӘНЕ ҚАЗАҚ ССР МЕМЛЕКЕТТІК СЫЙЛЫҒЫНЫҢ ЛАУРЕАТЫ АТАҒЫ БЕРІЛДІ.

Қазақ ССР
Министрлер Советінің
Председателі *М. Бейсебаев* М. БЕЙСЕБАЕВ

Қазақ ССР
Министрлер Советінің
Іс басқарушысы *А. Тулинов* А. ТУЛИНОВ

№ 2

1968 жылы „3“ январь
Алматы қаласы

ПОСТАНОВЛЕНИЕМ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР ОТ 25 НОЯБРЯ 1967 ГОДА № 776 ПРИСУЖДАЕТСЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПРЕМИЯ КАЗАХСКОЙ ССР 1967 ГОДА В ОБЛАСТИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА ИМЕНИ Ч. ВАЛИХАНОВА И ПРИСВАИВАЕТСЯ ЗВАНИЕ ЛАУРЕАТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРЕМИИ КАЗАХСКОЙ ССР

ТЕЛЖАНОВУ

Канафие Темир-Булатовичу

ЗА СЕРИЮ КАРТИН «ЛЮДИ ТРУДА» («ЖАМАЛ», «НА ЗЕМЛЕ ДЕДОВ», «ЗВУКИ ДОМБРЫ», «КОКПАР», «ТИШИНА», «СОВЕТ»).

Председатель
Совета Министров
Казакской ССР *М. Бейсебаев* М. БЕЙСЕБАЕВ

Управляющий делами
Совета Министров
Казакской ССР *А. Тулинов* А. ТУЛИНОВ

№ 2

„3“ января 1968 года
г. Алма-Ата.

Александров - Н. Селев

Александров, Александр

Александров
Александров
Александров

А. Селев

Александров 29

Александров
Александров
Александров
Александров
Александров
Александров

Александров

Александров
Александров
Александров
Александров
Александров
Александров
Александров

О. К. С. М. 13

Александров Александров

Александров Александров

Александров Александров

ДОРОГОЙ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ!

В ДЕНЬ ВАШЕГО ПЯТИДЕСЯТИЛЕТИЯ ПРЕЗИДИУМ И ВЕСЬ КОЛЛЕКТИВ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ ССРС ПЕРЕДАЮТ ВАМ СВОИ ГОРЯЧИЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ И САМЫЕ СЕРДЕЧНЫЕ ПОЖЕЛАНИЯ.

СВОЕ ТВОРЧЕСТВО ВЫ ПОСВЯТИЛИ ЖИЗНИ РОДНОЙ РЕСПУБЛИКИ, ЕЕ ИСТОРИИ И СЕГОДНЯШНЕМУ ДНЮ, КОРЕННЫМ РЕВОЛЮЦИОННЫМ ПРЕОБРАЗОВАНИЯМ В ВЕКОВОМ УКЛАДЕ КАЗАХСКОГО НАРОДА, СЛАВНЫМ ДЕЛАМ ЛЮДЕЙ ТРУДА — НАШИХ СОВРЕМЕННОКОВ. ИЗУЧЕНИЕ ЗАМЕЧАТЕЛЬНЫХ ТРАДИЦИЙ САМОБЫТНОЙ НАРОДНОЙ КУЛЬТУРЫ КАЗАХСТАНА ВЫ СОЧЕТАЕТЕ С УСВОЕНИЕМ БОГАТОГО ОПЫТА СОВРЕМЕННОГО СОВЕТСКОГО МНОГОНАЦИОНАЛЬНОГО ИСКУССТВА.

ВЫ С УСПЕХОМ ВЫСТУПАЕТЕ В ИСТОРИКО-РЕВОЛЮЦИОННОМ И БЫТОВОМ ЖАНРАХ, В ОБЛАСТИ ПОРТРЕТА И ПЕЙЗАЖА.

ТАКИЕ ВАШИ ИЗВЕСТНЫЕ КАРТИНЫ, КАК "НА ЗЕМЛЕ ДЕДОВ", "ЖАМАЛ", "НАКАЗ ИЛЬИЧА", "ТИШИНА", "КОК-ПАР", "ЗАПЕВАЛА", "ИСКРЫ", ТРИПТИХ "ОКТЯБРЬ", "ЛЮДИ БОЗ-АРАЛА" И ДРУГИЕ ЗАНЯЛИ ВИДНОЕ МЕСТО В СОВРЕМЕННОМ КАЗАХСКОМ ИСКУССТВЕ. В 1967 ГОДУ ЗА СЕРИЮ РАБОТ "ЛЮДИ ТРУДА" ВЫ БЫЛИ УДОСТОЕНЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ПРЕМИИ.

ПЛОДОТВОРНЫЙ ТВОРЧЕСКИЙ ТРУД ВЫ СОВМЕЩАЕТЕ С БОЛЬШОЙ ОБЩЕСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ. ВЫ ИЗБИРАЛИСЬ ЧЛЕНОМ ЦК КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ КАЗАХСТАНА, ДЕПУТАТОМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР, НЕОДНОКРАТНО ВХОДИЛИ В СОСТАВ РУКОВОДЯЩИХ ОРГАНОВ ТВОРЧЕСКИХ ОРГАНИЗАЦИЙ РЕСПУБЛИКИ И ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ ССРС. НЫНЕ ВЫ ЯВЛЯЕТЕСЬ ДИРЕКТОРОМ ГОСУДАРСТВЕННОГО МУЗЕЯ ИСКУССТВ КАЗАХСКОЙ ССР, В СОЗДАНИИ КОТОРОГО, В СТРОИТЕЛЬСТВЕ ЕГО НОВОГО ЗДАНИЯ, С УЧЕТОМ ПОСЛЕДНИХ ТРЕБОВАНИЙ МУЗЕЙНОГО ДЕЛА, В СИСТЕМАТИЗАЦИИ И ПОПОЛНЕНИИ КОЛЛЕКЦИЙ ВЫ ПРИНЯЛИ САМОЕ ДЕЙСТВЕННОЕ ГОРЯЧЕЕ УЧАСТИЕ.

ОТ ВСЕЙ ДУШИ ЖЕЛАЕМ ВАМ, ДОРОГОЙ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ, ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ, СЧАСТЬЯ, НОВЫХ УСПЕХОВ ВАШЕЙ ТВОРЧЕСКОЙ И ОБЩЕСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ПРЕЗИДЕНТІНІҢ
АЛҒЫСЫ

Қуриетті

Қанания Мешірболатқы Мелжанов!

Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауында менің сайлау науқанымға белсене қатысқаныңыз үшін Сізге алғысымды білдіремін.

Қол жеткізген жеңісімді баршамыздың ортақ жетістігіміз және реформаларды, қоғамды модернизациялауды одан әрі жалғастыру, әрбір отбасының, әрбір қазақстандықтың игілігі үшін ұстанып отырған бағдарымызды қолдау деп түсінемін.

Сізге және Сіздің туған-туыстарыңызға зор денсаулық пен құт-береке тілеймін!

Н. Назарбаев

Нұрсұлтан НАЗАРБАЕВ

Астана, 2011 жылғы сәуір

Құриетті Қанария Мелірболатқы!

Жаңа 2013 жылымен құттықтауларыңыз қабыл алыңыз!

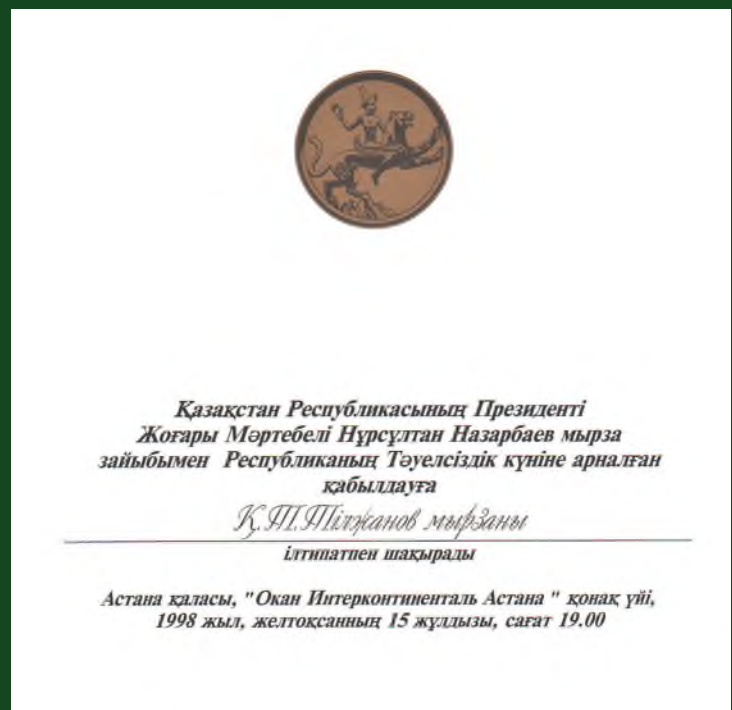
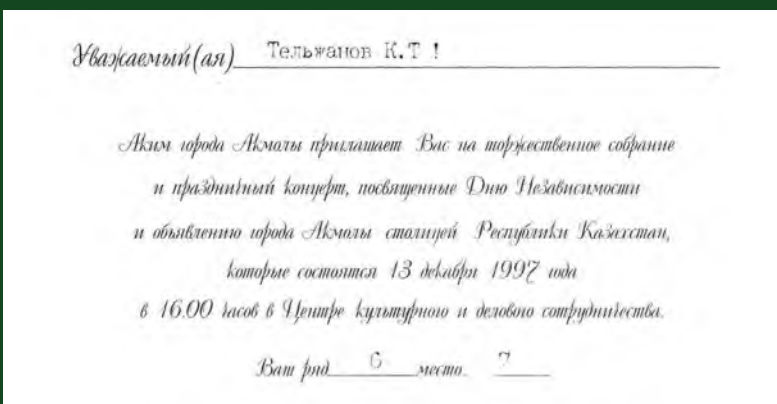
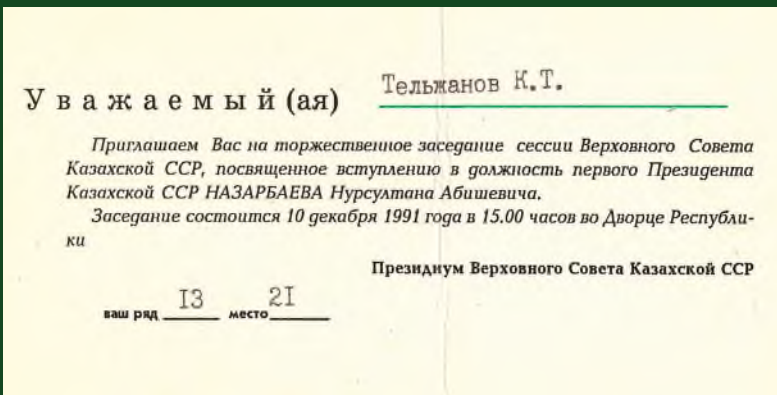
Сізге, туған-туыстарыңыз бен жақындарыңызға зор денсаулық, бақыт пен игіліктер тілеймін.

Қалай жаққан жылы сіздер үшін табысты да жемісті болсын.

Н. Назарбаев Нұрсұлтан Назарбаев

Ақмола қаласы, "Меруерт" мейрамханасы,
1997 жыл, желтоқсанның 13-жұлдызы, сағат 19.00

Астана қаласы, "Оқан Интерконтиненталь Астана" қонақ үйі,
1998 жыл, желтоқсанның 15 жұлдызы, сағат 19.00

Қ.І.Т.Е.Л.И.С.А.Н.О.В.Қ.А

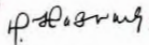
Құрметті Қанафий Темір-Болатұлы!

80 жасқа толған ұлған мерейтойыңыз құтты болсын!

Қазақ бейнелеу өнерінің бүгінгі биікке көтерілуінде Сіздің сәттілік деңгейі қаншалықты биік және жақсы қайыраткерлік қызметіңіздің алатын орны үлкен. Шығармаларыңыз өнеркерлер қауымымен өрнегімен ұлттық болуымен қанықтылығымен, ойнап тағы икемдермен және әдісте жаңалықтарымен баурай алады. Мектептегі кәсіпкерлеріңізді тәрбиелеудің шынайы мақсатына тана емес, әлемдік деңгейдегі құнды өнер тұлғаларымен қатар тұрған, аса шеберлігі шығармалары дүре бойы.

Ұлттық ұлттық және әлемдік басты-басты өнер және білім ұстазына білікті басшылық жасап, сәттілік маңындай дарауға және тәрбиелеудің жетекшілік талғамымен шығаруға қосқан үлесіңіз де көп. Еңбектің өрнегімен қосымша тараптан қанықтық бағасын алып өттіңіз. Шығармаларыңыздың қызықтылығымен, Мемлекеттік сыйлығы және маңызы аса зорға не болғандықтан, әлемдік өкілетті органына депутат болып сайландыңыз.

Өрнек, өмірдің бәрі - зор жетістік. Еңбекіңіздің жемісін, ашау-дарауыңды құндылығын ұлғайтып көре беріңіз. Мықты денсаулық, бағдар бағзы және отбасыңызға амандық пен тілектеріміз!

Қазақстан Республикасының Президенті **Нұрсұлтан Назарбаев**

Астана, Астана,
2008 жылғы қараша

Құрметті Қанафий Темір-Болатұлы!

Сізді 80 жасқа толған торқалы тойыңызбен шын жүректен құттықтаймын!
Адамзат тіршілігінің қай кезеңінде де айнала қоршаған әлемнің сұлулығын немесе қиял шыңдарынан төгіле құлаған ой бедерлерін қағаз бетінде өрнектеген дарын иелері көп емес.

Қадірлі өнердің ортасында жүрген Өзіңіз қазақ елінің дауылпаз Даласын да, ат құлағында ойнаған баласын да өзінің төл бояуымен жоғары деңгейде өрнектей білген тамаша суреткерсіз.

Сіздің әрбір туындыңыздан Сарыарқаның қоңыр самалы есіп, бейне бір бабалар әлемімен тілдескендей әсер қалдырады. Төл қылқаламыңызбен өрілген туындылар отандық сурет өнерінде өзіндік орны бар, ұлттық өнердің мызғымас бастауларына жалғайтын ғажайып дүниелер екені даусыз.

Өзіңіздің қолтаңбаңыз қалған туындылар еліміздің жас суретшілері үшін қуат алар қайнар көз, шабыт берер шыңырау іспетті.

Сізді бүгінгі сексеннің сеңгірі ғұмыр – қуанышыңызбен тағы да шын жүректен құттықтаймын.

Өзіңізге зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, отбасыңызға бақ-береке, шығармашылық шабыт тілеймін!

Ізгі тілекпен,
Алматы қаласының Әкімі **Ахметжан Есімов**

Қараша, 2008 жыл

Құрметті Қанафий Темір-Болатұлы!

Темірбек Ә.Сүреңбі аттыңызы Қазақ Ғылым өнер академиясы ұжымы сізді 80-жылдық мерей тойыңызбен шын жүректен құттықтаймын.

Өнер шыңына өзінше сиперлік бейнелеу өнерінің қыр-сағым және мәнерін, қызық кәсіпкеріңіз өнерінің маңызын аса зор ұстау қызықты.

Самалы шығармалары қарқын туындылар жазуға жұмысыңыз Қазақ классикалық бейнелеу өнерін негізін қалауға зор тұлғаның бірісіз. Дегеніміз еліміз «Жаңа» «Ақпарат» «Демалыс» үшін қарқын шығармаларыңыз маңызының астын қорында сақталып. Өнер академиясының ірісі тасын қалауға өрнек өрнек сиперлік кәсіпкеріңіздің маңызын қалауға ұстау қызықты. Өрнек тұлғаның шығармалары тәрбиелеуге қызық кәсіпкеріңіз өнері аса зор бейнелеу өнерінің бірісіз. Ғылым өнер академиясы ұжымының бірісіз, өнеріңіз астын бірісіз ұстауға ұстауға.

Сізді Темірбек Ә.Сүреңбі аттыңызы Қазақ Ғылым өнер академиясының бірісіз ұжымы білікті тұлғаның астын аса зор маңызын шын жүректен құттықтаймын. Өнеріңіз ұстауға зор маңызын астын бірісіз шығармалары бағзы мен берсе шығармалары тағы тұлғаны.

Аса құрметпен,
Т.А.Сүреңбі аттыңызы
Қазақ Ғылым өнер академиясының директоры **М. Мұхаммед**

Қадірлі Қанафий Темір-Болатұлы!

Сізге зор құрметімді білдіре отырып, 80 жасқа талуыңызбен шын жүректен құттықтаймын!

Сізді қалың көпшілік танымал суретші, дарынды ғалым-педагог, мемлекет және қоғам қайраткері, биік рух иесі ретінде жақсы біледі. Зерделі қауым Сіздің қазақ халқының алуан түрлі дүниетанымынан хабар беретін сарынды туындыларыңызды нағыз шеберлікке балайды.

Бүкіл саналы өміріңізді, ғылыми ізденісіңізді қазақ бейнелеу өнерінің дамуына, көркеуі мен осы саланың болашақ дарындарын тәрбиелеуге арнап келесіз. Бұл қызметіңіздің нәтижесі зор екені баршаға аян.

Сіздің шығармашылығыңыз қазақ бейнелеу өнері тарихының ең жарық беттерінің бірі. Сізді біз ұлттық дәстүрлерге табан тіреген, қоғамды күрделі өзгерістерге жетелеген тәрбиеші, жүрек оты маздаған биік тұлға деп танимыз!

Қадірлі Қанафий Темір-Болатұлы!
Бүгінгі мерейтой үстінде Сізге мықты денсаулық, таусылмас қажыр-қайрат, игілік пен қуаныш тілеймін!
Отбасыңыз аман, мерейіңіз үстем болсын.

Құрметпен,
Қазақстан Республикасы
Мәдениет және ақпарат
Министрі **М. Құл-Мұхаммед**

Аса құрметті Канафий Темір-Болатұлы!

Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы Торпақасының атынан Сізді бүгінгі мерейтойыңыз - 80 жасқа келуіңізбен шын жүректен құттықтаймыз!

Сіз Бүкілресейлік көркемсурет академиясының көркемсурет мектебін, Алматы көркемсурет училищесін және КСРО көркемсурет академиясының Ленинградтағы кескіндеме факультетін бітіргеннен соң, есіңізде қалған жүрек сезімін тербейтін еркіндіктің сиқырлы жәбі, шөбі, әуесіне, сүздерінің жұпар іісі аңқыған кең жазыра дала, көне мазарлар мен ескерткіштер және дала жолдарының тарандары ойға ой қосып, санаңызды сәулеждіріп, еліміздің көркемсурет пен өнер саласының қыры мен сырын жете меңгерсең, Қазақстанға ғана емес, алыс шетел және ТМД елдеріне кеңінен танымал ірі өнер қайраткерінің біріне айналдыңыз. Сіздің қаламыңыздан шыққан «Атамекен», «Жамал», «Тыныштық», «Көкпар», «Бозарал жұрты», «Қыз куду», «Көпес», «Сырластар», «Ән бастаушы», «Бостандық», «Үміт», «Абылай», «Бақытты», «Домбыраның үні», «Бейбітшілік аты», «Қазақстан 1918 жылы» т.б. шығармаларыңыз еліміздің көркемсурет саласына баға жетпесісіз үзе және құнды мұра болып табылады.

Суретшілер Одағының облыстық бөлімдерінің, Целиноград, Қарсаңды қалаларында тұғырлы рет көркемсурет мәдениет ошақтарының ашылуы, Қазақ ССР-нің (қазіргі Ә. Қастеев атындағы) Мемлекеттік өнер мұражайының құрылуы мен Қазақстан бейнелеу өнерінің бүкіл әлемге танымал бастауы да сіздің есіміңізбен тығыз байланысты.

Сіздің жарты ғасырға жетерлік шығармашылық, педагогикалық және қоғамдық қызметіңіз адалдық пен мейірімділіктің, шеберлік пен еңбексүйсімдіктің асқан үлгісі болып табылады.

Сізді Алматы Мемлекеттік театр-көркемсурет институтының, кейіннен Қазақ мемлекеттік көркемсурет академиясының іргетасын қаласын және «Қазақстан бейнелеу өнері», «ККСР мемлекеттік өнер мұражайы» сияқты ғылыми зерттеу еңбектері басты әлем тілдерінде бүкіл дүниеге жеткізіліп жатқан сүйікті Халық суретшісі ретінде мықтан етеміз.

Сіздің шығармашылық, педагогикалық және қоғамдық еңбектеріңіз жоғары бағаланып, КСРО және ККСР Халық суретшісі, Қазақстан Республикасына еңбек сіңірген өнер қайраткері атандыңыз, еліміздің Мемлекеттік сыйлығы бұйырып, ҚР ҰҒА толық мүшесі, Халықаралық жоғары мектеп академиясының құрметті академигі болып сайландыңыз.

Сізді, аса құрметті Канафий Темір-Болатұлы, 80 жылдық мерейтойыңызбен құттықтай отырып, Сізге, отбасыңызға мол бақыт, зор денсаулық, ұзақ, ғұмырлы өмір және зор шығармашылық табыстар тілейміз!

ҚР ҰҒА-сының президенті,
ҚР Премьер-министрінің кеңесшісі, академик М.Жұрнов

Қазақстан Республикасының Суретшілер ОдағыСоюз художников Республики Казахстан

050091, Қазақстан Республикасы Алматы қаласы, Панфилов көшесі, 92 Тел./факс: 73 78 88050091, Республика Казахстан г. Алматы, ул. Панфилова, 92 Тел./факс: 73 78 88

Уваж. член
15. ноября 2020г.

Уважаемый Канафий Темір-Болатович!

Союз художников Республики Казахстан от всей души поздравляет Вас с 80 – летним юбилеем. Вами сделан огромный вклад в развитие изобразительного искусства и культуры Казахстана в целом.

Вы – единственный народный художник СССР и член корреспондент Академии художеств СССР в Казахстане - создали целый ряд значительных живописных полотен, посвященных истории и современной жизни Казахстана, которые можно назвать выдающимися художественными произведениями, принадлежавшими не только казахстанской школе и изобразительного искусства, но и являющимися ценным вкладом в развитие живописи мирового уровня.

Ваше мастерство и гражданская позиция были по заслугам оценены и в советский период: ваши произведения вошли в сокровищницу художественных произведений Государственной Третьяковской галереи, и, конечно, в Казахстане: вы являетесь обладателем самых высоких государственных званий и наград, присвоенных Вам и за творческий и за научно – образовательный труд.

В течение многих лет Вы являетесь учителем и воспитателем нового поколения живописцев в Государственной Академии искусств им. Т. Жургенева, передавая им свои знания и свое выдающееся мастерство. Несмотря на огромную занятость в сфере преподавательской и общественной деятельности, Вы продолжаете активно трудиться творчески, создавая новые уникальные художественные произведения на благо развития отечественной культуры.

Желаем Вам, дорогой Канафий Темір-Болатович, долгих лет жизни, крепкого здоровья, новых значительных творческих достижений. Счастливого благоденствия Вам и Вашей семье.

Председатель правления СХ РК,
Народный художник РК Е. Мергенов

Құрметті Канафий Темір-Болатұлы!

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ұжымы Сізді 80 жасқа толу мерейтойыңызбен шын жүректен құттықтайды!

Сіздің жарты ғасырға жетерлік шығармашылық, педагогикалық және қоғамдық қызметіңіз адалдықтың, мейірімділіктің, еңбексүйсімдіктің, шеберлігіңіз асқан үлгісі болып табылады.

Бүкілресейлік көркемсурет Академиясының кешегі түлегі, бүгін – терең ойлы, аса көрнекті қылқалам шебері әрі ғылым-педагог: белсенді қоғам қайраткері ретінде танымалы - мол ізденіспен келген кәсіби біліктілігіңіздің айғағы іспеттес.

Сіз КСРО Суретшілер Одағы басқармасының мүшесі және хатшысы, Қазақстан Суретшілер Одағының төрағасы, КСРО Жоғары Кеңесінің депутаты, Ә.Қастеев атындағы мемлекеттік өнер мұражайының директоры қызметтерін атқара жүріп, Алматы мемлекеттік театр-көркемсурет институтының, кейіннен Қазақ мемлекеттік көркемсурет академиясының іргетасын қалыптастырғандардың бірі, Қазақстан Суретшілер Одағының облыстық бөлімдерін және Қарағанды, Астана қалаларында тұғырлы рет облыстық көркемсурет мәдениет ошақтарын ануға мұрындық болдыңыз.

Сол себепті де қоғамымыз саламындағы Сіздің қолтаңбаңыз ерекше, ғылыми-зерттеу бағытындағы соны ізденістеріңіз арқан зор. Сіздің жемісті педагогикалық және ғылыми еңбегіңіз бен белсенді қоғамдық қызметіңіз біте қайнап, астырып жатыр. Көрнекті өнер зерттеушілері Сіздің шығармашылығыңызға арнап зерттеу еңбектерін жасай.

Құрметті Канафий Темір-Болатұлы, Сіздің шығармашылық және ғылыми-зерттеу қызметіңіз - жас ұрпақ тәрбиелеуге, ал үлкен мемлекеттік, қоғамдық қызметіңіз - тұтан қалыңымыздың игілігі үшін атқарып жатқан аяулы ғасырлық тұтас бір бөлек.

Мерейтойыңыз құтты болсын, осындай мерейлі күні Сіздің деніңізге саулық, отбасыңызға амандық, сарқалмайтын күш-қуат, бақ-берекелі әйеліңіз!

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры,
техника ғылымдарының докторы,
ҚР ҰҒА академигі Б.Т. Жұмағұлов

КСРО Халық суретшісі, КСРО көркемсурет академиясының мүше-корреспонденті, ККСР Халық суретшісі, ККСР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, Қазақстан Республикасы Ұлттық Ғылым академиясының толық мүшесі (академигі), ККСР еңбек сіңірген өнер қайраткері, Халықаралық жоғары мектеп академиясының құрметті академигі, профессор.

ПЛЕЖАНОВ КАНАФИИ
ПЕМИР – БОЛАТУЛЫ

Сізді Алай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университетінің ректораты және Қыркөл-сурет факультетінің ұжымы мерейтойыңызбен құттықтайды!

Сізге зор денсаулық, ұзақ өмір, шығармашылық табыс тілей отырып:

*Өнердің шығын блік асқарына,
Жылнаған тылсым ойлар астаңында.
Өткеннен балашаққа тарту еткен,
Ұлтаның нәрін алаң бастауында.*

*Ұстаңыз артыңыздан шықпай ерпен,
Сіз Әке, Асыл ата көпті көрпін.
Елімізді маудайына шығуға жусыз,
Еурепке бағысын халқымы берпін.*

*Өнерде алғанынан берпін көп,
Әлі де бұл өнерге берпін жет.
Мерекке 80 жылдық құтты болсын,
Шұғыңыз Ұлы өнердің үлгісі бол.*

Алай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университетінің ректоры, педагогика ғылымдарының кандидаты С.Ж. Жұраев

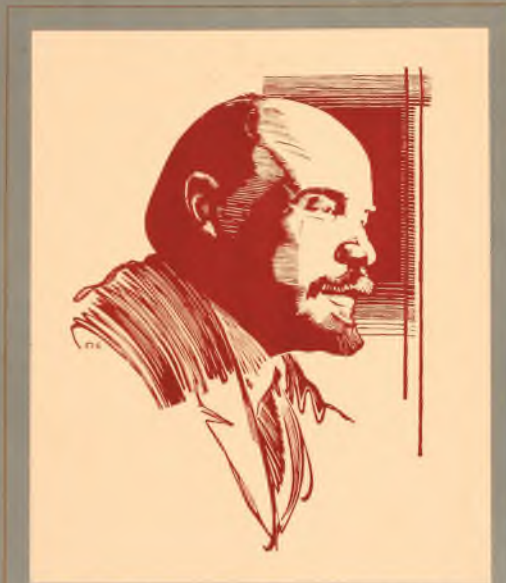
ДОРОГОЙ ТОВАРИЩ
Тельжанов К.Б.
 ЗА ОТЛИЧНУЮ РАБОТУ

СЕКРЕТАРИАТ
 ПРАВЛЕНИЯ
 СОЮЗА
 ХУДОЖНИКОВ
 СССР
 НАГРАЖДАЕТ
 ВАС
 ГРАМОТОЙ

МОСКВА 1967 МОСКВА

СЕКРЕТАРЬ ПРАВЛЕНИЯ *Монументал*

... Но это не есть оригинальный документ, это не есть
 оригинальный документ, это есть оригинальный документаль-
 ная, оригинальная документная, оригинальная, это есть оригинал, оригинал
 оригинала, оригинал оригинала, оригинал оригинала.

(Handwritten signature)

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
 ПРОФСОЮЗА
 РАБОТНИКОВ КУЛЬТУРЫ
 НАГРАЖДАЕТ

ГОДОВОЙ
 ГРАМОТОЙ

ТЕЛЬЖАНОВА КАНАФИЯ ТЕМЕРБУЛАТОВИЧА

ЗА АКТИВНОЕ УЧАСТИЕ В КУЛЬТУРНО-ШКОЛЬНОЙ
 РАБОТЕ НАД ВООРУЖЕННЫМИ СИЛАМИ СССР

Президиум
 Центрального Комитета
 профсоюза
 работников культуры

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ СССР
СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ СССР
ГЛАВНОЕ ПОЛИТИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ
СОВЕТСКОЙ АРМИИ И ВОЕННО-МОРСКОГО ФЛОТА

НАГРАЖДАЮТ ХУДОЖНИКА

Тельжанова Канфию Темирбулатовича

СЕРЕБРЯНОЙ МЕДАЛЬЮ ИМЕНИ

М. Б. ГРЕКОВА

ЗА СОЗДАНИЕ *картин*
"Машина" (1966), "Занавес" (1967)

Председатель жюри

Секретарь жюри

Е. Ермаков
М. Куликов

МОСКВА *Май* 1968 г.

ПРОЛЕТАРИИ ВСЕХ СТРАН, СОЕДИНЯЙТЕСЬ!

ПОЧЕТНАЯ ГРАМОТА

Ивановский республиканский комитет профессионального искусства награждает тов. ТЕЛЬЖАНОВА Канфию Темирбулатовича — отличника Союза художников Казахской ССР за активную работу по культурному развитию надгородского района ССР.

Ивановский республиканский комитет профессионального искусства
1968 г.
Ивановск

Каждый из нас, живя в социалистическом обществе, обязан своим трудом и творчеством вносить вклад в развитие и процветание нашей Родины.

И. Ермаков

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ПОЧЕТНАЯ ГРАМОТА

ПРЕЗИДИУМ
ВСЕСОЮЗНОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО СОВЕТА
ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ СОЮЗОВ
НАГРАЖДАЕТ

ТЕЛЬЖАНОВА
КАНФИЮ ТЕМИРБУЛАТОВИЧА

ЗА АКТИВНОЕ УЧАСТИЕ В СОЗДАНИИ ПРОИЗВЕДЕНИЙ
ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА О ТРУДЕ,
СОВЕТСКОМ РАБОЧЕМ КЛАССЕ И КОЛХОЗНОМ КРЕСТЬЯНСТВЕ,
БОЛЬШОЙ ЛИЧНЫЙ ВКЛАД В УКРЕПЛЕНИЕ СОДРУЖЕСТВА
ТВОРЧЕСКОЙ ИНТЕЛЛИГЕНЦИИ И ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ КОЛЛЕКТИВОВ

Президиум ВЦСПС
11 ноября 1983 г.

М 19874

Для служебного пользования

СПИСОК

ЧЛЕНОВ КОМИТЕТА ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА

ПРЕЗИДИУМ

1. Председатель Комитета — ТИХОНОВ
Николай Семенович
2. Заместитель председателя — ХРЕННИКОВ
Тихон Николаевич
3. Член президиума — АДЖУБЕЙ
Алексей Иванович
4. Член президиума — АНИКУШИН
Михаил Константинович
5. Член президиума — ГЕРАСИМОВ
Сергей Апполинарьевич
6. Член президиума — ГОНЧАР
Александр Терентьевич
7. Член президиума — РОМАНОВ
Алексей Владимирович
8. Член президиума — САТЮКОВ
Павел Алексеевич
9. Член президиума — СМИРНОВ
Борис Александрович
10. Член президиума — ФЕДИН
Константин Александрович
11. Член президиума — ФУРЦЕВА
Екатерина Алексеевна
12. Член президиума — ХОДЖАЕВ Алим
13. Ученый секретарь — ВАСИЛЬЕВ
Игорь Иванович

3

ЧЛЕНЫ КОМИТЕТА

1. АБАШИДЗЕ Ираклий Вассарионович
2. АБДУЛЛАЕВ Михаил Гусейн-оглы
3. АЙТМАТОВ Чингиз
4. АНИСИМОВ Иван Иванович
5. БАЛЬСИС Эдуардас Косто
6. БАТАЛОВ Алексей Владимирович
7. БЕЛЮГурОВ Николай Кондратьевич
8. БОГДЕСКО Илья Трофимович
9. БОЖИИ Михаил Михайлович
10. БОНДАРЧУК Сергей Федорович
11. ВИКТОРОВ Алексей Васильевич
12. ВУЧЕТИЧ Евгений Викторович
13. ГАМЗАТОВ Расул Гамзатович
14. ГЕРАСИМОВ Сергей Васильевич
15. ГЛЁБКА Петр Федорович
16. ГРЕШНЕВ Иван Дмитриевич
17. ГРИБАЧЕВ Николай Матвеевич
18. ГРИГУЛИС Арвид Петрович
19. ГРОШЕВА Елена Андреевна
20. ДАНЬКЕВИЧ Константин Федорович
21. ДЖАПАРИДЗЕ Медея Валериановна
22. ЕСЕНБАЕВ Зият Исламович
23. ЖИГАНОВ Назиб Гаязович
24. ЗАВАДСКИЙ Юрий Александрович
25. ЗАИЦЕВ Евгений Алексеевич
26. ЗАРЬЯН Наир Егназарович
27. ИСАЕВ Георгий Александрович
28. КАБАЛЕВСКИЙ Дмитрий Борисович
29. КАМИНСКИЙ Дмитрий Романович
30. КАРАГАНОВ Александр Васильевич
31. КАРАЕВ Кара Абульфаз-оглы
32. КАРИМОВ Мустафа Сафич (Мустай Карим)

4

67. ПЫРЬЕВ Иван Александрович
68. РЗАЕВ Расул Ибрагим-оглы (Расул Рза)
69. РОСТОЦКИЙ Станислав Иосифович
70. РЫЛЬСКИЙ Максим Фаддеевич
71. РЫСКУЛОВ Муратбек
72. СЕМПЕР Иоханнес Хансович
73. СЕРКЕБАЕВ Ермек
74. СЕРОВ Владимир Александрович
75. СОБОЛЕВ Леонид Сергеевич
76. СТЕЛЬМАХ Михаил Афанасьевич
77. ТАКТАКИШВИЛИ Отар Васильевич
78. ТВАРДОВСКИЙ Александр Трифонович
79. ТЕЛЬЖАНОВ Канафия Темир-Булатович
80. ТОКОМБАЕВ Аалы
81. ТИТОВ Герман Степанович
82. ТУРСУН-ЗАДЕ Мирзо
83. ХАРЛАМОВ Михаил Аверкиевич
84. УЛЬЯНОВ Михаил Александрович
85. ЧАКОВСКИЙ Александр Борисович
86. ЧЕРКАСОВ Николай Константинович
87. ЧЕСТНОКОВ Владимир Иванович
88. ЧУЛАКИ Михаил Иванович
89. ШАМЯКИН Иван Петрович
90. ШОЛОХОВ Михаил Александрович
91. ШОСТАКОВИЧ Дмитрий Дмитриевич
92. ШЕДРИН Родион Константинович
93. ЭРНЕСАКС Густав Густавович
94. ЯРМАТОВ Камья Ярмагович
95. ЯШЕН (НУГМАНОВ) Камиль Нугманович

Заказ 2276

Тираж 600

Тип. изд-ва «Высшая школа», Неглинная, 29/14.

КОМИТЕТ
ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР
Москва, И-51, Неглинная ул., 15. Тел. Б 3-44-67, Б 3-19-30, К 5-63-25

№ 2 1. января 1964 г.

Многоуважаемый Канафия Темир-Булатович!

Постановлением Совета Министров СССР от 31/X-1963 г. за № 1130 Вы утверждены членом Комитета по Ленинским премиям в области литературы и искусства.

Сообщаем Вам, что первая сессия Комитета открывается 4 февраля с.г. в 11 час. утра и продлится 12-13 дней. На сессии после рассмотрения представленных произведений будут отобраны кандидатуры для дальнейшего участия в конкурсе.

Просим Вас ознакомиться с работами, выдвинутыми на соискание Ленинской премии в области литературы. Просмотр спектаклей и произведений изобразительных искусств, прослушивание концертов музыкантов - соискателей премии будут организованы во время сессии.

Президиум Комитета решил также собрать новых членов Комитета 3 февраля в 12 час. /Неглинная ул, 15/ с тем, чтобы ознакомить их с порядком работы Комитета. Поэтому просим Вас прибыть в Москву к этому сроку и заранее /не позднее 28 января/ сообщить время приезда и необходимость бронирования гостиницы.

Расходы, связанные с Вашим приездом, Комитет принимает на свой счет, согласно существующему Положению.

Председатель Комитета *А.Тихонов* Н.Тихонов
Ученый секретарь Комитета *И.Васильев* И.Васильев

КОМИТЕТ
ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР
Москва, И-51, Неглинная ул., 15. Тел. Б 3-44-67, Б 3-19-30, К 5-63-25

№ 86 6. марта 1964 г.

Многоуважаемый Канафия Темир-Булатович!

Президиум Комитета по Ленинским премиям в области литературы и искусства сообщает, что заключительная сессия Комитета 1964 года состоится с 3 по 14 апреля с.г.

Первое пленарное заседание назначено на 10.00 утра 3 апреля.

На сессии после рассмотрения работ, оставленных для дальнейшего обсуждения, будут присуждены Ленинские премии 1964 года.

Обращаем Ваше внимание на обязательность участия в работе заключительной сессии, поскольку это связано с обеспечением кворума тайного голосования.

Просим Вас до начала сессии ознакомиться с произведениями литературы, оставленными для участия в конкурсе.

Дату Вашего приезда в Москву и необходимость бронирования гостиницы просим сообщить до 20 марта.

Председатель Комитета *А.Тихонов* Н.Тихонов
Ученый секретарь *И.Васильев* И.Васильев

КОМИТЕТ
ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР
Москва, И-51, Неглинная ул., 15. Тел. Б 3-44-67, Б 3-19-30, К 5-63-25

№ 385 31. XII 1964 г.

Многоуважаемый Канафия Темир-Булатович!

Сообщаем Вам, что первая сессия Комитета открывается 2 февраля с.г. в 11 час. утра и продлится 12-13 дней. На сессии после рассмотрения представленных произведений будут отобраны кандидатуры для дальнейшего участия в конкурсе.

Просим Вас ознакомиться с работами, выдвинутыми на соискание Ленинской премии в области литературы. Просмотр спектаклей и произведений изобразительных искусств, прослушивание концертов музыкантов - соискателей премии будут, как обычно, организованы во время сессии.

Просим Вас сообщить заранее /не позднее 20 января/ время приезда в Москву и необходимость бронирования гостиницы.

Председатель Комитета *А.Тихонов* Н.Тихонов
Ученый секретарь *И.Васильев* И.Васильев

КОМИТЕТ
ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР
Москва, И-51, Неглинная ул., 15. Тел. Б 3-44-67, Б 3-19-30, К 5-63-25

№ 88 10. марта 1965 г.

Многоуважаемый Канафия Темир-Булатович!

Президиум Комитета по Ленинским премиям в области литературы и искусства сообщает, что заключительная сессия Комитета 1965 года состоится с 2 по 13 апреля с.г.

Первое пленарное заседание назначено на 11.00 утра 2 апреля.

На сессии после рассмотрения работ, оставленных для дальнейшего обсуждения, будут присуждены Ленинские премии 1965 года.

Обращаем Ваше внимание на обязательность участия в работе заключительной сессии, поскольку это связано с обеспечением кворума тайного голосования.

Просим Вас до начала сессии ознакомиться с произведениями литературы, оставленными для участия в конкурсе.

Дату Вашего приезда в Москву и необходимость бронирования гостиницы просим сообщить до 20 марта.

Председатель Комитета *А.Тихонов* Н.Тихонов
Ученый секретарь *И.Васильев* И.Васильев

Мок. укр. № 6. Зам. 3099-1700

КОМИТЕТ
ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР
Москва, И-51, Неглинная ул., 15. Тел. Б 3-44-67, Б 3-19-30, К 5-63-25

№ 6

6 - января 1964 г.

Многоуважаемый Канафия Темир-Булатович!

Сообщаем Вам, что первая сессия Комитета открывается 3 февраля с.г. в 11 часов утра и продлится 12 дней. На сессии после рассмотрения представленных произведений будут отобраны кандидатуры для дальнейшего участия в конкурсе.

Просим Вас ознакомиться с работами, выдвинутыми на соискание Ленинской премии в области литературы. Просмотр спектаклей и произведений изобразительных искусств, прослушивание концертов соискателей премии будут, как обычно, организованы во время сессии.

Просим Вас сообщить заранее /но позднее 23 января/ время приезда в Москву и необходимость бронирования гостиницы.

Председатель Комитета *И. Дубоков* И. Дубоков

Учредитель секретарь *И. Васильев* И. Васильев

Моск. тел. № 6 Зв. 095-1700

КОМИТЕТ
ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР
Москва, И-51, Неглинная ул., 15. Тел. Б 3-44-67, Б 3-19-30, К 5-63-25

№ 117

24 - марта 1964 г.

Уважаемый Канафия Темир-Булатович!

Мы надеемся, что Вы ознакомились с произведениями литературы второго списка и примите активное участие в их обсуждении на апрельской сессии. В частности, прошу Вас выступить на заседании секции и дать свое заключение по кандидатурам Г.А.Исаева и В.М.Пескова.

Крепко жму Вашу руку

И. Аникушин

И. Аникушин

Сердечно поздравляем Вас с праздником Великого Октября!

Президиум Комитета по Ленинским и Государственным премиям СССР в области литературы, искусства и архитектуры

КОМИТЕТ
ПО ЛЕНИНСКИМ ПРЕМИЯМ В ОБЛАСТИ ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ СОЮЗА ССР
Москва, И-51, Неглинная ул., 15. Тел. Б 3-44-67, Б 3-19-30, К 5-63-25

№ 22

11 - января 1964 г.

Многоуважаемый Канафия Темир-Булатович!

Президиум Комитета по Ленинским премиям в области литературы и искусства обсудил вопрос о подготовке и проведении предстоящей сессии Комитета.

В связи с принятыми Президиумом решениями прошу Вас выступить во время сессии на заседаниях секции с развернутым заключением по следующим кандидатурам:

1. Вартанян А.В. - Серия картин "Люди, будьте добры!"
2. Шваринев Д.А. - Иллюстрации и трагедия В.Шекспира "Ромео и Джульетта".

Само собой разумеется, что эта просьба руководства секции не ограничивает Вашей инициативы в обсуждении всех других кандидатур. Наоборот, мы рассчитываем на Ваше самое активное участие в их рассмотрении.

Руководитель секции
изобразительных искусств Комитета

И. Аникушин

И. Аникушин

Дорогой Канафия Темир-Булатович!

Президиум Комитета по Ленинским премиям в области литературы и искусства при Совете Министров СССР сердечно поздравляет Вас и Вашу семью с Новым годом.

Желаем Вам доброго здоровья, радостного труда, самых больших творческих успехов.

Сердечно поздравляем Вас с Первомайским праздником!

Президиум Комитета по Ленинским премиям в области литературы и искусства

**Президиум
учредительной конференции
Советского фонда культуры**

ДЕМИЧЕВ Петр Нилович	— кандидат в члены Политбюро ЦК КПСС, первый заместитель Председателя Президиума Верховного Совета СССР, председатель оргкомитета Советского фонда культуры
АБАСОВА Эльмира Абдул Гамид кызы	— ректор Азербайджанской государственной консерватории им. У. Гаджи-бекова, заслуженный деятель искусства Азербайджанской ССР
АБДУЛЛАЕВ Самит Файзуллоевич	— директор Государственного музея искусств Узбекской ССР
АНТМАТОВ Чингиз Торекулович	— председатель правления Союза писателей Киргизской ССР, Герой Социалистического Труда
АКСЕНОВ Александр Никифорович	— председатель Гостелерадио СССР
АНИКУШИН Милана Константиновна	— академики, Герой Социалистического Труда, народный художник СССР
АНТОНОВА Ирина Александровна	— директор Государственного музея изобразительных искусств им. А. С. Пушкина, заслуженный деятель искусства РСФСР
АРЕВШАТЯН Сен Суренович	— директор Института древних рукописей им. Месропа Маштоца «Матенадаран»
АРХИПОВА Ирина Константиновна	— солистка Государственного академического Большого театра СССР, председатель правления Всесоюзного музыкального общества, Герой Социалистического Труда, народная артистка СССР
АФАНАСЬЕВ Виктор Григорьевич	— председатель правления Союза журналистов СССР, главный редактор газеты «Правда»
БАНИОНИС Донатас Юозович	— директор Паневежского драматического театра Литовской ССР, народный артист СССР
БАСОВ Николай Геннадиевич	— академик, председатель правления Всесоюзного общества «Знание», дважды Герой Социалистического Труда
БЕЛЯЕВ Альберт Андреевич	— главный редактор газеты «Советская культура»
БИШУ Мария Лукьяновна	— солистка Государственного театра оперы и балета Молдавской ССР, народная артистка СССР

САЙКИН Валерий Тимофеевич	— председатель исполкома Моссовета
САЛАХОВ Тамр Теймурович	— первый секретарь правления Союза художников СССР, народный художник СССР
СИДОРОВ Юрий Климентьевич	— бригадир токарей Ленинградского производственного объединения «Электросила», Герой Социалистического Труда
СИЗОВ Николай Трофимович	— первый заместитель председателя Госкина СССР
СКЛЯРОВ Юрий Александрович	— заведующий Отделом пропаганды ЦК КПСС
СЛЕЗКО Петр Яковлевич	— первый заместитель заведующего Отделом пропаганды ЦК КПСС
СТУРУА Роберт Робертович	— директор — художественный руководитель Государственного академического театра им. Ш. Руставели, народный артист СССР
СУДАЧЕВСКИЙ Григорий Михайлович	— директор Государственной библиотеки Молдавской ССР имени Н. К. Крупской
ТАДЖИЕВ Имрсадиж Махмудович	— председатель правления Союза композиторов Узбекистана, заслуженный деятель искусства Узбекской ССР
ТЕЛЬЖАНОВ Канафий Темир-Булатович	— директор Государственного музея искусств Казахской ССР им. А. Кастеева
ТЕРЕШКОВА Валентина Владимировна	— летчик-космонавт СССР, председатель Комитета советских женщин, Герой Советского Союза
ТКАЧЕВ Сергей Петрович	— председатель правления Союза художников РСФСР, народный художник СССР
ТРУНОВ Михаил Петрович	— председатель правления Центросоюза
УГАРОВ Борис Сергеевич	— президент Академии художеств СССР, заместитель председателя оргкомитета Советского фонда культуры, народный художник СССР
УЛАНОВА Галина Сергеевна	— народная артистка СССР, дважды Герой Социалистического Труда
УЛЬЯНОВ Михаил Александрович	— артист театра имени Е. Вахтангова, председатель правления Союза театральных деятелей РСФСР, Герой Социалистического Труда, народный артист СССР
УЛЬЯНОВИЧ Александр Иосифович	— директор Белорусского музея истории Великой Отечественной войны
ФАЛИН Валентин Михайлович	— председатель правления Агентства печати «Новости»

**ПРЕЗИДИУМ ПРАВЛЕНИЯ
СОВЕТСКОГО ФОНДА КУЛЬТУРЫ**

Лихачев Д. С., Вондарев Ю. В., Горбачева Р. М., Зильберштейн Н. С., Милеников Г. В., Нестеренко Е. Е., Олейник В. И., Попов В. И., Угаров Б. С., Фалин В. М., Ямщиков С. В.

**СОСТАВ
совета учредителей
Советского фонда культуры**

Абасова Э. А., Абдуллаев С. Ф., Аксенов А. Н., Аксенов В. В., Алексея М. Н., Аникушин М. К., Арешатян С. С., Архипова И. К., Афанасьев В. Г., Басов Н. Г., Балалов А. В., Ваганов Ф. М., Верченко Ю. И., Вознесенский А. А., Волкова Н. Б., Воронкова М. А., Гелейн И. И., Гранин Д., Григорьевич Ю. Н., Григорян Г. Г., Горюнов В. В., Данилова И. Е., Деревянко А. П., Друнина Ю. В., Дубовский А. С., Едильев П. Е., Емельянов В. И., Ефремов О. Н., Зайцев В. Н., Зараменских В. В., Зарипов И. А., Захаров В. Г., Золотов А. А., Иванов В. А., Иванко С. С., Исаев Е. А., Кабалевский Д. В., Капица М. С., Карпов А. Е., Карташов Н. С., Кассис В. В., Кеменов В. С., Климов Э. Г., Копитов В. А., Королев Ю. К., Котомин И. А., Кручинин Э. М., Кудрявцев А. П., Кудрявцев В. Н., Кустовой А. Т., Лавров К. Ю., Лауринчук А. К., Левыкин К. Г., Лепешинская О. В., Кубилюс Н., Лушин С. А., Манинзов А. М., Марков Г. М., Марчук Г. И., Маслин В. П., Мироненко В. И., Можжев Г. А., Молдобасанов К. М., Мурса Л. Г., Мягков В. А., Науменко И. А., Новиков А. И., Овсинников В. Ф., Образцов С. В., Пальцев Н. И., Петрилов-Соколов И. В., Пюотровский Б. В., Полянский А. Т., Пономарев И. А., Приступко В. А., Ратникова Г. К., Ремизов А. А., Рождественский Р. И., Саиридов Г. В., Селезнев Г. Н., Сергутин В. С., Серов В. В., Скрябин Г. К., Судачевский Г. М., Стурюа Р. Р., Тельжанов К. Т. Б., Терешкова В. В., Ткачев С. П., Трунов М. И., Тютюков Л. Н., Угаев В. Н., Ульянов М. А., Ульянович А. И., Федосеев П. Н., Хаммер В. П., Хренников Т. Н., Четвериков Н. Н., Чехарин Е. М., Шалаев С. А., Шелудяк Р. К., Шатников А. П., Шмарянов Д. А., Шумил Т. Г., Янаев Г. И., Янин В. Л.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

29 августа с. г. в 10.00 в Министерстве культуры СССР (ул. Арбат, 35) состоится заседание Организационного комитета Советского фонда культуры. На заседании Оргкомитета вносятся следующие вопросы:

- о проекте Устава Советского фонда культуры;
- о созыве учредительной конференции Советского фонда культуры.

Направляем Вам проект Устава.

Председатель Оргкомитета *Иосифович А. Демина*

Адрес Оргкомитета:
119034 г. Москва, Кропоткинская, 21.
Тел. 201-30-52.

ПРИГЛАСИТЕЛЬНЫЙ БИЛЕТ

Тов. *Тельжанов К.Т.Б.*

Комитет по Ленинским и Государственным премиям СССР в области литературы, искусства и архитектуры при Совете Министров СССР приглашает Вас присутствовать на торжественном вручении Государственных премий СССР лауреатам 1967 года. Вручение состоится 26 декабря 1967 года в 15 часов в Свободном зале Московского Кремля.

Вход через Спаские ворота Действителен при предъявлении документа

СОВЕТСКИЙ ФОНД КУЛЬТУРЫ

П Р А В Л Е Н И Е

121019, г. Москва, Гоголевский б-р, 6
от 13.12.89 № 15/2847

Члену Совета учредителей
Советского фонда культуры
г. Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

25 января 1990 года состоится совместное заседание Совета учредителей и правления Советского фонда культуры. Предполагается вынести на обсуждение проблемы обновления духовной жизни советского общества, место и роль в этом процессе республиканских фондов культуры. Жизнь подсказывает, что назрела необходимость внести изменения в Устав СМК.

Просил бы Вас продумать и высказать свои замечания по поднимаемым вопросам, принять участие в выработке концепции Советского фонда культуры.

На совместном заседании предполагается также заслушать отчеты народных депутатов СССР от Советского фонда культуры о выполнении или наказов.

Просим заблаговременно письмом или телеграммой сообщить в правление СМК о возможности Вашего участия в совместном заседании.

Предложения по программе совместного заседания совета учредителей и правления СМК прилагаются.

Командировочные расходы Вам оплатит республиканское отделение СМК.

О размещении участников заседания в гостинице будет сообщено дополнительно.

По возникшим у Вас вопросам можно получить справки по телефонам: 291-74-21, 202-49-91, 291-71-80.

С уважением,

Председатель Совета
учредителей

Ю.К. Королев

ОРГКОМИТЕТ

СОВЕТСКОГО ФОНДА
КУЛЬТУРЫ

113034, Москва,
ул. Кропоткинская, 21
телефон 201-30-52

от 28.10.89 № 04/660
На №

УВАЖАЕМЫЙ Канафий Темир-Булатович!

12 ноября с.г. в 10 часов в Колонном зале Дома союзов ВЦСПС состоится учредительная конференция Советского фонда культуры.

В связи с этим просим Вас обеспечить явку на конференцию всех делегатов, избранных от вашей организации - учредителя Фонда, а также получить 4-6 ноября с.г. в оргкомитете (ул.Кропоткинская, 21, справки по телефону: 201-30-52; 201-47-71) временные удостоверения делегатов и папки с материалами конференции.

Одновременно приглашаем Вас принять участие в совместном заседании оргкомитета Советского фонда культуры, руководителей организаций - учредителей и делегаций союзных республик, на котором будут обсуждаться проект Устава и порядок работы учредительной конференции

Заседание оргкомитета состоится 11 ноября в 15 часов в Министерстве культуры СССР (ул.Арбат, 35).

Заместитель председателя оргкомитета,
заместитель председателя правления
Союза писателей СССР

Ю.В. Бондарев

Союз художников СССР

П Р А В Л Е Н И Е

Москва К-50 ул. Горького, 25/9 Для телеграмм Союзхудожник Тел. К 5-22-89

№ 1704/89-4

24 августа 1989 г.

СЕКРЕТАРЮ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР

тов. ТЕЛЬЖАНОВУ К.

Дорогой Канафия Темир-Булатович!

Сейчас в Алма-Ату с выставкой монгольского изобразительного искусства прибыл монгольский художник.

Мы просим Вас, как секретаря Союза художников СССР, взять под непосредственный контроль организацию выставки, ее пропаганду и прием художника.

Мы просим Вас от имени Секретариата Правления Союза художников СССР открыть выставку.

После показа в Алма-Ате выставка должна быть направлена во Фрунзе. Необходимо проследить, чтобы это было сделано хорошо и в самое короткое время.

С товарищеским приветом.

Секретарь Правления
Союза художников СССР

/Е. БЕЛАШОВА/

МОСКВА ЦЕНТР КУЛЬТУРЫ
МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ СССР
МИНИСТРУ КУЛЬТУРЫ СССР
ДЕМИЧЕВУ ПЕТРУ ИВАНОВИЧУ

ПЬЛЬВОНУУВАЖАЕМЫЙ ПЕТР ИВАНОВИЧ!

БЕЗОТРАНИНО ТРОНУТ ВАШИМ ИМЕНЕМ, ВАШЕЙ СЕРДЕЧНОСТИ И ВЕЛИКОДУШИЕМ ТЕКСТА ПОЗДРАВИТЕЛЬНОЙ ТЕЛЕГРАММЫ МИНИСТЕРСТВА КУЛЬТУРЫ СССР ЗА ВАШЕЙ ПОДПИСЬЮ, ОТ ВСЕЙ ДУШИ ПРОСИМ ПРИНЯТЬ НЕСМЕРИМЫЕ НОВ ПРИЗНАТЕЛЬНОСТЬ И БЛАГОДАРНОСТЬ, ДОРОГОЙ ПЕТР ИВАНОВИЧ ВСЕМ ЧТО ШЕ СВИТО И ДОРОГО ИЖЛАМ ВАМ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ НОВЫХ УСПЕХОВ НА ВАШЕМ ЖИЗНЕННОМ ПУТИ МНОГИХ И ДОЛГИХ ЛЕТ ВАМ СЧАСТЬЕ И РАДОСТИ. С ГЛУБОКИМ И СЕРДЕЧНЫМ К ВАМ УВАЖЕНИЕМ

КАМ ТЕЛЬЖАНОВ

Иск.

480070 г. Алма-Ата ул. Саганова 30^Б Государственный музей искусств Кал. ССР
Тельжанов К.Т.-Б.

Демичеву П.Н.

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ СССР
г. Москва, Центр, ул. Куйбышева, 10 Телефон К 8-87-12

На В/№ _____ Дата _____ 1968 г.
При ответе сослаться на № 3-200/1

ЗАМЕСТИТЕЛЮ МИНИСТРА КУЛЬТУРЫ КАЗАХСКОЙ ССР
тов. ЦУКАНОВУ И.П.

Копия: ПРЕДСЕДАТЕЛЮ ПРАВЛЕНИЯ СОВЗА ХУДОЖНИКОВ КАЗАХСКОЙ ССР
Тов. ТЕМЖАНОВУ К.Т.

В соответствии с постановлением коллегии Министерства культуры СССР и секретариата правления Союза художников СССР от 28 июля 1967 г. "О ходе подготовки к Всесоюзной областной художественной выставке 1967 г., посвященной 50-летию Великой Октябрьской социалистической революции", Управлением изобразительных искусств и охраны памятников Министерства культуры СССР скомплектованы передвижные художественные выставки на материале Всесоюзной художественной выставки 1967 г. для показа за рубежом и в столицах Союзных республик.

Наряду с произведениями, являющимися собственностью Министерства культуры СССР и Союза художников СССР, в состав выставок включены следующие работы, принадлежащие Министерству культуры и Союзу художников Казахской ССР: Г. Ломанлова "Портрет художника Кастеева", С. Ромиков "Беседа", К. Темжанов "Заневаля", Х. Наурбаев "С. Сейфуллин" /ирамор/, А. Гурьев "Дитя" /монотипия/.

Сохранность работ и их возврат по принадлежности к 1 декабря 1968 г. будет обеспечен Всесоюзным производственно-художественным комбинатом Министерства культуры СССР, которому поручена организация этих выставок.

Член коллегии Министерства культуры СССР,
Начальник Управления изобразительных искусств
и охраны памятников
Г. Тимошин Г. Тимошин

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ СССР
г. Москва, Центр, ул. Куйбышева, 10 Телефон 298-87-12

На В/№ _____ Дата _____ 1970 г.
При ответе сослаться на № 3-1200/2

Уважаемый **Канафий Темир-Булатович!**

Управление изобразительных искусств и охраны памятников Министерства культуры СССР начинает подготовку Всесоюзной художественной выставки "СССР - наша Родина", которая состоится в ноябре 1972 года.

Выставки посвящается 50-летию образования Союза Советских Социалистических республик.

Управление обращается к Вам с предложением заключить договор на создание тематической работы к этой выставке.

В случае Вашего согласия прошу указать тему произведения, технику и размер.

Ваш ответ желательно получить не позднее 1 августа с.г.

Начальник Управления
изобразительных искусств и охраны
памятников
Г. Тимошин Г. Тимошин

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ СССР
101000, Москва, ул. Куйбышева, 10 Телефон К 8-87-12

140-11110000
Участнику советской делегации на XI Генеральной конференции Международного совета музеев
г. Тельжанову К.Т.Б.

11.05.81 № 3-200/3

Об участии на XI Генеральной конференции Международного совета музеев

Уважаемый товарищ!

Сообщаем Вам, что Вы включены в состав советской делегации на XI Генеральной конференции Международного совета музеев, которая состоится 18-28 мая 1977 года в Ленинграде и Москве.

В этой связи мы просим Вас прибыть в Ленинград 18 мая. Направление в гостиницу, а также все необходимое для работы документы Вы сможете получить в Государственном Эрмитаже.

Все расходы по командировке в Ленинград и в Москву (оплата проездных билетов, гостиниц, суточные), а также возмездный внос в размере 40 рублей, должны быть оплачены учреждением, которое Вы представляете.

Возмездный внос должен быть внесен заранее, не позднее 20 апреля 1977 г. на счет Государственного музея изобразительных искусств им. А.С. Пушкина № 111678 Ленинского отделения Госбанка, г. Москвы.

Мы хотели бы рекомендовать Вас для работы в Международном комитете Внемuseumной работы.....

Заседания Вашего комитета состоятся 19-22 мая.

18 мая в 19 часов в Государственном Эрмитаже состоится сбор членов советской делегации. Расчитываем на Ваше присутствие.

Приложение: Предварительная программа XI Генеральной конференции.

Начальник Управления изобразительных искусств и охраны памятников
А.Т. Халтурия А.Т. Халтурия

Начальник Управления культурно-просветительных учреждений
Л.А. Данилова Л.А. Данилова

ТЕЛЕГРАММА

АЛМА АТА ШЕВЧЕНКО 16 КВ 18
ЧЛЕНУ КОРРЕСПОНДЕНТУ ТЕМЖАНОВУ

МОСКВА 34/17101 27 17 2016

УВАЖАЕМЫЙ КАНАФИЙ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ ВТОРОГО ИЮЛЯ СОЗЫВАЕТСЯ СЕССИЯ АКАДЕМИИ ТЧК ВАШЕ ПРИСУТВИЕ НЕОБХОДИМО ТЧК ТЕЛЕГРАФИРУЙТЕ ВЕНА ПРИЕЗДА =СИСОЕВ=

ТЕЛЕГРАММА

АЛМА АТА-УЛ ШЕВЧЕНКО 18
КВ 16 ТЕМЖАНОВУ

МОСКВА 34/7801 22 15 1846

=22 ОТКРЫВАЕТСЯ ДЕВЯТАЯ АКАДЕМИЧЕСКАЯ ВЫСТАВКА 25 НАЧАЛО РАБОТЫ СЕССИИ АКАДЕМИИ СООБЩИТЕ ДЕНЬ ПРИЕЗДА=ТОМСКИЙ=

НОВЫЙ СОСТАВ КОМИТЕТА

ПО ГОСУДАРСТВЕННЫМ ПРЕМИЯМ

Своим постановлением правительство утвердило новый состав Комитета по государственным премиям республики в области литературы, искусства и архитектуры при Кабинете Министров.

Членами президиума Комитета являются:

М. Джолдасбеков — заместитель Премьер-Министра (председатель Комитета), А. Кекилбаев — народный писатель Казахстана, главный редактор газеты «Егеменді Қазақстан» (заместитель председателя Комитета), А. Сарсенбаев — заведующий отделом внутренней политики аппарата Президента и Кабинета Министров (заместитель председателя Комитета), А. А. Аскарлов — ответственный секретарь Комитета), З. Кабдолов — академик Академии наук республики, К. Ж. Молтахаяев — заслуженный архитектор республики, С. К. Оразбаев — народный артист республики, Е. Рахмадиев — министр культуры, И. П. Щеголихин — народный писатель Казахстана.

В СЕКЦИЮ ЛИТЕРАТУРЫ ВОШЛИ:

Т. Абдиков — прозаик, второй секретарь правления Союза писателей Казахстана, О. Бокеев — прозаик, главный редактор газеты «Қазақ әдебиеті», С. А. Каскабасов — литературовед, доктор филологических наук, председатель ВАК при Кабинете Министров, С. С. Кирабаев — литературовед, доктор филологических наук, директор Института литературы и искусства им. М. Ауэзова Академии наук республики, М. Магауин — прозаик, главный редактор журнала «Жұлдыз», Т. Молдағалиев — поэт, главный редактор журнала «Балдырған», Ш. Муртазаев — прозаик, народный писатель Казахстана, К. Мурзалиев — поэт, К. Найманбаев — прозаик, первый секретарь правления Союза писателей Казахстана, Р. Нургалиев — литературовед, член-корреспондент Академии наук республики, главный редактор Казахской энциклопедии, А. Нурпейсов — прозаик, народный писатель Казахстана, З. Сериккалиев — литературовед, М. Д. Симашко (Шамис) — прозаик, О. О. Сулейменов — поэт, народный писатель Казахстана, Ф. Унгарсынова — поэтесса, главный редактор журнала «Ақ желкен».

В СОСТАВ СЕКЦИИ МУЗЫКИ, ТЕАТРА, КИНО И ТЕЛЕВИДЕНИЯ ВХОДЯТ:

Т. А. Абдрашев — дирижер, художественный руководитель

Государственного симфонического оркестра республики, С. Абдрахманов — киновед, зам. заведующего отделом внутренней политики аппарата Президента и Кабинета Министров, А. Амиркулов — кинорежиссер, Р. С. Андриасян — режиссер, художественный руководитель Государственного академического русского театра драмы им. М. Ю. Лермонтова, К. Ахмедияров — солист-инструменталист, народный артист республики, К. Байбосынов — вокалист, народный артист республики, И. Вовнянко — кинооператор, Б. А. Жаманбаев — народный артист республики, директор Казахского государственного академического театра оперы и балета им. Абая, Г. Казакбаева — актриса, заслуженная артистка республики, В. П. Маняхин — актер, заслуженный артист республики, Н. М. Оразалиев — драматург, заместитель председателя Комитета по национальной политике, развитию культуры и языка Верховного Совета республики, З. М. Райбаев — балетмейстер, художественный руководитель Государственного ансамбля танца республики «Салтанат», А. Т. Сигаев — театровед, первый заместитель министра культуры, Р. Н. Сейтметов — режиссер, художественный руководитель Государственного казахского театра для детей и юношества им. Г. Мусрепова, Ф. Шарипова — актриса, народная артистка республики.

ЧЛЕНАМИ СЕКЦИИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА И АРХИТЕКТУРЫ ЯВЛЯЮТСЯ:

Т. С. Досмагамбетов — скульптор, Т. Ералиев — архитектор, председатель правления Союза архитекторов Казахстана, Г. М. Исмаилова — живописец, народный художник республики, М. Калимов — живописец, В. Н. Ким — архитектор, Е. Т. Мергенов — скульптор, председатель правления Союза художников Казахстана, С. Ш. Оразалинов — директор издательства «Онер», А. П. Симакон — художник-монументалист, Т. Б. Сулейменов — художник-оформитель, председатель правления Союза дизайнеров Казахстана, К. Т. Тельжанов — живописец, народный художник республики, Е. Тулепбаев — живописец.

[ҚазТАГ].

КАЗАХСКИЙ СОВЕТСКИЙ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКИЙ РЕСПУБЛИКАНСКИЙ
МЭДЕНИЕТ
МИНИСТРЛІГІ

гор. Алма-Ата

КАЗАХСКАЯ СОВЕТСКАЯ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА
МИНИСТЕРСТВО
КУЛЬТУРЫ

№ 1-5

7. сентября 1966 г.

НАРОДНОМУ ХУДОЖНИКУ КАЗССР

тов. ТЕЛЬЖАНОВУ К. Т.

Уважаемый Канапия Темир-Булатович!

Постановлением Совета Министров Казахской ССР от 28.IX.1966г. Вы утверждены членом коллегии Министерства культуры КазССР.

Мы надеемся, что Вы будете активно участвовать в работе коллегии и этим окажете большую помощь нашему Министерству в руководстве работой учреждений культуры республики.

Министр культуры

Л. ГАЛИМЖАНОВА.

КАЗАХ ССР МЕМБАСПАКОМЫ
КАЗАХ СОВЕТ
ЭНЦИКЛОПЕДИЯСЫНЫҢ
БАС РЕДАКЦИЯСЫ

480021, Алма-Ата, 21-й ул. Шевченко, 28. Телефон: 62-81-17, 67-74-20

ГОСКОМИЗДАТ КАЗАХСКОЙ ССР

ГЛАВНАЯ РЕДАКЦИЯ
КАЗАХСКОЙ
СОВЕТСКОЙ ЭНЦИКЛОПЕДИИ

13.03.81 № 144

На № _____ от _____

ЧЛЕНУ-КОРРЕСПОНДЕНТУ АКАДЕМИИ
ХУДОЖЕСТВ СССР, НАРОДНОМУ ХУ-
ДОЖНИКУ СССР, ЧЛЕНУ ГЛАВНОЙ
РЕДАКЦИИ КСЭ

товарищу ТЕЛЬЖАНОВУ К.Т.

Глубокоуважаемый Канапия Тельжанович!

Решением директивных органов Вы вошли в новый состав Главной редакции Казахской Советской Энциклопедии, перед которой стоят большие задачи по претворению в жизнь исторических решений 26-го съезда КПСС и созданию новых энциклопедических изданий и справочников, отвечающих современному уровню науки и знания.

В настоящее время аппарат Главной редакции КСЭ занят подготовкой к изданию однотомного энциклопедического справочника "Алма-Ата" на казахском и русском языках, который предполагается выпустить во второй половине будущего года. А в первой половине года будет издан предметно-именной указатель к 12-томной КСЭ, изданной в 1972-78 гг.

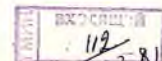
В 1983-86 гг. намечается создание Краткой казахской советской энциклопедии в 4-х томах на казахском и русском языках (по одному тому ежегодно на обоих языках), которую предполагается построить главным образом на местном (региональном) материале с древнейших времен до наших дней. Намечаются также перспективы на 87-90 гг.

Обращаясь к Вам с этим письмом, мы надеемся, что Вы примете самое активное участие в деле дальнейшего развития и совершенствования энциклопедического дела в республике, в создании указанных выше энциклопедических изданий.

В дальнейшем планируется ежегодное проведение заседаний Главной редакции и научно-редакционного совета, о сроках которых сообщим дополнительно.

Главный редактор КСЭ,
член-корреспондент АН КазССР

М.К.Козыбаев.

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Кропоткинская, 21

Телефоны: Г 6-37-21, Г 6-39-41

№ 1-44/298

11. IV 1969 г.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

В связи с подготовкой материалов к XXVII отчетно-выборной сессии Академии художеств СССР просим Вас сообщить в Президиум не позднее 20-го августа с.г. сведения о Вашей творческой, общественной и педагогической деятельности за период с 1966 по моль 1969 г.г.

Мы ждем от Вас следующие данные:

- о созданных Вами в эти годы произведениях,
- об участии на выставках в нашей стране и за рубежом,
- об опубликованных Вами книгах и статьях в центральной или местной прессе (с указанием названия журнала или газеты и времени опубликования статьи),
- о Вашей педагогической работе,
- о Вашей общественной деятельности.

Сведения о деятельности членов Академии за указанный период будут опубликованы к отчетно-выборной сессии в специальном сборнике.

Очень просим Вас не задерживать присылку материалов, иначе Президиум не сможет обеспечить публикацию всех необходимых сведений о Вашей работе.

С наилучшими пожеланиями

Президент
Академии художеств СССР

Н.Томский

Отправлено
4. VIII - 1969.

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Кропоткина, 21

Телефоны: Г 6-37-21, Г 6-39-41

№ 1-47

6. августа 1970.

Уважаемый Канафий Темирвич !

Президиум Академии художеств СССР сообщает Вам для сведения, что в двенадцать чисел февраля 1970 года состоится XXVII сессия Академии художеств СССР о следующей повесткой дня:

1. Идеино-творческие задачи Академии художеств СССР.
2. Отчет о работе Президиума за 1966-1969 г.г. и план основных мероприятий Академии художеств СССР на 1970 год.
3. Отчет о работе Научно-исследовательского института теории и истории Изобразительных искусств Академии художеств СССР за 1966-1969 годы.
4. Отчет о работе Московского Государственного художественного института им. В.И. Сурикова за 1966-1969 годы.
5. Отчет о работе Института живописи, скульптуры и архитектуры им. И.П. Репина за 1966-1969 годы.
6. Выборы действительных членов Академии художеств СССР.
7. Выборы членов-корреспондентов Академии художеств СССР.
8. Выборы Президиума Академии художеств СССР.

Точная дата работы сессии будет сообщена Вам дополнительно.

С глубоким уважением

Президент
Академии художеств СССР

Н.Томский

ОРДЕНА ЛЕНИНА АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, 119034, Кропоткинская, 21. Тел. 202-44-89, 202-36-65

15.01.82 № 2-48/82

Члену-корреспонденту
Академии художеств СССР

т.Тельжанову К.Т.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

В соответствии с планом основных мероприятий Академии художеств СССР на 1975 год в первой половине декабря с.г. состоится XXXII сессия Академии, посвященная 70-летию выхода в свет статьи В.И. Ленина "Партийная организация и партийная литература".

Сессия откроется торжественным актом вручения Академии ордена Ленина.

В заключительные работы сессии, в соответствии с объявленными условиями, будут проведены выборы новых действительных членов и членов-корреспондентов Академии художеств СССР.

При планировании Вашей деятельности на первую половину декабря Президиум просит учесть необходимость Вашего обязательного участия в работе XXXII сессии Академии.

О дне открытия сессии Вам будет сообщено дополнительно.

С уважением

Президент
Академии художеств СССР

Н.Томский

Президиум Академии художеств СССР сообщает, что 24-25 марта 1982 года состоится XXXVII сессия Академии художеств СССР на тему: "Революционные традиции и новаторская сущность советского изобразительного искусства и проблемы формирования нового человека на современном этапе".

Просим Вас принять активное участие в работе сессии и приехать в Москву 23 марта 1982 года.

Повестка дня прилагается.

26 марта состоится заседания отделений.

Президент
Академии художеств СССР

Н.В.Томский

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Криволинейная, 21

Телефоны: Г 6-37-21, Г 6-39-41

№ 128/585

28. VII 1967 г.

Члену-корреспонденту Академии художеств СССР

тов.Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Президиум Академии художеств СССР принял решение о перенесении X-ой Академической выставки на март 1971 года, приурочив ее к открытию XXIV съезда КПСС и посвятив образу нашего современника. Это будет вторая Академическая выставка "Наш современник".

Мы обращаем к Вам с большой просьбой учесть это в Ваших творческих планах. Желательно, чтобы Вы смогли участвовать на предстоящей Академической выставке новыми произведениями, отражающими нашу современность, в частности, портретами передовых людей нашей страны.

Если Вам нужна помощь в организации творческих поездок по стране, встреч с передовыми людьми производства, сельского хозяйства, науки и культуры, то Отделения Академии готовы оказать в этом необходимое содействие.

С уважением

Президент Академии художеств СССР

Н.Томский

Н.Томский

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Криволинейная, 21

Телефоны: Г 6-37-21, Г 6-39-41

№ 149/281

20. I 1967 г.

Члену-корреспонденту Академии художеств СССР

тов.Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Президиум Академии художеств СССР сообщает, что XXVII сессия Академии художеств СССР будет проходить с 25 по 27 февраля с.г. в Москве.

Ваше участие в работе сессии обязательно.

Для участников сессии с 24 февраля бронируется гостиница. Просим Вас заранее сообщить о точной дате Вашего приезда и о необходимости бронирования для Вас гостиницы.

С глубоким уважением

Президент Академии художеств СССР

Н.Томский

Н.Томский

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Криволинейная, 21

Телефоны: Г 6-37-21, Г 6-39-41

№ 1-92

7. Апрель 1969 г.

Члену-корреспонденту Академии художеств СССР

тов.Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

23-26 апреля с.г. состоится XXVI сессия Академии художеств СССР, посвященная проблемам советской монументальной скульптуры. Сессия обсудит основные вопросы развития советской монументальной скульптуры в свете ленинских идей монументальной пропаганды. Большое внимание будет уделено состоянию проектирования и сооружения новых памятников в соответствии с общегосударственным планом. Президиум рассматривает эту сессию как одно из значительных мероприятий в подготовке к юбилею Владимира Ильича Ленина.

В день памяти В.И.Ленина 22 апреля в 13 часов открывается IX Академическая выставка.

В связи с этим Президиум просит Вас приехать в Москву 22 апреля и заблаговременно сообщить время Вашего прибытия.

Президент Академии художеств СССР

Н.Томский

Н.Томский

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Криволинейная, 21

Телефоны: Г 6-37-21, Г 6-39-41

№ 128/698

11 октября 1967 г.

Дорогой Канафий Темир-Булатович!

Ваши товарищи по Отделению живописи рады сердечно поздравить Вас с избранием в члены-корреспонденты Академии художеств СССР.

Мы высоко ценим Ваш вклад в развитие советского многонационального искусства.

От души желаем Вам счастья, успехов в Вашей большой общественно-организационной деятельности, новых творческих достижений.

С уважением

Академик-секретарь отделения живописи Академии художеств СССР

А.Грицай

А.Грицай

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Кропоткина, 21

Телефон: Г 6-37-21, Г 6-39-41

№ 1-31/288

10. декабря 1971 г.

Члену-корреспонденту Академии
художеств СССР

г. Тельжанову К.Т.Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Президиум Академии художеств СССР сообщает, что 21-го декабря с.г. в Государственном Академическом Большом театре Союза ССР состоится торжественное заседание, посвященное 100-летию Товарищества передвижных художественных выставок.

22-го декабря будут проводиться заседания отделений Академии с следующей повесткой дня:

Отчет о работе отделения за 1971 год и план работы на 1972 год.

Просим Вас принять участие в торжественном заседании и заседании отделения.

С глубоким уважением

Главный ученый секретарь
Президиума Академии художеств СССР

И. Сыроев
И. Сыроев

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Кропоткина, 21

Телефон: 202-44-89, 202-36-58

№ 1-57/249

21. ноября 1972 г.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Президиум Академии художеств СССР сообщает, что 16-17 ноября состоится XXVIII сессия Академии художеств СССР, посвященная вопросам воспитания художника-гражданина.

Повестка дня сессии:

1. Задачи воспитания художника-гражданина в советской художественной школе

Доклад Президента Академии художеств СССР
Н.В.Томского

2. Задачи идейно-творческого воспитания молодых художников в творческих союзах и в системе художественного фонда СССР

Доклад Первого секретаря Правления Союза художников СССР

Н.А.Пономарева

Просим Вас выступить на сессии по проблемам воспитания молодых художников.

20 ноября состоятся заседания отделений с обсуждением отчетов академиков-секретарей о работе отделений, плана основных мероприятий отделений на 1973 год и вопроса о подготовке к Академической выставке в Центральном выставочном зале (Манеж).

Президент
Академии художеств СССР

И. Томский
И. Томский

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Кропоткина, 21

Телефон: 202-44-89, 202-36-58

№ 20/281

10. II 1976 г.

Члену-корреспонденту
Академии художеств СССР

тов. Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Как Вы уже знаете, в соответствии с решением коллегии Министерства культуры СССР от 24 февраля 1975 года и планом деятельности Академии художеств СССР на 1976-1980 гг., утвержденным XXII сессией Академии, в апреле 1977 года состоится XII академическая выставка "По Ленинскому пути".

Выставка "По Ленинскому пути" посвящается знаменательной дате в жизни нашей страны - шестидесятилетию Великой Октябрьской социалистической революции. В связи с этим тематической основой выставки должны стать произведения, раскрывающие революционную деятельность Владимира Ильича Ленина, важнейшие этапы истории Коммунистической партии и Советского государства, героический созидательный труд советского народа - строителя коммунизма, портреты выдающихся партийных и общественных деятелей, картины природы нашей социалистической Родины.

Желаем Вам больших творческих успехов.

Президент
Академии художеств СССР

И. Томский
И. Томский

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, Кропоткина, 21

Телефон: 202-44-89, 202-36-58

№ 7-151

24. II 1976 г.

Члену-корреспонденту Академии
художеств СССР

Тельжанову К.Т.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Президиум Академии художеств СССР сообщает, что 21 апреля с.г. в Москве будет проходить работа XXXII сессии Академии художеств СССР. На сессии с докладом на тему "Решения XXV съезда КПСС и задачи советского искусства" выступит кандидат в члены Политбюро ЦК КПСС, Министр культуры СССР товарищ Петр Ниллович Демичен.

22 апреля состоится объединенное заседание членов отделений, посвященное обсуждению XII Академической выставки.

Ваше участие в работе сессии и отделений обязательно.

Просим Вас приехать в Москву 21 апреля и заблаговременно сообщить о необходимости бронирования гостиницы.

Главный ученый секретарь
Президиума Академии художеств СССР

И. Сыроев
И. Сыроев

ОРДЕНА ЛЕНИНА АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, 119034, Кропоткинская, 21. Тел. 202-44-89, 202-36-65

15.01.82 № 248/32

Члену-корреспонденту Академии художеств СССР т. Тельжанову К.Т.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Президиум Академии художеств СССР сообщает, что 24-25 марта 1982 года состоится XXXVIII сессия Академии художеств СССР на тему: "Революционные традиции и новаторская сущность советского изобразительного искусства и проблемы формирования нового человека на современном этапе".

Просим Вас принять активное участие в работе сессии и приехать в Москву 23 марта 1982 года.

Повестка дня прилагается.

26 марта состоятся заседания отделений.

Президент Академии художеств СССР

[Handwritten signature]

Н.В.Томский

ОРДЕНА ЛЕНИНА АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, 119034, Кропоткинская, 21. Тел. 202-44-89, 202-36-65

01.02.82 № 250/52

Уважаемый Канафий Темирович!

Президиум Академии художеств СССР сообщает, что 15-18 марта 1982 г. состоится 44-ая отчетно-выборная сессия Академии художеств СССР с следующей повесткой дня:

Отчет Президиума о работе за период с октября 1981 года по март 1982 года.

Президент Академии художеств СССР Б.С.Угаров

Обсуждение отчетного доклада.

Доклад о дополнениях к Уставу Академии

Главный ученый секретарь Президиума Академии художеств СССР

П.М.Сысоев

Утверждение уточненного Устава Академии.

Довыборы действительных членов и членов-корреспондентов Академии художеств СССР

Довыборы действительных членов и членов-корреспондентов в Сибирско-Дальневосточное отделение

Образование отделения искусствоведения и художественной критики

Выборы почстных членов Академии художеств СССР

Выборы Президиума Академии художеств СССР

Принятие резолюции.

Ваше участие в работе сессии обязательно.

Заседания отделений состоятся 14 и 19 марта в 10 час.

В Москву Вам необходимо прибыть 13 марта с.г.

Главный ученый секретарь Президиума

[Handwritten signature]

П.М.Сысоев

ОРДЕНА ЛЕНИНА АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, 119034, Кропоткинская, 21. Тел. 202-44-89, 202-36-65

23/580 24/41-76

Члену-корреспонденту Академии художеств СССР тов. Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

В соответствии с утвержденным планом основных мероприятий Академии художеств СССР, в апреле 1977 года состоится XII академическая выставка.

Президиум Академии уже писал Вам о характере этой выставки и надеется, что Вы примите на ней активное участие. Просим Вас сообщить к 20 декабря с.г. необходимые для каталога сведения о работах, которые Вы предлагаете показать на выставке (название произведения, год создания, техника, размер).

Открытие выставки намечается на 12 апреля.

С пожеланиями здоровья и творческих успехов.

Президент Академии художеств СССР

[Handwritten signature]

Н.Томский

ОРДЕНА ЛЕНИНА АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР

Москва, 119034, Кропоткинская, 21. Тел. 202-44-89, 202-36-65

АНК/97 514 74

Члену-корреспонденту Академии художеств СССР Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

В сентябре 1977 года Академия художеств СССР, Министерство культуры СССР, ЦК ВЛКСМ организуют в выставочных залах Академии выставку произведений молодых художников к 60-летию Советской власти.

Президиум Академии художеств СССР и комиссия по работе с молодыми художниками считает весьма желательным участие на этой выставке представителей молодых художников Вашей республики.

В связи с этим Президиум Академии художеств СССР командировует в апреле с.г. в Алма-Ату научного сотрудника Ильина Валентина Святославовича для ознакомления с работами молодых художников.

Просим Вас принять участие в просмотре работ наиболее талантливых художников с целью рекомендации их для участия на организуемой выставке.

Одновременно обращаемся к Вам с просьбой оказать содействие тов.Ильину В.С. в вопросах предоставления жилья и транспорта.

День приезда сообщим телеграммой.

С уважением

Президент Академии художеств СССР

[Handwritten signature]

Н.Томский

7. Милославский

**ПРИКАЗ
МИНИСТРА КУЛЬТУРЫ СССР**

г. Москва № 388 19 октября 1964г.

О художественном совете по
изобразительному искусству
Министерства культуры СССР

1. Утвердить состав Художественного совета по
изобразительному искусству (приложение № 1).

2. Утвердить Положение о Художественном совете
по изобразительному искусству (приложение № 2).

Министр культуры СССР

Е. Фурцева

Приложение № 1
к приказу Министра культуры СССР
от 19 октября 1964 г.
№ 388

Состав Художественного совета по
изобразительному искусству
Министерства культуры СССР

1. Иогансон Б.В.	народный художник СССР, действительный член Академии художеств СССР - председатель совета
2. Тимошин Г.А.	нач. Управления изобразительных искусств и охраны памятников - заместитель председателя.
<u>Секция живописи</u>	
3. Ромао Я.Д.	народный художник РСФСР, действительный член Академии художеств СССР - председатель секции
4. Оссовский П.П.	живописец, заместитель председателя секции
5. Айтиев Г.А.	народный художник Киргизской ССР
6. Ахремчик И.О.	народный художник Белорусской ССР
7. Джапаридзе У.М.	народный художник СССР, действительный член Академии художеств СССР
8. Ефанов В.П.	народный художник РСФСР, действительный член Академии художеств СССР
9. Коржев Г.М.	заслуженный деятель искусств РСФСР, член-корреспондент Академии художеств СССР
10. Клычев И.	живописец
11. Корин П.Д.	народный художник СССР, действительный член Академии художеств СССР
12. Пименов Ю.И.	народный художник РСФСР, действительный член Академии художеств СССР
13. Плестов А.А.	народный художник СССР, действительный член Академии художеств СССР

14. Реветников Ф.П.	народный художник РСФСР, действительный член Академии художеств СССР
15. Салахов Т.Т.	народный художник Азербайджанской ССР
16. Свечи Л.С.	народный художник Латвийской ССР
17. Сарьян М.С.	народный художник СССР, действительный член Академии художеств СССР
18. Серебряный И.А.	заслуженный деятель искусств РСФСР, член-корреспондент Академии художеств СССР
19. Серов В.А.	народный художник СССР, президент Академии художеств СССР
20. Тансыкбаев У.	народный художник СССР, действительный член Академии художеств СССР
21. Тельжанов К.	заслуженный деятель искусств Казахской ССР
22. Ханджян Г.Х.	заслуженный деятель искусств Армянской ССР, член-корреспондент Академии художеств СССР
23. Хмельницкий А.А.	живописец
24. Яблонская Т.Н.	народный художник Украинской ССР, член-корреспондент Академии художеств СССР
25. Бочарова Г.Г.	член художественно-экспертной коллегии Управления изобразительных искусств и охраны памятников, ответственный секретарь секций живописи и монументального искусства.

Зороган Кангарий Буланбаев

ОТ ПРЕЗИДИУМА, ВСЕГО ТВОРЧЕСКОГО КОЛЛЕКТИВА
РОССИЙСКОЙ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ ПРИМИТЕ НАШИ ИСКРЕННИЕ
ПОЗДРАВЛЕНИЯ С НОВЫМ ГОДОМ И ПОЖЕЛАНИЯ ЗДОРОВЬЯ, РАДОСТИ,
ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ, ВСЕГО САМОГО ДОБРОГО.

НАДЕЕМСЯ, ЧТО НАШИ ДРУЖЕСКИЕ СВЯЗИ БУДУТ ПРОДОЛЖЕНЫ,
ВСЕГДА РАДЫ ВИДЕТЬ ВАС НА АКАДЕМИЧЕСКИХ ВЫСТАВКАХ И
ВМЕСТЕ РАБОТАТЬ НА БЛАГО ИСКУССТВА.

Н.А. Пономарев

ПРЕЗИДЕНТ РОССИЙСКОЙ
АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ

Н.А. ПОНОМАРЕВ

Членом правления и членом Редакционной комиссии Союза художников СССР

тов. Тельманов К.Т.Б.

10-11 декабря 1969 года, в Колонном зале Дома Союзов состоится заседание Объединенного Пленума правлений творческих Союзов: писателей, композиторов, художников, кинематографистов СССР и Всероссийского Театрального Общества, с повесткой дня:

"Ленинские идеи партийности и народности и их воплощения в социалистическом искусстве".

12 декабря с.г. проводится IV Пленум Правления Союза художников СССР, с повесткой дня:

1. Отчет о работе Правления Союза художников СССР за 1969 год.

2. Утверждение плана работы Правления Союза художников СССР на 1970 год.

Просим Вас принять участие в работе Пленума. Заезд в Москву 9 декабря с.г.

О Вашем приезде уведомите нас заблаговременно. Оплата командировочных расходов в Москве.

Председатель Правления
Союза художников СССР

(Е.Белашова)

№ 4000/Пл-IV
21 ноября 1969 г.

Е.Белашова

Уважаемый Кондратий Машур-Будякович!

Нам предстоит проведение Пленума Правления Союза художников СССР, на котором будут подведены итоги работы советских художников к 100-летию со дня рождения В.И.Ленина.

Интересуясь точкой зрения членов Правления на процессы, происходящие в изобразительном искусстве, мы просили бы Вас участвовать в подготовке Пленума, ответив на те из вопросов, которые Вас заинтересуют:

1. Как Вы расцениваете произведения монументального искусства, созданные в Вашей республике за последние годы.

2. Что Вам кажется положительным в практике тематической картины последних лет. В чем Вы видите ее недостатки.

3. Каковы, по Вашему мнению, задачи, которые стоят перед графикой в настоящее время. Каков ее уровень и качество /тематика, композиция, мастерство исполнения, техника/.

4. Что Вам кажется наиболее существенным в произведениях живописи конца 60-х годов /живописи, портрета, пейзажа, натюрморте/.

5. Как Вы расцениваете станковую скульптуру последних лет. Что является наиболее важным для ее развития /композиционной скульптуры, портрета/.

6. Каковы принципиально новые качества, возникшие за последнее десятилетие в работе художников театра.

7. В каком направлении, по Вашему, развивается современное советское декоративно-прикладное искусство. Какие трудности и возможности для плодотворного движения вперед Вы в нем видите.

8. Хотелось бы знать Ваше мнение по поводу принципиальных вопросов развития советского изобразительного искусства во всех областях.

9. В чем Вы видите возможность плодотворного развития изобразительного искусства, какие тенденции в нем, по Вашему, наиболее жизненны.

10. Как Вы оцениваете книги и критические статьи об изобразительном искусстве. Какие из них, по Вашему, наиболее глубоко раскрывают основные вопросы советского искусства.

Очень прошу Вас подумать обо всех этих вопросах и прислать свои соображения. Я бы хотела получить этот материал в конце апреля 1970 года.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПРАВЛЕНИЯ
СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР

Е.Белашова
(Е.Белашова)

3-24-179

Уважаемый Кондратий Машур-Будякович!

Согласно решению Секретариата Правления Союза художников СССР от 25 июня с.г. (протокол № II) Вам поручено в течение августа и первой половины сентября с.г. ознакомиться с состоянием и поставками дела художественного образования в школах и средних художественных учебных заведениях городов:

Ташкент, Акхабад, Душанбе, Фрунзе, Ашхабад.

Этот вопрос будет обсуждаться в конце сентября с.г. Союзом художников СССР совместно с Академией художеств СССР.

Просим Вас все материалы и предложения, образовавшиеся в результате изучения этого вопроса, представить Секретариату Правления Союза художников СССР в 15-20 сентября с.г.

Необходимые расходы по командировке будут Вам возмещены Секретариатом.

Секретарь Правления Союза
художников СССР,
Народный художник СССР

Е.Белашова
(Е.Белашова)

Союз художников СССР

П Р А В Л Е Н И Е

Москва, Т-19, Гоголевский бульвар, 10

Для телеграмм: Союзхудожники

Тел.: 23-09-70
27-07-04
21-09-20

№ 5452/Ш-2

13 декабря 1968 г.

Уважаемый Кондратий Машур-Будякович!

Союз художников СССР ставит Вас в известность, что 11 декабря 1968 г. Бюро секретариата правления Союза художников СССР приняло решение провести 22 января 1969 г. II пленум правления Союза художников СССР со следующей повесткой дня заседания:

1. Подготовка к 100-летию со дня рождения В.И.Ленина. Отчеты Союзов художников Грузии, Казахстана, Латвии.
2. Утверждение плана работы правления Союза художников СССР на 1969 год.
3. Утверждение состава творческих комиссий правления Союза художников СССР и правления Художественного фонда СССР.
4. Утверждение Положений и инструкций, предусмотренных Уставом Союза художников СССР.

Председатель правления
Союза художников СССР

Е.Белашова
(Е.Белашова)

ОРДЕНА ЛЕНИНА
СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ СССР
Правление
12507, Москва, Гоголевский бульвар, 10.
Для телеграмм: Москва, Г-19, Союзхудожник.
Телефонный номер 18 1201 и 1202
и 1203
и 1204
и 1205
и 1206
и 1207
и 1208
и 1209
и 1210
и 1211
и 1212
и 1213
и 1214
и 1215
и 1216
и 1217
и 1218
и 1219
и 1220
и 1221
и 1222
и 1223
и 1224
и 1225
и 1226
и 1227
и 1228
и 1229
и 1230

Члену правления Союза художников СССР

ТОВ. Жуковская Р.И.

№ 11.871 от 6.05.74

Уважаемый Константин Павлович Жуков!

Секретариат правления Союза художников СССР приглашает Вас принять участие в работе IX пленума правления СХ СССР. Пленум состоится в Москве в Центральном Доме художника (Крымский вал, 10/14) 22 декабря 1987 г.

Пленум подведет итоги съездов художников союзных республик, наметит сроки проведения VII съезда художников СССР, обсудит новую редакцию Устава Союза художников СССР и Художественного фонда СССР, утвердит отчет правления Союза художников СССР за 1987 год и план работы на 1988 год.

Ваше участие в работе пленума обязательно. Оплата командировочных расходов осуществляется в Москве в правлении СХ СССР (Гоголевский бульвар, 10). О прибытии просьба сообщить в адрес правления СХ СССР.

Секретарь правления М.И. Володин А.Е. Ковалева

Союз художников СССР

ПРАВЛЕНИЕ

Москва, Г-19, Гоголевский бульвар, 10 Для телеграмм Союзхудожник Тел.: 290-41-18
290-48-75
290-43-73
290-41-99
291-30-25

20.05.74

№ 11 от 4 г.

Члену Правления СХ СССР

Члену ЦК СХ СССР

тов. Тюльпанов К.И.-Б.

Секретариат правления Союза художников СССР уведомляет, что 24-27 июня 1974 г. в г.Киеве проводится III Пленум правления Союза художников СССР - "Советские художники - народу".

Пленум рассмотрит вопросы пропаганды советского изобразительного искусства. Во время проведения Пленума состоятся встречи его участников с трудящимися г.Киева и Киевской области.

Начало работы Пленума 25 июня 1974 года в 10 часов утра в клубе Управления Совета Министров УССР.

Привед в г.Киев точно 24 июня 1974 г. Выдача направлений в гостиницу в Союзе художников УССР - Киев, площадь Калинина, 6.

Оплата командировочных будет производиться в г.Киеве.

В связи с проведением массовых мероприятий - встреч с трудящимися, учеными, воинами Советской армии, каждый член Пленума должен привезти с собой не менее одной книги по советскому изобразительному искусству (монография о личном творчестве, подборка репродукций, альбом по искусству республики, каталог выставки, книга с иллюстрациями и другие издания) для вручения в качестве подарка.

О времени прибытия уведомите телеграммой в Киевский Союз художников.

Ваше участие в работе Пленума обязательно.

В случае отсутствия по уважительным причинам (болезнь, командировки) уведомите Секретариат СХ СССР до 17 июня с.г.

Секретарь Правления Союза художников СССР М.И. Володин

СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ СССР

Правление

12507, Москва, Гоголевский бульвар, 10.
Для телеграмм: Москва, Г-19, Союзхудожник.
Тел.: 290-41-18, 290-48-75, 290-43-73, 290-41-99, 291-30-25

ЧЛЕНУ ПРАВЛЕНИЯ СХ СССР

ЧЛЕБ ЦК СХ СССР

тов. Жуковская Р.И.

№ 11

Уважаемый Константин Павлович Жуков!

28-31 мая с.г. в г.Магнитогорске будет проводиться III пленум правления Союза художников СССР, посвященный 50-летию города и комбината - первенца отечественной металлургии.

Пленум посвящается теме укрепления связи труда и искусства. К пленуму открываются большая художественная выставка, будут проведены встречи с трудящимися и учащейся молодежью города.

Заезд в Магнитогорск 28 мая с.г.

Оплата командировочных будет производиться там же.

Желательно, чтобы участники пленума имели с собой книги или каталоги, связанные с личным творчеством, либо литературу по искусству республики, края, области.

Ваше присутствие весьма желательно. Просьба при выезде сообщить о прибытии в Магнитогорск направлять по адресу: Магнитогорск, ул.Карла Маркса 13 - Художественно-производственные мастерские. Телефон: 2-04-14.

Секретарь правления - М.И. Володин

СЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР

тов. Тюльпанов К.И.

23/VI
6.1.67

Секретариат правления Союза художников СССР и Министерство культуры СССР приняло решение о проведении очередного V Пленума правления Союза художников СССР совместно с Коллегией Министерства культуры СССР и с участием всех министров культуры союзных республик со следующей повесткой дня:

1. За социальную остроту искусства социалистического реализма.

Докладчик - и.о. первого секретаря правления Союза художников СССР Е.Ф.Белазов.

2. Пропаганда советского изобразительного искусства за рубежом.

Докладчик - секретарь правления Союза художников СССР П.И.Лебедев.

3. О VII съезде Союза художников СССР.

Сообщение и.о. первого секретаря правления Союза художников СССР Е.Ф.Белазовой.

4. План работы правления Союза художников СССР на 1967 год.

Сообщение оргсекретаря правления Союза художников СССР А.С.Аллахвердиянц.

Пленум состоится 23-24 января 1967 г. в помещении Дома художника (Кузавецкий мост, II).

Начало работы Пленума 23 января с.г., в II часов утра.

До начала работы V Пленума правления Союза художников СССР 21 января с.г., в 18 часов состоится заседание расширенного секретариата по вопросу подготовки и работы V Пленума правления Союза художников СССР.

В связи с этим просим Вас прибыть в Москву к заседанию расширенного секретариата правления Союза художников СССР 21 января 1967 г.

Ваше прибытие просим подтвердить телеграфно.

Оргсекретарь правления Союза художников СССР А.С.Аллахвердиянц

W 28/н.с.
6.1.67.

Секретарю правления Союза художников СССР
Председателю правления Союза художников Казахстана
тов. Тельжанову К.Т.

Уважаемый Канафи Темирбулатович!

В связи с проведением 23 января с.г. Пятого пленума Правления Союза художников СССР, Секретариат правления СХ СССР просит Вас выступить на заседании пленума по первому вопросу повестки дня - "За социальную остроту искусства социалистического реализма".

Было бы желательно, если бы Вы в своём выступлении, кроме тех вопросов, которые Вы сочтете нужным поднять в соответствии с повесткой дня пленума, рассказали о развитии изобразительного искусства Казахстана в последние годы, о выставочной и пропагандистской работе, которую ведет СХ республики, о творческой работе молодых художников.

Кроме того, было бы интересно заслушать Ваше сообщение о подготовке художников Казахстана к предстоящим юбилейным выставкам.

С уважением

Оргсекретарь правления
Союза художников СССР
/А.Аллахвердянц/

А.Аллахвердянц

СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ СССР

Правление

Москва, 103010, Гоголевский бульвар, 10

Для телеграмм: Союзхудожник

Тел.: 290-41-10, 290-68-70, 290-43-75, 290-41-99, 291-30-25

№ _____

_____ 197 г.

ЧЛЕНУ ПРАВЛЕНИЯ СХ СССР
ЧЛЕНУ ЦЕНТРАЛЬНОЙ РЕВИЗИОННОЙ КОМИССИИ
ПРАВЛЕНИЯ СХ СССР

тов. Тельжанову К.Т.

Как нами уже сообщалось 16 апреля с.г. в Москве состоялся объединенный пленум творческих союзов СССР, посвященный 30-летию Победы советского народа в Великой Отечественной войне, 1941-1945 г.

Заязд в Москву точно 15 апреля с.г. Регистрация в Союзе художников СССР.

Начало заседания объединенного пленума 16 апреля в 10 часов утра в Большом Кремлевском дворце.

17 апреля в Центральном выставочном зале состоится открытие Всесоюзной выставки "30 лет Великой Победы".

О времени Вашего приезда просим уведомить.

Первый секретарь правления
Союза художников СССР

Т.Севахов
Т.Т.Севахов

ЧЛЕНУ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР

тов. Тельжанов К.Т.

Уважаемый Канафи Темир-Булатович

29 ноября с.г. в Москве в Большом Кремлевском Дворце состоится Объединенный пленум творческих союзов.

Начало заседаний в 10 ч. утра.

Заязд в Москву 28 ноября с.г.

30 ноября в доме Союза художников СССР состоится Пленум правления Союза художников СССР, который обсудит вопросы подготовки к 17 съезду художников СССР, итоги работы Правления за 1972 год и план работы на 1973 год.

Просим принять участие в работе пленума.

Ваш приезд подтвердите телеграммой.

СЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ
СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР

16/11-72.

СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ СССР

Правление

121010, Москва, Гоголевский бульвар, 10
Для телеграмм: Москва, Г-19, Союзхудожник
Тел.: 290-41-10, 290-68-70, 290-43-75, 290-41-99

от 16.11.72 № 5924/19

На № _____ от _____

Г О созыве УП пленума правления

Уважаемый Севахов Темир-Булатович!

Секретариат правления Союза художников СССР приглашает Вас принять участие в работе УП пленума 23-25 декабря с.г.
Повестка дня пленума:

1. Задачи Союза художников СССР по выполнению постановления ЦК КПСС и СМ СССР "О мерах по дальнейшему развитию изобразительного искусства и повышению его роли в коммунистическом воспитании трудящихся".

2. О созыве УП съезда художников СССР и нормах представительства на съезде.

3. О создании уставной комиссии по внесению изменений в Устав Союза художников СССР и в Устав Художественного фонда СССР.

Заязд на пленум 22 декабря.

Просьба иметь на руках командировочное удостоверение. Расчет по командировке будет произведен в бухгалтерии СХ СССР /Гоголевский б-р, 10, комната №15/.

О дате Вашего прибытия просим сообщить телеграфом или по телефону: 290-41-10.

Секретарь правления
Союза художников СССР

А.Е.Ковалев
А.Е.КОВАЛЕВ.

Союз художников СССР

П Р А В Л Е Н И Е

Авиа

Москва К-50 ул. Горького, 25/9

Для телеграмм Союзхудожник

Тел. К 9-22-89

№ 3252/9

13 ноября 1964 г.

СЕКРЕТАРИУ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР

тов. ТЕЛЬЯНОВУ К.Т.Б.

Уважаемый Канафи Темир-Булатович!

Секретариат правления Союза художников СССР, в соответствии с решением первого пленума Правления СХ СССР, просит Вас приехать в Москву и принять участие в работе Секретариата с 1-го декабря 1964 года по 1-ое февраля 1965 года. Ваше согласие просим подтвердить телеграммой.

И.о. первого секретаря правления
Союза художников СССР

С. Велашова
(С. Велашова)

Союз художников СССР

П Р А В Л Е Н И Е

Москва К-50, ул. Горького, 25/9

Для телеграмм Союзхудожник

Тел. К 9-22-89

№ 1610/9-64

" 8 " мая 1964 г.

Уважаемый Канафи Темир-Булатович!

Секретариат правления Союза художников СССР просит Вас приехать в Москву на очередное дежурство в сентябре месяце. Сообщите, пожалуйста, Ваше согласие.

Секретарь правления Союза художников СССР

/А. Аллахвердянц/

Аллахвердянц

СССР
СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ

П Р А В Л Е Н И Е

" 8 " мая 1964 г.

№ 1529/0-4

Государственный Совет для ЦС ЦК

Членам правлений Союза художников СССР и Союза художников РСФСР, членам ЦРК СХ СССР и ревизионной комиссии СХ РСФСР

тов. *Тельянову К.Т.Б.*

Уважаемый *Канафи Темир-Булатович!*

Секретариаты правлений СХ СССР и СХ РСФСР уведомляют Вас, что 26—30 мая с. г. в Ленинграде проводится Объединенный пленум правлений Союзов художников СССР и РСФСР с повесткой дня: «Тема героического в советском изобразительном искусстве».

Звезд в Ленинград должен быть осуществлен точно 26 мая. О коллективном звезде необходимо уведомить Организационный комитет пленума в Ленинграде (ул. Герцена, 38, Ленинградская организация СХ РСФСР) не позднее 24 мая.

Оплата командировочных для всех приезжающих, кроме москвичей — в Ленинградской организации СХ РСФСР.

Члены правлений и ревизионных комиссий от Москвы и Московской области должны получить командировочные соответственно в СХ СССР (Гоголевский бульвар, 10) и в СХ РСФСР (ул. Чернышевского, 37).

Ваше присутствие обязательно.

Секретариат правления СХ СССР
Секретариат правления СХ РСФСР

Уважаемый Канафи Темир-Булатович!

Ваше Отделение живописи подготавливает в настоящее время перспективный план деятельности Отделения.

В связи с этим нам хотелось бы узнать Ваши пожелания — в каком направлении должна идти дальнейшая работа нашего Отделения? Какие, в частности, творческие вопросы, выдвигаемые сегодняшней художественной практикой или связанные с отдельными проблемами мирового и отечественного классического искусства, Вы считаете — те необходимыми обсудить на Отделении? Какие выставки, по Вашему мнению, могли бы спровоцировать некоторые из этих обсуждений?

Ваше Отделение просит Вас сообщать свои предложения и замечания в ближайшее время, с тем, чтобы мы имели возможность учесть их при составлении плана работы Отделения живописи.

Просим Вас обязательно ответить на это письмо не позднее 5 ноября.

А. Гривай
А. Гривай

24 x 74

СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ РСФСР

П Р А В Л Е Н И Е

Москва К-62, ул. Чернышевского, 37

Для телеграмм: К-62, Москва, Союзхудожник

Телефон К 7-29-86

№ 2018

13 сентября 1964 г.

ПРЕДСЕДАТЕЛИ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ КАЗАХСТАНСКОЙ НАРОДНОМУ ХУДОЖНИКУ КАЗАХСТАНА

тов. ТЕЛЬЯНОВУ К.

Уважаемый Канафи Темир-Булатович!

20 сентября с.г. в Москве состоится открытие III Республиканской выставки "Советская Россия", посвященной 50-летию Великой Октябрьской социалистической революции.

Секретариат Правления Союза художников РСФСР просит Вас принять участие в открытии указанной выставки художников Российской Федерации. Если Вам не представляется возможным быть на открытии выставки, просьба направить представителя Союза художников республики.

О Вашем решении просим сообщить в известность.

СЕКРЕТАРЬ ПРАВЛЕНИЯ
СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ РСФСР:

Б. Коробалов
(Б. КОРОБАЛОВ)

№ 7
 30.03.1970

ЧЛЕНУ КОРРЕСПОНДЕНТУ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СОСР
 НАРОДНОМУ ХУДОЖНИКУ КАЗАХСКОЙ ССР
КЕНАФИД ТЕМИРБУЛАТОВИЧУ ТЕЛЬЖАНОВУ.
 г.Алма-Ата.

Уважаемый товарищ **ТЕЛЬЖАНОВ!**

Коллектив Дома-музея выдающегося советского художника-баталиста М.Б.Грекова сердечно поздравляет Вас с награждением медалью имени М.Б.Грекова.

Приятно отметить, что реалистические традиции М.Б.Грекова живут и развиваются в среде казахских живописцев, что особенно ярко проявилось в Вашем замечательном творчестве.

В настоящее время в Доме-музее М.Б.Грекова создается раздел, посвященный творчеству художников, награжденных медалью М.Б.Грекова. Очень прошу Вас прислать для музея Вашу фотографию (портрет или за работой), фотографии, (а если есть цветные репродукции) с Ваших картин "Тихина" и "Залезала", за которые Вы удостоены медали имени М.Б.Грекова (желательно, конечно, с автографом), а также краткую творческую автобиографию.

Возможно у Вас сохранились эскизы или этюды к названным картинам? Не смогли бы Вы их передать музею? Как бы символично они звучали на родине М.Б.Грекова, Казахские и Донские степи!

Желаю Вам, Кенафию Темирбулатович, больших творческих успехов в создании новых полотен, воспевавших советского человека - его ратный подвиг и мирный труд.

Заведующий музеем (А.Беков).

Союз художников СССР
П РА В Л Е Н И Е

Москва, Г-19, Гоголевский бульвар, 10 Для телеграмм Союзхудожник

Тел.: 290-11-10

290-08-73

290-43-73

290-11-99

291-30-25

470 -

№ 182

13. февраля 1970 г.

ТОП Тельжанову К. Б.

Вам присуждена серебряная медаль им. М.Б.Грекова за картину "Тихина" и за картину "Залезала"

Вручение указанной медали состоится 25-го февраля в 13 часов в Союзе художников СССР (Москва, Гоголевский бульвар, дом № 10).

Просим Вас приехать в Москву 24-го февраля с.г.

Оплата проезда, командировочных, гостиница за счет Союза художников СССР.

Секретарь правления Союза художников СССР

 В. Золотин

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ СССР
**ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МУЗЕЙ ИСКУССТВА
 НАРОДОВ ВОСТОКА**

Москва, ул. Обуха, 16
 Тел. К 137-60, В 131-31

16 октября 1969 г.
 № _____

УВАЖАЕМЫЙ **КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ !**

Дирекция Государственного музея искусства народов Востока приступила к избранию нового состава Ученого Совета.

При обсуждении предварительного проекта состава Ученого Совета была выдвинута Ваша кандидатура.

Дирекция музея на основании пожелания общего собрания научных сотрудников просит Вас дать согласие на включение Вас в состав Ученого Совета музея, о чем убедительно просим Вас поставить музей в известность по адресу - Москва, ул.Обуха, 16.

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ

 /Т.НОРИНА/

Приглашение

Приглашаем Вас на торжественный вечер-вручение медалей им. М. Б. Грекова художникам, награжденным Министерством культуры СССР, Союзом художников СССР и Главным Политическим Управлением Советской Армии и Военно-Морского Флота.

В ПРОГРАММЕ:

Слово Председателя жюри конкурса им. М. Б. Грекова народного художника СССР Е. Белаховой, вручение медалей, показ документальных фильмов, концерт.

- Государственный музей искусства народов Востока приглашает
- Вас принять участие в торжественном заседании посвященном 60-летию ГМИИВ, которое состоится 27 ноября 1978 года в 12.00 часов в актовом зале издательства «Московский рабочий» Чистопрудный бульвар, 81.
- и в научной сессии посвященной истории ГМИИВ, которая состоится 28 ноября 1978 года в 12.00 часов в Государственном музее искусства народов Востока - ул. Обуха, 161...

ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛЯ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗССР
тов. ХАЧАТУРОВ С.А.

Отделом Советских органов Совета Министров КазССР, готовится проект постановления по отчету председателя Горисполкома тов. Самаш Н.А. по г. Текели.

В проекте отражены наказы избирателей и действительно выполненные положения, о которых мне пришлось встретиться на месте. Получены письма избирателей по этим же вопросам.

1. Выделить средства и технику для строительства благоустроенной дороги от 1-го кардона до рудника Текели.

2. В 1968 г. телевизор сделать достоянием жителей г. Текели.

3. Построить типовой противотуберкулезный диспансер на 100 койк, выделить средства и задания на приобретение проектно-сметной документации.

4. Необходимо расширение или строительство новых производственных единиц для трудоустройства женщин в г. Текели.

Не стану аргументировать эти положения, это всем очевидно, так как Вы ведете вопросы строительства. Прошу поддержать действительно необходимые наказы избирателей.

С уважением
депутат К. Тельжанов
К. Тельжанов

Р.З. Прошу мое письмо приобщить к справкам и проекту постановления отдела Советских органов.

22.11-68 г.

28 декабря 68

В ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА
КАЗАХСКОЙ ССР

16 декабря 1966 года в своем избирательном округе № 67 в городе Текели отчитался перед избирателями, участвовало примерно 150-200 человек. Участвовали руководители исполкома Текелийского горсовета депутатов трудящихся и горкома партии. После моего отчета выступило 5 человек.

При этом сообщили, что данные мне наказы:

1. О выделении средств на строительство дороги от I кардона до рудника Текели выполнено на что израсходовано 480 тыс. рублей.

2. О строительстве ретранслятора также выполнено. Израсходовано средств 400 тысяч рублей.

3. О расширении производственных мощностей Текелийской швейной трикотажной фабрики для трудоустройства вторых членов семьи выполнено частично. За это время число работающих на швейно-трикотажной фабрике возросло на 183 человека.

4. О строительстве в городе Текели Дворца культуры горняков. Вся проектно-сметная документация имеется, однако строительство не начато из-за отсутствия средств.

Пресия бы по мере возможности оказать помощь в разрешении данного вопроса.

Протокол собрания встречи с избирателями поступит дополнительно.

К. ТЕЛЬЖАНОВ.

Казак ССР
БАЙЛАНЫС МИНИСТРЛІГІ

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ
Казакской ССР

г. Алма-Ата, Дом связи, тел. 2-31-94, 2-36-64

18 декабря 1968 г.

№ 11-12

Депутату Верховного Совета
Казакской ССР
(VI созыва, Текелийский избирательный округ № 67, Алма-Атинской области)
товарищу ТЕЛЬЖАНОВУ К.Т.

О выполнении наказа избирателей "Построить в г. Текели телевизионную станцию", Министерство связи сообщает, что телевизионная станция построена и сдана в эксплуатацию.

Министерством связи были выполнены в текущем году дополнительные работы по улучшению качества приема телевизионных передач.

МИНИСТР СВЯЗИ - *А. Елибаев* А. ЕЛИБАЕВ.

КАЗАК ССР
АВТОМОБИЛЬ ЖОЛДАРЫ
МИНИСТРИ

МИНИСТР
АВТОМОБИЛЬНЫХ ДОРОГ
КАЗАХСКОЙ ССР

гор. Алма-Ата
Тел. № 3-47-68

№ 275204 246

12 мая 1968 г.

ДЕПУТАТУ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА
КАЗАХСКОЙ ССР VII СОЗЫВА ПО
48 КЕГЕНСКОМУ ИЗБИРАТЕЛЬНОМУ
ОКРУГУ

Тов. Тельжанову К.Т.

Копия: ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА
КАЗАХСКОЙ ССР

О строительстве моста через реку Кар-Кара на в/дороге Кегень - Пржевальск

Министерство автомобильных дорог Казакской ССР ставит Вас в известность и просит сообщить избирателям, что строительство моста через реку Кар-Кара, протяжением 134,4 п.м. стоимостью 405,53 тыс. рублей оудет начато в 1970 году. Проектно-сметная документация закончена (бикиским филиалом Совгаздорпроект в 1969 году.

С уважением

Л. Гончаров
Л. ГОНЧАРОВ

КАЗАХ СОВЕТТИК СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСЫ
Жоғарғы Совет Президиумы

КАЗАХСКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА
Президиум Верховного Совета

Алматы, Уәмет Үйі № 08-203

г. Алма-Ата, Дом Правительства
24 - сәуірта 1967 г.

ДЕПУТАТУ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
товарищу **Тельжанову К.Т.**

Как уже было опубликовано в печати, 11 апреля 1967 года состоится первая сессия Верховного Совета Казахской ССР седьмого созыва. Предполагается внести на рассмотрение Верховного Совета следующие вопросы:

1. Избрание Постоянной комиссии Верховного Совета Казахской ССР.
2. Об образовании постоянных комиссий Верховного Совета Казахской ССР.
3. Об утверждении Указов Президиума Верховного Совета Казахской ССР.
4. Избрание Президиума Верховного Совета Казахской ССР.
5. О ходе выполнения Закона об охране природы Казахской ССР.
6. Об образовании Правительства Казахской ССР - Совета Министров Казахской ССР.

Председатель Президиума Верховного Совета Казахской ССР
С. Низибеков (С. НИЗИБЕКОВ)

510-14

КАЗАХ СОВЕТТИК СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСЫ
ЖОҒАРҒЫ СОВЕТ ПРЕЗИДИУМЫ

КАЗАХСКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА
ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА

Алматы, Уәмет Үйі № 08-203

г. Алма-Ата, Дом Правительства
25 - сәуірта 1967 г.

ДЕПУТАТУ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
товарищу **Тельжанову К.Т.**

Как уже было опубликовано в печати, 23 октября 1967 года состоится вторая сессия Верховного Совета Казахской ССР седьмого созыва. Предполагается внести на рассмотрение Верховного Совета следующие вопросы:

1. О Государственном плане развития народного хозяйства Казахской ССР на 1968-70 гг. и Государственном плане развития народного хозяйства Казахской ССР на 1968 год.
2. О Государственном бюджете Казахской ССР на 1968 год и об исполнении Государственного бюджета Казахской ССР за 1966 год.
3. Об избрании Верховного Суда Казахской ССР.
4. Об утверждении Указов Президиума Верховного Совета Казахской ССР.

Председатель Президиума Верховного Совета Казахской ССР
С. Низибеков (С. НИЗИБЕКОВ)

КАЗАХ СОВЕТТИК СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСЫ
Жоғарғы Совет Президиумы

КАЗАХСКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА
Президиум Верховного Совета

Алматы, Уәмет Үйі № 08-179

г. Алма-Ата, Дом Правительства
14 - декабра 1965 г.

ДЕПУТАТУ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
товарищу **Тельжанову К.Т.**

Сталли бас в известность, что 22 декабря 1965 года в 3 часа дня состоится заседание Постоянной комиссии народного образования и культуры Верховного Совета Казахской ССР.

Заместитель Председателя Президиума Верховного Совета Казахской ССР
К. Гривова (К. ГРИВОВА)

08

КАЗАХ СОВЕТТИК СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘДЕНИЕТ МИНИСТРИ

КАЗАХСКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА
МИНИСТР КУЛЬТУРЫ

г.р. Алма-Ата

г. Алма-Ата, Үз. 8 Марта, 3004 Респуб
Телефон 58-50, 52-2

2 - ноябра 1967 г.

Уважаемый Каныя Тимирбулатович!

Поздравляю с праздником 50-летием Великого Октября, желаю доброго здоровья, личного счастья и творческих успехов.

С уважением
И. Амаров

Встреча с депутатом

Весь день, по улицам горничного города Тенели мелкая снежная метель. Она слепила глаза прохожим, заметала все стемни-дорожки. Оноле клуба имени XX съезда КПСС пурга надела высоченные аургазы снега.

Рано зажглись вечерние огни рабочего клуба. Сегодня здесь особенно людно. Ведь в гости в горничном приехал, уже в наторый раз, депутат Верховного Совета Казахской ССР Каныя Тимир-Булатович Тельжанов.

Хотя Тельжанов и живет в Алма-Ате, но он не забывает своих избирателей. Его хорошо знают в Тенели. Девяды в нашем городе экспонировались картины казахстанских художников, среди которых были по-литно и замечательного мастера иста Манашина Тельжанова.

Время не погасело в памяти картины Тельжанова. В них самобытность художника, размах и яркость природных явлений, которыми так щедро одарена земля казахская. Степь и горы и особенно люди обрисованы с такой задушевной теплотой, что, намотя, станышь не у немой картины, а станышь рядом с живыми людьми и слышишь их горячее дыхание.

Такое живое мироощущение вымывают картины «Звуки дождря», «В солнечном краю», «Вперьяе», «На диле дедов». Всех не перечислять, их более сотора, созданных вдумчивым, большим художником земли казахской. Манашия Тимир-Булатович — воспитанный Ленинградской Академии художества. А это много значит. Ленинград — замечательная кузница мастеров-художников, имена которых заслужили народную признательность.

Надо много светлать, чтобы заслунить авторитет художника, чтобы нарав пеню его, оценя его труд. Ведь быть избранным, быть депутатом горничном — большая честь и большая ответственность.

Художник — депутат горничном. О большой многогранной деятельности Верховного Совета республики и поделился со своими избирателями Манашия Тельжанов. Он с радостью сообщил, что все указы избирателей выполнены. Многие выступления отметили большую депутатскую деятельность Тельжанова, его постоянную связь с горничным городом, с избирателями.

Радужно и тепло пришла эта встреча депутата с избирателями. Пусть и впредь будет неглавной эта большая, добрая дружба с горничными.

П. БАРАНОВ.

ПРЕДСЕДАТЕЛЮ СОВЕТА МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР
государю БЕЙСЕНБАЕВУ М. Б.

Глубокоуважаемый Маманбай Байсебаевич!

Государственная Третьяковская галерея обращается к Вам с большой просьбой дать распоряжение о передаче Галерее картины художника К. Тельманова "Заневала", принадлежащей Министерству культуры Казахской ССР.

Государственная Третьяковская галерея является крупнейшим музеем Советского Союза, в ней собраны лучшие произведения русских и советских художников. Галерею посещает ежегодно около 195 миллионов советских и иностранных зрителей и по тому, что представлено в Галерее, они судят о состоянии и успехах нашего искусства.

В связи с этим Галерея ставит перед собой задачу показать в экспозиции лучшие произведения, созданные художниками всех республик Советского Союза.

Директор
Государственной Третьяковской галереи *П. Лебедев*
П. Лебедев

Уважаемый тов. *Тельманов!*

Центральная студия документальных фильмов организует производство цветного полнометражного фильма, посвященного 100-летию юбилей со дня рождения В.И. Ленина.

Одним из центральных эпизодов фильма является эпизод-горизонт Гражданской войны.

Этот эпизод будет решен путем показа целого ряда картин советских художников.

Не откажите в любезности сообщить нам место нахождения Вашей картины «Заневала»

по адресу, Москва К-51, Аннов пер. 6, Центральная студия документальных фильмов, И ПГО, редактор у Тихомировой Т.В.

Редактор
Т. Тихомирова

Тихомирова

287/10-69.

Маманбай Байсебаевич!
Ваше письмо получено. Мы постараемся решить вопрос о передаче картины "Заневала" в Галерею. Мы обязательно сообщим Вам о результатах.

*С уважением,
Сергей Третьяков*
Посылаю Вам свои нескладные поздравления и наилучшие пожелания к Новому году.

*Мой рабочий адрес
Киев 12520897 Конча-Озгодина
и Киевская ул. 33 Третьяков С.А.*

Мой дорогой друг!

Я переехал на новую квартиру и, к сожалению, с огромным опозданием получил Ваше теплое послание к Новому году. Извините, что отвечаю на него лишь в феврале.

Мне очень радостно получить весточку и добрые пожелания от талантливого казахского художника, воспитанного на прекрасных традициях русского реалистического искусства, утверждающего в своем творчестве светлые идеалы братства людей, щедрого в национальном колорите ощущения красоты жизни! Я всегда знаю Вас таким, такому радуюсь и за такого ретив, уважаемый Кенешбай Темір-Будетович.

Пусть и с некоторым опозданием, но примите и мои самые лучшие Вам пожелания на Новый, 1976 год! Здоровья, вдохновения, мудрой уверенности, точного глаза! Вы знаете цену истинным ценностям в искусстве. Так пусть же и в нынешнем году они зовут Вас на творческие свершения!

Привет Вам от моей супруги — Галины Евгеньевны Азгур!

С уважением

Азгур - З. АЗГУР,
народный художник СССР

4/II-76.

ТВОРЧЕСТВО

Адрес редакции: Москва, Г-19, Гоголевский бульвар, 10.

Тел. 290-41-26.

Дорогой *Канафий Темир Булатович!*

Редакция журнала "Творчество" обращается к Вам с большой просьбой - написать для 12-го юбилейного номера, посвященного 50-летию образования СССР, несколько слов о том, какую роль в развитии нового искусства играет дружба народов, взаимодействие национальных культур, идеи интернационализма.

Вы можете сослаться на Ваш личный художественный опыт или на творчество других советских художников.

Материал может быть совсем небольшим, но получить его нам важно как можно скорее, желательно к 1-15 сентября этого года.

Заранее благодарим Вас.

С уважением

Главный редактор *Ю. Келми*

(В. Викторов)

ИСКУССТВО

Журнал
Искусство печати СССР
Союз художников СССР
и Академия художеств СССР

10250, Москва, К-6, Воротниковский пер., д. 11, отделение 2.
Телефоны: 274-43-86, 274-43-42.

№ *99* от *11 мая* 1982,

480021 Алма-Ата
ул. Курмангазы, д.32, кв.4
Тельжанову Канафий Темир-Булатовичу

Уважаемый Канафий Темир-Булатович!

Редакция журнала "Искусство" продолжает в очередном номере разговор за круглым столом "О высокой ответственности таланта". Нам очень желательно Ваше участие в этом разговоре. Сотрудник Академии художеств СССР Владимир Сергеевич Погодин любезно помог нам, сделав Ваше выступление на эту тему на основе стенограммы очередной сессии Академии художеств СССР.

Посылаем Вам текст Вашего выступления, просим прочитать, внести необходимые исправления и, подписав, вернуть в редакцию.

С глубоким уважением

Главный редактор

В.М. Зименко
(В.М. Зименко).

*Спасибо
3 мая 1982 г.
Канафий Темир-Булатович*

Союз художников РСФСР

РЕДАКЦИЯ ЖУРНАЛА

«ХУДОЖНИК»

3 августа 1978 г.

№ *602*

Москва, Центр, ул. Чернышевского, 37,
Тел. 297-49-51

Глубокоуважаемый Канафий Темир-Булатович!

В конце мая Вы дали согласие выступить на страницах журнала "Художник" со статьей, посвященной тем вопросам синтеза национального и интернационального в искусстве, которые наиболее интересуют Вас.

Мы будем благодарны вам, если Вы вышлете Ваш материал как можно скорее. Редакция готовит номер, посвященный 50-летию образования СССР. Ваше слово на страницах крайне желательно.

Просим выслать статью к 28 августа.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР *Виктор Михайлович* Б. ВИШНЯКОВ

Уважаемый товарищ ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.-Б.

Благодарим Вас за ответы на анкету для включения в справочник "Кто есть кто в советской и польской науке, технике и культуре". Просим ознакомиться с составленной нами биографической справкой и вернуть её нам с Вашей подписью (внеся, при необходимости, соответствующие исправления или дополнения).

В силу требований полиграфического процесса мы вынуждены просить Вас ответить не позднее, чем в недельный срок. По истечении этого срока мы будем считать, что Вы не возражаете против публикации Вашей биографической справки в подготовленном нами виде.

С уважением,

Заместитель председателя Правления,
директор Издательства АИП

" " _____ 198 г.

А.В. Пушков А.В.

Канафий Темир-Булатович

Союз художников СССР

П РА В Л Е Н И Е

Москва К-50, ул. Горького, 25/9

Для телеграмм Союзхудожник

Тел. К 9-22-89

№ *1958* / 10

2 июля 1967 г.

Алма-Ата, пр. Ленина д.67, кв.18
К.Т. Тельжанову,
секретарю правления Союза художников СССР.

Уважаемый Канафий Темир Булатович

В июле месяце 1967г. открываются зональные выставки художников Российской Федерации. Секретариат правления Союза художников СССР просит Вас выехать в составе делегации секретариата, в Волгоград на открытие зональной выставки "Большая Волга", которое должно состояться 1-го июля 1967 года.

Ваше согласие просим срочно подтвердить. Командировочные расходы по поездке в Волгоград будут оплачены Союзом художников СССР.

Секретарь правления Союза художников СССР

А.А. Хвостов
А.А. ХВОСТОВ

ИМПЕРАТОРСКАЯ АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ

ОСНОВАНА В 1757 ГОДУ

РОССИЙСКАЯ АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ

119034, МОСКВА, Пречистенка, 21
7 05 07 № 2-16/447

тел.: 201 36 65, 201 43 86, факс: 201 43 86

№ _____ от _____

Члену-корреспонденту
Российской академии художеств
Тельжанову К.Т.-Б.

Уважаемый Канафий Темир-Булатович,

От имени Президиума Российской академии художеств имею честь пригласить Вас на торжества по случаю 250-летия Российской академии художеств, которые состоятся 15 июня 2007 г. в Москве.

Прошу сообщить о возможности Вашего участия по телефону 495 637 39 71 до 14 мая 2007 года.

С уважением,

З. Керемели
Президент

З.К. Церетели

ИМПЕРАТОРСКАЯ АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ

ОСНОВАНА В 1757 ГОДУ

РОССИЙСКАЯ АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ

Вице-президент

10.12.99

С.Т. Салахов

Дорогой Канафий Темир-Булатович!

Весь творческий коллектив Отделения живописи счастливо поздравить Вас с Рождеством и Новогодними праздниками. Наступающий Двухтысячный год подводит итог XX веку и всему второму тысячелетию. Живописцы члены Академии почти два с половиной века вносят достойный вклад в отечественную и мировую культуру. Нам ждут открытия новых форм, методов, материалов, техник, но высокое мастерство, духовность, все высшие достижения в искусстве, мы уверены, найдут свое продолжение в будущем.

Сердечно желаем Вам доброго здоровья, радостного настроения, исполнения заветных замыслов, полного благополучия, плодотворного творческого долголетия.

С любовью и уважением,
искренне Ваши

Вице-президент
академик-секретарь
Отделения живописи

Т. Салахов

Т.Т. Салахов

Сотрудники Отделения

Л.Г. Лаптева
М.Н. Андропова

Л.Г. Лаптева
М.Н. Андропова

119034, МОСКВА, Пречистенка, 21
тел.: 201 40 31

РОССИЙСКАЯ АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ

Таир Салахов

Вице-президент

Герой Социалистического Труда,
Народный художник СССР,
Азербайджано-России

Дорогой Канафий Темир-Булатович,

Бюро и коллектив Отделения живописи Российской академии художеств сердечно поздравляют Вас с Днем Великой Победы, Пасхой и всеми майскими праздниками.

Горячо желаем вам доброго здоровья, радости, благополучия, новых свершений в искусстве, мира в мире и мира в Вашей душе.

С искренним уважением,

Вице-президент,
Академик-секретарь

Т. Салахов

Т.Т. Салахов

Сотрудники Отделения

Л.Г. Лаптева

Л.Г. Лаптева

М.Н. Андропова

М.Н. Андропова

Адрес: 21 Пречистенка, г. Москва 119034, Россия
Тел.: (095) 201 7274
Факс: (095) 200 2000
Телефонная интерком: тел. (095) 243 6351

РОССИЙСКАЯ АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИЙ ИНСТИТУТ
ТЕОРИИ И ИСТОРИИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНЫХ ИСКУССТВ

Москва, Пречистенка, 21 Тел. 201-31-76

1000-0104 от 10.12.99

Глубокоуважаемый Канафий Темир-Булатович!

Научно-исследовательский институт теории и истории изобразительных искусств Российской Академии художеств готовит по заданию Президиума альбом, посвященный Российской Академии художеств. Согласно решению Президиума, каждый автор должен быть представлен одним сюжетом. Мы предполагаем поместить репродукцию Вашего произведения На земле своей (1958)

Если Вы согласны, подтвердите это письмом и, по возможности, приложите слайд.

Если Вы хотите другую вещь, то напишите нам об этом, пришлите ее точные каталожные данные (название, год создания, материал, местонахождение) и также, по возможности, слайд.

Желаем Вам успехов.

Директор ЧИИ - *В.В. Ванслов* В.В. ВАНСЛОВ

Зам. директора по науке - *В.В. Зайцев* В.В. ЗАЙЦЕВ

*Скопировано в библиотеку 15.11.1999.
25.12.1999 г. З.К. Церетели*

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ ТЕЛЕГРАММА
МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

Для записки адреса

ПРИЕМ: 18/12/59
ПЕРЕДАЧА: ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ АЛМА-АТА
УЛИЦА ШЕВЧЕНКО 18 КВАРТИРА
18 НАРОДНОМУ
ХУДОЖНИКУ СССР ЧЛЕНУ
КОРРЕСПОНДЕНТУ АКАДЕМИИ
ХУДОЖЕСТВ СССР ЛАУРЕАТУ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРЕМИИ
КАЗАХСКОЙ ССР ТЕЛЬЖАНОВУ КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧУ

ПРИМКА: 302
ПРИМКА: 306

ПР МОСКВА 112207/2 107 17 1050

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ ПРИНИТЕ СЕРДЕЧНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ СВЯЗИ ПРИСВОЕНИЕМ ВАМ ВЫСОКОГО ПОЧЕТНОГО ЗВАНИЯ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА СССР ТЧК ВАШЕЙ ИЗВЕСТНОСТЬЮ СОВЕТСКИХ ЗАРУБЕЖНЫХ ЗРИТЕЛЕЙ ПОЛЬЗУЮТСЯ ВАШИМИ КАРТИНАМИ ЭТО ПОСЯДЕНИЕ ИСТОРИИ СОВРЕМЕННОЙ ЖИЗНИ КАЗАХСКОГО НАРОДА ТЧК ОНИ СОСООБСТВУЮТ УТВЕРЖДЕНИЮ КОМУНИСТИЧЕСКИХ ИДЕАЛОВ ЭТО СОВЕТСКОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ ТЧК ВАША ТВОРЧЕСКАЯ ОБЩЕСТВЕННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ОКАЗЫВАЕТ БЛАГОТВОРНОЕ ВЛИЯНИЕ НА РАЗВИТИЕ СОВРЕМЕННОГО ИЗобразИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

КАЗАХСТАНА ЭТО ВНОСИТ ЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ ВКЛАД СОПРОВОЖДАЮ ИНОГОНАЦИОНАЛЬНОЙ СОВЕТСКОЙ КУЛЬТУРЫ ТЧК ЖЕЛАЕМ ВАМ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ ЭТО НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ ЭТО МНОГИХ ЛЕТ СЧАСТЛИВОЙ ЖИЗНИ= МИНИСТР КУЛЬТУРЫ СОЮЗА ДЕННИЧЕВ=

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ ТЕЛЕГРАММА
МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

Для записки адреса

ПРИЕМ: 18/12/59
ПЕРЕДАЧА: ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ АЛМА-АТА
ШЕВЧЕНКО 18 КВ 18 НАРОДНОМУ
ХУДОЖНИКУ КАЗАХСКОЙ ССР
ЧЛЕНУ КОРРЕСПОНДЕНТУ
АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР
ТЕЛЬЖАНОВУ КАНАФИЯ
ТЕМИР БУЛАТОВИЧУ

ПРИМКА: 306

ПР МОСКВА 112207/5 03 6 1002

ТОВАРИЩИ КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ ПРИНИТЕ СЕРДЕЧНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ МИНИСТЕРСТВА КУЛЬТУРЫ СССР МОИ ЛИЧНО СВЯЗИ ПЯТИДЕСЯТИЛЕТИЕМ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ СВОИ АКТИВНОЙ ТВОРЧЕСКОЙ ОБЩЕСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ ВЫ ВНОСИТЕ ЗНАЧИТЕЛЬНЫЙ ВКЛАД РАЗВИТИЕ ИНОГОНАЦИОНАЛЬНОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ СОВЕТСКОГО НАРОДА ТЧК ЖЕЛАЕМ ВАМ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ= ЗАМИНИКУЛЬТУРЫ СОЮЗА ПОЛОВ=

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ ТЕЛЕГРАММА
МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

Для записки адреса

ПРИЕМ: 20/12/59
ПЕРЕДАЧА: ПРАВИТЕЛЬСТВЕННАЯ АЛМА-АТА
СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ КАЗАХСКОЙ ССР
ТОВАРИЩУ
ТЕЛЬЖАНОВУ К Т Б

ПРИМКА: 311

ПР КОКЧЕТАВ 5402 54 20 1525

КОКЧЕТАВСКИЙ ОБКОМ КОМПАРТИИ КАЗАХСТАНА СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ЭТО НАШЕГО ЗЕМЛЯКА ЭТО ПРИСВОЕНИЕМ ПОЧЕТНОГО ЗВАНИЯ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА СССР ТЧК ЖЕЛАЕМ ВАМ ЭТО УВАЖАЕМЫЙ КАНАФИЯ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ ЭТО ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ ЭТО ДОЛГИХ ЛЕТ ЖИЗНИ ЭТО ДАЛЬНЕЙШИХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ ТРУДЕ ТЧК= КОКЧЕТАВСКИЙ ОБКОМ КОМПАРТИИ КАЗАХСТАНА=

ТЕЛЕГРАММА
МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ПЕРЕДАЧА: АЛМА АТА ОКТЯБРЬСКАЯ
56 СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ
КАЗАХСТАНА ТЕЛЬЖАНОВУ

МОСКВА 19/8001 60 23 0815

АСЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР
РАД ПОЗДРАВИТЬ ВАС ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ТЕМИРБУЛАТОВИЧ ПРИСВОЕНИЕМ ВЫСОКОГО ЗВАНИЯ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА СССР ЦЕНЯ ВАШИ ЗАСЛУГИ РАЗВИТИИ ИНОГОНАЦИОНАЛЬНОГО СОВЕТСКОГО ИСКУССТВА ЖЕЛАЕМ ДАЛЬНЕЙШИХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ НОВЫХ ЯРКИХ ПРОИЗВЕДИНИ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ БЛАГОПОЛУЧИЯ СЧАСТЬЯ ЖИЗНИ= СОЮЗХУДОЖНИК ПОНОМАРЕВ САЛАХОВ МОЧАЛЬСКИЙ НЕМЕНСКИЙ КАРАТЕЕВ ВОЛОДИН ГОРЯИЦОВ ЗИМЕНКО САВОСТЬЯК ЕФИМОВ РОЖДЕСТВЕНСКИЙ КОРОЛЕВ ЧЕРНОВ ХАЛАМИНСКАЯ=

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: 000032

ПЕРЕДАЧА: АЛМА АТА ШЕВЧЕНКО 18

№ связи: КВАРТИРА 13 ТЕЛЬЯНОВУ

№: МОСКВА 34/3801 50 4 1801

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ ПРЕЗИДИУМ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР С БОЛЬШИМ УДОВОЛЕТВОРЕНИЕМ СООБЩАЕТ О ТОМ ЧТО ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКАДЕМИИ ИЗБРАЛО ВАС ЧЛЕНОМ КОРРЕСПОНДЕНТОМ АКАДЕМИИ ТЫК ГОРЯЧО ПОЗДРАВЛЯЕМ ТЫК ТЕЛЕСИ ДАЛЬНЕЙШИХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ НА БЛАГО РАЗВИТИЯ МЕЖДУНАЦИОНАЛЬНОГО СОВЕТСКОГО ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА СЕРОВ КЕНЕНОВ СИМСОВ ИГАНСОН ИБЕРИК Ч. РОНАС ТОМСКИЙ ШАРИНОВ БЕВЕНКА ГРИЦАИ КРУТИНОВ-

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: 000037

ПЕРЕДАЧА: АЛМА-АТА ШЕВЧЕНКО 18 № 13

№ связи: ТЕЛЬЯНОВУ

№: МОСКВА 6/30 26 4 1519-М)

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ СЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ИЗБРАННЫМ ЧЛЕНОМ КОРРЕСПОНДЕНТУ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР=СОЮЗХУДОЖНИК БЕЛАШОВА-

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: 000022

ПЕРЕДАЧА: АЛМА АТА ОКТЯБРЬСКАЯ

№ связи: 5а СЮЗ ХУДОЖНИКОВ

№: МОСКВА 6/35 40 26 1537-М)

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ТЕМИРБУЛАТОВИЧ СЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР РАД ПОЗДРАВИТЬ ВАС ПРИСВОЕНИЕМ ЗВАНИЯ ЛАУРЕАТА ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПРЕМИИ ИМЕНИ ЧОКАНА ВАЛИХАНОВА ЖЕЛАЕМ ВАМ ДАЛЬНЕЙШИ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ БЛАГО СОВЕТСКОГО ИСКУССТВА=СОЮЗХУДОЖНИК ЕЛАШОВА ЛЕБЕДЕВ ПОНОМАРЕВ РОЖДЕСТВЕНСКИЙ АЛЛАХБЕРДЯН

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: 000017

ПЕРЕДАЧА: АЛМА АТА ПРОСПЕКТ ЛЕНИНА 67

№ связи: КВАРТИРА 13 ТЕЛЬЯНОВУ КАНАФИЯ

№: МОСКВА 62/3501 35 4 1940-М)

ТЕМИР БУЛАТОВИЧУ

СЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ СХ РСФСР СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ИЗБРАННЫМ ЧЛЕНОМ КОРРЕСПОНДЕНТОМ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР ЖЕЛАЕМ ВАМ ДОБРОГО ЗАБЫВЬЯ ДОЛГИХ ЛЕТ ЖИЗНИ СЧАСТЬЯ=ВЯЗИННОВ-

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: 000070

ПЕРЕДАЧА: АЛМА АТА УЛ ШЕВЧЕНКО 18 № 18

№ связи: КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ

№: МОСКВА 34/3801 46 10 0915-

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ ПРЕЗИДИУМ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР ГОРЯЧО ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ВЫСОКОЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЕННОЙ НАГРАДОЙ ТЫК ОТ ВСЕЙ ДУШИ ЖЕЛАЕМ ВАМ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ=ТОМСКИЙ ВУЧЕТИК КЕНЕНОВ СИМСОВ ГРИЦАИ ИБЕРИК Ч. РЕШЕТИНОВ РИДИН ШАРИНОВ-

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: 000030

ПЕРЕДАЧА: АЛМА АТА ОКТЯБРЬСКАЯ

№ связи: 56 СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ

№: МОСКВА 19/3801 44 3 2123-

ТЕЛЬЯНОВУ.

СЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ СХ СССР СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ТЕМИРБУЛАТОВИЧ ЮБИЛЕЕМ ЭТО ЦЕНЯ ВАШ ВКЛАД РАЗВИТИЕ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА КАЗАХСТАНА ЖЕЛАЕМ ВАМ ДАЛЬНЕЙШИХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ ЗДОРОВЬЯ БЛАГОПОЛУЧИЯ ЖИЗНИ=СОЮЗХУДОЖНИК ПОНОМАРЕВ САЯХОВ РОЖДЕСТВЕНСКИЙ НАРАТОВ КОЧАЛЬСКИЙ ВОЛОДИН ГОРЯИНОВ ЗИМЕНКО ХАЛАНИНСКАЯ-

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: 14 00
 ПЕРЕДАЧА: 14 00

ПРАВительственная
 Г АЛМА-АТА 70
 ГОСУДАРСТВЕННЫЙ МУЗЕЙ

ПР АЛМА-АТА 2/301 39 20 0931= ИСКУССТВ ДИРЕКТОРУ
 ТОВАРИЩУ ТЕЛЬЖАНОВУ

УВАЖАЕМЫЙ КАНАФИЯ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ МИНИСТЕРСТВО
 КУЛЬТУРЫ КАЗССР СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕМ ВАС ПРИСВОЕНИЕМ
 ПОЧЕТНОГО ЗВАНИЯ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА СССР ЖЕЛАЕТ
 ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ ДАЛЬНЕЙШИХ УСПЕХОВ ТВОРЧЕСКОЙ
 РАБОТЕ МИНИСТР КУЛЬТУРЫ ЕРКИМБЕКОВ

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: ПЕРЕДАЧА:
 Г. ЧАС. М. ЧАС. М. ЧАС. М. ЧАС. М.

ПРАВительственная
 АЛМА-АТА 70 ГОСМУЗЕЙ
 ИСКУССТВ КАЗССР ТЕЛЬЖАНОВУ
 ПР АЛМА-АТА 2/3701 50 20 1435= КАНАФИЯ ТЕМИРБУЛАТОВИЧУ

СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕМ ВАС ПРИЗНАННОГО МАСТЕРА
 ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА ПЯТИДЕСЯТИЛЕТИЕМ ДНЯ
 РОЖДЕНИЯ ТЧК ВАШИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ ЯРКОЙ ФОРМЕ ОТРАЗИЛИ
 ВАЖНЫЕ МОМЕНТЫ РАЗВИТИЯ СОВЕТСКОГО КАЗАХСТАНА И СТАЛИ
 ПОДЛИННО НАРОДНЫМ ДОСТОЯНИЕМ ТЧК ЖЕЛАЕМ НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ
 УСПЕХОВ БОЛЬШЕГО СЧАСТЬЯ ЗПТ КРЕПКОГО ЗДОРОВЬЯ
 МИНИСТР КУЛЬТУРЫ КАЗССР ЕРКИМБЕКОВ

КАЗАХТЫҢ СОВЕТТІК СОЦИАЛИСТІК РЕСПУБЛИКАСЫ
 МӘДЕНИЕТ МИНИСТРІ

КАЗАХСКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА
 МИНИСТР КУЛЬТУРЫ

г. Алма-Ата, ул. В. Марта, угол Гоголя
 Телефон 58-50, 52-28

14 октября 1964 г.
 № 7-6

УВАЖАЕМЫЙ КАНАФИЯ ТЕМИРБУЛАТОВИЧ!

Министерство культуры Казахской ССР горячо поздравляет Вас с избранием в члены корреспонденты Академии художеств СССР. Это большая честь для казахского изобразительного искусства.

Вы в своём творчестве, сохраняя и развивая живые традиции многовекового народного искусства, создали полотна, которые стоят в ряду лучших произведений социалистического реализма. "На земле дедов", "Кок-пар", "Мирные огни" и других Ваших работах глубоко и ярко выражено национальное, становится основой его широкого интернационального звучания и значения.

Желаем Вам крепкого здоровья и дальнейших творческих успехов на благо развития казахского социалистического искусства.

И. ОМАРОВ

Қазақтың Советтік Социалистік Республикасы
 МӘДЕНИЕТ МИНИСТРІ

Казахская Советская Социалистическая Республика
 МИНИСТР КУЛЬТУРЫ

г. Алма-Ата, ул. В. Марта, угол Гоголя
 Телефон 58-50, 52-28

28 октября 1964 г.
 № 7-8

Лауреату Государственной премии
 Казахской ССР имени Ч.Валиханова
 Товарищу Тельжанову К.Т.

Дорогой Канафия Темир-Булатович!

Министерство культуры Казахской ССР сердечно поздравляет вас с высокой наградой-присуждением Государственной премии Казахской ССР.

Желаем вам новых больших творческих успехов, хорошего здоровья, счастья в личной жизни.

И. ОМАРОВ

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ПРИЕМ: ПЕРЕДАЧА:
 Г. ЧАС. М. ЧАС. М. ЧАС. М.

ЗАМ СПР=АЛМА-АТА УЛИЦА
 ШЕВЧЕНКО ДОМ 10 КВАРТИРА 10
 ТЕЛЬЖАНОВУ КАНАФИЮ ОМИГ
 МОСКВЫ 34/3601 43 10 2047= БЛАТОВИЧУ

ПРЕЗИДИУМ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР СЕРДЕЧНО
 ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ОТКРЫТИЕМ ВБИЛЕЙНОЙ АКАДЕМИЧЕСКОЙ
 ВЫСТАВКИ БЛАГОДАРИТ ЗА АКТИВНОЕ УЧАСТИЕ В ВЫСТАВКЕ
 БЛАГОДАРИТ ЗА АКТИВНОЕ УЧАСТИЕ В ВЫСТАВКЕ ЖЕЛАЕТ
 ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ
 ТОНСКИЙ ВУЧЕИЧ КЕМЕНОВ СЫСБЕВ ГРИЦАЯ КИВРИН
 РЕШЕТНИКОВ ШМАРИНОВ

3133 074 П251 021 1 (205 112034/01 0128 1349
 30.04) МОСКВА 34/3901 71 30 1344=

АЛМА АТА 21, УЛИЦА КУРМАНГАЗЫ ДОМ 32 КВАРТИРА 4
 ТЕЛЬЖАНОВУ КАНАФИЮ ТЕМИР БУЛАТОВИЧУ=

ДОРОГОЙ КАНАФИИ ТЕМИР БУЛАТОВИЧ ПРЕЗИДИУМ АКАДЕМИИ
 ХУДОЖЕСТВ СССР ВСЕ ВАШИ ТОВАРИЩИ ПО АКАДЕМИИ СЕРДЕЧНО
 ПОЗДРАВЛЯЮТ ВАС ЮБИЛЕЕМ ШЕСТИДЕСЯТИЛЕТИЕМ СО ДНЯ
 РОЖДЕНИЯ ТЧК МЫ ВЫСОКО ЦЕНИМ ВАШ ВКЛАД В СОВЕТСКОЕ
 ИНОГОНАЦИОНАЛЬНОЕ ИСКУССТВО ТЧК ОТ ДУШИ ЖЕЛАЕМ ВАМ
 ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ ЗПТ СЧАСТЬЯ ЗПТ УСПЕХОВ ТВОРЧЕСКОМ
 ТРУДЕ И ОБЩЕСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ= УГАРОВ ГРИЦАЯ
 КЕМЕНОВ СЫСБЕВ АНИКУШИН КИБАЛЬНИКОВ НАБАНДЯН ПОССХИН
 РОЖДЕСТВЕНСКИЙ САЛАХОВ ШМАРИНОВ- НН

17-12
 01 251021/2 ДСС
 01 251904/24УПТ

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР
Ф. 17-12

ТЕЛЕГРАММА

ПРЕДАЧА: АЛМА АТА УЛ ШЕВЧЕНКО 18
 ГО: 28/10/67 ЧАС: 05:26
 ВЛ. №: 89
 ПРИНАЛ: ТЕМИР-БУЛАТОВИЧУ
 МСКВА 34/7901 67 21 2016

ДОРОГОЙ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ ПРЕЗИДИУМ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР ГОРЯЧО ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ПРИСВОЕНИЕМ ПОЧЕТНОГО ЗВАНИЯ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА СССР ТЧК МЫ ВЫСОКО ЦЕНИМ ВАШ БОЛЬШОЙ ВКЛАД РАЗВИТИЕ СОВЕТСКОГО МНОГОНАЦИОНАЛЬНОГО ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА ТЧК ОТ ВСЕЙ ДУШИ ЖЕЛАЕМ ВАМ ДОРОГОЙ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ НОВИХ ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ ТОМСКИЙ КЕМЕНОВ РЕШЕТНИКОВ СЫСӨЕВ АНИКУШИН ГРИЦАЙ КИБАЛЬНИКОВ КИБРИК НАЛБАНДАН РОЖДЕСТВЕНСКИЙ ШМАРИНОВ

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР
Ф. 17-12

ТЕЛЕГРАММА

ПРЕДАЧА: АЛМА АТА УЛИЦА ШЕВЧЕНКО 18
 ГО: 18/10/67 ЧАС: 18:40
 ВЛ. №: 09
 ПРИНАЛ: БУ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧУ
 МСКВА 34/ 1201 82 3 1245

ДОРОГОЙ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ ПРИЗИДИУМ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ СССР СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ПЯТИДЕСЯТИ ЕТИЕМ ДНЯ РАДЕНИЯ ТЧК ОДИН ИЗ ВЕДУЩИХ МАСТЕРОВ СОВЕРЕННОЙ КАЗАХСКОЙ ЖИВОПИСИ ВЫ ПОСВЯТИЛИ СВОЕ ТВОРЧЕСТВО ЖИЗНИ РОДИИ РЕСПУБЛИКИ ЕЕ

ЗАМЕЧАТЕЛЬНИИ ЛЮДИИ ИЗ СЛАВНЫИ ТРУДОВИИ СВЕРШЕНИИ ТЧК ОТ ВСЕИ ДУШИ ЖЕЛАЕМ ВАИ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ НОВИИ УСПЕВ В ВАШЕИ МНОГОГРАНИИ ТВОРЧЕСКИИ И ОБЩЕСТВЕННИИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НА БЛАГО РАЗВИТИЯ СОВЕТСКОГО МНОГОГРАНИИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА ТОМСКИЙ КЕМЕНОВ РЕШЕТНИКОВ СЫСӨЕВ АНИКУШИН ГРИЦАЙ КИБАЛЬНИКОВ КИБРИК НАЛБАНДАН РОЖДЕСТВЕНСКИЙ ШМАРИНОВ

КАЗАХТЫН СОВЕТТИН СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАСЫ
МӘДЕНИЕТ МИНИСТРАЛІГІ
 Алматы: К., 2. Телефон 3-5319.

КАЗАХСКАЯ СОВЕТСКАЯ СОЦИАЛИСТИЧЕСКАЯ РЕСПУБЛИКА
МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ
 г. Алма-Ата, 2. Телефон 2-5210

№ 1-9 "28" Октября 1967 г.

Народному художнику Казахской ССР

Товарищу ТЕМІЖАНОВУ Канафию Темир-Булатовичу

Министерство культуры Казахской ССР сердечно поздравляет Вас с высокой Правительственной наградой ОРДЕНОМ ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ и желает новых творческих успехов на фронте искусства, в решении исторических задач, выдвинутых XXIV съездом КПСС, здоровья и счастья.

С уважением,
 Министр культуры Казахской ССР *М. Базарбаев*
 М. БАЗАРБАЕВ

ПОЧТОГРАММА

Союзу Художников Каз.ССР

Коллектив Алма-Атинских Художественно-производственных мастерских горяче поздравляет Председателя Президиума Союза Художников Каз.ССР ТЕМІЖАНОВА Канафию Темирбулатовича с избранием его членом Корреспондентом Академии Художеств СССР, и желает хорошего здоровья и больших успехов в творческой деятельности.

ДИРЕКТОР ХУДОЖЕСТВЕННО-ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ МАСТЕРСКИХ КАЗХУДОМОНДА *А. Иванов*
 А. ИВАНОВ

6 октября 1967 года.

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР
Ф. 17-12

ТЕЛЕГРАММА

ПРЕДАЧА: АЛМА-АТА УЛИЦА ШЕВЧЕНКО 18
 ГО: 08/10/67 ЧАС: 13:41
 ВЛ. №: 000097
 ПРИНАЛ: *Сынтаев*
 АЛМА-АТЫ 9/602 50 30 1304

ОТ ДУШИ ПОЗДРАВЛЯЕМ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИЧ ПРИСУЖДЕНИЕМ ВАМ ГОУСДАРСТВЕННОИ ПРЕМИИ КАЗАХСТАНА ИСКРЕННЕ РАДЫ ЗА ВАШ САМОБЫТНЫИ ТРУД КОТОРЫИ ВНОСИТ В РАЗВИТИЕ НАЦИОНАЛЬНОГО ИСКУССТВА БОЛЬШОИ ВКЛАД ТЧК ЖЕЛАЕМ ВАИ ДАЛЬШЕИШИИ ТВОРЧЕСКИИ УСПЕХОВ КРЕПКОГО ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ ВАИ И ВАШЕИ СЕМЬ ПРВЛЕНИЕ

СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ КАЗАХСТАНА

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР
Ф. 17-12

ТЕЛЕГРАММА

ПРЕДАЧА: АЛМА-АТА 70
 ГО: 19/10/67 ЧАС: 18:00
 ВЛ. №: 22
 ПРИНАЛ: ГОУСДАРСТВЕННИИ МУЗЕЙ ИСКУССТВ ТЕМІЖАНОВУ
 КАРАГАНДА 61/2001 25 10 0933

ПОЗДРАВЛЯЕМ ВЫСОКИИ ЗВАНИЕИ НАРОДНОГО ССОР ЖЕЛАЕМ ИНОГО ТВОРЧЕСКИИ СИИ ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ ОТ ИМЕНИ КОЛЛЕКТИВА КАРАГАНДИИНСКИИ ХУДОЖНИКОВ ГУМИНЬЕВ

АЛМА АТА СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ
КАНАФИЯ ТЕЛЬЖАНОВУ

МОСКВИ 83/46 22 3 1823=0

СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЕМ
ИЗБРАННИМ ЧЛЕНОМ
КОРРЕСПОНДЕНТОМ АКАДЕМИИ
ХУДОЖЕСТВ ЖЕЛАЕМ НОВЫХ
ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ
ОБНИМАЕМ=ВЕЛМАРИ ТА ИСМКАЕВ=

НОМЕР 220/22 33 7 1120=СЕРИЯ Г-17
АЛМА АТА ШЕВЧЕНКО 18 КВ 18 ТЕЛЬЖАНОВУ

ДОРОГОГО КАНАФИЯ ЕВЛАТОВИЧА СЕРДЕЧНО
ПОЗДРАВЛЯЮ ГОТЯБЕСОУЩЕСТИЕМ ВЫСОКО
ЦЕНИ ВАШ ВКЛАД СОВЕТСКОЕ ИМУЩЕСТВО ЖЕЛАЮ
КНОЖИ ЛЕТ ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ
УСПЕХОВ ОБНИМАЮ=БОРИС БЕЛМАРИ=

20 53

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

АЛМА-АТА ШЕВЧЕНКО 18
КВАРТИРА 18 ТЕЛЬЖАНОВУ

№ 000015

КИЕВА 25/5301 20 26 1516

СЕРДЕЧНО ПОЗДРАВЛЯЮ ПРИСУЖДЕНИЕМ ВАМ ЛАУРЕАТА
ПРЕМИИ ИМЕНИ ВАЛИХАНОВА ЖЕЛАЮ ЗДОРОВЬЯ
НОВЫХ УСПЕХОВ=КАСИЯН=

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

АЛМА АТА ШЕВЧЕНКО 18
КВАРТИРА 18 ТЕЛЬЖАНОВУ

№ 000024

МОСКВИ 159/50 16 3 1704=

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ПОЗДРАВЛЯЮ ИЗБРАНИЕМ ЧЛЕНОМ
КОРРЕСПОНДЕНТОМ АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ=КАСИЯН=

ОДЕССА ПОЧТА ОДЕССА ПОЧТАМИ
12408 29 23 1236=СЕРИЯ

АЛМА-АТА ЦЕНТР УЛ ШЕВЧЕНКО 18
КВ 18 НАРОДНОМУ ХУДОЖНИКУ
СССР ТЕЛЬЖАНОВУ

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ПОЗДРАВЛЯЕМ
ПРИСВОЕНИЕМ ВЫСОКОГО ЗВАНИЯ
ЖЕЛАЕМ ДОЛГИХ ЛЕТ ЗДОРОВЬЯ
ТВОРЧЕСКИХ УСПЕХОВ ЖЕЛУЕМ
ОБНИМАЮ=БОРИС=

БАКУ 4/24 26 21 1155= СЕРИЯ Г

АЛМА-АТА ШЕВЧЕНКО 18
КВАРТИРА 18 ТЕЛЬЖАНОВУ

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ СЕРДЕЧНО
ГОРЯЧО ПОЗДРАВЛЯЮ ПРИСВОЕНИЕМ
ВЫСОКОГО ЗВАНИЯ НАРОДНОГО
ХУДОЖНИКА СССР ЭТО ПРЕКРАСНО
КРЕПКО ОБНИМАЮ=МИКАЭЛ АБАДУЛЛАЕВ=

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

ДОСЛАТЬ 21 ГОС=

АЛМА-АТА 100 ШЕВЧЕНКО 18
ТЕЛЬЖАНОВУ КАНАШУ

№ 62

АЛМА-АТА 6/201 23 1 1240=

РАД ЗА ВСЕСОЮЗНОЕ ПРИЗНАНИЕ ТВОЕГО ОГРОМНОГО
ТАЛАНТА ВЕЛИКОГО ПРИЗВАНИЯ ВЫШЕ ВЫШЕ МОЯ ДРУГ
ОБНИМАЮ=МУЗ АФАР АЛИМБАЕВ=

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ СССР

ТЕЛЕГРАММА

АЛМА АТА СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ
ТЕЛЬЖАНОВУ

№ 000015

САРИ АГАЧА САМАТОРИИ

131 27 17 2000=

ДОРОГОЙ КАНАФИЯ ОТ ВСЕХ ДУШ ПОЗДРАВЛЯЮ ИЗБРАННИМ
АКАДЕМИИ ХУДОЖНИКОВ СССР ЖЕЛАЮ ЗДОРОВЬЯ СЧАСТЬЯ
НОВЫХ ТВОРЧЕСКИХ ВОЯЕТОВ ПЕРВОМУ УЧЕНОМУ ХУДОЖНИКУ
КАШАХУ = ТАХАВИ АХТАНОВ =

Министерство Связи СССР

ТЕЛЕГРАММА

Алма-Ата Октябрьская 58

ПРИЕМ: 19/12 16.02
 ПЕРЕДАЧА: 91/6

№ 27
 № связи

ПРИНАД: 905

ТАШКЕНТ 29/2902 49 28 0934

УВАЖАЕМЫЙ КАНАФИЯ ТЕМИРБУЛАТОВИЧ ХУДОЖНИК КИРГИЗИИ БОЛЬШОЙ ТЕПЛОТой ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС ПРИСВОЕНИЕМ ВАМ ПОЧЕТНОГО ЗВАНИЯ НАРОДНОГО ХУДОЖНИКА СССР В СВОИМ ТВОРЧЕСТВОМ ВНЕСЛИ БОЛЬШОЙ ВКЛАД РАЗВИТИЕ МНОГОНАЦИОНАЛЬНОГО ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА ВАШЕ САМОБИТНОЕ ИСКУССТВО ДОСТАВЛЯЕТ РАДОСТЬ ЛЮДЯМ ЖЕЛАЕМ ВАМ ДОБРОГО ЗДОРОВЬЯ БОЛЬШОГО ТВОРЧЕСКОГО СЧАСТЬЯ — В АШЕМ ВДОХНОВЕННОМ ТРУДЕ С АДИКОВ =

Министерство Связи СССР

ТЕЛЕГРАММА

Алма-Ата Союз художников

ПРИЕМ: 19/12 16.02
 ПЕРЕДАЧА: 91/6

№ 43
 № связи

ПРИНАД: 819

ТАШКЕНТ 29/707 40 21 1317-

УВАЖАЕМЫЙ КАНАФИЯ ТЕМИРБУЛАТОВИЧ ОТ ИМЕНИ ПРАВЛЕНИЯ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ УЗБЕКИСТАНА ОТ МЕНЯ ЛИЧНО ПРИНИТЕ САМЫЕ ТЕПЛЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ НАСТУПАЮЩИМ НОВЫМ 1979 ГОДОМ ТАКЖЕ ПОЖЕЛАНИЯ ЗНАЧИТЕЛЬНЫХ ДОСТИЖЕНИЙ ТВОРЧЕСКОЙ ОБЩЕСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ЛИЧНОГО СЧАСТЬЯ ЗДОРОВЬЯ Р АХМЕДОВ =

Министерство Связи СССР

ТЕЛЕГРАММА

Алма-Ата 70

ПРИЕМ: 19/12 19.00
 ПЕРЕДАЧА: 91/6

№ 22
 № связи

ПРИНАД: 819

ТАШКЕНТ 29/2801 26 10 0935

ПОЗДРАВЛЯЕМ ВЫСОКИМ ЗВАНИЕМ НАРОДНОГО СССР ЖЕЛАЕМ ВАМ БОЛЬШОГО ТВОРЧЕСКОГО СЧАСТЬЯ ОТ ИМЕНИ КОЛЛЕКТИВА КАРАГАНДИНСКИХ ХУДОЖНИКОВ ГУММЕЛЬ =

Министерство Связи СССР

ТЕЛЕГРАММА

Алма-Ата Союз художников Казахстана

ПРИЕМ: 19/12 22.00
 ПЕРЕДАЧА: 91/6

№ 59
 № связи

ПРИНАД: 819

ТАШКЕНТ 29/18201 14 6 1540

ГОРЖУСЬ ЦЕЛУМ ЗДОРОВЬЯ УСПЕХОВ ТВОРЧЕСКИХ НИГМАТ КУЗЫБАЕВ =

Министерство Связи СССР

ТЕЛЕГРАММА

Алма-Ата Председатель Союза художников КазССР тов Тельжанову

ПРИЕМ: 19/12 19.50
 ПЕРЕДАЧА: 91/6

№ 000026
 № связи

ПРИНАД: 819

КЕГЕНЬ 0/302 30 5 0905

Исполком Кегенского районного Совета Л/Т поздравляет вас с праздником 50-летия Октябрьской революции желает наилучших успехов и счастья семье Байжунусов =

Министерство Связи СССР

ТЕЛЕГРАММА

Алма-Ата Союз художников

ПРИЕМ: 19/12 19.50
 ПЕРЕДАЧА: 91/6

№ 000078
 № связи

ПРИНАД: 819

КЕГЕНЬ АЛИ 15702 28 28 10

Кегенский Райисполком сердечно поздравляет вас с международным праздником, первое мая желает крепкого здоровья творческих успехов работе Председатель Райисполкома Байжунусов =

Дорогой
Канафий Темир-Булатович!
Сердечно поздравляем Вас и
Вашу семью с наступающим
Новым годом!

Желаем крепкого здоровья,
счастья и больших творческих
успехов!

Н.В. Томский

Томский Н.В

Уважаемый Канафий
Темирбулатович!

ПРИМИТЕ СЕРДЕЧНЫЕ ПОЗДРАВЛЕНИЯ
С МЕЖДУНАРОДНЫМ ПРАЗДНИКОМ ТРУДЯЩИХСЯ —

ДНЕМ 1 МАЯ

И.И. Шахов

И. Шахов
С. Караимов
С. М. Караимов

Сердечно
поздравляю
Вас и
Вашу семью
Вам
С.Б. Белиман

ДОРОГОЙ Канафий
Темир-Булатович!
СЕКРЕТАРИАТ ПРАВЛЕНИЯ
СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР
ГОРЯЧО ПОЗДРАВЛЯЕТ ВАС
С 50-ЛЕТИЕМ
ВЕЛИКОЙ ОКТЯБРЬСКОЙ
СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ
РЕВОЛЮЦИИ.
ЖЕЛАЕМ ВАМ СЧАСТЬЯ,
РАДОСТИ И БОЛЬШИХ УСПЕХОВ
В РАБОТЕ.
Секретариат правления Союза
художников СССР

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА
Дорогой Михаил Канафий
поздравляю Вас
и Вашу семью с Новым годом,
Желаю счастья и
творческих успехов
Верю в Ваш талант
Улицу Кама Б. Белиман
Издательство «Советский художник»
Лен. 1953. Цена подписочной карточки с маркой 1 руб.

Дорогой Канафий
Темир-Булатович!
Поздравляю Вас
с Великим праздником
желая творческих
успехов!
Сердечно поздравляет
Союз художников СССР
Дорогой мой
Кревет мне,
Вашим чудесным
детьми - Степаном
Николаем (настроены)
первыми фотографами дома.

Уважаемый
Канафия Темирбулатович!
От всей души поздрав-
ляю Вас и правление
Союза художников Казах-
стана с пятидесятилетием
Великого Октября.
Искренне желаю Вам
доброе здоровья, боль-
ших творческих успехов
и счастья в жизни.
С. Ниязбеков
С.Ниязбеков.

Дорогой
Канафий Темир-Булатович!
Большим счастьем
являюсь поздравлять
Вас.
Искренне желаю Вам
здоровья, счастья и радости в творче-
ской деятельности.
Великим артистом
10.11.78
Грицай

Дорогой
Канафий Темир-Булатович!
Здравствуй, счастлив, здоро-
вья и успеха в творчестве
сердечно поздравляю.
Твоему таланту мы рады
всегда, особенно в праздники
Вас и Вашу семью.
С Новым годом!
Соблагоденский Александр
Адрес: А.Мамин
№ 9 Б, кв 11
Грицай

А М М А
ДОРОГОЙ КАНАФИЙ РАДОСТЬЮ УЗНАЛ ЧТО
ИЗБРАН ЧЛЕН КОРРЕСПОНДЕНТОМ АКАДЕМИИ
ИСКРЕННЕ ПОЗДРАВЛЯЮ ЖЕЛАЮ ЕЩЕ БОЛЬШЕ
РАДОСТИ ТВОРЧЕСТВА ОБНИМАЮ ТВОЮ
НИКАИЯ АБДУЛЛАЕВ

Поздравляю
Вас с 50-летием!
И. Кузминский
Кузминский И.

И. Кузминский
50 лет
Счастья и радости
И. Кузминский

Дорогой (ал)

Канафий Темир-Булатович!

В Новолдний праздник Президиум Российской академии художеств обращается к Вам, замечательному представителю отечественного искусства со словами глубокой любви и признательности.
Желаем Вам доброго здоровья, семейного благополучия, осуществления самых заветных замыслов!

Уважаемый
Канафий Темир-Булатович,

Президиум Российской академии художеств и я лично поздравляем Вас с Новым 2006 годом и Рождеством.
От всей души желаем Вам доброго здоровья, счастья, семейного благополучия, новых творческих открытий.
Искренне Ваши,

Президент

З. Керетели

З.К. Керетели

З. Керетели

Президент

З.К. Керетели

Дорогой Канафий Темир-Булатович!

Президиум, творческий коллектив и все Ваши товарищи по искусству из Российской академии художеств горячо поздравляют Вас со славным 75-летним юбилеем!
Сердечно желаем Вам, дорогой Канафий Темир-Булатович, доброго здоровья, долгих и счастливых лет жизни, новых творческих высот, успехов во всех Ваших начинаниях!

С уважением,

Президент

З. Керетели

Дорогой Канафий
Темир-Булатович!

Примите сердечные поздравления в день Вашего рождения от Президиума и всего коллектива Российской Академии художеств.
От души желаем Вам крепкого здоровья, бодрости духа и новых творческих успехов.

З. Керетели

Президент З.К. Керетели

МОСКВА 21/101 45 3/5 1600=

КАЗАХСТАН ГОРОД АЛМАТЫ УЛ КУРМАН-ГАЗЫ 32 КВ
4 ТЕЛЪЖАНОВУ КАНАФИЮ
ТЕМИР-БУЛАТОВИ4У=

ДОРОГОЙ КАНАФИЙ ТЕМИР-БУЛАТОВИ4 ПО СЛУ4АЮ
ВАШЕГО 80-ЛЕТИЯ ПРИМИТЕ
САМЫЕ СЕРДЕ4НЫЕ П
ЗДРАВЛЕНИЯ ПРЕЗИДИУМА РОССИЙСКОЙ
АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВ
И ВСЕХ ВАШИХ КОЛЛЕГ ЖЕЛАЕМ ДОБРОГО
ЗДОРОВЪЯ БЛАГОПОЛУЧИЯ НОВЫХ
ТВОР4ЕСКИХ УСПЕХОВ=ПРЕЗИДЕНТ З К ЦЕРЕТЕЛИ-
НННН 08805132 06.01 04.05.2007

Дорогой Канафий
Темирбулатович!
Сердечно поздравляем Вас и то-
варищей по Союзу с Новым годом!

С наилучшими пожеланиями
Вам и Вашим близким!

Журнал "ИСКУССТВО"

З. Керетели

LAIMINGŲ NAUJŪCŲ METŲ-1977-GEDIMINAS JOKUBONIS

С наилучшими пожеланиями

Иокубонис Г.А.

Т. Иокубонис

С НОВЫМ ГОДОМ!

Happy New Year!
Bonne Année!
Glückliches Neujahr!

Дорогие семейство
Тельжановых
поздравляю с Новым годом

Шлю самые лучшие пожелания:
здоровья, счастья, творческих радостей
Однимая

Веймарн Б.В.

Дорогих Канафий Темур-Булатовича,
Зинаиду Азизовну и всю семью Тельжановых
сердечно поздравляю с праздником Весны и
Осенью. Всем желаю здоровья, счастья, успехов
в труде и творчестве.

Летно воплотила Ваше гостеприимство и
благодарю за заботу обо мне. Больше впечатлений
оставила Аиша-Ата, которую прекрасно показал
нам Канафий Булатович, а также превосходная
экспозиция Луны искусство Толки в Москве с
внимательной помощью замечательных людей в Музее.
Еще раз большое спасибо. Извини Ваш

Дорогие Казахские друзья - Канафий Темур-Булатович
и Зинаида Азизовна сердечно поздравляю Вас
и всю Вашу семью с праздником Октября и
50-летием Союза ССР! Желаю Вам много счастья,
здоровья и всех благ!

Ваш В.И. Касиян
из Киева.

2.XI.72,

Касиян В.И.

Дорогие Казахские друзья
Зинаида Азизовна и Канафий
Темур-Булатович - сердечно
поздравляю Вас с Новым
1971 годом и от всей души
желаю Вам много личного
счастья и крепкого здоровья!

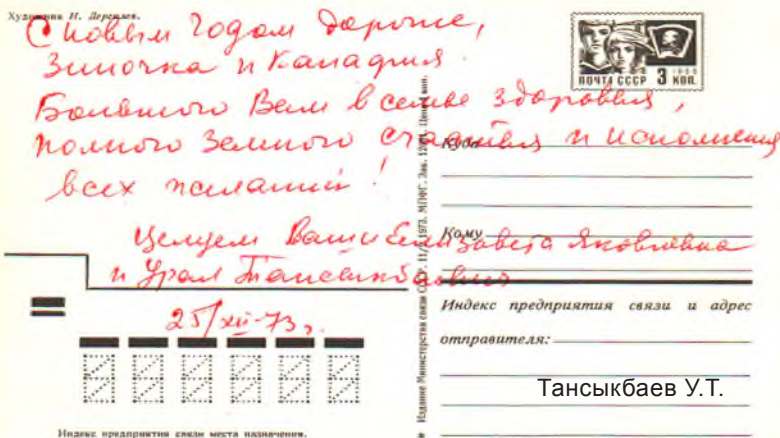
Ваш В.И. Касиян

Касиян В.И.

Дорогой Канафий!
Поздравляю тебя и всю твою
семью с наступающим Новым
Годом! Желаю тебе
всего самого наилучшего
всех твоих успехов, много
счастья, отличного здоровья
Крепко обнимаю!

Фомин

В.Фомин

Дорогой
Канафий Темур-Булатович!
Поздравляю народного
Художника СССР.
Искренне рад. Желаю
новых творческих успехов.
Григор Ханджян
1. XI 72 Ереван

Ханджян Г.С.

25-летию
освоения
целинных
земель
посвящается

Союз художников СССР
Министерство культуры
Казахской ССР
Союз художников
Казахской ССР
приглашают Вас
посетить
Всесоюзную
художественную выставку

ЗЕМЛЯ И ЛЮДИ

Уважаемый товарищ
Тельжанов К.Т.

Правительство Казахской Советской Социалистической Республики приглашает Вас на прием в связи с открытием в г. Алма-Ате Всесоюзной художественной выставки „Земля и люди“, посвященной 25-летию освоения целины.

Прием состоится 20 марта 1979 года в 20.00 час. в Доме Приемов (ул. ул. Журналистов и Мусыбаева).

УВАЖАЕМЫЙ ТОВАРИЩ

ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

ПРИГЛАШАЕМ ВАС ПРИНЯТЬ УЧАСТИЕ
В ЗАСЕДАНИИ СОВЕТА УЧРЕДИТЕЛЕЙ
И ПРАВЛЕНИЯ СОВЕТСКОГО ФОНДА КУЛЬТУРЫ,
КОТОРОЕ СОСТОИТСЯ 7 ЯНВАРЯ 1989 ГОДА
В КОНФЕРЕНЦ-ЗАЛЕ СЭВ (Проспект Каинши, 56).

НАЧАЛО В 10 ЧАСОВ.

Президиум Правления СФК

Уважаемый товарищ ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

Центральный Комитет Компартии Казахстана приглашает Вас принять участие в работе собрания идеологического актива республики.

Повестка дня: «О задачах по выполнению постановления ЦК КПСС «О дальнейшем улучшении идеологической, политико-воспитательной работы».

Собрание актива открывается 28 июня 1979 года в 10 часов в зале заседаний Верховного Совета Казахской ССР (Дом Правительства, вход с улицы Советской).

Действителен при предъявлении документа.

Уважаемый товарищ ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

Центральный Комитет Компартии Казахстана, Президиум Верховного Совета Казахской ССР, Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на торжественное заседание, посвященное 25-летию освоения целинных и залежных земель.

Центральный Комитет Компартии Казахстана
Президиум Верховного Совета Казахской ССР
Совет Министров Казахской ССР

Уважаемый товарищ ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

Центральный Комитет Компартии Казахстана и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на собрание республиканского актива партийных, советских, профсоюзных и комсомольских организаций и представителей коллективов трудящихся, посвященное вручению Казахской ССР переходящего Красного Знамени ЦК КПСС, Совета Министров СССР, ВЦСПС и ЦК ВЛКСМ за успехи в развитии народного хозяйства в 1978 году.

Правительство Казахской Советской Социалистической Республики приглашает Вас, тов. ТЕЛЬЖАНОВ К.Т. на прием по случаю проведения Дней литературы и искусства РСФСР в Казахской ССР, посвященных 250-летию добровольного присоединения Казахстана к России.

Прием состоится 18 июня 1982 года в 18 часов в Доме приемов.

УВАЖАЕМЫЙ ТОВАРИЩ

ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.-Б.

Центральный Комитет Компартии Казахстана приглашает Вас на заседания XVI съезда Коммунистической партии Казахстана

Ваше место в зале заседания съезда

ряд 27 место 35

Действителен по предъявлении партийного билета

Алма-Ата, февраль 1986 г.

Қ.Т. Тельжанов жолдасқа
Құрметті Қанафия Темір-
Болатович!

Қазақ Советтік Социалистік Республикасының
 50 жылдығына байланысты
 Қазақстан Коммунистік партиясының Орталық Ксмитеті,
 Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы,
 Қазақ ССР Министрлер Советі
 Сізге Қазақ ССР-інің 50 жылдығы құрметіне арналған ескерткіш медальды тапсырады.

Қазақстан Компартиясының Орталық Комитеті
 Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы
 Қазақ ССР Министрлер Советі

Алматы қаласы
 август 1970 жыл

Товарищу Тельжанову К.Т.
Уважаемый Канафий Темір-
Болатович!

В связи с 50-летием
 Казахской Советской Социалистической Республики
 Центральный Комитет Коммунистической партии Казахстана,
 Президиум Верховного Совета Казахской ССР,
 Совет Министров Казахской ССР
 вручают Вам
 настольную памятную медаль
 в честь 50-летия Казахской ССР.

Центральный Комитет Компартии Казахстана
 Президиум Верховного Совета Казахской ССР
 Совет Министров Казахской ССР

г. Алма-Ата
 август 1970 год

Уважаемый товарищ Тельжанов К.Т.Б.
 Центральный Комитет Коммунистической партии Казахстана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на прием в честь 50-летия Казахской Советской Социалистической Республики и Коммунистической партии Казахстана.

Ваше место: Прием состоится 29 августа 1970 года
 зал № 1, стол № 3 в 18 часов во дворце имени В. И. Ленина.

Уважаемый товарищ Тельжанов К.т.

ЦК КП Казахстана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на торжественное заседание Центрального Комитета Коммунистической партии Казахстана и Верховного Совета Казахской ССР с участием представителей партийных, советских, общественных организаций и Советской Армии, посвященное

50-летию КАЗАХСКОЙ СОВЕТСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕСПУБЛИКИ И КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ КАЗАХСТАНА.

ПРЕЗИДИУМ

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Уважаемый товарищ ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.Б.

Приглашаем Вас на юбилейный пленум правления Союза художников Казахстана, посвященный

ПЯТИДЕСЯТИЛЕТИЮ СО ДНЯ ОБРАЗОВАНИЯ СОЮЗА.

Пленум состоится 21 января 1985 года в Государственном академическом русском театре драмы им. М. Ю. Лермонтова.

ТЕЛЬЖАНОВ К.

Уважаемый товарищ

Союзы писателей, художников, композиторов, кинематографистов, журналистов, архитекторов Казахстана и Казахское театральное общество приглашают Вас принять участие в работе Объединенного пленума творческих союзов, посвященного 50-летию Казахской ССР и Компартии Казахстана. Пленум состоится 12 августа 1970 года в 10 часов утра в зале заседаний Верховного Совета Казахской ССР.

УГО3490. Алма-Ата. Полиграфкомбинат. Заказ 1085-850.

ДЕПУТАТУ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР

ТОВ. ТЕЛЬЖАНОВУ К.Т.

СООБЩАЕМ ВАМ, ЧТО 6 НОЯБРЯ 1967 ГОДА В АЛМА-АТЕ ПРОВОДИТСЯ СОВМЕСТНОЕ ТОРЖЕСТВЕННОЕ ЗАСЕДАНИЕ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМИТЕТА КОМУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ КАЗАХСТАНА, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР, ПОСВЯЩЕННОЕ 50-ЛЕТИЮ ВЕЛИКОЙ ОКТЯБРЬСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ.

ПРОСИМ ВАС ПРИЙТИ ДЛЯ УЧАСТИЯ В ТОРЖЕСТВЕННОМ ЗАСЕДАНИИ.

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ПРЕЗИДИУМА
ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР

С. НИЯЗБЕКОВ.

ҚҰРМЕТТІ ЖОЛДАС
Тельжанов К.Т.
Қазақстан КП Орталық Комитеті, Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы және Қазақ ССР Министрлер Советі Сізді
ҰЛЫ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСЫНЫҢ 50 ЖЫЛДЫҒЫ
құрметіне арналған қабылдауға шақырады. Қабылдау 1967 жылғы 7 ноябрьде сағат 16-да «Алматы» ресторанында өткізіледі.
Сіздің столығыз № **16**

УВАЖАЕМЫЙ ТОВАРИЩ
Тельжанов К.Т.
Центральный Комитет КП Казахстана, Президиум Верховного Совета Казахской ССР и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на прием в честь
50-ЛЕТИЯ ВЕЛИКОЙ ОКТЯБРЬСКОЙ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ.
Прием состоится 7 ноября 1967 года в 16 часов в ресторане «Алма-Ата».
Ваш стол № **16**

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ПРИГЛАСИТЕЛЬНЫЙ БИЛЕТ

ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

Уважаемый товарищ

ЦК Компартии Казахстана и Президиум Верховного Совета Казахской ССР приглашают Вас на совместное торжественное заседание Центрального Комитета Компартии Казахстана и Верховного Совета Казахской ССР с участием членов Алма-Атинского обкома и горкома партии, депутатов областного и городского Советов народных депутатов, представителей общественных организаций и Советской Армии, посвященное 60-й годовщине Великой Октябрьской социалистической революции.

Заседание состоится 5 ноября 1977 года в 15 часов во Дворце имени В. И. Ленина.

Пригласительный билет действителен при предъявлении документа, удостоверяющего личность.

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Уважаемый товарищ
Тельжанов К.Т.

Центральный Комитет Компартии Казахстана приглашает Вас на заседания XV съезда Коммунистической партии Казахстана

ПРИГЛАШЕНИЕ

Уважаемый товарищ

Тельжанов К.Т.

ЦК Компартии Казахстана и Президиум Верховного Совета Казахской ССР приглашают Вас на совместное торжественное заседание Центрального Комитета Компартии Казахстана и Верховного Совета Казахской ССР с участием членов Алма-Атинского обкома и горкома партии, депутатов областного и городского Советов народных депутатов, представителей общественных организаций и Советской Армии, посвященное 70-й годовщине Великой Октябрьской социалистической революции.

Заседание состоится 5 ноября 1987 года в 15.00 часов во Дворце имени В. И. Ленина.

Действителен при предъявлении документа, удостоверяющего личность.

Барлық елдердің пролетарлары, бірігіңдері!

ШАҚЫРУ БИЛЕТІ

Құрметті **К.Т.-Б.ТЕЛЬЖАНОВ** жолдас

Қазақстан Компартиясының Орталық Комитеті, Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы және Министрлер Советі Сізді партия, совет, қоғам ұйымдары және Совет Армиясы өкілдерінің қатысуымен өтетін Қазақстан Коммунистік партиясының Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Қазақ Советтік Социалистік Республикасына ХАЛЫҚТАР ДОСТЫҒЫ орденін тапсыруға арналған біріккен салтанатты мәжілісіне шақырады.

ҚАЗАҚСТАН КОМПАРТИЯСЫНЫҢ ОРТАЛЫҚ КОМИТЕТІ
ҚАЗАҚ ССР ЖОҒАРҒЫ СОВЕТІНІҢ ПРЕЗИДИУМЫ
ҚАЗАҚ ССР МИНИСТРЛЕР СОВЕТІ

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ПРИГЛАСИТЕЛЬНЫЙ БИЛЕТ

Уважаемый товарищ
ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.-Б.

ЦК КП Казахстана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на совместное торжественное заседание Центрального Комитета Коммунистической партии Казахстана и Верховного Совета Казахской ССР с участием представителей партийных, советских, общественных организаций и Советской Армии, посвященное вручению Казахской Советской Социалистической Республике ордена ДРУЖБЫ НАРОДОВ.

ЦЕНТРАЛЬНЫЙ КОМИТЕТ КП КАЗАХСТАНА
ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА КАЗАХСКОЙ ССР
СОВЕТ МИНИСТРОВ КАЗАХСКОЙ ССР

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

КОМУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ КАЗАХСТАНА

МАНДАТ № 218

Представитель от тов. Тельжанов К.Т.
действительно избран делегатом XIX Алма-Атинской областной партийной конференции с правом **РЕШАЮЩЕГО** голоса от партийной организации Ровенского района.

Мандатная комиссия

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

КОМУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ КАЗАХСТАНА

МАНДАТ № 614

Тов. Тельжанов К.Т. избран делегатом с правом **РЕШАЮЩЕГО** голоса от партийной организации Хорошевского на XXVIII партийную конференцию Советского района г. Алма-Аты.

МАНДАТНАЯ КОМИССИЯ

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ИЗВЕЩЕНИЕ

Члену, кандидату в члены Алма-Атинского горкома Компартии Казахстана, члену ревизионной комиссии городской партийной организации

Товарищу Тельжанову К.Т.-Б.

20 июня 1979 года в 10 часов утра в помещении Дома политического просвещения обкома Компартии Казахстана (пр. Коммунистический, 83) состоится III пленум Алма-Атинского горкома Компартии Казахстана.

Алма-Атинский горком Компартии Казахстана

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Коммунистическая партия Советского Союза
Центральный Комитет Компартии Казахстана

Действителен с партбилетом

ПРОПУСК № 368

ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

ИМЕТ ПРАВО ВХОДА НА ЗАСЕДАНИЯ
X ПЛЕНУМА ЦК КП КАЗАХСТАНА

Общий отдел
ЦК КП Казахстана

Донецкий, 1974 г.

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

КОМУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

МАНДАТ № 614

Тов. Тельжанов К.Т. избран делегатом XI Казахской районной партийной конференции гор. Алма-Аты от партийной организации Зав. путей сообщения №3 000

МАНДАТНАЯ КОМИССИЯ

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

КОМУНИСТИЧЕСКАЯ ПАРТИЯ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

МАНДАТ № 303

Тов. Тельжанов К.Т.-Б. избран делегатом XIX Алма-Атинской областной партийной конференции от ЛЕНИНСКОЙ партийной организации

Мандатная комиссия

Мандатный лист художников СССР

МАНДАТ № 625

Выдан тов. Тельжанову Какарафи
Темур-Булатову

ДЕЛЕГАТУ ЧЕТВЕРТОГО СЪЕЗДА ХУДОЖНИКОВ СССР ОТ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ Казахской ССР С ПРАВОМ РЕШАЮЩЕГО ГОЛОСА

Исполнительный комитет художников
Москва, 1971

ИЗВЕЩЕНИЕ

МАНДАТ № 699

Тов. Мельжанову К.М.Б. делегату шестого съезда художников СССР от СХ

МОСКВА, 1983

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

ИЗВЕЩЕНИЕ

Члену, кандидату в члены Алма-Атинского горкома Компартии Казахстана, члену ревизионной комиссии городской партийной организации

Тельжанову К.Т.-Б.

Товарищу

20 марта 1979 года в 10 часов утра в помещении Дома политического просвещения обкома Компартии Казахстана (пр. Коммунистический, 83) состоится II пленум Алма-Атинского горкома Компартии Казахстана.

Алма-Атинский горком Компартии Казахстана

МАНДАТ

ДЕЛЕГАТ XV - съезда
Союза художников РК

ФИО Тельжанов К.Т.Б.

Исполнительный комитет художников
Москва, 1971

УЧРЕДИТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ СОВЕТСКОГО ФОНДА КУЛЬТУРЫ

МАНДАТ № 0314

Тов. Мельжанову К.М.Б. именован делегатом учредительной конференции Советского фонда культуры.

Москва, 1986 год

МФК Съезда, 1986, №2, 30-0365

ИЗВЕЩЕНИЕ

МАНДАТ № 699

Выдано тов. Мельжанову К.М.Б.

ДЕЛЕГАТУ ШЕСТОГО СЪЕЗДА ХУДОЖНИКОВ СССР ОТ СХ

МОСКВА, 1983

УДОСТОВЕРЕНИЕ № 181

г. ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.-Б.

УЧАСТНИКА ЗАСЕДАНИЯ СОВЕТА УЧРЕДИТЕЛЕЙ И ПРАВЛЕНИЯ СОВЕТСКОГО ФОНДА КУЛЬТУРЫ 7 ЯНВАРЯ 1989 ГОДА НА ПРАВО УЧАСТИЯ В ГОЛОСОВАНИИ ПРИ ВЫДВИЖЕНИИ КАНДИДАТОВ В НАРОДНЫЕ ДЕПУТАТЫ СССР ОТ СОВЕТСКОГО ФОНДА КУЛЬТУРЫ

Четвертый съезд художников СССР

МАНДАТ № 625

Выдан тов. Тельжанову Какарафи
Темур-Булатову

ДЕЛЕГАТУ ЧЕТВЕРТОГО СЪЕЗДА ХУДОЖНИКОВ СССР ОТ СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ Казахской ССР С ПРАВОМ РЕШАЮЩЕГО ГОЛОСА

Исполнительный комитет художников
Москва, 1971

Уважаемый
Жанарий Тельмир-Булатович,

Президиум Российской
академии художеств и я лично
поздравляют Вас с юбилейным
Новым 2007 годом и
Рождеством.

Благодарим Вас за личный
вклад в сокровищницу
современного искусства.
От всей души желаем Вам
доброе здоровья, новых
творческих побед.

З. К. Церетели
Президент З.К. Церетели

Открытие
XXVII
сессии
Академии художеств
СССР
состоится
11 марта 1970 г.
в 11 часов
(Москва, ул. Третьяковская, 31)

Уважаемый товарищ!

Президиум
Академии художеств
СССР
приглашает Вас
принять участие
в работе
XXVII
сессии
Академии художеств
СССР

Тов. **Тельжанов К.Т.**

Правления творческих союзов СССР — писателей, художников, кинематографистов и композиторов — приглашают Вас принять участие в работе объединенного пленума.

Повестка дня: «О воплощении ленинских принципов партийности и народности в советской литературе и искусстве».

Пленум состоится 10 и 11 декабря 1969 года
в Колонном зале Дома Союзов.
Начало в 10 часов утра.

(Действителен при предъявлении документа)

Президиум

Уважаемый товарищ **Тельжанов К.Т.**

Карагандинский горком КП Казахстана и исполком городского Совета депутатов трудящихся приглашают Вас на встречу с участниками выездного заседания секретариата правления Союза художников СССР.

Встреча состоится в 18.00 часов 19 июня 1975 года в Большом зале Дворца культуры горняков.

В ПРОГРАММЕ:

1. Официальная часть.
2. Концерт артистов Казахского академического ордена Ленина театра оперы и балета им. Абая.

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Уважаемый товарищ **ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.-Б**

Приглашаем Вас на открытие художественной выставки, посвященной

ПЯТИДЕСЯТИЛЕТИЮ СО ДНЯ ОБРАЗОВАНИЯ СОЮЗА
ХУДОЖНИКОВ КАЗАХСТАНА.

Открытие выставки состоится 21 января 1985 года в 12 часов в Государственном музее искусств Казахской ССР им. А. Кастеева.

Уважаемый товарищ **Тельжанов К.Т.-Б.**

Секретариат правления Союза художников СССР и секретариат правления Союза художников Грузинской ССР приглашают Вас принять участие в работе объединенного пленума правлений

Повестка дня

1. Коммунистическая идейность и интернационализм многонационального советского изобразительного искусства

Доклад председателя правления Союза художников СССР, народного художника СССР, действительного члена Академии художеств СССР
Н. А. Пономарева

2. Выступления участников пленума

Президиум

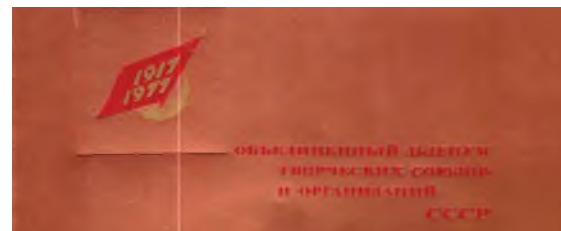
Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Уважаемый товарищ **Тельжанов К.Т.**
Приглашаем Вас принять участие в работе объединенного пленума правлений творческих союзов и организаций Казахстана, посвященного 40-летию Победы советского народа в Великой Отечественной войне.

Пленум состоится 29 апреля 1985 года в зале заседаний Верховного Совета Казахской ССР. (Вход с улицы Советской).

Начало в 10 часов.

Действительно по предъявлении документа.

Дорогой товарищ **Тельжанов К.Т.**

приглашаем Вас принять участие в объединенном пленуме творческих союзов и организаций СССР, посвященном пятидесятилетию Великой Октябрьской социалистической революции.

Пленум состоится 19 октября в Большом Кремлевском Дворце
начало в 10 часов утра.

ПРЕЗИДИУМ

Уважаемый товарищ!

Центральный Комитет Компартии Казахстана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на торжественное закрытие Декады узбекской литературы и искусства в Казахстане, которое состоится 14 сентября 1972 года в 18 часов во Дворце имени В. И. Ленина.

Алма-Ата. Полиграфкомбинат. Заказ 952

Уважаемый товарищ ТЕЛЬЖАНОВ К.

Центральный Комитет КП Казахстана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на прием в честь Декады литературы и искусства Узбекской ССР в Казахстане.

Прием состоится 14 сентября 1972 году в 21 час.

г. Алма-Ата, Дом Приемов, ул. Курмангазы, 42/44

Президиум

Уважаемый товарищ ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.-Б.

Центральный Комитет Компартии Узбекистана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Узбекской ССР приглашают Вас на торжественное открытие Декады казахской литературы и искусства в Узбекистане, которое состоится 28 сентября с.г. в 19 часов в Государственном Академическом Большом театре УзССР имени Алишера Навои.

Уважаемый товарищ Тельжанов К.Т.Б.

ЦК КП Узбекистана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Узбекской ССР приглашают Вас на прием в честь Декады казахской литературы и искусства в Узбекистане.

Прием состоится 7 октября 1971 г. в 20.30 мин.

Адрес: Луначарское шоссе, Дом приемов.

Ваше место — Стол № 8

Уважаемый товарищ Тельжанов К.Т.Б.

Совет Министров Грузинской ССР приглашает Вас на прием в честь участников Дней советского изобразительного искусства в Грузии 29 мая 1980 года в 19 часов в ресторане «Арагви».

УВАЖАЕМЫЙ ТОВАРИЩ Тельжанов К.

Правление Союза художников Таджикистана приглашает Вас принять участие в работе IV-го съезда художников Таджикистана, который состоится 29 марта 1968 года в 10 часов утра в помещении СХ Таджикистана

ПОВЕСТКА ДНЯ:

1. Отчет о работе правления Союза художников Таджикистана.
Докладчик — председатель правления СХ Таджикистана тов. ХУШВАХТОВ Х. Д.	3. Отчет ревизионной комиссии Союза художников Таджикистана.
Докладчик — председатель ревизионной комиссии тов. ИВАНОВ Г. Г.
2. Отчет о работе правления Художественного фонда Таджикской ССР.
Докладчик — председатель правления ХФ Таджикской ССР тов. ХАЙДАРОВ А. И.	4. Выборы нового состава правления и ревизионной комиссии Союза художников Таджикистана.
	5. Выборы делегатов на III-й Всесоюзный съезд художников.

ТОВ. ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

Қазақ Советтік Социалистік Республикасының Үкіметі Сіздің Совет-италиян достығы Аппалатының құрметіне арнаптан 1979 жылғы 13 апрелде жұма күні болатын қонақасыға келуіңізді сұрайды.

Қабылдау үйі,
Курмангазы кешесі № 42/44

По случаю Недели советско-итальянской дружбы Правительство Казахской Советской Социалистической Республики просит Вас поместиться на обед в пятницу, 13 апреля 1979 года.

Дом приемов,
ул. Курмангазы, 42

Уважаемый товарищ Тельжанов Х.Т.

Правительство Казахской Советской Социалистической Республики приглашает Вас на прием по случаю пребывания в Алма-Ате участников Дней культуры ТДР в СССР, посвященных 30-летию образования Германской Демократической Республики.

Прием состоится 16 октября 1979 года в 21-00 час в Доме приемов (ул. Курмангазы, 42)

В связи с декадой Казахского искусства и литературы в Армении

Центральный Комитет Компартии Армении
Президиум Верховного Совета Армянской ССР
Совет Министров Армянской ССР

просят Вас, тов. **ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.**

послать на прием, который состоится 7 октября 1968 года
в 21 час в здании Президиума Верховного Совета Армянской ССР
(ул. Барекамутян, 26).

Уважаемый товарищ!
ЦК КП Казахстана и Совет
Министров Казахской ССР при-
глашают Вас на прием в честь участников
Декады украинской литерату-
ры и искусства в Казахстане.

Прием состоится 2 октября 1966 года в 21 час.
Адрес: ул. Курмангазы, № 44 (угол улицы М. Тулебаева).

В ПРЕЗИДИУМ

тов. **ТЕЛЬЖАНОВУ К.Т.**

УВАЖАЕМЫЙ ТОВАРИЩ!

Министерство культуры Казахской ССР и Министерство культуры Армянской ССР приглашают Вас на заключительный вечер-концерт Дружбы Декады казахского искусства и литературы, который состоится в Государственном ордене Ленина академическом театре оперы и балета им. А. Спендиарова 7-го октября с. г. в 19 часов.

тов. ТЕЛЬЖАНОВУ

УВАЖАЕМЫЙ ТОВАРИЩ!

Министерство культуры Армянской ССР и Министерство культуры Казахской ССР приглашают Вас на торжественное открытие Декады казахского искусства и литературы в Армении, которое состоится в Государственном ордене Ленина академическом театре оперы и балета имени Спендиарова 1 октября 1968 года в 19 часов.

Ваши места: ряд место

Алма-Ата. Полиграфкомбинат. Заказ 1389.

ПРЕЗИДИУМ

Пролетарии всех стран, соединитесь!

Уважаемый товарищ

ТЕЛЬЖАНОВ К.Т.

Министерство культуры Казахской ССР и Министерство культуры Украинской ССР приглашают Вас на торжественное закрытие Декады украинской литературы и искусства в Казахстане, которое состоится 2 октября в 16 часов в Казахском Государственном ордене Ленина академическом театре оперы и балета им. Абая.

Ваши места: ряд 2 место 10

УГОЛОК. Алма-Ата. Полиграфкомбинат.
Заказ 2651-1206.

**Посол Соединенных Штатов Америки
и директор**

приглашают Вас на открытие
выставки «Американская Графика»
в субботу 5 октября 1963 года
в 15.00 часов

*Министерство культуры СССР,
Организационный комитет,
Советский комитет ЦК КП Казахстана
просят тов. Тельжанову К.Т.Б.
послать на прием в честь участников
XI Генеральной конференции
Международного совета музеев*

Суббота, 28 мая 1977 года
в 14 часов 30 минут

Банкетный зал
Кремлевского Дворца съездов

Славься, отечество наше свободное!

МАНДАТ № 126

Предъявитель сего тов. **Тельжанов К.Т.** является делегатом конференции Казахского отделения советского общества по культурным связям с соотечественниками за рубежом. Конференция состоится 10 сентября 1976 года в 15 часов в Доме дружбы г. Алма-Аты.

Организационная комиссия.

ПРЕЗИДИУМ *Пролетарии всех стран, соединитесь!*
30/VI-2/VII
1966
ГОДА

ПРИГЛАСИТЕЛЬНЫЙ БИЛЕТ
Тов. **ТЕЛЬЖАНОВ К.П.**
ЦК КП Казахстана приглашает Вас принять участие в республиканском совещании идеологических работников. Открытие совещания 30 июня в 10 часов утра в Зале заседаний Верховного Совета Казахской ССР.

ПОРЯДОК ДНЯ:
1. Доклад — «О задачах идеологической работы в свете решений XXIII съезда КПСС».
Докладчик — секретарь ЦК КП Казахстана тов. **ИМАНШЕВ С. И.**
г. Алма-Ата
Действителен при предъявлении документа.

Құрметті К.Т. Тельжанов

жолдас

Қазақстан Коммунистік Орталық Комитеті, Қазақ ССР Жоғарғы Советінің Президиумы мен Министрлер Советі Сізді Алашайық облыстық және қаалаық партия комитеттері мүшелерінің, облыстық және қаалаық Советтері депутаттарының, қолмадық ұйымдар мен Совет Армисы өкілдерінің қатысуымен өткізілетін Қазақстан Коммунистік партиясының Орталық Комитеті мен Қазақ ССР Жоғарғы Советінің

**ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИННИŃ
ТУҒАНЫНА 100 ЖЫЛ ТОЛУЫНА**
арнаған салтанаттық мәжілісін шақырады.

Уважаемый товарищ Тельжанов К.Т.

ЦК КП Казахстана, Президиум Верховного Совета и Совет Министров Казахской ССР приглашают Вас на торжественное заседание Центрального Комитета Коммунистической партии Казахстана и Верховного Совета Казахской ССР с участием членов Алаштинского областного и городского комитетов партии, депутатов областного и городского Советов, представителей общественных организаций и Советской Армии, посвященное

**100-ЛЕТИЮ СО ДНЯ РОЖДЕНИЯ
ВЛАДИМИРА ИЛЬИЧА ЛЕНИНА**

Уважаемый товарищ К. М. Б. Мельжанов

Управление Союза художников СССР приглашает Вас на прием в связи с окончанием работы Второго Всесоюзного съезда художников.

Прием состоится в Торжественном зале Большого Кремлевского дворца в 17 часов 13 апреля 1963 года.

Управление Союза художников СССР приглашает Мельжанова

Канафия Мелир-Булатовича

на прием в связи с окончанием работы третьего Всесоюзного съезда художников 29 ноября 1968 года в 15 часов.

Прием состоится в Банкетном зале Кремлевского Дворца Съездов. Поход через Стрелецкие ворота Кремля.

ПЕРВЫЙ ВСЕСОЮЗНЫЙ СЪЕЗД
СОВЕТСКИХ ХУДОЖНИКОВ

Пригласительный билет № 0457

Тов. Мельжанов
Канафия Мелир-Булатович

Оргкомитет Союза советских художников СССР приглашает Вас на открытие Первого Всесоюзного съезда советских художников.

Открытие состоится 28 февраля 1957 года в 15 часов в Большом Кремлевском Дворце.

Проезд через Спасские и Боровицкие ворота

ЗАЛ Действителен при предъявлении документа

делегату
четвертого съезда художников
СССР

Тов. Мельжанов Канарий
Мелир-Булатович

заседание партийной группы съезда состоится 15 мая 1973 г. в 9 часов в помещении большого кремлевского дворца

Секретариат правления Союза художников СССР

ДЕЛЕГАТУ
ТРЕТЬЕГО ВСЕСОЮЗНОГО СЪЕЗДА ХУДОЖНИКОВ

Тов. Мельжанову Канафию
Мелир-Булатовичу

Заседание партийной группы съезда состоится 26 ноября 1968 г. в 9 часов в помещении Колонного зала Дома Союзов.

Секретарь партийной группы правления Союза художников СССР И. ЛЕБДЕВ

КГМ. 622-500.

Мельжанов К. М. Б.

ПРАВЛЕНИЕ
ОРДЕНА ЛЕНИНА
СОЮЗА ХУДОЖНИКОВ СССР
ПРИГЛАШАЕТ ВАС
НА ПРИЕМ
ПО СЛУЧАЮ ЗАВЕРШЕНИЯ
РАБОТЫ
ШЕСТОГО СЪЕЗДА
ХУДОЖНИКОВ СССР

ПРИЕМ СОСТОИТСЯ
20 ЯНВАРЯ 1983 ГОДА
В 14 ЧАСОВ
В БАНКЕТНОМ ЗАЛЕ
КРЕМЛЕВСКОГО ДВОРЦА
СЪЕЗДОВ

ЖИВОПИСЬ
СКУЛЬПТУРА
ГРАФИКА

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ СССР
АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР
СОЮЗ ХУДОЖНИКОВ СССР

приглашают Вас
на открытие выставки
произведений
членов Академии художеств
СССР

четвертый съезд художников СССР

Москва 1973

К. М. Б. Мельжанов

Управление
Союза художников СССР
приглашает Вас
на прием
в связи с окончанием
работы
четвертого
съезда художников
СССР

Прием состоится
в банкетном зале
Кремлевского
Дворца съездов
18 мая 1973 года
Начало приема
в 15 часов.

ПЕРВЫЙ ВСЕСОЮЗНЫЙ СЪЕЗД
СОВЕТСКИХ ХУДОЖНИКОВ

Пригласительный билет

ССХ

Москва. 1957 г.

Уважаемый товарищ
Мельжанов К.

Оргкомитет Союза советских художников СССР приглашает Вас принять участие в работе Первого Всесоюзного съезда советских художников

Оргкомитет ССХ СССР

ЗАСЕДАНИЕ
ПАРТИЙНОЙ ГРУППЫ СЪЕЗДА
СОСТОИТСЯ
26 НОЯБРЯ 1968 ГОДА
В 9 ЧАСОВ
В ПОМЕЩЕНИИ
КОЛОННОГО ЗАЛА
ДОМА СОЮЗОВ

ДЕЛЕГАТУ
ТРЕТЬЕГО СЪЕЗДА ХУДОЖНИКОВ СССР
Мельжанову Канафию
Мелир-Булатовичу

Уважаемый товарищ
Тельжанов К.Т.

Центральный совет
Союза спортивных обществ
и организаций СССР
благодарит Вас

за активное участие во Всесоюзной художественной выставке «Физическая культура и спорт в изобразительном искусстве», организованной Центральным советом Союза и Союзом художников СССР в августе-сентябре 1963 года в Центральном парке культуры и отдыха имени М. Горького, и желает Вам больших творческих успехов в дальнейшей работе.

Центральный совет Союза
спортивных обществ
и организаций СССР

Москва

СВИДЕТЕЛЬСТВО
№ 346149.

Тов. *Тельжанов*
Жанария
Темирбулатович

ГЛАВНЫМ КОМИТЕТОМ ВЫСТАВКИ
ДОСТИЖЕНИЙ НАРОДНОГО ХОЗЯЙСТВА
СССР

МЫ ПРИДЕМ
К ПОБЕДЕ
КОММУНИСТИЧЕСКОГО
ТРУДА!

Ж.Тельжанов

ОТВЕРЖАЕН
УЧАСТНИКОМ ВДНХ СССР
1970 г.

ГЛАВНЫЙ КОМИТЕТ

По случаю отъезда делегации, возглавляемой Министром Культуры СССР Е.А.Фурцевой, на Кубу для проведения дней культуры СССР

По случаю пребывания на Кубе делегации СССР во главе с министром культуры СССР Фурцевой Е.А.

Чрезвычайный и Полномочный Посол
Республики Куба в СССР
Рауль Гарсиа Пелассо

имеет честь пригласить тов. *Тельжанова К.Т.*

пожаловать на прием, который состоится
в помещении Посольства, Мосфильмовская 40
в пятницу, 27 октября 1962 г. в 13.00 час.

El Embajador Extraordinario y
Plenipotenciario de la URSS
en la República de Cuba
Nikola P. Tolubov y Sra.

tienen el honor de invitar a тов. Тельжанов К.Т.
на приём, 2 ноября в 20.00
a _____

Avenda 21 No. 15014
caba 150 y 160
Cabalacán, Marianao.

Пятый
сезон художников
СССР
Москва 1977

Тельжанов К.Т.-Б.

Правление
Союза художников
СССР
приглашает Вас на прием
по случаю
завершения работы
Пятого сезона художников
СССР

Прием состоится
2 декабря 1977 года в 15 часов
в Банкетном зале
Кремлевского Дворца
сезондов

Чрезвычайный и Полномочный Посол
Германской Демократической Республики в СССР
и Э. Дёлинг

имеет честь просить тов. К. Тельжанова
с супругой
пожаловать на коктейль по случаю выставки
Немецкой Академии искусств в СССР
в пятницу, 29 января 1965 г. в 17.00 час.
в Посольстве по адресу: ул. Станиславского, 10

По случаю закрытия выставки
проведенной изобразительного искусства
социалистических стран в Москве.

Министерства Культуры СССР
и
Союза художников СССР
приглашают тов. *Тельжанова К.Т.*

на прием в пятницу,
27 марта 1959 года, в 18 час.

ЦДРИ
Пушечная, 9

Құрметті Қанафия Темірболатқызы!

*Сізді келе жатқан Жаңа жыл мерекесімен
шын жүректен құттықтаймын!*

*Егеменді еліміздің үрденіп, өсіп-өркендеуі жолындағы
қажырлы еңбектеріңізге жеміс, өзіңізге зор денсаулық,
отбасыңызға амандық, бақыт-береке тілеймін!*

Алматы қаласының әкімі *И. Маманбаев*
Иманғали Шасмағамбетов

Құрметті

Қанафия Темірболатқызы
Сізді Наурыз мейрамына арналған мерекелік

салтанатқа шақырамын.

22 наурыз 2005ж., сағат 12.00

Орна: Республика алаңы, трибуна

*Приглашаю Вас на торжественное мероприятие,
посвященное празднованию Наурыза.*

22 марта 2005 г., 12.00 часов

Место: пл. Республики, трибуна

Алматы қаласының Әкімі *И. Маманбаев* И. Шасмағамбетов

Уважаемый
Канафия
Темир-Булатович!
*Сердечно поздравляем Вас
с 50-летием
Великого Октября.
Желаем
больших творческих успехов,
добрého здоровья
и счастья.*

Е.А. Фурцева

Е.А. Фурцева

Құрметті

Қанафия Темір-Булатович!

*Сіз(дер)ді Жаңа Жылыңызбен
шын жүректен құттықтаймыз!*

Жаңа жылда ақ ниетпен ✨

Сізге мықты денсаулық,

баянды бақыт, жаңа жетістіктер

және татулық тілейміз. ✨

От всей души поздравляем Вас

С Новым годом!

Желаем Вам в наступающем году

здоровья, счастья, успехов

и благополучия! ✨

Құрметпен

С уважением

ҚР ҰҒА президенті,

академик

М.Жұрынов

Құрметті

Қанафия Темірболатқызы!

Сізді ұлыстың ұлы күні - Наурыз мейрамымен құттықтаймын!

*Уісі түркі халықтарына ортақ бұл мереке - береке мен
бірліктің, ынтымақ пен тіліктің рәмізі.*

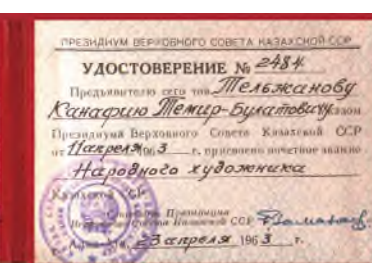
*Адамзатты татулық пен мейірімділікке жетелеген осынау күні Сізге
қуаныш пен шаттық, деніңізге саулық, отбасыңызға ырыс пен бақ
тілеймін!*

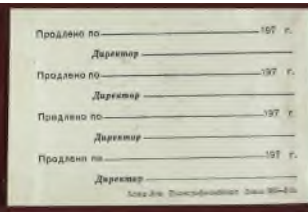
Алматы қаласының Әкімі *И. Маманбаев* Иманғали Шасмағамбетов

22 наурыз 2005 жыл

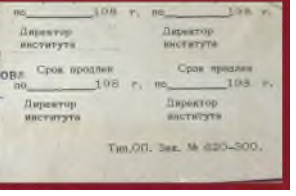
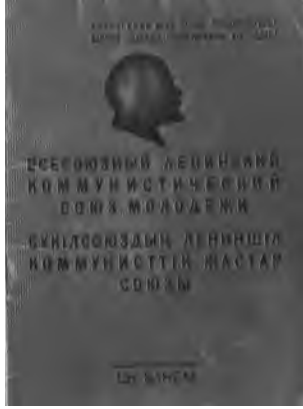
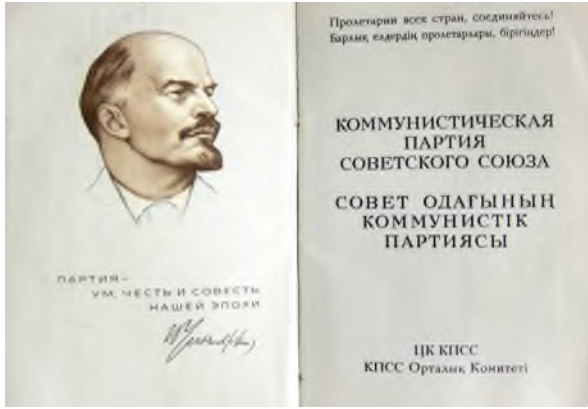

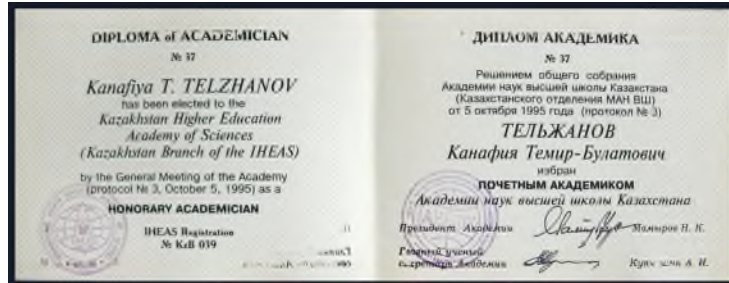
*Наурыз мейрамымен!
С праздником весны!*

Қ.Телжановтың наградалары

Награды К.Тельжанова

Awards of Telzhanov

Қ.Т.Б.Телжановтың 80 жылдығына арналған салтанатты кеш. Абай атындағы Опера және Балет театры. 2007 жыл, 17 қараша.

Торжественный вечер посвященный 80-летию со дня рождения К.Т.Б.Тельжанова в ГАТОБ им. Абая в Алматы 17 ноября 2007 г.

Gala night dedicated to Telzhanov's 80th birthday in Abai SATOB, Almaty, November 17th, 2007

Қ. Т-Б. ТЕЛЖАНОВ ТУЫНДЫЛАРЫНЫҢ ТІЗІМІ

1. 1918 жылы Сталин Кавказда. 1950. х., м. 67х90 Ә. Қастеев атындағы Мемлекеттік өнер мұражайы (Ә. Қастеев ат. МӨМ)
2. Жайлауда. 1950. х.,м. 70х120. Ә. Қастеев ат. МӨМ
3. Алупқадан келген қыз. 1950. к.,м. 36х36 Автордың меншігі (Ав.м)
4. Насихатшы шопандар арасында. 1951. х.,м. 80х110. Қостанай тарихи-өлкетану мұражайы
5. Джалал-Абадтағы шайхана. Қырғызия. 1951. к., м. 36 х 54 Ав.м
6. Джалал-Абад.Қырғызия. 1951. к., м. 28х36 Ав.м
7. Самаурын. 1951. х.,м. 64х48 Ә. Қастеев ат. МӨМ
8. Верандада. 1951. х., м. 64х48 Ә. Қастеев ат. МӨМ
9. Пейзаж. 1951. х., м. 28х36 Ә. Қастеев ат. МӨМ
10. Амангелдінің қызыл атты әскері. 1952. х., м. 89х150 Ә. Қастеев ат. МӨМ
11. «Сәйгүлік» этюдi «Амангелдi Иманов» суретiне қосымша.1952. К.,м. 28х36 Ав.м
12. «Жылқы» этюдi «Амангелдi Иманов» суретiне қосымша. 1952. к., м. 28х36 Ав.м
- 13.«Құлын» этюдi «Амангелдi Иманов» суретiне қосымша. 1952. к.,м. 21х30 Ав.м
- 14.«Ақбоз жылқы» этюдi «Амангелдi Иманов» суретiне қосымша. 1952. к., м. 27х35 Ав.м
15. «Ат үстiнде» этюдi «Амангелдi Иманов» суретiне қосымша. 1952. к., м. 50х70 Ав.м
16. «Сарбаз» этюдi «Амангелдi Иманов» суретiне қосымша. 1952. к., м. 38х50 Ав.м
17. «Әскери» этюдi «Амангелдi Иманов» суретiне қосымша. 1952. к., м. 34х45 Ав.м
18. Амангелдi Иманов. 1953. х.,м. 193х177 Ә. Қастеев ат. МӨМ19. Мүсiншi. 1953. х.,м. 60х80 Ав.м
20. Бала. Этюд. 1953. к.,м. 35х26 Ав.м
21. Сенеж көлi. 1954. х., м. 28х67,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
22. Тұңғыш рет. 1954. х.,м. 57х67 Ә. Қастеев ат. МӨМ
23. Кiтап ұстаған қыз. 1954. х.,м. 42х60 Ә. Қастеев ат. МӨМ
24. Москва түбiнде. 1954. х., м.50х70 Ә. Қастеев ат. МӨМ
25. Суретшi Натан Вороновтың портретi. 1954. к.,м. 35х50 Ав.м
26. Жамал. 1955. х., м. 42х72 МемлекеттiкТретьяков галереясы
27. Ауысым. 1955. х., м. 67х52,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 28.Этюд «Әжесi мен немересi». 1955. х., м. 42х52 Ә. Қастеев ат. МӨМ
29. Пейзаж. 1955. х.,м. 24х34,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
30. Әңгiме. Этюд. 1955. к., м. 16х26,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 31.«Сенеж» көлi.1955.к.,м. 35х50 Ав.м
32. Ұлы жiбек жолында. 1955. х., м 50х80 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 33.Өткен-кеткен. 1956. к.,м. 35х50 Ав.м
34. Туған өлкеде. 1956. х., м. 48х68 Ә. Қастеев ат. МӨМ
35. Қазақстан 1918 жылы. 1957. х.,м. 115х200 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 36.«Аптап» эскизi. «Қазақстан 1918 жылы» картинасына қосымша. 1957. к., м. 40х63,8 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 37.Эскиз. «Қазақстан 1918 жылы». 1957. х., м. 40,3х69,8 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 38.Этюд. «Ұлттық киiмдегi бойжеткен». «Қазақстан 1918 жылы» картинасына қосымша. 1957. к., м. Ә. Қастеев ат. МӨМ
39. «Қария» этюдi. «Қазақстан 1918 жылы» картинасына қосымша. 1957. к., м. 34х24 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 40.Эскиз. Байрақ дала төсiнде. 1957. к., м. 35х50 Ав.м
- 41 Пейзаж. 1958. х., м. 24х34
- 42 Қарлығаш. 1958. х., м. 110х230 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 43.Кеш. 1958. х., м. 78х62 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 44.Домбыраның үнi. 1958. х., м. 205х100 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 45.Атамекен. 1957—1958. х., м. 140х345 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 46.Этюд. «Атамекен» 1958. к., м. 23х24 Ав.м
47. «Атыз» этюдi «Атамекен» картинасына қосымша. 1958. к.,м. 25х35 Ав.м
48. Суретшi этюд салу үстiнде. 1959. к., м. 35х25 Ав.м
- 49.Уолт-стрит. АҚШ. 1959.Б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 50.АҚШ-тың монах қыздары. 1959. Б., фломастер. 21х30 Ав.м
- 51.Күншуақты өлкеде. 1960. х., м. 54,5х70 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 52.Айгүл. 1960. х., м. 48х68 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 53.Көкпар. 1960. х., м. 150х325 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 54.Эскиз. Көкпар. 1960. к., м. 49,7х69,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 55.Этюд. «Көкпар». 1960. Негiзгi фигура. к., м. 25х35 Ав.м
- 56.Этюд. «Тiлмәш портретi» «Көкпар» картинасына қосымша. 1960. к., м. 25х35 Ав.м
- 57.Халық игiлiгi үшiн. 1960. х.,м. 172х245 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 58.Халық игiлiгi үшiн. Бiрiншi және екiншi нұсқалары. 1960. к., м. 49х70 Ав.м
59. «Халық игiлiгi үшiн» картинасына этюд. 1960. к., м. 25х35 Ав.м
- 60.Эскиз. Қызыл байрақ астында. 1960. к., м. 35х50 Ав.м
61. Вихр. 1960. к., м. 25х35 Ав.м
62. Ертгелген сәйгүлiк. 1960. к.,м. 25х35. Сұхбат. Ав.м
63. Сұхбат. 1961. х., м. 150х325 Ә. Қастеев ат. МӨМ64.Этюд. «Сұхбат». 1961. к.,м. 25х35 Ав.м
65. Бейбiтшiлiк алауы. 1961. х., м. 120х120 МемлекеттiкТретьяков галереясы 66.Естелiк. Йемен. 1961. х., м. 37х50 Ав.м
- 67.Этюд. «Үндi мұхитының жағасында». 1961. к., м. 22х34 Автор меншiцi
68. Пейзаж. 1961. к., м. 25х35. Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 69.Үндiстiң басы. 1961. б., сангина. 38х24 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 70.Газет сатушы. 1961. Б., фломастер. 43х17 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 71.Александрияға барар жол. 1961. Б., фломастер. 20х27 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 72.Үндiс келе жатыр. Үндiстан.1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 73.Үндiстiң басы. Үндiстан. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 74.Газет сатушы. Мысыр. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 75.Түйекештер. Мысыр. 1961. б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 76.Керуен. Мысыр. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 77.Аден. Йемен. 1961.б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 78.Үндiстiң арқа тұсы. Үндiстан. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 79.Александрияға барар жол. Мысыр. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
80. Хеопс пирамидасы. Мысыр. 1961. б., фломастер. 21х30 Ав.м
- 81.Тас қашаушы. Үндiстан. 1961.б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 82.Қонақжай Кипр. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 83.Кипр қызы. 1961.б.,фломастер.19х30 Ав.м
84. Кипрдiң кереметтерi. 1961.б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 85.Үндi мұхитының жағасында. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 86.Венеция. Италия. 1961. б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 87.Үндiс. Үндiстан. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 88.Мысыр. 1961.б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 89.Шағын көпiр. Венеция. 1961.б.,фломастер. 19х30 Ав.м
- 90.Егде тартқан араб. 1961. б., фломастер. 19х30 Ав.м
- 91.Балалы үндiс әйел. 1961.б.,фломастер.21х30 Ав.м
- 92.Аден қақпасы. 1961. б., фломастер.21х30 Ав.м
- 93.Шопандар. 1962. х., м.75х150 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 94.Ильич өсиетi. 1962. х., м. 167х194 Ә. Қастеев ат. МӨМ
95. Оңтүстiктiң күнгеiнде. 1962. к., м. 35х50 Ав.м
96. Амангелдi Торғай алдында. 1962. к., м. 35х48 Ав.м
97. Гемпель А.Я. Совхоз комбайншысы тың игеруде. 1963. к., м. 50х70 Ав.м
- 98.Ленин 1917 жылы. 1964. к., м. 35х41Ав.м
- 99.Тыныштық. 1964. х.,м. 180х180 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 100.Тыныштық. Эскиз. 1964. х., м. 29,5х31,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 101.Эскиз «Абай». 1964. к., м. 25х35 Ав.м
102. Даланың көкпары. 1964. к., м. 25х35 Ав.м
- 103.Бүркiтпен аңға шығу. 1965. х., м. 62х150 Ә. Қастеев ат. МӨМ104. Алтынай. 1965. к.,м. 49х70 Ав.м
- 105.Үйде. 1965. х., м. 276х113 Ә. Қастеев ат. МӨМ106.Ақсақал. 1965. к., м. 25х35 Ав.м
- 107.Кенес. 1966. х., м. 125х125 Ә. Қастеев ат. МӨМ108.Қыз қуу. 1966. х.,м. 102х135 Ә. Қастеев атындағы Мемлекеттiк өнер мұражайы. Астана. «Ақ Орда» резиденциясы
- 109.Құрбылар. 1966. х., м. 125х72 Ә. Қастеев ат. МӨМ
- 110.Құрбылар. Эскиз. 1966. к., м. 55,5х33 Ә. Қастеев ат. МӨМ
111. Эскиз. Табыншы. 1966. к., м. 49х70 Ав.м
112. «Бастау» триптихи: Ән бастаушы. 1967. «Бастау» триптихинiң ортанғы бөлiгi. х., м. 165х165 Мемлекеттiк Третьяков галереясы

113. Ұшқын. 1967. «Бастау» триптихінің сол жақ бөлігі. х., м. 116x259
В.И. Лениннің Ульяновск мемориалды мұражайы
114. Ағыс. 1967. Бастау» триптихінің оң жақ бөлігі, х., м. 127x299 Ә.
Қастеев ат. МӨМ115. Шабыс. 1967. х., м. 149,5x119 Ә. Қастеев ат. МӨМ
116. Аттар. 1967. к., м. 40x55. Ав. м
117. Жеңіс. Эскиз. 1967. к., м. 35x50. Ав. м
118. Таң. 1968. х., м. 110x120. Қырғыз КСР Мемлекеттік мұражайы
119. Шалғай шет. 1968. к., м. 49x70 Ав. м
120. Табыншылар. 1969. х., м. 113x260 Ә. Қастеев ат. МӨМ
121. Эюд. Текемет үстіндегі бала. 1968. к., м. 25x35. Ав. м
122. «Қазан» триптихі. 1970.:
«Шындық» х., м. 165x165
123. «Азаттық» х., м. 203x228
124. «Үміт» х., м. 165x165 Ә. Қастеев ат. МӨМ
125. В.И. Ленин. Эскиз. 1969. к., м. 28x28. Ав. м
126. Таң. 1970. х., м. 222x130 Ә. Қастеев ат. МӨМ
127. Хабаршы. 1970. х., м. 99x290. Ә. Қастеев ат. МӨМ
128. «Кеш» картинасына эюд». 1970. к., м. 25x35 Ав. м
129. Бала. Эюд. к., м. 49x70. Ав. м
130. Ер астында. 1970. б., көмір, түсті қарындаш. 31x42 Ав. м
131. Түйін ұшында. 1970. б., көмір, түсті қарындаш. 31x42 Ав. м
132. Композитор С. Мұхамеджановтың портреті. 1971. х., м. 90x90 Ә.
Қастеев ат. МӨМ
133. Эскиз. «Композитор С. Мұхамеджановтың портреті». 1970. к., м. 35x25 Ав. м
134. «Боз-Арал тұрғындары» триптихі. 1972.:
Триптихтің ортаңғы бөлігі. х., м. 175x150.
135. Триптихтің сол жақ бөлігі (әйел портреті) х., м. 90x90
136. Триптихтің оң жақ бөлігі (ер адам портреті) х., м. 90x90
Ә. Қастеев атындағы Мемлекеттік өнер мұражайы
137. Аттар. 1972. Б. т. қ. 30x41. Ав. м
138. Эюд. «Дала». 1972. к., м. 25x35 Ав. м
139. Эскиз. Ашық аспан астында. 1972. к., м. 34,5x69,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
140. Ашық аспан астында. 1973. х., м. 128x285 Ә. Қастеев ат. МӨМ
141. Салтағты. 1973. Эюд. к., м. 23x33,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
142. Арайлы таң. 1973. к., м. 25x35. Ав. м
143. Теңіз жағасында. 1973. к., м. 25x35. Ав. м
144. Ән бастаушы. 1974. х., м. 121x121 Ә. Қастеев ат. МӨМ
145. Эюд. «Қорған түбінде». 1974. к., м. 25x35 Ав. м
146. Жастық шақ. 1974. к., м. 35x50. Ав. м
147. Алакөде. 1975. к., м. 40x69,5 Ә. Қастеев ат. МӨМ
148. Жеңіс! 1975. х., м. 185x185 Ә. Қастеев ат. МӨМ
149. «Жеңіс» картинасына эскиз. 1975. к., м. 35x50 Ав. м
150. Қазақстан тың өлкесінде. 1977-1978. х., м. 180x214 Ә. Қастеев ат. МӨМ
151. Бақыттылар. 1978. х., м. 150x139 Ә. Қастеев ат. МӨМ
152. Эскиз. «Ала-Тау баурайында». 1979. к., м. 25x35 Ав. м
153. Пейзаж. Алқап. 1979. к., м. 25x35. Ав. м
154. Тимур. 1980. б., фломастер. 32x42. Ав. м
155. Революция күзетінде. 1982. х., м. 157x255 Ә. Қастеев ат. МӨМ
156. Борыш. 1982. х., м. 114x125 Ав. м
157. Жайлауда. 1985. х., м. 100x120 Ә. Қастеев ат. МӨМ
158. Әкелеріміздің жас кезі. 1985. х., м. 70x54 Ә. Қастеев ат. МӨМ
159. Жеңіс хабаршысы. 1986. х., м. 79x120 Ә. Қастеев ат. МӨМ
160. Кітап жазу үстінде. 1988. х., м. 45x33 Ә. Қастеев ат. МӨМ
161. Бума. 1989. х., м. 37x37. Ав. м
162. Найлюша. 1990. х., м. 65x75. Ав. м
163. Оңтүстіктің аспаны. 1991. х., м. 100x150 Ә. Қастеев ат. МӨМ164. Той.
1991. х., м. 110x151 Ә. Қастеев ат. МӨМ
165. Бұрқасын. 1993. х., м. 57x115 Ав. м
166. Ақ жол. 1996. х., м. 60x114 Ав. м
167. Мырзалар, жолдастар. 1996. х., м. 57x117 Ав. м
168. Таң. 1997. х., м. 80x100 Ав. м
169. Тау баурайында. 1997. х., м. 80x120 Ав. м
170. Көктем. 1998. х., м. 80x100 Ав. м
171. Сарыарқа. 1999. х., м. 57x117 Ав. м
172. Тауда. 2003. х., м. 80x100. Ав. м

173. Ымырт. 2005. х., м. 60x114 Ав. м
174. Көкқұтан ұшып барады. 2005. х., м. 57x117 Ав. м
175. Жамбыл. (Ленинградтықтарға арнау). 2006. к., м. 35x45 Ав. м
176. Тауда, жайлауда. х., м. 100x130. Ав. м
177. Абай. х., м. 120x160. Ав. м
178. Бурабай. к., м. 25x34. Ав. м
179. Жусалы. х., м. 100x280 Ә. Қастеев ат. МӨМ
180. Қарлы шындардың түбінде.
181. Хабаршы.
182. Триптих: (атауы жоқ)
Триптихтің сол жақ бөлігі. х., м. 120x120
183. Триптихтің орталық бөлігі. х., м. 163x221
184. Триптихтің оң жақ бөлігі. х., м. 120x120

БИБЛИОГРАФИЯ

Васильев Е. У первых полотен. Казахстанская правда. 1950, Иمامыр.
Қазақ КСР суретшілері жұмыстарының көрмесінің тізімдемесі.
Құрастырушы
Н.С. Мухин, А.Ф. Крашенинниковтың кіріспе мақаласы. Алматы, 1950.
Қазақстан суретшілері жұмыстарының есептік көрмесінің тізімдемесі.
Сурет, мүсін, графика. Құрастырушы Л.Г. Плахотная, Крашенинниковтың
кіріспе мақаласы. Алматы, 1951.
Крашенинников А. Қазақстан суретшілерінің сиезінде жасалған «Ов-
ладеть методом социалистического реализма» атты баяндама, 23 маусым
1951 ж. Алматы.
Сергеев А. Басты тақырыптардың сыртында (Қазақстан суретшілері
жұмыстары көрмесінен). Ленинская смена. 1951, 30 желтоқсан.
Қазақстан суретшілерінің есептік көрмесі. Казахстанская правда. 1951, 6 қаңтар.
Зобачева О. За высокую идейность и мастерство. Заметки с Республикан-
ской художественной выставки. Казахстанская правда. 1952, 6 қаңтар.
Қазақстанцы — выпускники института живописи. Казахстанская прав-
да. 1952, 13 шілде.
Гумницкий Л. Картина о герое казахского народа. Казахстанская правда.
1953, 9 сәуір.
Қазақстан суретшілері туындыларының республикалық көрмесінің
тізімдемесі. Құрастырушы Н.С. Мухин, Р. Ғабитованың кіріспе мақаласы.
Алматы, 1954.
Крашенинников А. Т.Г. Шевченко атындағы Қазақ мемлекеттік сурет
галереясының ақпараттық кітапшасы. Алматы, 1954.
У художников Казахстана. Казахстанская правда. 1954, 21 қазан.
Веймарн Б. Держать в творчестве. Советская культура. 1955, 24 қараша.
Григорьев С. Жизнь рождает новые темы. Советская культура. 1955, 16 сәуір.
Қазақ КСР суретшілері жұмыстарының республикалық есептік көрмесі.
Советская культура. 1955, 24 қараша.
Серебрянный И. К высокому мастерству, к большим темам.
Сталинабадта өткен Орталық Азия және Қазақстан суретшілерінің
мәжілісінде сөйленген сөз. Советская культура. 1955, 27 қыркүйек.
Вандровская Е.Б. Молодой художник. Казахстанская правда. 1956, 19 сәуір.
Казахстанская правда. 1956, 1 сәуір.
Өзбек, Қазақ, Қырғыз, Тәжік КСР суретшілерінің туындылары
көрмесінің тізімдемесі. Құрастырушылар В. Борукова, Е. Долгоносова, М.
Соколова. М., 1956.
Қазақстан суретшілерінің суреттік, мүсіндік және графикалық
туындыларының республикалық есептік көрмесі бойынша тізімдеме.
Құрастырушы Н.С. Мухин, М.Г. Ғабитованың кіріспе мақаласы. Алматы, 1956.
Кучис И. Рост творческой молодежи. Қазақстан суретшілерінің есептік
көрмесінен. Казахстанская правда. 1956, 2 ақпан.
Қазақстан суретшілері туындыларының есептік көрмесі. Советская
культура. 1956, 10 қаңтар.
Суретшілердің жұмыстары. Казахстанская правда. 1956, 15 сәуір.
Рыбакова И. Изобразительное искусство Казахстана последних лет.
«Әдебиет және искусство». 1956, №6.
Сарықұлова Г. Суретшілердің шығармашылық есебі. Алма-Атинская
правда. 1956, 21 қаңтар.

- Телжанов Қ.Т. У чабанов Казахстана. Огонек. 1956. № 1.
- Вандровская Е. У художников Казахстана. Угітшінің қойын дәптерінен. 1957, №1.
- Веймарн Б. Богатство нового содержания. Советская культура. 1957, 20 ақпан.
- Всеволожский В. Школа русской живописи. Казахстанская правда. 1957, 28 желтоқсан.
- Қазақстандық бейнелеу өнерінің көрмесі. Творчество. 1957, №3.
- Қазақстанның бейнелеу өнері. Альбом. Е. Вандровская, И. Кучис, И. Рыбакованың кіріспе мақалалары. М., 1957.
- Кенес суретшілерінің I – Бүкілодақтық сиезінің құрметіне арналған көрме бойынша тізімдеме. М., 1957.
- Кучис И. Художники готовятся к юбилейной выставке. Алматинская правда. 1957, 21 тамыз.
- Летопись славных дел. Советская культура. 1957, 19 қыркүйек.
- Пономаренко Ю. У художников Казахстана. Известия. 1957, 3 сәуір.
- Кенестік өнер. 1917—1957. Социалистік елдердегі бейнелеу өнері туындыларының көрмесі бойынша тізімдеме. М., 1957.
- Юон К. Перед большим экзаменом. Накануне юбилейной Всесоюзной художественной выставки. Правда. 1957, 18 тамыз.
- Вандровская Е.Б. Қанафия Телжанов. Буклет. Алма-Ата, 1958.
- Галимова Д. Вдохновенный труд. Алма-Атинская правда. 1958, 8 маусым.
- Қазақ КСР бейнелеу өнері. Ашпахаттар жиынтығы — 20 дана. М., 1958.
- Қанапин А.К., Варшавский Д.И. Искусство Казахстана. Альбом. Алматы, 1958.
- Москвадағы Қазақстан әдебиеті мен өнерінің Декадасына арналған Қазақстан бейнелеу өнерінің көрмесі бойынша тізімдеме. Сурет, мүсін, графика және театралдық-декорациялық өнер. Құрастырушылар Е.Б.Вандровская и Л.Г.Плахотная, кіріспе мақала И.Х. Кучистікі. М., 1958.
- Ленинская смена. 1958, 15 ноябрь.
- Монинс Л. Радостное событие. (На Всесоюзной художественной выставке). Советский Казахстан. 1958, №1.
- Советская культура. 1958, 20 ақпан.
- Советская культура. 1958, 18 желтоқсан.
- Социалистік Қазақстан. 1958, 15 тамыз.
- Сухов В. Живописная летопись. Культура и жизнь. 1958, №1.
- Черкасова Н.В. Художники Средней Азии и Казахстана. (Заметки со Всесоюзной выставки, посвященной 40-летию Октября). Искусство. 1958. № 3.
- Членов А. Там, где были белые пятна. (Живопись Средней Азии и Казахстана). Дружба народов. 1958, №1.
- Эйдипова А. Новые имена о художниках Казахстана. Творчество. 1958. № 4.
- Суретші Қ.Телжановтың суретті кілемдеріне эскиздер. Алма-Атинская правда. 1958, 2 наурыз.
- Жұбанов А. Қазақстандық бейнелеу өнері туралы. Жұлдыз. 1959. № 5.
- Кантор В. Путь к зрелости о казахской живописи. Творчество. 1959. № 2.
- Мәмбеев С.А. Қазақстан суретшілері. Творчество. 1959. № 2.
- Михайлов Н. Искусство казахского народа. Қазан. 1959. № 3.
- Рыбакова И. Размышления у полотна. Советский Казахстан. 1959. № 7.
- Сарықұлова Г, Павлов П. О казахской живописи художники Казахстана к декаде литературы и искусства в Москве. Искусство. 1959. № 2.
- Қазақ әдебиеті. 1960, 22 желтоқсан.
- Қазақстан мұғалімі. 1960, 21 қаңтар.
- Казахстанская правда. 1960, 23 қараша.
- Казахстанская правда. 1960, 26 қараша.
- Рыбакова И. Молодые художники нашей республики. Жұлдыз. 1960. № 9.
- Ғабитова М. «Произведения художников Казахстана» альбомына кіріспе мақала. Алматы, 1961.
- Джусупова О. Художники и современность о выставке в Алма-Ате, посвященной 40-летию республики. Простор. 1961. № 9.
- Известия. 1961, 14 маусым.
- Казахстанская правда. 1961, 18 қараша.
- Ташкенттегі Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушы Р. Чеботова. Алматы, 1961.
- «Кенестік Қазақстанға 40 жыл» республикалық сурет көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушы Е.Б. Вандровская. Алматы, 1961.
- Республиканың 40 жылдығына арналған Қазақстан суретшілері туындыларының көшпелі көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушы Л.
- Марченко. Алматы, 1961.
- Кучис И.Х. Творческий отчет мастеров искусства Казахстана (к 40-летию Республики). Искусство. 1961. № 10.
- Лениншіл жас. 1961, 29 тамыз.
- Литературная газета. 1961, 11 қараша.
- Мәдениет және тұрмыс. 1961. №86.
- Т.Г.Шевченко атындағы Қазақ мемлекеттік сурет галереясының залдарына шолу. Қазақстан суретінің озық үлгілері. Мақалалар жинағы. Алматы, 1961.
- Прекрасное в быденном. Ленинская смена. 1961, 19 қазан.
- Қазақстан суретшілерінің туындылары. Альбом. Құрастырушы Д. Чоботов. Алматы, 1961.
- Рыбакова И. Работы художников Казахстана о выставке, посвященной 40-летию КазССР. Творчество. 1961. № 3.
- Кенестік Қазақстан суретшілері. Альбом. Құрастырушы Н.Нұрмұхаммедов. М., 1961.
- Қазақ КСР бейнелеу өнері. Ашпахаттар жинағы — 12 шт. М., 1962.
- «Алматы қаласы суретшілерінің көктемгі көрмесі» тізімдемесі. О. Жүсіпованың кіріспе мақаласы. Алматы, 1962.
- Бүкілодақтық жас суретшілер туындыларының көрмесі бойынша тізімдеме. М., 1962.
- Қазақстан суретшілері туындыларының көшпелі көрмесі бойынша тізімдеме. Татар АКСР жеріндегі қазақ өнері мен әдебиетінің апталығы. Құрастырушылар В. Тарасова, Э. Рассохина. Алматы, 1962.
- Рыбакова И. Изобразительное искусство Казахстана за годы советской власти. (В помощь слушателям университета культуры). Алматы, 1962.
- Советская культура. 1962, 11 желтоқсан.
- Кенестік Қазақстан суретшілері. М., 1962.
- Бабошин Н. Только правда. Казахстанская правда. 1963, 20 желтоқсан.
- Вандровская Е.Б. Дорогой реализма. (О картине К. Тельжанова «Наказ Ильича»). Советская культура. 1963, 1 қаңтар.
- Вандровская Е.Б. Работы — непечатый край. Огни Алатау. 1963, 8 тамыз.
- Гусева М.Н. Искусство Казахской ССР. М., 1963.
- Жұлдыз. 1963, №3.
- Қазақ әдебиеті. 1963, 14 маусым.
- Қазақстандық бейнелеу өнері. Мақалалар жинағы. Алматы, 1963.
- Халаминская М. Наш современник (Заметки с выставки «Наш современник»). Творчество. 1963, № 2.
- Хлопова Л. Героика труда в изобразительном искусстве Казахстана. Алматы, 1963.
- Бакуде өткен Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі бойынша тізімдеме. Алматы, 1964.
- Жұлдыз. 1964, № 3.
- Казахстанская правда. 1964, 22 қазан.
- Қазақ әдебиеті. 1965, 19 наурыз.
- Қазақ КСР. Сәулет өнері, бейнелеу өнері және декорациялық-колданбалы өнер. «Искусство стран и народов мира» кітабында. М., 1965.
- Советская культура. 1965, 24 қараша.
- Бабошин Н. Во имя народа. Огни Алатау. 1966, 3 шілде.
- Т.Г.Шевченко атындағы Қазақ мемлекеттік сурет галереясы. Альбом. Кіріспе мақала: Л.Г. Плахотная. И.Х. Кучис. М, 1966.
- Т.Г. Шевченко атындағы Қазақ мемлекеттік сурет галереясы. Қысқаша тізімдеме-ақпарат кітапшасы. Құрастырушы Е.Б. Вандровская. Алматы, 1966.
- Бүкілодақтық сурет көрмесі бойынша тізімдеме. М, 1966.
- «Қазақстанға 40 жыл» республикалық көрмесі бойынша тізімдеме. Алматы, 1966.
- Литературная газета. 1966, 11 қараша.
- Правда. 1966, 31 қазан.
- Бабошин Н. Время, художник, мысль. Ленинская смена. 1967, 1 мамыр.
- Вандровская Е.Б. Художник большой темы. Казахстанская правда. 1967, 22 қыркүйек.
- Ғабитова М. Изобразительное искусство Казахской ССР. В кн.: «Искусство, рожденное Октябрем». М, 1967.
- Известия. 1967, 9 желтоқсан.
- Қазақ әдебиеті. 1967, 21 шілде.
- ҚазКСР халық суретшісі Телжанов Қ.Т. және ҚазКСР еңбек сіңірген өнер қайраткері Антощенко-Оленев В.И. туындыларының көрмесі бойын-

- ша тізімдеме. Құрастырушы М.Н. Целлинская. Алматы, 1967.
- «Кеңестік Қазақстан» республикалық сурет көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушылар Е.Б. Вандровская мен М.Н. Целлинская. Алматы, 1967.
- Ленинская смена. 1967, 10 тамыз.
- Ленинская смена. 1967, 1 қазан.
- Лениншіл жас. 1967, 28 қазан.
- Меллер М. Родине посвящается с выставки работ К.Т.Б. Тельжанова. Казахстанская правда. 1967, 30 сәуір.
- Огни Алатау. 1967,9 қыркүйек.
- Огонек. 1967, № 49.
- Правда. 1967, 17 желтоқсан.
- Кеңестік өнерге елу жыл. Сурет. Альбом. М, 1967.
- Советская культура. 1967, 30 қазан.
- Социалистік Қазақстан. 1967, 30 қыркүйек.
- Телжанов Қ. Т.-Б. Қазақстан суретшілерінде. Творчество. 1967. № 2.
- Халаминская М. Искусство молодых. Очерки о художниках республик Средней Азии и Казахстана. М, 1967.
- Вандровская Е.Б. Канафия Тельжанов. Буклет. Алматы, 1968.
- Веймарн Б. Искусство республик Средней Азии и Казахстана (заметки со Всесоюзной юбилейной выставки). Художник. 1968, № 9.
- Арменияда өткен Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушы Л.Ф. Марченко. Алматы, 1968.
- Лениншіл жас. 1968,11 қыркүйек.
- Қазақстандық өнер. Альбом. Б. Веймарн мен Н. Нұрмұхамедовтың кіріспе мақалалары. М, 1970.
- «Ленин салған сара жолда» көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушы Н.М. Вул, кіріспе мақала С.Б. Құмарованікі. Алматы, 1970.
- Нұрмұхамедов Н. Қазақ КСР көркемсуреті. Альбом. М, 1970.
- Вандровская Е.Б. Народный художник. Правда Востока. 1971, 29 қыркүйек.
- «Қазақстан суретшілері — партия сиезіне» атты көрме бойынша тізімдеме. Құрастырушы Л.Ф. Марченко, кіріспе мақала Р.Т. Көпбосынованікі. Алматы, 1971.
- Вандровская Е.Б. По залам галереи. Новые поступления. Алматы, 1972.
- Қазақ КСР бейнелеу өнері. Альбом. Г.А. Сарықұлованың кіріспе мақаласы. Л, 1972.
- Вандровская Е.Б. Казахский живописец Канафия Тельжанов. Искусство. 1972. № 1.
- «Кеңестік Қазақстанға — 50 жыл» мерейтойлық көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушылар Л. Марченко, А. Дочепайлова, кіріспе мақала авторы Р. Көпбосынова. Алматы, 1972.
- Кеңестік бейнелеу өнерінің шеберлері. Альбом. М., 1972.
- Простор. 1972. № 8.
- Телжанов Қ. Ашпахаттар жинағы —12 дана. К. Шашкина мен Е.Микульская мақалалары. Алматы, 1972.
- Вандровская Е.Б. Канафия Телжанов. Альбом. М., 1973.
- Вандровская Е.Б. Наказ Ильича. «По залам Государственного музея искусств КазССР» атты жинағында. Алматы, 1973.
- Огни Алатау. 1973, 3 сәуір. Огонек. 1973. № 31.
- Боевое Знамя. 1974, 10 наурыз.
- Вечерняя Алма-Ата. 1974, 4 наурыз.
- Қазақ КСР бейнелеу өнері. Альбом. Қ.Т. Телжановтың кіріспе мақаласы. М., 1974.
- «Қазақстандық бейнелеу өнері» көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушы Л. Плахотная, кіріспе мақала авторы Р. Әміров. Алматы, 1974.
- «КСРО Сурет Академиясының мүшелері туындыларының көрмесі» бойынша тізімдеме. М, 1974.
- Ленинская смена. 1974, 26ақпан.
- Ленинская смена. 1974, 13 наурыз.
- Лениншіл жас. 1974, 21 мамыр.
- Огни Алатау. 1974, 19 шілде.
- Правда. 1974, 9қаңтар.
- Простор. 1974. № 2.
- Социалистік Қазақстан. 1974, 3 сәуір.
- «Біздің Отанымыз — КСРО» көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушылар С. Құмарова, Р.Көпбосынова, кіріспе мақала авторы Ұ. Садықова. Алматы, 1975.
- Телжанов Қ., Снегин Д., Қожамияров К. В творчестве — тема подвига. Казахстанская правда. 1975, 2 ақпан.
- Большая Советская энциклопедия. Т. 25. М, 1976.
- Тың игерудің 20 жылдығына арналған республикалық сурет көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушы Ф. Гадеева, кіріспе мақала авторы Л. Усачева. Алматы, 1976.
- Қазақ КСР Мемлекеттік өнер мұражайының залдары бойынша. Ақпараттық кітапша. Алматы, 1976.
- Боевое Знамя. 1977, 27 сәуір.
- КСРО халықтарының өнері. 1917—1970. Альбом. Кіріспе мақала авторы О.И. Сопоцинский. Л, 1977.
- Қазақ совет энциклопедиясы. 11 том. Алматы, 1977.
- Қазақ әдебиеті. 1977, 26 тамыз.
- Кузнецов И. Легенда, история, современность. Альбом «Живопись народов СССР». М, 1977.
- Маричева В. Запевала. Советская культура. 1977, 29 наурыз.
- Қазақстандық бейнелеу өнерінің тарихы бойынша очерктер. Алматы, 1977.
- Дунаев В. Глазами своего народа. Вечерняя Алма-Ата. 1978, 21ақпан.
- Казахстанская правда. 1978, 28 қазан.
- Лениншіл жас. 1978,1 наурыз.
- На страже мирного труда. Альбом. Автор-құрастырушы және кіріспе мақала авторы Ю. Нехорошев. М, 1978.
- Тың және тыңайған жер игерудің 25 жылдығына арналған «Земля и люди» Бүкілодақтық сурет көрмесі бойынша тізімдеме. Құрастырушылар Л. Андреева, И. Протопопова, В. Рыжкова. М, 1979.
- Советская культура. 1979, 16 наурыз.
- Кеңестік бейнелеу өнері. 1941—1960. Альбом. М, 1980.
- Телжанов Қ. Т. Рухани мәдениет қазынасы. «Искусство Казахстана — 1979» жинағында. Алматы, 1980.
- Кеңестік Қазақстан суретшілері. Көшірімдер жинағы — 12 дана. Құрастырушы автор С. Құмарова. М, 1980.
- Қазақ КСР Мемлекеттік өнер мұражайы. Альбом. Қ.Т. Телжановтың кіріспе мақаласы. Алматы, 1981.
- Известия. 1981, 1 тамыз.
- Казахстанская правда. 1981, 3 шілде.
- Казахстанская правда. 1981, 12 қыркүйек.
- Казахстанская правда. 1981, 16 қыркүйек.
- Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасы. Энциклопедиялық анықтама. Алматы, 1981.
- «Қазақ КСР бейнелеу өнері» көрмесі бойынша тізімдеме. М, 1981.
- Правда. 1981,8 тамыз.
- Советская культура. 1981,24 тамыз.
- Социалистік Қазақстан. 1981,19 желтоқсан.
- КСРО Көркемсурет академиясы. Альбом. Кіріспе мақала авторы В.С.Кеменов.Л, 1982.
- Анисимов Г. Казахстан. Большие свершения (заметки с выставки изобразительного искусства Казахстана в Москве). Искусство. 1982. № 1.
- КСРО құрылғанына 60 жыл. Қазақстан. Көшірілім жинағы — 12 дана. Автор-құрастырушы С. Құмарова. М, 1982.
- Марченко Л.Ф. Канафия Тельжанов. Альбом. Алматы, 1982.
- Кеңестік бейнелеу өнері. Альбом. Кіріспе мақала авторы В.В. Ванслов. М, 1982.
- Алматы. Энциклопедиялық анықтама. Алматы, 1983.
- КСРО Сурет академиясына 225 жыл. Көрме тізімдемесі. Т.2.М, 1983.
- Құмарова С. Бүгінгі Қазақстан республика суретшілерінің туындысында. Алматы, 1983.
- Советская культура. 1983, 21 сәуір.
- Вечерняя Алма-Ата. 1984, 19 наурыз.
- Казахстанская правда. 1984, 18 наурыз.
- Сарықұлова Г. Қазақ Кеңестік Социалистік Республикасындағы өнер. «КСРО халықтары өнерінің тарихы» кітабында. М,1984.Т.9.2-кітап.
- КСРО Сурет академиясының XXXIX сессиясы материалдарының жинағы. КСРО Сурет академиясы Төралқасының Бас ғылыми хатшысы П.М. Сысоевтың баяндамасы.М, 1984.
- Социалистік Қазақстан. 1984, 7 наурыз.
- Вул Н.М. К вопросу о портрете. В сб.: «Искусство Казахстана». Алматы, 1985.

Марченко Л.Ф. Мир его образов. Казахская правда. 1985, 20 қаңтар.
 Мацкевич О. И мастерство, и вдохновение... Казахская правда. 1985, 10 шілде.
 Халықтық сурет энциклопедиясы. 2-кітап. М, 1986.
 Казахская правда. 1987, 1 желтоқсан.
 Қазақ КСР. Қысқаша энциклопедия. 4-том. Алматы, 1989.
 Кеңестік Қазақстандағы бейнелеу өнері. Альбом. Алматы, 1990.
 Қазақ КСР. Қысқаша энциклопедия. 4-том. Алматы, 1991.
 Заман Қазақстан. 1993, 21 мамыр.
 Ә. Қастеев атындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік өнер мұражайы. Ашпахаттар жинағы — 6 дана. Алматы, 2000.
 Ә. Қастеев атындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік өнер мұражайы. Ақпарат кітапшасы. Алматы, 2001.
 Қазақстандық бейнелеу өнері. Альбом. Алматы, 2001.
 Ә. Қастеев атындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік өнер мұражайы. Альбом. Алматы, 2003.
 Қазақстан өнерінің антологиясы. Көркемсурет. Альбом. Алматы, 2004.
 8НАНАК — КУЛЬТУРА. Ә.Қастеев атындағы Қазақстан Республикасының мемлекеттік өнер мұражайының 70 жылдығына арналған саны. 2005. № 6.
 Қазақстандық бейнелеу өнерінің жауһарлары. Альбом. Алматы, 2005.
 Елена Брусиловская. Алматы. Казахская правда, 3 мамыр, 2012 жыл, бейсенбі №124-125 (26943-26944)
 Зиябек Қабылдінов, т.ғ.д., профессор, Л.Гумилев атындағы ЕҰУ «Еуразия» ғылыми-зерттеу орталығының директоры. Безаветно любивший свою Родину. Казахская правда. 12 сәуір, 2013 жыл.
 Зиябек Қабылдінов, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-нің «Еуразия» ғылыми-зерттеу орталығының директоры, т.ғ.д., профессор. Алмасбек Әбсадықов, ф.ғ.д., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Қазақ әдебиеті кафедрасының профессоры. Елі үшін туған ер. Түркістан. 30 мамыр, 2013. № 21(983)
 З.Кабульдинов. Еще одно забытое имя Алашского деятеля. Мысль. №8. тамыз. 2013.

КӨРМЕЛЕР

1945
 Н.В. Гоголь Алматы сурет училищесі студенттерінің қолынан шыққан туындылар көрмесі. Алматы
 1950
 ҚазКСР 30-жылдығына арналған республикалық көрме. Алматы
 1951
 Республикалық көрме. Алматы
 1953
 Орталық Азия мен Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Ташкент
 1954
 Республикалық сурет көрмесі. Алматы
 Бүкілодақтық сурет көрмесі. Москва
 Көшпелі сурет көрмесі. Талдықорған, Павлодар
 1955
 Орталық Азия мен Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Душанбе
 1956
 КОКП XX сиезінің құрметіне арналған республикалық көрме. Алматы
 Көшпелі сурет көрмесі. Қарағанды, Балқаш
 1957
 Ұлы Октябрь социалистік революциясының 40 жылдығына арналған республикалық көрме. Алматы
 I Бүкілодақтық суретшілер сиезіне арналған көрме. Москва
 Ұлы Октябрь социалистік революциясының 40-жылдығына арналған Бүкілодақтық сурет көрмесі. Москва
 1958
 Республикалық сурет көрмесі. Алматы
 Социалистік елдер өнерінің көрмесі. Москва
 ВЛКСМ 40 жылдығына арналған Бүкілодақтық сурет көрмесі. Москва
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Москва

Көшпелі сурет көрмесі. Ақтөбе, Қызыл-Орда, Қарағанды
 Көшпелі сурет көрмесі. Лениногорск, Өскемен
 1960
 «Советская женщина» бейнелеу өнерінің көрмесі. Алматы
 Көшпелі сурет көрмесі. Шымкент, Ленгiр, Орал, Гурьев
 1961
 Бүкілодақтық сурет көрмесі. Москва
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Ташкент.
 1962
 Қазақстан суретшілерінің VI сиезіне арналған республикалық көрме. Алматы
 «Замандас» көрмесі. Алматы
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Қазан
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Рига
 1960-1964
 Бирма, ГДР, Моңғолия, Цейлон жерлеріндегі кеңестік өнер көрмесі
 1965
 «Бейбітшілік күзетінде». Алматы
 Қазақстан суретшілерінің VII сиезіне арналған көрме. Алматы
 1966
 КОКП XXIII сиезіне арналған көрме. Алматы
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Душанбе, Горький, Вильнюс
 1967
 Жеке көрме (В.И. Антощенко-Оленевпен бірлесе). Алматы
 Ұлы Октябрь социалистік революциясының 50 жылдығына арналған республикалық көрме. Алматы
 I Мамыр мерекесіне арналған Қазақстан суретшілері туындыларының. Алматы
 Бейнелеу өнерінің апталығына арналған Алматы қаласы суретшілері туындыларының көрмесі. Алматы
 50-летію Ұлы Октябрь социалистік революциясының 50 жылдығына арналған Бүкілодақтық сурет көрмесі. Москва ЭКСПО-67. Монреаль (Канада)
 1968
 «Кеңесі Армиясына 50 жыл» көрмесі. Алматы
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Польша, Югославия, Бельгия
 Армениядағы Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі
 1969
 Алматы суретшілері туындыларының көктемгі көрмесі. Алматы
 «Отан күзетінде» бүкілодақтық көрмесі. Москва
 КСРО Сурет академиясына мүше суретшілердің IX көрмесі. Москва
 1970
 «Кеңестік Қазақстанға 50 жыл» мерейтойлық көрмесі. Алматы.
 В.И. Лениннің туылғанына 100 толуына арналған «Ленин жолымен» көрмесі. Алматы
 В.И. Лениннің туылғанына 100 толуына арналған бүкілодақтық көрме. Москва
 1971
 «Суретшілер — Қазақстан комсомолына» көрмесі. Алматы
 «Қазақстан суретшілері — XXIV партия сиезіне» көрмесі. Алматы
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Москва, Ташкент, Киев
 КСРО Сурет академиясына мүше суретшілер туындыларының X көрмесі. Москва
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Финляндия
 1972
 Жамбылдың туылғанына 125 жыл толуына арналған бейнелеу өнерінің көрмесі. Алматы
 КСРО құрылғанына 50 жыл толуына арналған «КСРО — біздің Отанымыз» көрмесі. Алматы
 «Бауырлас республикалар өнері» көрмесі. Алматы
 «КСРО 50 жыл» атты Қазақстан мен Орталық Азия суретшілері туындыларының көрмесі. Москва
 Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Брянск
 «Орталық Азия мен Қазақстан бейнелеу өнерінің көрмесі. Венгрия, Румыния, Чехословакия, Үндістан
 1973
 Азия және Африка жазушыларының V конференциясына арналған көрме. Алматы
 РСДРП II сиезінің 70 жылдығына арналған республикалық көрме. Алматы
 Амангелді Имановтың туылғанына 100 толуына арналған көрме. Алматы

«КСРО Сурет академиясының 25 жылдығына» арналған Сурет академиясы мүшелері туындыларының көрмесі. Москва
«Қазақстанның бейнелеу өнері» көрмесі. Брянск, Калуга, Тамбов 1974
Тың игерудің 20 жылдығына арналған республикалық көрме. Алматы
«Суретшілер — бесжылдыққа» республикалық көрмесі. Алматы
«Біздің қорғайтын Отанымыз» көрмесі. Алматы
«Қазақстан — суретшілердің көзімен» көрмесі. Алматы
«Қазақстанның бейнелеу өнері» көрмесі. Ленинград, Рига, Таллин, Вильнюс
Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Ашхабад, Душанбе
Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Бельгия 1975
Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 30 жылдығына арналған сурет көрмесі. Алматы
«Бейнелеу өнеріндегі кеңестік әйелдің келбеті» көрмесі. Алматы
«Еңбек жасасын» бүкілодақтық көрмесі. Москва
«Ленин жолымен» көшпелі сурет көрмесі. Өскемен, Павлодар, Ақмола, Теміртау, Балқаш, Қарағанды, Көкшетау 1976
«Кеңестік портрет» көрмесі. Москва 1977
КСРО сурет ЖОО студенттері дипломдық жұмыстарының бүкілодақтық ретроспективті көрмесі. Москва
КСРО Сурет академиясына мүше суретшілер туындыларының XIII көрмесі. Москва
Ұлы Октябрьдің 60 жылдығына арналған «Кеңестік Қазақстан» көрмесі. Москва
«Ленин жолымен» бүкілодақтық көрмесі. Москва 1978
КСРО Қарулы Күштерінің 60 жылдығына арналған «Ерлікке толы 60 жыл» көрмесі. Алматы 1979
Тың және тыңайған жерлерді игерудің 25 жылдығына арналған «Жер мен ел» бүкілодақтық сурет көрмесі. Алматы
Выставка произведений художников Казахстана. Москва 1980
Қазақ КСР 60 жылдығына арналған республикалық көрме. Алматы
Ұлы Отан соғысындағы КСРО Жеңісінің 35 жылдығына арналған көрме. Алматы
Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Москва 1981
«Біз коммунизм құрудамыз» республикалық көрмесі. Алматы
Қазақстанның Ресейге қосылғанына 250 жыл толуына арналған республикалық көрме. Алматы
Қазақстанның Ресейге қосылғанына 250 жыл толуына арналған көрме. Москва, Ленинград 1982
КСРО мемлекеттік сыйлығына ұсынылған суретшілер туындыларының көрмесі. Москва
КСРО Сурет академиясының 225 жылдығына арналған көрме. Москва
«Қазақстандағы бейнелеу өнері» көрмесі. Ульяновск, Новосибирск, Оренбург, Таллин, Тарту 1983
РСДРП II сиезінің 80 жылдығына арналған республикалық көрме. Алматы
КСРО құрылғанына 60 жыл толуына арналған «КСРО — біздің Отанымыз» көрмесі. Алматы
Сурет академиясының 225 жылдығына арналған ретроспективті көрме. Ленинград, Москва 1984
Тың игерудің 30 жылдығына арналған «Жер мен ел» көрмесі. Алматы
«Кеңестік Қазақстанның көркемсуреті» көрмесі. Баку 1985
«Жеңістің 40 жылдығы» республикалық көрмесі. Алматы
Қазақстан Суретшілер одағының құрылғанына 50 жыл толуына арналған көрме. Алматы

XII Бүкіләлемдік жастар мен студенттер фестиваліне арналған көрме. Москва
«Қазақстанның Швециядағы мәдени күндері» көрмесі. Швеция 1986
КОКП XXVII сиезі және Қазақстан Компартиясының XVI сиезіне арналған «Біз коммунизм құрудамыз» көрмесі. Алматы
«Суретшілер бейбітшілік үшін күресте» көрмесі. Алматы
«Қазақстанның көркемсуреті» көрмесі. Киев
«Қазақстандағы бейнелеу өнері» көрмесі. Чехословакия
Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Греция 1987
Қазақстан суретшілері туындыларының көктемгі республикалық көрмесі. Алматы
Октябрь революциясының 70 жылдығына арналған «Кеңестер Елі» зоналық көрмесі. Алматы, Қарағанды
Октябрь революциясының 70 жылдығына арналған «Кеңестер Елі» бүкілодақтық сурет көрмесі. Москва
«Қазақстандағы бейнелеу өнері» көрмесі. Душанбе
«Қазақстандағы бейнелеу өнері» көрмесі. Берлин (Германия) 1988
«Қазақстандағы бейнелеу өнері» көрмесі. Киев 1990
КСРО Сурет академиясына мүше суретшілер туындыларының XVI көрмесі. Москва
Қазақстан суретшілері туындыларының көрмесі. Омск, Астрахань 1993
«Қазақстанның Германиядағы мәдени күндері» көрмесі. Германия 1994
Қазақстандық суретшілер туындыларының көрмесі. Ташкент 1995
Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 50 жылдығына арналған көрме. Алматы
«Қазақстандағы бейнелеу өнері» көрмесі. Анкара, Стамбул (Түркия) 2001
Қазақстан Республикасының 10 жылдығына арналған қазақстандық суретшілердің көрмесі. Астана 2002
Алматы қаласының Түркиядағы мәдени күндеріне арналған қазақстандық суретшілердің көрмесі. Стамбул 2005
Ұлы Отан соғысындағы Жеңістің 60 жылдығына арналған көрме. Алматы
Ә.Қастеев атындағы ҚР Мемлекеттік өнер мұражайының 70 жылдығына арналған ретроспективті көрме. Алматы 2010
2010 жылғы 1-10 қыркүйек аралығында Англияда, Лондондағы Christie's аукциондық үйінің залдарында өткен «Қазақстан Қазынасы» көрмесі.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

Ибрагимов У.Ш. К.Тельжанов. Казахстанская правда. 1997, 20 шілде.
Вандровская Е.Б. К.Тельжанов.М.:Советский художник, 1973.
Марченко Л.Ф. К.Тельжанов. Алматы: Өнер, 1982.
Елена Брусиловская Алматы. Казахстанская правда, 2012 жылғы 3 мамыр, бейсенбі, № 124-125 (26943-26944)
Галимжанова А.С. Концептуальные основания казахской живописи второй половины XX - начала XXI века. Алматы. 2010.
Зиябек Кабульдинов, д.и.н. профессор, директор научно-исследовательского центра “Евразия” ЕНУ им. Л.Гумилева. Беззаветно любивший свою Родину. Казахстанская правда. 2013 жылғы 12 сәуір.
Зиябек Кабылдинов, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-нің “Еуразия” ғылыми-зерттеу орталығының директоры, т.ғ.д., профессор. Алмасбек Әбсадықов, ф.ғ.д., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Қазақ әдебиеті кафедрасының профессоры. Елі үшін туған ер. Түркістан. 30 мамыр, 2013. № 21(983)
З.Кабульдинов. Еще одно забытое имя Алашского деятеля. Мысль. №8.2013 жылғы тамыз.

СПИСОК ПРОИЗВЕДЕНИЙ К. Т-Б. ТЕЛЬЖАНОВА

1. Сталин на Кавказе в 1918 году. 1950. х., м. 67х90 Государственный музей искусств им. А. Кастеева (ГМИ им. Кастеева)
 2. На джайляу. 1950. х., м. 70х120. ГМИ им. Кастеева
 3. Девушка из Алупки. 1950. к., м. 36х36 Собственность автора (СА)
 4. Агитатор у чабанов. 1951. х., м. 80х110. Кустанайский историко-краеведческий музей
 5. Чайхана в Джалал-Абаде. Киргизия. 1951. к., м. 36 х 54 СА
 6. Джалал-Абад. Киргизия. 1951. к., м. 28х36 СА
 7. Самовар. 1951. х., м. 64х48 ГМИ им. Кастеева
 8. На веранде. 1951. х., м. 64х48 ГМИ им. Кастеева
 9. Пейзаж. 1951. х., м. 28х36
 10. Красная конница Амангельды. 1952. х., м. 89х150 ГМИ им. Кастеева
 11. Этюд «Конь» к картине «Амангельды Иманов». 1952. К., м. 28х36 СА
 12. Этюд «Лошадь» к картине «Амангельды Иманов». 1952. к., м. 28х36 СА
 13. Этюд «Жеребенок» к картине «Амангельды Иманов». 1952. к., м. 21х30 СА
 14. Этюд «Белая лошадь» к картине «Амангельды Иманов». 1952. к., м. 27х35 СА
 15. Этюд «На коне» к картине «Амангельды Иманов». 1952. к., м. 50х70 СА
 16. Этюд «Солдат» к картине «Амангельды Иманов». 1952. к., м. 38х50 СА
 17. Этюд «Военный» к картине «Амангельды Иманов». 1952. к., м. 34х45 СА
 18. Амангельды Иманов. 1953. х., м. 193х177 ГМИ им. Кастеева
 19. Ваятель. 1953. х., м. 60х80 СА
 20. Мальчик. Этюд. 1953. к., м. 35х26 СА
 21. Озеро Сенеж. 1954. х., м. 28х67,5 ГМИ им. Кастеева
 22. Впервые. 1954. х., м. 57х67 ГМИ им. Кастеева
 23. Девушка с книгой. 1954. х., м. 42х60 ГМИ им. Кастеева
 24. Подмосковье. 1954. х., м. 50х70 ГМИ им. Кастеева
 25. Портрет художника Натана Воронова. 1954. к., м. 35х50 СА
 26. Жамал. 1955. х., м. 42х72 Государственная Третьяковская галерея
 27. Смена. 1955. х., м. 67х52,5 ГМИ им. Кастеева
 28. Этюд «Бабушка и внучка». 1955. х., м. 42х52 ГМИ им. Кастеева
 29. Пейзаж. 1955. х., м. 24х34,5 ГМИ им. Кастеева
 30. Разговор. Этюд. 1955. к., м. 16х26,5 ГМИ им. Кастеева
 31. Озеро «Сенеж». 1955. к., м. 35х50 СА
 32. На Великом шелковом пути. 1955. х., м. 50х80 ГМИ им. Кастеева
 33. Былое. 1956. к., м. 35х50 СА
 34. На родной земле. 1956. х., м. 48х68 ГМИ им. Кастеева
 35. Казахстан в 1918 году. 1957. х., м. 115х200 ГМИ им. Кастеева
 36. Эскиз «Зной». К картине «Казахстан в 1918 году». 1957. к., м. 40х63,8 ГМИ им. Кастеева
 37. Эскиз. «Казахстан в 1918 году». 1957. х., м. 40,3х69,8 ГМИ им. Кастеева
 38. Этюд «Девушка в национальном костюме». К картине «Казахстан в 1918 году». 1957. к., м. ГМИ им. Кастеева
 39. Этюд «Старик». К картине «Казахстан в 1918 году». 1957. к., м. 34х24 ГМИ им. Кастеева
 40. Эскиз. Знамя в степи. 1957. к., м. 35х50 СА
 41. Пейзаж. 1958. х., м. 24х34
 42. Ласточка. 1958. х., м. 110х230 ГМИ им. Кастеева
 43. Вечер. 1958. х., м. 78х62 ГМИ им. Кастеева
 44. Звуки домбры. 1958. х., м. 205х100 ГМИ им. Кастеева
 45. На земле дедов. 1957—1958. х., м. 140х345 ГМИ им. Кастеева
 46. Этюд. «На земле дедов» 1958. к., м. 23х24 СА
 47. Этюд «Борозда» к картине «На земле дедов» 1958. к., м. 25х35 СА
 48. Художник за этюдом. 1959. к., м. 35х25 СА
 49. Уолт-стрит. США. 1959. Б., фломастер. 19х30 СА
 50. Монахини США. 1959. Б., фломастер. 21х30 СА
 51. В солнечном краю. 1960. х., м. 54,5х70 ГМИ им. Кастеева
 52. Айгуль. 1960. х., м. 48х68 ГМИ им. Кастеева
 53. Кокпар. 1960. х., м. 150х325 ГМИ им. Кастеева
 54. Эскиз. Кокпар. 1960. к., м. 49,7х69,5 ГМИ им. Кастеева
 55. Этюд. «Кокпар». 1960. Центральная фигура. к., м. 25х35 СА
 56. Этюд «Портрет передовика» к картине «Кокпар». 1960. к., м. 25х35 СА
 57. На благо народа. 1960. х., м. 172х245 ГМИ им. Кастеева
 58. На благо народа. 1-й и 2-й варианты. 1960. к., м. 49х70 СА
 59. Этюд к картине «На благо народа» 1960. к., м. 25х35 СА
 60. Эскиз. Под красным знаменем. 1960. к., м. 35х50 СА
 61. Вихрь. 1960. к., м. 25х35 СА
 62. Конь в седле. 1960. к., м. 25х35. Беседа. СА
 63. Беседа. 1961. х., м. 150х325 ГМИ им. Кастеева
 64. Этюд. «Беседа». 1961. к., м. 25х35 СА
 65. Мирные огни. 1961. х., м. 120х120 Государственная Третьяковская галерея
 66. Воспоминание. Йемен. 1961. х., м. 37х50 СА
 67. Этюд. «У индийского океана». 1961. к., м. 22х34 СА
 68. Пейзаж. 1961. к., м. 25х35. ГМИ им. Кастеева
 69. Голова индуса. 1961. б., сангина. 38х24 ГМИ им. Кастеева
 70. Продавец газет. 1961. Б., фломастер. 43х17 ГМИ им. Кастеева
 71. Дорога в Александрию. 1961. Б., фломастер. 20х27 ГМИ им. Кастеева
 72. Идущий индус. Индия. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 73. Голова индуса. Индия. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 74. Продавец газет. Египет. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 75. Погонщики верблюдов. Египет. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 76. Караван. Египет. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 77. Аден. Йемен. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 78. Индус со спины. Индия. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 79. Дорога на Александрию. Египет. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 80. У пирамиды Хеопса. Египет. 1961. б., фломастер. 21х30 СА
 81. Каменотес. Индия. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 82. Гостеприимный Кипр. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 83. Киприотка. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 84. Дары Кипра. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 85. У индийского океана. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 86. Венеция. Италия. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 87. Индус. Индия. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 88. Египет. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 89. Мостик. Венеция. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 90. Пожилой араб. 1961. б., фломастер. 19х30 СА
 91. Индуска с ребенком. 1961. б., фломастер. 21х30 СА
 92. Ворота Адена. 1961. б., фломастер. 21х30 СА
 93. Чабаны. 1962. х., м. 75х150 ГМИ им. Кастеева
 94. Наказ Ильича. 1962. х., м. 167х194 ГМИ им. Кастеева
 95. Под южным солнцем. 1962. к., м. 35х50 СА
 96. Амангельды перед Тургаем. 1962. к., м. 35х48 СА
 97. Гемпель А. Я. Комбайнер совхоза на целине. 1963. к., м. 50х70 СА
 98. Ленин в 1917 году. 1964. к., м. 35х41 СА
 99. Тишина. 1964. х., м. 180х180 ГМИ им. Кастеева
 100. Тишина. Эскиз. 1964. х., м. 29,5х31,5 ГМИ им. Кастеева
 101. Эскиз «Абай». 1964. к., м. 25х35 СА
 102. Кокпар в степи. 1964. к., м. 25х35 СА
 103. Охота с беркутом. 1965. х., м. 62х150 ГМИ им. Кастеева
 104. Алтынай. 1965. к., м. 49х70 СА
 105. Дома. 1965. х., м. 276х113 ГМИ им. Кастеева
 106. Аксакал. 1965. к., м. 25х35 СА
 107. Совет. 1966. х., м. 125х125 ГМИ им. Кастеева
 108. Кыз куу. 1966. х., м. 102х135 ГМИ им. Кастеева. Астана.
- Резиденция «Ак Орда»
109. Подруги. 1966. х., м. 125х72 ГМИ им. Кастеева
 110. Подруги. Эскиз. 1966. к., м. 55,5х33 ГМИ им. Кастеева
 111. Эскиз. Табунщик. 1966. к., м. 49х70 Собственность автора
 112. Триптих «Начало»:
Запевала. 1967. Центральная часть триптиха «Начало». х., м. 165х165
Государственная Третьяковская галерея
 113. Искра. 1967. Левая часть триптиха «Начало». х., м. 116х259
Ульяновский мемориальный музей В.И. Ленина
 114. Поток. 1967. Правая часть триптиха «Начало». х., м. 127х299 ГМИ им. Кастеева
 115. Скачки. 1967. х., м. 149,5х119 ГМИ им. Кастеева
 116. Кони. 1967. к., м. 40х55. СА
 117. Победа. Эскиз. 1967. к., м. 35х50. СА
 118. Утро. 1968. х., м. 110х120. Государственный музей Киргизской ССР
 119. За далью даль. 1968. к., м. 49х70 СА
 120. Табунщики. 1969. х., м. 113х260 ГМИ им. Кастеева

121. Этюд. Мальчик на кошке. 1968. к., м. 25x35. СА
 122. Триптих «Октябрь». 1970.:
 «Правда» х., м. 165x165
 123. «Свобода» х., м. 203x228
 124. «Надежда» х., м. 165x165 ГМИ им. Кастеева
 125. В.И. Ленин. Эскиз. 1969. к., м. 28x28. СА
 126. Рассвет. 1970. х., м. 222x130 ГМИ им. Кастеева
 127. Вестник. 1970. х., м. 99x290. ГМИ им. Кастеева
 128. Этюд к картине «Вечер». 1970. к., м. 25x35 СА.
 129. Мальчик. Этюд. к., м. 49x70. СА
 130. Под седлом. 1970. б., уголь, цв. карандаш. 31x42 СА
 131. На привязи. 1970. б., уголь, цв. карандаш. 31x42 СА
 132. Портрет композитора С.Мухамеджанова. 1971. х., м. 90x90 ГМИ
 133. Эскиз. «Портрет композитора С.Мухамеджанова». 1970. к., м. 35x25 СА
 134. Триптих «Люди Боз-Арала». 1972.:
 Центральная часть триптиха. х., м. 175x150.
 135. Левая часть триптиха (женский портрет) х., м. 90x90
 136. Правая часть триптиха (мужской портрет) х., м. 90x90 ГМИ им. Кастеева
 137. Кони. 1972. Б.цв.к. 30x41. СА
 138. Этюд. «Степь». 1972. к., м. 25x35 СА
 139. Эскиз. Под чистым небом. 1972. к., м. 34,5x69,5 ГМИ им. Кастеева
 140. Под чистым небом. 1973. х., м. 128x285 ГМИ им. Кастеева
 141. Всадник. 1973. Этюд. к., м. 23x33,5 ГМИ им. Кастеева
 142. Светлое утро. 1973. к., м. 25x35. СА
 143. У моря. 1973. к., м. 25x35. СА
 144. Запевала. 1974. х., м. 121x121 ГМИ им. Кастеева
 145. Этюд «У кургана». 1974. к., м. 25x35 СА
 146. Юность. 1974. к., м. 35x50. СА
 147. На Алаколе. 1975. к., м. 40x69,5 ГМИ им. Кастеева
 148. Победа! 1975. х., м. 185x185 ГМИ им. Кастеева
 149. Эскиз к картине «Победа». 1975. к., м. 35x50 СА
 150. На казахстанской целине. 1977-1978. х., м. 180x214 ГМИ им.

Кастеева

151. Счастливые. 1978. х., м. 150x139 ГМИ им. Кастеева
 152. Эскиз. «В предгорьях Ала-Тау». 1979. к., м. 25x35 СА
 153. Пейзаж. Поле. 1979. к., м. 25x35. СА
 154. Тимур. 1980. б., фломастер. 32x42. СА
 155. На страже революции. 1982. х., м. 157x255 ГМИ им. Кастеева
 156. Призыв. 1982. х., м. 114x125 СА
 157. На джайляу. 1985. х., м. 100x120 ГМИ им. Кастеева
 158. Юность отцов. 1985. х., м. 70x54 ГМИ им. Кастеева
 159. Вестник победы. 1986. х., м. 79x120 ГМИ им. Кастеева
 160. За книгой. 1988. х., м. 45x33 ГМИ им. Кастеева
 161. Букет. 1989. х., м. 37x37. СА
 162. Найлюша. 1990. х., м. 65x75. СА
 163. Под южным небом. 1991. х., м. 100x150 ГМИ им. Кастеева
 164. Той. 1991. х., м. 110x151 ГМИ им. Кастеева
 165. Метель. 1993. х., м. 57x115 СА
 166. Ак жол. 1996. х., м. 60x114 СА
 167. Господа, товарищи. 1996. х., м. 57x117 СА
 168. Утро. 1997. х., м. 80x100 СА
 169. В предгорьях. 1997. х., м. 80x120 СА
 170. Весна. 1998. х., м. 80x100 СА
 171. Сарыарка. 1999. х., м. 57x117 СА
 172. В горах. 2003. х., м. 80x100. СА
 173. Сумерки. 2005. х., м. 60x114 СА
 174. Аисты летят. 2005. х., м. 57x117 СА
 175. Джамбул. (Обращение к ленинградцам). 2006. к., м. 35x45 СА
 176. На джайляу в горах. х., м. 100x130. СА
 177. Абай. х., м. 120x160. СА
 178. Боровое. к., м. 25x34. СА
 179. Жусалы. х., м. 100x280 ГМИ им. Кастеева
 180. У снежных вершин.
 181. Гонец.
 182. Триптих: (без названия) СА
 122. Триптих «Октябрь». 1970.: Левая часть триптиха. х., м. 120x120

183. Центральная часть триптиха. х., м. 163x221

184. Правая часть триптиха. х., м. 120x120

БИБЛИОГРАФИЯ

- Васильев Е. У первых полотен. Казахстанская правда. 1950, 1 мая.
 Каталог выставки работ художников Казахской ССР. Составитель Н.С.Мухин, вступительная статья А.Ф. Крашенинникова. Алма-Ата, 1950.
 Каталог отчетной выставки работ художников Казахстана. Живопись, скульптура, графика. Составитель Л.Г.Плахотная, вступительная статья Крашенинникова. Алма-Ата, 1951.
 Крашенинников А. Доклад «Овладеть методом социалистического реализма» на II съезде художников Казахстана 23 июня 1951 г. Алма-Ата.
 Сергеев А.В. Стороне от главных тем (с выставки работ художников Казахстана). Ленинская смена. 1951, 30 декабря.
 Отчетная выставка художников Казахстана. Казахстанская правда. 1951, 6 января.
 Зобачева О. За высокую идейность и мастерство. Заметки с Республиканской художественной выставки. Казахстанская правда. 1952, 6 января.
 Казахстанцы — выпускники института живописи. Казахстанская правда. 1952, 13 июля.
 Гумницкий Л. Картина о герое казахского народа. Казахстанская правда. 1953, 9 апреля.
 Каталог республиканской выставки произведений художников Казахстана. Составитель Н.С.Мухин, вступительная статья Р.Габитовой. Алма-Ата, 1954.
 Крашенинников А. Путеводитель по Казахской государственной художественной галерее им. Т.Г. Шевченко. Алма-Ата, 1954.
 У художников Казахстана. Казахстанская правда. 1954, 21 октября.
 Веймарн Б. Держать в творчестве. Советская культура. 1955, 24 ноября.
 Григорьев С. Жизнь рождает новые темы. Советская культура. 1955, 16 апреля.
 Республиканская отчетная выставка работ художников Казахской ССР. Советская культура. 1955, 24 ноября.
 Серебрянный И. К высокому мастерству, к большим темам.
 Выступление на совещании художников Средней Азии и Казахстана в г. Сталинабаде. Советская культура. 1955, 27 сентября.
 Вандровская Е.Б. Молодой художник. Казахстанская правда. 1956, 19 апреля.
 Казахстанская правда. 1956, 1 апреля.
 Каталог выставки произведений художников Узбекской, Казахской, Киргизской и Таджикской ССР. Составители В. Борукова, Е. Долгоносова, М. Соколова. М., 1956.
 Каталог республиканской отчетной выставки произведений живописи, скульптуры и графики художников Казахстана.
 Составитель Н.С. Мухин, вступительная статья М.Г. Габитовой. Алма-Ата, 1956.
 Кучис И. Рост творческой молодежи. С отчетной выставки художников Казахстана. Казахстанская правда. 1956, 2 февраля.
 Отчетная выставка произведений художников Казахстана. Советская культура. 1956, 10 января.
 Работы художников. Казахстанская правда. 1956, 15 апреля.
 Рыбакова И. Изобразительное искусство Казахстана последних лет. «Эдебиет және искусство». 1956, №6.
 Сарыкулова Г. Творческий отчет художников. Алма-Атинская правда. 1956, 21 января.
 Тельжанов К.Т. У чабанов Казахстана. Огонек. 1956. № 1.
 Вандровская Е. У художников Казахстана. Блокнот агитатора. 1957, №1.
 Веймарн Б. Богатство нового содержания. Советская культура. 1957, 20 февраля.
 Всеволожский В. Школа русской живописи. Казахстанская правда. 1957, 28 декабря.
 Выставка изобразительного искусства Казахстана. Творчество. 1957, №3.
 Изобразительное искусство Казахстана. Альбом. Вступительные статьи Е. Вандровской, И. Кучис, И. Рыбаковой. М., 1957.
 Каталог выставки, посвященной I - Всесоюзному съезду советских художников. М., 1957.

- Кучис И. Художники готовятся к юбилейной выставке. Алматинская правда. 1957, 21 августа.
- Летопись славных дел. Советская культура. 1957, 19 сентября.
- Пономаренко Ю. У художников Казахстана. Известия. 1957, 3 апреля.
- Советское искусство. 1917—1957. Каталог выставки произведений изобразительного искусства социалистических стран. М., 1957.
- Юон К. Перед большим экзаменом. Накануне юбилейной Всесоюзной художественной выставки. Правда. 1957, 18 августа.
- Вандровская Е.Б. Канафия Тельжанов. Буклет. Алма-Ата, 1958.
- Галимова Д. Вдохновенный труд. Алма-Атинская правда. 1958, 8 июня.
- Изобразительное искусство Казахской ССР. Набор открыток — 20 шт. М., 1958.
- Канапин А.К., Варшавский Д.И. Искусство Казахстана. Альбом. Алма-Ата, 1958.
- Каталог выставки изобразительного искусства Казахстана, посвященной Декаде литературы и искусства Казахстана в Москве. Живопись, скульптура, графика и театрально-декорационное искусство. Составители Е.Б.Вандровская и Л.Г.Плахотная, вступительная статья И.Х. Кучис. М., 1958.
- Ленинская смена. 1958, 15 ноября.
- Монинс Л. Радостное событие. (На Всесоюзной художественной выставке). Советский Казахстан. 1958, №1.
- Советская культура. 1958, 20 февраля.
- Советская культура. 1958, 18 декабря.
- Социалистик Қазақстан. 1958, 15 августа.
- Сухов В. Живописная летопись. Культура и жизнь. 1958, №1.
- Черкасова Н.В. Художники Средней Азии и Казахстана. (Заметки со Всесоюзной выставки, посвященной 40-летию Октября). Искусство. 1958, № 3.
- Членов А. Там, где были белые пятна. (Живопись Средней Азии и Казахстана). Дружба народов. 1958, №1.
- Эйдипова А. Новые имена о художниках Казахстана. Творчество. 1958, № 4.
- Эскизы к гобеленам художника К.Тельжанова. Алма-Атинская правда. 1958, 2 марта.
- Жубанов А. Об изобразительном искусстве Казахстана. Жұлдыз. 1959, № 5.
- Кантор В. Путь к зрелости о казахской живописи. Творчество. 1959, № 2.
- Мамбеев С.А. Художники Казахстана. Творчество. 1959, № 2.
- Михайлов Н. Искусство казахского народа. Октябрь. 1959, № 3.
- Рыбакова И. Размышления у полотна. Советский Казахстан. 1959, № 7.
- Сарыкулова Г, Павлов П. О казахской живописи художники Казахстана к декаде литературы и искусства в Москве. Искусство. 1959, № 2.
- Қазақ әдебиеті. 1960, 22 декабря.
- Қазақстан мұғалімі. 1960, 21 января.
- Казахстанская правда. 1960, 23 ноября.
- Казахстанская правда. 1960, 26 ноября.
- Рыбакова И. Молодые художники нашей республики. Жұлдыз. 1960, № 9.
- Габитова М. Вступительная статья к альбому «Произведения художников Казахстана». Алма-Ата, 1961.
- Джусупова О. Художники и современность о выставке в Алма-Ате, посвященной 40-летию республики. Простор. 1961, № 9.
- Известия. 1961, 14 июня.
- Казахстанская правда. 1961, 18 ноября.
- Каталог выставки произведений художников Казахстана в Ташкенте. Составитель Р. Чеботова. Алма-Ата, 1961.
- Каталог республиканской художественной выставки «40 лет Советского Казахстана». Составитель Е.Б. Вандровская. Алма-Ата, 1961.
- Каталог передвижной выставки произведений художников Казахстана, посвященной 40-летию республики. Составитель Л. Марченко. Алма-Ата, 1961.
- Кучис И.Х. Творческий отчет мастеров искусства Казахстана (к 40-летию Республики). Искусство. 1961, № 10.
- Лениншіл жас. 1961, 29 августа.
- Литературная газета. 1961, 11 ноября.
- Мәдениет және тұрмыс. 1961, №86.
- По залам Казахской государственной художественной галереи им. Т.Г.Шевченко. Лучшие произведения живописи Казахстана. Сборник статей. Алма-Ата, 1961.
- Прекрасное в обыденном. Ленинская смена. 1961, 19 октября.
- Произведения художников Казахстана. Альбом. Составитель Д. Чоботов. Алма-Ата, 1961.
- Рыбакова И. Работы художников Казахстана о выставке, посвященной 40-летию КазССР. Творчество. 1961, № 3.
- Художники Советского Казахстана. Альбом. Составитель Н.Нурмухаммедов. М., 1961.
- Изобразительное искусство Казахской ССР. Набор открыток — 12 шт. М., 1962.
- Каталог «Весенняя выставка художников г. Алма-Аты». Вступительная статья О. Джусуповой. Алма-Ата, 1962.
- Каталог Всесоюзной выставки произведений молодых художников. М., 1962.
- Каталог передвижной выставки произведений художников Казахстана. Неделя казахского искусства и литературы в Татарской АССР. Составители В. Тарасова, Э. Рассохина. Алма-Ата, 1962.
- Рыбакова И. Изобразительное искусство Казахстана за годы советской власти. (В помощь слушателям университета культуры). Алма-Ата, 1962.
- Советская культура. 1962, 11 декабря.
- Художники Советского Казахстана. М., 1962.
- Бабошин Н. Только правда. Казахстанская правда. 1963, 20 декабря.
- Вандровская Е.Б. Дорогой реализма. (О картине К. Тельжанова «Наказ Ильича»). Советская культура. 1963, 1 января.
- Вандровская Е.Б. Работы — непечатый край. Огни Алатау. 1963, 8 августа.
- Гусева М.Н. Искусство Казахской ССР. М., 1963.
- Жұлдыз. 1963, №3.
- Қазақ әдебиеті. 1963, 14 июля.
- Изобразительное искусство Казахстана. Сб. статей. Алма-Ата, 1963.
- Халаминская М. Наш современник (Заметки с выставки «Наш современник»). Творчество. 1963, № 2.
- Хлопова Л. Героика труда в изобразительном искусстве Казахстана. Алма-Ата, 1963.
- Каталог выставки произведений художников Казахстана в Баку. Алма-Ата, 1964.
- Жұлдыз. 1964, № 3.
- Казахстанская правда. 1964, 22 октября.
- Қазақ әдебиеті. 1965, 19 марта.
- Казахская ССР. Архитектура, изобразительное искусство и декоративно-прикладное искусство. В книге: «Искусство стран и народов мира». М., 1965.
- Советская культура. 1965, 24 ноября.
- Бабошин Н. Во имя народа. Огни Алатау. 1966, 3 июля.
- Казахская государственная художественная галерея им. Т.Г.Шевченко. Альбом. Вступительная статья: Л.Г. Плахотная. И.Х. Кучис. М., 1966.
- Казахская государственная художественная галерея им. Т.Г. Шевченко. Краткий каталог-путеводитель. Составитель Е.Б. Вандровская. Алма-Ата, 1966.
- Каталог Всесоюзной художественной выставки. М., 1966.
- Каталог Республиканской выставки «40 лет Казахстана». Алма-Ата, 1966.
- Литературная газета. 1966, 11 ноября.
- Правда. 1966, 31 октября.
- Бабошин Н. Время, художник, мысль. Ленинская смена. 1967, 1 мая.
- Вандровская Е.Б. Художник большой темы. Казахстанская правда. 1967, 22 сентября.
- Габитова М. Изобразительное искусство Казахской ССР. В кн.: «Искусство, рожденное Октябрем». М., 1967.
- Известия. 1967, 9 декабря.
- Қазақ әдебиеті. 1967, 21 июля.
- Каталог выставки произведений народного художника КазССР Тельжанова К.Т. и заслуженного деятеля искусств КазССР Антощенко-Оленева В.И. Составитель М.Н. Целлинская. Алма-Ата, 1967.
- Каталог Республиканской художественной выставки «Советский Казахстан». Составители Е.Б. Вандровская и М.Н. Целлинская. Алма-Ата, 1967.
- Ленинская смена. 1967, 10 августа.
- Ленинская смена. 1967, 1 октября.

- Лениншіл жас. 1967, 28 октября.
- Меллер М. Родине посвящается с выставки работ К.Т.Б. Тельжанова. Казахстанская правда. 1967, 30 апреля.
- Огни Алатау. 1967,9 сентября.
- Огонек. 1967, № 49.
- Правда. 1967, 17 декабря.
- Пятьдесят лет советского искусства. Живопись. Альбом. М, 1967.
- Советская культура. 1967, 30 ноября.
- Социалистик Қазақстан. 1967, 30 сентября.
- Тельжанов К. Т.-Б. У художников Казахстана. Творчество. 1967. № 2.
- Халаминская М. Искусство молодых. Очерки о художниках республик Средней Азии и Казахстана. М, 1967.
- Вандровская Е.Б. Канафия Тельжанов. Буклет. Алма-Ата, 1968.
- Веймарн Б. Искусство республик Средней Азии и Казахстана (заметки со Всесоюзной юбилейной выставки). Художник. 1968, № 9.
- Каталог выставки произведений художников Казахстана в Армении. Составитель Л.Ф. Марченко. Алма-Ата, 1968.
- Лениншіл жас. 1968,11 сентября.
- Искусство Казахстана. Альбом. Вступительные статьи Б. Веймарна и Н. Нурмухамедова. М, 1970.
- Каталог выставки «По ленинскому пути». Составитель Н.М. Вул, вступительная статья С.Б. Кумаровой. Алма-Ата, 1970.
- Нурмухамедов Н. Живопись Казахской ССР. Альбом. М, 1970.
- Вандровская Е.Б. Народный художник. Правда Востока. 1971, 29 сентября.
- Каталог выставки «Художники Казахстана — съезду партии». Составитель Л.Ф. Марченко, вступительная статья Р.Т. Копбосиновой. Алма-Ата, 1971.
- Вандровская Е.Б. По залам галереи. Новые поступления. Алма-Ата, 1972.
- Изобразительное искусство Казахской ССР. Альбом. Вступительная статья Г.А. Сарыкуловой. Л, 1972.
- Вандровская Е.Б. Казахский живописец Канафия Тельжанов. Искусство. 1972. № 1.
- Каталог юбилейной выставки «Советскому Казахстану — 50 лет». Составители Л. Марченко, А. Дочепайлова, автор вступительной статьи Р. Копбосинова. Алма-Ата, 1972.
- Мастера советского изобразительного искусства. Альбом. М., 1972.
- Простор. 1972. № 8.
- Тельжанов К. Набор открыток —12 шт. Авторы статей К. Шашкина и Е.Микульская. Алма-Ата, 1972.
- Вандровская Е.Б. Канафия Тельжанов. Альбом. М., 1973.
- Вандровская Е.Б. Наказ Ильича. В сборнике «По залам Государственного музея искусств КазССР». Алма-Ата, 1973.
- Огни Алатау. 1973, 3 апреля. Огонек. 1973. № 31.
- Боевое Знамя. 1974, 10 марта.
- Вечерняя Алма-Ата. 1974, 4 марта.
- Изобразительное искусство Казахской ССР. Альбом. Вступительная статья К.Т. Тельжанова. М., 1974.
- Каталог выставки «Изобразительное искусство Казахстана». Составитель Л. Плахотная, автор вступительной статьи Р. Амиров. Алма-Ата, 1974.
- Каталог «Выставки произведений членов Академии художеств СССР». М, 1974.
- Ленинская смена. 1974, 26 февраля.
- Ленинская смена. 1974, 13 марта.
- Лениншіл жас. 1974, 21 мая.
- Огни Алатау. 1974, 19 июля.
- Правда. 1974, 9 января.
- Простор. 1974. № 2.
- Социалистик Қазақстан. 1974, 3 апреля.
- Каталог выставки «СССР— наша Родина». Составители С. Кумарова, Р.Копбосинова, автор вступительной статьи У. Садыкова. Алма-Ата, 1975.
- Тельжанов К., Снегин Д., Кужамьяров К. В творчестве — тема подвига. Казахстанская правда. 1975, 2 февраля.
- Большая Советская энциклопедия. Т. 25. М, 1976.
- Каталог республиканской художественной выставки, посвященной 20-летию освоения целины. Составитель Ф. Гадеева, автор вступительной статьи Л. Усачева. Алма-Ата, 1976.
- По залам Государственного музея искусств Казахской ССР. Путеводитель. Алма-Ата, 1976.
- Боевое Знамя. 1977, 27 апреля.
- Искусство народов СССР. 1917—1970. Альбом. Автор вступительной статьи О.И. Сопочинский. Л, 1977.
- Казак совет энциклопедиясы. 11 том. Алма-Ата, 1977.
- Казак әдебиеті. 1977, 26 августа.
- Кузнецов И. Легенда, история, современность. В альбоме «Живопись народов СССР». М, 1977.
- Маричева В. Запевала. Советская культура. 1977, 29 марта.
- Очерки истории изобразительного искусства Казахстана. Алма-Ата, 1977.
- Дунаев В. Глазами своего народа. Вечерняя Алма-Ата. 1978, 21 февраля.
- Казахстанская правда. 1978, 28 октября.
- Лениншіл жас. 1978,1 марта.
- На страже мирного труда. Альбом. Автор-составитель и автор вступительной статьи Ю. Нехорошев. М, 1978.
- Каталог Всесоюзной художественной выставки «Земля и люди», посвященной 25-летию освоения целинных и залежных земель. Составители Л. Андреева, И. Протопопова, В. Рыжкова. М, 1979.
- Советская культура. 1979, 16 марта.
- Советское изобразительное искусство. 1941—1960. Альбом. М, 1980.
- Тельжанов К. Т. Сокровищница духовной культуры. В сб.: «Искусство Казахстана — 1979». Алма-Ата, 1980.
- Художники Советского Казахстана. Набор репродукций — 12 шт. Автор-составитель С. Кумарова. М, 1980.
- Государственный музей искусств Казахской ССР. Альбом. Вступительная статья К.Т. Тельжанова. Алма-Ата, 1981.
- Известия. 1981, 1 августа.
- Казахстанская правда. 1981, 3 июля.
- Казахстанская правда. 1981, 12 сентября.
- Казахстанская правда. 1981, 16 сентября.
- Казахская Советская Социалистическая Республика. Энциклопедический справочник. Алма-Ата, 1981.
- Каталог выставки «Изобразительное искусство Казахской ССР». М, 1981.
- Правда. 1981,8 августа.
- Советская культура. 1981,24 августа.
- Социалистик Қазақстан. 1981,19 декабря.
- Академия художеств СССР. Альбом. Автор вступительной статьи В.С.Кеменов.Л, 1982.
- Анисимов Г. Казахстан. Большие свершения (заметки с выставки изобразительного искусства Казахстана в Москве). Искусство. 1982. № 1.
- К 60-летию образования СССР. Казахстан. Набор репродукций — 12 шт. Автор-составитель С. Кумарова. М, 1982.
- Марченко Л.Ф. Канафия Тельжанов. Альбом. Алма-Ата, 1982.
- Советское изобразительное искусство. Альбом. Автор вступительной статьи В.В. Ванслов. М, 1982.
- Алматы. Энциклопедиялық анықтама. Алма-Ата, 1983.
- 225 лет Академии художеств СССР. Каталог выставки. Т.2.М, 1983.
- Кумарова С. Казахстан сегодня в произведениях художников республики. Алма-Ата, 1983.
- Советская культура. 1983, 21 апреля.
- Вечерняя Алма-Ата. 1984, 19 марта.
- Казахстанская правда. 1984, 18 марта.
- Сарыкулова Г. Искусство Казахской Советской Социалистической Республики. В кн.: «История искусства народов СССР». М, 1984. Т.9. Кн.2.
- Сборник материалов XXXIX сессии Академии художеств СССР. Доклад Главного ученого секретаря Президиума Академии художеств СССР П.М. Сысоева. М, 1984.
- Социалистик Қазақстан. 1984, 7 марта.
- Вул Н.М. К вопросу о портрете. В сб.: «Искусство Казахстана». Алма-Ата, 1985.
- Марченко Л.Ф. Мир его образов. Казахстанская правда. 1985, 20 января.
- Мацкевич О. И мастерство, и вдохновение... Казахстанская правда. 1985, 10 июля.
- Популярная художественная энциклопедия. Кн. 2. М, 1986.
- Казахстанская правда. 1987, 1 декабря.
- Қазақ ССР. Қысқаша энциклопедия. 4-том. Алма-Ата, 1989.
- Изобразительное искусство Советского Казахстана. Альбом. Алма-Ата, 1990.
- Казахская ССР. Краткая энциклопедия. Том 4. Алма-Ата, 1991.
- Заман Қазақстан. 1993, 21 мая.
- Государственный музей искусств Республики Казахстан им. А.Кастеева.

Набор открыток — 6 штук. Алматы, 2000.

Государственный музей искусств Республики Казахстан им. А.Кастеева. Путеводитель. Алматы, 2001.

Изобразительное искусство Казахстана. Альбом. Алматы, 2001.

Государственный музей искусств Республики Казахстан им. А.Кастеева. Альбом. Алматы, 2003.

Антология искусства Казахстана. Живопись. Альбом. Алматы, 2004.

8НАНАК — КУЛЬТУРА. Выпуск, посвященный 70-летию Государственного музея искусств им. А. Кастеева. 2005. № 6.

Шедевры изобразительного искусства Казахстана. Альбом. Алматы, 2005.

Елана Брусиловская. Алматы. Казахстанская прада, 3 мая, 2012 года, четверг №124-125 (26943-26944)

Зиябек Кабульдинов, д.и.н. профессор, директор научно-исследовательского центра “Евразия” ЕНУ им. Л.Гумилева. Беззаветно любивший свою Родину. Казахстанская правда. 12 апреля 2013.

Зиябек Кабылдинов, Л.Н. Гумилев ағындағы ЕҰУ-нің “Еуразия” ғылыми-зерттеу орталығының директоры, т.ғ.д., профессор. Алмасбек Әбсадықов, ф.ғ.д., Л.Н. Гумилев ағындағы ЕҰУ Қазақ әдебиеті кафедрасының профессоры. Елі үшін туған ер. Түркістан. 30 мамыр, 2013. № 21(983)

З.Кабульдинов. Еще одно забытое имя Алашского деятеля. Мысль. №8. август. 2013.

ВЫСТАВКИ

1945

Выставка работ студентов Алма-Атинского художественного училища им. Н.В. Гоголя. Алма-Ата

1950

Республиканская выставка, посвященная 30-летию КазССР. Алма-Ата

1951

Республиканская выставка. Алма-Ата

1953

Выставка произведений художников Средней Азии и Казахстана. Ташкент

1954

Республиканская художественная выставка. Алма-Ата

Всесоюзная художественная выставка. Москва

Передвижная художественная выставка. Талды-Курган, Павлодар

1955

Выставка произведений художников Средней Азии и Казахстана. Душанбе

1956

Республиканская выставка, посвященная XX съезду КПСС. Алма-Ата

Передвижная художественная выставка. Караганда, Балхаш

1957

Республиканская выставка, посвященная 40-летию Великой Октябрьской социалистической революции. Алма-Ата

Выставка, посвященная I Всесоюзному съезду художников. Москва

Всесоюзная художественная выставка, посвященная 40-летию Великой Октябрьской социалистической революции. Москва

1958

Республиканская художественная выставка. Алма-Ата

Выставка искусства социалистических стран. Москва

Всесоюзная художественная выставка, посвященная 40-летию ВЛКСМ.

Москва

Выставка произведений художников Казахстана. Москва

Передвижная художественная выставка. Актюбинск, Кзыл-Орда, Караганда

Передвижная художественная выставка. Лениногорск, Усть-Каменогорск

1960

Выставка изобразительного искусства «Советская женщина». Алма-Ата

Передвижная художественная выставка. Чимкент, Ленгер, Уральск, Гурьев

1961

Всесоюзная художественная выставка. Москва

Выставка произведений художников Казахстана. Ташкент.

1962

Республиканская выставка, посвященная VI съезду художников Казахстана. Алма-Ата

294

Выставка «Наш современник». Алма-Ата

Выставка произведений художников Казахстана. Казань

Выставка произведений художников Казахстана. Рига

1960-1964

Выставки советского искусства в Бирме, ГДР, Монголии, Цейлоне 1965

Выставка «На страже мира». Алма-Ата

Выставка, посвященная VII съезду художников Казахстана. Алма-Ата

1966

Выставка, посвященная XXIII съезду КПСС. Алма-Ата

Выставка произведений художников Казахстана. Душанбе, Горький, Вильнюс 1967

Персональная выставка (совместно с В.И. Антощенко-Оленевым). Алма-Ата
Республиканская выставка, посвященная 50-летию Великой Октябрьской социалистической революции. Алма-Ата

Выставка произведений художников Казахстана, посвященная празднику 1 Мая. Алма-Ата

Выставка произведений художников г. Алма-Аты, посвященная неделе изобразительного искусства. Алма-Ата

Всесоюзная художественная выставка, посвященная 50-летию Великой Октябрьской социалистической революции. Москва ЭКСПО-67. Монреаль (Канада) 1968

Выставка «50 лет Советской Армии». Алма-Ата

Выставки произведений художников Казахстана. Польша, Югославия, Бельгия

Выставка произведений художников Казахстана в Армении

1969

Весенняя выставка произведений художников Алма-Аты. Алма-Ата

Всесоюзная выставка «На страже Родины». Москва

IX Выставка произведений художников — членов Академии художеств СССР. Москва

1970

Юбилейная выставка «50 лет Советского Казахстана». Алма-Ата

Выставка «По ленинскому пути», посвященная 100-летию со дня рождения В.И. Ленина. Алма-Ата

Всесоюзная выставка, посвященная 100-летию со дня рождения В.И. Ленина. Москва

1971

Выставка «Художники — комсомолу Казахстана». Алма-Ата

Выставка «Художники Казахстана — XXIV съезду партии». Алма-Ата

Выставка произведений художников Казахстана. Москва, Ташкент, Киев

X Выставка произведений художников — членов Академии художеств СССР. Москва

Выставка произведений художников Казахстана. Финляндия

1972

Выставка изобразительного искусства, посвященная 125-летию со дня рождения Джамбула. Алма-Ата

Выставка «СССР — наша Родина», посвященная 50-летию образования СССР. Алма-Ата

Выставка «Искусство братских республик». Алма-Ата

Выставка произведений художников Казахстана и Средней Азии «50 лет СССР». Москва

Выставка произведений художников Казахстана. Брянск

Выставка «Изобразительное искусство Средней Азии и Казахстана». Венгрия, Румыния, Чехословакия, Индия

1973

Выставка, посвященная V конференции писателей стран Азии и Африки. Алма-Ата

Республиканская выставка, посвященная 70-летию II съезда РСДРП. Алма-Ата

Выставка, посвященная 100-летию со дня рождения Амангельды Иманова. Алма-Ата

Выставка произведений членов Академии художеств, посвященная

«25-летию Академии художеств СССР». Москва

Выставка «Изобразительное искусство Казахстана». Брянск, Калуга, Тамбов

1974

Республиканская художественная выставка, посвященная 20-летию освоения целины. Алма-Ата

Республиканская выставка «Художники — пятилетке». Алма-Ата

Выставка «Родина, которую мы защищаем». Алма-Ата
Выставка «Казахстан глазами художников». Алма-Ата
Выставки «Изобразительное искусство Казахстана». Ленинград, Рига, Таллин, Вильнюс
Выставка произведений художников Казахстана. Ашхабад, Душанбе
Выставка произведений художников Казахстана. Бельгия
1975
Художественная выставка, посвященная 30-летию Победы в Великой Отечественной войне. Алма-Ата
Выставка «Образ советской женщины в изобразительном искусстве». Алма-Ата
Всесоюзная выставка «Слава труду». Москва
Передвижная художественная выставка «По ленинскому пути». Усть-Каменогорск, Павлодар, Целиноград, Темиртау, Балхаш, Караганда, Кокчетав
1976
Выставка «Советский портрет». Москва
1977
Всесоюзная ретроспективная выставка дипломных работ студентов художественных вузов СССР. Москва
XIII выставка произведений художников — членов Академии художеств СССР. Москва
Выставка «Советский Казахстан», посвященная 60-летию Великого Октября. Москва
Всесоюзная выставка «По Ленинскому пути». Москва
1978
Выставка «60 героических лет», посвященная 60-летию Вооруженных Сил СССР. Алма-Ата
1979
Всесоюзная художественная выставка «Земля и люди», посвященная 25-летию освоения целинных и залежных земель. Алма-Ата
Выставка произведений художников Казахстана. Москва
1980
Республиканская выставка, посвященная 60-летию Казахской ССР. Алма-Ата
Выставка, посвященная 35-летию Победы СССР в Великой Отечественной войне. Алма-Ата.
Выставка произведений художников Казахстана. Москва
1981
Республиканская выставка «Мы строим коммунизм». Алма-Ата
Республиканская выставка, посвященная 250-летию присоединения Казахстана к России. Алма-Ата
Выставка, посвященная 250-летию присоединения Казахстана к России. Москва, Ленинград
1982
Выставка произведений художников, выдвинутых на соискание государственных премий СССР. Москва
Выставка, посвященная 225-летию Академии художеств СССР. Москва
Выставка «Изобразительное искусство Казахстана». Ульяновск, Новосибирск, Оренбург, Таллин, Тарту
1983
Республиканская выставка, посвященная 80-летию II съезда РСДРП. Алма-Ата
Выставка «СССР — наша Родина», посвященная 60-летию образования СССР. Алма-Ата
Ретроспективная выставка, посвященная 225-летию Академии художеств. Ленинград, Москва
1984
Выставка «Земля и люди», посвященная 30-летию освоения целины. Алма-Ата
Выставка «Живопись Советского Казахстана». Баку
1985
Республиканская выставка «40 лет Победы». Алма-Ата
Выставка, посвященная 50-летию образования Союза художников Казахстана. Алма-Ата
Выставка, посвященная XII Всемирному фестивалю молодежи и студентов. Москва
Выставка «Дни культуры Казахстана в Швеции». Швеция

1986
Выставка «Мы строим коммунизм», посвященная XXVII съезду КПСС и XVI съезду Компартии Казахстана. Алма-Ата
Выставка «Художники в борьбе за мир». Алма-Ата
Выставка «Живопись Казахстана». Киев
Выставка «Изобразительное искусство Казахстана». Чехословакия
Выставка произведений художников Казахстана. Греция
1987
Республиканская весенняя выставка художников Казахстана. Алма-Ата
Зональная выставка «Страна Советов», посвященная 70-летию Октябрьской революции. Алма-Ата, Караганда
Всесоюзная художественная выставка «Страна Советов», посвященная 70-летию Октябрьской революции. Москва
Выставка «Изобразительное искусство Казахстана». Душанбе
Выставка «Изобразительное искусство Казахстана». Берлин (Германия)
1988
Выставка «Изобразительное искусство Казахстана». Киев
1990
XVI выставка произведений художников — членов Академии художеств СССР. Москва
Выставка произведений художников Казахстана. Омск, Астрахань
1993
Выставка «Дни культуры Казахстана в Германии». Германия
1994
Выставка произведений казахстанских художников. Ташкент
1995
Выставка, посвященная 50-летию Победы в Великой Отечественной войне. Алма-Ата
Выставка «Изобразительное искусство Казахстана». Анкара, Стамбул (Турция)
2001
Выставка казахстанских художников, посвященная 10-летию Республики Казахстан. Астана
2002
Выставка казахстанских художников, посвященная Дням культуры г. Алматы в Турции. Стамбул
2005
Выставка, посвященная 60-летию Победы в Великой Отечественной войне. Алма-Ата
Ретроспективная выставка, посвященная 70-летию Государственного музея искусств РК им. А.Кастеева. Алматы
2010
Выставка «Сокровища Казахстана», прошедшей с 1 по 10 сентября 2010 г. в Англии, в Лондоне в залах аукционного дома Christie s.

Список использованной литературы:

Ибрагимов У.Ш. К.Тельжанов. Казахстанская правда. 1997, 20 июля.
Вандровская Е.Б. К.Тельжанов.М.:Советский художник, 1973.
Марченко Л.Ф. К.Тельжанов. Алматы: Өнер, 1982.
Елена Брусиловская Алматы. Казахстанская правда, 3 мая 2012 года четверг № 124-125 (26943-26944)
Галимжанова А.С. Концептуальные основания казахской живописи второй половины XX - начала XXI века. Алматы. 2010.
Зиябек Кабульдинов, д.и.н. профессор, директор научно-исследовательского центра “Евразия“ ЕНУ им. Л.Гумилева. Беззаветно любивший свою Родину. Казахстанская правда. 12 апреля 2013.
Зиябек Кабульдинов, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ-нің “Еуразия“ ғылыми-зерттеу орталығының директоры, т.ғ.д., профессор. Алмасбек Әбсадықов, ф.ғ.д., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ Қазақ әдебиеті кафедрасының профессоры. Елі үшін туған ер. Түркістан. 30 мамыр, 2013. № 21(983)
З.Кабульдинов. Еще одно забытое имя Алашского деятеля. Мысль. №8. август. 2013.

**ӨМІР ЖОЛЫНДА
НА ЖИЗНЕННОМ ПУТИ
ON LIFE JOURNEY**

Қанафия Тельжанов
Альбом-книга

Альбом-кітаптың авторы мен құрастырушысы
Қ.Т-Б.Телжанов

Автор и составитель альбома-книги
К.Т-Б.Тельжанов

Альбомды безендірген
Дизайнер **Д.Б. Усенбаев**

Қазақ тіліне аударған
Перевод на казахский **Ә.Ә. Бияздықова**

Ағылшын тіліне аударған
Перевод на английский язык **Н.А. Аубакир**

Техникалық редакторы
Технический редактор **Д.М. Жанакова**

Басуға ... қол қойылды. Қалабы 70x90 ¹/₈
Шартты баспа табаға 40.
Таралымы 2000 дана.
Тапсырыс №...

«Асыл сөз» баспасы.
050009, Алматы қаласы, Абай даңғылы, 143.
тел/факс: (727) 375-77-05
asulsoz@mail.ru

ISBN 978-601-80392-4-9

